

Ang bag-o nga kasugtanan

Kinaray-A 2009 Edition

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Mateo	4
Marcos.....	44
Lucas	69
Juan.....	111
Binuhatan	142
Roma	179
1 Corinto	197
2 Corinto	213
Galacia.....	223
Efeso	229
Filipos	235
Colosas.....	240
1 Tesalonica	244
2 Tesalonica	248
1 Timoteo	250
2 Timoteo	255
Tito.....	259
Filemon	262
Hebreohanun	263
Santiago	277
1 Pedro	282
2 Pedro	287
1 Juan.....	290
2 Juan.....	295
3 Juan.....	296
Judas	297
Pagpahayag.....	299

Mateo

Ang mga Kaulangan ni Jesus

(Lucas 3:23-38)

1 Amo dya ang lista kang mga kaulangan ni Jesu-Cristo nga kaliwat ni David, kag si David kaliwat ni Abraham.

² Si Abraham amo ang tatay ni Isaac, si Isaac tatay ni Jacob, si Jacob tatay ni Juda kag kang anang mga kabugtoan. ³ Si Juda tatay nanday Fares kag Zara. Ang andang nanay kadya amo si Tamar. Si Fares tatay ni Esrom kag si Esrom tatay ni Ram, ⁴ si Ram tatay ni Aminadab, si Aminadab tatay ni Naason, si Naason tatay ni Salmon. ⁵ Si Salmon tatay ni Boaz, nga ang anang nanay kadya amo si Rahab. Si Boaz tatay ni Obed nga ang anang nanay kadya amo si Ruth. Si Obed tatay ni Jesse, ⁶ kag si Jesse tatay ni Haring David.

Si David tatay ni Solomon sa asawa anay ni Urias, ⁷ si Solomon tatay ni Roboam, si Roboam tatay ni Abias, si Abias tatay ni Asaf. ⁸ Si Asaf tatay ni Josafat, si Josafat tatay ni Joram, si Joram tatay ni Ozias, ⁹ si Ozias tatay ni Joatam, si Joatam tatay ni Acas, si Acas tatay ni Ezequias. ¹⁰ Si Ezequias tatay ni Manases, si Manases tatay ni Amos, si Amos amo ang tatay ni Josias, ¹¹ kag si Josias tatay ni Jeconias kag kang anang mga kabugtoan. Amo dya ang tion kang ginbihag ang mga Israelinhun paagto sa Babilonia.

¹² Kar-on, pagkatapos nga madara bilang bihag ang mga Israelinhun sa Babilonia, amo pa gid dyaay ang mga kaulangan ni Jesus: si Jeconias amo ang tatay ni Salatiel, si Salatiel tatay ni Zorobabel. ¹³ Si Zorobabel tatay ni Abiud, si Abiud tatay ni Eliaquim, si Eliaquim tatay ni Azor, ¹⁴ si Azor tatay ni Sadoc, si Sadoc tatay ni Aquim, si Aquim tatay ni Eliud, ¹⁵ si Eliud tatay ni Eleazar, si Eleazar tatay ni Matan, si Matan tatay ni Jacob, ¹⁶ kag si Jacob amo ang tatay ni Jose nga bana ni Maria. Kag si Maria nga dya amo ang nanay ni Jesus nga ginatawag Cristo.

¹⁷ Gani, sa amo karia may napulo'g apat ka mga henerasyon halin kay Abraham hasta kay David, kag may napulo'g apat man ka mga henerasyon halin kay David hasta sa pagbihag sa mga Israelinhun pa-Babilonia. Kag halin sa pagbihag kananda pa-Babilonia hasta sa pagkatawo ni Cristo may napulo'g apat man ka mga henerasyon.

Ang Pagkatawo ni Jesu-Cristo

(Lucas 2:1-7)

¹⁸ Kar-on, amo dyaay ang mga nagkaratabo sa pagkatawo ni Jesu-Cristo. Kang ang nanay na kadya nga si Maria natalana run nga pagakaslun kay Jose, sa wara pa sanda kadya makasal nasapwan nga tana nagabusong paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito.

¹⁹ Si Jose nga ana mangin bana sangka matarung nga tawo, kag indi dya malyag nga mabutang si Maria sa kahuruy-anan. Gani, nagplano tana nga bulagan si Maria sa likum nga paagi. ²⁰ Samtang ginabinag-binag na ang mga bagay nga dya, may sangka anghel kang Ginoo nga nagpakita kana sa anang damgo kag nagkuon, "Jose, ikaw nga kaliwat ni David, indi ikaw magkahadluk sa pagpangasawa kay Maria hay nagabusong tana paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito. ²¹ Magabata tana kang sangka laki kag pangaranan mo dya kay Jesus, tungud hay tana kadya amo ang magaluwas kang anang mga katawhan sa andang mga kasal-anan."

²² Ang tanan nga dya natabo agud to nga matuman ang ginkuon kang Ginoo paagi sa anang propeta, ²³ "May sangka ulay nga magabusong kag magabata kang sangka laki kag pagatawgun tana nga Emanuel" (kon sayudon, "Ang Dios kaimaw natun").

²⁴ Kang makabugtaw si Jose, gintuman na ang ginsugo kang anghel kang Ginoo kag ginpangasawa na si Maria. ²⁵ Pero wara tana maghulid kay Maria hasta nga nakabata dya kang sangka laki. Kag ginpangaranan na ang bata nga Jesus.

Ang Pagdoaw kang mga Mangin-aramun

2 Kar-on, si Jesus natawo sa banwa kang Betlehem sa probinsya kang Judea sa panahon nga si Herodes amo ang hari. Sangka adlaw kato may nag-abot sa Jerusalem nga mga mangin-aramun nga mga laki nga naghalin sa sidlangan. ² Namangkot sanda, "Sa diin bala ang bata nga natawo nga mangin hari kang mga Judio? Hay nakita namun ang bituon rugto sa sidlangan nga nagapatimaan nga natawo run tana, amo gani nga nag-agto kami rugya agud magsimba kana."

³ Kang mabatian dya ni Haring Herodes, natublag tana kag amo man ang bilog nga katawhan kang

Jerusalem. ⁴ Gani, ginpatawag na ang tanan nga mga pangulo kang kaparian kag mga manunudlo kang Kasugoan kag ginpamangkot sanda kon diin matawo ang Cristo. ⁵ Nagsugid sanda kana, “Sa banwa kang Betlehem nga sakup kang Judea, hay amo dya ang ginsulat kang propeta:

⁶ Ikaw, Betlehem, sa lugar kang Juda, bukun ti ikaw ang pinakakubus nga lugar sa bilog nga Juda, hay rugyan kanimo magahalin ang sangka pangulo nga magadumara kang akun nga katawhan nga mga Israelinhun.”

⁷ Amo to kag likum nga ginpatawag ni Herodes ang mga mangin-aramun nga to kag pamangkuton kon ano gid oras nagtuhaw ang bituon. ⁸ Pagkatapos karia, ginpapanaw sanda ni Herodes paagto sa Betlehem kag ginbilinan, “Panaw kamo run to kag pangitaa ninyo kang maid-id ang bata, kag kon makita run gani ninyo balik kamo rugya kag sugidan ako agud to nga makaagto man ako sa pagsimba kana.” ⁹⁻¹⁰ Pagkatapos hambal kananda kang hari nagpanaw sanda. Kang nagapanaw run sanda nakita liwan nanda ang bituon nga amo man ang andang nakita sa sidlangan. Kag nalipay gid sanda kamayad! Gin-giyahan sanda kang amo nga bituon hasta nga nakalambot sanda sa lugar nga sa diin rugto ang bata. ¹¹ Kang pagsulud nanda sa balay, nakita nanda ang bata kag si Maria nga anang nanay. Nagluhod sanda sa pagsimba sa bata. Ginbuk-san nanda ang andang mga regalo nga bulawan, insenso kag mahamot nga lana nga ginatawag mira, kag anda dya nga ginhalad sa bata. ¹² Pagkatapos karia, ginpaandaman sanda kang Dios paagi sa damgo nga indi run sanda magbalik kay Herodes. Gani, sa lain run nga aragyan sanda nag-agi pauli sa andang lugar.

Ang Pagpalagyo Paagto sa Ehipto

¹³ Kang nakalumbos run ang mga mangin-aramun nga to, ang anghel kang Ginoo nagpakita kay Jose paagi sa damgo nga nagakuon, “Bangon, dar-a ang bata kag ang anang nanay kag magpalagyo kamo sa Ehipto. Magtiner lang kamo anay rugto hasta kon sano ko kamo ikun-an nga maghalin, hay ipapangita ni Herodes ang bata kag ana dya nga ipapatay.” ¹⁴ Gani, nagbangon si Jose kag gindara na ang bata kag ang nanay na kadya nga si Maria kag nagpanaw lagi sanda kang gabii nga to paagto sa Ehipto. ¹⁵ Nagtiner sanda rugto hasta sa tion nga napatay si Herodes. Natabo dya agud to nga matuman ang ginkuon kang Ginoo paagi sa anang propeta, “Gintawag ko ang akun bata nga laki halin sa Ehipto.”

Ang Pagpamatay kang mga Kabataan nga Laki

¹⁶ Si Herodes tana, kang naman-an na nga ginloko tana kang mga mangin-aramun, nag-ugut gid tana kamayad. Nagmando tana nga pamatyun ang tanan nga mga bata nga laki sa banwa kang Betlehem kag sa mga iningud nga lugar—mga bata nga naga-pangedadun kang darwa ka tuig panaba, suno sa tion nga naman-an na halin sa mga mangin-aramun kon kasan-o nagtuhaw ang bituon. ¹⁷ Gani sa amo karia natuman ang ginkuon kang propeta nga si Jeremias, ¹⁸ “May mabatian nga paghinibi kag pagpanangis sa banwa kang Rama, nagaparanangisun si Raquel para sa anang mga kabataan; indi run gid tana magpalugpay tungud nga nagkaramatay run sanda kadya.”

Ang Pagbalik halin sa Ehipto

¹⁹ Kar-on, kang napatay run si Herodes, ang anghel kang Ginoo nagpakita liwan kay Jose sa anang damgo rugto sa Ehipto. Ang anghel nagkuon kana nga, ²⁰ “Bangon, dar-a ang bata kag ang anang nanay nga si Maria kag magbalik kamo sa lugar kang Israel, hay patay run ang mga tawo nga nagahingabot sa kabuhi kang bata.” ²¹ Gani nagbangon si Jose kag gindara na ang bata kag ang anang nanay kag nagbalik sanda sa lugar kang Israel. ²² Pero kang pagkamaan na nga si Arqueloo amo ang nagbulus sa anang tatay nga si Herodes bilang hari sa Judea, hinadlukan tana kadya mag-agto rugto. Ginpaandaman tana kadya sa anang damgo, amo gani nga sa probinsya kang Galilea run lang sanda nag-agto, ²³ rugto sanda nagtiner sa banwa kang Nazaret. Gani natuman ang ginkuon kang mga propeta, “Pagatawgun tana nga Nazarenhun.”

Ang Pagpangwali ni Juan nga Manugbawtiso

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

3 Nag-abot ang tion nga si Juan nga Manugbawtiso nagpangwali sa naligwin nga logar kang Judea nga nagakuon, ² “Maghinulsul kamo kag talikdan ninyo ang inyong mga sala, hay ang ginharian kang langit marapit run lang mag-abot.” ³ Si Juan nga dya amo ang ginatumud ni propeta Isaias kang magkuon tana, “Rugto sa kamingawan may nagahambal kang matunog gid nga nagakuon; Iaman ninyo ang dalan kang Ginoo tadlungan ninyo ang anang mga pagaagyan.” ⁴ Dya si Juan nagasuksok kang panaptun nga nahan sa bulbol kang sapat nga kamelyo kag may wagkus nga panit sa anang hawak. Ang ana kadya nga pagkaun mga apan kag dugus. ⁵ Duro nga mga tawo

nga halin pa sa Jerusalem kag sa tanan nga lugar nga sakup kang probinsya kang Judea kag sa tanan nga mga lugar nga marapit sa suba kang Jordan ang nag-aragto kana. ⁶ Gintoad nanda sa Dios ang andang mga kasal-anan, kag ginbawtisoan sanda ni Juan sa suba kang Jordan.

⁷ Pero kang makita ni Juan nga duro nga mga Fariseo kag mga Saduceo ang nag-aragto kana sa pagpabawtiso, ginkun-an na sanda, "Mga kaliwat kamo kang mga sawa! Sin-o ang nagkuon kaninyo nga makapalagyo kamo sa silot kang Dios nga magaabot?"

⁸ Ipakita ninyo sa inyo kabuhi nga naghinulsul kamo kag nagbiya run sa inyo nga mga kasal-anan. ⁹ Indi kamo magsarig nga indi kamo pagsilotan hay kuon ninyo mga linahi kamo ni Abraham. Sugidan ko kamo: bisan ang mga bato nga dya sarang kang Dios himuon nga mga linahi ni Abraham. ¹⁰ Bisan gani kadya ang wasay nahanda run nga itapas sa kahoy. Ang kada kahoy nga wara nagapamunga kang mayad pagatapsun kag itablug sa kalayo."

¹¹ Kag nagkuon pa gid kananda si Juan, "Ginabawtisoan ko kamo sa tubig tanda kang inyong paghinulsul kag pagtalikod sa inyong mga kasal-anan. Pero may magaabot nga labaw pa gid sangsa kanakun, nga bisan pa gani sa pagbitbit kang ana mga sandalyas bukun ako ti takus. Pagabawtisoan na kamo kang Balaan nga Ispirito kag kalayo. ¹² Pagapainun na ang mga tawo nga mayad sa mga malain, pareho kang nagatahup tana kang lamigas nga ginapain na ang timgas sa upa. Ang timgas kadya ginatipon na kag taguon sa kamarin, kag ang upa tana ginatablug sa kalayo nga sa diin wara ti katapusan ang anang pagdaba-daba."

Ang Pagbawtiso kay Jesus

(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

¹³ Sa amo man to nga mga inadlaw, nag-abot si Jesus halin sa Galilea kag nag-agto kay Juan sa suba kang Jordan sa pagpabawtiso. ¹⁴ Indi raad gusto ni Juan nga magbawtiso kay Jesus. Nagkuon si Juan, "Andut haw nga ako ang magabawtiso kanimo? Ikaw raad tana ang dapat magbawtiso kanakun!" ¹⁵ Pero nagsabat si Jesus kana, "Sa kadya nga tion himoa ang nagakadapat himuon, agud to nga matuman natun ang kabubutun kang Dios." Gani nga nagpasugot si Juan. ¹⁶ Pagkatapos nga mabawtisoan si Jesus nagtakas tana sa tubig. Dayon nagbukas ang langit kag nakita na ang Balaan nga Ispirito nga nagakunsag nga daw pating kag nagtungtong kana. ¹⁷ Kag may nabatian nga limug halin sa langit nga nagakuon, "Amo dya ang akun hinigugma nga Anak nga akun gid nahamut-an."

Ang Pagsulay kay Jesus

(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

4 Pagkatapos nga si Jesus nabawtisoan, ginghamhan tana kang Balaan nga Ispirito kag gindara sa kamingawan para sulayun kang Yawa. ² Rugto, wara gid si Jesus magkaun sa sulud kang kap-atan ka adlaw kag kap-atan ka gabii kag gin-gutum gid tana. ³ Nag-abot ang Yawa kag nagkuon kay Jesus, "Kon ikaw ang Anak kang Dios, abi mandoi dyang mga bato nga mangin tinapay."

⁴ Pero nagsabat si Jesus, "Nasulat sa kasulatan, 'Ang tawo indi lamang sa pagkaun mabuhi kundi sa kada pulong nga ginahambal kang Dios.'" ⁵ Pagkatapos kato, gindara tana kang Yawa sa Jerusalem nga amo ang Balaan nga syudad, kag ginpatindug sa pinakamataas nga bahin kang Templo. ⁶ Nagkuon ang Yawa kana, "Kon matuod nga ikaw ang Anak kang Dios, abi paglumpat halin rugya kadya. Hay nasulat sa kasulatan, 'Suguon kang Dios ang anang mga anghel nga amligan ikaw; pagasapnayun nanda ikaw agud to nga bisan ang imong kahig indi makabunggu sa bato.'" ⁷ Nagsabat si Jesus kana, "Nasulat man sa kasulatan, 'Indi mo pagsulayun ang Ginoo nga imo Dios.'" ⁸ Dayon gindara pa gid kang Yawa si Jesus sa tama gid ka taas nga bukid kag ginpakita kana ang tanan nga mga ginharian sa kalibutan kag ang andang mga kagamhanan. ⁹ Kag nagkuon ang Yawa kana, "Itugro ko kanimo ang tanan nga dya kon magaluhod ikaw kag simbahun ako." ¹⁰ Nagsabat si Jesus, "Parayu kanakun, Satanas! Hay nasulat sa kasulatan, 'Simbahun mo ang Ginoo nga imo Dios kag tana gid lang ang imo alagadun!'"

¹¹ Amo to kag ginbayaan tana kang Yawa. Nag-abot ang mga anghel kag nag-atipan kana.

Nag-umpisa si Jesus kang Anang Buruhatun sa Galilea

(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

¹² Kar-on, kang mabatian ni Jesus nga napriso si Juan nga Manugbawtiso, nagbalik tana sa probinsya kang Galilea. ¹³ Nag-abot tana sa banwa kang Nazaret pero wara tana magtiner rugto, kundi rugto tana nagtiner sa banwa kang Capernaum. Ang banwa nga dya, makita sa binit kang linaw kang Galilea nga sakup kang teritoryo kang Zabulon kag Neftali. ¹⁴ Natabo dya agud matuman ang ginkuon ni propeta Isaias:

¹⁵ "Ang teritoryo kang Zabulon kag teritoryo kang Neftali,

sa binit kang baybayun kag sa pihak kang suba kang Jordan,

sa lugar nga ginatawag Galilea nga ginaulian man kang mga bukun ti Judio!

¹⁶ Ang mga tawo rugyan nga nadulman kang sala

nakakita kang tuman nga kasanag.
Ang kasanag nga dya nagapamanagbanag sa mga tawo nga nagakahadluk sa kamatayun tungud kang sala.”

¹⁷ Halin kato, nag-umpisa ka pangwali si Jesus nga nagakuon, “Hinulsuli ninyo kag talikdan ang inyong mga kasal-anan, hay ang ginharian kang langit marapit run lang mag-abot.”

Ang Pagtawag ni Jesus sa Apat ka Mangingisda

(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

¹⁸ Kang nagapanaw si Jesus sa binit kang linaw kang Galilea, nakita na ang darwa ka magbugto nga mangingisda. Dya amo sanday Simon nga ginatawag Pedro kag si Andres nga anang bugto. Nagaladlad sanda kadya kang pukot sa linaw. ¹⁹ Nagkuon si Jesus kananda, “Dali, sunod kamo kanakun hay tudloan ko kamo nga magpangdara kang mga tawo nga magsunod kanakun.” ²⁰ Lagi-lagi ginbayaan nanda ang andang mga pukot kag magsunod kana.

²¹ Nagpadayon si Jesus sa pagpanaw kag sa uruonhan nakita na pa gid ang darwa ka magbugto nga sanday Santiago kag Juan nga mga bata ni Zebedeo. Rugto sanda sa andang baruto nga nagapamuna kang andang pukot imaw kang andang tatay nga si Zebedeo. Gintawag sanda kadya ni Jesus nga magsunod kana. ²² Kag lagi-lagi kato, ginbayaan nanda ang andang baruto kag ang andang tatay kag nagsunod sanda kay Jesus.

Si Jesus Nagpanudlo, Nagpangwali, kag Nagpang-ayad

(Lucas 6:17-19)

²³ Ginlibot ni Jesus ang bilog nga probinsya kang Galilea, nga nagapanudlo sa mga sinagoga. Nagpangwali tana kang Mayad nga Balita nahanungud sa pagginahum kang Dios, kag nagpang-ayad kang tanan nga sahi kang masakit kag balatian kang mga tawo. ²⁴ Kag ang balita nahanungud kay Jesus naglapnag sa bilog nga Siria gani ginpangdara nanda kana ang tanan nga mga masakitun, kag ang mga nagaantos sa nagkalain-lain nga mga balatian, ang mga ginagamhan kang mga demonyo, ang mga kuyapun kag ang mga paralitiko. Ginpang-ayad sanda kadya ni Jesus. ²⁵ Tungud karia, duro nga mga tawo ang nagsurunod kana nga nagharalin pa sa Galilea, sa Decapolis, sa Jerusalem, sa Judea kag sa lugar sa pihak kang Jordan.

Ang Wali ni Jesus sa Bakulod

(Lucas 6:20-23)

5 Kang nakita ni Jesus ang duro nga mga tawo, nagtukad tana sa bakulod kag nagpungko rugto.

Nagparapit kana ang ana nga mga disipulo ² kag nagumpisa tana kadya sa pagpanudlo kananda nga nagakuon:

³ “Bulahan ang mga nagakilala nga wara sanda ti may mahimo kon wara ang Dios,

hay sanda kadya ang mapasakup sa ginharian kang langit!

⁴ Bulahan ang mga nagapangasubu, hay pagalipayun sanda kang Dios!

⁵ Bulahan ang mga mapainubusun, hay sanda kadya ang makabaton kang ginsaad kang Dios!

⁶ Bulahan ang mga may bahul nga handum nga mangin matarung sa panuruk kang Dios, hay itugro kang Dios kananda ang andang ginahandum!

⁷ Bulahan ang mga maluloy-on, hay pagakaloy-an man sanda kang Dios!

⁸ Bulahan ang mga may putli ti tagipusuon, hay makita nanda ang Dios!

⁹ Bulahan ang mga tawo nga nagapangita kang pamaagi nga mangin malinung ang tanan, hay sanda pagatawgun kang Dios nga anang mga kabataan!

¹⁰ Bulahan ang mga ginahingabot tungud kang andang pagsunod sa kabubut-un kang Dios, hay sanda kadya ang mapasakup sa ginharian kang langit!

¹¹ “Bulahan kamo kon insultohan kamo kang mga tawo kag hingaboton kag butang-butangan kang istorya nga malain kag bukun ti matuod tungud kang inyo pagsunod kanakun. ¹² Amo man kabayria nga paghingabot ang naaguman kang mga propeta kato anay? Gani, magkalipay kamo kag magsinadya, tungud hay bahul nga padya ang ginaaman kaninyo kang Dios rugto sa langit.

Asin kag Kasanag

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

¹³ “Kamo daw pareho kang asin nga kinahanglanun gid kang mga tawo. Pero kon ang asin maduraan run gani kang ana nga kapait, indi run gid dya mapapait liwan. Indi run dya mapuslan gani ginapilak run lang sa gwa kag lapakun kang mga tawo.”

¹⁴ “Kamo daw pareho kang sulo nga nagasanag sa mga tawo nga indi mahimo nga indi makita pareho kang syudad nga napatindug sa ibabaw kang bakulod. ¹⁵ Wara ti may nagasindi kang sulo kag ana man lang dya nga takluban, kundi nga ginabutang na dya sa turungtongan agud to nga masanagan ang tanan nga rugyan sa sulud kang balay. ¹⁶ Gani, kinahanglan nga ipasigahun ninyo ang inyong sulo sa mga tawo agud to nga makita nanda ang inyo mayad nga mga binuhatan kag madayaw nanda ang inyo Amay sa langit.”

Ang Panudlo nahanungud sa Kasugoan

¹⁷ "Indi kamo magpinsar nga nag-abot ako para himuon nga wara ti pulos ang Kasugoan ni Moises kag ang mga sinulat kang mga propeta. Wara ako mag-abot para himuon nga wara ti pulos ang mga ria kundi agud matuman ria tanan. ¹⁸ Tandai gid ninyo dya. Madura man ang langit kag ang lupa, wara gid ti bisan sangka letra ukon pinakagamay nga pintok kang Kasugoan kang Dios ang mangin wara ti pulos hasta nga matuman dya tanan. ¹⁹ Gani ang bisan sin-o man nga nagalapas kang pinakagamay nga bahin kang mga Kasugoan nga dya, kag nagatudlo sa iba sa paglapas man kadya, ria nga tawo amo ang mangin pinakanaba sa ginharian kang langit. Pero ang nagatuman tana sa kasugoan kag nagatudlo sa iba sa pagtuman karia, tana ang kabigun nga dungganun sa ginharian kang langit. ²⁰ Sugidan ko kamo, sarang lang kamo mapasakup sa ginharian kang langit kon ang inyo pagtuman sa kabubut-un kang Dios labaw pa sa pagtuman kang mga manunudlo kang Kasugoan kag kang mga Fariseo.

Ang Panudlo nahanungud sa Kaugut

²¹ "Naman-an ninyo nga ang atun mga kaulangan kauna ginkun-an, 'Indi ikaw magpatay kang tawo, hay ang bisan sin-o man nga makapatay magapanabat sa hukmanan.' ²² Pero kar-on nagakuon ako kaninyo, ang bisan sin-o nga nagaugut sa ana nga isigka-tawo magapanabat sa hukmanan, kag ang bisan sin-o nga nagapakalain sa ana nga isigka-tawo sa pagkuon kana, 'Hoy, wara timo ti pulos' pagadar-un sa pinakamataas nga hukmanan. Kag ang bisan sin-o nga nagakuon sa anang isigka-tawo, 'Omang kaw' sirilotan tana sa impyerno. ²³ Gani kon magdara ikaw kang imo nga haralad sa Dios sa altar kag nadumduman mo nga ang imo gali nga isigka-tawo naglain ang anang buut kanimo, ²⁴ ibayai anay ang imo nga haralad sa atubangan kang altar kag magpakighusay sa imo isigka-tawo kag magbalik kag ihalad ang imo nga haralad sa Dios.

²⁵ "Kon may tawo nga mag-akusar kanimo, magpakighusay ikaw kana sa wara pa kamo makaabot sa hukmanan. Tungud hay kon rugto run gani kamo basi kon itugyan na ikaw sa howis kag itugyan ikaw kang howis sa gwardya kag isulud ikaw sa prisohan. ²⁶ Ginakuon ko kanimo, sigurado gid nga magapabilin ikaw sa sulud kang prisohan hasta nga maubos mo ka bayad ang tanan nimo nga pina.

Ang Panudlo nahanungud sa Pagpakighilawas

²⁷ "Naman-an ninyo nga ang atun mga kaulangan kauna ginkun-an pa gid, 'Indi kamo magpakighilawas.' ²⁸ Pero nagakuon ako kaninyo, ang bisan sin-o nga na-

gaturuk sa bayi nga may pagkaibug nakasala tana kang pagpakighilawas sa anang panghuna-huna. ²⁹ Gani kon ang tuo nimo nga mata amo ang kabangdanan kang imong pagpakasala lokita ria kag itablug. Mas mayad pa nga madura ang sangka bahin kang imong lawas sangsa mag-antos ang bilog nimo nga lawas sa impyerno. ³⁰ Kag kon ang tuo nimo nga alima amo ang kabangdanan kang imong pagpakasala utda ria kag itablug. Mas mayad pa nga madura ang sangka bahin kang imo lawas sangsa mag-antos ang bilog nimo nga lawas sa impyerno.

Ang Panudlo nahanungud sa Pagbulagay kang Mag-asawa

(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

³¹ "Naman-an ninyo nga ang atun mga kaulangan kauna ginkun-an man, 'Ang laki nga magabulag sa anang asawa, dapat magtugro sa anang asawa kang kasulatan kang pagbulaganay.' ³² Pero nagakuon ako kaninyo, ang bisan sin-o nga magabulag sa anang asawa nga wara lang man nagapanginlaki, tana mismo ang mangin kabangdanan nga makasala ang anang asawa kang pagpanginlaki kon magpamana dya liwan. Kag ang bisan sin-o nga magpangasawa sa bayi nga ginbulagan kang anang bana nakasala man kang pagpanginbayi.

Ang Pagpanudlo nahanungud sa Panumpa

³³ "Nagpadayon pa gid si Jesus sa pagpanudlo, 'Naman-an ninyo nga ang atun mga kaulangan kauna ginkun-an, Indi mo paggub-un ang imong ginsumpa, kundi tumanun mo gid ang imong ginsumpa sa Ginoo.' ³⁴ Pero ginakuon ko kaninyo, kon magsaad gani kamo indi gid kamo magpanumpa. Indi gid kamo magpanumpa nga ginagamit ninyo nga saksi ang langit, hay amo ria ang trono kang Dios, ³⁵ ukon magpanumpa nga ginagamit ninyo nga saksi ang lupa, hay amo dya ang turungtongan kang anang mga kahig, ukon magpanumpa nga ginagamit ninyo nga saksi ang Jerusalem, hay amo ria ang syudad kang gamhanan nga Hari. ³⁶ Indi man ikaw magpanumpa nga ginagamit nimo nga saksi ang imo ulo, hay bisan sangka nahut kang imong buhok indi mo mapaputi ukon mapaitum. ³⁷ Magkuon lang kamo nga 'Hud' kon ang buut ninyo hambalun 'hud' kag 'Indi' kon ang buut ninyo hambalun 'indi'; ang bisan ano pa nga idugang ninyo dyan karia nagahalin run sa Malaot.

Ang Panudlo nahanungud sa Pagtimalus

(Lucas 6:29-30)

³⁸ "Naman-an ninyo nga ang atun mga kaulangan kauna ginkun-an, 'Kon ginlokot mo ang mata kang imong isigka-tawo pagalukatun man ang imo mata,

kag kon ginbingaw mo ang unto kang imong isigkatawo pagabingawun man ang imong unto.' ³⁹ Pero amo tana dyaay ang akun ikuon kaninyo, indi kamo magbato sa mga tawo nga nagahimo kang malain kaninyo. Kon tampaun gani ikaw sa imong sampihak nga bagiing, itaya mo man ang sampihak. ⁴⁰ Kon may magdemanda kanimo sa tuyo nga bul-un na ang imong bayo, itugro mo man kana pati ang imong kunup. ⁴¹ Kon may magpirit kanimo nga pas-anun ang anang karga sa karayuun nga sangka kilometro, pas-ana ria kang darwa ka kilometro. ⁴² Kon may magpangayo kanimo tugroi tana, kag kon may maghuram kanimo pahurama.

Ang Paghigugma sa mga Kaaway

(Lucas 6:27-28, 32-36)

⁴³ "Naman-an ninyo nga ang atun mga kaulangan kauna ginkun-an, 'Palangгаа ang imo mga abyan kag kaugti ang imo mga kaaway.' ⁴⁴ Pero nagakuon ako kaninyo, palangгаа ang inyo kaaway kag pangamuyoi ninyo ang mga nagahingabot kaninyo. ⁴⁵ Himoa ninyo ria agud to nga mangin takus kamo nga pagatawgun nga anak kang inyo Amay sa langit. Tungud hay pareho na nga ginapasirak ang adlaw sa mga malain kag sa mga mayad nga mga tawo, kag parareho man lang nga ginatugroan na kang uran ang mga matarung kag ang mga bukun ti matarung. ⁴⁶ Kon ang ginahigugma ninyo amo man lang ang mga tawo nga nagahigugma man kaninyo, ti, ano bay nga padya ang mabuul ninyo halin sa Dios? Bisan gani kabay ang mga manugsukot kang buwis nagahimo man karia? ⁴⁷ Kag kon ang ginabugno ninyo ang inyo man lang mga abyan, ti, ano gid bay karia ang kinalain na sa ginahimo kang iba? Bisan gani ang mga tawo nga wara nakakilala sa Dios nagahimo man karia. ⁴⁸ Gani, kamo tana, kinahanglan nga mangin himpit pareho kang inyo Amay sa langit."

Ang Panudlo nahanungud sa Pagbulig sa Iba nga Tawo

6 Nagpadayon pa gid si Jesus sa pagpanudlo kananda, "Mag-andam kamo sa inyo pagkarelihiyoso nga bukun ti pakita-kita lang sa mga tawo. Tungud hay kon nagapakita-kita lang kamo, wara gid kamo ti padya nga mabaton halin sa inyo Amay sa langit.

² "Gani, kon nagatugro kamo kang limos, indi ninyo dya pagpanugid-sugid sa bisan kay sin-o, pareho kang ginahimo kang mga hipokrito sa mga sinagoga kag sa mga dalan agud makita kang mga tawo ang andang ginahimo para dayawun sanda. Pero sa pagkamatuod lang tana, ginakuon ko kaninyo nga nabaton nanda run ang andang padya. ³ Pero kamo tana, kon nagatu-

gro kamo kang limos, indi ninyo gid pagpamaan bisan sa pinakasuud ninyo nga amigo, ⁴ agud to wara ti may makamaan kang inyong ginahimo. Kag ang inyo Amay nga nakakita kang inyo ginahimo sa sikrito amo ang magapadya kaninyo.

Ang Panudlo Nahanungud sa Pagpangamuyo

(Lucas 11:2-4)

⁵ "Kag kon magpangamuyo gani kamo, indi kamo magsunod sa mga ginahimo kang mga tawo nga hipokrito. Tungud hay kon magpangamuyo sanda gusto gid nanda magtindug sa mga sinagoga kag sa mga pamusod kang karsada agud to nga makita sanda kang mga tawo. Pero sa pagkamatuod lang tana, ginakuon ko kaninyo nga nabaton nanda run ang andang padya. ⁶ Pero kon magpangamuyo gani kamo, magsulud kamo sa inyo kwarto kag magpanirado. Rugto kamo magpangamuyo sa inyo Amay nga indi makita. Kag pagapadyaan kamo kang inyo Amay sa langit nga nakakita kang inyo ginahimo sa sikrito.

⁷ "Kag kon nagapangamuyo kamo, indi kamo magsagad liwan-liwan kang mga tinaga nga wara lang man ti pulos, pareho kang ginahimo kang mga tawo nga wara nakakilala sa Dios. Amo ria ang andang ginahimo tungud hay nagapinsar sanda nga pamatian sanda tungud hay lawid ang andang pangamuyo.

⁸ Gani indi ninyo pagsunda ang andang ginahimo hay naman-an run kang inyo Amay ang inyo nga mga kinahanglanun sa wara pa kamo makapangayo kana.

⁹ Kon magpangamuyo gani kamo, amo dyaay:

Amay namun nga rugyan sa langit,

kabay nga pakabalaanun ang imo Ngaran,

¹⁰ kabay nga mag-abot run ang tion kang imo paghari,

kabay nga matuman ang imong pagbuut rugya sa lupa pareho nga ginatuman rugyan sa langit.

¹¹ Tugroi kami kang pagkaun nga amun kinahanglan sa kadya nga adlaw.

¹² Patawara kami kang amun mga sala, pareho nga ginapatawad namun ang mga nakasala kanamun.

¹³ Kag indi nimo pag-itugot nga madaug kami kang mga pagsulay,

kundi luwasun mo kami sa Malaot. [Ikaw gid lang ang Hari sa tanan, ikaw ang pinakagamhanan, kag kanimo ang tanan nga kahimayaan hasta sa wara ti katapusan. Amen.]

¹⁴ "Kinahanglan gid man nga patawarun ninyo ang mga nakasala kaninyo, tungud hay kon patawarun ninyo pagapatawarun man kamo kang inyo Amay nga rugto sa langit. ¹⁵ Pero kon wara ninyo ginapatawad ang iba sa andang mga sala, indi man kamo pag-patawarun kang inyo Amay."

Ang Panudlo nahanungud sa Pagpuasa

¹⁶ Nagkuon pa gid si Jesus, “Kon nagapauasa gani kamo, indi ninyo pagpasubua ang inyong itsora pareho kang ginahimo kang mga hipokrito. Nagalagaw sanda nga wara nakapanghulam-os kag wara nakapanghusay agud to nga maman-an kang tanan nga nagapauasa sanda. Sa pagkamatuod lang tana, ginakuon ko kaninyo nga nabaton nanda run ang andang padya. ¹⁷ Pero kon magpuasa gani ikaw, magpanghulam-os ikaw kag magpanghusay, ¹⁸ agud to nga wara ti may makamaan nga nagapauasa ikaw, luwas lang sa imo Amay nga indi makita. Kag tana nga nakakita kang imo nga ginahimo sa sikrito, amo ang magapadya kanimo.

Manggad sa Langit

(Lucas 12:33-34)

¹⁹ “Indi kamo magsuput kang manggad para sa inyo kaugalingun rugya sa kalibutan, nga sa diin ranggaun lang man kang mga tanak kag kang tuktuk, ukon sudlun kang takawan ang inyo balay kag takawun dya. ²⁰ Sa baylo, magsuput kamo kang manggad rugto sa langit, nga amo ang inyo nga mayad nga buhat, hay rugto sa langit wara ti tanak kag tuktuk nga magarangga karia, kag wara ti takawan nga makasulud para magpanakaw. ²¹ Tungud hay kon sa diin ang inyo manggad rugto man ang inyo panghuna-huna.”

Ang Mata amo ang Sulo kang Lawas

(Lucas 11:34-36)

²² “Ang mata amo ang sulo kang lawas. Gani kon masanang ang imo panuruk, masanangan man ang bug-os nimo nga lawas. ²³ Pero kon dulum ang imo panuruk, madulman man ang bug-os nimo nga lawas. Gani kon ang kasanag nga rugyan kanimo dulum gali, daw ano ayhan kadulum ang imo kahimtangan!”

Ang Dios ukon ang Manggad?

(Lucas 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Wara ti tawo nga makaalagad kang dungan sa darwa ka agalun, hay ang matabo karia kaugtan na ang isara kag palanggaun na ang isara, ukon alagadun na kang husto ang isara kag ang isara tana tamayun na. Indi ninyo maalagad kang dungan ang Dios kag ang manggad.

²⁵ “Amo gani nga nagakuon ako kaninyo nga indi kamo magsagad ka palibug sa inyo pagpangabuhi; kon ano ang inyo ikan-un ukon imnun kag kon ano ang inyo isuksok para sa inyo lawas. Indi bala nga mas importante ang kabuhi sangsa pagkaun, kag ang lawas sangsa bayo? ²⁶ Turuka bala ninyo ang mga pispis nga nagalupad-lupad. Wara sanda nagatanum

kag wara man sanda nagaani, kag wara man sanda nagasuput sa kamarin, pero ang inyo Amay sa langit nagapakaun kananda. Indi bala nga mas importante pa kamo sangsa mga pispis? ²⁷ Sin-o haw kaninyo ang makadugang kang anang kabuhi kang bisan gamay lang paagi sa anang pagpalibug?

²⁸ “Kag andut abi nga nagapalibug pa kamo sa inyo suruksukon? Turuka bala ninyo kon paano nagatubo ang mga bulak sa latagun. Wara sanda naga-pangabudlay ukon nagahimo kang andang bayo.

²⁹ Pero ginakuon ko kaninyo, bisan pa si Solomon nga bantog kag tama ka manggaranun nga hari, wara gid makabayo kang pareho kang katahum kang bisan isara lang sa mga bulak nga dya. ³⁰ Kon ginapatahum kang Dios ang mga hilamon nga rugyan sa latagun nga buhi kadya kag sa sunod nga mga adlaw idap-ong lang man sa darapogan, kamo pa ayhan ang indi na pagpabayoan? Mga gamay kamo ti pagtuo! ³¹ Gani indi kamo magpalibug kag magkuon, ‘Ano bay ang atun ikan-un kadya?’ ukon ‘Ano bay ang atun imnun?’ ukon maghambal pa gid kamo, ‘Ano bay ang atun isuksukon?’ ³² Tungud hay amo ria ang ginapaligban kang mga tawo nga wara makakilala sa Dios. Ang Amay ninyo sa langit nakamaan run tana nga kinahanglan ninyo ang ria nga mga butang. ³³ Ang inyo tana himuon, labi kag labaw sa tanan magpasakup kamo sa pagginahum kang Dios kag sa pagtuman kang anang kabubut-un, kag itugro na gid ang tanan ninyo nga mga kinahanglanun. ³⁴ Gani indi kamo magpalibug kang inyo mga kinahanglanun para sa rum-an, tungud hay ang rum-an may ana man kaugalingun nga paraligban. Indi ninyo run kinahanglan nga dugangan pa ang mga paraligban nga nagaabot sa kada adlaw.”

Ang Paghusgar sa Iba

(Lucas 6:37-38, 41-42)

7 “Indi ninyo paghusgaran ang inyo isigka-tawo, agud to nga indi man kamo paghusgaran kang Dios. ² Tungud hay kon paano ang paghusgar ninyo sa iba nga tawo amo man karia ang paghusgar kang Dios kaninyo, kag ang taraksan nga inyo gin-gamit sa paghusgar sa iba amo man ang pagagamitun kang Dios kaninyo. ³ Ginamulalungan mo gid haw ang gamay nga puling sa mata kang imo isigka tawo, pero wara tana nimo ginasapak ang troso nga rugyan sa imo mata? ⁴ Paano ikaw makakuon sa imong isigka-tawo, ‘Bul-un ko ang imo nga puling,’ kon sa imo mis-mo nga mata may troso? ⁵ Mga hipokrito! Bul-a anay ang troso nga rugyan sa imo mata, agud to nga makakita ikaw ka mayad kag mabuul mo ang puling sa mata kang imo isigka tawo.

⁶ “Indi ninyo pag-itugro sa mga ayam ang mga butang nga para sa Dios, tungud hay basi balikdun nan-

da kamo kag ikadtun. Kag indi ninyo pag-ipilak ang inyo mga perlas sa mga baboy tungud hay basi lapak-lapakun lang nanda ria.”

Magpangayo, Magpangita, kag Magpanuktok

(Lucas 11:9-13)

⁷ Magpangayo kamo sa Dios kag mabaton ninyo ang inyo ginapangayo. Magpangita kamo kag makita ninyo ang inyo ginapangita. Magpanuktok kamo kag pagabuksan ang gawang para kaninyo. ⁸ Tungud hay ang bisan sin-o nga nagapangayo makabaton, kag ang bisan sin-o nga nagapangita makakita, kag ang bisan sin-o nga nagapanuktok pagabuksan ang gawang para kana. ⁹ Kamo nga mga ginikanan, kon magpangayo bala kang pagkaun ang inyo mga bata tugroan ayhan ninyo kang bato? ¹⁰ Ukon, kon magpangayo sanda kang isda tugroan bala ninyo kang sawa? ¹¹ Ti, kon kamo gani nga mga malaot, kamaan magtugro kang mga mayad nga butang sa inyo mga bata, ano pa gid ayhan ang inyo Amay sa langit! Itugro na gid ang mga mayad nga butang sa mga nagapangayo kana.

¹² “Gani, himoa ninyo sa inyo isigka-tawo ang gusto ninyo nga himuon nanda kaninyo. Amo dya ang kahulogan kang ginatudlo sa Kasugoan ni Moises kag kang mga sinulat kang mga propeta.”

Ang Masipot kag ang Wayang nga Pwertahan

(Lucas 13:24)

¹³ “Magsulud kamo sa sipot nga pwertahan, tungud hay ang wayang nga pwertahan kag ang malapad nga dalan nagapaagto sa impyerno, kag duro ang nagaaragi dyan karia. ¹⁴ Pero ang pwertahan kag dalan nga nagapaagto sa kabuhi nga wara ti katapusan masipot kag mabudlay, kag gamay lang ang nakaamaan kang amo nga dalan.”

Ang Kahoy Makilala sa anang Bunga

(Lucas 6:43-44)

¹⁵ “Mag-andam kamo sa mga tawo nga nagapakuno-kuno nga mga propeta. Ria nga mga tawo kon turukun daw mga mabuut pareho kang karnero, pero ang matuod tana karia daw pareho sanda kang mga lobo nga mapintas. ¹⁶ Makilala ninyo sanda paagi sa andang mga buhat. Pareho bala sa mga tanum, nagapamunga haw kang ubas ang sapinit, ukon ang mga talungon kang higera? ¹⁷ Ang kahoy nga mayad nagapamunga kang mayad. Pero ang kahoy tana nga sayud, sayud man ang anang bunga. ¹⁸ Ang mayad nga kahoy indi makapamunga kang sayud nga bunga, kag ang sayud nga kahoy indi makapamunga kang mayad nga bunga. ¹⁹ Ang kahoy nga wara nagapamunga kang mayad nga bunga ginatapas kag ginat-

ablug sa kalayo. ²⁰ Amo gani nga ang mga tawo nga nagapakuno-kuno nga mga propeta, makilala ninyo paagi sa andang mga buhat.”

Wara Ako Makakilala Kaninyo

(Lucas 13:25-27)

²¹ “Bukun ti tanan nga mga tawo nga nagapanawag kanakun nga, ‘Ginoo, Ginoo namun,’ ang makapasakup sa ginharian kang langit, kundi ang mga tawo lang nga nagatuman sa kabubut-un kang akun Amay sa langit. ²² Sa adlaw kang paghukum duro ang magakuon kanakun, ‘Ginoo, Ginoo namun, paagi sa imo ngaran nagpangwali kami kang imo pulong, nagapanabog man kami kang mga demonyo paagi sa imo ngaran, kag naghimo kang duro nga mga katingalahan nga mga butang paagi sa imo ngaran.’ ²³ Pero amo dyaay ang isabat ko kananda, ‘Wara ako makakilala kaninyo. Parayu kamo kanakun, kamo nga nagahimo kang kalaotan!’”

Ang Darwa ka Tawo nga Nagpatindug kang Balay

(Lucas 6:47-49)

²⁴ “Gani, ang bisan sin-o nga nagapamati kag nagatuman kang akun mga ginapanudlo nga dya, pareho tana kang tawo nga maaram nga nagpatindug kang anang balay nga ang pundasyon bato. ²⁵ Nagbunuk ang uran, nagbaha ang suba, kag nagwaswas ang mabaskug nga hangin sa balay, pero ang balay wara gid maiwan, tungud hay ginpatindug dya nga ang pundasyon na bato. ²⁶ Pero ang tawo tana nga nakabati kang akun mga ginapanudlo, ogaring wara na pagtumana, pareho tana kang tawo nga mango nga nagpatindug kang anang balay sa baras. ²⁷ Nagbunuk ang uran, nagbaha ang suba, kag nagwaswas ang mabaskug nga hangin sa balay, narumpag dya kag sobra gid ang pagkawasdak na kadya.”

Ang Awtoridad ni Jesus

(Marcos 1:22; Lucas 4:32)

²⁸ Pagkatapos hambal ni Jesus kang dya nga mga butang sa mga tawo, natingala gid sanda sa anang ginapanudlo, ²⁹ tungud hay nagpanudlo tana nga may awtoridad, kag bukun ti pareho kang mga manunudlo kang Kasugoan.

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Aruon

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

8 Kang makadulhog si Jesus sa bakulod, duro nga mga tawo ang nagsurunod kana. ² Dayon, may sangka aruon nga nagparapit kag nagluhod sa anang atubang. Nagkuon dya, “Sir, kon gustohon mo, mapayad mo ako kag himuon nga limpyo suno sa kasugoan.”

³ Gintandug tana ni Jesus kag ginhambalan, “Gusto ko. Maayad ikaw kag mangin limpyo!” Lagi-lagi nag-ayad ang tawo sa anang balatian. ⁴ Kag nagkuon si Jesus kana, “Indi gid ikaw magpanugid sa bisan kay sino, kundi agto ikaw sa pari kag magpalantaw kana. Dayon maghalad ikaw kang haralad suno sa sugo ni Moises bilang pagpamatuod sa tanan nga ayad run ikaw.”

Gin-ayad ni Jesus ang Surugoon kang Kapitan

(Lucas 7:1-10)

⁵ Kang nagapasulud si Jesus sa banwa kang Capernaum, ginsug-alaw tana kang sangka kapitan kang suldado nga Romanhun, kag nagpakitluoy dya kana nga nagakuon, ⁶ “Sir, ang akun surugoon nagamasakit rugto sa balay. Nagabatang lang tana kag indi makahulag kag tam-an gid ang ana nga pag-antos.”

⁷ Nagkuon si Jesus kana, “Sige, agtunan ko tana kag ayadun.”

⁸ Nagsabat ang Kapitan kana, “Sir, indi ako takus magpasulud kanimo sa akun balay. Hambal lang ikaw kag magayad ang akun surugoon. ⁹ Ako mismo sa idalum kang awtoridad kang mga opisyal, kag may mga suldado man sa idalum kang akun awtoridad. Kon maghambal gani ako sa isara nga, ‘panaw to’, mapanaw man tana. Kon magkuon pa gid ako sa isara nga, ‘agto rugya’ maagto man tana rugya. Kag sa akun oripun tana kon magkuon ako kana nga, ‘himoa dya’, ginahimo na man.”

¹⁰ Pagkabati karia ni Jesus natingala gid tana. Kag naghambal tana sa mga tawo nga nagasurunod kana, “Sugidan ko kamo, wara pa gid ako ti may nakita nga tawo sa Israel nga amo dya kabahul ang anang pagtuo. ¹¹ Sugidan ko kamo, duro nga mga tawo nga magahalin sa sidlangan kag kasalpan ang magakaun imaw kay Abraham, Isaac, kag Jacob sa punsyon sa ginharian kang langit. ¹² Pero ang mga tawo tana nga amo raad ang napasakup sa ginharian kang Dios pagat-ablug sa sagwa, rugto sa madulum nga lugar nga sa diin nagahinibi sanda kag nagabinagrut ang andang mga unto.” ¹³ Nagkuon si Jesus sa kapitan, “Uli run, matuman ang imo ginatuohan.”

Kag sa amo gid to nga tion nag-ayad ang surugoon kang kapitan.

Duro ang Ginpang-ayad ni Jesus

(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

¹⁴ Nag-agto si Jesus sa balay ni Pedro. Kag rugto nakita na ang ogangan ni Pedro nga bayi nga nagabatang kag may hilanat. ¹⁵ Gintandug ni Jesus ang ana alima, kag nag-ayad tana sa anang hilanat. Nagbangon tana kag maghimus kang pagkaun para kana.

¹⁶ Kang sirum run, duro nga mga tawo nga nasab-an kang mga demonyo ang ginpangdara kay Jesus. Ginpangtabog na ang mga malaot nga ispirito paagi sa paghambal na lang, kag ang tanan nga mga masakitun ginpang-ayad na. ¹⁷ Ginhimo na dya agud to nga matuman ang ginkuon ni propeta Isaias, “Ginbuul na ang atun mga masakit, kag gin-ayad na ang atun mga balatian.”

Ang Pagsunod kay Jesus

(Lucas 9:57-62)

¹⁸ Kang makita ni Jesus nga duro nga mga tawo ang nagatiriripon sa anang palibot, ginsugo na ang anang mga disipulo nga magtabok sanda sa pihak kang linaw. ¹⁹ Dayon may sangka manunudlo kang kausgoan ang nagparapit kana kag nagkuon, “Maestro, maimaw ako kanimo bisan diin ikaw maagto.”

²⁰ Nagkuon si Jesus kana, “Ang mga singgarong may mga buho nga ginaistaran kag ang mga pispis may mga pugad, pero ang Anak kang Tawo wara gid ti balay nga ana mapahuwayan.”

²¹ May sangka disipulo si Jesus nga nagkuon, “Sir, mauli anay ako sa pagpalubung kang akun tatay.”

²² Nagsabat sa Jesus kana, “Imaw ikaw kanakun kag pabay-i ang mga patay nga maglubung kang anda mga patay.”

Ginpauntat ni Jesus ang Bagyo

(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

²³ Nagsakay si Jesus sa baruto, kag nag-imaw kana ang anang mga disipulo. ²⁴ Samtang nagapanakayun sanda, golpi lang nagbagyo kang mabaskug sa may linaw, kag daw malunod ang andang baruto tungud kang daragkul nga mga balud. Pero si Jesus tana nagakaturug. ²⁵ Ginparapitan tana kang anang mga disipulo kag ginpukaw, “Ginoo, luwasa kami! Malunod kita!” ²⁶ Nagsabat si Jesus kananda, “Andut haw nga nahadluk gid kamo? Mga gamay kamo ti pagtuo.” Dayon nagbangon tana kag ginmandoan ang hangin kag ang mga balud nga mag-untat. Kag nagkanay dayon.

²⁷ Natingala gid sanda tanan kag nagkuon, “Ano tana nga klase kang tawo dya man nga bisan ang hangin kag ang mga balud nagatuman kana?”

Gin-ayad ni Jesus ang darwa ka Tawo nga Ginasab-an kang mga Demonyo

(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

²⁸ Pagtabok nanda sa pihak kang linaw, rugto sa lugar nga sakup kang Gadara, ginsug-alaw si Jesus kang darwa ka tawo nga naghalin sa mga rulubngan. Ang darwa nga dya ginasab-an kang mga demonyo. Mapintas sanda kamayad, gani nga wara gid ti may nagapangahas nga mag-agi rugto. ²⁹ Nagsinggit sanda kay

Jesus, "Ikaw nga Anak kang Dios, ano ang imo labut kanamun? Nag-agto bala ikaw rugya agud nga silotan kami bisan wara pa mag-abot ang nagakaigo nga tion?"

³⁰ Rugto sa oroonahan ayon may panung kang mga baboy nga nagakaraun. ³¹ Gani nagpakitluoy kay Jesus ang mga demonyo nga nagakuon, "Kon tabugon mo gid man kami, rugto run lang kami pasudla sa mga baboy."

³² Nagkuon si Jesus kananda, "Sige, panaw kamo!" Gani naggwa sanda sa darwa ka tawo kag nagsulud sa mga baboy. Nagdinagusu ang mga baboy paagto sa pil-as diretso sa tubig kag nagkaralumus.

³³ Ang mga manugsagod kang mga baboy nagdar-alagan paagto sa banwa kag nagpanugid kang tanan nga natabo kag sa natabo man sa darwa ka tawo nga ginsab-an kang demonyo. ³⁴ Gani ang tanan nga mga tawo sa banwa nag-agto kay Jesus, kag pagkakita nanda kana nagpakitluoy sanda nga maghalin tana sa andang lugar.

Gin-ayad ni Jesus ang Paralitiko

(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

9 Nagsakay liwan si Jesus sa baruto, kag nagbalik sa pihak kang linaw, kag nag-uli sa anang kaugalingun nga banwa. ² Kag rugto may mga tawo nga nagdara kana kang sangka paralitiko nga nagabatang sa anang baratangan. Kang makita ni Jesus kon daw ano kabahul ang andang pagtuo kana, nagkuon tana sa paralitiko, "To, magpakabakud ikaw, ang imo mga sala ginpatawad run!"

³ Kar-on, ang mga manunudlo kang kasugoan nagkuon sa andang mga kaugalingun, "Ang dya nga tawo ginapasipalahan na ang Dios."

⁴ Naman-an ni Jesus kon ano ang andang ginapinsar, gani nagkuon tana kananda, "Andut haw nga nagapinsar kamo kang malain?" ⁵ Diin haw ang mas hapus, ang magkuon nga, 'Ginpatawad run ang imo mga sala,' ukon ang magkuon nga, 'Magtindug ikaw kag magpanaw?' ⁶ Kar-on pamatod-an ko kaninyo nga ang Anak kang Tawo may awtoridad rugya sa lupa sa pagpatawad kang mga sala." Dayon nagkuon tana sa paralitiko, "Tindug, dar-a ang imo baratangan kag mag-uli."

⁷ Nagbangon dayon ang tawo kag nag-uli. ⁸ Pagkakita kang mga tawo ka dya, hinadlukan sanda kag gindayaw nanda ang Dios tungud hay nagtugro tana kang amo karia nga awtoridad sa tawo.

Gintawag ni Jesus si Mateo

(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

⁹ Naghalin si Jesus sa lugar nga to, kag samtang nagapanaw tana, may nakita tana nga sangka manug-

sukot kang buwis nga ang anang ngaran si Mateo nga nagapungko sa may ginabaydan kang buwis.

Nagkuon si Jesus kana, "Dali, sunod ikaw kanakun."

Nagtindug si Mateo kag nagsunod kay Jesus.

¹⁰ Samtang nagakaun si Jesus kag ang anang mga disipulo sa balay ni Mateo, duro nga mga manugsukot kang buwis kag mga makasasala ang nag-abot kag nag-imaw kaun kananda. ¹¹ Nakita dya kang mga Fariseo. Gani ginpamangkot nanda ang anang mga disipulo, "Andut nga nagaimaw kaun ang inyo Maestro sa mga tawo nga dya?"

¹² Nabatian dya ni Jesus, kag ginsabat na sanda paagi sa sangka paanggid, "Ang tawo nga mayad ang anang lawas wara nagakinahanglan kang doktor, kundi nga ang mga nagamasakit lang. ¹³ Osisa ninyo kon ano ang buut hambalun kang ginakuon sa kasulatan nga, 'Bukun ti ang inyo mga halad ang akun gusto, kundi ang inyo kaluoy sa isara kag isara.' Wara ako nag-abot rugya sa pagtawag sa mga matarung, kundi sa mga makasasala."

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagpuasa

(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

¹⁴ May mga sumurunod si Juan nga Manugbawtiso nga nag-agto kay Jesus kag nagpamangkot, "Kami kag ang mga Fariseo permi nagapauasa, pero andut nga ang imo mga disipulo wara nagapauasa?"

¹⁵ Nagsabat si Jesus kananda paagi sa paanggid, "Magapangasubu ayhan ang mga bisita samtang imaw pa nanda ang nobyo? Siyempre indi! Pero magabot ang tion nga ang nobyo pagabul-un kananda kag amo run ria ang pagpuasa nanda."

¹⁶ "Wara ti may nagalunub kang bag-o nga tela sa daan nga bayo, tungud hay ang bag-o nga tela magakuru kag mas magabahul pa gid ang gisi kang daan nga bayo. ¹⁷ Kag wara man ti nagabutang kang bag-o nga bino sa daan nga surudlan nga panit. Tungud hay kon himuon na dya mabusdik ang surudlan kag mauyang ang bino, kag ang surudlan indi run mapuslan. Sa baylo, ang bag-o nga bino ginasulud sa bag-o nga surudlan nga panit, sa amo karia ang bino kag ang surudlan magalawid."

Ang Patay nga Bata nga Bayi kag ang Bayi nga Nagtandug kay Jesus

(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

¹⁸ Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang sangka manugdumara kang sinagoga. Nagluhod dya sa atubang ni Jesus kag nagkuon, "Ang akun bata nga bayi bag-o gid lang napatay, pero kon agtonan mo tana kag itungtong ang imong alima kana, mabuhi tana liwan."

¹⁹ Nagtindug si Jesus kag nag-imaw kana. Nag-imaw man ang anang mga disipulo.

²⁰ Samtang nagapanaw sanda, may bayi nga nag-parapit sa likod ni Jesus kag nagtandug kang anang kunup. Ang bayi nga dya ginadugo sa sulud kang napulo'g darwa ka tuig. ²¹ Nagkuon ang bayi sa anang kaugalingun, "Kon matandug ko lang ang anang kunup, magayad gid ako."

²² Nagliso si Jesus kag pagkakita na sa bayi nagkuon tana, "Inday, magpakabakud ikaw! Ang imo pagtuo amo ang nag-ayad kanimo." Kag ang bayi nag-ayad dayon.

²³ Kang pag-abot ni Jesus sa balay kang manugdumara, nakita na ang mga musikero para sa lubung kag ang mga tawo nga nagagirinahud. ²⁴ Nagkuon tana sa mga tawo, "Gorowa kamo! Bukun ti patay ang bata, nagakaturug lang." Ginkadlawan nanda tana. ²⁵ Kang napagwa run ang mga tawo, nagsulud si Jesus sa kwarto kang bata. Ginkaptan na ang alima kang bata kag nagbangon dya. ²⁶ Kag ang balita nahanungud sa dya nga hitabo naglapnag sa tanan nga lugar sa ria nga banwa.

Gin-ayad ni Jesus ang Darwa ka Bulag

²⁷ Naghalin si Jesus sa lugar nga to, kag samtang nagapanaw tana, may darwa ka bulag nga nagasunod kana nga nagasinggit, "Kaliwat ni David, kaluoyi man kami!"

²⁸ Kang pagsulud ni Jesus sa balay, nag-agto kana ang darwa ka bulag. Ginpamangkot sanda ni Jesus, "Nagapati bala kamo nga mapaayad ko kamo?"

Nagsabat sanda, "Hud, sir nagapati kami!"

²⁹ Dayon gintandug ni Jesus ang anda mga mata kag nagkuon, "Matuman ang inyo ginatuohan." ³⁰ Kang makakita run sanda. Ginpaandaman gid sanda ni Jesus nga nagakuon, "Indi gid ninyo dya pagpanugid sa bisan kay sin-o."

³¹ Pero nagpanaw sanda kag ginpanugid sa bilog nga lugar ang mga ginhimo ni Jesus kananda.

Gin-ayad ni Jesus ang Apa

³² Pagkalumbos lang gid nanda, may gindara kay Jesus nga sangka tawo nga apa tungud hay nasab-an dya kang demonyo. ³³ Kang napagwa run ni Jesus ang demonyo, makahambal run ang apa. Natingala gid ang mga tawo kag nagkuon sanda, "Halin pa kauna wara gid kita ti may nakita nga pareho kadya sa bilog nga Israel."

³⁴ Pero ang mga Fariseo tana nagkuon, "Ang pangulo kang mga demonyo amo ang nagtugro kana kang gahum sa pagpanabog kang mga demonyo."

Naluoy si Jesus sa mga Tawo

³⁵ Naglibot si Jesus sa tanan nga mga kabanwahanan kag mga kabaryohan. Nagpanudlo tana sa mga sinagoga, kag nagpangwali kang Mayad nga Balita nahanungud sa paghari kang Dios, kag nagpang-ayad kang mga tawo nga may nagkalain-lain nga mga masakit kag balatian. ³⁶ Kang makita na ang duro nga mga tawo, naluoy gid tana kananda tungud nga nabudlayan gid sanda kamayad kag wara ti may nagabulig kananda. Pareho sanda kang mga karnero nga wara ti manugbantay. ³⁷ Gani nagkuon tana sa anang mga disipulo, "Duro ang aranyun, pero gamay lang ang manug-ani. ³⁸ Gani magpangamuyo kamo sa tag-iya kang aranyun nga magpadara tana kang mga manug-ani sa pag-ani kang anang aranyun."

Ang Napulo'g Darwa ka Apostoles

(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

10 Gintawag ni Jesus ang napulo'g darwa na ka mga disipulo kag gintugroan na sanda kang awtoridad sa pagtabog kang mga malaot nga ispirito, kag sa pag-ayad kang bisan ano nga klase kang masakit kag balatian. ² Amo dyaay ang mga ngaran kang napulo'g darwa ka mga apostoles: una, si Simon (nga ginatawag Pedro), si Andres nga anang bugto, ang darwa ka mga bata ni Zebedeo nga sanday Santiago kag Juan, ³ si Felipe kag si Bartolome, si Tomas kag si Mateo (nga manugsukot kang buwis), si Santiago nga bata ni Alfeo, kag si Tadeo, ⁴ si Simon (nga mapinalanggaun sa anang nasyon), kag si Judas Iscariote nga amo ang nagtraidor kay Jesus.

Ang Buruhatun kang Napulo'g Darwa

(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

⁵ Ang napulo'g darwa ka mga apostoles nga dya ginpapanaw ni Jesus kag ginbilinan nga, "Indi kamo mag-agto sa lugar kang mga bukun ti Judio ukon sa banwa kang mga Samaritanhun, ⁶ sa baylo agto kamo sa mga katawhan kang Israel, tungud hay kaangay sanda kang mga karnero nga nagtalang. ⁷ Panaw kamo kag iwali kananda nga, 'Marapit run lang mag-abot ang ginharian kang langit. ⁸ Ayada ninyo ang mga nagamarasakit, buhia ninyo ang mga patay, ang mga aruon ayada man ninyo, kag taboga ninyo ang mga demonyo. Nakabaton kamo nga wara ti bayad, gani magtugro man kamo nga indi magpabayad. ⁹ Indi kamo magbalon kang bulawan, ukon pilak, ukon saway nga kwarta sa inyo nga bulsa. ¹⁰ Indi man kamo magdara kang bag, ukon irislan nga bayo, ukon sandalyas, ukon sungkod. Tungud hay ang manug-pangabudlay nagakabagay lang nga tugroan kang anang mga kinahanglanun.

¹¹ “Mag-abot gani kamo sa sangka banwa ukon baryo, magpangita kamo kang tawo nga maalwan sa pagbaton kaninyo, kag magtiner kamo rugto hasta nga maghalin kamo sa ria nga lugar. ¹² Pagsulud ninyo sa balay, kun-on ninyo ang mga tawo, ‘Kabay nga pakamayadun kamo kang Dios.’ ¹³ Kon abi-abihun kamo kang ria nga panimalay, pakamayadun sanda karia kang Dios, pero kon indi, bawia ninyo ang inyo ginhambal kananda. ¹⁴ Kon may panimalay ukon banwa nga indi gid magbaton kaninyo ukon indi magpamati kang inyo ginakuon, halin kamo sa ria nga lugar, kag tataka ninyo ang yab-ok sa inyo kahig. ¹⁵ Sugidan ko kamo, sa adlaw kang paghukom ang silot nga anda maaguman mas sobra pa sa silot nga maaguman kang mga taga-Sodoma kag mga taga-Gomora.”

Ang Paraabuton nga mga Paghingabot

(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

¹⁶ “Pamatii ninyo dyaay! Kamo ginapaagto ko sa mga tawo nga mapintas, pareho kang mga karnero sa tunga kang mga lobo. Gani mangin maaram kamo pareho kang mga sawa, kag malulo pareho kang mga pating. ¹⁷ Mag-andam kamo, hay may mga tawo nga magadakup kaninyo kag magadara kaninyo sa hukuman; kag pagahanuton nanda kamo sa andang mga sinagoga. ¹⁸ Tungud kanakun pagadar-un nanda kamo kag pagapaatubangun sa mga gobernador kag mga hari, kag rugto magasugid kamo kang Mayad nga Balita kananda kag sa mga bukun ti Judio. ¹⁹ Kon ginausisa run nanda kamo, indi kamo magpalibug kon ano ang inyo ihambal, ukon paano ninyo ihambal. Tungud hay sa pag-abot kang tion nga ria, pagatudloan kamo kon ano ang inyo ihambal. ²⁰ Tungud hay ang inyo igahambal indi kaninyo magahalin, kundi ang Ispirito kang inyo Amay amo ang magahambal paagi kaninyo.

²¹ “May mga tawo nga magaloib sa anda mga bugto para ipapatay. May mga tatay nga amo man ria ang andang himuon sa andang mga bata. Kag may mga bata nga magakontra sa andang mga ginikanan, kag ipapatay nanda sanda. ²² Kaugtan kamo kang tanan nga tawo tungud kanakun. Pero ang bisan sin-o tana nga magapadayon nga mapag-un hasta sa katapusan amo tana ang maluwas. ²³ Kon hingaboton kamo kang mga tawo sa sangka banwa, magpalagyo kamo paagto sa sangka banwa. Sugidan ko kamo, indi ninyo matapos ang inyo mga buruhaton sa tanan nga mga banwa kang Israel kag ang Anak kang Tawo magabalik.

²⁴ † “Wara ti istudyante nga labaw pa sa anang maestro, kag wara ti oripun nga labaw pa sa anang agalun. ²⁵ Gani tuman run sa istudyante nga mangin pareho sa anang maestro, kag sa oripun nga mangin

† 10:24 Lucas 6:40; Juan 13:16; 15:20

pareho sa anang agalun. Kon ang nagapangulo sa panimalay ginatawag nanda nga Beelzebul, ano pa gid ayhan kalain ang andang itawag sa anang mga sumurunod.”

Ang Dapat Kahadlukan

(Lucas 12:2-7)

²⁶ “Gani indi kamo magkahadluk sa mga tawo. Tungud hay wara ti tinago nga indi makita, kag wara ti sekreto nga indi maman-an. ²⁷ Ang mga butang nga akun ginasugid kaninyo kon kitahanun lang, isugid ninyo sa tanan. Kag ang mga butang nga akun ginahani-hani kaninyo, ibantala ninyo sa mga tawo. ²⁸ Indi kamo magkahadluk sa mga tawo nga nagapatay kang lawas pero indi makapatay kang kalag. Ang Dios amo ang dapat ninyo kahadlukan, tungud nga tana gid lang ang makalaglag kang lawas kag kang kalag sa impyerno. ²⁹ Indi bala nga barato lang ang pispis nga maya? Pero wara ti bisan isara kananda ang mahulog sa lupa kon indi pag-itugot kang inyo Amay. ³⁰ Kon parte tana kaninyo, bisan pa gani ang inyo buhok naisip na run dya tanan. ³¹ Gani indi kamo magkahadluk, tungud hay labing bilidhun pa kamo sangsa duro nga mga maya.”

Ang Pagkilala kay Cristo

(Lucas 12:8-9)

³² “Ang bisan sin-o nga nagasugid sa atubang kang duro nga mga tawo nga tana nagatuo kanakun, pagakilalahun ko man tana sa atubang kang akun Amay sa langit. ³³ Pero ang bisan sin-o tana nga nagapanginwara nga nagatuo tana kanakun sa atubang kang duro nga mga tawo, ipangiwaro ko man sa atubang kang akun Amay sa langit.”

Ang mga Panimalay Magairinaway Tungud kay Cristo

(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Indi kamo magpinsar nga nag-abot ako rugya sa kalibutan agud magdara kang kalinung. Wara ako mag-abot rugya agud magdara kang kalinung, kundi nga pag-irinaway. ³⁵ Nag-agto ako rugya agud nga ang mga bata nga laki magakontra sa andang mga tatay, ang mga bata nga bayi magakontra sa andang mga nanay, kag amo man sa mga manugang nga bayi magakontra man sa andang ogangan nga bayi. ³⁶ Ang mangin kontra kang sangka tawo amo mismo ang katapo kang ana kaugalingun nga panimalay.

³⁷ “Ang bisan sin-o nga nagapalangga kang anang tatay ukon kang anang nanay labaw pa sangsa kanakun indi takus para mangin akun disipulo. Kag ang bisan sin-o nga nagapalangga kang anang bata nga laki ukon bayi labaw pa sangsa kanakun indi takus para mangin akun disipulo. ³⁸ Ang bisan sin-o nga indi

magpas-an kang anang kros kag magsunod kanakun indi takus para mangin akun disipulo. ³⁹ Ang tawo nga ginatipigan na ang anang kabuhi, maduraan tana kadya. Pero ang tawo tana nga wara nagatipig kang anang kabuhi tungud kanakun, amo ang makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan.

Ang mga Padya

(Marcos 9:41)

⁴⁰ “Ang bisan sin-o nga nagabaton kaninyo nagabaton man kanakun. Kag ang nagabaton kanakun nagabaton man sa nagpadara kanakun. ⁴¹ Ang bisan sin-o nga nagabaton kang propeta kang Dios tungud hay tana sangka propeta kang Dios, magabaton kang padya nga para sa propeta. Kag ang nagabaton kang matarung nga tawo tungud hay tana sangka matarung nga tawo, magabaton kang padya nga para sa matarung nga tawo. ⁴² Kag ang bisan sin-o nga magatugro kang bisan sangka baso lang nga tubig sa isara sa akun mga kubus nga sumurunod tungud hay tana akun sumurunod, ginasisiguro ko gid kaninyo nga ria nga tawo magabaton gid kang padya.”

Si Jesus kag si Juan nga Manugbawtiso

(Lucas 7:18-35)

11 Pagkatapos ni Jesus ka tugro kang dya nga mga bilin sa anang napulo'g darwa ka mga disipulo, naghaling tana sa lugar nga ria kag nag-agto sa palibot nga mga banwa agud magtudlo kag magpangwali.

² Sa amo to nga mga tinion si Juan nga Manugbawtiso rugto sa prisohan. Kang nabatian na ang mga ginapanghimo ni Cristo, ginpaagto na ang anang mga disipulo kay Jesus. ³ Namangkot sanda kay Jesus, “Ikaw bala ang amun ginapaabot ukon mapaabot pa kami kang iba?”

⁴ Nagsabat si Jesus, “Balik kamo kay Juan kag isugid kana ang inyong nakita kag nabatian nga ⁵ ang mga bulag makakita run, ang mga piang makapanaw run, ang mga aruon naayad run, ang mga bungul makabati run, ang mga patay nabuhi liwan, kag ang Mayad nga Balita ginawali run sa mga imol. ⁶ Bulahan ang tawo nga wara nagapangduha-duha kanakun.”

⁷ Pagkalumbos kang mga ginsugo ni Juan, naghambal si Jesus sa mga tawo nahanungud kay Juan, “Kato anay kang mag-agto kamo kay Juan rugto sa kamingawan, ano ang ginapaabot ninyo nga makita? Kugon bala nga ginahapay-hapay kang hangin? ⁸ Ano bay ang gin-agto ninyo rugto nga gusto ninyo nga makita? Tawo bala nga nagabay kang marahalun? Ang tawo tana nga nagabay kang marahalun rugto lang makita sa palasyo! ⁹ Sugidi ninyo ako, ano gid ang gin-agto ninyo rugto nga gusto ninyo makita? Propeta bala? Igsakto gid kamo, kag sobra pa gani sa propeta ang

inyo nakita. ¹⁰ Tungud hay si Juan amo ang ginatumud sa kasulatan nga kuon kang Dios, ‘Magapadara ako kang akun manugbalita nga magauna kanimo, agud nga mag-aman kang imo dalan.’ ¹¹ Sugidan ko kamo, sa tanan nga mga tawo rugya sa kalibutan, wara pa gid ti may makalabaw kay Juan nga Manugbawtiso. Pero ang pinakakubus tana sa ginharian kang langit amo lamang ang labaw kay Juan. ¹² Halin kang pagpangwali ni Juan nga Manugbawtiso hasta tulad ang ginharian kang langit pirit nga ginaagaw kang mga tawo nga mapintas. ¹³ Tungud hay sa wara pa mag-abot si Juan, ang tanan nga mga propeta kag ang kasugoan nagatudlo run nahanungud sa ginharian kang Dios. ¹⁴ Kag kon patihan ninyo ang anda mga ginasingid, si Juan amo si Elias nga gintagna nga magaabot. ¹⁵ Gani kamo nga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang inyo nabatian.

¹⁶ “Kar-on, sa ano ko ayhan mapaanggid ang mga tawo sa kadya nga panahon? Daw pareho sanda kang mga bata nga nagapurungko sa tindahan. Ang sangka grupo nagasinggit sa iba nga, ¹⁷ ‘Gintokaran namun kamo kang masadya nga sonata, pero wara kamo magsaot! Ginkantahan namun kamo kang kanta nga para sa patay, pero wara man kamo magpanangis!’ ¹⁸ Tungud hay kang pag-abot ni Juan, nagpuasa tana kag wara nag-inum kang bino, kag nagkuon ang mga tawo nga, ‘Ginagamhan tana kang demonyo.’ ¹⁹ Kar-on, kang pag-abot kang Anak kang Tawo, nagakaun dya kag nagainum, kag nagkuon ang mga tawo nga, ‘Turuka ninyo ang tawo nga dyaay, dalok tana kag parainum kang bino, amigo tana kang mga manugsukot kang buwis kag iba pa nga mga makasasala.’ Pero ang kaaram kang Dios mapamatod-an nga igsakto paagi sa anang mga resulta kadya.”

Ang mga Banwa nga Wara Magtuo kay Jesus

(Lucas 10:13-15)

²⁰ Pagkatapos kadya, ginsukmaan ni Jesus ang mga tawo sa banwa nga sa diin naghimo tana kang duro nga mga milagro tungud nga wara sanda maghinulsul kang anda mga sala. ²¹ Nagkuon tana, “Makaluluoy gid kamo nga mga taga Corazin! Makaluluoy man kamo nga mga taga Betsaida! Tungud hay kon ang mga milagro nga ginapanghimo rugyan kaninyo, ginhimo rugto sa syudad kang Tiro kag Sidon, buhay run daad sanda nagbayo kang sako kag nagbutang kang abo sa andang ulo, patimaan nga sanda naghinulsul sa andang mga sala. ²² Pero sugidan ko kamo: sa adlaw kang paghukum ang silot nga inyo maaguman sobra pa sa maaguman kang mga taga-Tiro kag mga taga-Sidon. ²³ Kag kamo tana nga taga-Capernaum, nagapinsar bala kamo nga bayawun kamo sa langit? Pagatablug kamo sa impyerno! Tungud hay kon ang mga milagro nga ginhimo kaninyo, ginhimo rugto sa Sodoma, has-

ta kadya ang Sodoma rugyan pa daad!²⁴ Sugidan ko kamo, sa adlaw kang paghukom ang silot nga inyo maaguman sobra pa sa maaguman kang mga taga-Sodoma.”

May Kapahuwayan kay Jesus

(Lucas 10:21-22)

²⁵ Kag sa amo to nga tion, nagkuon si Jesus, “Amay, Ginoo kang langit kag lupa, nagapasalamat ako kani-mo hay ang mga butang nga wara nimo ginpahayag sa mga tawo nga maaram kag may tinon-an, ginpahayag nimo sa mga tawo nga wara ti tinon-an.”²⁶ Nagapasalamat gid ako, Amay, tungud nga amo dya ang imo kabubut-un.”

²⁷ Nagkuon si Jesus sa mga tawo, “Ang tanan nga mga butang gintugyan kanakun kang akun Amay. Wara ti bisan sin-o nga nakakilala sa Anak magluwas lang sa Amay, kag wara man ti may nakakilala sa Amay magluwas lang sa Anak kag sa mga tawo nga pinili kang Anak nga ipahayag ang Amay.”

²⁸ “Tanan kamo nga ginabudlayan kag ginabug-atan, parapit kamo kanakun hay pagapapahuwayun ko kamo.”²⁹ Magpasakup kamo kag magpatudlo kanakun, hay malulo ako kag mabuut, kag makapahuway kamo.”³⁰ Tungud hay ang akun mga sugo mahapus tumanun, kag bukun ti budlay ang akun ginapahimo.”

Pamangkot Nahanungud sa Adlaw nga Inugpahuway

(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

12 Sangka Adlaw kato nga Inugpahuway, nakaagi sanday Jesus sa katrigohan. Ang anang mga disipulo nagutum, gani nga nagpangutul sanda kang mga uhay kang trigo kag magkinaun.² Pagkakita kadya kang mga Fariseo nagkuon sanda kay Jesus, “Turuka ang ginahimo kang imo mga disipulo, Adlaw kadya nga Inugpahuway gani supak ria sa atun kasugoan ang anda ginahimo.”

³ Nagsabat kananda si Jesus, “Wara gid ninyo haw mabasahi sa kasulatan kon ano ang ginhimo kato anay ni David kag kang anang mga tinawo kang ginutum sanda?”⁴ Nagsulud tana sa balay kang Dios kag ginkaun imaw kang anang mga tinawo ang tinapay rugto nga nahalad sa Dios bisan pa nga supak dya sa kasugoan, tungud nga ang mga pari lang ang ginatugotan nga magkaun kang tinapay nga to.”⁵ † Kag wara man bala ninyo mabasahi sa kasugoan ni Moises nga ang mga pari mismo sa templo nagasupak man sa kasugoan nahanungud sa Adlaw nga Inugpahuway, pero wara sanda nakasala?”⁶ Sugidan ko kamo, may rugya nga labaw pa sangsa templo.”⁷ Kag kon naintiendihan ninyo daad ang ginakuon sa kasulatan nga, ‘Bukun ti ang inyo mga halad ang akun gusto, kundi ang inyo

kaluoy sa isara kag isara’, kundi nga wara raad ninyo ginahusgaran ang mga tawo nga wara ti sala.”⁸ Tungud hay ang Anak kang Tawo amo ang may gahum sa Adlaw nga Inugpahuway.”

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Kimay

(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

⁹ Naghalin si Jesus rugto, kag nag-agto sa sinagoga.¹⁰ May sangka tawo rugto nga kimay ang sambangi na nga alima. May mga tawo man rugto nga nagapangita kang paagi agud to nga maakusar nanda si Jesus. Gani ginpamangkot nanda tana, “Ginatugot bala kang kasugoan ang pagpang-ayad kang mga masakitun sa Adlaw nga Inugpahuway?”

¹¹ Nagsabat si Jesus kananda, “Abi kon may karnero kamo nga nahulog sa buho sa Adlaw nga Inugpahuway, indi ayhan ninyo pagbul-un ria?”¹² Mas importante pa tana ang tawo sangsa karnero. Gani nga ginatugot kang kasugoan ang pagbulig sa atun isigka tawo sa Adlaw nga Inugpahuway.”¹³ Amo to kag nagkuon tana sa tawo nga may kimay nga alima, “Untaya ang imo alima!”

Gin-untay man kang tawo nga to ang anang alima, kag nag-ayad dya, kag nangin pareho run kang sa pi-hak na nga alima.”¹⁴ Dayon naggurowa ang mga Fariseo kag nagplano sanda kon paano nanda patyun si Jesus.

Ang Pinili nga Alagad kang Dios

¹⁵ Pero naman-an ni Jesus ang andang plano, gani naghalin tana sa lugar nga to. Duro nga mga tawo ang nagsurunod kana kag ginpang-ayad na ang tanan nga mga masakitun,¹⁶ kag ginpaandaman na sanda nga indi magpanugid sa iba nahanungud kana.”¹⁷ Gin-himo na dya agud to nga matuman ang ginkuon kang Dios paagi kay propeta Isaias:

¹⁸ †† “Amo dya ang akun alagad, nga akun gid pinili, palangga ko gid tana, kag nahamuut gid ako kana. Pagamhun ko kana ang akun Ispirito, kag ipahayag na sa tanan nga mga tawo ang akun paghukom.”

¹⁹ Indi tana magpakigbais ukon magsinggit, ukon maghambal kang matunog sa tunga kang dalan.

²⁰ Indi na pagbariun ang nabuyok run nga kugon, kag indi na man pagpalungon ang daw mapatay run nga sulo.

Indi tana mag-untat hasta nga ang katarungan magdaug,

²¹ kag ang tanan nga mga tawo kana magalaum.”

† 12:5 Num 28:9-10

†† 12:18-21 Isaias 42:1-4

Si Jesus kag si Beelzebul

(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

²² Kar-on, may gindara kay Jesus nga sangka tawo nga bulag kag apa hay ginagamhan dya kang demonyo. Gin-ayad ni Jesus ang tawo kag lagi-lagi makahambal run tana kadya kag makakita run. ²³ Ang mga tawo rugto natingala gid sa ginhimo ni Jesus, kag nagkuon sanda, "Tana run ayhan ang kaliwat ni Haring David?"

²⁴ † Pagkabati kang mga Fariseo karia, nagkuon sanda, "Ang pangulo kang demonyo nga si Beelzebul amo ang nagtugro kana kang gahum agud matabog na ang mga demonyo."

²⁵ Pero naman-an ni Jesus ang andang mga ginahunahuna, gani nga nagkuon tana kananda, "Kon ang sangka pungsod magbinahin-bahin kag mag-irinaway, dya nga pungsod indi magbuhay kag mapukan. Kag kon ang sangka banwa ukon panimalay magbinahin-bahin kag mag-irinaway, magaburublag man sanda.

²⁶ Gani nga kon ang mga sinakpan ni Satanas magbinahin-bahin kag mag-irinaway, ang anang ginharian indi magbuhay kag mapukan. ²⁷ Nagahambal kamo nga nagapanabog ako kang mga demonyo tungud nga si Beelzebul amo ang nagtugro kanakun kang gahum. Ti sin-o tana bay ang nagtugro kang gahum sa inyo mga sumurunod sa pagpanabog kang mga demonyo? Sanda run gid mismo ang magapamatuod nga sayup gid kamo! ²⁸ Ang Ispirito kang Dios amo ang nagatugro kanakun kang gahum sa pagpanabog kang mga demonyo, kag dya nagapamatuod lang nga magahari run ang Dios kaninyo."

²⁹ Kag naghambal pa gid si Jesus, "Wara ti bisan sin-o nga basta lang magsulud sa balay kang sangka mapurus nga tawo kag ipamul-un ang mga pagkabutang na kadya kon indi na anay pag-igapuson ang tagbalay nga to. Kag kon mahimo na run gani dya, amo run to ang pagpamuul na kang tanan nga pagkabutang sa balay nga to.

³⁰ "Ang bisan sin-o nga wara nagadampig kanakun nagakontra kanakun, kag ang wara nagabulig kanakun sa pagpanipon, nagaparapta lang dya.

³¹ Gani sugidan ko kamo: mapatawad ang mga tawo sa bisan ano nanda nga sala kag pagpasipala batok sa Dios. Pero ang bisan sin-o tana nga magpasipala sa Balaan nga Ispirito indi pagpatawarun. ³² Kag ang bisan sin-o nga maghambal kang malain batok sa Anak kang Tawo sarang pa mapatawad. Pero ang bisan sin-o tana nga maghambal kang malain batok sa Balaan nga Ispirito indi mapatawad sa dya nga panahon kag hasta san-o.

Ang Kahoy kag ang Anang Bunga

(Lucas 6:43-45)

³³ "Kon ang sangka kahoy nami, nami man ang bunga na kadya; kag kon ang sangka kahoy sayud, sayud man ang ana nga bunga. Tungud nga ang kahoy makilala paagi sa anang bunga. ³⁴ Mga sawa kamo! Paano bay kamo makahambal kang mga mayad nga butang hay mga malaot kamo. Tungud nga kon ano ang rugyan sa tagipusuon kang tawo amo man ang nagagwa sa ana nga ba-ba. ³⁵ Ang tawo nga mayad nagahimo kang mga mayad nga butang tungud nga mayad man ang sulud kang anang tagipusuon. Pero ang tawo tana nga malaot, mga malaot man nga mga butang ang ana ginahimo tungud nga malaot man ang sulud kang anang tagipusuon.

³⁶ "Sugidan ko kamo, sa adlaw kang paghukum ang kada isara magapanabat kang anang ginpanghambal nga wara ti pulos. ³⁷ Tungud hay ang imo ginpanghambal amo ang pagagamitun sa paghusgar kanimo kon pagasilotan ikaw ukon indi."

Nagpangayo ang mga Tawo kang Milagro

(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

³⁸ Kar-on may mga manunudlo kang kasugoan kag mga Fariseo nga nagkuon kay Jesus, "Maestro, pakitai kami kang sangka milagro."

³⁹ Nagsabat si Jesus kananda, "Ang mga tawo sa kadya nga panag-on tama gid ka malaot kag nagtalikod sanda sa Dios. Nagapangayo kamo nga pakitaan ko kamo kang milagro, pero wara ti igapakita kaninyo magluwas lang sa pareho kang makatiringala nga natabo kay Propeta Jonas. ⁴⁰ Kon paano nga si Jonas tatlo ka adlaw kag tatlo ka gabii sa busong kang bahul-bahul nga isda, amo man ria ang matabo sa Anak kang Tawo nga magapabilin sa rulubngan kang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gabii. ⁴¹ Sa adlaw kang paghukum ang mga taga-Ninive magatindug sa pag-akusar kaninyo. Tungud hay kato anay kang mabatian kang taga-Ninive ang mga ginpangwali ni Jonas naghinulsul sanda sa anda mga kasal-anan. Kadya tana, kaimaw run gid ninyo ang labaw sangsa kay Jonas. ⁴² Sa adlaw kang paghukum ang reyna kang Seba magatindug sa pag-akusar kaninyo. Tungud hay tana gani nga naghaling pa sa marayu nga lugar, nag-agto sa pagpamati sa ginapanudlo kang maaram nga Hari nga si Solomon. Kadya tana, kaimaw run gid ninyo ang labaw sangsa kay Solomon."

Ang Pagbalik kang Malaot nga Ispirito

(Lucas 11:24-26)

⁴³ Nagpadayon si Jesus sa paghambal kananda, "Kon ang malaot nga ispirito maggwa sa tawo, nagalagaw-

† 12:24 Mateo 9:34; 10:25

lagaw dya sa mara nga lugar sa pagpangita kang ana maistaran. Kon wara tana ti may makita, ⁴⁴ makuon tana sa ana kaugalingun, 'Mabalik run lang ako sa balay nga akun ginaistaran anay.' Sa ana nga pagbalik makita na dya nga wara ti may nagaistar, limpyo kag hipid. ⁴⁵ Gani mapanaw tana kadya kag magdara pa gid kang pito ka mga ispirito nga mas malain pa sangsa kana. Magasulud sanda kag mag-istar rugto. Gani ang mangin kahimtangan kang tawo nga to mas sobra pa gid sangsa kauna. Amo man dya ang matabo sa mga malain nga tawo sa kadya nga panag-on."

Ang Nanay kag mga Bugto ni Jesus

(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

⁴⁶ Samtang nagahambal pa si Jesus sa mga tawo, nag-abot ang ana nanay kag ana mga bugto. Nagahulat sanda sa sagwa kag gusto raad nanda nga magpakig-istorya kana. [⁴⁷ May sangka tawo nga nagkuon kana, "Ang imo nanay kag mga bugto nagahulat kani-mo rugto sa sagwa. Gusto raad nanda magpakig-istorya kani-mo."]

⁴⁸ Nagsabat si Jesus, "Naman-an mo bala kon sin-o ang akun nanay kag kon sin-o ang akun mga bugto?"

⁴⁹ Dayon gintudo na ang ana mga disipulo, "Dya sanda amo ang akun nanay kag mga bugto! ⁵⁰ Tungud hay ang bisan sin-o nga nagahimo kang kabubut-un kang akun Amay sa langit amo dya ang akun bugto nga laki, bugto nga bayi kag nanay."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Manugsab-og kang Binhi

(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

13 Sa amo man to nga adlaw naggwa si Jesus sa balay kag mag-agto sa binit kang linaw, kag rugto nagpungko tana para magpanudlo. ² Tama gid kaduro nga mga tawo ang nagadurugok kana, gani nga nagsakay tana sa baruto kag rugto nagpungko, samtang ang mga tawo tana nagatirindug sa darayahan. ³ Nagpanudlo tana sa mga tawo kang duro nga mga butang paagi sa mga paraanggidan. Nagkuon tana,

"May sangka mangungoma nga nag-agto sa anang uma sa pagsab-og kang binhi. ⁴ Sa pagsab-og na kadya, may mga binhi nga nagturupa sa may aragyan. Nagdarapo ang mga pispis kag ginpanuka nanda dya. ⁵ Ang iba tana nga mga binhi rugto nagturupa sa may batohon nga bahin kang taramnan sa diin nabaw lang ang lupa. Nanubo dya dayon, tungud hay manabaw lang ang lupa. ⁶ Pero kang nasirakan kang adlaw, nalayung lang man dya kag tungud nga wara maka-panggamot kamayad nauga dya. ⁷ Ang iba ruman tana nga mga binhi rugto nagturupa sa ginatubuan kang mga sapinit. Nanubo ang mga sapinit kag ginlumus

na ang mga tanum. ⁸ Pero ang iba tana nga mga binhi nagturupa sa manami nga lupa kag nagpamunga. Ang iba kadya nakapang-uhay kang sangka gatos, ang iba kan-uman, kag ang iba tana katloan." ⁹ Gani kamo nga nagaparamati, intiendiha ninyo kamayad ang inyo nabatian.

Ang Katuyoan kang Paraanggidan

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

¹⁰ Dayon nagparapit kay Jesus ang ana mga disipulo kag nagpamangkot sanda kana, "Andut haw nga nagagamit ikaw kang paraanggidan sa pagpanudlo kananda?"

¹¹ Nagsabat si Jesus, "Ginpahangup run kaninyo ang mga sekreto nahanungud sa ginharian kang langit, pero kananda tana wara. ¹² Tungud hay ang tawo nga may ana run nga ginaangkun pagatugroan pa gid kag pabuganaun pa gid dya gani. Pero sa tawo tana nga wara ti may ginaangkun, pagabul-un pa gani kana ang bisan gamay nga rugyan kana. ¹³ Amo gani nga nagahambal ako kananda paagi sa mga paraanggidan, tungud hay bisan nagaturuk sanda indi man angud sanda makakita kag bisan nagapamati sanda indi man angud sanda makabati ukon makahangup. ¹⁴ Gani natuman kananda ang ginkuon anay kang Dios paagi kay propeta Isaias nga,

'Magsagad man kamo ka pamati, indi man angud kamo makahangup,

kag magsagad man kamo ka turuk, indi man angud kamo makakita.

¹⁵ Tungud hay mga maawut ti ulo ang mga tawo nga dya,

kag ginapalapos lang nanda sa pihak nga talinga ang anda nabatian

kag ginpirung nanda ang anda mga mata.

Kon wara nanda dya ginhimo, kundi nga makakita raad sanda,

kag makabati,

kag makahangup,

kag magdangup daad sanda kanakun

kag aydun ko sanda."

¹⁶ Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal kananda, "Pero kamo tana, bulahan gid tungud hay makakita kamo kag makabati. ¹⁷ Sugidan ko kamo, duro nga mga propeta kag matarung nga mga tawo ang naghandum gid nga makita ang inyo nakita, pero wara nanda dya makita, kag naghandum nga mabatian ang inyo nabatian, pero wara nanda dya mabatii."

Ginpaathag ni Jesus ang Paraanggidan nahanungud sa Manugsab-og

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸ Nagpadayon si Jesus sa pagkuon, "Gani pamatii ninyo kag hangpun kon ano ang buut hambalun kang paraanggidan nahanungud sa manugsab-og kang binhi. ¹⁹ Ang tawo nga nakabati kang mensahe nahanungud sa paghari kang Dios pero wara na dya mahangpi, pareho dya kang binhi nga nagtupa sa aragyan. Nag-abot ang yawa kag ginpamuul dayon ang mensahe nga ginsab-og sa anang tagipusuon. ²⁰ Ang binhi tana nga nagtupa sa batohon nga bahin kang taramnan pareho kang tawo nga kang pagkabati na kang mensahe, ginbaton na dya dayon nga may kalipay. ²¹ Ogaring wara gid dya magtuduk sa anang tagipusuon, gani nga wara tana nagpadayon. Pag-abot kang mga kalalat-an kag mga paghingabot tungud nga nagpati tana sa mensahe, dayon na lang man talikod sa anang pagtuo. ²² Ang binhi ruman tana nga nagtupa sa ginatubonan kang mga sapinit pareho kang tawo nga nakabati kang mensahe. Ogaring ang anang panghuna-huna natuon gid lang sa mga paraligban sa pagpangabuhi kag sa paghanggab sa manggad, kag amo dya ang nagdaug kang mensahe nga rugyan run sa anang tagipusuon gani wara gid dya makapamunga. ²³ Kag ang binhi tana nga nagtupa sa manami nga lupa pareho kang tawo nga nakabati kang mensahe kag ginhangup na gid dya. Nagpamunga dya, kag ang iba nakapang-uhay kang sangka gatos, ang iba kanuman, kag ang iba katloan."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Hilamon

²⁴ Nagpadayon pa gid si Jesus sa pag-istorya sa mga tawo paagi sa paraanggidan, "Ang ginharian kang langit pareho ka dyaay: may sangka tawo nga nagsab-og kang manami nga sahi kang binhi sa anang uma. ²⁵ Sangka gabii, samtang ang mga tawo nagakaturug, nag-abot ang anang kaaway kag nagsab-og kang mga liso kang hilamon sa katrigoan, kag maghalin. ²⁶ Kang nagpanubo run ang mga tanum kag nagpamunga, nakita nga may mga hilamon man nga naggurowa. ²⁷ Ang mga surugoon kang tawo nag-agto kana kag magkuon, 'Sir, indi bala nga manami man nga sahi kang binhi ang imo ginpasab-og sa imong uma? Diin tana maghalin ang mga hilamon nga dya? ²⁸ Nagsabat tana, Kaaway ang naghimo kadya.' Dayon namangkot ang mga surugoon kana, 'Gusto bala nimo nga panggabuton namun ang mga hilamon?' ²⁹ Nagsabat tana kananda, 'Indi, hay basi magabot man ninyo pati ang mga trigo. ³⁰ Pabay-i lang ninyo nga magtubo sanda imaw kang trigo hasta nga mag-abot ang tag-arani. Kag kon aranyun run gani, ikun-on

ko ang mga manug-ani nga unahun nanda ka tipon ang mga hilamon, ibugkusun nanda dya kag sunugon. Ang mga trigo tana tiponon nanda kag ibutang sa akun kamarin."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Binhi kang Mustasa

(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

³¹ Nagpadayon pa gid si Jesus sa pagpanudlo sa mga tawo paagi sa paraanggidan, "Ang ginharian kang langit pareho kang sangka liso kang mustasa nga gin-tanum kang sangka tawo sa anang uma. ³² Ang liso kang mustasa amo ang pinakagamay sa tanan nga liso. Pero kon manubo run gani dya, mangin pinakabahul dya sa tanan nga mga tanum kag mangin pareho kang kahoy, gani nga ang mga pispis nagapamugad sa mga sanga na kadya."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Tapay

(Lucas 13:20-21)

³³ Nagpanudlo ruman si Jesus sa mga tawo paagi sa sangka paraanggidan, "Ang ginharian kang langit pareho kang tapay nga ginsamo kang sangka bayi sa tatlo ka sukub † nga harina hasta nga ang bug-os nga ginmasa nga harina maghabok."

Ang Paggamit ni Jesus kang Paraanggidan

(Marcos 4:33-34)

³⁴ Ginhambal ni Jesus sa mga tawo ang tanan nga dya paagi sa mga paraanggidan. Wara gid tana nagahambal kananda nga wara tana nagagamit kang paraanggidan. ³⁵ Ginhimo na dya para matuman ang ginkuon kang Dios paagi sa anang propeta: "Magahambal ako kananda paagi sa mga paraanggidan.

Isugid ko kananda ang mga butang nga wara pa gid mapahayag halin pa kang pagtuga kang kalibutan."

Ginpaathag ni Jesus ang Paraanggidan nahanungud sa Hilamon

³⁶ Pagkatapos kato, ginbayaan ni Jesus ang mga tawo kag magsulud sa balay. Nagsunod man kana ang anang mga disipulo kag nagkuon kana, "Isugid abi kanamun kon ano ang buut hambalun kang paraanggidan nahanungud sa hilamon sa uma."

³⁷ Nagsabat si Jesus, "Ang tawo nga nagsab-og kang manami nga sahi kang binhi wara ti liwan kundi ang Anak kang Tawo. ³⁸ Kag ang uma tana amo ang kalibutan. Ang manami nga sahi kang binhi amo ang mga tawo nga napasakup sa paghari kang Dios. Ang mga hilamon tana amo ang mga tawo nga sakup Malaot. ³⁹ Kag ang kaaway nga nagsab-og kang mga hilamon

† tatlo ka sukub; nagatumbas dya kang haros 40 ka litro

amo ang Yawa. Ang tag-arani amo ang katapusan kang kalibutan, kag ang mga mangangani amo ang mga anghel. ⁴⁰ Pareho nga ang hilamon gin-gabot kag ginsunog, amo man kadya ang matabo sa katapusan kang kalibutan: ⁴¹ ang Anak kang Tawo magapadara kang anang mga anghel para tiponon kag pagaw-un halin sa anang ginharian ang tanan nga nagahimo kang malaot kag ang tanan nga nangin kabangdanan kang pagpakasala kang iba, ⁴² kag sanda kadya pagat-ablug sa nagadaba-daba nga kalayo. Kag rugto magaparanangisun sanda kag magabinagrut ang andang mga unto. ⁴³ Ang mga matarung tana magasirak pareho kang adlaw rugto sa ginharian kang andang Amay. Gani kamo nga nagaparamati, intiendiha ninyo kamayad ang inyo nabatian.”

Ang Paraanggidan nahanungud sa Manggad nga Nalubung

⁴⁴ Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal kananda, “Ang ginharian kang langit pareho kang manggad nga nalubung sa uma. Nasapwan dya kang sangka tawo kag ang ginhimo na gintampukan na dya liwan. Sa anang kalipay, nag-uli tana kag ginbaligya ang tanan na nga pagkabutang kag ginbakal ang uma nga to.”

Ang Paraanggidan nahanungud sa Perlas

⁴⁵ “Ang ginharian kang langit pareho kang sangka negosyante nga nagapangita kang pinasahi nga mga perlas, ⁴⁶ kag kang makakita tana kang sangka pinasahi nga perlas, nag-uli tana kag ginbaligya ang tanan na nga pagkabutang kag ginbakal ang perlas nga to.”

Ang Paraanggidan nahanungud sa Pukot

⁴⁷ “Ang ginharian kang langit pareho pa gid ka dyaay: may mga mangingisda nga nagladlad kang pukot sa dagat kag nakadakup sanda kang nanari-sari nga mga isda. ⁴⁸ Kang mabuta ang pukot ginbutung nanda dya pabinit sa daray-ahan kag nagpurungko sanda sa pagpamili kang mga isda. Ang mga manami nga isda ginabutang nanda sa surudlan kag ang mga sayud tana ginpamilak nanda. ⁴⁹ Pareho man kadya ang matabo sa katapusan kang kalibutan. Magaabot ang mga anghel para painun ang mga tawo nga malaot sa mga tawo nga matarung. ⁵⁰ Ang mga tawo nga malaot igatablug sa nagadaba-daba nga kalayo. Kag rugto magaparanangisun sanda kag magabinagrut ang andang mga unto.”

Ang Bag-o kag Daan nga Pagpanudlo

⁵¹ Ginpamangkot sanda ni Jesus, “Nahangpan bala ninyo ang tanan nga mga butang nga dya?”

Nagsabat sanda kana, “Hud!”

⁵² Nagkuon tana kananda, “Gani ang kada manunudlo kang kasugoan nga natudloan nahanungud sa ginharian kang langit daw pareho tana kang tagbalay nga nagapagwa kang daan kag bag-o nga pagkabutang sa anang taragoan.”

Wara Ginbaton si Jesus kang mga taga-Nazaret

(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

⁵³ Pagkatapos nga mahambal ni Jesus ang mga paraanggidan nga dya naghalin tana sa lugar nga to. ⁵⁴ Nag-uli tana sa anang kaugalingun nga banwa. Nagpanudlo tana sa sinagoga, kag ang mga nakabati kana natingala gid. Nagpamangkotanay sanda, “Sa diin tana nagbuul kang kaaram nga ria kag kang gahum sa paghimo kang mga milagro? ⁵⁵ Indi bala nga ahaw bata lang man ria kang panday? Indi bala nga si Maria ang ana nanay kag ang mga bugto na nga laki amo sanday Santiago, Jose, Simon, kag si Judas? ⁵⁶ Kag indi bala nga rugya man nagaistar ang anang mga bugto nga bayi? Sa diin na bala tana naman-an ang tanan nga dya?” ⁵⁷ Wara sanda magpati kana.

Nagkuon si Jesus kananda, “Ang propeta ginatahod bisan diin magluwas lang sa anang kaugalingun nga banwa kag kang anang pamilya.” ⁵⁸ Amo ria nga wara tana maghimo kang duro nga mga milagro rugto tungud hay wara sanda ti pagtuo kana.

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbawtiso

(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

14 Sa amo to nga mga inadlaw, nabatian ni Herodes nga manugdumara kang Galilea ang balita nahanungud kay Jesus. ² Gani nagkuon tana sa anang mga opisyal, “Tana amo gid si Juan nga Manugbawtiso nga nabuhi liwan. Amo ria nga may gahum tana sa paghimo kang mga milagro.”

³ Ginkuon dya ni Herodes tungud hay kato anay tana ang nagpadakup kay Juan nga Manugbawtiso, kag ana dya ginpaprismo. Ginhimo na dya tungud kay Herodias nga asawa kang anang bugto nga si Felipe. ⁴ Tungud hay makapira ka beses nga ginkun-an ni Juan si Herodes, “Supak sa kasugoan nga pangasaw-un mo si Herodias.” ⁵ Gusto raad nga ipapatay ni Herodes si Juan, ogaring nahadluk tana sa mga tawo tungud hay ginakabig nanda si Juan nga sangka propeta.

⁶ Kang pag-abot kang kaadlawan ni Herodes, ang bata nga bayi ni Herodias nagsaot sa atubang kang mga dinapit nga bisita kag nalipay gid ka mayad si Herodes. ⁷ Amo to kag nagsaad si Herodes nga itugro na ang bisan ano nga pangayuon na kadya.

⁸ Gintudloan tana kang anang nanay kon ano ang anang pangayuon, gani nagkuon dya sa hari, “Itugro

kanakun kadya dayon ang ulo ni Juan nga Manug-bawtiso nga nakabutang sa bandihado.”

⁹ Pagkabati kato kang Hari nasubuan gid tana. Pero tungud kang anang promisa nga nabatian kang anang mga bisita, nagmando tana nga itugro kana ang anang ginapangayo. ¹⁰ Amo to kag ginpapugotan na si Juan sa prisohan. ¹¹ Gindara ang ulo ni Juan nga nabutang sa bandihado kag gintugro sa bayi, kag gintugro na man dya sa anang nanay. ¹² Nag-abot ang mga disipulo ni Juan, kag ginbuul nanda ang anang bangkay kag ginlubung. Pagkatapos, nag-agto sanda kay Jesus kag ginsugid nanda ang natabo.

Ginpakaun ni Jesus ang Lima ka libo nga mga Tawo

(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

¹³ Kang nabatian ni Jesus ang natabo kay Juan, naghalin tana rugto kag nagsakay sa baruto, kag nag-agto sa mamingaw nga lugar nga nagaisarahanun. Pero kang naman-an dya kang mga tawo, nagsunod sanda kana nga nagapanaw lang halin sa andang mga kabanwahanan. ¹⁴ Pagdungka ni Jesus sa daray-ahan nakita na ang tama gid ka duro nga mga tawo. Nangir-o tana kananda kag ginpang-ayad na ang andang mga ginadara nga mga nagamarasakit.

¹⁵ Kang nagahinalup run ang adlaw, nagparapit kana ang anang mga disipulo kag nagkuon, “Sirum run kag mamingaw pa dya nga lugar. Papanawa run ang mga tawo agud to nga makabakal sanda kang andang pagkaun dyan sa mga baryo.”

¹⁶ Pero nagsabat si Jesus kananda, “Indi kinahanglan nga magpanaw pa sanda. Kamo ang magtugro kananda kang andang makaun.”

¹⁷ Nagsabat sanda, “Lima gid lang kabilog nga tinapay kag darwa ka isda ang rugya.”

¹⁸ Nagkuon si Jesus kananda, “Abi dar-a ninyo rugya kanakun.” ¹⁹ Dayon ginkun-an na ang mga tawo nga magpurungko sa kahilamonan. Ginbuul na ang lima ka tinapay kag ang darwa ka isda; nagtangra tana sa langit kag magpasalamat sa Dios. Dayon ginpamihak-pihak na ang tinapay kag ginpanugro sa anang mga disipulo, kag ginpanagtag dya kang mga disipulo sa mga tawo. ²⁰ Nakakaun sanda tanan kag nagkarabusog. Pagkatapos kato, ginpanipon kang mga disipulo ang mga nabilin kag napulo'g darwa ka alat nga buta ang andang natipon. ²¹ Mga lima ka libo nga laki ang nakakaun wara ti labut ang mga bayi kag mga bata.

Nagpanaw si Jesus sa Tubig

(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

²² Lagi-lagi, ginsugo ni Jesus ang anang mga disipulo nga magsarakay sa baruto kag mag-una rugto sa tabok kang linaw samtang ginapahalina na ang mga tawo. ²³ Kang mapahalina na run ang mga tawo, nag-

tukad si Jesus sa barabakulod nga nagaisarahanun agud magpangamuyo. Kang gabii run, rugto man gihapon tana nga nagaisarahanun. ²⁴ Sa amo man to nga mga tinion ang baruto rugto run sa lawud nga ginaburobalinsay kang balud tungud hay pasurong dya sa hangin.

²⁵ Kang kasanagun run nag-agto kananda si Jesus nga nagapanaw sa tubig. ²⁶ Pagkakita kang mga disipulo kana nga nagapanaw sa tubig gindakup sanda kang kahadluk kag nagsiringgit sanda, “Bagat!”

²⁷ Pero ginkun-an lagi sanda ni Jesus, “Magpak-abakud kamo! Ako dya; indi kamo magkahadluk!”

²⁸ Dayon naghambal si Pedro, “Ginoo, kon ikaw gid man ria, paagtona ako rugyan kanimo nga nagapanaw sa tubig.” ²⁹ Nagkuon si Jesus kana, “Sige agto dya!” Gani nagpanaog si Pedro sa baruto kag nagapanaw sa tubig paagto kay Jesus. ³⁰ Pero kang mabatyagan ni Pedro nga mabaskug ang hangin, hinadlukan tana kag amat-amat nga naglugdang, kag nagsinggit tana, “Ginoo, tabangi ako!”

³¹ Gindawhat dayon tana ni Jesus kag ginkaptan sa alima kag nagkuon, “Kagamay kang imong pagtuo! Andut haw nga nagpangduha-duha ikaw?”

³² Nagsakay sanda nga darwa sa baruto kag nagkanay ang hangin. ³³ Kag ang mga disipulo nga rugyan sa baruto nagsimba kana nga nagakuon, “Matuod gid nga ikaw ang Anak kang Dios!”

Ginpang-ayad ni Jesus ang mga Masakitun sa Gensaret

(Marcos 6:53-56)

³⁴ Pagkatabok nanda sa linaw, sa lugar nga Gensaret sanda nagdungka. ³⁵ Nakilala si Jesus kang mga tawo rugto, gani ginpamalita nanda sa mga lugar sa palibot nga rugyan tana, kag ginpangdara nanda kana ang tanan nga mga nagamarasakit. ³⁶ Nagpakitluoy sanda kay Jesus nga ipatandugun na ang mga masakitun bisan sa sidsid lang kang anang kunup. Kag ang tanan nga nakatandug kadya nag-arayad.

Ang Ginpanudlo kang mga Kamal-aman

(Marcos 7:1-13)

15 Kar-on, may mga Fariseo kag mga manunudlo kang kasugoan nga nagharalin sa Jerusalem ang nag-agto kay Jesus kag nagpamangkot, ² “Andut haw nga ang imong mga disipulo wara pagtuman kang mga pagsurondan nga gintudlo kang atun mga kamal-aman? Sanda kadya nagakirinaun lang nga wara anay pagpanghugas kang andang mga alima.”

³ Ginsabat sanda ni Jesus, “Andut haw nga ginalapas man ninyo ang sugo kang Dios para lang matuman ang inyo nga mga pagsurondan? ⁴ Indi bala nga nag-sugo ang Dios nga, ‘Tahudon mo ang imo tatay kag

nanay,' kag 'Ang bisan sin-o nga maghambal kang malaot sa anang tatay ukon nanay, dapat mapatay?'
⁵ Pero ang inyo tana ginatudlo amo nga kon ang sang-ka tawo gani may sarang nga ibulig sa anang tatay ukon nanay, pero kon magkuon tana nga, 'Ginpain ko run dya para sa Dios,' indi run tana kinahanglan nga magbulig sa anang tatay ukon nanay. ⁶ Sa paghimo ninyo karia, ginhimo ninyo nga wara ti pulos ang sugo kang Dios para lang matuman ang inyo mga pag-surondan. ⁷ Mga hipokrito kamo! Husto gid man ang ginkuon kang Dios paagi kay Propeta Isaias nahanungud kaninyo,
⁸ 'Ang mga tawo nga dya nagapadungug kanakun paagi gid lang sa andang mga ginapanghambal, pero wara gid sanda ti baratyagun para kanakun.
⁹ Ang andang pagsimba kanakun wara ti kapuslanan, tungud hay ginatudlo nanda ang pagturon-an nga ginhimo-himo lang kang tawo nga kuno kanakun maghalin.'"

Ang mga Butang nga Nagadagta sa Tawo

(Marcos 7:14-23)

¹⁰ Gintawag ni Jesus ang mga tawo nga magparapit kana kag ginkun-an, "Pamati kamo kag hangpa ninyo dyaay: ¹¹ Bukun ti ang ginakaun kang tawo ang makadagta kana, kundi kon ano ang nagagwa sa anang ba-ba; amo ria ang makadagta kana."
¹² Dayon nagparapit kana ang anang mga disipulo kag nagkuon, "Naman-an mo bala nga naglain ang buut kang mga Fariseo sa ginpanghambal nimo?"
¹³ Nagsabat si Jesus paagi sa paanggid, "Ang kada tanum nga wara gintanum kang akun Amay sa langit pagagabuton. ¹⁴ Pabay-i lang ninyo sanda. Mga bulag sanda karia nga manugtuytoy. Kag kon ang sangka bulag magtuytoy sa sangka bulag man, pareho sanda karia nga mahulog sa buho."
¹⁵ Naghambal si Pedro kana, "Abi, ipaathag kanamun ang paraanggidan nga ria."
¹⁶ Nagkuon si Jesus kananda, "Wara man bala ninyo mahangpi? ¹⁷ Wara haw kamo kamaan nga ang bisan ano nga nagasulud sa ba-ba nagadiretso dya sa busong kag nagagwa lang man sa lawas? ¹⁸ Pero ang nagagwa tana sa ba-ba nagahalin sa tagipusuon, kag amo dya ang nagadagta sa tawo. ¹⁹ Tungud hay sa tagipusuon kang tawo nagahalin ang mga malain nga panghuna-huna nga amo ang nagatulod sa paghimo kang mga malain nga mga butang pareho kang pagpatay, pagpanginbayi ukon pagpanginlaki, pagpakighilawas, pagpanakaw, pagtistigo kang butig, kag paghambal kang makaguba ka dungug kang iba. ²⁰ Amo dya nga mga butang ang nagadagta sa tawo. Pero indi tana makadagta kana ang magkaun nga wara makapanghugas kang alima."

Ang Pagtuo kang Bayi nga Taga-Canaan

(Marcos 7:24-30)

²¹ Naghalin si Jesus rugto kag nag-agto sa lugar nga marapit sa probinsya kang Tiro kag Sidon. ²² Kar-on, may sangka bayi nga taga-Canaan nga nagaistar rugto ang nagparapit kay Jesus kag nagpakitluoy nga nagakuon, "Ginoo, kaliwat ni David, maluoy ikaw kanakun! Ang akun bata nga bayi ginasab-an kang demonyo kag sobra gid ang ana nga pag-antos."
²³ Pero wara gid magsabat si Jesus kana. Ang anang mga disipulo nagparapit kana kag nagpangabay nga nagakuon, "Pahalina tana run, kaina pa ang ana sunod-sunod kanatun kag kagahud kana."
²⁴ Nagsabat si Jesus, "Ginpadara ako rugya para lang sa mga katawhan kang Israel nga kaangay kang mga karnero nga nagtalang."
²⁵ Pero ang bayi nagparapit pa gid kana kag nagluhod sa atubang na nga nagakuon, "Ginoo, buligi man ako ay!"
²⁶ Nagsabat si Jesus kana, "Bukun ti mayad nga ibulun ang pagkaun kang mga bata kag itablug sa mga ayam."
²⁷ Nagsabat ang bayi, "Matuod ria, Ginoo, ogaring bisan gani ang mga ayam nagakaun man kang mga uyang nga pagkaun nga nagakarahulog sa lamesa kang andang agalun."
²⁸ Dayon nagkuon si Jesus kana, "Inday, kabahul kang imo pagtuo! Matuman ang imo ginapangayo." Kag sa amo gid to nga tion nag-ayad ang anang bata.

Duro nga mga Tawo ang Ginpang-ayad ni Jesus

²⁹ Naghalin rugto si Jesus kag nagpanaw sa binit kang linaw kang Galilea. Dayon nagtukad tana sa bakulod kag nagpungko para magtudlo. ³⁰ Duro gid nga mga tawo ang nag-aragto kana nga nagadara kang mga piang, bulag, pingkaw, apa, kag duro pa gid nga mga masakitun. Ginpangbutang nanda ang mga masakitun sa may atubang ni Jesus kag ginpang-ayad na sanda. ³¹ Daw indi gid makapati ang mga tawo kang nakita nanda nga ang mga apa makahambal run, ang mga pingkaw naayad run, ang mga piang makapanaw run kag ang mga bulag makakita run; kag gindayaw nanda ang Dios kang Israel.

Ginpakaun ni Jesus ang Apat ka Libo nga mga Tawo

(Marcos 8:1-10)

³² Gintawag ni Jesus ang anang mga disipulo kag nagkuon, "Nangir-o gid ako sa mga tawo nga dya hay tatlo ka adlaw run sanda nga nagaimaw kanakun kag wara run sanda ti makaun. Indi ako gusto nga maguroli sanda nga wara makakaun hay basi bala kon magkaralipung sanda sa dalan."

³³ Namangkot ang mga disipulo kana, "Sa diin bay kita makabuul kang pagkaun rugya sa disyerto para sa amo dya kaduro nga mga tawo?" ³⁴ Ginpamangkot sanda ni Jesus, "Pira ka bilog ang inyo tinapay dyan?" Nagsabat sanda, "Pito ka tinapay kag pirambilog nga magagmay nga isda."

³⁵ Amo to kag ginkun-an ni Jesus ang mga tawo nga magpurungko sa lupa. ³⁶ Dayon ginbuul na ang pito ka bilog nga tinapay kag ang mga isda kag nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos ginpamihak-pihak na dya kag itugro sa anang mga disipulo kag dya ginpanagtag nanda sa mga tawo. ³⁷ Nakakaun sanda tanan kag nagkarabusog. Kag kang panipunon kang mga disipulo ang mga nabilin, pito ka alat nga buta ang andang natipon. ³⁸ Apat ka libo nga mga laki ang nakakaun wara ti labut ang mga bayi kag mga bata.

³⁹ Pagkatapos kato ginpapauli ni Jesus ang mga tawo. Nagsakay tana sa baruto kag nag-agto sa lugar kang Magadan.

Ginpangayoan si Jesus kang Milagro

(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

16 May mga Fariseo kag mga Saduceo nga nag-aragto kay Jesus agud tirawan tana. Ginpangayoan nanda tana kang milagro sa pagpamatuod nga ginpadara tana kang Dios. ² Pero nagsabat si Jesus kananda, "Kon nagatunod gani ang adlaw, nagakuon kamo nga, 'Mayad ang tiempo sa rum-an hay mapula ang langit.' ³ Kag sa kasanagun ruman tana, nagakuon kamo, 'Mauran kadya hay mapula ang langit kag garagal-umun.' Maman-an ninyo ang tiempo paagi sa pagturok sa langit, pero andut haw nga indi ninyo maman-an ang buut hambalun kang mga nagakaratabo sa kadya nga panag-on. ⁴ ††Ang mga tawo sa kadya nga panag-on tama gid malaot kag nagtalikod sanda sa Dios. Nagapangayo kamo nga pakitaan ko kamo kang milagro, pero wara ti igapakita kaninyo magluwas lang sa makatiringala nga natabo kay Propeta Jonas."

Amo to kag nagpanaw tana kag ginbayaan na sanda.

Ang Tapay kang mga Fariseo kag mga Saduceo

(Marcos 8:14-21)

⁵ Kang nakatabok run ang mga disipulo sa pihak kang linaw, nalipat sanda magdara kang tinapay.

⁶ Nagkuon si Jesus kananda, "Mag-andam gid kamo sa tapay kang mga Fariseo kag mga Saduceo."

⁷ Pagkabati kang mga disipulo kato, nag-inistoryahan sanda, "Ginhambal na to tungud hay wara kita makadara kang tinapay."

⁸ Naman-an ni Jesus kon ano ang anda ginaistoryahan, gani namangkot tana kananda, "Andut haw nga

ginaistoryahan ninyo nga wara kamo makadara kang tinapay? Mga gamay kamo ti pagtuo! ⁹ Wara pa gid bala kamo makahangup? Nalipatan ninyo run haw ang pagpakaun ko kang lima ka tinapay sa lima ka libo ka laki? Pira ka alat nga buta ang sobra nga inyo natipon kato? ¹⁰ Amo man sa pito ka tinapay nga ginpakaun ko sa apat ka libo, pira ka alat nga buta ang sobra nga inyo natipon kato? ¹¹ Andut haw nga wara ninyo mahangpi nga bukun ti tinapay ang akun buut hambalun? Pero kar-on, mag-andam kamo sa tapay kang mga Fariseo kag mga Saduceo."

¹² Amo to kag nahangpan nanda nga ginpaandaman sanda gali, indi sa tapay nga ginagamit sa tinapay kundi sa mga ginapanudlo kang mga Fariseo kag mga Saduceo.

Ang Ginpahayag ni Pedro nahanungud kay Jesus

(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

¹³ Kar-on, kang pag-abot ni Jesus sa lugar nga sakup kang Cesarea Filipos, ginpamangkot na ang anang mga disipulo, "Para sa mga tawo, sin-o bala ang Anak kang Tawo?"

¹⁴ Nagsabat sanda, "Ang kuon kang iba si Juan nga Manugbawtiso. Ang iba tana nagakuon nga si Elias. May iba man nga nagakuon nga si Jeremias. Kag ang iba pa gid nagakuon nga isara sa mga propeta."

¹⁵ Ginpamangkot sanda ni Jesus, "Ti, para kaninyo tana bay, sin-o ako?"

¹⁶ Nagsabat si Simon Pedro, "Ikaw amo ang Cristo, ang Anak kang Dios nga buhi."

¹⁷ Nagkuon si Jesus kana, "Bulahan ikaw, Simon nga bata ni Jonas! Tungud hay bukun ti tawo ang nagpahayag kang kamatuoran nga dya kanimo, kundi ang akun Amay sa langit. ¹⁸ Kag kar-on, ihambal ko kanimo: ikaw si Pedro. ‡ Kag sa dya nga bato pagatukudon ko ang akun iglesia nga bisan ang gahum kang kamatayun indi makadaug kadya. ¹⁹ Kanimo ko itugro ang yabi sa ginharian kang langit. Ang bisan ano nga indi mo pag-itugot rugya sa lupa, indi man pag-itugot kang Dios sa langit, kag ang bisan ano nga itugot ni-mo rugya sa lupa, itugot man kang Dios sa langit."

²⁰ Dayon ginpaandaman gid kamayad ni Jesus ang ana mga disipulo nga indi pagpanugid sa bisan kay sin-o nga tana amo ang Cristo.

Naghambal si Jesus nahanungud sa anang Pag-antos kag Kamatayun

(Marcos 8:31—9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Umpisa kato ginasugid run ni Jesus kang maathag sa anang mga disipulo nga kinahanglan maagto tana sa Jerusalem kag magbatas kang tuman nga pag-antos sa alima kang mga kamal-aman kang mga Judio,

† sa iba nga mga Sinulat ang iba nga bahin kang bersikulo 2 kag 3 wara maabay. †† 16:4 Mateo 12:39; Lucas 11:29

‡ Pedro ang buut hambalun "bato".

mga pangulo kang kaparian, kag mga manunudlo kang kasugoan. Ipatatay nanda tana, pero sa ikatlo nga adlaw pagabanhawun tana!

²² Pagkabati kato ni Pedro ginkaptan na si Jesus kag gindara sa oro-onhan kag ginsabdung, "Ginoo, kabay nga indi ria pag-itugot kang Dios! Indi gid ria matabo kanimo."

²³ Nag-atubang si Jesus kana kag ginkun-an, "Parayu kanakun, Satanas! Ginasablagaan mo lang ako, tungud hay ang imong mga panghuna-huna nga ria bukun ti sa Dios maghalin kundi ana ria kang tawo."

²⁴ Dayon nagkuon si Jesus sa ana mga disipulo, "Ang bisan sin-o nga gusto magsunod kanakun kina-hanglan nga indi na pagpasulabihun ang anang kaulingun, kag magpas-an kang anang kros kag magsunod kanakun. ²⁵ Ang bisan sin-o nga nagatipig kang anang kabuhi, maduraan kadya. Pero ang bisan sin-o tana nga handa nga magdura kang anang kabuhi tungud kanakun, amo tana ang makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan. ²⁶ Hay ano gid bala ang mabuul kang sangka tawo kon maangkun na ang bilog nga kalibutan pero maduraan man tana kang kabuhi? Ano bay ang sarang na ibaylo agud nga maangkun na liwan ang anang kabuhi? ²⁷ Tungud hay ang Anak kang Tawo magabalik rugya sa kalibutan nga nagasidlak sa himaya kang anang Amay, kag kaimaw na ang anang mga anghel, kag tana magatugro kang balus sa kada isara suno sa andang hinimoan. ²⁸ Sugidan ko kamo, may iba rugya kaninyo nga indi mapatay hasta nga makita nanda ang Anak kang Tawo nga magabalik rugya bilang Hari."

Ang Pagbaylo kang Dagway ni Jesus

(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

17 Pagkaligad kang anum ka adlaw, gin-imaw ni Jesus sanday Pedro kag ang magbugto nga si Santiago kag si Juan, kag nagtukad sanda sa sangka mataas nga bukid nga sandahanun lang. ² Samtang nagaturuk sanda kay Jesus, nakita nanda nga nagbaylo ang anang dagway. Ang anang pungyahun nagsirak nga daw pareho kang adlaw, kag ang anang bayo nagbanaag sa kaputi. ³ Hinali lang, nakita nanda si Moises kag si Elias nga nagapakig-istorya kay Jesus. ⁴ Dayon nagkuon si Pedro kay Jesus, "Ginoo mayad gid nga rugya kami! Kon gusto mo mahimo ako rugya kang tatlo ka karakamalg, ang isara para kanimo, ang isara tana para kay Moises, kag ang isara pa gid tana para kay Elias."

⁵ Samtang nagahambal pa tana, ginlikupan sanda kang makasirilaw nga panganod kag may limug halin sa panganod nga naghambal, "Amo dya ang akun hinigugma nga Anak nga akun gid nahamut-an. Pamatii ninyo tana!"

⁶ Pagkabati kang mga disipulo kato, hinadlukan gid sanda kamayad gani nga nagharapaun sanda sa lupa.

⁷ Ginparapitan sanda ni Jesus kag gintandug nga nagakuon, "Tindug kamo! Indi kamo magkahadluk!"

⁸ Kang pagtangra nanda wara run sanda ti iba nga nakita magluwas gid lang kay Jesus.

⁹ Kag kang nagapadulhog sanda sa bukid ginmandoan sanda ni Jesus, "Indi gid kamo magpanugid sa bisan kay sin-o nahanungud sa inyo nakita samtang ang Anak kang Tawo wara pa mabanhaw."

¹⁰ Ginpamangkot kang mga disipulo si Jesus, "Andut haw nga nagakuon ang mga manunudlo kang kasugoan nga magauna ka abot si Elias?"

¹¹ Nagsabat si Jesus, "Matuod gid man nga magauna ka abot si Elias para iaman ang tanan nga mga butang. ¹² Pero sugidan ko kamo nga, nag-abot run si Elias, ogaring wara tana nakilala kang mga tawo kag ginhimo nanda kana ang anda luyag nga himuon. Kag amo man ria ang matabo sa Anak kang Tawo, pagapaantuson man nanda tana."

¹³ Amo to kag nahangpan kang mga disipulo nga si Juan nga Manugbawtiso ang anang ginatumud.

Gin-ayad ni Jesus ang Bata nga Nasab-an kang Demonyo

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

¹⁴ Kang nakabalik sanday Jesus sa duro nga mga tawo, may sangka laki nga nagparapit kag nagluhod sa atubang na nga nagakuon, ¹⁵ "Sir, maluoy man ikaw sa akun bata nga laki. Kuyapun tana kadya kag kon aboton gani tam-an gid ang anang pag-antos. Masami tana nagakatumba sa kalayo ukon indi gani sa tubig.

¹⁶ Gindara ko tana sa imo mga disipulo pero indi sanda makasarang magpaayad kana." ¹⁷ Nagkuon si Jesus, "Kamo nga mga tawo sa kadya nga panag-on, mga wara kamo ti pagtuo kag balingag! Hasta san-o pa ayhan ako magapakig-imaw kaninyo? Hasta san-o pa ang akun pag-agwanta kaninyo? Abi, dar-a ninyo rugya kanakun ang bata!" ¹⁸ Dayon ginmandoan ni Jesus ang demonyo nga magwa sa bata, kag nag gwa dya. Kag sa amo gid to nga tion nag-ayad ang bata.

¹⁹ Nagparapit ang mga disipulo kay Jesus kag nagpamangkot kana nga sandahanun lang, "Andut haw nga indi namun matabog ang demonyo nga to?"

²⁰ Nagsabat si Jesus kananda, "Tungud hay kulang ang inyo pagtuo. Sugidan ko kamo, kon may pagtuo kamo nga bisan pareho lang kagamay sa liso kang mustasa, sarang kamo makakuon sa bukid nga dya nga, 'Saylo rugto' kag ang bukid masaylo man. Wara gid ti butang nga indi ninyo mahimo. [²¹ Pero ang dya nga sahi kang demonyo indi ninyo matabog kon indi kamo magpangamuyo kag magpuasa.]"

Naghambal ruman si Jesus nahanungud sa Anang Kamatayun

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

²² Kar-on kang magtiriripon ang tanan nga mga disipulo rugto sa Galilea nagkuon si Jesus kananda, "Ang Anak kang Tawo igatugyan sa mga tawo, ²³ nga amo ang magapatay kana. Pero pagkatapos kang tatlo ka adlaw pagabanhawun tana." Nagkasubu gid ang mga disipulo.

Ang Pagbayad kang Buwis para sa Templo

²⁴ Kar-on, kang pag-abot nanda sa Capernaum, nagparapit kay Pedro ang mga manugsukot kang buwis para sa templo kag namangkot kana, "Nagabayad bala ang inyo maestro kang buwis para sa templo?"

²⁵ Nagsabat si Pedro, "Hud, nagabayad tana." Kang pag-abot ni Pedro sa balay, ginpamangkot tana dayon ni Jesus, "Simon, sa banta mo, sin-o bala ang ginasukot kang mga hari rugya sa kalibutan kang buwis, ang mga tawo bala nga sakup nanda ukon ang mga pangayaw?"

²⁶ Nagsabat si Pedro, "Ang mga pangayaw." Nagkuon si Jesus kana, "Kon amo, nagakahulogan lang nga ang mga tawo nga sakup indi kinahanglan nga magbayad. ²⁷ Ogaring indi kita gusto nga maglain ang andang buut kanatun. Gani agto ikaw sa linaw kag itawtaw ang imo bunit. Bul-un mo ang una nimo nga dawid kag abrihan ang anang ba-ba kag may makita ikaw rugto nga kwarta. Ibul-un mo ria kag ibayad para sa atun buwis nga darwa."

Sin-o gid Bala ang Labaw sa Tanan?

(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

18 Sa amo to nga tion nagparapit kay Jesus ang ana mga disipulo kag nagpamangkot, "Sin-o gid bala ang labaw sa tanan nga mga nasakup sa ginharian kang langit?"

² Nagtawag si Jesus kang sangka bata kag ginpatindug sa tunga nanda. ³ Dayon nagkuon tana, "Sugidan ko kamo, kon indi ninyo pagbag-uhon ang inyo panghuna-huna kag mangin pareho kang dya nga bata, indi gid kamo makaimaw sa mga tawo nga makapasakup sa ginharian kang langit. ⁴ Ang sin-o man nga mapainubusun pareho kang bata nga dya, amo tana ang labaw sa tanan nga mga nasakup sa ginharian kang langit. ⁵ Ang sin-o man nga tungud kanakun magabaton kang bata nga pareho kadya, nagabaton man kanakun."

Ang mga Pagsulay

(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

⁶ "Ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan nga makasala ang isara sa mga kabataan nga dya, mas mayad pa nga ipamatohan ang anang liug kang bahul nga garalingan nga bato kag itagbung tana sa tunga kang dagat. ⁷ Makaluluoy ang mga tawo rugya sa kalibutan tungud kang pagsulay nga makasala sanda. Indi gid malikawan nga ang mga pagsulay magaabot. Pero makaluluoy gid ang tawo nga amo ang mangin kabangdanan kang pagpakasala kang ana isigkatawo.

⁸ "Gani kon ang imo alima ukon kahig amo ang mangin kabangdanan kang imong pagpakasala, utda dya kag ipilak. Mas mayad pa nga utod ang imo alima ukon kahig pero makaagum ikaw kang kabuhi nga wara ti katapusan sangsa darwa ang imong alima ukon kahig pero idap-ong lang man ikaw sa kalayo nga wara nagakapalung. ⁹ Kag kon ang imo mata amo ang mangin kabangdanan kang imong pagpakasala, lokita dya kag ipilak! Mas mayad pa nga isara lang ang imong mata pero makaagum ikaw kang kabuhi nga wara ti katapusan sangsa darwa ang imong mata pero idap-ong lang man ikaw sa kalayo sa impyerno."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Karnero nga Nadura

(Lucas 15:3-7)

¹⁰ Nagpadayon pa gid si Jesus sa pagkuon, "Mag-andam kamo nga indi ninyo pagtamayun ang bisan isara sa mga bata nga dya. Sugidan ko kamo, rugto sa langit, ang mga anghel nga nagabantay kananda rugyan pirme sa atubang kang akun Amay sa Langit. [¹¹ Tungud hay ang Anak kang Tawo nag-abot rugya sa kalibutan agud luwasun ang mga nadura tungud sa sala.]

¹² "Ano sa banta ninyo ang himuon kang sangka tawo nga may sanggatos ka mga karnero kag nadura ang isara kadya? Indi na ayhan pagbayaan ang kasyaman kag syam nga nagaharab rugto sa bakulod kag sagapun ang isara nga nadura nga to? ¹³ Kag kon makita na run gani dya sugidan ko kamo nga mas bahul gid nga kalipay ang ana mabatyagan tungud sa isara nga dya sangsa kasyaman kag syam nga wara nadura. ¹⁴ Amo man ria ang inyo Amay sa Langit, indi tana gusto nga malaglag ang bisan isara sa mga bata nga dya."

Kon Nakasala ang imo Isigka-tumuluo

¹⁵ Nagpadayon pa gid si Jesus, "Kar-on kon ang imo isigka-tumuluo nakasala kanimi, agtonan mo tana kag istoryahun nga kamohanun lang parte sa anang

sala. Kon magpamati tana kanimo, napanombalik mo ang mayad ninyo nga pagtamdananay. ¹⁶ Pero kon indi tana magpamati kanimo, mag-imaw ikaw kang isara ukon darwa pa gid agud to nga, 'Ang kada butang nga inyo pagahambalan mapamatod-an kang darwa ukon tatlo ka mga saksi.' ¹⁷ Kag kon indi pa gid tana magpamati kananda, isugid dya sa katiringban. Kon indi pa gid tana magpamati sa katiringban, kabiga tana nga pareho kang tawo nga wara nakakilala sa Dios ukon manugsukot kang buwis."

Ang Wara Ginatugotan kag ang Ginatugotan

¹⁸ Sugidan ko kamo: ang bisan ano nga indi ninyo pag-itugot rugya sa lupa, indi man pag-itugot kang Dios sa langit. Kag ang bisan ano nga itugot ninyo rugya sa lupa, itugot man ria kang Dios sa langit.

¹⁹ "Kag sugidan ko pa gid kamo: kon ang darwa kaninyo rugya sa lupa maghisugot parte sa bisan ano nga inyo pangayuon sa pangamuyo, himuon dya kaninyo kang akun Amay sa langit. ²⁰ Tungud hay kon diin ang darwa ukon tatlo nga nagatipon tungud kanakun, kaimaw nanda ako."

Ang Paraangidan nahanungud sa Surugoon nga Indi Kamaan Magpatawad

²¹ Nagparapit si Pedro kay Jesus kag nagpamangkot, "Ginoo, makapira ka beses ko gid bala patawarun ang akun isigka-tumuluo nga pirme lang nagahimo kang sala kanakun? Hasta bala sa pito ka beses?"

²² Nagsabat si Jesus kana, "Wara ako magkuon nga pito ka beses, kundi pito ka pilo kang kapitoan. ²³ Tungud hay ang ginharian kang langit pareho kang sangka hari nga nagpamat-ud nga sukton ang utang kang anang mga surugoon. ²⁴ Kang nagaumpisa run tana kapanukot, may gindara kana nga sangka surugoon nga ang anang utang minilyon. ²⁵ Tungud nga indi dya makabayad kang ana utang, nagmando ang hari nga ibaligya tana pati ang ana asawa, kag ang ana mga bata, kag tanan na nga mga pagkabutang para ibayad sa ana utang. ²⁶ Nagluhod ang surugoon sa atubang kang hari kag nagpakitluoy nga nagakuon, 'Tugroi lang ako anay ka tion, hay ibaydan ko gid ikaw kang tanan ko nga utang!' ²⁷ Naluoy ang hari kana, gani wara run tana ginpabayad kang anang utang kag ginpapauli lamang.

²⁸ "Pero kang nagapauli run ang surugoon nga to, nasug-alaw na ang anang isigka-surugoon nga may utang man kana nga bali pira lang ka gatos. Gindakup na dya kag ginkuga kag ginkun-an nga, 'Baydi ang utang mo kanakun!' ²⁹ Nagluhod dya kag nagpakitluoy kana nga nagakuon, 'Tugroi lang ako anay ka tion, hay ibaydan ko gid ikaw!' ³⁰ Pero wara gid tana nagpasug-

ot. Sa baylo ginpapriso na gid dya hasta nga mabaydan na ang anang utang. ³¹ Kang makita kang iba pa gid nga mga surugoon ang natabo nga dya, naglain gid ang andang buut. Dayon nag-agto sanda sa hari kag ginsugid ang tanan nga natabo. ³² Amo to kag ginpatawag kang hari ang surugoon nga to kag ginkun-an dya nga, 'Ikaw, sobra kaw gid kalain! Wara ko run kabay ikaw ginpabayad kang imo utang kanakun tungud hay nagpakitluoy ikaw?' ³³ Indi bala dapat nga maluoy ikaw sa imo isigka-surugoon, pareho kang akun pagkaluoy kanimo?' ³⁴ Sa kaugut kang hari kana, ginpapriso na ang surugoon nga dya kag ginpasilotan hasta nga mabaydan na ang tanan na nga utang."

³⁵ Kag nagkuon si Jesus kananda, "Amo man dya ang himuon kaninyo kang akun Amay sa langit kon indi ninyo pagpatawarun ang inyo isigka-tawo kang bugos sa inyo tagipusuon."

Ang Panudlo Nahanungud sa Pagbulagay kang Mag-asawa

(Marcos 10:1-12)

19 Pagkatapos hambal ni Jesus kang mga butang nga to, naghalin tana sa Galilea kag nag-agto sa lugar nga sakup kang Judea sa pihak kang suba kang Jordan. ² Duro gid nga mga tawo ang nagsurunod kana, kag rugto ginpang-ayad na ang mga nagamarasakit.

³ May mga Fariseo nga nagparapit kay Jesus agud tirawan tana. Ginpamangkot nanda tana nga nagakuon, "Ginatugot bala sa kasugoan nga bulagan kang bana ang ana asawa sa bisan ano nga kabang-danan?"

⁴ Nagsabat si Jesus, "Wara ninyo haw nabasa sa kasulatan nga kang umpisa pa lang ginhimo kang Manunoga ang tawo nga laki kag bayi? ⁵ Kag naghambal tana, 'Tungud ka dya ang laki magabiya sa anang tatay kag nanay kag magtingub sa anang asawa, kag sanda nga darwa mangin isara.' ⁶ Gani nga bukun run sanda ti darwa kundi isara run lang. Kon amo karia, ang gintingub run kang Dios indi dapat nga ibulagun kang bisan sin-o."

⁷ Nagpamangkot ang mga Fariseo kana, "Ti, andut haw nga nagtugro si Moises kang kasugoan nga ang laki dapat magtugro sa anang asawa kang kasulatan kang pagbulaganay kag dayon pahalinun tana?"

⁸ Nagsabat si Jesus, "Ginatugotan kamo Moises nga bulagan ang inyo mga asawa tungud hay tama gid ka awut ang inyo ulo. Pero bukun ti amo karia ang plano kang Dios kang primero. ⁹ Kar-on, sugidan ko kamo: ang bisan sin-o nga magabulag sa anang asawa magluwas lang nga nagpanginlaki dya, kag mangasawa liwan nakasala tana kadya kang pagpanginbayi."

††

† ukon, kapitoan kag pito ka beses.

¹⁰ Nagkuon ang mga disipulo kana, “Kon magtulad lang man karia ang pag-asawahay, mayad pa nga indi run lang mangasawa.” ¹¹ Nagsabat si Jesus, “Ang pag-turon-an nga dya bukun ti para sa tanan, kundi para lang sa mga gintugroan nga daan. ¹² Tungud hay may iba nga natawo nga indi makapangasawa, ang iba tana ginkapon, kag ang iba pa gid tana wara nagpan-gasawa tungud ginpasulabi na ang pag-alagad para sa ginharian kang langit. Ang sin-o man nga makasarang magsunod kang pagturon-an nga dya, sundon na.”

Ginbendisyonan ni Jesus ang Magagmay nga mga Ba-ta

(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

¹³ May mga magagmay nga mga bata nga gindara kay Jesus para itungtong ang anang alima kananda kag ipangamuyoan sanda. Pero ginsaway kang mga disipulo ang mga tawo. ¹⁴ Pero ginkun-an sanda ni Jesus, “Pabay-i ninyo ang mga bata nga magparapit kanakun; indi ninyo sanda pagpunggi tungud hay ang mga tawo nga pareho kananda ang makapasakup sa ginharian kang langit.” ¹⁵ Kag gintungtong ni Jesus kananda ang anang alima, kag pagkatapos kato nagpanaw tana.

Ang Manggaranun nga Pamatan-un

(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

¹⁶ Kar-on, may sangka laki nga nagparapit kay Jesus kag namangkot, “Maestro, ano bala ang mayad nga buhat nga akun dapat himuon para makaagum ako kang kabuhi nga wara ti katapusan?”

¹⁷ Nagsabat si Jesus, “Andut haw nga ginapamangkot mo ako kon ano ang mayad? Isara gid lang ang mayad. Tumana ang mga kasugoan kon gusto mo nga makaagum kang kabuhi nga wara ti katapusan.” ¹⁸ Namangkot ang laki, “Ano bay nga mga sugo?” Nagsabat si Jesus, “Indi ikaw magpatay, indi ikaw magpakighilawas, indi ikaw magpanakaw kag indi ikaw magbutig sa imo pagtistigo, ¹⁹ tahoda ang imo tatay kag imo nanay, kag palanggaa ang imo isigka-tawo pareho kang imo kaugalingun.”

²⁰ Ang pamatan-un nga laki nagsabat, “Natuman ko run ria nga mga sugo, ano pa bay ang akun dapat himuon?”

²¹ Nagkuon si Jesus kana, “Kon gusto mo nga mangin himpit, panaw kag ibaligya ang imong mga pagkabutang kag ang kwarta ipanagtag mo sa mga pobre. Kon himuon mo ria, makaangkun ikaw kang manggad sa langit. Pagkatapos balik ikaw rugya kag magsunod kanakun.”

†† sa iba nga kasulatan may nakasulat nga: *Kag ang laki nga mangasawa kang bayi nga ginbulagan kang anang bana nakasala man kang pagpanginbayi.*

²² Pagkabati kadya kang pamatan-un, nagpanaw tana nga nagakasubu, tungud hay tama gid tana ka manggaranun.

²³ Nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, “Sugidan ko kamo, mabudlay sa sangka manggaranun ang magpasakup sa ginharian kang langit. ²⁴ Kag ginakuon ko pa gid kaninyo nga mas mahapus pa sa kamelyo ang mag-agi sa buho kang dagum sangsa manggaranun nga magpasakup sa ginharian kang Dios.”

²⁵ Pagkabati kadya kang mga disipulo natingala gid sanda kamayad. Gani nagpamangkot sanda, “Ti kon amo karia, sin-o run lang bay ang maluwas?”

²⁶ Ginturuk sanda ni Jesus kag naghambal, “Kon sa mga tawo lang indi gid dya mahimo, pero sa Dios tana ang tanan nga butang mahimo na.”

²⁷ Dayon nagkuon si Pedro kana, “Amun tana, ginbayaan namun ang tanan kag nagsunod kanimo, ano kar-on ang amun mabaton?”

²⁸ Nagkuon si Jesus kananda, “Sugidan ko kamo, kon bag-ohon run kang Dios ang kalibutan nga dya kag ang Anak kang Tawo magapungko run sa anang mahimayaun nga trono, kamo nga nagsunod kanakun magapungko man sa napulo'g darwa ka trono sa paghukum sa napulo'g darwa ka tribo kang Israel.

²⁹ Kag ang sin-o man nga nagbiya kang anang balay, anang mga bugto nga laki, mga bugto nga bayi, tatay, nanay, kag kabataan, ukon kang anang lupa tungud kanakun, magabaton tana kadya kang ginatos ka pilo kag makaangkun pa gid tana kang kabuhi nga wara ti katapusan. ³⁰ Pero duro nga mga nahauna ang mangin urihi, kag duro nga mga naurihi ang mangin una.”

Ang Paanggid Nahanungud sa mga Manug-obra sa Taramnan kang Ubas

20 Naghambal pa gid si Jesus kananda paagi sa paraanggidan, “Ang ginharian kang langit pareho kang sangka tawo nga tag-iya kang ubasan nga aga pa nagpanaw sa pagpangita kang mga tawo nga maobra sa anang orubasan. ² Kang magsugtanay run sanda sa suhol nga sangka kwarta nga pilak sa sangka adlaw, ginpaagto na sanda sa anang ubasan. ³ Kang mga alas nuwebe run ti aga naggwa ruman tana kag may nakita tana nga mga tawo nga nagaduruyu rugto sa may tindahan kag wara ti obra. ⁴ Nagkuon tana kananda, ‘Agto man kamo to kag mag-obra sa akun ubasan hay suholan ko kamo kang igsakto.’ ⁵ Gani nagpanaw man sanda rugto. Naggwa ruman tana kang mga alas dose kag kang mga alas tres ti hapon kag amo man angud ang anang ginhimo. ⁶ Kag kang mga alas singko run ti hapon nagpanaw ruman tana sa tindahan kag may nakita pa gid tana nga nagaduruyu rugto. Ginpamangkot na sanda kadya, ‘Andut haw nga nagaduruyu lang kamo rugya sa bilog nga

adlaw kag wara ti ginaobra?' ⁷ Nagsabat sanda kana, 'Ano abi hay, wara man ti may mapaobra kanamun!' Ginkun-an na sanda, 'Kon amo, agto kamo kag mag-obra sa akun ubasan.'

⁸ "Kang sirum run, nagkuon ang tag-iya sa anang manugdumara, 'Tawga run ang mga manug-obra kag sulhi sanda umpisa sa mga urihi nga nag-obra hasta sa mga nauna.' ⁹ Ang mga nag-urobra kang mga alas singko ti hapon ginsuholan kang tag-sangka kwarta nga pilak. ¹⁰ Kag kang ang mga nauna nga nag-urobra amo run ang suholan, nagpinsar sanda nga mas bahul tana ang andang mabaton, pero ang kada isara kananda ginsuholan man kang tag-sangka kwarta nga pilak. ¹¹ Pagkabaton nanda kato, nagreklamo sanda sa tag-iya. ¹² Nagkuon sanda, 'Ang mga urihi nga nag-arabot, sangka oras lang ang anda obra. Kami tana bilog nga adlaw nga nagpabalhas ka obra sa nagatagi-ti nga init kang adlaw. Pero andut haw nga pareho lang ang imo ginsuhol kanamun tanan?' ¹³ Nagsabat ang tag-iya sa isara kananda, 'Amigo, wara ko ikaw gindayaan. Indi bala nga nagsugtanay kita nga suholan ko ikaw kang sangka kwarta nga pilak? ¹⁴ Bul-a ang imo suhol kag mag-uli. Gusto ko nga tugroan ang tawo nga urihi nga nag-obra pareho kang gintugro ko kanimo. ¹⁵ Wara haw ako ti kinamatarung kon ano ang akun himuon sa akun kwarta? Ukon naga-sabit lang ikaw tungud hay maalwan ako?'" ¹⁶ Dayon nagkuon si Jesus kananda, "Gani ang mga naurihi mangin una, kag ang mga nahauna ang mangin urihi."

Ikatlo nga Paghambal ni Jesus nahanungud sa anang Kamatayun

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

¹⁷ Kar-on, kang nagapaagto si Jesus sa Jerusalem, ginpain na ang napulo'g darwa na ka mga disipulo kag ginkun-an samtang nagapanaw sanda, ¹⁸ "Nagapatukad kita sa Jerusalem nga sa diin ang Anak kang Tawo itugyan sa mga pangulo kang mga kaparian kag sa mga manunudlo kang kasugoan. Pagasentensyahan nanda tana kang kamatayun, ¹⁹ kag igatugyan sa mga bukun ti Judio agud yagotaun, hanuton kag ilansang sa kros; pero sa ikatlo nga adlaw pagabanhawun tana."

Ang Pangabay kang sangka Nanay

(Marcos 10:35-45)

²⁰ Kar-on, ang asawa ni Zebedeo nagparapit kay Jesus imaw kang anang darwa ka bata, nagluhod sa atubang na kag may ginpangabay kana.

²¹ Namangkot si Jesus kana, "Ano raad haw ang gusto mo?" Nagsabat ang bayi, "Ginapangabay ko nga kon maghari run gani ikaw, papungkuon mo ang akun

darwa ka bata nga dya sa ingud nimo, ang isara sa imo tuo kag ang isara tana sa wala." ²² Nagsabat si Jesus kananda, "Wara kamo kamaan kon ano ang inyo ginapangayo. Masarangan bala ninyo atubangun ang mga pag-antos nga akun pagaantuson?" Nagsabat sanda, "Huud, masarangan namun." ²³ Nagkuon si Jesus kananda, "Magaantos gid man kamo pareho kang akun pag-antos. Pero wara ako ti kinamatarung nga magpili kon sin-o ang magapungko sa akun tuo kag sa akun wala. Dya nga mga purungkoan para lang sa ginatigan-an kang akun Amay." ²⁴ Kang mabatian dya kang napulo nga mga disipulo, nag-ugut sanda sa darwa ka magbugto. ²⁵ Gani, gintawag sanda tanan ni Jesus kag ginhambalan, "Naman-an ninyo nga ang mga manugdumara kang mga bukun ti Judio amo ang nagagahum kananda, kag ang nagapangulo kananda amo ang ginasunod nanda. ²⁶ Pero kaninyo tana bukun ti amo ria ang dapat nga matabo. Sa baylo, kon sin-o man ang gusto nga mangin dungganun kaninyo kinahanglan nga mangin surugoon tana kang tanan. ²⁷ Kag ang sin-o man nga gusto mangin pangulo, kinahanglan nga mangin oripun tana kang tanan. ²⁸ Pareho kang Anak kang Tawo nga wara mag-agto rugya para alagadun kundi para mag-alagad kag magtugro kang anang kabuhi sa pagtubos kang duro."

Gin-ayad ni Jesus ang Darwa ka Bulag

(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

²⁹ Kar-on, kang nagapagwa run sa Jerico si Jesus kag ang anang mga disipulo, duro nga mga tawo ang nagsurunod kana. ³⁰ May darwa rugto ka tawo nga bulag nga nagapungko sa binit kang dalan kag kang pagkabati nanda nga si Jesus nagaagi nagsinggit sanda, "Kaliwat ni David, kaluoyi man kami!"

³¹ Ginsaway sanda kang mga tawo kag ginkun-an nga maghipus. Pero gintudohan pa gid gani nanda ka singgit, "Sir, kaliwat ni David, kaluoyi man kami!"

³² Nagpundo si Jesus kag gintawag na sanda kag ginpamangkot, "Ano ang gusto ninyo nga himuon ko kaninyo?"

³³ Nagsabat sanda, "Sir, gusto raad namun nga makakita!"

³⁴ Naluoy gid si Jesus kananda, kag ginhikap na ang andang mga mata, kag kato lagi nakakita sanda kag nagsunod kana.

Ang Pagsulud ni Jesus sa Jerusalem

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

21 Kang nagahinamput run sanda sa Jerusalem, kag kang pag-abot nanda sa baryo kang Betfage rugto sa bukid kang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang darwa na ka mga disipulo. ² Ginkun-an na sanda, "Agto kamo rugto sa sunod nga baryo, pagsu-

lud ninyo rugto may makita kamo nga sangka asno nga nahigot imaw kang ana tinday. Hubadi ninyo sanda kag dar-a rugya kanakun. ³ Kon may maghambal gani kaninyo kang bisan ano, kon-on ninyo, 'Kinahanglan ang mga dya kang Ginoo,' kag ipadara na ria dayon."

⁴ Natabo dya para matuman ang ginkuon kang propeta,

⁵ "Sugidi ninyo ang mga taga-Sion,

'Rugya run ang inyo hari nga nagaabot, Mapainubusun tana kag nagasakay sa sangka asno sa tinday nga asno."

⁶ Nagpanaw ang mga disipulo nga to kag ginhimo nanda ang ginkuon kananda ni Jesus. ⁷ Gindara kang mga disipulo ang asno imaw kang ana tinday, kag ginhapinan nanda kang andang mga kunup ang likod kang mga dya, kag dayon nagsakay si Jesus. ⁸ Duro gid nga mga tawo ang naghurumlad kang andang mga kunup sa dalan kag ang iba tana nagtapas kang mga sanga kang kahoy kag ginladlad sa dalan. ⁹ Ang mga tawo nga nagauna kay Jesus kag ang mga nagasurunod kana nagasinggit, "Dayawun ta ang kaliwat ni David! Pakamayadun ang nagaabot sa ngaran kang Ginoo! Dayawun ta ang Dios!"

¹⁰ Pagsulud ni Jesus sa Jerusalem ang mga tawo sa bilog nga syudad naggirinoal kag nagpinamangkot, "Sin-o ria haw?" ¹¹ Nagsabat ang mga tawo, "Amo dya ang propeta nga si Jesus nga taga-Nazaret sa Galilea."

Nagsulud si Jesus sa Templo

(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹² Kar-on, nagsulud si Jesus sa templo kag ginpanabog na pagwa ang mga tawo nga nagapamakal kag nagabaligya rugto. Ginpamaliskad na ang mga lamesa kang mga manugbaylo kang kwarta kag ang mga purungkoan kang mga manugbaligya kang pat-ing. ¹³ Nagkuon tana kananda, "Nasulat sa kasulatan, nga ang Dios nagkuon, 'Ang akun balay pagatawgun nga Balay-Parangamuyoan. Pero ginahimo tana ninyo dya nga paranagoan kang mga takawan!'"

¹⁴ Ang mga bulag kag mga piang nag-aragto kana rugto sa templo kag gin-ayad na sanda. ¹⁵ Ang mga pangulo kang mga kaparian kag ang mga manunudlo kang kasugoan tana nag-ugut kang makita nanda ang mga makatiringala nga mga butang nga ginhimo ni Jesus, kag kang mabatian nanda ang mga kabataan rugto sa templo nga nagasinggit, "Dayawun ang kaliwat ni David!" ¹⁶ Gani ginpamangkot nanda si Jesus, "Nabatian mo bala ang ginakuon nanda?" Nagsabat si Jesus, "Hud. Wara ninyo haw mabasahi sa kasulatan, 'Bisan ang mga magagmay nga mga bata kag ang mga lapsag ginatudloan nimo nga magdayaw kanimo kang himpit?'" ¹⁷ Pagkatapos kato, ginbayaan na sanda

kag nagwa tana sa syudad kag nagpa-Betania. Rugto tana nagpaligad kang gabii.

Ginsumpa ni Jesus ang Kahoy nga Higera

(Marcos 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Pagkaaga kato, samtang nagapabalik tana sa syudad, gin-gutum tana. ¹⁹ Nakakita tana kang kahoy nga higera sa binit kang dalan, kag ginparapitan na dya. Pero wara gid tana ti may nakita nga bunga kundi puro lang dahon. Gani ginhambalan na ang kahoy, "Indi run gid ikaw magpamunga liwan!" Kag kato lagi nalaya ang higera.

²⁰ Kang makita dya kang anang mga disipulo natingala gid sanda kag namangkot, "Paano nga nalaya dayon ang kahoy nga higera?"

²¹ Nagsabat si Jesus, "Sugidan ko kamo: kon magtuo kamo kag wara gid nagapangduha-duha, mahimo man ninyo ang ginhimo ko sa kahoy nga higera nga dya. Kag indi lang ria, sarang pa ninyo makon-an ang bukid nga dya, 'Paghalin rugya, kag magsaylo sa dagat,' kag matabo man dya. ²² Kon nagatuo kamo, mabaton ninyo ang bisan ano nga inyo pangayuon sa inyo pangamuyo."

Ang Pamangkot nahanungud sa Awtoridad ni Jesus

(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

²³ Kar-on, nagsulud si Jesus sa templo kag nagpanudlo. Nagparapit kana ang mga pangulo kang mga kaparian kag ang mga kamal-an kang mga Judio kag namangkot, "Ano ang imo awtoridad sa paghimo kang dya nga mga butang, kag sin-o ang nagtugro kanimo kang ria nga awtoridad?"

²⁴ Nagsabat si Jesus kananda, "May pamangkot man ako kaninyo; kon masabat ninyo dya, isugid ko kaninyo kon ano ang akun awtoridad sa paghimo kang dya nga mga butang. ²⁵ Sa diin bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbawtiso, sa Dios bala ukon sa tawo?"

Amo to kag nagbinaisay sanda nga nagakuon, "Kon magkuon kita nga halin sa Dios, makuon tana kanatun, 'Ti, andut nga wara kamo magpati kana?'"

²⁶ Pero kon magkuon man kita nga halin sa tawo, nahadluk man kita nga basi kon ano ang himuon kang mga tawo kanatun, tungud hay ginakilala nanda si Juan nga sangka propeta." ²⁷ Amo to kag nagsabat sanda kay Jesus, "Ambay, wara kami makamaan!"

Nagkuon si Jesus kananda, "Ti, kon amo, indi ko man pag-isugid kaninyo kon ano ang akun awtoridad sa paghimo kang dya nga mga butang."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Darwa ka Magbugto nga Laki

²⁸ Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal kananda paagi sa paraanggidan, "Ano ang pag-intiendi ninyo sa istorya nga dyaay: may sangka tawo nga may darwa ka bata nga laki. Gin-agtonan na ang magurang kag ginkun-an, 'To, panaw ikaw kag mag-obra rugto sa ubasan kadya nga adlaw.' ²⁹ Nagsabat ang bata, 'Indi ako.' Pero kang urihi run nagbaylo ang anang pinsar kag nag-agto sa ubasan. ³⁰ Dayon gin-agtonan man kang Tatay ang libayun kag amo man ang ginkuon na kana. Nagsabat ang bata, 'Hud, Tay.' Pero wara dya magpanaw. ³¹ Kar-on, sin-o bay sa darwa ang nagtuman sa gusto kang andang Tatay?" Nagsabat sanda, "Ang magurang!" Nagkuon si Jesus kananda, "Sugidan ko kamo, naunahan pa kamo ka pasakup sa paghari kang Dios kang mga manugsukot kang buwis kag kang mga bayi nga nagabaligya kang anda dungug. ³² Tungud hay nag-abot kaninyo si Juan nga Manugbawtiso para tudloan kamo kang paagi para mangin matarung pero wara kamo magpati kana. Ang mga manugsukot tana kang buwis kag ang mga bayi nga nagabaligya kang anda dungug amo ang nagpati kana. Bisan pa nga nakita run ninyo dya, wara man angud kamo maghinulsul kag magpati kana."

Ang Paraanggidan nahanungud sa mga Agsador

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

³³ Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal kananda, "Pamatii pa gid ninyo ang sangka paraanggidan nga dya. May sangka tawo nga nagtanum kang ubas sa anang uma. Ginkudalan na dya palibot kag nagkutkot kang buho para purugaan kang ubas. Nagpatindug man tana kang mataas nga barantayan. Pagkatapos, ginpaagsa na ang anang taramnan, kag nagpanaw sa iba nga lugar. ³⁴ Kang pag-abot kang tag-arani kang ubas, ginpaagto na ang anang mga surugoon sa mga agsador para magbuul kang anang huray. ³⁵ Pero ginpangdakup kang mga agsador ang mga surugoon nga to. Dayon ginbakol nanda ang isara, ang isara tana ginpatay nanda, kag ang isara pa gid tana ginbato nanda. ³⁶ Ginpaagto liwan kang tagiya ang iba na nga mga surugoon nga mas duro sangsa una. Pero amo man gihapon ang ginhimo kang mga agsador kananda. ³⁷ Kang urihi run, ang bata na nga laki run gid ang anang ginpaagto tungud hay hambal na sa anang kaugalingun, 'Tahudon nanda ang akun bata.' ³⁸ Pero kang makita kang mga agsador ang bata kang tag-iyay, naghambalanay sanda, 'Dyaay ang manunobli. Dali kamo patyun natun tana para nga mabuul natun ang anang paranubliun.' ³⁹ Amo to

kag gindakup nanda tana kag gindara sa gwa kang ubasan kag ginpatay."

⁴⁰ Dayon namangkot si Jesus, "Kar-on, kon mag-abot run ang tag-iyay kang ubasan, ano ayhan ang himuon na sa mga agsador nga to?"

⁴¹ Nagsabat sanda, "Pamatyun na gid ang mga malain nga tawo nga to, kag ipaagsa ang anang ubasan sa iba nga mga agsador nga makatugro kana kang anang huray sa kada patubas."

⁴² Kag nagkuon si Jesus kananda, "Wara gid ninyo haw mabasahi sa kasulatan nga:

'Ang bato nga wara maluyagi kang mga manughimo kang balay,

amo pa ang nangin pinakapamusod nga bato.

Ang Ginoo ang naghimo kadya

kag tama gid dya ka makatiringala!'

⁴³ "Gani sugidan ko kamo nga bukun run kamo ang pagaharian kang Dios kundi ang mga tawo nga naghimo kang anang kabubut-un. [⁴⁴ Ang bisan sin-o nga mahulog sa bato nga dya marupsak gid, kag ang mahulogan na kadya makarapusa gid nga daw binukbok.]" †

⁴⁵ Kang mabatian kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga Fariseo ang mga paanggid ni Jesus nga dya, nasat-uman nanda nga sanda ang anang ginapatungdan. ⁴⁶ Gani, gintinguhaan nanda nga idakpun tana, pero nahadluk sanda sa mga tawo tungud hay ginakilala nanda tana nga sangka propeta.

Ang Paraanggidan nahanungud sa Tabad kang Kasal

(Lucas 14:15-24)

22 Naghambal pa gid si Jesus kananda paagi sa mga paraanggidan: ² "Ang ginharian kang langit pareho kang sangka hari nga naghanda kang sangka tabad para sa kasal kang anang bata nga laki. ³ Dayon, ginsugo na ang ana mga surugoon nga panawgun ang mga tawo nga ginpang-imbatar, pero ang mga ginpang-imbatar nga dya indi gusto nga mag-agto. ⁴ Gani nagsugo ruman tana kang iba pa gid nga mga surugoon kag ginkun-an, 'Ikun-on ninyo ang mga ginpang-imbatar nga handa run ang akun tabad. Ang akun mga baka kag mga tinday nga pinatambuk naihaw run kag ang tanan handa run. Gani agto run kamo dya sa tabad!' ⁵ Pero wara magsapak ang mga gin-imbatar nga to; nagpadayon lang sanda sa andang buruhatun. Ang isara nag-agto sa anang uma; ang isara tana sa anang negosyo. ⁶ Ang iba tana nga gin-imbatar ginpangdakup nanda ang mga surugoon, ginpin-tasan nanda kag ginpamatay. ⁷ Naugut gid ang hari. Amo to kag ginsugo na ang anang mga suldado nga pamatyun ang mga nagpamatay kang anang mga surugoon kag sunugon ang andang syudad. ⁸ Dayon

† sa iba nga mga sinulat wara ang dya nga bersikulo

ginkun-an na ang iba pa nga anang mga surugoon nga, 'Handa run ang tabad, pero ang mga tawo nga gin-imbatar indi takus nga magtambong. ⁹ Kar-on, ag-to kamo sa mga karsadahun kag imbitara ninyo ang tanan nga tawo nga inyo makita.' ¹⁰ Gani ang mga surugoon nag-aragto sa mga karsadahun kag gintipon nanda ang tanan nga tawo nga anda nakita, ang mga mayad kag ang mga malain; kag ang karan-an sa tabad nabuta kang mga bisita.

¹¹ "Pero kang pagsulud kang hari para agtonan ang mga bisita, may nakita tana nga sangka tawo rugto nga wara nakasukok kang bayo para sa tabad. ¹² Gin-pamangkot tana kang hari, 'Amigo, paano ikaw nakasulud rugya nga wara nakasukok kang bayo nga para sa tabad?' Ang tawo wara makasabat. ¹³ Dayon nagkuon ang hari sa anang mga surugoon, 'Gaposa ninyo ang ana alima kag kahig kag itablug sa sagwa rugto sa madulum nga lugar, sa diin rugto magahiribun tana kag magabagrut ang anang unto.'

¹⁴ "Tungud hay duro ang mga gin-imbatar, pero gamay lang ang ginpili."

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagbayad kang Buwis (Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

¹⁵ Naghalin ang mga Fariseo kag nagplano kon paano nanda madakup si Jesus paagi sa anang ginahambal. ¹⁶ Gani ginpaagto nanda kay Jesus ang iba nanda nga mga sumurunod imaw kang pira ka mga sinakpan ni Herodes. Kag nagkuon sanda kadya, "Maestro, naman-an namun nga wara ikaw nagabutig, kag nagatudlo ikaw kang kamatuoran nahanungud sa kabubut-un kang Dios. Kag wara ikaw nagapadardara sa mga tawo bisan sin-o pa sanda tungud hay wara ikaw ti pinilian. ¹⁷ Kar-on, sugidi abi kami kon ano sa banta mo: Ginatugot bala kang kasugoan ang pagbayad kang buwis sa emperador kang Roma, ukon wara?"

¹⁸ Pero naman-an ni Jesus ang anda malain nga tuyo, gani nagkuon tana, "Mga hipokrito kamo, andut haw nga ginatinguhaan ninyo ako nga idakup-dakupun?"

¹⁹ Abi, pakitai ninyo ako kang kwarta nga ginagamit sa pagbayad kang buwis." Gintugroan nanda tana kang sangka kwarta nga pilak. ²⁰ Dayon ginpamangkot na sanda, "Kay sin-o itsora kag ngaran ang nakabutang rugya?"

²¹ Nagsabat sanda, "Ana kang emperador."

Amo to kag nagkuon si Jesus kananda, "Kon amo karia, itugro ninyo sa emperador ang para sa emperador kag itugro ninyo sa Dios ang para sa Dios."

²² Pagkabati nanda karia, natingala gid sanda. Dayon nanda halin kag ginbayaan tana.

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagkabanhaw

(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

²³ Sa amo man to nga adlaw, may mga Saduceo nga nag-aragto kay Jesus. Sanda kadya amo ang nagakuon nga kon mapatay ang sangka tawo indi run dya mabanhaw. Nagkuon sanda kana, ²⁴ "Maestro, nagkuon si Moises kato nga kon mapatay ang laki nga wara sanda ti bata kang anang asawa, dapat nga pangasaw-un kang anang bugto nga laki ang nabalo agud to nga makapamata sanda para sa napatay. ²⁵ Kar-on, may pito rugya anay ka magburugto nga laki. Ang kagurangnan nagpangasawa kag napatay, kag tungud nga wara tana ti bata ang ana asawa ginpangasawa dya kang ana bugto. ²⁶ Amo man to ang natabo sa ikarwa, kag sa ikatlo, kag hasta gid sa ikapito nga bugto. ²⁷ Kang urihi run, napatay man ang bayi. ²⁸ Kar-on, sa adlaw nga ang mga patay banhawun, kay sin-o bay tana asawa tungud hay tanan sanda nakapangasawa kana?"

²⁹ Nagsabat si Jesus, "Nagsayup gid kamo tungud hay wara kamo nakamaan kang ginakuon sa kasultan ukon kang gahum kang Dios. ³⁰ Tungud hay sa adlaw nga ang mga patay banhawun indi run magarasawahay; mangin pareho run sanda kang mga anghel sa langit. ³¹ Kon nahanungud tana sa pagkabanhaw, wara ninyo haw mabasa ang ginkuon kang Dios kaninyo? Nagkuon tana, ³² 'Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, kag ang Dios ni Jacob.' Dios tana kang mga buhi kag bukun ti kang mga patay."

³³ Pagkabati kang mga tawo kadya, natingala gid sanda sa anang pagpanudlo.

Ang Labaw sa Tanan nga mga Sugo

(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

³⁴ Kar-on, kang nabatian kang mga Fariseo nga napahipus ni Jesus ang mga Saduceo, nagtiripon sanda kag nag-agto kay Jesus. ³⁵ Ang isara kananda, sangka mangin-aramun sa kasugoan. Nagpamangkot dya kay Jesus agud dakup-dakupun tana.

³⁶ Nagkuon dya, "Maestro, ano gid bay ang labaw sa tanan nga sugo sa kasugoan?" ³⁷ Nagsabat si Jesus kana, "Higugmaa ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os nimo nga tagipusuon, sa bug-os nimo nga kalag kag sa bug-os nimo nga panghuna-huna. ³⁸ Amo dya ang pinaka-importante kag labaw sa tanan nga mga sugo.

³⁹ Kag ang ikarwa nga sugo pareho man dyan karia: 'Palangga ang imo isigka-tawo pareho kang pagpalangga nimo sa imo kaugalingun.' ⁴⁰ Sa darwa ka mga sugo nga dya nasandig ang bug-os nga Kasugoan ni Moises kag ang mga ginsulat kang mga propeta."

Ang Pamangkot nahanungud sa Mesias

(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

⁴¹ Kar-on, kang nagatiripon ang mga Fariseo, namangkot si Jesus kananda: ⁴² "Ano ang inyo naman-an nahanungud sa Mesias? Kay sin-o tana linahi?"

Nagsabat sanda, "Linahi tana ni David." ⁴³ Nagkuon si Jesus kananda, "Ti, andut haw nga paagi sa pagtuytoy kang Balaan nga Ispirito gintawag tana ni David nga Ginoo? Amo dyaay ang ana ginhambal,

⁴⁴ 'Ang Ginoo nagkuon sa akun Ginoo:

Pungko ikaw sa akun tuo nayon,

hasta nga mapierde ko

ang imong mga kaaway.'

⁴⁵ "Kar-on, kon gintawag tana ni David nga Ginoo, paano nga nangin linahi tana ni David?"

⁴⁶ Wara gid ti bisan isara kananda nga nakasabat kana, kag umpisa kato nga adlaw wara run ti may nangahas magpamangkot kana.

Nagpaandam si Jesus Batok sa mga Manunudlo kang Kasugoan kag sa mga Fariseo

(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43-46; 20:45-46)

23 Pagkatapos karia, naghambal si Jesus sa mga tawo kag sa anang mga disipulo, ² "Ang mga manunudlo kang kasugoan kag ang mga Fariseo amo ang may awtoridad sa pagpaathag kang kasugoan ni Moises. ³ Gani kinahanglan nga tumanun ninyo sanda kag sundon ang andang ginakuon kaninyo. Pero indi ninyo pagsundon ang andang ginahimo, tungud hay wara nanda ginahimo ang andang ginapanudlo. ⁴ Ginatugroan nanda ang mga tawo kang mga mabudlay nga mga turumanun kag ipapas-an kananda. Pero sanda mismo wara nagabulig bisan gamay lang para nga masarangan dya idar-un kang mga tawo. ⁵ Ang tanan nanda nga ginahimo pakita-kita lang sa mga tawo. Ginapalapad nanda ang andang mga pilakteryang kag ginapalabug nanda ang mga kaway-kaway sa sid-sid kang andang mga kunup. ⁶ Sa mga tabadan gusto-gusto gid nanda nga magpungko sa purungkoan kang mga dungganun kag sa mga sinagoga gusto nanda sa mga importante nga purungkoan. ⁷ Kag sa mga tindahan gusto-gusto gid nanda nga tahudon sanda kang mga tawo kag tawgun, 'Maestro.'

⁸ "Pero kamo tana, indi kamo dapat magpatawag nga 'Maestro,' tungud hay magbururugto kamo tanan kag isara lang ang inyong maestro. ⁹ Kag indi ninyo pag-itawgun ang bisan sin-o rugya sa lupa nga 'Amay,' tungud hay isara lang ang inyo Amay nga rugto sa langit. ¹⁰ Indi man kamo magpatawag nga 'Agalun,' tungud hay isara gid lang ang inyo agalun, nga amo ang Cristo. ¹¹ Ang dungganun kaninyo kinahanglan nga mangin alagad ninyo. ¹² Ang bisan sin-o nga nagapa-

dayaw kang anang kaugalingun pagapakanabaun, kag ang bisan sin-o nga nagapaubus kang anang kaugalingun pagapadunggan."

Ginpakamalaot ni Jesus ang andang Pagkahipokrito

(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ "Makaluluoy man kamo nga mga manunudlo kang kasugoan kag mga Fariseo! Kamo nga mga hipokrito! Ginabalabagan ninyo ang mga tawo nga magpasakup sa ginharian kang langit. Indi run nga daan kamo magpasakup ginabalabagan pa ninyo ang nagatinguha nga magpasakup!

"[¹⁴ Makaluluoy man kamo nga mga manunudlo kang kasugoan kag mga Fariseo! Kamo nga mga hipokrito! Ginapamuul ninyo ang mga pagkabutang kang mga bayi nga balo kag ginatabon-tabonan lang ninyo ang inyo mga hinimoan kang mga malawid nga pagpangamuyo! Tungud kadya tama gid kabudlay nga silot ang inyo maaguman.]

¹⁵ "Makaluluoy man kamo nga mga manunudlo kang kasugoan kag mga Fariseo! Kamo nga mga hipokrito! Ginalibot ninyo ang bilog nga kalibutan sa paghaylo kang bisan sangka tawo lang nga bukun ti Judio nga magsunod sa inyo relihiyon. Kag kon mahaylo run ninyo gani, ginahimo ninyo tana nga sobra pa kaninyo nga nagakabagay itablug sa impierno.

¹⁶ "Makaluluoy man kamo nga mga bulag nga manugtuytoy! Gintudlo ninyo nga kon ang tawo magpanumpa nga ginagamit na nga saksi ang templo, indi kinahanglan nga tumanun na ang anang ginsaad nga to. Pero kon magpanumpa tana nga ginagamit na nga saksi ang bulawan nga rugyan sa templo, kinahanglan nga tumanun na ang anang ginsumpa. ¹⁷ Mga bulag kamo kag mga buang-buang! Sa diin bala ang mas importante, ang bulawan ukon ang templo nga nagapakabalaan sa bulawan? ¹⁸ Kag ginatudlo pa gid ninyo nga kon ang tawo magpanumpa nga ginagamit nga saksi ang altar, indi kinahanglan nga tumanun na ang anang ginsumpa. Pero kon magpanumpa tana nga ginagamit nga saksi ang halad nga rugyan sa ibabaw kang altar, kinahanglan nga tumanun na gid ang anang ginsumpa. ¹⁹ Mga bulag gid kamo! Sa diin bala ang mas importante, ang halad ukon ang altar nga nagapakabalaan sa halad? ²⁰ Gani nga kon ang tawo magpanumpa sa altar, nagasumpa tana sa altar kag sa tanan nga halad nga rugyan sa altar. ²¹ Kag kon magpanumpa tana sa templo, nagasumpa tana sa templo kag sa Dios nga nagaestar rugto. ²² Kag kon magpanumpa tana sa langit, nagasumpa tana sa trono kang Dios, kag sa Dios nga nagapungko rugto.

²³ "Makaluluoy man kamo nga mga manunudlo kang kasugoan kag mga Fariseo! Kamo nga mga hipokrito! Ginatugro ninyo ang inyong ikanapulo nga bahin kang mga laswa pareho kang herbabuena, anis, kag komi-

no pero ginapasapayan lang ninyo ang labing importante nga ginatudlo kang kasugoan nga pareho kang pagkabig sa mga tawo nga wara ti ginapasulabi, ang pagkamaluluy-on kag ang mangin matinuohon sa Dios. Kinahanglan nga himuon ninyo dya nga wara man ninyo ginapatumbayaan ang iba nga bagay.

²⁴ Mga bulag kamo nga manugtuytoy! Ginasara ninyo ang mga hanluk sa inyo irimnun, pero ginatulun tana ninyo ang kamelyo!

²⁵ “Makaluluoy gid kamo nga mga manunudlo kang kasugoan kag mga Fariseo. Kamo nga mga hipokrito! Ginahugasan ninyo ang sagwa kang inyo tasa kag likod kang pinggan, pero ang sa sulud nanda kadya amo ang mga butang nga inyo naangkun tungud kang inyo pagkahanggab kag pagpamintaha. ²⁶ Bulag kamo nga mga Fariseo! Limpyohi ninyo anay ang sulud kang tasa kag pinggan, kag ang sagwa nanda kadya mangin limpyo man. †

²⁷ “Makaluluoy kamo nga mga manunudlo kang Kasugoan kag mga Fariseo. Kamo nga mga hipokrito! Pareho kamo kang mga rulubngan nga ginpintahan kang puti kag manami turukun sa sagwa, pero sa sulud puro lang tul-an kang mga patay kag tama gid kahigku. ²⁸ Pareho gid kamo karia, tungud hay sa panuruk kang mga tawo mga matarung kamo, pero ang matuod mga hipokrito kamo kag mga malaot.”

Gintagna ni Jesus ang andang Silot

(Lucas 11:47-51)

²⁹ “Makaluluoy kamo nga mga manunudlo kang kasugoan kag mga Fariseo. Kamo nga mga hipokrito! Ginahimoan ninyo kang rulubngan ang mga propeta kag ginapanami ang mga pantyon kang mga matarung nga tawo, ³⁰ kag nagakuon kamo, ‘Kon rugto kami kato sa tiempo kang amun mga kaulangan, indi kami mag-imaw kananda sa pagpamatay kang mga propeta.’ ³¹ Sa ginahambal ninyo nga ria, ginaako ninyo nga mga linahi kamo kang mga tawo nga nagpamatay kang mga propeta! ³² Sige, tapusa ninyo ang gin-umpisahan kang inyo mga kaulangan! ³³ Mga kaliwat kamo kang mga sawa. Indi gid kamo makapalagyo sa silot sa impyerno! ³⁴ Gani, magapadara ako kaninyo kang mga propeta kag maaram nga mga tawo kag mga manunudlo kang kasugoan. Ang iba kananda pagapamatyun ninyo kag ang iba tana igalansang ninyo sa kros. Kag ang iba pa gid tana pagahanuton ninyo sa inyong mga sinagoga. Kag bisan diin nga mga lugar sanda magpalagyo pagalagsun ninyo sanda. ³⁵ Tungud karia, kamo ang magapanabat sa kamatayun kang tanan nga mga matarung rugya sa kalibutan, umpisa sa kamatayun kang matarung nga si Abel hasta sa kamatayun ni Zacarias nga bata ni

† sa iba nga mga kasulatan gindugang ang “kag pinggan”

Baraquias, nga inyo ginpatay sa tunga kang templo kag kang altar. ³⁶ Sugidan ko kamo: ang mga tawo sa kadya nga panag-on amo ang magapanabat sa tanan nga dya.”

Ang Paghigugma ni Jesus sa mga Taga-Jerusalem

(Lucas 13:34-35)

³⁷ “Kamo nga mga taga-Jerusalem ginapamatay ninyo ang mga propeta kag ginapangbato ninyo ang mga ginpadara kang Dios kaninyo. Makapira ka beses nga ginhandum ko nga taponon kamo kag atipanun pareho kang munga nga nagatipon kang anang mga pisu sa idalum kang anang pakpak, pero indi kamo gusto! ³⁸ Gani kar-on, ginpatumbayaan run kang Dios ang inyo nga templo kag ana run dya ginpabay-an nga daw kamingawan. ³⁹ Sugidan ko kamo, indi run gid ninyo ako makita hasta sa pag-abot kang adlaw nga magakuon kamo, ‘Pakamayadun ang nagaabot sa ngaran kang Ginoo.’”

Gintagna ni Jesus nga Maguba ang Templo

(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

24 Naggwa si Jesus sa templo kag samtang naganaw tana nagparapit kana ang anang mga disipulo kag gintudo nanda kana ang mga kabalayan sa templo. ² Nagkuon si Jesus kananda, “Nakita ninyo dya tanan? Sugidan ko kamo: magakararumpag dya tanan kag wara gid ti may mabilin nga mga bato nga nagasarampanay.”

Mga Kagamo kag mga Paghingabot

(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

³ Samtang nagapungko si Jesus sa pagpanudlo rugto sa bukid kang mga Olibo, nagparapit kana ang anang mga disipulo nga sandahanun lang. Nagkuon sanda, “Sugidi kami kon san-o matabo ang mga butang nga imo ginhambal? Kag ano bala ang mga paratandaan nga ikaw dali run lang magbalik rugya kag kon san-o ang katapusan kang kalibutan?”

⁴ Nagsabat si Jesus kananda, “Mag-andam kamo nga indi kamo mapatalang ni bisan sin-o! ⁵ Tungud hay duro nga mga tawo ang magaturohaw kag magapakuno-kuno nga sanda amo ako kag magakuon, ‘Ako amo ang Cristo,’ kag duro ang andang mapatalang. ⁶ Makabati kamo kang mga gyera kag mga balita nga may mga gyera sa nagkalain-lain nga logar. Pero indi kamo magkahadluk. Matabo gid ang mga butang nga dya, pero bukun pa ti amo ria ang katapusan kang tanan. ⁷ Tungud hay magairinaway ang mga nasyon kag amo man ang mga ginharian. Magaabot ang kagutum kag linog sa nagkalain-lain nga mga lugar.

⁸ Dya tanan umpisa pa lang kang mga kabudlayan nga

magaabot nga daw pareho kang pagpasakit kang sangka bayi nga manugbata.”

⁹“Sa amo to nga mga inadlaw pagadakpun kamo kag itugyan sa mga tawo agud silotan kag pamatyun. Pagadumtan kamo kang tanan nga mga tawo tungud kanakun. ¹⁰Duro ang magatalikod sa andang pagtuo kag magatraidor sanda sa isara kag isara, kag magadumtanay sanda. ¹¹Duro man ang magaturoaw nga mga nagapakuno-kuno nga propeta kag duro ang andang mapatalang. ¹²Magaluntad ang kalaotan, gani nga ang gugma kang duro nga mga tawo magatahaw. ¹³Pero ang bisan sin-o tana nga magapadayon nga mapag-un sa anang pagtuo hasta sa katapusan, maluwas. ¹⁴Kag ang Mayad nga Balita nga dya nahanungud sa paghari kang Dios igawali sa bilog nga kalibutan agud to nga ang tanan nga mga tawo makabati; amo run to kag magaabot ang katapusan kang kalibutan.”

Ang Makangiril-ad nga Butang

(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

¹⁵“Gani, kon makita ninyo nga nagatindug sa balaan nga lugar ang makangiril-ad nga butang nga ginkuon kang propeta nga si Daniel kauna (sa mga nagabasa kadya, intiendiha gid ninyo ang inyo ginabasa), ¹⁶ang mga tawo nga rugyan sa Judea dapat magpalagyo sa kabukidan. ¹⁷Ang tawo tana nga nataboan nga rugyan sa tapan nga atop kang anang balay, indi run dapat nga magpanaog sa pagbuul kang anang pagkabutang. ¹⁸Ang tawo nga mataboan nga rugto sa anang uma indi run dapat mag-uli sa pagbuul kang anang kunup. ¹⁹Sa amo to nga mga inadlaw makaluluoy gid ang mga nagabusong kag ang mga nagapatiti. ²⁰Magpangamuyo kamo nga ang inyo pagpalagyo indi matuon sa tagraramig ukon sa Adlaw kang Inugpahuway. ²¹Tungud hay sa tion nga ria, tuman gid kabudlay ang mga kalalat-an nga wara pa gid maaguman kang mga tawo halin kang pagtuga kang kalibutan hasta kadya, kag wara run ti may matabo nga pareho karia sa paraabuton. ²²Pero ginpabugu run kang Dios ang tion nga ria, tungud hay kon wara na ginhimo ria, wara gid ti tawo nga mabilin. Pero tungud gid lang sa anang mga pinili, pabuguun kang Dios ang tion nga ria.

²³“Gani kon may magkuon kaninyo, ‘Dya run ang Cristo!’ ukon ‘Rugto tana!’ indi kamo magpati. ²⁴Tungud hay may magaturohaw nga mga bukun ti matuod nga Cristo kag mga nagapakuno-kuno nga propeta. Magahimo sanda kang mga milagro kag mga makatiringala nga mga butang sa katuyoan nga patalangun, kon mahimo pa lang bisan ang mga pinili kang Dios. ²⁵Tandai gid ninyo dya! Ginasugid ko run nga daan kaninyo ang dya nga mga butang sa wara pa matabo.

²⁶“Gani nga kon may magkuon kaninyo, ‘Rugto tana sa kamingawan,’ indi kamo mag-agto rugto; ukon magkuon pa gid sanda, ‘Dyan tana sa sulud,’ indi gid kamo magpati. ²⁷Tungud hay ang pag-abot kang Anak kang Tawo, mangin pareho sa kirab kang kilat nga makita halin sa sidlangan hasta sa kasalpan.”

²⁸“May hurubatun nga nagakuon, ‘Kon sa diin ang patay nga lawas, rugto man nagatiripon ang mga pispis nga buwitre.’”

Ang Pagbalik kang Anak kang Tawo

(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

²⁹“Lagi-lagi, pagkatapos kang mga kalalat-an sa tion nga ria, ang adlaw magadulum, ang bulan indi run magsanag, kag ang mga bituon sa langit magakarahulog. Ang mga butang dyan sa kahawaan pagauyugun. ³⁰Dayon magatuhaw sa langit ang tanda kang pag-abot kang Anak kang Tawo, kag ang tanan nga mga tawo sa kalibutan magahibi. Makita nanda ang Anak kang Tawo nga nagaabot nga ginadara kang panganod, gamhanan tana kag tuman gid ang anang pagkamahimayaun. ³¹Sa mabaskug nga paghuni kang trumpeta, pagasuguon na ang anang mga anghel nga mag-agto sa tanan nga bahin kang kalibutan kag pagatiponon nanda ang mga pinili nga katawhan sa bugos nga kalibutan.”

Ang Kahoy nga Higera

(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

³²“Turuka ninyo ang kahoy nga higera kag hangpa ninyo kon ano ang inyo maton-an dyan karia. Kon nagapanglumbay run gani dya, maman-an ninyo nga dali run lang ang tag-irinit. ³³Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakaratabo run dya tanan nga mga butang, maman-an ninyo nga dali run lang tana mag-abot, kag tama run gid dya karapit. ³⁴Sugidan ko kamo, magakaratabo dya tanan nga mga butang sa wara pa mapatay ang mga tawo sa dya nga panag-on. ³⁵Madura ang langit kag ang lupa, pero ang akun mga pulong magapabilin hasta san-o.”

Wara gid ti may Nakamaan kon san-o Magabalik ang Anak kang Tawo

(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

³⁶“Wara gid ti may nakamaan kon ano nga adlaw ukon oras magakaratabo ang tanan nga dya, bisan ang mga anghel sa langit ukon ang Anak, kundi ang Amay gid lang. ³⁷Ang pag-abot kang Anak kang Tawo mangin pareho sa panag-on ni Noe. ³⁸Tungud hay sa wara pa mag-abot ang anaw ang mga tawo nagapinagusto lang ka kaun, ka inum, kag pangasawa, hasta sa adlaw nga si Noe nagsulud sa arka. ³⁹Wara gid sanda ti hinalung-ung kon ano ang matabo hasta nga nag-

abot ang anaw kag nagkaralumus sanda tanan. Pareho man kadya ang matabo sa pag-abot kang Anak kang Tawo. ⁴⁰ Sa ria nga mga tinion, kon may darwa ka laki nga nagaobra sa uma; ang isara pagabul-un kag ang isara tana mabilin. ⁴¹ Kon may darwa ka bayi nga nagagaling; ang isara pagabul-un, ang isara tana mabilin. ⁴² Gani magbantay kamo, tungud hay wara kamo kamaan kon san-o magaabot ang inyo Ginoo. ⁴³ Tandai ninyo dyaay: kon naman-an kang tagbalay kon ano oras sa gabii magaabot ang takawan, magapulaw gid tana sa pagbantay agud to nga indi makasulud ang takawan sa anang balay. ⁴⁴ Gani dapat nga handa kamo pirme, tungud hay ang Anak kang Tawo maga-abot sa oras nga wara ninyo ginapaabot.”

Ang Masarigan kag ang Bukun ti Masarigan nga Surugoon

(Lucas 12:41-48)

⁴⁵ “Ang masarigan kag maaram nga surugoon amo ang ginatugyanan kang anang agalun nga magdumara sa anang kaimaw nga mga surugoon. Tana ang nagatugro kananda kang andang pagkaun sa nagakai-go nga tion. ⁴⁶ Bulahan ang surugoon nga to, kon sa pagbalik kang anang agalun makita tana nga nagahimo kang mga buruhatin nga gintugyan kana. ⁴⁷ Sugidan ko kamo nga, ipadumara kana kang anang agalun ang tanan na kadya nga mga pagkabutang. ⁴⁸ Pero kon malain ang surugoon nga to, magahambal tana sa anang kaugalingun, ‘Buhay pa man magbalik ang akun agalun,’ ⁴⁹ kag pamintasan na ang anang kaimaw nga mga surugoon kag magaimaw tana kaun kag inum sa mga paralingin. ⁵⁰ Magaabot ang anang agalun sa adlaw nga wara na ginapaabot kag sa oras nga wara na maman-an. ⁵¹ Sobra gid nga silot ang anang pagaagumun. Ibutang tana sa lugar nga imaw kang mga tawo nga hipokrito, rugto magahinibi sanda kag magabinagrut ang andang mga unto.”

Ang Paraanggidan nahanungud sa Napulo ka mga Daraga

25 “Sa amo to nga mga tinion, ang ginharian kang langit pareho kang napulo ka mga daraga nga nagdara kang andang mga sulo sa pagsug-alaw kang nobyo nga karaslun. ² Ang lima kananda mga mango kag ang lima pa gid tana mga maaram. ³ Ang mga mango nagdara kang andang mga lampara, ogaring wara sanda nagdara kang reserba nga lana. ⁴ Pero ang mga maaram tana nagdara kang lana sa surudlan imaw kang andang mga lampara. ⁵ Kag tungud nga nabuhayan ka abot ang nobyo, gintuyo sanda tanan kag naturogan.

⁶ “Kang tunga gabii run may nagsinggit, ‘Rugya run ang nobyo! Dali kamo, sug-alawa ninyo tana!’ ⁷ Ang na-

pulo ka mga daraga nagbugtaw kag gin-aman nanda ang andang mga lampara. ⁸ Dayon ang mga mango nagkuon sa mga maaram, ‘Tugroi ninyo kami kang inyo lana hay nagakiraw run ang amun mga lampara.’ ⁹ Nagsabat ang mga maaram, ‘Indi mahimo, tungud hay kon tugroan namun kamo pareho kita nga kulan-gun. Agto run lang kamo sa mga tyanggi kag magbakal kang para kaninyo.’ ¹⁰ Pagkahalin kang mga mango sa pagbakal kang lana, amo man ang pag-abot kang nobyo. Ang lima nga nakaaman run nag-imaw kana nga nagsulud sa punsyon, kag ginsarado ang gawang.

¹¹ “Wara lang gid magbuhay kag nag-abot man ang lima ka mga mango nga daraga, kag nagpanawag sanda, ‘Sir, sir, pasudla kami.’ ¹² Pero nagsabat ang nobyo, ‘Ginakuon ko kaninyo, wara ako makakilala kaninyo.’” ¹³ Dayon nagkuon si Jesus, “Amo gani nga kinahanglan gid nga magbantay kamo tungud hay wara kamo makamaan kon ano nga adlaw ukon oras.”

Ang Paraanggidan nahanungud sa Tatlo ka Surugoon

(Lucas 19:11-27)

¹⁴ Nagkuon pa gid si Jesus, “Ang ginharian kang langit pareho kang sangka tawo nga manugpanaw sa iba nga lugar. Gintawag na ang anang mga surugoon kag gintugyan kananda ang anang pagkabutang. ¹⁵ Ang kada isara kananda gintugroan na suno sa andang masarigan. Ang isara gintugroan na kang lima ka libo nga kwarta nga bulawan, ang isara darwa ka libo nga kwarta nga bulawan kag ang isara pa gid tana gintugroan na kang sangka libo nga kwarta nga bulawan. Dayon nagpanaw tana. ¹⁶ Ang surugoon nga nagakabaton kang lima ka libo nagpanaw kag nag-negosyo dayon kag nakaginansya tana kang lima pa gid ka libo. ¹⁷ Amo man ang ginhimo kang nakabaton kang darwa ka libo, kag nakaginansya tana kang darwa pa gid ka libo. ¹⁸ Pero ang nakabaton tana kang sangka libo nagpanaw kag nagkutkot sa lupa, kag gintlubung na ang kwarta nga gintugro kana kang anang agalun.

¹⁹ “Pagkaligad kang lawid nga mga inadlaw, nagbalik ang andang agalun kag gintawag na ang mga surugoon agud sukton. ²⁰ Ang surugoon nga nakabaton kang lima ka libo nagparapit sa anang agalun kag nagkuon, ‘Agalun, dyaay ang lima ka libo nga gintugro nimo kanakun, kag dyaay pa gid ang lima ka libo nga akun naganansya!’ ²¹ Nagkuon kana ang anang agalun, ‘Mayad ikaw kag masarigan nga surugoon! Kag tungud nga masarigan ikaw sa gamay nga kantidad, ipadumarahun ko ikaw kang mas bahul pa gid nga kantidad. Dali, magkalipay ikaw imaw kanakun!’ ²² Ang surugoon nga nakabaton kang darwa ka libo nagparapit man kag nagkuon sa anang agalun, ‘Agalun, dyaay ang darwa ka libo nga gintugro nimo

kanakun, kag dyaay pa gid ang darwa ka libo nga akun naganansya!’²³ Nagkuon kana ang anang agalun, ‘Mayad ikaw kag masarigan nga surugoon! Kag tungud nga masarigan ikaw sa gamay nga kantidad, ipadumarahun ko ikaw kang mas bahul pa gid nga kantidad. Dali, magkalipay ikaw imaw kanakun!’²⁴ Nagparapit man ang surugoon nga nakabaton kang sangka libo kag nagkuon sa anang agalun, ‘Agalun, naman-an ko nga wara ikaw ti kaluoy nga tawo, hay ginagarab mo ang bukun ti imo tinamnan kag ginaani mo ang bukun ti imo pinanggasan.’²⁵ Nahadluk ako, gani nga ginlubung ko run lang sa lupa ang imo kwarta. Dyaay run ang imo nga sangka libo.’²⁶ Nagkuon ang anang agalun, ‘Malain ikaw kag tamad nga surugoon. Naman-an nimo gali nga ginagarab ko ang bukun ti akun tinamnan kag ginaani ko ang bukun ti akun pinanggasan.’²⁷ Ti daad ginbutang nimo sa bangko ang akun kwarta agud nga sa akun pagbalik mabuul ko dya pati run ang anang saka.’²⁸ Dayon nagkuon ang agalun sa iba na mga surugoon, ‘Ibul-a ninyo kana ang kwarta kag itugro sa isara nga to nga may napulo ka libo.’²⁹ Tungud hay ang tawo nga may ana run nga ginaangkun pagatugroan pa gid kag pabuganaun pa gid dya gani. Pero sa tawo tana nga wara ti may ginaangkun, pagabul-un pa gani kana ang bisan gamay nga rugyan kana.’³⁰ Kag ang tawo tana nga dya nga wara ti pulos, itablug ninyo sa sagwa rugto sa madulum nga lugar, sa diin magahibi tana kag magabinagrut ang anang mga unto.”

Ang Katapusan nga Paghukum

³¹ Naghambal pa gid si Jesus, “Kon ang Anak kang Tawo mag-abot run bilang Hari, nga ginaimawan kang tanan nga mga anghel, magapungko tana sa mahimayaun nga trono.”³² Ang tanan nga mga tawo sa kalibutan pagatiponon sa atubang na. Dayon painun na sanda sa darwa ka grupo pareho kang pagpain kang manugbantay sa mga karnero kag mga kanding.³³ Ang mga tawo nga matarung kaangay kang karnero ibutang na sa anang tuo kag ang mga malaot nga tawo kaangay kang kanding ibutang na sa anang wala.’³⁴ Kag ang Hari magakuon sa mga tawo sa anang tuo nayon, ‘Kamo nga mga ginpakamayad kang akun Amay, batona ninyo ang pagginahum kang Dios nga anang gin-aman para kaninyo halin pa kang pagtuga kang kalibutan.’³⁵ Tungud hay kang gin-gutum ako ginpakaun ninyo ako, kang gin-uhaw ako ginpainum ninyo ako; kang nangin pangayaw ako gin-abi-abi ninyo ako sa inyo balay.’³⁶ Kang wara ako ti bayo ginpabayoan ninyo ako; kang nagamasakit ako gin-atipan ninyo ako; kag kang rugto ako sa prisohan ginbisitahan ninyo ako.’³⁷ Dayon magasabat ang mga matarung, ‘Ginoo, kasan-o ikaw haw namun nakita

nga nagutum kag ginpakaun namun, ukon nauhaw kag ginpainum namun?’³⁸ Kasan-o ikaw haw namun nakita nga nangin pangayaw kag gin-abi-abi namun sa amun balay, ukon wara ti bayo kag ginpabayoan namun?’³⁹ Kasan-o ikaw haw namun nakita nga nagemasakit ukon napriso kag ginbisitahan namun?’⁴⁰ Magasabat ang Hari, ‘Sugidan ko kamo, kang ginhimo ninyo dya sa akun pinakakubus nga mga bugto, pareho lang nga ginhimo man ninyo dya kanakun.”

⁴¹ “Dayon magakuon tana sa mga tawo sa ana wala nayon, ‘Parayu kamo kanakun, kamo nga mga ginpakamalaot! Rugto kamo sa kalayo nga wara nagakapalung nga gin-aman para sa Yawa kag sa anang mga sinakpan.’⁴² Tungud hay kang gin-gutum ako wara ninyo ako ginpakaun, kang gin-uhaw ako wara ninyo ako ginpainum.’⁴³ Kang nangin dumaray-o ako wara ninyo ako gin-abi-abi sa inyo balay; kang wara ako ti bayo wara ninyo ako ginpabayoan; kang nagamasakit ako kag kang rugto ako sa prisohan wara ninyo ako gin-atipan.’⁴⁴ Magasabat man sanda, ‘Ginoo, kasan-o ikaw haw namun nakita nga ginagutum ukon gin-uhaw, ukon nangin dumaray-o, ukon wara ti bayo, ukon nagamasakit, ukon rugto sa prisohan kag wara namun ikaw ginbuligan?’⁴⁵ Kag ang Hari magasabat, ‘Sugidan ko kamo, kang wara ninyo buligi ang bisan isara sa mga pinakakubus nga dya, wara man ninyo ako ginbuligan.’⁴⁶ Kag sanda kadya pagapahalinun kag silotan sa wara ti katapusan. Pero ang mga matarung tana makaagum kang kabuhi nga wara ti katapusan.”

Ang Plano nga Pagpatay kay Jesus

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

26 Pagkatapos hambal ni Jesus kang tanan nga mga butang nga dya, nagkuon tana sa anang mga disipulo, ² “Naman-an ninyo nga darwa run lang ka adlaw kag Pista run kang Paglampowas. Kag ang Anak kang Tawo igatugyan para ilansang sa kros.”

³ Sa amo man to nga mga tinion, ang mga pangulo kang mga kaparian kag ang mga kamal-aman kang mga Judio nagtiripon sa palasyo ni Caifas nga amo ang pinakamataas nga pari, ⁴ kag ginplanohan nanda nga ipadakup si Jesus sa sekreto nga paagi kag ipapatay. ⁵ Pero nagkuon sanda, “Indi natun dya paghimuon sa adlaw kang pista, hay basi maggiriramo ang mga tawo.”

Ginbu-boan si Jesus kang Agwa

(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

⁶ Kang rugto si Jesus sa Betania, sa balay ni Simon nga aruon anay, ⁷ may sangka bayi nga nagparapit kana. May dara dya nga surudlan nga alabastro nga buta kang marahalun nga agwa. Ginbu-bo na dya sa ulo ni Jesus samtang nagakaun dya. ⁸ Kang makita dya

kang mga disipulo naugut sanda kag nagkuon, "Ay abaw kanugon! Andut nga gin-uyangan na lang ria? ⁹ Kon ginbaligya run lang raad ria sa bahul nga kanti-dad kag ang bayad ipanugro sa mga imol!"

¹⁰ Naman-an ni Jesus kon ano ang andang ginham-bal, gani nagkuon tana kananda, "Andut haw nga gi-napahilabtan ninyo ang bayi nga dya? Mayad ang ana ginahimo nga dya kanakun. ¹¹ Ang mga imol kaimaw ninyo pirme. Pero ako tana, maabot ang tion nga indi run ninyo makaimaw. ¹² Ang ginhimo na nga pagbu-bo kang agwa sa akun lawas amo nga para iaman ako sa akun lubung. ¹³ Sugidan ko kamo, bisan diin man iwali sa bilog nga kalibutan ang Mayad nga Balita nga dya, ang anang ginhimo nga dya isambitun man bilang pagdumdum kana."

Nagpasugot si Judas sa Pagloib kay Jesus

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

¹⁴ Kar-on, si Judas Iscariote nga isara sa mga napulo'g darwa ka mga disipulo nag-agto sa mga pangulo kang kaparian. ¹⁵ Nagkuon tana kananda, "Kon buligan ko kamo nga madakup si Jesus, ano bay ang inyo itugro kanakun?" Gintugroan nanda tana kang 30 ka bilog nga pilak. ¹⁶ Umpisa kato, nagpangita si Judas kang kahigayonan sa pagloib kay Jesus.

Nagkaun si Jesus imaw kang anang mga Disipulo

(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

¹⁷ Kar-on, kang nahauna nga adlaw kang Pista kang Tinapay nga wara ti Tapay, nagparapit kay Jesus ang anang mga disipulo kag nagpamangkot, "Sa diin mo gusto nga mag-aman kami kang yapon para sa Pista kang Paglampowas?" ¹⁸ Ginkun-an sanda ni Jesus, "Ag-to kamo sa sangka tawo sa syudad, kag kon-an ninyo tana, 'Ang maestro nagkuon, nga ang anang tion nag-abot run. Tana kag ang anang mga disipulo sa imo balay magasaulog kang Pista kang Paglampowas.'"

¹⁹ Gintuman kang mga disipulo ang ginkuon ni Jesus kananda, kag nag-aman sanda kang panihapon para sa Pista.

²⁰ Kang gabii run, si Jesus kag ang anang napulo'g darwa ka mga disipulo nag-ayapon. ²¹ Samtang nagakaun sanda, nagkuon si Jesus, "Sugidan ko kamo, ang isara kaninyo magaloib kanakun."

²² Nasubuan gid sanda kamayad kag nagmansig pamangkot sanda kana, "Ginoo, ako bala ang imo ginatumud?"

²³ Nagsabat si Jesus, "Ang isara kaninyo nga nagsawsaw kang tinapay sa yahong imaw kanakun amo ang magaloib kanakun. ²⁴ Ang Anak kang Tawo magataliwan suno sa ginakuon sa kasulatan, pero makaluoy lang ang tawo nga magaloib kana! Mas mayad pa nga wara run lang matawo ang tawo nga to."

²⁵ Si Judas, nga amo ang magaloib kana, nagkuon man, "Maestro, ako bala ang imo ginatumud?" Nagsabat si Jesus, "Ikaw karia ang nagkuon."

Ang Balaan nga Yapon

(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

²⁶ Samtang nagakaun sanda, nagbuul si Jesus kang tinapay, kag nagpangamuyo sa pagpasalamat. Dayon ginpamihak-pihak na dya kag gintugro sa anang mga disipulo kag nagkuon, "Batona ninyo, kag kan-a. Amo dya ang akun lawas." ²⁷ Dayon nagbuul tana kang kopa kag nagpangamuyo sa pagpasalamat, kag gintugro na dya sa anang mga disipulo kag nagkuon, "Tanan kamo mag-inum kadya. ²⁸ Tungud hay dya ang akun dugo nga nagaparig-un kang kasugtanan kang Dios; ang akun dugo nga gin-ula para sa duro nga mga tawo para sa kapatawaran kang mga kasal-anan. ²⁹ Sugidan ko kamo, indi run ako liwan mag-inum ka dya nga bino nga halin sa ubas hasta sa adlaw nga mag-inum ako kang bag-o nga bino imaw ninyo sa ginharian kang akun Amay." ³⁰ Dayon nagkanta sanda kang sangka karantahun kag pagkatapos nag-agto sanda sa Bukid kang mga Olibo.

Gintagna ni Jesus ang Pagpanginwara kana ni Pedro

(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

³¹ Kar-on, ginkun-an sanda ni Jesus, "Kadya nga gabii tanan kamo magaparalagyo kag magabiya kanakun, tungud hay nagkuon ang Dios sa kasulatan, 'Pagapatyun ko ang manugbantay, kag magaharaplaag ang panung kang mga karnero.' ³² Pero pagkatapos nga banhawun ako, mauna ako kaninyo rugto sa Galilea."

³³ Nagkuon si Pedro kay Jesus, "Bisan tanan sanda magbiya kanimo, ako tana indi gid!"

³⁴ Nagkuon si Jesus kana, "Sugidan ko ikaw, sa kadya nga gabii antes magpamalo ang sulog, ipanginwara mo ako kang tatlo ka beses."

³⁵ Nagsabat si Pedro, "Indi ko gid ikaw pag-ipanginwara bisan patyun pa nanda ako imaw kanimo!" Amo man dya ang ginkuon kang tanan nga mga disipulo.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

³⁶ Dayon nag-agto si Jesus sa lugar nga ginatawag Getsemane imaw kang anang mga disipulo kag nagkuon tana kananda, "Pungko kamo rugya hay maagto ako rugto sa uruonahan para magpangamuyo." ³⁷ Gin-imaw na si Pedro kag ang darwa ka bata ni Zebedeo. Nagbatyag tana kang kasubu kag natublag gid tana. ³⁸ Nagkuon tana kananda, "Sobra gid nga kasubu ang akun nabatyagan nga daw sa mapatay ako. Rugya lang kamo kag indi kamo magturog!" ³⁹ Dayon nag-agto tana sa uruonahan nayon,

nagharapaun tana kag nagpangamuyo, "Amay ko, kon mahimo ilikaw kanakun ang pag-antos nga dya nga akun pagaagumun! Pero bukun ti akun kabubut-un ang matuman kundi ang imo."

⁴⁰ Dayon, nagbalik tana sa tatlo ka mga disipulo kag nakita na sanda nga nagakaraturug. Nagkuon tana kay Pedro, "Indi gid kamo haw makapulaw imaw kanakun bisan sangka oras lang?" ⁴¹ Magpulaw kamo kag magpangamuyo, agud to nga indi kamo madaug kang pagsulay. Buut ninyo maghimo kang mayad pero ang inyo lawas maluya."

⁴² Nagparayu liwan si Jesus kag nagpangamuyo, "Amay ko, kon ang dya nga pag-antos indi malikaw kanakun, kundi nga pagaagumun ko gid dya, ang imo kabubut-un amo ang matuman." ⁴³ Nagbalik liwan tana kag nakita na ang anang mga disipulo nga nagakaraturug, tungud hay sobra gid ang andang ka-toyo.

⁴⁴ Ginbayaan sanda liwan ni Jesus, nagparayu tana kag nagpangamuyo sa ikatlo nga bes, kang amo man angud nga pangamuyo. ⁴⁵ Dayon nagbalik tana sa anang mga disipulo kag nagkuon, "Nagakaturug man angud kamo kag nagapahuway-huway? Dya run! Nag-abot run ang tion nga ang Anak kang Tawo igatugyan sa alima kang mga tawo nga makasasala. ⁴⁶ Bangon kamo dyan, mapanaw run kita. Sulnga ninyo, rugya run ang tawo nga magaloib kanakun."

Ang Pagdakup kay Jesus

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴⁷ Nagahambal pa si Jesus kag nag-abot si Judas nga isara sa mga napulo'g darwa ka mga disipulo. May imaw tana nga duro nga mga tawo nga nagadara kang mga espada kag mga ralamplus. Sanda kadya ginsugo kang mga pangulo kang mga kaparian kag mga kamal-aman kang mga Judio. ⁴⁸ Ginkun-an run sanda nga daan kang traidor kon ano ang anang isenyas. Kuon na, "Ang tawo nga akun iharkan amo ria tana! Dakpa ninyo dayon."

⁴⁹ Nagparapit dayon si Judas kay Jesus kag nagkuon, "Kamusta ikaw, Maestro!" dayon ginharkan na si Jesus.

⁵⁰ Nagsabat si Jesus kana, "Amigo, himoa lagi ang gusto nimo himuon." †

Dayon nagparapit sanda kag gindakup si Jesus, kag ginsiguro nga indi gid tana makapalagyo. ⁵¹ Ang isara sa mga imaw ni Jesus naggabot kang anang espada kag ginlabo ang oripun kang pinakamataas nga Pari kag nautas ang talinga na kadya. ⁵² Ginkun-an tana ni Jesus, "Itagub ang imong espada, tungud hay ang nagagamit kang espada sa espada man mapatay. ⁵³ Wara ikaw haw nakamaan nga sarang ako makapangayo kang bulig sa akun Amay kag lagi-lagi magapadara

tana kang napulo'g darwa ka batalyon †† nga mga anghel? ⁵⁴ Ogaring kon himuon ko ria, paano bay matuman ang ginakuon sa kasulatan nga kinahanglan gid nga amo dya ang matabo?" ⁵⁵ Dayon nagkuon si Jesus sa mga tawo, "Buyung ako haw nga kinahanglan gid nga magdara pa kamo kang mga espada kag mga ralamplus sa pagdakup kanakun? Adlaw-adlaw nagatudlo ako rugto sa templo, pero wara man ninyo ako pagdakpa. ⁵⁶ Pero ang tanan nga dya natabo para matuman ang mga ginsulat kang mga propeta sa kasulatan."

Dayon ginbayaan tana kang mga disipulo, kag nagparalagyo sanda tanan.

Ginpaatubang si Jesus sa Konseho

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Kar-on, gindara si Jesus kang mga nagdakup kana rugto kay Caifas, ang pinakamataas nga pari. Rugto nagtiriripon ang mga manunudlo kang kasugoan kag ang mga kamal-aman kang mga Judio. ⁵⁸ Si Pedro tana nagsunod man, pero rayu ang anang antad kay Jesus. Nagsunod tana hasta sa lagwerta kang balay kang pinakamataas nga Pari. Dayon nagsulud tana, kag nagpungko imaw kang mga gwardya sa paghulat kon ano ang matabo. ⁵⁹ Ang mga pangulo kang mga kaparian kag ang bilog nga katapo kang konseho nagapangita kang bukun ti matuod nga mga ebidensya batok kay Jesus para nga may rason sanda nga ipapatay tana. ⁶⁰ Pero wara gid sanda ti may nakita, bisan pa nga duro ang nagparapit kag nagsugid kang butig kontra kana. Kang urihi run, may nagparapit nga darwa ka tawo ⁶¹ kag nagkuon, "Dya nga tawo nagkuon, 'Sarang ko gub-un ang templo kang Dios kag sa sulud kang tatlo ka adlaw patindugun ko dya liwan."

⁶² Ang pinakamataas nga pari nagtindug kag nagkuon kay Jesus, "Wara bala ikaw ti isabat sa akusasyon nanda kontra kanimo?" ⁶³ Pero wara gid maglimug si Jesus. Ang pinakamataas nga pari nagkuon kana, "Sa ngaran kang Dios nga buhi mag-sugid ikaw, kon ikaw gid man ang Cristo, ang Anak kang Dios."

⁶⁴ Nagsabat si Jesus kana, "Ginkuon mo run. Pero sugidan ko kamo: halin kadya makita ninyo ang Anak kang Tawo nga nagapungko sa tuo nayon kang makagagahum nga Dios, kag makita man ninyo nga nagabot nga ginadara kang panganod!"

⁶⁵ Pagkabati kadya kang pinakamataas nga pari, ginguon na ang anang kunup sa kaugut kag nagkuon, "Ginpaspalahan na ang Dios! Indi run natun kinahanglan kang mga testigo. Nabatian run ninyo ang anang pagpaspipala sa Dios. ⁶⁶ Ti, ano bay ang inyo desisyon?"

Nagsabat sanda, "Dapat tana mapatay!"

† ukon, Andut nga rugya ikaw?

†† Ang sangka batalyon nagatumbas kang anum ka libo ka mga soldado

⁶⁷ Dayon gindupraan nanda ang anang pungyahun kag ginsumbag nanda tana. Kag ang iba tana, gintampa tana ⁶⁸ kag nagkuon sanda, "Cristo, lat-a kon sin-o ang nagtampa kanimo!"

Ginpanginwara ni Pedro si Jesus

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kar-on, si Pedro tana nagapungko rugto sa lagwerta. Nagparapit kana ang sangka surugoon nga bayi kag nagkuon, "Indi bala nga imaw man ikaw ni Jesus nga taga-Galilea?" ⁷⁰ Pero ginpanginwara na dya sa atubang nanda tanan nga nagakuon, "Wara ako kamaan kon ano ang imo ginapanghambal nga ria." ⁷¹ Dayon nag-agto tana sa pwertahan. Nakita pa gid tana kang sangka surugoon nga bayi kag nagkuon dya, "Dya nga tawo imaw man ni Jesus nga taga-Nazaret." ⁷² Ginpanginwara liwan dya ni Pedro nga nagakuon, "Ginasumpa ko nga wara ako makakilala sa tawo nga ria."

⁷³ Burubuhay kato, ang mga tawo nga nagatirindug rugto nagparapit kay Pedro kag nagkuon, "Matuod gid nga isara man ikaw kananda. Maman-an gid sa imo panghambal!"

⁷⁴ Dayon nagkuon si Pedro, "Ginasumpa ko, wara ako makakilala sa tawo nga ria, bisan silotan pa ako kang Dios." Sa amo man to nga tion namalo ang sulog, ⁷⁵ kag nadumduman ni Pedro ang ginkuon ni Jesus, "Antes magpamalo ang sulog, ipanginwara mo ako kang tatlo ka beses!" Naggwa si Pedro kag naghiribiun gid kamayad.

Si Jesus Gindara kay Pilato

(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

27 Aga pa gid kang masunod nga adlaw, nagsapol ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga kamal-aman kang mga Judio kon ano ang anda himuon para ipapatay si Jesus. ² Gin-gapos nanda tana kag gindara kag gintugyan kay Pilato nga gobernador.

Ang Kamatayun ni Judas

(Binuhatan 1:18-19)

³ Kar-on, kang naman-an kang traidor nga si Judas, nga ginsentensyahan run si Jesus kang kamatayun, nangusul tana kag ginbalik na ang 30 ka bilog nga pilak sa mga pangulo kang mga kaparian kag sa mga kamal-aman kang mga Judio. ⁴ Nagkuon tana, "Nakasala ako tungud hay ginloiban ko ang tawo nga wara ti sala." Nagsabat sanda, "Ti, ano ang labut naman, imo tana ria problema!"

⁵ Ginpilak ni Judas ang kwarta sa sulud kang templo. Dayon nagpanaw tana kag nagbitay kang anang kagalingun.

⁶ Ginpamurot kang mga pangulo kang kaparian ang kwarta kag nagkuon, "Dya nga kwarta gin-gamit bi-lang bayad sa kabuhi kang tawo, kag supak sa atun kasugoan nga ibutang dya sa taragoan kang kwarta kang templo." ⁷ Kag nagsugtanay sanda nga ang kwarta nga to itaba nanda kang lupa kang manug-koron agud himuon nga rulubngan kang mga dumarayo. ⁸ Amo ria nga hasta kadya ang lupa nga to gintawag nga "Lupa kang Dugo."

⁹ Gani nga natuman ang ginkuon ni Propeta Jeremias, "Ginbuul nanda ang 30 ka bilog nga pilak nga ginkasugtan kang mga katawhan kang Israel nga bili para kana, ¹⁰ kag gintaba nanda dya kang lupa kang manug-koron. Amo dya ang ginkuon kang Ginoo kanakun."

Ginpamangkot ni Pilato si Jesus

(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

¹¹ Kar-on, ginpaatubang si Jesus kay Pilato nga gobernador kag ginpamangkot na si Jesus, "Ikaw bala ang hari kang mga Judio?"

Kag nagsabat si Jesus, "Ginkuon mo run." ¹² Pero wara tana magsabat sa mga akusasyon kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga kamal-aman kang mga Judio.

¹³ Amo to kag ginkun-an tana ni Pilato, "Wara mo haw mabatii ang andang mga akusasyon batok kanimo?"

¹⁴ Pero wara gid magsabat si Jesus bisan sangka tinaglang, gani natingala gid ang gobernador.

Ginsentensyahan si Jesus kang Kamatayun

(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

¹⁵ Kar-on, kada Pista kang Paglampowas kinabatasan kang gobernador nga maghilway kang sangka priso nga ginapangayo kang mga tawo. ¹⁶ Sa amo man to nga tion may sangka bantog nga priso nga ginahingaranan kay Jesus Barabas. ¹⁷ Gani kang nagtiripon run ang mga tawo, namangkot si Pilato kananda, "Sino ang gusto ninyo nga ihilwayun ko, si Jesus Barabas ukon si Jesus nga ginatawag Cristo?" ¹⁸ Naman-an ni Pilato nga gintugyan nanda kana si Jesus tungud hay nahisa sanda.

¹⁹ Samtang nagapungko si Pilato sa purungkoan kang hukum, nagpadara kana kang mensahe ang anang asawa nga nagakuon, "Indi paghilabti ang tawo nga ria; wara tana ti sala. Kabii, natublag gid ako kang akun damgo nahanungud kana."

²⁰ Ang mga pangulo kang mga kaparian kag ang mga kamal-aman kang mga Judio tana, ginasutsot nanda ang mga tawo nga si Barabas ang anda pangayun nga ihilwayun, kag si Jesus tana ipapatay.

† sa iba nga mga sinulat Barabas

²¹ Ginpamangkot sanda liwan ni Pilato, "Sin-o bala kananda nga darwa ang gusto ninyo nga akun ihilwayun?"

Nagsabat sanda, "Si Barabas!"

²² Namangkot kananda si Pilato, "Ti, ano tana bay ang akun himuon kay Jesus nga ginatawag Cristo?"

Nagsabat sanda, "Ilansang tana sa kros!"

²³ Pero namangkot si Pilato, "Andut haw? Ano haw ang nahimo na nga sala?" Pero gintudohan pa gid gani nanda ka singgit, "Ilansang tana sa kros!"

²⁴ Kang makita ni Pilato nga wara run tana ti sarang mahimo, kag basi maggirinamo pa ang mga tawo, nagpabuul tana kang tubig kag manghugas kang anang alima sa atubang kang mga tawo kag nagkuon, "Wara ako ti sarabtun sa kamatayun kang tawo nga ria. Inyo tana ria sarabtun!"

²⁵ Nagsabat ang tanan nga mga tawo, "Kami kag ang amun mga kabataan ang magapanabat kang anang kamatayun!"

²⁶ Amo to kag ginhilway ni Pilato si Barabas para kananda. Si Jesus tana ginpahanot na kag gintugyan sa mga suldado agud ilansang sa kros.

Ginyagota kang mga Suldado si Jesus

(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

²⁷ Kar-on, gindara kang mga suldado kang gobernador si Jesus sa palasyo, kag gintiponan tana kang sangka batalyon † nga mga suldado. ²⁸ Gin-ubahan nanda tana, kag ginpasuksokan kang kapa nga kolor granati. ²⁹ Dayon naghimo sanda kang koro-korona nga puro tunuk kag ginbutang dya sa ulo ni Jesus, kag ginpakaput nanda sa anang tuo nga alima ang surusungkod, kag nagluhod-luhod sanda sa atubang na kag ginyagota nanda tana nga nagakuon, "Dayawun ikaw nga Hari kang mga Judio!" ³⁰ Gindupraan nanda tana kag ginbuul ang anang ginakaptan nga surusungkod kag ginpakdol dya sa anang ulo. ³¹ Pagkatapos nanda ka yagota kana, gin-uba nanda ang kapa kag ginpasuksok nanda liwan kana ang anang bayo. Dayon gindara nanda tana sa sagwa agud ilansang sa kros.

Ginlansang si Jesus sa Kros

(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

³² Kar-on kang nagapagwa sanda sa syudad, may nasug-alaw sanda nga sangka tawo nga taga-Cirene nga ginahingaranan kay Simon. Ginpirit tana kang mga suldado nga magpas-an kang kros ni Jesus.

³³ Pagkaabot nanda sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon sayudon Logar kang Bagol), ³⁴ gintugroan nanda si Jesus kang bino nga nasimbogan kang apdo, pero kang madimdiman na dya, wara na dya gin-inum.

³⁵ Ginlansang nanda tana sa kros, kag ginhururay nanda ang anang bayo paagi sa paggabot-gabot.

³⁶ Pagkatapos nagpungko sanda kag gimbantayan tana. ³⁷ Sa anang ulohan nayon gintapik nanda ang karatula nga nasulat rugto ang andang akusasyon kontra kana, nga nagakuon, "Dya si Jesus, ang Hari kang mga Judio." ³⁸ May darwa ka takawan nga ginlansang man rugto imaw kay Jesus, ang isara sa anang tuo nayon, kag ang isara tana sa anang wala.

³⁹ Ang mga tawo tana nga nagaaragi rugto naga-aulung-ulung kang anda mga ulo kag nagyagota kana nga nagakuon, ⁴⁰ "Indi bala nga pagagub-un mo ang templo, kag sa sulud lang kang tatlo ka adlaw patindugun mo dya liwan? Luwasa ang imo kaugalingun! Kon ikaw ang Anak kang Dios, panaog dyan sa kros!"

⁴¹ Ginyagota man tana kang mga pangulo kang kaparian, kang mga manunudlo kang kasugoan kag kang mga kamal-aman kang mga Judio. Kuon nanda, ⁴² "Ginluwas na ang iba, pero ang kaugalingun na tana indi na maluwas! Indi bala nga tana ang Hari kang Israel? Kon magpanaog tana kadya sa kros, matuo kami kana! ⁴³ Nagasarig tana sa Dios kag nagakuon nga tana ang Anak kang Dios! Ti, turukun ta kon gusto kang Dios nga iluwasun tana!" ⁴⁴ Bisan ang mga takawan nga ginlansang imaw kay Jesus amo man karia ang pagyagota nanda kana.

Ang Pagkamatay ni Jesus

(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

⁴⁵ Umpisa kang udto adlaw hasta mag-alas tres ti hapon nagdulum ang bilog nga kalibutan. ⁴⁶ Kang mga alas tres run ti hapon nagsinggit si Jesus sa mabaskug nga limug, "Eli, Eli, lema sabactani?" nga buut hambalun, "Dios ko, Dios ko, andut haw nga ginpabay-an mo ako?" ⁴⁷ Nabatian dya kang iba nga mga nagatirindug rugto kag nagkuon sanda, "Ginatawag na si Elias!" ⁴⁸ Lagi-lagi ang isara kananda nagdalagan kag nagbuul kang espongha. Gintusmog na dya sa maaslum nga bino, kag ginbutang sa punta kang sangka kang kahoy kag gintunghol dya sa ba-ba ni Jesus para ipainum kana. ⁴⁹ Pero ang iba tana nagkuon, "Dali lang, turukun ta kon maabot si Elias para luwasun tana!"

⁵⁰ Nagsinggit liwan si Jesus kang mabaskug kag nabugto ang anang ginhawa.

⁵¹ Sa amo gid to nga tion, ang kurtina sa templo napihak sa tunga, halin sa ibabaw paidalum. Naglinog kag nagkarabuka ang mga bato; ⁵² ang mga rulubngan nagburokas, kag duro nga mga katawhan kang Dios nga nagkaramatay kauna ang nabuhi liwan.

⁵³ Naggurowa sanda sa rulubngan, kag kang pagkabanhaw ni Jesus nag-agto sanda sa Balaan nga Syudad kag duro nga mga tawo ang nakakita kananda.

† 600 ka mga suldado

⁵⁴ Ang kapitan kag ang anang mga suldado nga nagabantay kay Jesus, kang mabatyagan nanda ang linog kag nakita ang tanan nga nagkaratabo, hinadlukan gid sanda kag nagkuon, "Matuod gid man nga tana Anak kang Dios!"

⁵⁵ Duro man nga mga bayi rugto sa uruonahan ang nagalantaw. Sanda kadya nagsunod kay Jesus halin pa sa Galilea kag nagbulig kana. ⁵⁶ Abay run kananda sanday Maria Magdalena, si Maria nga nanay nanday Santiago kag Jose, kag ang nanay kang mga bata ni Zebedeo.

Ang Paglubung kay Jesus

(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷ Kang sirum run, nag-abot ang sangka tawo nga manggaranun nga taga-Arimatea. Ang ngaran na kadya amo si Jose kag sangka sumurunod man ni Jesus. ⁵⁸ Nag-agto tana kay Pilato kag ana ginpangayo ang bangkay ni Jesus. Dayon nagmando si Pilato nga itugro dya kana. ⁵⁹ Gani ginbuul man ni Jose ang bangkay kag ginbarahosan kang bag-o nga tela nga lino. ⁶⁰ Kag ginbutang na dya sa anang kaugalingun nga rulubngan, nga bag-o lang gin-giab sa bato. Dayon ginpaligid na ang bahul nga bato sa pwertahan kang rulubngan kag pagkatapos kato nagpanaw tana. ⁶¹ Si Maria Magdalena kag ang sangka Maria pa gid rugto man nga nagapungko nga nagaatubang sa rulubngan.

Ang Gwardya sa Rulubngan

⁶² Kang masunod nga adlaw kato, nga bali amo run ang Adlaw nga Inugpahuway, nag-agto kay Pilato ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga Fariseo.

⁶³ Nagkuon sanda, "Sir, nadumduman namun nga kang buhi pa ang impostor nga to nagkuon tana nga mabanhaw tana pagkaligad kang tatlo ka adlaw.

⁶⁴ Gani mayad gid nga pabantayan mo ka mayad ang anang rulubngan hasta sa ikatlo nga adlaw. Basi bala haw nga maagto ang anang mga disipulo kag takawun ang anang bangkay kag magpanugid sanda sa mga tawo nga nabanhaw tana. Kon matabo dya, ang pagpangluko nanda nga dya mas sobra pa sangsa una."s

⁶⁵ Nagkuon si Pilato kananda, "Sige, dara kamo kang gwardya! Panaw kamo, kag pabantayi ninyo ka mayad ang rulubngan." ⁶⁶ Amo to kag nagpanaw sanda kag ginsilyohan nanda ang bato nga nagatakup sa rulubngan, kag pagkatapos ginpabantayan dya sa mga gwardya.

Ang Pagkabanhaw ni Jesus

(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

28 Pagkatapos kang Adlaw nga Inugpahuway, aga-aga pa gid kang nahauna nga adlaw kang semana, si Maria Magdalena kag ang sangka Maria pa gid, nagpanaw para lantawun ang rulubngan. ² Golpi lang nga naglinog kang mabaskug; tungud hay may anghel kang Ginoo nga nagkunsad halin sa langit. Ginpaligid na ang bato nga nagatakup sa rulubngan kag ginpungkoan na dya. ³ Ang anang dagway makasirilaw nga pareho kang kilat, kag ang anang bayo tama gid kaputi. ⁴ Nagkurudug sa kahadluk ang mga gwardya kag nagkaratumba sanda nga daw mga patay.

⁵ Nagkuon ang anghel sa mga bayi, "Indi kamo magkahadluk. Naman-an ko nga ginapangita ninyo si Jesus nga ginlansang sa kros. ⁶ Wara tana rugya. Ginbanhaw tana, pareho kang anang ginkuon. Dali kamo rugya kag sulnga ninyo ang lugar nga ginhamyangan kana. ⁷ Panaw kamo lagi, kag sugidan ang anang mga disipulo nga nabanhaw tana kag magauna kaninyo sa Galilea. Rugto ninyo tana makita! Indi gid ninyo paglipati ang ginkuon ko kaninyo." ⁸ Gani nagdali-dali sanda nga naghaling sa rulubngan. Nagabatyag sanda kang tuman nga kahadluk pero nagakalipay man, kag nagdalagan sanda agud sugidan ang anang mga disipulo.

⁹ Golpi lang nga ginsug-alaw sanda ni Jesus nga nagakuon, "Magkalipay kamo!" Dayon nagparapit sanda kana kag ginkupkupan ang anang kahig kag ginsimba nanda tana. ¹⁰ Nagkuon si Jesus kananda, "Indi kamo magkahadluk. Panaw kamo kag sugidi ninyo ang akun mga kabugtoan nga mag-agto sanda sa Galilea kag rugto nanda ako makita."

Ang Balita kang mga Gwardya

¹¹ Samtang ang mga bayi nagapaagto sa mga disipulo, ang iba nga mga gwardya nag-agto sa syudad kag nagpanugid sa mga pangulo kang kaparian kang tanan nga mga natabo. ¹² Amo to kag nagsinapol ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga kamalaman kang mga Judio. Kag naghisugot sanda nga tungroan kang bahul nga kantidad ang mga suldado, ¹³ kag ginkun-an sanda, "Ipanugid ninyo nga ang anang mga disipulo nag-abot kang kagab-ihun kag gintakaw ang anang bangkay samtang nagakaturug kamo. ¹⁴ Kag kon mabatian man dya kang gobernador, kami lang ang maaram mag-istorya kana, kag indi run kamo magpalibug." ¹⁵ Ginbaton kang mga gwardya ang kwarta kag ginhimo nanda kon ano ang ginkuon kananda. Halin kato hasta kadya amo ria ang istorya nga ginapanugid kang mga Judio.

Nagpakita si Jesus sa anang mga Disipulo

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Binuhatan 1:6-8)

¹⁶ Kar-on, ang napulo'g isara ka mga disipulo nag-agto sa Galilea rugto sa bakulod nga sa diin ginkuon ni Jesus nga mag-agto sanda. ¹⁷ Kang makita nanda si Jesus, ginsimba nanda tana, bisan pa nga ang iba kananda nagapangduha-duha. ¹⁸ Nagparapit si Jesus kananda kag nagkuon. "Ang tanan nga awtoridad sa

langit kag sa lupa gintugro run kanakun. ¹⁹ Gani, panaw kamo kag himoa ninyo nga akun sumurunod ang tanan nga mga tawo sa kalibutan. Bawtiso hi ninyo sanda sa ngaran kang Amay, kang Anak kag kang Balaan nga Ispirito, ²⁰ kag tudlo-i ninyo sanda nga magtuman kang tanan nga ginsugo ko kaninyo. Dumduma gid ninyo nga kaimaw ninyo ako pirme hasta sa katan- pusan kang kalibutan."

Marcos

Ang Pagpangwali ni Juan nga Manugbawtiso

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Amo dya ang Mayad nga Balita nahanungud kay Jesu-Cristo nga Anak kang Dios. ² Nag-umpisa dya katong matuman ang ginsulat ni propeta Isaias:

“Kuon kang Dios, ‘Ipadara ko una kanimo ang akun manugbalita sa pag-aman kang imong aragyan.’

³ May nagasinggit rugto sa naligwin nga lugar, ‘Iaman ninyo ang dalan kang Ginoo,

kag tadlunga ninyo ang anang mga pagaagyan.”

⁴ Gani nag-abot si Juan rugto sa naligwin nga lugar nga nagapangbawtiso kag nagapangwali, “Maghirinulsul kamo kag magbiriya sa inyong mga sala kag magpabawtiso agud to nga patawarun kamo sa inyo mga sala.” ⁵ Duro-duro gid nga mga tawo halin sa probinsya kang Judea kag sa Jerusalem ang nag-aragto kay Juan. Ginpangtuad nanda ang andang mga kasal-anan kag ginbawtisohan sanda ni Juan sa suba kang Jordan.

⁶ Ang panaptun ni Juan nahuman sa bulbol kang sapat nga kamelyo kag may wagkus nga panit sa anang hawak. Ang anang ginakaun apan kag dugus nga naghalin sa talon. ⁷ Ginabantala na sa mga tawo, “May magaabot sunod kanakun nga mas gamhanan pa kanakun. Bukun ako ti takus bisan sa paghubad lang kang higot kang anang sandalyas. ⁸ Ginabawtisohan ko kamo sa tubig, pero pagabawtisohan na kamo sa Balaan nga Ispirito.”

Ang Pagbawtiso kag Pagsulay kay Jesus

(Mateo 3:13; 4:11; Lucas 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Kang mga tinion man nga to, nag-abot si Jesus halin sa banwa kang Nazaret nga sakup kang probinsya kang Galilea, kag ginbawtisohan tana ni Juan sa suba kang Jordan. ¹⁰ Kang nakatakas run si Jesus sa suba, nakita na nga nagabukas ang langit kag nagkunsad kana nga daw pating ang Balaan nga Ispirito.

¹¹ Kag may limug nga nabatian halin sa langit nga nagakuon, “Ikaw ang akun hinigugma nga Anak, nga akun gid nahamut-an.”

¹² Lagi-lagi ginpaagto si Jesus kang Balaan nga Ispirito sa kamingawan ¹³ nga sa diin rugto tana kang kapat-an ka adlaw nga ginasulay ni Satanas. May mga sapat man rugto nga talonon, kag gin-atipan tana kang mga anghel.

Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda

(Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Kar-on, kang ginpriso si Juan, nag-agto si Jesus sa Galilea nga nagapangwali kang mayad nga balita nga naghalin sa Dios. ¹⁵ Nagkuon tana, “Nag-abot run ang nagakaigo nga tion kag nagahirapit run ang paghari kang Dios. Maghirinulsul kamo sa inyong mga sala kag magpati sa Mayad nga Balita.”

¹⁶ Samtang nagapanaw si Jesus sa binit kang Linaw kang Galilea, nakita na ang magbugto nga sanday Simon kag Andres nga nagaladlad kang pukot tungud hay mga mangingisda sanda ka dya. ¹⁷ Ginkun-an sanda ni Jesus, “Sunod kamo kanakun kag tudloan ko kamo nga magpangdara kang mga tawo nga magasunod kanakun.” ¹⁸ Lagi-lagi ginbayaan nanda ang andang mga pukot kag magsunod kana.

¹⁹ Nagpadayon pa gid si Jesus sa pagpanaw kag sa uruunahan may nakita pa gid tana nga magbugto nga sanday Santiago kag Juan nga mga bata ni Zebedeo. Sa andang baruto sanda ka dya nga nagapamuna kang andang pukot. ²⁰ Pagkakita kananda ni Jesus, gintawag na dayon sanda; ginbayaan nanda ang andang tatay nga si Zebedeo sa baruto imaw kang mga tawo nga andang ginasuholan, kag magsunod kay Jesus.

Ang Tawo nga Nasab-an kang Malaot nga Ispirito

(Lucas 4:31-37)

²¹ Nag-agto sanday Jesus sa banwa kang Capernaum. Pag-abot kang Adlaw nga Inugpahuway, nag-agto si Jesus sa sinagoga kag nagpanudlo sa mga tawo. ²² Natingala gid ang mga tawo sa anang pagpanudlo, tungud hay nagapanudlo tana nga may awtoridad, kag bukun ti pareho kang mga manunudlo kang kasugaoan.

²³ Sa hinali lang, may nagsulud sa sinagoga nga sangka laki nga nasab-an kang malaot nga ispirito ²⁴ kag nagsinggit, “Jesus nga taga-Nazaret! Ano ang labut mo kanamun? Nag-abot bala ikaw rugya sa pagpapas kanamun? Kilala ko ikaw! Ikaw ang Balaan nga ginpadara kang Dios!”

† sa Griego ukon sa literal; himoon ko kamo nga manugpangisda kang mga tawo

²⁵ Pero ginmandoan ni Jesus ang malaot nga ispirito, "Hipus dyan! Gwa sa tawo nga ria!"

²⁶ Ginpakudug kang malaot nga ispirito ang tawo, kag nagsinggit kang matunog kag naggwa sa tawo.

²⁷ Natingala gid ka mayad ang tanan nga mga tawo. Gani nga nagmunohay sanda, "Ano bala dya? Bag-o bala dya nga sahi kang pagturon-an? May awtoridad tana sa pagmando bisan sa mga malaot kag nagatuman man sanda kana."

²⁸ Gani ang balita nahanungud kay Jesus madasig nga naglapnag sa bilog nga Galilea.

Ginpang-ayad ni Jesus ang Duro nga mga Tawo

(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

²⁹ Naghalin lagi sanday Jesus sa sinagoga kag nag-agto sa balay nanday Simon kag Andres. Imaw man nanda sanday Santiago kag Juan. ³⁰ Kang tion man nga to ang ugangan nga bayi ni Simon nagabatang hay ginahilanat dya. Kag kang pag-abot dayon ni Jesus, ginsugid nanda dya kana. ³¹ Gani ginparapitan dya ni Jesus kag ginkaptan sa alima kag pabangonon. Nadura ang anang hilanat kag nagsirbe tana kananda.

³² Pagkasirum, pagkatunod kang adlaw, ginpangdara kang mga tawo kay Jesus ang tanan nga mga masakitun kag ang mga nasab-an kang malaot nga ispirito.

³³ Ang haros tanan nga mga pumuloyo kang banwa nagtiriripon sa atubang kang balay. ³⁴ Ginpang-ayad ni Jesus ang duro nga mga tawo nga nagabatyang kang nagkalain-lain nga mga balatian, kag ginpanabog na man ang duro nga mga demonyo. Wara na ginatugotan nga makahambal ang mga demonyo kang bisan ano tungud hay kilala nanda kon sin-o gid tana.

Nagpangwali si Jesus sa Galilea

(Lucas 4:42-44)

³⁵ Pagkaaga, dulum-dulum pa, nagbangon run si Jesus kag maggwa sa balay. Nag-agto tana sa kamingawan kag rugto magpangamuyo. ³⁶ Kag ginpangita tana ni Simon kag kang anang mga kaibahan. ³⁷ Kang makita nanda si Jesus, nagkuon sanda, "Ang tanan nga mga tawo nagapangita kanimo."

³⁸ Pero nagsabat si Jesus, "Kinahanglan nga maagto man kita sa iba nga mga kaingud nga banwa, agud to nga makapangwali man ako rugto, tungud hay amo ria ang katuyoan nga nag-abot ako rugya." ³⁹ Gani ginlibot na ang bilog nga Galilea nga nagapangwali sa mga sinagoga kag nagapanabog kang mga demonyo.

Gin-ayad ni Jesus ang Sangka Aruon

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰ Kar-on, may sangka aruon nga nagparapit kay Jesus. Nagluhod dya kag nagpakitluoy kana nga na-

gakuon, "Kon gustohon mo, sarang mo ako maayad kag himoon nga limpyo suno sa kasugoan."

⁴¹ Nangir-o gid si Jesus kana. Dayon gindawhat na dya kag tandugun, kag nagkuon, "Hud, gusto ko gid; ayad run!" ⁴² Kato lagi, nadura ang aru kang tawo, kag nag-ayad run tana. ⁴³ Ginpaandaman gid tana ka mayad ni Jesus kag ginpapanaw lagi. ⁴⁴ Nagkuon si Jesus kana, "Sigurohon mo gid nga indi ikaw magpanugid sa bisan kay sin-o nahanungud sa butang nga dya, pero ang himoon mo agto ikaw sa pari kag magpaturuk kana. Dayon maghalad ikaw kang haralad nga suno sa kasugoan ni Moises para mapamatud-an mo sa mga tawo nga nag-ayad run ikaw."

⁴⁵ Pero ang tawo nagpanaw kag ginpanugid-sugid ang natabo kana, hasta nga maglapnag ang balita nga dya. Tungud ka dya, indi run mahimo nga makasulud kang hayag si Jesus sa banwa. Gani rugto run lang tana nagtiner sa kamingawan, kag nag-aragto kana ang mga tawo nga nagharalin sa mga nagkalain-lain nga mga lugar.

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Paralitiko

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

2 Pagkatapos kang pira ka adlaw, nagbalik si Jesus sa Capernaum. Kag naglapnag ang balita nga rugyan run tana sa anang balay. ² Gani duro gid nga mga tawo ang nagtiripon kag wara run gid ti lugar nga nabilin bisan pa sa atubang kang gawang. Nagawali si Jesus kananda kang Mayad nga Balita, ³ kang mag-abot ang apat ka mga tawo nga may ginayayungan nga sangka paralitiko. ⁴ Pero tungud gani kang kadurohon kang mga tawo, indi nanda mapaparapit ang paralitiko kay Jesus. Gani nga gin-ukaban nanda ang atup sa ibabaw nayon ni Jesus. Kag kang maluhotan run ang atup, gintunton nanda ang paralitiko nga nagabatang sa anang baratangan. ⁵ Kang makita ni Jesus ang kahugut kang andang pagtoo, ginkun-an na ang paralitiko, "Anak, ginapatawad run ang imong mga sala."

⁶ Kar-on, may mga manunudlo kang kasugoan nga nagapurungko rugto kag nagapanghuna-huna sa andang kaugalingun, ⁷ "Andut haw nga nagahambal tana kang pareho karia? Ginapasipalahan na ang Dios! Ang Dios gid lang kabay ang sarang makapatawad kang mga sala?"

⁸ Naman-an lagi ni Jesus ang andang mga ginapanghuna-huna sa andang kaugalingun. Gani nagkuon tana kananda, "Andut haw nga nagapanghuna-huna kamo kang amo karia? ⁹ Indi bala nga mas hulas, ang magkuon sa paralitiko nga dya nga, 'Napatawad run ang imong mga sala' sangsa magkuon nga, 'Bangon ikaw, darha ang imong baratangan kag magpanaw?' ¹⁰ Pero pamatud-an ko kaninyo nga ang Anak kang Tawo may awtoridad sa kalibutan sa pag-

patawad kang mga sala." Dayon, ginkun-an na ang paralitiko, ¹¹ "Ginakun-an ko ikaw, bangon, darha ang imong baratangan kag mag-uli!"

¹² Dayon man bangon kang paralitiko kag dali-dali nga gindara na ang anang baratangan kag maghalin sa tunga kang tanan nga mga tawo. Natingala gid ang tanan nga nakakita ka dya, kag gindayaw nanda ang Dios nga nagakuon, "Wara pa gid kami ti nakita nga pareho kang natabo nga dya!"

Ang Pagtawag ni Jesus kay Levi

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³ Nagbalik liwan si Jesus sa binit kang Linaw kang Galilea, kag duro nga mga tawo ang nag-arabot kag magtiripon kana kag gintudloan na sanda. ¹⁴ Pagkatapos kato, kang nagapanaw tana, nakita na ang sangka manugsukot kang buwis nga ginahingaranan kay Levi nga bata ni Alfeo. Nagapungko tana ka dya sa may ginabaydan kang buwis. Ginkun-an tana ni Jesus, "Dali, sunod ikaw kanakun!" Amo to kag nagtindug man si Levi kag magsunod kana.

¹⁵ Samtang nagakaun si Jesus sa balay ni Levi, duro nga mga manugsukot kang buwis kag mga makasasala ang nagakaun imaw kana kag sa anang mga disipulo, tungud hay duro sanda ka dya nga nag-surunod kana. ¹⁶ May mga manunudlo kang kasugoan nga mga Fariseo ang nakakita nga nagadungan si Jesus sa pagkaun imaw sa mga manugsukot kang buwis kag sa mga makasasala. Gani nga ginpamangkot kang mga manunudlo kang kasugoan ang mga disipulo ni Jesus, "Andut haw nga nagadungan tana magkaun sa mga tawo nga ria?"

¹⁷ Pagkabati ka dya ni Jesus, nagsabat tana, "Ang mga tawo nga wara ti balatian wara man nagakinahanglan kang doktor, kundi ang mga nagamarasakit lang. Wara ako mag-agto rugya sa pagtawag kang mga matarung nga mga tawo, kundi kang mga makasasala."

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagpuasa

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸ Sangka bes, ang mga disipulo ni Juan nga Manugbawtiso kag ang mga Fariseo nagapauasa. May mga tawo nga nagparapit kay Jesus kag namangkot kana, "Andut nga nagapauasa tana ang mga disipulo ni Juan nga Manugbawtiso kag ang mga disipulo kang mga Fariseo, pero ang imo tana mga disipulo wara haw pagpuasa?"

¹⁹ Nagsabat si Jesus kananda, "Mahimo bala nga magpuasa ang mga bisita sa kasal samtang kaimaw pa nanda ang nobyo? Indi gid! Samtang kaimaw pa nanda ang nobyo, indi nanda mahimo ria. ²⁰ Pero ma-

gaobot ang adlaw nga ang nobyo pagabul-un kananda, kag amo run to ang tion kang andang pagpuasa.

²¹ "Kag wara ti bisan sin-o nga nagagamit kang bag-o nga tela agud ilunub sa daan nga bayo. Tungud hay kon himoon na dya, ang bag-o nga lunub nga dya magakuru kag gisiun na ang daan nga bayo nga ginlumban kag tapat pa gid gani nga magabahul ang gisi.

²² Wara man ti bisan sin-o nga nagabutang kang bag-o nga bino sa daan nga surudlan nga panit. Tungud hay kon himoon na dya, busdikun kang bag-o nga bino ang daan nga surudlan nga panit, kag maula ang bino kag ang daan nga surudlan nga panit indi run man mapuslan. Ang bag-o nga bino angay lang nga ibutang sa bag-o nga surudlan nga panit."

Ang Pamangkot nahanungud sa Adlaw nga Inugpahuway

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³ Sangka Adlaw nga Inugpahuway, samtang nagagi sanday Jesus sa katrigohan, ang anang mga disipulo nagpangutul kang mga inuhay. ²⁴ Gani ginkun-an kang mga Fariseo si Jesus, "Turuka bala, supak sa atun Kasugoan ang ginahimo kang imo mga disipulo tungud hay Adlaw kadya nga Inugpahuway!"

²⁵ Pero nagsabat si Jesus, "Wara gid bala ninyo mabasahi kon ano ang ginhimo ni David kato anay kang sanda kang anang mga tinawo gin-gutum gid kag nagakinahanglan kang pagkaun? ²⁶ Nagsulud tana sa balay kang Dios katong si Abiatar amo ang Pinakamataas nga Pari, kag ginkaun ni David ang tinapay nga nahalad sa Dios. Suno sa atun kasugoan, ang mga pari lang ang sarang makakaun kang tinapay nga to, pero ginkaun tana to ni David kag ginapanugroan na man ang anang mga tinawo."

²⁷ Kag nagkuon pa gid si Jesus, "Ang Adlaw nga Inugpahuway ginhimo para sa kaaraydan kang tawo, bukun ti nga ang tawo ang gintuga para sa pagtuman kang pagsurondan kang Adlaw nga Inugpahuway.

²⁸ Gani ang Adlaw nga Inugpahuway sa idalum kang gahum kang Anak kang Tawo."

Ang Tawo nga Kimay ang anang Alima

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

3 Sangka bes, nagbalik si Jesus sa sinagoga kag may tawo rugto nga kimay ang sambangi na nga alima. ² May mga tawo rugto nga nagapangita gid kang paagi nga maakusar nanda si Jesus, gani ginapanilagan gid nanda tana kon aydun na ang tawo nga kimay ang alima sa Adlaw nga Inugpahuway. ³ Ginkun-an ni Jesus ang tawo nga kimay, "Dali, parapit rugya sa unahan." ⁴ Dayon ginpamangkot ni Jesus ang mga tawo, "Ano bala ang ginatugot kang atun Kasugoan nga himoon sa Adlaw nga Inugpahuway? Ang magbu-

lig bala ukon ang maghalit? Ang magluwas bala kang kabuhi ukon ang magpatay?”

Pero wara gid sanda maglimug. ⁵ Ginturuk ni Jesus nga may kaugut ang tanan nga mga tawo sa palibot pero nagkasubu man tana tungud kang andang pagkaawut ti ulo. Dayon nagkuon tana sa tawo nga kima, “Untaya ang imong alima!” Gin-untay man kang tawo ang anang alima, kag nag-ayad dya. ⁶ Dayon nagharalin ang mga Fariseo sa sinagoga kag magpakigsapol lagi sa mga sumuronod ni Herodes, kag nagplano sanda kon paano nanda patyun si Jesus.

Ang Duro gid nga mga Tawo sa Binit kang Linaw

⁷ Kar-on, nag-agto si Jesus imaw kang anang mga disipulo sa Linaw kang Galilea. Kag tama ka duro nga mga tawo ang nagsurunod kana. Nagharalin sanda sa Galilea, sa Judea, ⁸ sa Jerusalem, sa Idumea, kag sa nasidlangan nga bahin kang Jordan, kag sa palibot kang Tiro kag Sidon. Sanda tanan nag-aragto kay Jesus tungud hay nabatian nanda ang tanan nga anang mga ginapanghimo. ⁹ Tungud sa kadurohon kang mga tawo, nagsugo si Jesus sa anang mga disipulo nga mag-aman kang baruto para kana agud to nga indi tana pagdukdukan kang mga tawo. ¹⁰ Duro nga mga tawo ang anang ginpang-ayad gani nga ang mga masakitun nagapanagil-ut gid para nga makatandug kana. ¹¹ Kada makita tana kang mga tawo nga nasaban kang malaot nga ispirito, nagaharapa sanda ka dya sa anang atubang kag nagasinggit, “Ikaw ang Anak kang Dios!”

¹² Ginmandoan sanda ni Jesus nga indi gid maghambal kon sin-o tana.

Nagpili si Jesus kang Napulo'g darwa ka mga Apostoles

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³ Dayon nagtukad si Jesus sa barabakulod kag gintawag na ang mga tawo nga anang gusto itawgun, kag nagparapit sanda kana. ¹⁴ Nagpili tana kang napulo'g darwa ka mga tawo kag gintawag na nga mga apostoles kag gintangduan na nga mag-imaw kana kag para sugoon nga magpangwali, ¹⁵ kag gintaw-an na man sanda kang awtoridad sa pagtabog kang mga demonyo.

¹⁶ Amo dya ang napulo'g darwa nga anang ginpili: si Simon nga ginhingaranan ni Jesus nga Pedro; ¹⁷ si Santiago kag ang anang bugto nga si Juan, nga mga kabataan ni Zebedeo (Ginhingaranan man sanda ni Jesus nga Boanerges, nga kon sayudon, “mga Bata kang daguub”); ¹⁸ si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago nga bata ni Alfeo, si Tadeo, si Simon nga mapinalanggaun sa anang nasyon, ¹⁹ kag si Judas Iscariote nga amo ang nagluib kay Jesus.

Si Jesus kag si Beelzebul

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

²⁰ Pagkatapos kato nag-uli si Jesus. Kag tama ka duro ruman nga mga tawo ang nagtiripon kana nga bisan gani sanda kang anang mga disipulo wara run ti tion nga magkaun. ²¹ Kang mabatian kang anang panimalay nga ang mga tawo nagakuon, “Nagaumang tana”, gin-agtonan nanda tana agud ibul-un.

²² Kag ang mga manunudlo kang Kasugoan nga naghalin sa Jerusalem nagkuon, “Nasab-an tana ni Beelzebul nga pangulo kang mga demonyo. Kag amo dya ang nagatao kana kang gahum sa pagpanabog kang mga demonyo.”

²³ Gani gintawag sanda ni Jesus kag ginhambalan paagi sa mga paraanggidan, “Ano bay ang pagtabog ni Satanas sa anang kaugalingun? ²⁴ Pareho abi sa sangka ginharian, kon ang mga sinakpan na ka dya magbinahin-bahin, ang ginharian nga ria indi run magpadayon. ²⁵ Amo man ria sa sangka panimalay, kon magbinahin-bahin man sanda ka dya, ang ria nga panimalay indi man magpadayon. ²⁶ Gani kon kontrahun ni Satanas ang anang kaugalingun kag magbinahin-bahin ang anang mga sinakpan, ang anang ginharian indi magpadayon kundi nga maguba dya.

²⁷ “Wara man ti bisan sin-o nga makasulud sa balay kang sangka mapagrus nga tawo kag pamul-un ang pagkabutang na ka dya, kon indi na anay paggaposon ang tagbalay nga to. Kag kon nagapos na run gani dya, sarang na run masaid ka pamuul ang tanan nga pagkabutang sa balay nga to.

²⁸ “Sugidan ko kamo, ang tawo sarang mapatawad sa bisan ano na nga sala, kag sa bisan ano nga pagpasipala nga anang mahambal. ²⁹ Pero ang bisan sin-o nga magpasipala sa Balaan nga Ispirito indi gid pagpatawarun, tungud hay nakahimo tana kang sala nga indi mapatawad hasta san-o.” ³⁰ Ginhambal dya ni Jesus tungud hay may nagakuon nga ginagamhan tana kang malaot nga ispirito.

Ang Nanay kag mga Bugto ni Jesus

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹ Kar-on, nag-abot ang nanay kag mga bugto nga laki ni Jesus. Nagatindug sanda sa gwa kang balay kag ginpatawag nanda si Jesus. ³² Duro nga mga tawo ang nagapurungko sa palibot ni Jesus. Nagkuon sanda kana, “Rugyan sa gwa ang imong nanay kag mga bugto nga nagapangita kanimo.”

³³ Nagsabat si Jesus, “Sin-o gid bala ang akun nanay kag mga bugto?” ³⁴ Dayon ginturuk na ang mga tawo nga nagapurungko sa anang palibot kag magkuon, “Amo dya sanda ang akun nanay kag mga bugto. ³⁵ Tungud hay ang bisan sin-o nga nagahimo kang

kabubut-un kang Dios amo ang akun bugto nga laki, bugto nga bayi kag nanay.”

Ang Paraanggidan nahanungud sa Manugsab-og

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

4 Kar-on, nag-umpisa ruman ka panudlo si Jesus sa binit kang Linaw kang Galilea. Tama gid ka duro ang mga katawhan nga nagtiripon palibot kana, gani nga nagsakay tana sa baruto nga rugto sa tubig kag magpungko. Ang mga tawo tana rugto sa daray-ahan nagatirindug. ² Kag nagpanudlo tana kananda kang duro nga mga butang paagi sa mga paraanggidan nga nagakuon,

³ “Pamati kamo! May sangka mangunguma nga nagpanaw sa pagsab-og kang binhi. ⁴ Samtang nagasab-og tana, ang iba nga mga binhi nagturupa sa aragyan, kag nagdarapo ang mga pispis kag gintuka nanda dya. ⁵ Ang iba tana nga mga binhi rugto nagturupa sa batohon nga bahin kang taramnan nga sa diin manabaw lang ang lupa. Wara mabuhay nag-urulhot ang mga tubo na ka dya, tungud hay manabaw lang ang lupa. ⁶ Kag kang pagsirak kang adlaw, nalayung dya kag nag-uga tungud nga wara dya makapanggamot ka mayad. ⁷ Ang iba ruman tana nga mga binhi rugto nagturupa sa ginatubuan kang sapinit. Kag nagturubo ang mga sapinit kag ginlumus na ang mga binhi nga nagturubo, gani nga wara dya makapamunga. ⁸ Kag ang iba pa gid tana nga mga binhi nagturupa sa manami nga lupa. Nagparamuhi dya kag nagralambo hasta nga nakapamunga. Ang iba ka dya nakapatubas kang katloan ka pilo, ang iba tana kan-uman ka pilo kag ang iba pa gid tana sanggatos ka pilo.”

⁹ Pagkatapos nagkuon si Jesus, “Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang inyo nabatian.”

Ang Katuyoan kang mga Paraanggidan

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰ Kang nagaisarahanun run lang si Jesus, nagparapit kana ang iba nga nakabati imaw kang napulo'g darwa ka mga disipulo kag nagpamangkot kana nahanungud sa mga paraanggidan. ¹¹ Gani nagkuon si Jesus, “Gintugro run kaninyo ang kaaram sa paghangup kang mga likum nga mga kamatuoran nahanungud sa paghari kang Dios. Pero sa iba tana pagatudloan sanda paagi sa mga paraanggidan, ¹² agud to nga,

‘Bisan magsagad sanda ka turuk,
indi man angud sanda makakita;
bisan magsagad sanda ka pamati,
indi man angud sanda makahangup.
Tungud hay kon ginhimo nanda ria, magadangup sanda sa Dios,
kag patawarun na sanda.”

Ginpaathag ni Jesus ang Paraanggidan nahanungud sa Manugsab-og

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³ Gani ginpamangkot sanda ni Jesus, “Indi kamo haw makahangup kang paraanggidan nga dya? Paano pa bay ang paghangup ninyo kang iba nga mga paraanggidan? ¹⁴ Ang ginsab-og amo ang pulong kang Dios. ¹⁵ Ang mga binhi nga nagturupa sa aragyan pareho kang mga tawo nga nakabati kang pulong kang Dios, dayon nag-abot si Satanas kag ginbuul ang mga mensahe nga ginsab-og sa andang tagipusoon. ¹⁶ Ang iba ruman tana nga mga binhi nga nagturupa sa batohon nga lugar pareho kang mga tawo nga nakabati kang pulong kang Dios kag ginbaton lagi nanda dya nga may kalipay. ¹⁷ Ugaring wara dya magtuduk sa andang tagipusoon, gani nga wara dya magpabilin. Pag-abot kang mga kalalat-an kag paghingabot tungud kang pulong, dayon lang man nanda talikod. ¹⁸ Ang iba ruman tana nga mga binhi nga nagturupa sa dugihun nga lugar, pareho kang mga tawo nga nakabati kang pulong kang Dios, ¹⁹ ugaring ang andang mga panghuna-huna nabuhos sa mga paraligban sa pagpangabuhi kag sa paghanggab sa manggad kag sa paghandum kang iba pa gid nga mga butang, gani gindaug ang pulong nga rugyan run sa andang tagipusoon kag wara dya makapamunga. ²⁰ Pero ang iba tana nga mga binhi nga nagturupa sa manami nga lupa pareho kang mga tawo nga nakabati kang pulong kang Dios kag ginbaton nanda dya kag nagpamunga sanda ka dya ka duro, ang iba katloan ka pilo, ang iba tana kan-uman ka pilo kag ang iba pa gid tana sanggatos ka pilo.”

Ang Sulo nga Gintakluban

(Lucas 8:16-18)

²¹ Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal, “May sulo bala nga ginadara para lang takluban ukon ibutang sa idalum kang katre? Indi bala nga ginabutang dya sa anang turungtongan? ²² Wara ti tinago nga indi maman-an, kag wara ti sekreto nga indi maman-an. ²³ Kamo nga nagaparamati intiendiha ninyo ka mayad ang inyo nabatian!”

²⁴ Kag nagkuon pa gid tana kananda, “Talupangda ninyo ang inyo nabatian. Ang taraksan nga inyo ginagamit sa paghusgar nga inyo ginhimo sa iba amo man ang pagagamitun kang Dios sa paghusgar kaninyo, kag sobra pa gani. ²⁵ Tungud hay ang tawo nga may ginaangkun pagatugroan pa gid kang duro, pero ang tawo tana nga wara ti ginaangkun pagabul-un pa gani kana ang bisan gamay nga rugyan kana.”

Ang Paraanggidan kang Binhi nga Nagatubo

²⁶ Kag nagpadayon pa gid si Jesus sa pagkuon, "Ang Paghari kang Dios pareho kang sangka tawo nga nagsab-og kang binhi sa anang uma. ²⁷ Adlaw kag gabii nagaobra tana kag nagaturog samtang ang binhi tana nagaurulhot kag nagatubo nga wara na man-i kon paano dya nagakatabo. ²⁸ Ang lupa mismo ang nagapatubo kag nagapabunga kang tanum. Una anay nga nagaulhot amo ang ugdo, madason amo ang uhay kag ang urihi amo ang uhay nga buta kang matimgas nga bunga. ²⁹ Kag kon kurang run ang mga bunga na ka dya, ginagarab dya dayon tungud hay aranyun run."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Liso kang Mustasa

(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

³⁰ Kar-on, nagpamangkot si Jesus, "Sa ano bala natun mapaanggid ang paghari kang Dios ukon ano nga paraanggidan ang atun gamitun sa pagpaathag ka dya? ³¹ Kaangay dya kang liso kang mustasa nga pinakagamay nga liso sa kalibutan kang gintanum dya. ³² Pero kon manubo run gani dya, mangin pinakabahul dya sa tanan nga puno kang laswa kag mananga dya kang daragkul nga mga sanga, gani ang mga pispis makapamugad sa anang mga sanga nga maharon."

³³ Nagapanudlo si Jesus sa mga katawhan paagi sa mga paraanggidan pareho ka dya. Ginatudloan na sanda kutub sa andang masarangan ka hangup.

³⁴ Wara tana nagahambal kananda kon indi paagi sa mga paraanggidan, pero kon sandahanun lang kang anang mga disipulo ginapaathag na ang tanan kananda.

Ginpapuut ni Jesus ang Bagyo

(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵ Pagkasirum kang adlaw nga to, nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, "Matabok kita sa pihak kang linaw." ³⁶ Gani ginbilin nanda ang mga tawo. Ang mga disipulo nagsakay sa baruto nga sa diin rugto run nga daan nagapungko si Jesus, kag gindara nanda tana. Kag may mga baruto man nga nagtarawas kananda.

³⁷ Gulpi lang nga naghuyup ang mabaskug nga hangin, kag nagwaswas ang daragkul nga mga balud gani nga daw mabuta run kang tubig ang baruto.

³⁸ Pero si Jesus tana rugto sa likod nayon kang baruto nagakaturug nga nagaulon sa ulonan. Ginpukaw nanda tana, "Maestro, wara bala ikaw nagakabalaka nga malunod run kita?"

³⁹ Gani, nagbangon si Jesus kag ginmandoan ang hangin nga magpuut, kag ginhambalan ang mga balud nga magkanay. Nagpuut ang hangin kag naglin-

ung ang tanan. ⁴⁰ Dayon nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, "Andut haw nga nahadluk kamo? Wara angud kamo haw ti pagtoo?"

⁴¹ Pero gindakup sanda kang tuman nga kahadluk kag nagmunohay, "Sin-o gid tana dya nga tawo man nga bisan pa ang hangin kag mga balud nagatuman kana?"

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Nasab-an kang Malaot nga Ispirito

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

5 Nag-abot si Jesus kag ang anang mga disipulo sa tabok kang Linaw kang Galilea sa lugar kang mga Gerasanhun. ¹² Pagkapanaog ni Jesus sa baruto, ginsug-alaw tana kang sangka tawo nga naghaling sa rulubngan. Ang tawo nga dya nasab-an kang malaot nga ispirito. ³ Nagaistar tana ka dya sa rulubngan. Wara run gid ti bisan sin-o nga makagapos kana bisan pa nga kadenahan. ⁴ Pira run ka beses nga ginagapos tana sa anang alima kag kahig, pero ginabugras na lang ang mga kadena kag ginapang-irintuk ang mga salsalun sa anang kahig. Tama gid tana ka purus nga wara ti bisan sin-o nga makadaug kana. ⁵ Adlaw kag gabii, nagalagaw tana sa rulubngan kag sa kabukidan nga nagasagad ka tiyabaw, kag ginapilasan na ang anang lawas kang mga bato.

⁶ Kang makita na si Jesus sa marayu, nagdalagan tana kag magluhod sa atubang ni Jesus, ⁷ kag nagsinggit kang matunog, "Jesus nga Anak kang Dios nga Labing Mataas, ano gid bala ang tuyo mo kanakun? Nagapakitluoy ako kanimo sa ngaran kang Dios, indi ako pagpaantosa!" ⁸ Ginkuon na dya tungud hay ginamandoan run tana ni Jesus, "Malaot nga ispirito, gwa dyan sa tawo nga ria!"

⁹ Ginpamangkot tana ni Jesus, "Sin-o ngaran mo?" Nagsabat tana, "Linibo, tungud hay raku kami!"

¹⁰ Nagsige gid tana ka pakitluoy ka mayad kay Jesus nga indi na sanda pag-tabogon pagwa sa lugar nga ria.

¹¹ Kar-on, may panung kang mga baboy rugto sa bakulod nga nagapanginaun. ¹² Nagpakitluoy kay Jesus ang mga malaot nga ispirito, "Paagtona kami sa mga baboy; kananda mo run lang kami pasudlun."

¹³ Gintugotan sanda ni Jesus, kag naggurowa sanda sa tawo kag magsaraylo sa mga baboy. Amo to kag ang bilog nga panung kang baboy nga mga darwa ka libo, nagharaguyon padulhog sa pil-as kag nagkarahulog sa linaw kag nagkaralumus.

¹⁴ Ang mga manugsagod tana kang baboy nagparalagyo kag ginpanugid ang natabo nga dya sa banwa kag sa kaumahan. Gani nag-aragto ang mga tawo agud turukun kon ano gid ang natabo. ¹⁵ Kang mag-

† ukon Gergesanhun; ukon Gadaranhun

agto sanda kay Jesus, nakita nanda ang tawo nga nasab-an anay kang duro nga mga malaot nga ispirito. Nagapungko dya nga may bayo run kag igsakto run ang paminsarun; kag hinadlukan gid sanda. ¹⁶ Ang mga tawo tana nga nakasaksi kang hitabo nga to nagpanugid sa mga nag-arabot kon ano ang natabo sa tawo nga nasab-an anay kang malaot nga ispirito kag sa mga baboy. ¹⁷ Gani ginsige nanda ka pangabay si Jesus nga maghalin sa andang banwa.

¹⁸ Kang manugsakay run si Jesus sa baruto, ang tawo nga nasab-an anay kang malaot nga ispirito nagpangabay kana, "Patawsa ako kanimo!" ¹⁹ Pero wara tana gintugotan ni Jesus, kundi nga ginkun-an na dya, "Uli lang to sa inyo kag isugid sa imong panimalay kag abyan kon paano ikaw ginbuligan kang Ginoo kag kon daw ano ang anang kaluoy kanimo."

²⁰ Kag nagpanaw ang tawo kag ginpanugid na sa Decapolis ang nahanungud sa ginhimo ni Jesus kana. Kag natingala gid ang tanan nga nakabati kana.

Ang Bata nga Bayi ni Jairo kag ang Bayi nga Nagtandug kang Bayo ni Jesus

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹ Pagbalik ruman ni Jesus sa tabok kang linaw, tama ruman ka duro nga mga katawhan nga nagtiripon kana samtang rugto tana sa binit kang linaw. ²² Dayon nag-abot si Jairo nga sangka opisyal kang sinagoga. Pagkakita na kay Jesus, nagharapaun tana sa kahig nayon ni Jesus ²³ kag nagpakitluoy kana nga nagakuon, "Tagumatayun ang akun bata nga dalagita. Agtoni anay tana kag tungtongan kang imong alima agud to nga mag-ayad tana kag mabuhi pa!"

²⁴ Nagtawas kana si Jesus.

Tama man ka duro nga mga tawo ang nagsurunod kana kag nagadinus-uganay sa anang palibot. ²⁵ May sangka bayi man rugto nga ginadugo sa sulud kang napulo'g darwa ka tuig. ²⁶ Tam-an gid ang anang pagantos bisan pa nga nagpabulong run man tana sa duro nga mga doktor hasta nga naubos na run ka gas-to ang anang kwarta pero wara man angud ti alibyo, tapat pa gani nga naglala dya. ²⁷ Nakabati tana kang nahanungud kay Jesus, gani nga nagpanagil-ut gid tana sa karak-an kag mag-agto sa likod nayon ni Jesus kag gintandug ang bayo na ka dya, ²⁸ tungud hay nagkuon tana sa anang kaugalingun, "Kon matandug ko lang bisan ang anang bayo, maayad gid ako."

²⁹ Nagpuut lagi ang anang pagdugo kag nabatyagan na sa anang lawas nga naayad run tana sa anang balatian. ³⁰ Nabatyagan ni Jesus nga may gahum nga naggwa kana, gani nagbalikid tana dayon sa karak-an kag namangkot, "Sin-o ang nagtandug kang akun bayo?"

³¹ Nagsabat ang anang mga disipulo, "Nakita mo run nga nagadinagusu ang mga tawo kanimo, andut nga

mamangkot pa ikaw kon sin-o ang nagtandug kang imong bayo?"

³² Pero nagpanghulung-hulung si Jesus sa palibot agud turukun kon sin-o gid ang naghimo ka dya.

³³ Ang bayi tana, kang matalupangdan na ang natabo kana, nagkurudug tana sa kahadluk nga nagparapit kay Jesus. Nagharapaun tana sa kahig nayon ni Jesus kag magsugid kang bug-os nga kamatuoran. ³⁴ Kag nagkuon si Jesus kana, "Inday, ang imong pagtoo amo ang nag-ayad kanimo. Panaw nga may kalinung, naayad run gid ikaw!"

³⁵ Samtang nagahambal pa ka dya si Jesus, may mga nag-arabot nga halin sa balay ni Jairo nga nagkuon, "Patay run ang imong bata. Indi run pagdistorbaha ang Maestro." ³⁶ Pero wara magsapak si Jesus sa andang ginkuon nga dya kundi naghambal tana kay Jairo, "Indi ikaw magkahadluk, magtuo lang ikaw."

³⁷ Wara tana ti gintugotan nga magtawas kana magluwas kanday Pedro, Santiago kag Juan nga bugto ni Santiago.

³⁸ Kar-on pag-abot nanda sa balay nanday Jairo, nakita ni Jesus nga nagagirinoal ang mga tawo; nagahirinibi sanda kag nagaparanangisun. ³⁹ Pagsulud na, nagkuon tana kananda, "Andut haw nga nagagirinoal kamo kag nagahirinibi? Bukun ti patay ang bata; nagakaturug lang."

⁴⁰ Pero ang mga tawo tana, ginkadlawan lang nanda si Jesus. Gani ginpagwa na sanda tanan kag gindara na ang tatay kag nanay kang bata imaw kang anang tatlo ka mga disipulo kag nagsulud sanda sa kwarto nga sa diin nahamyang ang bata. ⁴¹ Ginkaptan ni Jesus ang bata sa alima kag ginkun-an nga, "Talitha koum!" nga kon sayudon, "Inday, ginakun-an ko ikaw, magbangon kaw!"

⁴² Lagi-lagi nagbangon ang bata kag magpanawanaw (tana ka dya nagapang-edadun kang napulo'g darwa ka tuig). Natingala gid sanda ka mayad sa natabo nga dya. ⁴³ Pero gindumilian gid sanda ni Jesus nga indi pagpanugid sa bisan kay sin-o ang natabo nga dya. Kag ginkun-an na sanda nga ipakan-un ang bata.

Wara Ginbaton si Jesus sa Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

6 Dayon naghalin si Jesus sa lugar nga to imaw kang anang mga disipulo kag nag-uli sa anang kaugalingun nga banwa. ² Pag-abot kang Adlaw nga Inugpahuway, nagpanudlo tana sa sinagoga. Duro nga mga tawo ang natingala gid kang mabatian nanda tana. Nagkuon sanda, "Sa diin na ginpamuul ang tanan nga mga ginapanghambal na nga ria? Ano nga klase kang kaaram ang gintao kana? Paano tana makahimo kang mga milagro?" ³ Indi bala nga ahaw panday lang man ria nga bata ni Maria? Indi bala nga

bugto tana nanday Santiago, Jose, Judas kag Simon? Rugya man kabay nagauli ang anang mga bugto nga bayi?" Gani nga wara ginbaton si Jesus kang mga tawo. ⁴ Ginkun-an sanda ni Jesus, "Ang propeta ginatahod bisan diin magluwas lang sa anang kaugalingun nga banwa kag kang anang mga himata kag pamilya."

⁵ Gani nga wara tana makahimo kang mga milagro rugto magluwas lang sa pag-ayad kang pira ka bilog nga mga masakitun paagi sa pagtungtong kang anang alima kananda. ⁶ Natingala gid si Jesus tungud hay wara sanda ti pagtoo kana.

Ginsugo ni Jesus ang Napulo'g darwa ka mga Disipulo

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Amo to kag nag-agto si Jesus sa palibot nga mga baryo kag magpanudlo sa mga tawo. ⁷ Dayon, gintipon na ang napulo'g darwa ka mga disipulo kag ginpapanaw nga tag darwa-darwa. Gintugroan na sanda kang gahum sa pagpanabog kang mga malaot nga ispirito. ⁸ Ginbilinan na sanda, "Indi kamo magdara kang bisan ano sa inyo nga pagpanaw magluwas lang sa baston; indi man kamo magbalon kang pagkaun ukon puyo-puyo ukon kwarta. ⁹ Magsuksok kamo kang sandalyas pero indi kamo magdara kang inyong irislan nga bayo." ¹⁰ Ginkun-an na pa gid sanda, "Kon sa diin nga balay kamo batonon, rugyan kamo tiner hasta nga maghalin kamo sa lugar nga ria. ¹¹ Kon may mga lugar nga indi magbaton kaninyo kag indi magpamati kaninyo, tataka ninyo ang yab-ok sa inyo mga kahig sa inyong paghalin, bilang patimaan nga wara run kamo ti sarabtun kananda."

¹² Gani nagpanaw sanda kag nagpangwali nga ang mga tawo kinahanglan maghinulsul sa andang mga sala. ¹³ Duro nga mga demonyo ang andang ginpanabog kag ginpanghaplasan nanda kang lana ang mga nagamarasakit nga mga tawo kag ginpang-ayad sanda.

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbawtiso

(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴ Kar-on, nabatian ni Haring Herodes ang tanan nga dya, tungud hay ang ngaran ni Jesus nabantog run. May mga nagkuon, "Nabanhaw si Juan nga Manugbawtiso, gani nga may gahum tana sa paghimo kang mga milagro." ¹⁵ Pero may iba man tana nga nagakuon, "Si Elias tana ria!"

Kag may iba pa gid nga nagakuon, "Propeta tana nga pareho kang mga propeta kauna."

¹⁶ Kang mabatian dya ni Herodes, nagkuon tana, "Si Juan nga Manugbawtiso ria nga ginpapugotan ko, pero nabanhaw!" ¹⁷ Tungud hay si Herodes nga dya amo ang nagpadakup kay Juan, kag nagpagapos kag nagpapriso kana. Ginhimo dya ni Herodes tungud kay

Herodias nga ana ginpangasawa bisan pa nga asawa dya kang anang bugto nga si Felipe. ¹⁸ Pirme nagakuon si Juan kay Herodes, "Bukun ti husto nga agawun nimo ang asawa kang imong bugto!"

¹⁹ Gani gindumtan gid ni Herodias si Juan kag gusto na raad nga ipapatay dya, ugaring indi na mahimo ²⁰ tungud hay nahadluk si Herodes kay Juan hay naman-an na nga si Juan matarung kag balaan gani nga ginpabantayan na gid dya agud indi maiwan. Nanami-an gid si Herodes nga magpamati kay Juan bisan pa nga natublag tana magpamati kana.

²¹ Pero nag-abot gid man ang kahigayonan nga ginahulat ni Herodias. Kaadlawan kato ni Herodes, kag nagpatabad tana para sa tanan nga mga matag-as nga opisyaes kang gobyerno, kag sa mga opisyaes kang suldado kag sa mga bantog nga mga tawo sa Galilea. ²² Kang magsulud ang bata ni Herodias nga daraga kag magsaot, nanamian gid si Herodes kag ang anang mga dinapit nga bisita. Gani nagkuon si Herodes sa daraga, "Pangayo ikaw kanakun kang bisan ano nga gusto nimo kag itao ko kanimo." ²³ Dayon nagsaad si Herodes kana, "Itao ko kanimo ang bisan ano nga imo pangayoon, bisan pa ang katunga kang akun ginharian."

²⁴ Gani naggwa ang daraga kag namangkot sa anang nanay, "Ano bay ang pangayoon ko?"

Nagsabat ang anang nanay, "Ang ulo ni Juan nga Manugbawtiso!" ²⁵ Lagi-lagi nagdali-dali balik kay Herodes ang daraga kag nagkuon, "Gusto ko nga itao mo kadya lagi kanakun ang ulo ni Juan nga Manugbawtiso nga nakabutang sa bandihado." ²⁶ Nasubuan gid ka mayad si Herodes pero indi na run mabarib-adan ang daraga tungud kang anang mga ginsaad sa atubang kang mga bisita. ²⁷ Lagi-lagi ginsugo ni Herodes ang sangka suldado nga idar-un kana ang ulo ni Juan. Gani nag-agto ang suldado sa prisohan kag ginpugotan si Juan. ²⁸ Dayon, nagbalik ang suldado nga dara ang ulo ni Juan nga nabutang sa bandihado kag gintao na dya sa daraga, kag gintao man dya kang daraga sa anang nanay. ²⁹ Kang mabatian dya kang mga disipulo ni Juan, nag-agto sanda rugto kag ginbuul ang anang bangkay kag ginlubung.

Ginpakaun ni Jesus ang Lima ka Libo nga mga Tawo

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰ Nagbaralik ang mga apostoles nga ginsugo ni Jesus. Ginsugid nanda kana ang tanan nanda nga mga ginhimo kag ginpanudlo. ³¹ Tungud nga duro ang mga tawo nga nagaarabot-abot kag nagaharalin sa lugar nga sa diin rugto sanday Jesus, nga haros wara run sanda ti tyempo magkaun. Gani nagkuon tana sa anang mga disipulo, "Dali, maagto kita sa kamin-gawan nga kitahanun lang kag magpahuway-huway kang makadali." ³² Gani naghalin sanda rugto sakay sa

baruto nga sandahanun lang kag nag-agto sa mamin-gaw nga lugar.

³³ Pero duro nga mga tawo ang nakakita kang paghalin nanda kag nakilala sanda. Gani nagdinalagan ang mga tawo halin sa andang mga kabanwahanan paagto sa lugar nga pagaagtonan nanday Jesus. Kag una pa gani sanda kaabot rugto. ³⁴ Kang pagtakas ni Jesus nakita na ang tama ka duro nga mga tawo kag naluoy gid tana kananda, tungud hay daw pareho lang sanda kang mga karnero nga wara ti manugbantay. Amo to kag nag-umpisa tana sa pagpanudlo kananda kang duro nga mga butang. ³⁵ Kang nagahinalup run ang adlaw, nagparapit kana ang anang mga disipulo kag nagkuon, "Sirum run gid dya kag mamingaw dya nga lugar. ³⁶ Papanawa run ang mga tawo agud to nga makaagto sanda sa mga marapit nga uma kag sa mga baryo para makabakal kang bisan ano nga anda makaun."

³⁷ Pero nagsabat si Jesus, "Kamo mismo ang magtugro kananda kang andang makaun."

Nagpamangkot sanda kana, "Mapanaw bala kami kag magbakal kang pagkaun nga nagabili kang darwa ka gatos ka kwarta nga pilak para ipakaun kananda?"

³⁸ Ginpamangkot sanda ni Jesus, "Ano ka duro ang dara ninyo nga tinapay? Abi, usisaa ninyo."

Kang mausisa run nanda, nagkuon sanda kay Jesus, "Lima ka bilog nga tinapay kag darwa ka bilog nga isda."

³⁹ Dayon ginsugo ni Jesus sanda tanan nga magpurungko kang grupo-grupo sa hilamon. ⁴⁰ Gani nagpiri-ningko ang mga tawo nga nagagrupo-grupo. May rugyan nga tag-sanggatos kag may rugyan man nga tagkalim-an. ⁴¹ Ginbuul ni Jesus ang lima ka tinapay kag ang darwa ka bilog nga isda kag nagtangra tana sa langit agud magpasalamat sa Dios, kag ginpamihak-pihak na ang tinapay kag ginpanugro sa anang mga disipulo agud nga ipanagtag sa mga tawo. Ginhururay na man ang darwa ka bilog nga isda kananda tanan. ⁴² Nakakaun sanda tanan kag nagkarabusog. ⁴³ Kang tiponon kang mga disipulo ang nabilin nga mga ginpamihak-pihak nga tinapay kag isda, napulo'g darwa pa ka alat ang andang nabuta. ⁴⁴ Ang kadurohon kang mga laki nga nakakaun lima ka libo.

Nagpanaw si Jesus sa Ibabaw kang Tubig

(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

⁴⁵ Lagi-lagi ginsugo ni Jesus ang anang mga disipulo nga magsakay sa baruto kag mag-una sa tabok kang linaw, rugto sa Betsaida, samtang ginapapauli na ang mga tawo. ⁴⁶ Kang makahalina run sanda, nagtukad si Jesus sa bakulod para magpangamuyo. ⁴⁷ Pagkagabii, ang baruto rugto run sa tunga kang linaw, samtang si Jesus tana rugto sa takas nga nagaisaranhun.

⁴⁸ Nalantawan na nga nalisdan gid ang anang mga

disipulo sa pagbugsay kang baruto tungud hay pasug-alaw kananda ang hangin. Kang nagakasanagun run, nag-abat si Jesus kananda nga nagapanaw sa tubig. Lubsan na lang raad sanda, ⁴⁹ ugaring kang makita nanda tana nga nagapanaw sa tubig, abi nanda nga bagat dya. Gani nagsiringgit sanda, "Bagat!" ⁵⁰ Tungud hay sanda tanan nakakita kana kag gindakup sanda kang tuman nga kahadluk.

Pero ginkun-an lagi sanda ni Jesus, "Magpakabakud kamo. Ako dya. Indi kamo magkahadluk." ⁵¹ Dayon nagsakay si Jesus sa baruto kag nag-imaw kananda, kag nagkanay ang hangin. Natingala gid sanda ka mayad ⁵² tungud hay wara nanda mahangpi ang kahulogan kang pagpamuad ni Jesus kang mga tinapay; nadulman pa ang andang mga panghuna-huna.

Gin-ayad ni Jesus ang mga Masakitun sa Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³ Pagkatabok nanda sa linaw, sa Genesaret sanda nagdungka kag rugto nanda gin-gaid ang andang baruto. ⁵⁴ Pagkatakas nanda, nakilala dayon kang mga tawo si Jesus. ⁵⁵ Gani nagdinalagan ang mga tawo sa bilog nga rehiyon kag ginadara nanda ang mga masakitun sa andang baratangan sa bisan diin nga lugar nga mabatian nanda nga rugto si Jesus. ⁵⁶ Kag bisan diin mag-agto si Jesus, sa mga baryo, sa mga syudad, ukon sa mga uma man, ginadara nanda ang mga masakitun sa mga tindahan, kag nagapakitluoy sanda kana nga patandugun ang mga masakitun bisan sa sidsid lang kang anang bayo. Kag ang tanan nga nakatandug ka dya nag-arayad.

Ang Gintudlo kang mga Kamal-aman

(Mateo 15:1-9)

7 Kar-on may mga Fariseo kag mga manunudlo kang Kasugoan nga nagharalin pa sa Jerusalem ang nagtiripon kay Jesus. ² Napanilagan nanda nga ang iba sa mga disipulo ni Jesus nagakaun nga wara makapanghugas kang andang alima suno sa paagi nga gintudlo kang mga Fariseo. ³ (Tungud hay ang mga Fariseo, kag ang tanan nga mga Judio wara nagakaun kon wara makapanghugas kang andang alima nga suno sa gintudlo kang andang mga kamal-aman. ⁴ Kag kon mag-abot sanda halin sa tindahan wara sanda pagkaun kon indi nanda mahugasan ang andang lawas. † Duro pa gid nga mga turumanun ang andang ginasunod pareho kang husto nga paghugas kang mga tasa, kuron, kag mga surudlan nga saway. ††)

⁵ Gani ginpamangkot kang mga Fariseo kag mga manunudlo kang Kasugoan si Jesus, "Andut haw nga ang imo mga disipulo wara pagtuman kang mga turu-

† ukon, Wara sanda pagkaun kang bisan ano nga halin sa tindahan kon indi nanda dya paghugasan. †† sa iba nga mga kasulatan gindugang ang, mga baratangan.

manun nga gintudlo kang atun mga kamal-aman? Nagakirinaun lang sanda nga wara makapanghugas kang andang mga alima.”⁶ Nagsabat si Jesus, “Husto gid man ang ginkuon ni propeta Isaias nahanungud kaninyo nga mga hipokrito. Pareho kang anang ginsulat, Kuon kang Dios,

‘Ang mga katawhan nga dya nagapadungug kanakun sa andang mga pulong

pero ang andang mga tagipusoon marayu gid kanakun.

⁷ Wara ti pulos ang pagsimba nanda kanakun, tungud hay ginatudlo nanda ang pagturon-an nga ginhimo kang tawo

nga kuno kanakun maghalin.”

⁸ Nagkuon pa gid si Jesus, “Ginpatumbayaan ninyo ang mga Kasugoan kang Dios, kag ginsunod ninyo ang mga turumanun nga ginhimo kang tawo.”

⁹ Padayon pa gid si Jesus sa pagkuon, “Nami gid kamo maghimo kang mga padihut sa pagsikway kang kasugoan kang Dios agud to nga matuman ninyo ang inyo turumanun. ¹⁰ Pareho kang ginsugo ni Moises, ‘Tahoda ninyo ang inyo tatay kag nanay’ kag, ‘ang bisan sin-o nga magpasipala sa anang tatay ukon nanay kinahanglan nga mapatay.’ ¹¹ Pero ang ginatudlo tana ninyo amo nga kon ang sangka tawo may burolig sa anang tatay ukon nanay, pero kon magkuon tana nga, ‘Korban dya’ (kon sayudon, ana run dya kang Dios) ¹² indi run tana kinahanglan nga magbulig sa anang tatay ukon nanay. ¹³ Sa paghimo ninyo ka dya, ginabalewara ninyo ang pulong kang Dios, paagi sa pagpasulabi ninyo kang mga turumanun nga inyo ginapaalinton sa mga tawo. Kag duro pa gid nga mga butang nga pareho ka dya ang inyo ginahimo.”

Ang mga Butang nga Nagadagta sa Tawo

(Mateo 15:10-20)

¹⁴ Ginpanawag ruman ni Jesus ang mga tawo nga magparapit kana kag magkuon kananda, “Pamati kamo tanan kanakun, kag hangpa ninyo dya: ¹⁵ bukun ti ang ginakaun kang tawo ang makadagta kana, kundi ang nagagwa kana. ¹⁶ Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang inyo nabatian.”[†]

¹⁷ Kang ginbayaan ni Jesus ang mga tawo kag nagsulud sa balay, ginpamangkot tana kang anang mga disipulo nahanungud sa paraanggidan nga dya.

¹⁸ Nagsabat tana kananda, “Pareho man bala kamo kang iba nga wara ti panghangup? Wara bala kamo kamaan nga ang bisan ano nga ginakaun kang tawo indi makadagta kana? ¹⁹ Tungud hay wara dya nagsulud sa anang tagipusoon kundi sa anang busong kag nagagwa lang man sa anang lawas.” (Sa paghambal

na ka dya, ginakabig ni Jesus nga ang tanan nga mga pagkaun pwede ikan-un.)

²⁰ Nagpadayon pa gid si Jesus sa pagkuon, “Ang nagagwa sa tawo amo ang nagadagta kana. ²¹ Tungud hay sa tagipusoon kang tawo nagahalin ang mga malain nga panghuna-huna nga amo ang nagatulod sa paghimo kang mga malain nga mga butang pareho kang pagpakighilawas, pagpanakaw, pagpatay, pagpanginbaya ukon pagpanginlaki, ²² pagkahanggab, pagkamalaot, pagpangdaya, paghimo kang mga mahigku nga buhat, pagkahisa, paghambal kang malain batok sa iba, pagpahambog kag pagbinuang. ²³ Ang tanan nga mga malaot nga mga butang nga dya nagahalin sa tagipusoon kang tawo kag amo ang nagadagta kana.”

Ang Pagtoo kang Sangka Bayi

(Mateo 15:21-28)

²⁴ Halin rugto nag-agto si Jesus sa lugar nga sakup kang Tiro kag Sidon. ^{††} Nagdayon tana sa sangka balay rugto kag indi tana malyag nga maman-an kang bisan sin-o nga rugyan tana, pero indi na gid dya matago sa mga tawo. ²⁵ May sangka bayi rugto nga ang anang bata nga bayi nasab-an kang malaot nga ispirito. Pagkabati na nahanungud kay Jesus, nag-agto tana dayon kag nagharapaun sa kahig nayon ni Jesus.

²⁶ Ang bayi nga dya bukun ti Judio nga natawo sa Fenicia nga sakup kang Siria. Nagpakitluoy tana kay Jesus nga tabogon ang malaot nga ispirito paggwa sa anang bata. ²⁷ Pero nagsabat si Jesus, “Kinahanglan nga unahun anay ka pakaun ang mga kabataan. [‡] Tungud hay bukun ti mayad ria nga bul-un ang pagkaun kang mga bata kag itablug sa mga ayam.”

²⁸ Pero nagsabat ang bayi, “Hud, Ginoo, pero bisan gani ang mga ayam sa idalum kang lamesa nagakaun man kang uyang nga pagkaun kang mga kabataan.”

²⁹ Gani nagkuon si Jesus kana, “Tungud kang sabat mo nga dya, makauli run ikaw. Naggwa run ang malaot nga ispirito sa imong bata.”

³⁰ Nag-uli ang bayi kag nakita na ang anang bata nga nagabatang sa katre kag ang malaot nga ispirito nag-gwa run.

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Bungul kag Apa

³¹ Dayon, naghalin si Jesus sa mga lugar nga sakup kang Tiro kag nag-agi tana sa Sidon kag sa mga lugar nga sakup kang Decapolis paagto sa Linaw kang Galilea. ³² May mga tawo nga nagdara kana kang sangka tawo nga bungul kag pukol maghambal kag nagpakitluoy sanda kay Jesus nga tungtongan na dya

^{††} sa iba nga mga kasulatan wara maabay ang Sidon [‡] Ang ginatumud ka dya ni Jesus nga mga kabataan amo ang mga Judio kag ang mga ayam tana amo ang mga bukun ti Judio. Tungud hay ang panuruk kang mga Judio sa mga bukun ti Judio tama gid ka naba.

[†] ang iba nga mga kasulatan gindugang ang bersikulo 16

kang anang alima. ³³ Gani gindara ni Jesus ang tawo nga dya parayu sa karak-an nga sandahanun lang. Ginbutang na ang anang mga tudlo sa talinga kang tawo nga dya kag nagdupra tana kag ginpalhit ang anang dura sa dila kang tawo. ³⁴ Nagtangra si Jesus sa langit, nanghayhay kag nagkuon kana, "Effata," nga kon sayudon, "Magbukas kaw!"

³⁵ Lagi-lagi nag-anting ang paramatin-an kang tawo nga dya kag nabuul ang anang pagkapukol kag maathag run tana maghambal. ³⁶ Dayon, ginmandoan sanda ni Jesus nga indi gid nanda dya pagpanugid bisan kay sin-o. Pero kon diin pa nga gindumilian sanda, tapat pa gani nga ginpanugid nanda dya. ³⁷ Kag ang tanan nga mga nakabati ka dya natingala gid ka mayad nga nagakuon, "Mayad gid ang tanan nga anang mga ginpanghimo. Maayad na bisan ang bungul kag mapahambal na ang apa!"

Ginpakaun ni Jesus ang Apat ka Libo nga mga Tawo

(Mateo 15:32-39)

8 Sa amo man to nga mga inadlaw tama ruman ka duro nga mga tawo ang nagtiriripon. Kang nawad-an run kang pagkaun ang mga tawo, gintawag ni Jesus ang anang mga disipulo nga magparapit kana kag nagkuon, ² "Nangir-o gid takun sa mga tawo nga dya tungud hay tatlo run ka adlaw nga nagsagad sanda ka imaw kanakun, kag kar-on wara run sanda ti makaun. ³ Ti kon pauliun ko sanda nga wara ti sulud ang andang busong, magakaralipung sanda sa dalanun tungud hay ang iba kananda ka dya rayu pa ang andang ginhalinan."

⁴ Nagsabat ang anang mga disipulo, "Sa diin bay kita mabuul kang pagkaun rugya sa kayanakan para ipakaun sa mga tawo nga dya?"

⁵ Namangkot si Jesus kananda, "Pira ka bilog ang inyo tinapay dyan?"

Nagsabat nanda, "Pito!"

⁶ Ginsugo ni Jesus ang mga tawo nga magpurungko sa lupa, kag ginbuul na ang pito ka bilog nga tinapay. Nagpasalamat tana sa Dios, dayon ginpamihak-pihak na dya kag gintugro sa anang mga disipulo para ipanagtag sa mga tawo. Ginhimo man nanda dya.

⁷ May pirambilog man sanda nga mga magagmay nga isda. Ginpasalamatan na man dya kag nagsugo nga ipanagtag dya sa mga tawo. ⁸ Nakakaun sanda tanan kag nagkarabusog. Ginpanipon kang mga disipulo ang nabilin nga ginpamihak-pihak kag pito ka mga alat nga buta ang andang natipon. ⁹ Mga apat ka libo ka mga tawo ang nagkaun. ¹⁰ Pagkatapos kato, ginpanaw ni Jesus ang mga tawo, kag lagi-lagi nagsakay tana sa baruto imaw kang anang mga disipulo kag mag-agto sa lugar nga ginatawag Dalmanuta.

Nagpangayo kang Milagro ang mga Fariseo

(Mateo 16:1-4)

¹¹ May mga Fariseo nga nag-aragto kay Jesus kag nagpakigbais kana. Gusto gid nanda nga tirawan si Jesus, gani nga nagpangayo sanda nga maghimo tana kang milagro sa pagpamatuod nga sa Dios tana maghalin. ¹² Nagpanghayhay si Jesus kag nagkuon, "Andut nga ang mga tawo sa kadya nga panag-on nagapangita kang milagro? Sa pagkamatuod, sugidan ko kamo, indi gid pagpakitaan kang milagro ang hen-erasyon nga dya."

¹³ Ginbayaan sanda ni Jesus kag nagsakay sa baruto kag magtabok sa pihak kang linaw.

Ang Tapay kang mga Fariseo kag ni Herodes

(Mateo 16:5-12)

¹⁴ Kar-on, ang mga disipulo ni Jesus nalipat magdara kang tinapay kag sambilog lang ang dara nanda sa baruto. ¹⁵ Ginpaandaman sanda ni Jesus, "Mag-andam gid kamo sa tapay kang mga Fariseo kag sa tapay ni Herodes."

¹⁶ Naghambalanay ang mga disipulo, "Ginhambal na ria tungud hay wara kita ti dara nga tinapay!"

¹⁷ Naman-an ni Jesus ang andang ginahambalan gani nga ginpamangkot na sanda, "Andut nga ginahambalan ninyo nga wara kamo ti dara nga tinapay? Wara pa gihapon haw kamo makamaan ukon makaintiende? Kulang pa gihapon haw ang inyo paghangup?"

¹⁸ May mga mata man kabay kamo, andut haw nga indi kamo makakita? Kag may mga talinga man kabay kamo, ti andut haw nga indi kamo makabati? Nalipat run kamo haw? ¹⁹ Kang ginpamihak-pihak ko ang lima ka bilog nga tinapay para sa lima ka libo, pira pa haw ka alat nga buta kang sobra nga ginpamihak-pihak nga pagkaun ang natipon ninyo?"

Nagsabat sanda, "Napulo'g darwa!"

²⁰ "Kag kang ginpamihak-pihak ko ang pito ka bilog nga tinapay para sa apat ka libo, pira pa ka alat nga buta kang sobra nga ginpamihak-pihak nga pagkaun ang natipon?"

Kuon nanda, "Pito!" ²¹ Gani ginpamangkot sanda ni Jesus, "Ti, andut sa ano haw nga indi pa angud kamo makahangup?"

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Bulag sa Betsaida

²² Nagdungka sanday Jesus sa Betsaida. May mga tawo nga nagdara kana kang sangka bulag kag nagpakitluoy sanda kana nga itandugun na ang bulag nga dya. ²³ Gindapit ni Jesus ang bulag kag tuytoy paggwa sa baryo. Gindupraan na ang mga mata kang bulag kag gintungtongan na dya kang anang alima, kag ginpamangkot, "Ti, may makita kaw run?"

²⁴ Naglantaw ang tawo kag magsabat, “Huid, makita ko ang mga tawo pero daw pareho sanda kang mga kahoy nga nagaparanaw.”

²⁵ Ginbutang liwan ni Jesus ang anang alima sa mga mata kang bulag nga dya. Kag nagmulalung gid tana ka mayad kag nagbalik ang anang panuruk kag makita na run gid ka athag ang tanan. ²⁶ Ginpauli tana ni Jesus kag ginkun-an, “Indi kaw run magbalik rugto sa baryo!”

Ang Ginpabutyag ni Pedro nahanungud kay Jesus

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Nag-agto si Jesus kag ang anang mga disipulo sa mga kabaryohanang Cesarea Filipos. Sa dalanun, ginpamangkot ni Jesus ang anang mga disipulo, “Abi, sugidi ninyo ako, para sa mga tawo sin-o ako?”

²⁸ Nagsabat sanda, “May mga nagakuon nga ikaw si Juan nga Manugbawtiso. Ang iba ruman tana nagakuon nga ikaw si Elias. Kag ang iba pa gid tana nagakuon nga isara ikaw sa mga propeta.” ²⁹ Ginpamangkot sanda ni Jesus, “Para tana kaninyo, sin-o ako?”

Nagsabat si Pedro, “Ikaw amo ang Cristo!”

³⁰ Dayon ginmandoan sanda ni Jesus, “Indi gid ninyo pagpanugid sa bisan kay sin-o ang nahanungud kanakun!”

Naghambal si Jesus nahanungud sa anang Kamatayun

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Dayon nagpanudlo si Jesus kananda nga ang Anak kang Tawo kinahanglan nga mag-agum kang duro nga mga pag-antos, pagasikwayun tana kang mga kamal-aman kag kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga manunudlo kang Kasugoan. Pagapatyun tana pero pagkatapos kang tatlo ka adlaw mabanhaw tana. ³² Maathag gid ang paghambal ni Jesus ka dya kananda. Gani gindara tana ni Pedro sa uruunahan kag ginsabdung. ³³ Pero nagbalikid si Jesus kag ginturuk na ang iba nga mga disipulo kag ginsabdung si Pedro, “Parayu ikaw kanakun, Satanas! Ang imong panghuna-huna bukun ti sa Dios maghalin kundi sa tawo!”

³⁴ Dayon, gintawag ni Jesus ang mga tawo imaw kang anang mga disipulo kag nagkuon, “Ang bisan sin-o nga gusto magsunod kanakun kinahanglan nga indi na pagpasulabihun ang anang kaugalingun, kag magpas-an kang anang kros kag magsunod kanakun. ³⁵ Tungud hay ang bisan sin-o nga nagatipig kang anang kabuhi, maduraan ka dya. Pero ang bisan sin-o tana nga magdura kang anang kabuhi tungud kanakun kag sa Mayad nga Balita amo ang makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan.

³⁶ Tungud hay ano gid bala ang pulos kon maangkun

kang tawo ang bilog nga kalibutan pero maduraan tana kang kabuhi? ³⁷ Ano ang mabaylo kang tawo agud nga maangkun na liwan ang anang kabuhi? Wara gid. ³⁸ Gani, ang bisan sin-o nga magakahuya kanakun kag kang akun mga pulong sa mga tawo nga nagtalikod sa Dios kag malaot sa kadya nga panag-on, ikahuya man tana kang Anak kang Tawo sa anang pagbalik nga may himaya kang anang Amay imaw kang balaan nga mga anghel.”

9 Kag nagkuon pa gid si Jesus, “Sa pagkamatuod sugidan ko kamo, may iba nga nagatirindug rugya nga indi mapatay hasta nga makita nanda ang paghari kang Dios nga may gahum.”

Ang Pagbaylo kang Dagway ni Jesus

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

² Pagkaligad kang anum ka adlaw, gin-imaw ni Jesus sanday Pedro kag ang magbugto nga si Santiago kag Juan kag nagtukad sanda sa sangka mataas nga bukid nga sandahanun lang. Samtang nagaturuk sanda kay Jesus, nakita nanda nga nagbaylo ang anang dagway.

³ Ang anang bayo nagbanaag sa ka puti nga tama ka makasirilaw nga wara ti bisan sin-o sa kalibutan nga makapaputi kang pareho ka dya. ⁴ Nakita nanda si Elias imaw ni Moises nga nagapakig-istorya kay Jesus.

⁵ Kag nagkuon si Pedro kay Jesus, “Maestro, mayad gid nga rugya kita! Mahimo kami kang tatlo ka karakamaling, ang isara para kanimo, ang isara tana para kay Moises kag ang isara pa gid para kay Elias.” ⁶ Wara tana kamaan kon ano ang anang hambalun tungud hay sobra gid ang andang kahadluk.

⁷ Dayon, ginlikupan sanda kang panganod, kag may limug nga halin sa panganod nga nagakuon, “Amo dya ang akun hinigugma nga Anak, pamatii ninyo tana.”

⁸ Sa hinali, kang magturuk sanda sa palibot, wara run sanda ti nakita nga imaw nanda magluwas lang kay Jesus.

⁹ Kang nagapadulhog run sanda sa bukid, ginmandoan sanda ni Jesus nga indi gid nanda pagpanugid sa bisan kay sin-o ang andang nakita, hasta nga ang Anak kang tawo mabanhaw halin sa mga minatay.

¹⁰ Gani ginhipsan lang nanda dya. Pero nagpina-mangkotanay sanda kon ano ang buut hambalun kang anang ginkuon nga pagkabanhaw halin sa mga minatay. ¹¹ Kag ginpamangkot nanda si Jesus, “Andut haw nga nagakuon ang mga manunudlo kang Kasugoan nga kinahanglan magauna ka abot si Elias?”

¹² Nagsabat tana kananda, “Matuod gid man nga magauna ka abot si Elias sa pag-aman kang tanan nga mga butang. Kag andut haw nga ginakuon sa Kasulatan nga ang Anak kang Tawo kinahanglan nga mag-agum kang duro nga mga pag-antos kag pagasikwayun? ¹³ Pero ginakuon ko kaninyo nga nag-abot run si Elias kag ginhimo nanda kana kon ano ang gusto

nanda himoon, suno sa nasulat sa kasulatan nahanungud kana.”

Gin-ayad ni Jesus ang Bata nga Nasab-an kang Malaot nga Ispirito

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

¹⁴ Kang nakabalik run sanday Jesus sa iba nga mga disipulo, nakita nanda nga napalibotan sanda kang tama ka duro nga mga tawo, kag nagapakigbais kananda ang mga manunudlo kang kasugoan.

¹⁵ Pagkakita kang mga tawo kay Jesus, natingala gid sanda ka mayad, kag nagdinalagan sanda sa pag-abi-abi kana. ¹⁶ Nagpamangkot si Jesus sa anang mga disipulo, “Ano ang ginapakigbais ninyo kananda?”

¹⁷ Nagsabat ang sangka tawo halin sa karak-an, “Maestro, gindara ko ang akun bata nga laki rugya kanimo tungud hay nasab-an tana kang malaot nga ispirito nga amo ang nagpaapa kana. ¹⁸ Kada aboton tana, ginalampus tana kang malaot nga ispirito. Dayon, nagaburora ang anang ba-ba kag nagabagrut ang anang mga unto kag nagatiskug tana. Ginpangabay ko ang imong mga disipulo nga paggwaun nanda ang malaot nga ispirito, ugaring indi man sanda makasarang.”

¹⁹ Nagkuon si Jesus kananda, “Kamo nga mga tawo sa kadya nga panag-on wara gid kamo ti pagtoo! Hasta san-o pa ayhan nga magapakig-imaw ako kaninyo? Hasta san-o pa ayhan ang akun pag-agwanta kaninyo? Dar-a rugya kanakun ang bata!” ²⁰ Kag gindara nanda kana ang bata.

Kang makita kang malaot nga ispirito si Jesus, ginpakudug na lagi ang bata. Natumba dya sa lupa kag nagligid-ligid nga nagaburora ang anang ba-ba. ²¹ Ginpamangkot ni Jesus ang tatay kang bata, “Halin pa kan-o nga nagatulad tana karia?”

Nagsabat ang tatay, “Halin pa ria kang bata pa tana. ²² Masami nga ginatablug na dya sa kalayo kag itagbung sa tubig agud nga mapatay. Gani kon makasarang ikaw, maluoy ikaw kanamun, kag buligi man kami.”

²³ Nagsabat si Jesus, “Ano ang buut mo hambalun kang, ‘kon makasarang kaw?’ Ang tanan nga butang mahimo gid sa tawo nga may pagtoo.”

²⁴ Lagi-lagi nagsinggit ang tatay kang bata, “Nagatuo ako pero kulang pa. Buligi ako sa kakulangan ko nga dya.”

²⁵ Kag kang matalupangdan ni Jesus nga ang mga tawo nagadinagusu run paagto kananda, ginmandoan na ang malaot nga ispirito, “Ikaw nga malaot nga ispirito nga nagapabungul kag nagapaapa, ginamandoan ko ikaw nga maggwa kana kag indi run gid magbalik liwan kana!”

²⁶ Nagsinggit ang malaot nga ispirito kag ginpakudug ka mayad ang bata kag naggwa. Ang bata

daw sa bangkay run kon turukun, gani nga ang kala-banan sa mga tawo nagkuon, “Patay run ria!” ²⁷ Pero ginkaptan ni Jesus sa alima ang bata kag ginbuligan dya nga makatindug, kag nagtindug dya.

²⁸ Kang makasulud run sanday Jesus sa balay kag kang sandahanun run lang, ginpamangkot tana kang anang mga disipulo, “Andut nga indi tamun haw ka sarang magtabog kang malaot nga ispirito nga to?”

²⁹ Nagsabat si Jesus kananda “Indi nyo gid man masarangan nga itabogon ang amo to nga sahi kang malaot nga ispirito kon bukun ti paagi sa pangamuyo.” †

Naghambal ruman si Jesus nahanungud sa Anang Kamatayun

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰ Naghalin sanday Jesus sa lugar nga to kag nag-agi sa Galilea. Indi malyag si Jesus nga may makamaan kon diin tana, ³¹ tungud hay nagapanudlo tana sa anang mga disipulo nga ang Anak kang Tawo igatugyan sa alima kang mga tawo. Pagapatyun nanda tana pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw tana.

³² Pero wara nanda mahangpi ang buut hambalun kang ginapanudlo na nga dya kag nahadluk man sanda mamangkot kana.

Sin-o ang Labaw sa Tanan?

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³ Nag-abot sanda sa Capernaum. Kag kang sa balay run si Jesus ginpamangkot na ang anang mga disipulo, “Ano ang ginabaisan ninyo sa dalanun?”

³⁴ Pero naghipus lang sanda tungud hay kang rugto sanda sa dalanun nagabinaisay sanda kon sin-o gid kananda ang labaw sa tanan. ³⁵ Nagpungko si Jesus kag gintawag na ang napulo'g darwa na ka disipulo kag nagkuon kananda, “Ang bisan sin-o nga gusto mangin una, kinahanglan nga mangin urihi tana sa tanan kag mangin alagad kang tanan.” ³⁶ Dayon, nagbuul tana kang sangka bata kag ginpatindug sa tunga nanda. Ginsabak na dya kag nagkuon kananda, ³⁷ “Ang bisan sin-o nga magabaton sa sangka bata nga pareho ka dya tungud sa akun ngaran, nagabaton kanakun. Kag ang bisan sin-o nga nagabaton kanakun, bukun ti ako ang anang ginabaton kundi ang nagpadara kanakun.”

Ang Wara Nagakontra Kanatun Kadampig Natun

(Lucas 9:49-50)

³⁸ Nagkuon si Juan kay Jesus, “Maestro, may nakita kami nga tawo nga nagapanabog man kang demonyo nga ginagamit ang imo ngaran kag gintapna namun tana tungud hay bukun tana ti kaimaw natun.”

† ang iba nga mga kasulatan gindugang ang “kag pagpuasa.”

³⁹ Pero nagsabat si Jesus, "Indi ninyo tana pagtapnaa tungud hay wara ti bisan sin-o nga nagahimo kang makatiringala nga butang sa akun ngaran kag dayon maghambal kang sayud nahanungud kanakun. ⁴⁰ Tungud hay ang bisan sin-o nga wara nagakontra kanatun kadampig natun. ⁴¹ Sugidan ko kamo, ang bisan sin-o nga magapainum kaninyo kang tubig tungud hay ana kamo ni Cristo magabaton gid tana kang padya."

Ang mga Pagsulay

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴² "Ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan nga makasala ang isara sa mga kabataan nga dya, mas mayad pa nga pamatohan ang anang liug kang bahul nga garalingan nga bato kag itagbung sa dagat.

⁴³ Gani kon ang imong alima amo ang mangin kabangdanan kang imong pagpakasala, utda dya. Mayad pa nga makaagum ikaw kang kabuhi nga wara ti katapusan nga sampihak ang imong alima sangsa darwa ang imong alima kag sa impyerno ikaw maagto, rugto sa kalayo nga wara ti katapusan ang anang pagdaba-daba, ⁴⁴ [nga sa diin ang mga ulod wara nagakapatay kag ang kalayo wara ti katapusan ang anang pagdaba-daba.] ⁴⁵ Kag kon ang imong kahig amo ang mangin kabangdanan kang imong pagpakasala, utda dya.

Mayad pa nga makaagum ikaw kang kabuhi nga wara ti katapusan nga sampihak ang imong kahig sangsa darwa ang imong kahig kag itablug ikaw sa impyerno, ⁴⁶ [nga sa diin ang mga ulod wara nagakapatay kag ang kalayo wara ti katapusan ang anang pagdaba-daba.] ⁴⁷ Kag kon ang imong mata amo ang mangin kabangdanan kang imong pagpakasala, lukita dya.

Mayad pa nga magpasakup ikaw sa paghari kang Dios nga sampihak ang imong mata sangsa timbang ang imong mata kag itablug ikaw sa impyerno, ⁴⁸ nga sa diin ang mga ulod wara nagakapatay kag ang kalayo wara ti katapusan ang anang pagdaba-daba.

⁴⁹ "Tungud hay ang kada isara pagapaputliun paagi sa kalayo pareho kang haralad nga ginaasinan.

⁵⁰ "Mapuslanun ang asin pero kon madura run gani ka dya ang anang kapait, paano mo pa dya maggamit sa pag-unaw?

"Mangin pareho kamo kang asin nga mapuslanun; magpakighidait kamo sa isara kag isara."

Nagtudlo si Jesus nahanungud sa Pagbulagay

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

10 Pagkatapos karia, naghalin si Jesus sa lugar nga to kag mag-agto sa mga lugar nga sakup kang Judea kag sa tabok kang suba kang Jordan. Tama ru-

† ang bersikulo 44 kag 46 pareho gid sa bersikulo 48, kag wara gin-abay sa iba nga mga kasulatan †† ang bersikulo 44 kag 46 pareho gid sa bersikulo 48, kag wara gin-abay sa iba nga mga kasulatan

man ka duro nga mga tawo ang nagtiripon kana kag ginpanudloan na sanda suno sa anang kinaandan.

² May mga Fariseo nga nagparapit kay Jesus agud tirawan tana. Nagpamangkot sanda kana, "Sugidi kami, ginatugot bala sa kasugoan nga bulagan kang bana ang anang asawa?"

³ Nagsabat si Jesus, "Ano haw ang sugo ni Moises kaninyo?"

⁴ Nagkuon sanda, "Nagtugot si Moises nga ang bana maghimo kang kasulatan kang pagbulaganay sa anang asawa, kag dayon pahalinun na."

⁵ Pero nagkuon si Jesus kananda, "Ginsulat ni Moises ang sugo nga dya tungud hay mga awut kamo ti ulo.

⁶ Pero halin kang pagtuga kang kalibutan, 'ang Dios nagtuga kananda nga laki kag bayi.' ⁷ 'Tungud ka dya ang laki magabiya sa anang tatay kag nanay kag magtingub sa anang asawa, ⁸ kag sanda nga darwa mangin isara.' Gani bukun run sanda ti darwa kundi isara run lang. ⁹ Gani, ang gintingub run kang Dios indi dapat nga ibulagun kang bisan sin-o."

¹⁰ Kang sa balay sanda run, namangkot ang mga disipulo kana nahanungud sa mga butang nga dya.

¹¹ Nagkuon tana kananda, "Ang bisan sin-o nga magabulag sa anang asawa kag mangasawa liwan kang iba, dya nga tawo nakasala kang pagpanginbayi batok sa anang una nga asawa. ¹² Sa amo man, ang bayi nga magabulag sa anang bana kag mamana liwan kang iba, nakasala man tana kang pagpanginlaki."

Ginbindisyonan ni Jesus ang mga Magagmay nga mga Bata

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Kar-on, may mga tawo nga nagpangdara kay Jesus kang mga magagmay nga mga bata agud nga matungtongan na sanda kang anang alima. Pero ginsaway sanda kang mga disipulo. ¹⁴ Ugaring kang maki-ta dya ni Jesus, nag-ugut tana kag ginhambalan na ang mga disipulo, "Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magparapit kanakun kag indi ninyo sanda pagpunggi, tungud hay ang pagaharian kang Dios amo ang mga tawo nga pareho kananda. ¹⁵ Sugidan ko kamo, ang bisan sin-o nga indi magbaton kang paghari kang Dios pareho kang mga bata nga dya indi makapasakup rugya ka dya." ¹⁶ Kag ginpangsabak na ang mga bata kag gintungtongan na kang anang alima ang kada isara kananda kag ginbindisyonan.

Ang Manggaranun nga Tawo

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ Kang manugpanaw run si Jesus, may sangka tawo nga nagdalagan parapit kana kag nagluhod sa anang atubang kag nagpamangkot, "Mayad nga Maestro, ano bala ang akun dapat himoon agud to nga

makaangkun ako kang kabuhi nga wara ti katapusan?"

¹⁸ Nagkuon si Jesus kana, "Andut haw nga ginatawag mo ako nga mayad? Wara gid ti iba nga mayad kundi ang Dios gid lang. ¹⁹ Naman-an mo run kon ano ang ginakuon sa kasugoan: 'Indi ikaw magpatay, indi ikaw magpakighilawas, indi ikaw magpanakaw, indi ikaw magbutig sa imo pagtistigo, indi ikaw magpangdaya, kag tahuda ang imong tatay kag nanay.'"

²⁰ Nagsabat ang tawo, "Maestro, natuman ko run ang tanan nga ria halin pa kang bata ako."

²¹ Ginturuk tana ni Jesus nga may pagpalangga, kag magkuon, "May sangka bagay pa nga nakulang kani-mo. Panaw kag ibaligya ang imong mga pagkabutang kag ang kwarta ipanugro sa mga imol, kag makaangkun ikaw kang manggad sa langit, pagkata-pos, balik ikaw rugya kag magsunod kanakun."

²² Pagkabati kang tawo ka dya, nasubuan gid tana ka mayad kag nagpanaw nga masinurub-un tungud nga tama gid tana ka manggaranun.

²³ Dayon, nagturuk si Jesus sa palibot kag nagkuon sa anang mga disipulo, "Daw ano ka budlay para sa mga manggaranun nga tawo ang magpasakup sa paghari kang Dios."

²⁴ Natingala gid ang mga disipulo sa mga ginpanghambal na nga dya. Pero nagkuon liwan si Jesus kananda, "Mga anak, tama gid ka budlay ang magpasakup sa paghari kang Dios. ^{†25} Mas mahapus pa sa kamelyo ang mag-agi sa buho kang dagum sangsa manggaranun nga magpasakup sa paghari kang Dios."

²⁶ Tungud ka dya, labi pa gid nga natingala ang mga disipulo, kag nagpinamangkotanay sanda, "Kon amo, sin-o run lang bay ang maluwas?"

²⁷ Ginturuk sanda ni Jesus kag nagkuon, "Kon sa tawo indi gid dya mahimo, pero lain tana sa Dios, tungud hay ang tanan nga butang mahimo na."

²⁸ Dayon nagkuon si Pedro, "Kami tamun, ginbayaan namun ang tanan kag nagsunod kanimu."

²⁹ Nagsabat si Jesus, "Sugidan ko kamo, wara ti bisan sin-o nga nagbiya kang anang balay ukon mga kabugtoan ukon nanay ukon tatay ukon mga kabataan ukon mga kalupaan tungud kanakun kag sa Mayad nga Balita, ³⁰ nga indi makabaton kang balus nga sanggatos ka pilo sa kadya nga mga panag-on—mga balay, mga kabugtoan, mga nanay, mga kabataan, kag mga kalupaan, imaw man ang mga paghingabot. Kag sa paraaboton nga mga panag-on makaangkun tana kang kabuhi nga wara ti katapusan. ³¹ Pero duro nga mga dungganun kadya ang mangin kubus sa urihi kag duro nga mga kubus kadya ang mangin dungganun sa urihi."

[†] sa iba nga mga kasulatan gindugang ang, "para sa mga tawo nga nagasarig sa andang manggad"

Sa Ikatlo nga Bes Naghambal si Jesus nahanungud sa Anang Kamatayun

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Sa dalanun sanday Jesus patukad sa Jerusalem, kag nagauna si Jesus sa anang mga disipulo. Natingala sanda, kag ang iba tana nga mga nagasurunod nahadluk. Gintipon ruman ni Jesus ang anang mga disipulo kag naghambal tana kananda nahanungud sa anang ginapaabot nga matabo kana. ³³ Nagkuon tana, "Pamati kamo, nagatukad kita paagto sa Jerusalem nga sa diin ang Anak kang Tawo igatugyan sa mga pangulo kang Kaparian kag sa mga manunudlo kang kasugoan, kag sintensyahan nanda tana kang kamatayun kag itugyan sa mga bukun ti Judio. ³⁴ Pagayagutaun nanda tana, dupraan kag hanoton kag pagapatyun; pero pagkatapos kang tatlo ka adlaw mabanhaw tana."

Ang Pangabay ni Santiago kag Juan

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Nagparapit kay Jesus ang mga bata ni Zebedeo nga sanday Santiago kag Juan kag magkuon kana, "Maestro, may ipangabay raad kami kanimu nga himoon mo para kanamun."

³⁶ Nagsabat si Jesus, "Ano raad haw ang gusto ninyo nga himoon ko para kaninyo?"

³⁷ Nagsabat sanda, "Papungkoa kami sa tupad nimo kon maghari run ikaw; ang isara sa tuo nayon kag ang isara tana sa wala nayon."

³⁸ Pero nagkuon si Jesus kananda, "Wara kamo kamaan kon ano ang inyo ginapangayo. Masarangan bala ninyo atubangun ang mga pag-antos nga akun pagaantosan? Masarangan man bala ninyo atubangun ang kamatayun nga akun pagaagumun?"

³⁹ Nagsabat sanda, "Hud, masarangan namun!" Nagkuon si Jesus kananda, "Magaantos gid man kamo pareho kang akun pag-antos kag mapatay gid man kamo pareho kanakun. ⁴⁰ Pero wara ako ti kinamatarung nga magpili kon sin-o ang magapungko sa akun tuo ukon wala, kundi ang Dios amo ang magatugro ka dya sa mga tawo nga anang gintigan-an."

⁴¹ Kang mabatian dya kang napulo ka disipulo, nagugut sanda kanday Santiago kag Juan. ⁴² Gani gintipon sanda ni Jesus kag ginkun-an, "Nakamaan kamo nga ang mga tawo nga ginakabig nga mga manugdumara kang mga bukun ti Judio, amo ang nagagahum kananda, kag ang nagapangulo kananda amo ang ginasunod nanda. ⁴³ Pero bukun tana ti amo ria kaninyo. Sa baylo, kon sin-o kaninyo ang gusto nga mangin dungganun, kinahanglan nga mangin surugoon tana kang tanan, ⁴⁴ kag kon sin-o man nga gusto mangin pangulo, kinahanglan nga mangin uripun tana kang tanan."

⁴⁵ Tungud hay bisan ang Anak kang Tawo wara mag-abot sa kalibutan para alagadun kundi para mag-alagad kag magtugro kang anang kabuhi sa pagtubos kang duro.”

Gin-ayad ni Jesus ang Bulag nga si Bartimeo

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶ Kar-on, nakaabot sanda sa Jerico, kag kang naga-pagwa run si Jesus sa syudad nga to imaw kang anang mga disipulo kag kang tama ka duro nga mga tawo, may sangka bulag rugto nga nagapungko kag naga-pakilimos sa binit kang dalan. Tana ka dya si Bartimeo nga bata ni Timeo. ⁴⁷ Kang mabatian na nga si Jesus nga taga-Nazaret ang nagaagi, nagsinggit tana, “Jesus nga kaliwat ni David, maluoy ikaw kanakun!”

⁴⁸ Duro nga mga tawo ang nagsaway kana kag ginkun-an tana nga maghipus. Pero gintudohan na pa gid gani nga singgit, “Kaliwat ni David, maluoy ikaw kanakun!”

⁴⁹ Nagpundo si Jesus kag magkuon, “Tawga ninyo tana!”

Kag gintawag nanda ang bulag kag ginkun-an, “Magkalipay ikaw; tindug dyan, hay ginapatawag na ikaw.”

⁵⁰ Gintablug na ang anang kunup kag magtindug dayon kag magparapit kay Jesus.

⁵¹ Ginpamangkot tana ni Jesus, “Ano haw ang gusto mo nga himoon ko kanimo?”

Nagsabat ang bulag, “Maestro, gusto ko nga makakita.”

⁵² Nagkuon si Jesus kana, “Panaw run. Ang imong pagtoo amo ang nag-ayad kanimo.”

Kato lagi makakita run tana kag nagsunod tana kay Jesus sa dalanun.

Ang Pagsulud ni Jesus sa Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

11 Kang nagahinamput run sanday Jesus sa Jerusalem marapit sa mga banwa kang Betfage kag Betania, rugto sa Bukid kang mga Olibo, ginsugo ni Jesus ang darwa na ka mga disipulo ² nga nagakuon, “Agto kamo sa sunod nga baryo. Pag-abot ninyo rugto, may makita kamo nga sangka tinday nga asno nga nabangut kag wara pa gid masakyi. Hubadi ninyo dya kag dar-un rugya. ³ Kon may mamangkot gani kaninyo kon andut nga ginahimo ninyo ria, sab-tun ninyo nga, ‘Kinahanglan dya kang Ginoo kag ibalik na man dayon.’”

⁴ Gani nagpanaw sanda kag nakita nanda sa dalan ang sangka tinday nga asno nga nabangut sa pwertahan kang sangka balay, kag ginhubadan nanda dya.

⁵ Ang mga tawo rugto nga nagatirindug namangkot

kananda, “Andut nga ginahubadan ninyo ang tinday nga ria?”

⁶ Nagsabat sanda suno sa ginkuon ni Jesus kananda, kag ginpabay-an sanda nga maghalin. ⁷ Gindara nanda ang tinday nga asno kay Jesus kag ginhapinan nanda kang andang mga kunup ang likod na ka dya kag nagsakay si Jesus rugya ka dya. ⁸ Duro nga mga tawo ang naghurumlad kang andang mga kunup sa dalan, samtang ang iba tana nagpanapas kang mga marabong nga sanga sa kaumahan kag ginpangladlad sa dalan. ⁹ Ang mga tawo nga nagauna kay Jesus kag ang mga nagasurunod kana nagasiringgit, “Hosanna! Pakamayadun ang nagaabot nga ginpadara kang Ginoo! ¹⁰ Pakamayadun ang magaabot nga ginharian kang atun ulang nga si David. Dayawun ang Dios sa kalangitan!”

¹¹ Nagsulud si Jesus sa Jerusalem kag nag-agto tana sa templo kag nagpanghulung-hulung sa palibot. Tungud hay sirum run, naggwa si Jesus kag nag-agto sa Betania imaw kang napulo'g darwa ka mga disipulo.

Ginsumpa ni Jesus ang Kahoy nga Higera

(Mateo 21:18-19)

¹² Pagkadason nga adlaw, samtang nagapabalik sanday Jesus halin sa Betania, nakabatyag tana kang gutum. ¹³ May nakita tana sa unahan nga kahoy nga higera nga marabong ang anang mga dahon. Gin-ag-tonan na dya kag turukun kon may bunga. Pero kang maparapitan na run dya, nasapwan na nga puro lang man dya dahon tungud hay bukun pa ti tagburunga kang higera. ¹⁴ Gani ginkun-an na ang kahoy nga higera, “Halin kadya wara run gid ti may magkaun kang imong bunga.”

Ang ginkuon na nga dya nabatian kang anang mga disipulo.

Nag-agto si Jesus sa Templo

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵ Pagkaabot nanda sa Jerusalem, nagsulud si Jesus sa templo kag ginpanabog na ang mga nagapamali-gya kag nagapamakal. Ginpamaliskad na ang mga lamesa kang mga manugbaylo kang kwarta kag ang mga purongkoan kang mga manugbaligya kang pat-ing. ¹⁶ Gindumilian na ang bisan sin-o nga magdara kang bisan ano nga mag-agi sa templo. ¹⁷ Gintudloan na ang mga tawo, “Indi bala nga nasulat sa kasulatan nga nagkuon ang Dios ‘Ang akun balay pagatawgun nga balay-parangamuyoan para sa tanan nga mga katawhan halin sa nagkalain-lain nga mga nasyon?’ Pero ginhimo ninyo dya nga paranagoan kang mga takawan.”

¹⁸ Nabatian dya kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga manunudlo kang Kasugoan. Gani, nag-

pangita sanda kang paagi nga mapatay si Jesus. Nahadluk sanda kana tungud hay ang tanan nga mga tawo nanamian gid sa anang mga ginapanudlo.

¹⁹ Pagkasirum, naggwa sanday Jesus sa syudad.

Ang Pagturon-an Halin sa Kahoy nga Higera

(Mateo 21:20-22)

²⁰ Pagkaaga, samtang nagapanaw sanda sa dalanun, nakita nanda ang kahoy nga higera nga laya run hasta gid sa anang mga gamot. ²¹ Nadumduman ni Pedro ang natabo kag nagkuon tana kay Jesus, "Maestro, turuka bala, ang kahoy nga higera nga imo ginsumpa laya run!"

²² Nagkuon si Jesus kananda, "Magtoo kamo sa Dios! ²³ Sugidan ko kamo, ang bisan sin-o nga magkuon sa bukid nga dya nga maghalin kag magsaylo sa dagat, kag wara nagapangduha-duha sa anang tagipusoon kundi nagatuo nga ang anang ginkuon matabo gid, matuman gid dya. ²⁴ Gani ginakuon ko kaninyo nga kon mangamuyo gani kamo sa pagpangayo kang bisan ano nga butang, magtuo kamo nga inyo run dya nabaton kag maangkun gid ninyo dya. ²⁵ Sa tion naga-pangamuyo kamo, kon may ginalainan kamo kang buut patawara anay ninyo tana agud to nga ang inyo Amay sa langit magapatawad man kaninyo sa inyo mga kasal-anan. ²⁶ Pero kon indi gani kamo magpatawad sa iba, indi man kamo pagpatawarun kang inyo Amay sa langit." †

Ang Pamangkot nahanungud sa Awtoridad ni Jesus

(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

²⁷ Nag-abot ruman sanday Jesus sa Jerusalem kag kang nagapanaw tana sa templo, ginparapitan tana kang mga pangulo kang kaparian, mga manunudlo kang Kasugoan kag kang mga kamal-aman. ²⁸ Ginpamangkot nanda si Jesus, "Ano ang imo awtoridad sa pagpanghimo kang dya nga mga butang? Kag sin-o ang nagtugro kanimong awtoridad sa paghimo ka dya?"

²⁹ Nagkuon si Jesus kananda, "May pamangkot man ako kaninyo; sabta ninyo ako, kag isugid ko kaninyo kon ano ang akun awtoridad sa paghimo kang dya nga mga butang. ³⁰ Sugidi ninyo ako, sa diin naghaling ang awtoridad ni Juan sa pagpangbawtiso, sa Dios bala ukon sa tawo?"

³¹ Kag nagbinaisay sanda nga nagakuon, "Kon magkuon kita nga sa Dios maghalin, makuon tana nga, 'Andut nga wara kamo magpati kana?' ³² Pero kon magkuon kita nga 'Sa tawo maghalin...'" (Nahadluk sanda sa mga tawo tungud hay ginakilala kang mga tawo nga si Juan matuod nga propeta.) ³³ Gani nagsabat sanda kay Jesus, "Wara tamun kamaan."

† sa iba nga mga daan nga kasulatan, gindugang ang dya nga bersikulo.

Kag ginkun-an man sanda ni Jesus, "Indi ko man pag-isugid kaninyo kon ano ang akun awtoridad sa paghimo kang dya nga mga butang."

Ang Paraanggidan nahanungud sa mga Agsador

(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

12 Naghambal si Jesus sa mga tawo paagi sa mga paraanggidan, "May sangka tawo nagtanum kang ubas sa anang uma. Ginkudalan na dya palibot kag nagkutkot tana kang buho para purugaan kang ubas. Nagpatindug man tana kang mataas nga barantayan. Pagkatapos, ginpaagsa na ang anang ubasan kag nagpanaw sa iba nga lugar. ² Kang pag-abot kang tag-arani kang ubas, nagpadara tana kang anang surugoon sa mga agsador sa pagbuul kang anang huray sa patubas. ³ Pero gindakup kang mga agsador ang surugoon kag ginbakol nanda dya kag ginpabalik nga wara gid ti dara. ⁴ Dayon nagsugo liwan ang tag-iya kang lain nga surugoon. Ginlampusan dya kang mga agsador sa ulo kag ginpakahuy-an. ⁵ Nagsugo pa gid tana kang sangka surugoon pero ginpatay nanda dya. Amo man dya ang natabo sa iba pa gid nga mga surugoon nga anang ginpadara. Ang iba ginpamakol nanda kag ang iba tana ginpamatay. ⁶ Isara run lang ang nabilin nga sarang na mapadara; ang anang pinalanga nga bata. Kang urihi, ginpadara na ang anang bata kananda. Nagkuon tana sa anang kaugalingun, 'Tahaun gid nanda ang akun bata!' ⁷ Pero nagmunohay ang mga agsador, 'Dyaay ang manunubli! Dali, patyun natun tana agud to nga mangin atun run ang anang paranubliun!' ⁸ Gani gindakup nanda dya kag ginpatay, kag gintablug sa gwa kang ubasan.

⁹ "Kar-on, ano bay ang himoon kang tag-iya kang ubasan? Agtonan na kag pamatyun ang mga agsador kag ipaagsa na sa iba ang anang ubasan. ¹⁰ Wara bala ninyo mabasa ang bahin kang kasulatan nga dya? 'Ang bato nga wara maluyagi kang mga manughimo kang balay,

amo pa ang nangin pinakapamusod nga bato.

¹¹ Ang Ginoo ang naghimo ka dya

kag tama gid dya ka makatiringala!"

¹² Gintinguhaan kang mga pangulo kang mga Judio nga dakpun si Jesus tungud hay naman-an nanda nga sanda ang ginatumud sa paraanggidan nga dya. Pero nahadluk sanda sa mga tawo gani ginbayaan nanda tana kag maghalin.

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagbayad kang Buwis

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ May mga Fariseo kag mga sumuronod ni Herodes nga ginpaagto nanda kay Jesus agud dakup-dakupun tana paagi sa anang mga hambal. ¹⁴ Nagparapit sanda kana kag nagkuon, "Maestro, naman-an namun nga

nagahambal ikaw kang matuod kag wara ikaw naga-padara-dara sa tawo tungud hay wara ikaw ti pinilian. Kag ginatudlo mo kon ano ang kabubut-un kang Dios sa tawo. Kar-on, ginatugot bala kang Kasugoan ang magbayad kang buwis sa Emperador kang Roma, ukon wara? ¹⁵ Dapat bala nga magbayad kita ukon in-di?"

Pero naman-an ni Jesus nga nagapakuno-kuno lang sanda, gani nagkuon tana kananda, "Andut haw nga ginadakup-dakup ninyo ako? Taw-i ninyo ako kang sangka kwarta nga pilak, kag turukun ko."

¹⁶ Gintugroan nanda tana. Kag ginpamangkot sanda ni Jesus, "Kay sin-o itsura kag ngaran ang nabutang rugya?"

Nagkuon sanda kana, "Ana kang Emperador!"

¹⁷ Gani nagkuon si Jesus kananda, "Itugro ninyo sa Emperador ang para sa Emperador kag itugro ninyo sa Dios ang para sa Dios." Kag natingala gid sanda kana.

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagkabanhaw

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸ May mga Saduceo nga nag-agto kay Jesus. Sanda ka dya wara nagapati nga may pagkabanhaw. Namangkot sanda kay Jesus, ¹⁹ "Maestro, nagsulat si Moises para kanatun nga, 'Kon mapatay ang sangka tawo kag mabilin ang anang asawa nga wara sanda ti bata, kinahanglan nga pangasaw-un kang bugto kang napatay ang balo agud to nga makapamata sanda para sa napatay.' ²⁰ May pito ka magburugto nga laki. Nangasawa ang kagurangnan kag napatay nga wara ti bata. ²¹ Ginpangasawa kang ikarwa nga bugto ang balo, kag napatay man dya nga wara sanda ti bata. Amo man ria ang natabo sa ikatlo nga bugto. ²² Tanan sanda nga pito nagpangasawa sa bayi kag napatay nga wara sanda ti bata. Kang urihi run, napatay man ang bayi.

²³ Kar-on, sa adlaw nga ang mga patay banhawun, sa kay sin-o tana asawa tungud hay sanda nga pito nakapangasawa kana?"

²⁴ Nagkuon si Jesus kananda, "Nagsayup gid kamo tungud hay wara kamo nakamaan kang ginakuon sa kasulatan ukon kang gahum kang Dios. ²⁵ Tungud hay kon banhawun run gani ang mga patay, indi run sanda ka dya mag-arasawahay; mangin pareho run sanda kang mga anghel sa langit. ²⁶ Kar-on, kon parte ruman tana sa pagkabanhaw kang mga patay, wara ninyo haw mabasahi sa libro ni Moises sa mga dinalan nahanungud sa nagadaba-daba nga purongpong? Nasulat rugto nga naghambal ang Dios kay Moises, 'Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, kag ang Dios ni Jacob.' ²⁷ Bukun tana ti Dios kang mga patay kundi kang mga buhi. Gani, sayup gid kamo."

Ang Labing Importante nga Sugo

(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

²⁸ May sangka manunudlo kang kasugoan rugto nga nakabati kang andang pagbinisay. Natalupangdan na nga mayad ang pagsabat ni Jesus kananda. Gani nagparapit tana kay Jesus kag namangkot, "Ano bala nga sugo ang labing importante sa tanan?" ²⁹ Nagsabat si Jesus, "Amo dyaay ang labing importante nga sugo, 'Pamati, Israel, ang Ginoo nga atun Dios, tana gid lang ang Ginoo; ³⁰ higugmaun mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os nimo nga tagipusoon, sa bug-os nimo nga kalag, sa bug-os nimo nga panghuna-huna kag sa bug-os nimo nga ikasarang.' ³¹ Ang ikarwa amo dyaay, 'Higugmaun mo ang imo isigka-tawo pareho kang imo paghigugma sa imong kaugalingun.' Wara run ti iba pa nga sugo nga makalabaw sa darwa nga dya."

³² Nagsabat ang manunudlo kang kasugoan, "Igsakto ikaw, Maestro. Matuod gid ang imong ginkuon nga isara lang ang Dios kag wara run gid ti iba magluwas kana. ³³ Kag higugmaun tana sa bug-os nga tagipusoon, sa bug-os nga panghuna-huna kag sa bug-os nga ikasarang. Kag higugmaun man kang tawo ang anang isigka-tawo pareho kang anang paghigugma sa anang kaugalingun. Dya tanan labing importante sangsa paghalad kang mga sinunog nga sapat kag kang iba pa nga mga haralad sa Dios."

³⁴ Nakita ni Jesus nga maaram tana magsabat, gani ginkun-an na dya, "Marapit run ikaw nga magpasakup sa paghari kang Dios."

Pagkatapos ka dya wara run ti nangahas nga magpamangkot kay Jesus.

Ang Pamangkot nahanungud sa Mesias

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵ Samtang nagapanudlo si Jesus sa templo, namangkot tana, "Paano makakuon ang mga manunudlo kang Kasugoan nga ang Mesias kaliwat ni David?"

³⁶ Si David mismo nagkuon paagi sa pagtuytoy kang Balaan nga Ispirito,

'Ang Ginoo nagkuon sa akun Ginoo,

Pungko ikaw sa akun tuo nayon

hasta nga mapyerde ko ang imong mga kaaway.'

³⁷ Si David mismo nagtawag kana nga Ginoo, gani paano bay nga nangin kaliwat tana ni David?" Mali-payun nga nagpamati kana ang tama ka duro nga mga tawo.

Nagpaandam si Jesus Batok sa mga Manunudlo kang Kasugoan

(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

³⁸ Sa anang pagpanudlo nagkuon si Jesus, "Mag-andam kamo sa mga manunudlo kang kasugoan.

Nanamian sanda ka dya maglagaw-lagaw nga nagabayo kang malabug, kag bugnohon nga may pagtahod kang mga tawo sa tindahan. ³⁹ Gusto gid nanda magpungko sa mga importante nga purongkoan sa mga sinagoga kag sa mga purongkoan sa tabadan nga gintigana para sa mga dungganun nga tawo. ⁴⁰ Ginapamuul nanda ang mga pagkabutang kang mga bayi nga balo kag ginatabon-tabonan lang nanda ang andang mga malain nga ginahimo kang mga malawid nga pagpangamuyo. Mas tama gid ka budlay nga silot ang andang maaguman.”

Ang Halad kang Bayi nga Balo

(Lucas 21:1-4)

⁴¹ Nagpungko si Jesus sa atubang kang burutangan kang kwarta sa templo. Ginaturuk na ang raku nga mga tawo nga nagahulog kang andang kwarta sa burutangan. Raku nga mga manggaranun ang naghurulog kang daragkul nga kantidad. ⁴² Dayon may nag-abot nga sangka imol nga bayi nga balo kag naghulog kang darwa ka metal nga sinsilyo nga nagatumbas kang gamay nga kwarta. ⁴³ Gintawag ni Jesus ang anang mga disipulo kag nagkuon kananda, “Sugidan ko kamo nga mas bahul pa ang ginhulog kang imol nga bayi nga dya sangsa tanan nga naghulog kang kwarta. ⁴⁴ Tungud hay ang iba nga to naghulog kang sobra sa andang manggad pero ang bayi tana nga dya bisan sa anang kaimolon gintugro na ang anang tanan, nga amo run lang ang nabilin nga anang pangabuhian.”

Naghambal si Jesus nahanungud sa Pagkaguba kang Templo

(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

13 Samtang nagapagwa si Jesus sa templo, ang isara sa anang mga disipulo nagkuon kana, “Turu-ka bala Maestro, tama gid ka nami gid kang mga bato kag ka daragkul kang mga balay!”

² Nagsabat si Jesus kana, “Nakita mo ang daragkul nga mga balay nga dya? Wara gid ti bisan sangka bato nga mabilin nga nagasampaw sa isara; marumpag gid dya tanan.”

Mga Kalisdanan kag Paghingabot

(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

³ Kang nagapungko si Jesus sa pagpanudlo rugto sa Bukid kang mga Olibo nga sa diin lantawun ang templo, nagparapit kana sanday Pedro, Santiago, Juan kag Andres kag nagpamangkot nga sandahanun lang, ⁴ “Sugidi kami, san-o bala dya matabo kag ano bala ang mga paratandaan nga matuman run ang tanan nga dya?”

⁵ Nagkuon si Jesus kananda, “Mag-andam kamo nga indi kamo mapatalang ni bisan sin-o. ⁶ Duro nga mga tawo ang magaturohaw nga magapakuno-kuno nga sanda amo ang Cristo kag duro ang mapatalang. ⁷ Kon makabati gani kamo kang mga ginahud kang gyera kag kang mga balita nga may gyera sa marayu, indi kamo magkahadluk. Ang mga butang nga dya kinahanglan nga matabo gid, pero bukun pa ti amo ria ang katapusan kang tanan. ⁸ Tungud hay magairin-away ang mga nasyon kag amo man ang mga ginharian. May mga linog sa nagkalain-lain nga lugar kag magaabot ang taggurutum. Pero dya umpisa pa lang nga daw pareho kang una nga pagpakutuy kang manugbata.

⁹ “Kamo mismo mag-andam man tungud hay pagadapun kamo kag itugyan sa mga hukmanan. Paganoton kamo sa mga sinagoga, kag pagapaatubangun kamo sa mga gobernador kag sa mga hari tungud kanakun agud to nga magapanaksi kamo kananda. ¹⁰ Kag kinahanglan nga mawali gid anay ang Mayad nga Balita sa tanan nga mga nasyon. ¹¹ Kag kon dakpun gani nanda kamo kag dar-un sa hukmanan, indi kamo magpalibug kon ano ang inyo ihambal. Kon mag-abot ang tion nga to ihambal ninyo kon ano ang ginatugro kaninyo, tungud hay bukun kamo ang nagahambal kundi ang Balaan nga Ispirito. ¹² May mga tawo nga magatugyan kang andang bugto para patyun, kag may mga tatay nga magahimo man ka dya sa andang mga kabataan, kag may mga kabataan nga magabato sa andang mga ginikanan kag ipapatay nanda dya. ¹³ Kaugtan kamo kang tanan tungud kanakun pero ang bisan sin-o tana nga magapadayon nga mapag-un hasta sa katapusan amo tana ang maluwas.”

Ang Makakurugmat nga Butang

(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

¹⁴ “Kon makita run gani ninyo ang makangiril-ad nga butang nga nagatindug sa indi na dapat tindugan (sa mga nagabasa ka dya, intiendiha gid ninyo ang inyo ginabasa), dapat ang mga tawo rugyan sa Judea magparalagyo run sa kabukidan. ¹⁵ Ang bisan sin-o nga rugto sa tapan nga atup kang anang balay, indi run magpanaog sa pagsulud sa anang balay para magbuul kang bisan ano. ¹⁶ Kag ang bisan sin-o nga rugto sa uma, indi run dapat mag-uli sa pagbuul kang anang kunup. ¹⁷ Makaluluoy sa amo ria nga mga inadlaw ang mga nagabusong kag ang mga nagapatiti. ¹⁸ Ipangamuyo ninyo sa Dios nga indi dya matabo sa tagraramig. ¹⁹ Tungud hay sa amo to nga mga inadlaw tama gid ka budlay ang mga kapipit-an nga magaabot nga wara pa maagumi kang mga tawo halin kang pagtuga kang Dios kang kalibutan hasta kadya kag wara run ti may matabo nga pareho karia sa paraaboton.

²⁰ Kag kon wara ginpabugu kang Ginoo ang tion nga ria wara gid ti tawo nga mabilin. Pero tungud gid lang sa anang mga pinili, ginpabugu na ang tion nga ria.

²¹ "Gani kon may magkuon kaninyo nga 'Dya run ang Cristo' ukon 'Rugto tana' indi kamo magpati. ²² Tungud hay may magaturohaw nga mga bukun ti matuod nga Cristo, kag mga nagapakuno-kuno nga propeta. Magahimo sanda kang mga milagro kag mga makatiringala nga mga butang sa katuyoan nga patalangun, kon mahimo pa lang, bisan ang mga pinili kang Dios. ²³ Gani mag-andam kamo. Ginsugid ko run kaninyo ang tanan nga mga butang samtang wara pa dya matabo."

Ang Pag-abot kang Anak kang Tawo

(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

²⁴ "Sa mga inadlaw nga to, pagkatapos kang mga kapipit-an, ang adlaw magadulum, kag ang bulan indi run magsanag. ²⁵ Ang mga bituon magakarahulog halin sa langit kag ang mga butang sa kahawaan pagauyugun. ²⁶ Kag dayon makita kang mga tawo ang Anak kang Tawo nga nagaabot nga ginadara kang panganod; tuman gid ang anang gahum kag pagkamahimayaun. ²⁷ Dayon sugoon na ang anang mga anghel nga tiponon ang anang mga pinili halin sa tanan nga bahin kang kalibutan."

Ang Kahoy nga Higera

(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

²⁸ "Magtuon kamo halin sa kahoy nga higera. Kon nagapanglumbay run gani dya, maman-an ninyo nga dali run lang ang tag-irinit. ²⁹ Sa amo man nga bagay, kon makita gani ninyo nga nagakaratabo run ang mga butang nga dya, maman-an ninyo nga dali run lang tana mag-abot kag nagahinamput run. ³⁰ Sugidan ko kamo, magakaratabo ang tanan nga mga butang nga dya sa wara pa mapatay ang mga tawo sa dya nga panag-on. ³¹ Madura ang langit kag ang lupa, pero ang akun mga pulong magapabilin hasta san-o.

Wara ti Nakamaan kang Adlaw ukon Oras

(Mateo 24:36-44)

³² "Wara gid ti bisan sin-o nga nakamaan kon ano nga adlaw ukon oras dya magakaratabo, bisan ang mga anghel sa langit ukon ang Anak; ang Amay gid lang ang nakamaan. ³³ Mag-andam kamo kag magbantay tungud hay wara kamo makamaan kon san-o magaabot ang tion nga ria. ³⁴ Daw pareho dya kang sangka tawo nga nagpanaw sa marayu. Ginbayaan na ang anang balay kag gintugyan sa anang mga surugoon nga ang kada isara kananda may anang orobrahun. Ginbilinan na man ang manugbantay kang pwertahan nga magbantay gid. ³⁵ Gani magbantay gid

kamo tungud hay wara kamo kamaan kon san-o magabalik ang agalun kang balay, kon sa kasisidmun ukon sa tungang gabii ukon sa tagparamalo kang sulog ukon sa kasanagun man. ³⁶ Basi hinali lang mag-abot tana, kag masapwan na kamo nga nagakaraturug. ³⁷ Ang ginakuon ko kaninyo, ginakuon ko man sa tanan: Magbantay gid kamo."

Ang Humun sa Pagpatay kay Jesus

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

14 Darwa run lang ka adlaw kag amo run ang Pista kang Paglampuwas kag kang Tinapay nga Wara ti Tapay. Ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga manunudlo kang Kasugoan nagapangita kang padihut sa pagpadakup kay Jesus sa tago kag sa pagpapatay kana. ² Nagkuon sanda, "Indi natun dya paghimoon sa adlaw kang pista hay basi maggirinamo ang mga tawo."

Ginbu-boan si Jesus kang Agwa

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³ Samtang rugto si Jesus sa Betania, sa balay ni Simon nga aruon, kag kang nagakaun tana, may sangka bayi nga nagparapit kana nga nagadara kang surudlan nga alabastro nga buta kang agwa nga puro nardo, kag tama gid dya ka mahal. Ginbuka na ang surudlan kag ginbu-bo ang agwa sa ulo ni Jesus. ⁴ Ang iba nga mga tawo rugto nag-ugut kag nagmunohay, "Andut nga gin-uyangan lang ang agwa nga ria? ⁵ Mabali-gya pa raad dya kang sobra sa tatlo ka gatos ka kwarta nga pilak, kag ang bayad ipanugro sa mga imol!" Kag ginkaraan nanda ang bayi.

⁶ Pero ginhambalan sanda ni Jesus, "Pabay-i lang ninyo tana; indi ninyo tana pagpahilabti. Mayad ang anang ginhimo nga dya kanakun. ⁷ Kaimaw ninyo pirme ang mga imol kag bisan ano oras sarang ninyo sanda mabuligan kon gustohon ninyo. Pero ako tana indi ninyo kaimaw pirme. ⁸ Ginhimo na ang anang masarangan; ginbu-boan na kang agwa ang akun lawas sa pag-aman sa akun lubung. ⁹ Sugidan ko kamo, bisan diin sa bug-os nga kalibutan iwali ang mayad nga balita, ang anang ginhimo nga dya isam-bitun man bilang pagdumdum kana."

Nagpasugot si Judas nga Luiban si Jesus

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰ Si Judas Iscariote tana nga isara sa napulo'g darwa ka mga disipulo, nag-agto sa mga pangulo kang kaparian agud itugyan si Jesus kananda. ¹¹ Kang mabatian nanda dya, nalipay gid sanda kag ginsaadan nanda tana nga tugroan kang kwarta. Gani, umpisa kato, nangita si Judas kang kahigayonan sa pagluib kay Jesus.

Nagyapon si Jesus sa Pista kang Paglampuwas

(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

¹² Sa nahauna nga adlaw kang Pista kang Tinapay nga wara ti Tapay nga amo ang adlaw nga ginaihaw ang tinday nga karnero para sa Pista kang Paglampuwas, ang mga disipulo nagpamangkot kay Jesus, "Sa diin mo gusto nga ihanda namun para kanimo ang pagkaun para sa Pista kang Paglampuwas?"

¹³ Dayon ginsugo ni Jesus ang darwa sa anang mga disipulo kag ginkun-an, "Agto kamo sa syudad kag sug-alawun kamo kang sangka laki nga nagadara kang sangka tibud nga may tubig. Sundon ninyo tana, ¹⁴ kag kon sa diin nga balay tana magsulud, hambalan ninyo ang tagbalay, 'Nagapamangkot ang Maestro kon sa diin nga kwarto tana kag ang anang mga disipulo magakaun sa Pista kang Paglampuwas.' ¹⁵ Kag ipakita na kaninyo ang sangka bahul nga kwarto sa ibabaw nga naaman run nga daan kag nasangkapan run. Rugto kamo maghimus para kanatun."

¹⁶ Nagpanaw ang mga disipulo kag mag-agto sa syudad kag nakita nanda ang tanan suno sa ginkuon kananda ni Jesus. Kag naghimus sanda rugto kang pagkaun para sa Pista kang Paglampuwas.

¹⁷ Pagkagabii, nag-abot si Jesus imaw kang anang napulo'g darwa ka mga disipulo. ¹⁸ Kang nagakaraun run sanda sa lamesa, nagkuon si Jesus, "Sugidan ko kamo, nga ang isara kaninyo magaluib kanakun, tana nga nagakaun imaw kanakun."

¹⁹ Nasubuan gid ang mga disipulo kag kada isara kananda nagpamangkot kana, "Ako bala, Ginoo?"

²⁰ Nagsabat si Jesus, "Isara kaninyo nga napulo'g darwa kag kaimaw ko nga nagasawsaw kang tinapay sa yahong. ²¹ Tungud hay ang Anak kang Tawo mapatay suno sa nasulat run nga daan. Pero makaluluoy gid ang madangatan kang tawo nga magaluib sa Anak kang Tawo. Mayad pa nga wara run lang tana matawo sa kalibutan."

Ang Balaan nga Panyapon

(Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

²² Samtang nagakaun sanda, nagbuul si Jesus kang tinapay kag nagpangamuyo sa pagpasalamat. Ginpamihak-pihak na dya kag ginpanugro kananda kag magkuon, "Batona ninyo; amo dya ang akun lawas."

²³ Dayon nagbuul tana kang kupa kag nagpangamuyo sa pagpasalamat, kag gintugro kananda, kag tanan sanda nag-inum rugto. ²⁴ Nagkuon si Jesus kananda, "Amo dya ang akun dugo nga nagaparig-un kang kasugtanan kang Dios; ang akun dugo nga ginula para sa duro nga mga tawo para sa kapatawaran kang mga kasal-anan. ²⁵ Sugidan ko kamo, indi run ako liwan mag-inum kang bino nga halin sa ubas has-

ta sa adlaw nga mag-inum ako kang bag-o nga bino sa tion kang paghari kang Dios."

²⁶ Pagkatapos nanda ka kanta kang pagdayaw, nag-gwa sanda kag mag-agto sa Bukid kang mga Olibo.

Gintagna ni Jesus ang Pagpanginwara ni Pedro

(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁷ Nagkuon si Jesus kananda, "Tanan kamo magapalagyo kag magabiya kanakun, tungud hay nagkuon ang Dios sa kasulatan, 'Pagapatyun ko ang manugbantay, kag magaharaplaag ang mga karnero.'

²⁸ Pero pagkatapos nga banhawun ako, magauna ako kaninyo rugto sa Galilea."

²⁹ Nagkuon si Pedro, "Bisan magbiya sanda tanan kanimo, ako tana indi gid."

³⁰ Nagkuon si Jesus kana, "Sugidan ko ikaw, kadya nga gabii antes makapamalo ang sulog kang darwa ka beses, tatlo ka beses mo ako nga ipanginwara."

³¹ Pero nagpamirit gid si Pedro, "Bisan mapatay pa ako kaimaw nimo indi ko gid ikaw pag-ipanginwara." Kag amo man dya ang ginhambal kang tanan.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Nag-abot sanda sa lugar nga ginatawag Getsemane. Nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, "Pungko kamo rugya samtang nagapangamuyo ako."

³³ Gin-imaw na sanday Pedro, Santiago kag Juan, kag natublag gid tana ka mayad kag nagbatyag kang tuman nga kasubu. ³⁴ Nagkuon tana kananda, "Daw mapatay ako sa sobra nga kasubu. Pabilin lang kamo rugya kag magbantay."

³⁵ Nag-agto si Jesus sa uruunhan nayon kag nagharapaun sa lupa kag magpangamuyo nga kon sarang pa lang mahimo mapaiway ang tion kang pagantos nga anang ginapaabot. ³⁶ Nangamuyo tana, "Amay, Amay ko, mahimo nimo ang tanan nga butang. Ipaiway kanakun ang pag-antos nga dya, pero bukun ti akun kabubut-un ang matuman kundi ang imo."

³⁷ Ginbalikan na ang tatlo ka mga disipulo kag nakita na sanda nga nagakaraturug. Ginkun-an na si Pedro, "Simon, nagakaraturug bala ikaw? Indi kaw gid haw makapulaw bisan sangka oras lang?" ³⁸ Magpulaw kamo kag magpangamuyo agud to nga indi kamo masulay. Buut man ninyo ang maghimo kang mayad pero ang inyo lawas maluya."

³⁹ Naghalin ruman si Jesus kag nangamuyo kang amo man angud nga mga tinaga. ⁴⁰ Ginbalikan na liwan ang anang mga disipulo kag nakita na sanda nga nagakaraturug tungud hay tam-an gid sanda ka tuyoy. Kag indi sanda kamaan kon ano ang andang isabat kana.

⁴¹ Kang ikatlo na nga pagbalik kananda, nagkuon tana, "Nagakaturug kag nagapahuway pa angud kamo? Husto run ria! Nag-abot run ang tion nga ang Anak kang Tawo igatugyan sa alima kang mga tawo nga makasasala. ⁴² Bangon kamo, mapanaw kita. Ruggya run ang tawo nga magaluib kanakun."

Ang Pagdakup kay Jesus

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴³ Samtang nagahambal pa si Jesus, lagi-lagi nag-abot si Judas nga isara sa napulo'g darwa ka mga disipulo. Imaw na ang duro nga mga tawo nga nagadara kang mga espada kag ralampus. Ginpadara sanda ka dya kang mga pangulo kang kaparian, kang mga manunudlo kang Kasugoan kag kang mga kamal-aman. ⁴⁴ Nagkuon run nga daan kananda ang traidor, "Ang tawo nga akun iharkan, amo tana. Dakpun ninyo tana kag dar-un kag gwardyahan gid ka mayad."

⁴⁵ Gani nga kang pag-abot ni Judas, ginparapitan na lagi si Jesus kag magkuon, "Maestro!" kag dara haruk kana. ⁴⁶ Dayon gindakup nanda si Jesus kag ginsiguro nga indi makapalagyo. ⁴⁷ Pero may isara rugto nga nagatindug nga naghunos kang anang espada kag ginlabo ang surugoon kang pinakamataas nga pari kag nautas gid ang talinga na ka dya. ⁴⁸ Nagkuon si Jesus kananda, "Buyung ako haw nga kinahanglan pa nga magdara kamo kang mga espada kag ralampus sa pagdakup kanakun? ⁴⁹ Adlaw-adlaw nagapanudlo ako sa templo kag rugto man kamo, kag wara man ninyo ako pagdakpa. Pero kinahanglan nga matuman ang ginakuon sa Kasulatan."

⁵⁰ Dayon ginbayaan si Jesus kang tanan nga mga disipulo kag nagparalagyo sanda.

⁵¹ May sangka pamatan-un nga laki nga nagasunod kay Jesus. Nagatampi lang tana kang tela nga lino kag gindakup man nanda tana ka dya ⁵² pero nakapanginpadlos tana kag nabilin ang anang ginatampi kag nagdalagan tana nga hublas.

Si Jesus sa Atubang kang Konseho

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵³ Gindara nanda si Jesus sa balay kang Pinakamataas nga Pari nga sa diin nagtiripon ang tanan nga mga pangulo kang kaparian, ang mga kamal-aman kag ang mga manunudlo kang Kasugoan. ⁵⁴ Si Pedro tana, nagasunod kana pero rayu ang anang antad, kag nagsulud man tana sa lagwerta kang balay kang Pinakamataas nga Pari. Rugto nagapungko tana kaimaw kang mga gwardya nga nagpinit-init marapit sa kalayo. ⁵⁵ Kar-on, ang mga pangulo kang kaparian kag ang bilog nga katapo kang Konseho nagtinguha gid sa pagpangita kang mga ebidensya batok kay Je-

sus agud nga mapapatay tana. Pero wara gid sanda ti makita. ⁵⁶ Duro ang nagpanaksi kang bukun ti matuod batok kay Jesus pero wara man nagasirinanto ang andang mga ginasugid.

⁵⁷ May mga nagtirindug kag nagpanaksi kang bukun ti matuod batok kana nga nagakuon, ⁵⁸ "Nabatian namun tana nga naghambal nga igub-un na ang templo nga dya nga ginhimo kang tawo kag sa sulud kang tatlo ka adlaw mapatindug tana kang lain nga bukun ti hinimoan kang tawo." ⁵⁹ Pero bisan amo pa kato wara man angud pagsirinanto ang andang mga ginasugid.

⁶⁰ Nagtindug ang Pinakamataas nga Pari sa tunga nanda kag namangkot kay Jesus, "Wara gid bala ikaw ti isabat sa mga akusasyon nanda kontra kanimo?"

⁶¹ Pero wara gid maglimug si Jesus kag wara gid magsabat. Ginpamangkot liwan tana kang Pinakamataas nga Pari, "Ikaw gid bala ang Cristo nga Anak kang darayawun nga Dios?"

⁶² Nagsabat si Jesus, "Hud, kag makita ninyo ang Anak kang Tawo nga nagapungko sa tuo nayon kang makagagahum nga Dios, kag makita man ninyo nga nagaabot nga ginadara kang panganod."

⁶³ Gin-gisi kang Pinakamataas nga Pari ang anang bayo kag nagkuon, "Indi run natun kinahanglan kang mga testigo! ⁶⁴ Nabatian run man ninyo ang anang pagpasipala sa Dios. Ano ang inyo desisyon?"

Kag ginpamatbatan nanda tana kang kamatayun.

⁶⁵ Gindupraan tana kang iba, ginpuyungan, kag ginsumbag kag ginkun-an, "Lat-a kon sin-o ang nagsumbag kanimo?" Ginbuul tana kang mga gwardya kag ginsagi ka tampa.

Ginpanginwara ni Pedro si Jesus

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Si Pedro tana rugto angud sa idalum, sa lagwerta kang balay kang mag-abot ang isara sa mga surugoon nga bayi kang Pinakamataas nga Pari. ⁶⁷ Kang makita na si Pedro nga nagapainit-init marapit sa kalayo, ginturuk na dya kag nagkuon, "Kaimaw man ikaw ni Jesus nga taga-Nazaret."

⁶⁸ Pero ginpanginwara dya ni Pedro, "Wara takun kamaan kag wara ako ka hangup kang ginakuon mo nga ria." Kag nagpanaw tana paggwa sa pwertahan. Amo man to ang pagpamalo kang sulog. †

⁶⁹ Nakita tana rugto kang surugoon nga bayi kag ginliwan na ang anang ginkuon nga ria sa mga nagatirindug rugto, "Ang tawo nga dya isara man kananda!" ⁷⁰ Pero ginpanginwara ruman dya ni Pedro.

Wara magbuhay, ang mga nagatirindug rugto nagkuon ruman kay Pedro, "Sigurado gid nga isara ikaw kananda tungud hay Galileanhun man ikaw."

† ang iba nga mga kasulatan wara ang Amo man to ang pagpamalo kang sulog

⁷¹ Pero nagsabat si Pedro, "Bisan silotan pa ako kang Dios, matuod gid ang akun ginakuon kaninyo. Wara gid ako ka kilala kang tawo nga ginakuon ninyo nga ria."

⁷² Lagi-lagi kato, nagpamalo ang sulog sa ikarwa nga bes. Kag nadumduman ni Pedro ang ginkuon ni Jesus kana nga, "Antes ang ikarwa nga pagpamalo kang sulog, ipanginwara mo ako kang makatlo ka bes." Kag naghiribiun si Pedro.

Ginpaatubang si Jesus kay Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

15 Aga pa gid kang masunod nga adlaw, nagsinapol ang mga pangulo kang kaparian imaw kang mga kamal-aman kag mga manunudlo kang Kasugoan kag kang tanan nga mga katapo kang Konseho. Gin-gapos nanda si Jesus kag gindara kag gintugyan kay Pilato. ² Ginpamangkot tana ni Pilato, "Ikaw bala ang hari kang mga Judio?"

Nagsabat si Jesus, "Ginhambal mo run."

³ Gin-akusar kang mga pangulo kang kaparian si Jesus kang duro nga mga butang. ⁴ Gani ginpamangkot liwan tana ni Pilato, "Wara gid bala ikaw ti isabat kananda? Nabatian mo kon ano ka duro ang andang akusasyon batok kanimo."

⁵ Pero wara run magsabat si Jesus, gani natingala gid si Pilato.

Ginpamatbatan si Jesus kang Kamatayun

(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39; 19:16)

⁶ Kar-on, kada pista kang paglampuwas kinabatasan ni Pilato nga maghilway kang sangka priso nga ginapangayo kang mga tawo. ⁷ May sangka priso rugto nga ginahingaranan kay Barabas. Tana ka dya napriso imaw kang mga rebelde nga nakapatay kang magpakigbato sanda sa gobyerno. ⁸ Nag-abot ang duro nga mga tawo kag ginpangayo nanda kay Pilato nga himoon para kananda ang anang kinabatasan nga ginahimo. ⁹ Ginpamangkot sanda ni Pilato, "Gusto bala ninyo nga hilwayun ko para kaninyo ang Hari kang mga Judio?" ¹⁰ Tungud hay nasat-uman na nga gintugyan kana kang mga pangulo kang kaparian si Jesus tungud sa kahisa.

¹¹ Pero ginsudyot kang mga pangulo kang kaparian ang mga tawo nga si Barabas ang pangayoon nga hilwayun para kananda. ¹² Nagkuon liwan si Pilato kananda, "Ano bay ang akun himoon sa tawo nga ginatawag ninyo nga Hari kang mga Judio?"

¹³ Nagsinggit sanda, "Ilansang tana sa kros!"

¹⁴ Nagkuon si Pilato kananda, "Andut haw? Ano gid haw nga sala ang nahimo na?"

Pero gintudohan pa gid nanda ka singgit, "Ilansang tana sa kros!"

¹⁵ Tungud hay gusto ni Pilato nga malipay ang mga tawo, gani ginhilway na si Barabas para kananda. Si Jesus tana, ginpahanot na kag gintugyan kananda agud ilansang sa kros.

Ginyaguta si Jesus kang mga Suldado

(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

¹⁶ Gindara kang mga suldado si Jesus sa sulud kang palasyo kang gobernador, nga ginatawag pretoryo, kag gintipon nanda ang bilog nga batalyon kang mga suldado. ¹⁷ Ginkunupan nanda tana kang kunup nga kolor granate kag naghimo sanda kang koro-korona nga puro tunuk kag ginbutang dya sa anang ulo.

¹⁸ Dayon ginasaludohan nanda tana nga nagakuon, "Dayawun ikaw nga Hari kang mga Judio!" ¹⁹ Ginapakdol nanda tana sa ulo kang surusungkod, ginadupraan kag ginaluhod-luhodan nga nagapakunokuno nga ginasimba nanda tana. ²⁰ Pagkatapos nanda ka yaguta kana, gin-uba nanda ang kunup nga granate kag ginpasuksok nanda liwan kana ang anang bayo. Dayon gindara nanda sa gwa agud ilansang sa kros.

Ang Paglansang kay Jesus sa Kros

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹ Sa dalanun nasug-alaw nanda ang sangka tawo nga ginahingaranan kay Simon nga nagapasulud sa syudad halin sa uma. Tana ka dya taga-Cirene kag tatay ni Alejandro kag Rufo. Ginpirit tana kang mga suldado nga magpas-an kang kros ni Jesus. ²² Gindara nanda si Jesus sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon sayudon, Lugar kang Bagol). ²³ Gintugroan nanda tana kang bino nga nasimbugan kang mira pero wara na dya gin-inum. ²⁴ Dayon, ginlansang nanda tana sa kros kag ginhururay ang anang bayo kag naggabot-gabot sanda para maman-an kon ano nga parte ang mabuul kang kada isara kananda. ²⁵ Alas-nwebe ti aga kang ginlansang nanda si Jesus sa kros. ²⁶ Nasulat sa ibabaw nayon kang kros ang andang akusasyon batok kana, "Ang Hari kang mga Judio." ²⁷ May darwa man ka kriminal nga andang ginlansang rugto imaw kay Jesus, ang isara sa anang tuo nayon kag ang isara tana sa anang wala. ²⁸ Gani natuman ang ginakuon sa Kasulatan nga, "Ginkabig tana nga isara man sa mga kriminal." †

²⁹ Ang mga nagaaragi rugto nagaulung-ulung kang anda mga ulo nga nagayaguta kana, "Gub-un mo gali ang templo kag patindugun dya sa sulud kang tatlo ka adlaw! ³⁰ Panaog dyan sa kros kag luwasa ang imong kaugalingun."

³¹ Ginyaguta man tana kang mga pangulo kang kaparian imaw kang mga manunudlo kang Kasugoan

† ang iba nga mga kasulatan gindugang ang dya nga bersikulo

nga nagakinun-anay, "Ginluwas na ang iba pero indi na maluwas ang anang kaugalingun. ³² Turukun ta nga magpanaog kadya sa kros ang Cristo nga hari kang Israel, agud to nga mapati kita kana."

Ang darwa nga ginlansang imaw kay Jesus nagpaspala man kana.

Ang Pagkamatay ni Jesus

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³ Pagkaudto-adlaw, nagdulum ang bilog kalibutan hasta mag-alas tres sa hapon. ³⁴ Pagka alas-tres ti hapon, nagsinggit si Jesus sa mabaskug nga limug, "Eloi, Eloi, lema sabactani?" nga kon sayudon, "Dios ko, Dios ko, andut haw nga ginpabay-an mo ako?"

³⁵ Kang mabatian dya kang mga nagatirindug rugto, nagkuon sanda, "Pamatii ninyo, ginatawag na si Elias." ³⁶ May sangka tawo nga nagdalagan kag nagtusmaw kang espongha sa langgaw kag ginbutang dya sa punta kang sanga kang kahoy kag gintunghol sa ba-ba ni Jesus kag magkuon, "Turukun ta kon maabot gid man si Elias sa pagbuul kana sa kros."

³⁷ Nagsinggit kang matunog si Jesus kag nabugto ang anang ginhawa.

³⁸ Ang kurtina sa templo napihak sa tunga, halin sa ibabaw paidalum. ³⁹ Ang kapitan kang mga suldado nga nagatindug sa atubang ni Jesus, kang makita na kon paano nabugto ang ginhawa ni Jesus, nagkuon tana, "Matuod gid man nga ang tawo nga dya Anak kang Dios!"

⁴⁰ May mga bayi man sa uruunahan nga nagaturuk kang nagakaratabo nga dya. Ang iba kananda amo sanday Salome, Maria Magdalena kag si Maria nga nanay nanday Santiago nga bataun kag Jose. ⁴¹ Sanda ka dya nagsunod kay Jesus kag nag-alagad kana kang rugto pa tana sa Galilea. May iba pa gid nga mga bayi rugto nga nag-imaw kay Jesus paagto Jerusalem.

Ang Paglubung kay Jesus

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴² Pagkagabii, tungud hay adlaw to kang pag-aman ukon bisperas kang Adlaw nga Inugpahuway, ⁴³ si Jose nga taga-Arimatea nga sangka dungganun nga katapo kang konseho, nga nagahulat man nga mag-abot ang adlaw nga maghari ang Dios, nangisug nga magparapit kay Pilato kag ginpangayo ang bangkay ni Jesus. ⁴⁴ Natingala gid si Pilato kang mabatian na nga patay run si Jesus. Gani ginpatawag na ang kapitan kag ginpamangkot kon patay run gid man si Jesus.

⁴⁵ Pagkamaan ni Pilato sa kapitan nga patay run gid man si Jesus, nagpasugot tana nga ibul-un ni Jose ang bangkay ni Jesus. ⁴⁶ Nagbakal si Jose kang tela nga lino kag gintaltal ang bangkay ni Jesus sa kros. Ginputos na dya kang tela nga lino kag ginbutang sa rulubngan

nga gin-giab sa bato; dayon nagpaligid tana kang bato nga magatakup sa pwertahan kang rulubngan.

⁴⁷ Nakita nanday Maria Magdalena kag ni Maria nga nanay ni Jose kon sa diin ginlubung si Jesus.

Ang Pagkabanhaw ni Jesus

(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

16 Pagkatapos kang Adlaw nga Inugpahuway, nagbakal kang pahamot sanday Maria Magdalena, Maria nga nanay ni Santiago, kag si Salome agud ihaplas sa bangkay ni Jesus. ² Aga-aga pa gid kang nahauna nga adlaw kang semana, pagbutlak kang adlaw, nag-agto sanda sa rulubngan. ³ Sa dalanun, nagapamangkotanay sanda kon sin-o ang magapaligid para kananda kang bato nga nagatakup sa gawang kang rulubngan. ⁴ Kang paglantaw nanda, nakita nanda nga napaligid run ang bato; tama gid dya ka bahul. ⁵ Pagsulud nanda sa rulubngan may nakita sanda nga pamatan-un nga laki nga nagapungko sa tuo nayon nga nagasuksok kang bayo nga puti, kag hinadlukan gid sanda.

⁶ Nagkuon ang laki kananda, "Indi kamo magkatingala! Ginapangita ninyo si Jesus nga taga-Nazaret nga ginlansang sa kros; nabanhaw run tana, wara tana rugya. Turuka ninyo ang ginhamyangan kana. ⁷ Pero, panaw kamo kag isugid ninyo sa anang mga disipulo kag kay Pedro nga magauna si Jesus kaninyo sa Galilea. Makita ninyo tana rugto pareho kang anang ginkuon kaninyo."

⁸ Gani naggwa ang mga bayi nga dya sa rulubngan kag nagparalagyo. Nagakurudug sanda sa kahadluk kag natingala gid. Wara gid sanda ti ginsugidan tungud hay hinadlukan gid sanda.

Nagpakita si Jesus kay Maria Magdalena

(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

[⁹ Pagkabanhaw ni Jesus, aga pa gid kang nahauna nga adlaw kang semana, nagpakita tana una kay Maria Magdalena nga nasab-an anay kang pito ka demonyo pero gintabog dya ni Jesus. ¹⁰ Nagpanaw si Maria kag ginsugid na ang anang nakita sa mga kaimaw anay ni Jesus; nagapangasubu sanda kag nagaparanangisun. ¹¹ Pero kang mabatian nanda nga buhi si Jesus kag nakita pa ni Maria, wara gid sanda magpati.

Nagpakita si Jesus sa Darwa ka mga Sumurunod

(Lucas 24:13-35)

¹² Pagkatapos ka dya, nagpakita man si Jesus sa lain nga dagway sa darwa ka mga sumurunod samtang nagapanaw sanda paagto sa uma. ¹³ Nagbalik sanda kag ginsugidan ang iba nanda nga mga kaimaw pero wara man sanda magpati kananda.

Nagpakita si Jesus sa Napulo'g isara ka mga Disipulo
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Binuhatan 1:6-8)

¹⁴ Kang urihi, nagpakita si Jesus sa napulo'g isara ka mga disipulo mismo samtang nagakaraun sanda. Ginkaraan na sanda tungud nga wara sanda magpati kag tungud nga mga awut sanda ti ulo. Tungud hay wara gid sanda magpati sa mga ginpanugid kang mga nakakita kana pagkatapos nga nabanhaw tana.

¹⁵ Nagkuon si Jesus kananda, "Panaw kamo sa bug-os nga kalibutan kag iwali ang mayad nga balita sa tanan nga mga tawo. ¹⁶ Ang bisan sin-o nga magatuo kag magapabawtiso maluwas. Pero ang bisan sin-o nga in-di magtuo pagasintensyahan kang kamatayun. ¹⁷ Kag amo dya ang mga paratandaan nga makita sa mga tawo nga magatuo kanakun: paagi sa akun ngaran magapanabog sanda kang mga demonyo; magahambal sanda sa nagkalain-lain nga linggwahe nga wara nanda maton-i; ¹⁸ magapurot sanda kang mga sawa

ukon makainum kang hilo, pero indi sanda maiwan; magatungtong sanda kang andang alima sa mga nagamarasakit kag magaarayad dya."

Gindara si Jesus Palangit

(Lucas 24:50-53; Binuhatan 1:9-11)

¹⁹ Pagkatapos nga nakapakighambal si Ginoong Jesus sa anang mga sumuronod, gindara tana palangit kag nagpungko sa tuo kang Dios. ²⁰ Nagpanaw ang mga sumuronod kag nagpangwali sa bisan diin nga lugar. Nagpanghikot ang Ginoo paagi kananda kag ginpamatud-an na ang andang ginapangwali paagi sa mga milagro nga nagakatabo. [†]

[†] (Sangka bugu nga pagtapos kang Libro ni San Marcos) 9 Nag-aragto ang mga bayi kay Pedro kag sa anang mga kaimaw kag ginsugid kang mga bayi ang tanan nga mga ginkuon kang laki kananda. 10 Pagkatapos ka dya, si Jesus mismo ang nagpadara kang anang mga sumuronod sa pagwali sa bisan diin nga lugar sa kalibutan kang balaan kag wara nagabaylo nga mensahe nahanungud sa wara ti katapusan nga kaluwasan.

Lucas

Pamuno

1 Halangdun nga Teofilo,

Duro run nga mga tawo ang nagtinguha nga magsulat kang bug-os nga istorya nahanungud sa mga butang nga nagkaratabo rugya kanamun. ² Ginsulat nanda ang mga ginpanugid kanamun kang mga tawo nga nakasaksi gid kang mga nagkaratabo halin kang pag-umpisa na kadya, kag sanda man ang nagbantala kang dya nga balita. ³ Gani, halangdun nga Teofilo, tungud nga akun man nausisaan kang maid-id ang tanan nga mga butang nga dya halin sa ana ginsugodan, ginpakamayad ko man nga isulat dya kang paaragisud para kanimo. ⁴ Sa amo dya nga paagi imo maman-an ang bug-os nga kamatuoran nahanungud sa mga butang nga gintudlo run kanimo.

Ginpamaan ang Pagkatawo ni Juan nga Manugbawtiso

⁵ Katong tyempo nga si Herodes amo ang hari kang Judea, may sangka pari anay rugto nga ginahingaranan kay Zacarias, kag tana ka dya isara sa mga pari sa hubun ni Abias. Si Zacarias may asawa nga ginahingaranan kay Elisabet, nga sa linahi man ni Aaron maghalin. ⁶ Sanda nga mag-asawa pareho nga nagakabuhi ka matarung sa panuruk kang Dios. Ginatuman nanda kang maid-id ang tanan nga mga sugo kag iba pa nga mga ginapatuman kang Ginoo. ⁷ Ugaring wara sanda ti bata tungud nga si Elisabet baw-as kag luwas pa dyan karia, mal-am run sanda nga darwa.

⁸ Kar-on, samtang nagahimo tana kang anang hirikoton bilang pari, kang ang andang hubun amo ang nagapangalagad sa templo, ⁹ kang maggabot-gabot sanda nga suno sa kinabatasan kang mga kaparian, tana ang natuonan nga magsulud sa templo kang Ginoo kag magsunog kang insinso sa altar. ¹⁰ Samtang ginasunog ang insinso, sa gwa tana duro ka raku nga mga tawo ang nagaparangamuyo. ¹¹ Sa hinali, may nagpakita kana nga sangka anghel kang Ginoo nga nagatindug sa tuo nayon kang altar nga ginasunogan kang insinso. ¹² Kang makita ni Zacarias ang anghel, naurongan tana kag gindakup kang kahadluk. ¹³ Pero nagkuon kana ang anghel, "Zacarias, indi ikaw magkahadluk. Ginsabat run kang Dios ang imo pangamuyo, si Elisabet nga imo asawa magabata kang sangka laki,

kag pagahingaranan nimo tana kay Juan. ¹⁴ Magakali-pay ikaw kag magakasadya, kag duro ang magakali-pay sa tion nga tana matawo. ¹⁵ Tungud hay mangin dungganun tana sa panuruk kang Ginoo. Indi tana mag-inum kang bino ukon bisan ano nga makarilingin nga irimnun. Bisan gani nga wara pa tana matawo nagamhan run tana kang Balaan nga Ispirito. ¹⁶ Duro nga mga Israelenhun ang ana pagapabalikun sa anda nga pagtoo sa Ginoo nga anda Dios. ¹⁷ Magauna tana sa Ginoo nga may Ispirito kag gahum nga pareho kang ana ni propeta Elias. Pagapanumbalikun na ang paghiripathaay kang mga tatay kag mga kabataan, kag ang mga tawo nga malalisun pabalikun na man sa matarung nga pagbinatasan, agud to sa pag-aman kang mga tawo sa pag-abot kang Ginoo."

¹⁸ Pero nagkuon si Zacarias sa anghel, "Ano bay ang pagkamaan ko kon matuod ang ginahambal mo hay mal-am run ako kag ang akun asawa amo man?"

¹⁹ Nagsabat ang anghel, "Ako si Gabriel nga nagaalagad sa prisensya kang Dios, kag ginsugo na ako sa paghambal kag pagsugid kanimo kang mayad nga balita nga dya. ²⁰ Kar-on, tungud hay wara ikaw magpati sa akun ginpanugid kanimo, magaapa ikaw hasta sa adlaw nga matuman dya, tungud nga ang akun ginpanugid nga dya kanimo matuman gid sa pag-abot kang gintalana nga tion."

²¹ Rugto tana sa gwa, ang mga tawo naghinulat kay Zacarias, kag natingala sanda kon andut nga buhay tana sa sulud kang templo. ²² Paggwa na, indi run tana makahambal sa mga tawo, kag nasat-uman nanda nga may nakita tana nga paranan-awun sa sulud kang templo. Kag tungud nga indi run tana makamitlang, nagsenyas run lang tana sa mga tawo.

²³ Pagkatapos kang tion kang anang pagpangalagad sa Templo, nag-uli tana sa andang balay. ²⁴ Magpira ka adlaw, nagbusong si Elisabet nga anang asawa kag sa sulud kang lima ka bulan wara gid tana maggwa sa balay. ²⁵ Nagkuon si Elisabet sa anang kaugalingun, "Ginbuligan run ako kang Ginoo kag sa dya nga paagi ginbuul na ang akun kahuruy-anan sa mga tawo!"

Ang Pagkatawo ni Jesus Ginpamaan

²⁶ Kang anum run ka bulan ang pagbusong ni Elisabet, ginsugo kang Dios ang anghel nga si Gabriel nga mag-agto sa Nazaret nga sangka banwa sa Galilea,

²⁷ sa sangka ulay nga ginahingaranan kay Maria. Dya si Maria natangdu run nga pagakasun kay Jose nga isara sa mga kaliwat ni Haring David. ²⁸ Ang anghel nag-agto kay Maria kag nagkuon, "Magkalipay ikaw! Ang Ginoo nagaimaw kanimo, kag ginakahamut-an na ikaw!"

²⁹ Natublag gid si Maria sa ginhambal kang anghel kag ana nga ginpaminsar kon ano gid ang gusto hambalun ka dya. ³⁰ Dayon nagkuon ang anghel kana, "Maria indi ikaw magkahadluk. Ang Dios nahamuut kanimo. ³¹ Pamati. Magabusong ikaw kag magabata kang sangka lapsag nga laki, kag imo tana pagahingaranan kay Jesus. ³² Mangin dungganun tana kag pagatawgun nga Anak kang Dios nga Labing Mataas. Pagahimoon tana kang Ginoong Dios nga hari pareho ni David nga ana ulang. ³³ Magahari tana kang nasyon nga Israel hasta san-o kag ang anang ginharian magapadayon sa wara ti katapusan."

³⁴ Nagkuon si Maria sa anghel, "Paano bay dya matabo hay ako sangka ulay nga daraga?"

³⁵ Nagsabat ang anghel, "Ang Balaan nga Ispirito magapanaog rugya kanimo kag pagalikupan ikaw kang gahum kang Labing Mataas nga Dios. Gani ang bata nga imo igabataun, balaan kag pagatawgun nga Anak kang Dios. ³⁶ Bisan gani ang imo himata nga si Elisabet nga ginakuon nga indi makapamata nagabusong run kadya kang anum ka bulan, bisan pa nga mal-am tana run. ³⁷ Tungud hay sa Dios tana, wara ti bisan ano nga butang nga indi na mahimo."

³⁸ Kag nagsabat si Maria, "Surugoon lang ako kang Ginoo. Kabay pa nga matuman dya kanakun, suno sa imo ginhambal." Kag dayon naghalin ang anghel.

Ginduaw ni Maria si Elisabet

³⁹ Sa wara magbuhay naghimus si Maria kag nagdali-dali sa pag-agto sa sangka banwa sa barabakulodon nga parte kang Judea. ⁴⁰ Nagdiretso tana sa balay ni Zacarias. Pag-abot na rugto, gintamyaw na si Elisabet. ⁴¹ Kang mabatian ni Elisabet ang pagtamyaw ni Maria, nagkibo ang bata sa busong ni Elisabet kag ginghamhan tana kang Balaan nga Ispirito. ⁴² Dayon naghambal tana sa mabaskug nga limug, "Bulahan ikaw sa tanan nga mga bayi, kag amo man ang lapsag nga imo igabataun. ⁴³ Daw ano dya nga kadungganan nga duawun ako ka nanay kang akun Ginoo! ⁴⁴ Tungud hay kang pagkabati ko kang imo nga pagtamyaw, ang bata sa akun busong nagkibo sa kalipay. ⁴⁵ Bulahan gid ikaw tungud hay nagpati ikaw nga ang ginpamaan kang Ginoo kanimo matuman gid!"

Ang Pagdayaw ni Maria sa Dios

⁴⁶ Nagkuon si Maria, "Nagadayaw gid ako sa Ginoo,

⁴⁷ Kag nagkalipay ang akun tagipusoon tungud kang Dios nga akun Manluluwas.

⁴⁸ Tungud hay gindumdum na ako nga anang kubus nga surugoon.

Halin kadya ang tanan nga tawo magakuon nga bulahan ako

⁴⁹ tungud kang dungganun nga mga butang nga ginhimo kanakun kang Makagagahum nga Dios. Balaan ang ana nga ngaran!

⁵⁰ Sa mga nagasurondanay nga henerasyon ginkaluy-an na ang mga tawo nga nagakahadluk kana.

⁵¹ Paagi sa ana mga hinimoan ginpakita na ang anang pagkagamhanan.

Ang mga tawo nga matinaas-taasun sa anda paminsarun ana nga ginpaharaplaag.

⁵² Ginpahalina na ang gamhanan nga mga hari sa andang mga trono.

Kag ang mga kubus tana ana nga ginbayaw.

⁵³ Ginbusog na kang mayad nga mga butang ang mga gutum.

Kag ang mga manggaranun tana ginpalayas na nga wara gid ti bisan ano nga dara.

⁵⁴ Gintuman na ang anang ginsaad sa atun mga kaulangan,

kag nag-abot tana sa pagbulig kang anang pinili nga nasyon nga Israel.

⁵⁵ Wara na nalipatan nga kaluy-an si Abraham kag ang anang mga linahi sa wara ti katapusan!"

⁵⁶ Nagpabilin si Maria kanday Elisabet kang mga tatlo ka bulan kag mag-uli sa andang balay.

Ang Pagkabata kay Juan nga Manugbawtiso

⁵⁷ Nag-abot ang tion nga magabata run si Elisabet, kag nagbata tana kang sangka lapsag nga laki. ⁵⁸ Nabalitaan kang anang mga iningud kag mga himata kon daw ano ka makatiringala nga kaluoy ang ginhimmo kang Ginoo kana, gani nagkinasadya sanda imaw kana.

⁵⁹ Kang walo run ka adlaw ang bata, nag-abot sanda sa pagsirkom kana. Pangaranan raad nanda dya nga Zacarias pareho kang ngaran kang anang tatay.

⁶⁰ Ugaring nagkuon ang anang nanay, "Bukun ti Zacarias ang ipangaran kana kundi Juan!"

⁶¹ Nagkuon sanda kana, "Pero wara man kamo ti paryente nga amo karia ang ngaran na!" ⁶² Dayon nagsenyas sanda sa tatay kang bata agud pamangkon kon ano ang gusto na nga ipangaran sa bata.

⁶³ Kag nangayo si Zacarias kang surulatan, kag nagsulat, "Ang ngaran na karia si Juan." Kag natingala sanda tanan. ⁶⁴ Kag lagi-lagi nakahambal liwan si Zacarias, kag nag-umpisa tana sa pagdayaw sa Dios. ⁶⁵ Hinadlukan gid ang andang mga iningud, kag bisan sa diin nga hilit-hilit kang barabakulodon nga lugar kang

Judea, ang natabo nga dya amo run lang ang ginaistor-ryahan kang tanan. ⁶⁶ Ang tanan nga nakabati kang dya nga mga butang nagbinag-binag kag namangkot sa andang kaugalingun, "Mangin ano ayhan ang bata nga dya kon magbahul?" Tungud hay makita gid nga ang gahum kang Ginoo rugyan kana.

Ang Panagna ni Zacarias

⁶⁷ Si Zacarias nga tatay ni Juan gin-gamhan kang Bal-
aan nga Ispirito kag nagpanagna:

⁶⁸ "Dayawun natun ang Ginoong Dios
kang Israel!

Nag-abot tana kag
ginhilway ang anang katawhan.

⁶⁹ Nagtugro tana kang
gamhanan nga Manluluwas para kanatun
nga linahi kang ana
surugoon nga si David.

⁷⁰ Pareho kang anang ginsaad paagi sa anang mga
balaan nga propeta kauna,

⁷¹ nga hilwayun na kita sa atun mga kaaway,
kag sa gahum kang tanan nga nagadumut kanatun.

⁷² Nagkuon tana nga kaluy-an na ang atun mga
kaulangan

kag tumanun na ang anang balaan nga kasugtanan.

⁷³ Nagsumpa tana sa atun ulang nga si Abraham,

⁷⁴ nga hilwayun na kita sa atun mga kaaway,
agud to nga makapangalagad kita kana

nga wara ti ginakahadlukan,

⁷⁵ kag mangin balaan kita kag
matarung sa anang panuruk
samtang nagakabuhi kita.

⁷⁶ "Kag ikaw tana, anak, pagatawgun ikaw
nga propeta kang Dios nga Labing Mataas.

Tungud hay magaabot ikaw una sa Ginoo
sa paghanda kang anang mga aragyan.

⁷⁷ Magapamaan ikaw sa anang mga katawhan nga
maluwas sanda

paagi sa pagpatawad kang Dios kang
andang mga kasal-anan,

⁷⁸ tungud kang pagkamaluloy-on kag pagkamahigug-
maun kang atun Dios.

Ang pagluwas nga ana pagahimoon pareho
kang nagabutlak nga adlaw nga nagasirak kanatun
halin sa langit,

⁷⁹ agud nga magtugro kang kasanag sa mga
tawo nga rugyan sa madulum nga haron
kang kamatayun tungud kang sala.

Magatuytoy man dya kanatun agud to nga
makaagum kita kang kalinungan."

⁸⁰ Kar-on, ang bata nga si Juan nagbahul kag
naghamtung sa anang ispiritohanun nga pagkabuhi.

Nagtiner tana sa kamingawan hasta sa adlaw nga
magpahayag tana sa mga katawhan kang Israel.

Ang Pagkatawo ni Jesus

(Mateo 1:18-25)

2 Katong mga panag-on nga si Agosto amo ang
emperador, nagpapanaog tana kang mando nga
ang tanan nga mga pumuloyo nga nasakpan kang Ro-
ma magparehistro. ² Amo dya ang una nga pagpan-
grehistro, kag ginhimo dya kang si Quirinio amo ang
governador kang Siria. ³ Gani ang tanan nga mga
tawo nag-aragto sa andang kaugalingun nga banwa
sa pagparehistro.

⁴ Si Jose, halin sa Nazaret nga banwa kang Galilea,
nagtukad sa Judea, rugto sa sangka banwa nga gi-
natawag Betlehem nga sa diin natawo si Haring David,
tungud hay si Jose nga dya linahi man ni David. ⁵ Nag-
agto tana rugto agud magparehistro imaw ni Maria
nga natangdu run nga pagakaslun kana. Sa amo to
nga tion, nagabusong si Maria. ⁶ Kag kang rugto san-
da sa Betlehem, nag-abot ang tion nga si Maria maga-
bata run. ⁷ Nagbata tana kang anang panganay nga
laki. Ginbarahosan na dya ka lampin kag ginbutang sa
pasungan, tungud hay wara run ti lugar para kananda
sa balay nga darayonan.

Ang mga Anghel Nagpakita sa mga Manugbantay kang Karnero

⁸ Sa amo man to nga lugar may mga manugbantay
kang karnero sa kapatagan nga nagapamulaw bantay
kang andang mga panung. ⁹ Dayon may sangka
anghel kang Ginoo nga nagpakita kananda, kag ang
makasirilaw nga kasidlak kang Ginoo nagsanag sa an-
dang palibot, kag hinadlukan gid sanda ka mayad.
¹⁰ Pero naghambal kananda ang anghel, "Indi kamo
magkahadluk! May mayad ako nga balita nga isugid
kaninyo nga amo ang magatugro kang tuman nga
kalipay sa tanan nga mga katawhan. ¹¹ Sa amo gid dya
nga adlaw rugto sa Betlehem nga banwa ni David
natawo ang inyo Manluluwas, tana ang Cristo nga Gi-
noo. ¹² Amo dya ang paratandaan ninyo: makita ninyo
ang sangka bata nga nabarahosan ka lampin nga
nabutang sa pasungan."

¹³ Sa hinali, nag-imaw kana ang duro pa gid kaku
nga mga anghel nga naghalin sa langit. Nagadayaw
sanda sa Dios, nga nagakuon,

¹⁴ "Padunggan ang Dios rugto sa kahitaasan!

Kag rugya sa lupa ang kalinung maaguman kang
mga tawo nga anang nahamut-an!"

¹⁵ Pagkahalin kang mga anghel kananda nga nagba-
lik sa langit, ang mga manugbantay tana kang
karnero nagkinun-anay, "Dali maagto kita sa Betlehem

kag sulngun ang hitabo nga dya nga ginpamaan kanatun kang Ginoo!”

¹⁶ Gani nagdali-dali sanda nga maghalin, kag nakita nanda si Maria kag si Jose kag ang lapsag nga nabutang sa pasungan. ¹⁷ Kang makita nanda ang lapsag, ginsugid nanda ang ginkuon kananda kang anghel nahanungud sa lapsag. ¹⁸ Ang tanan nga nakabati kang mga ginpanugid kang mga manugbantay kang karnero natingala gid. ¹⁹ Pero ang mga butang nga dya gintipigan ni Maria sa anang tagipusoon kag ana gid ginapaino-ino. ²⁰ Nagbalik sa andang mga panung ang mga manugbantay kang karnero nga nagapadungug kag nagadayaw sa Dios tungud sa tanan nga butang nga anda nabatian kag nakita nga suno gid sa ginsugid kananda kang anghel.

Ang Bata Ginpangaranan nga Jesus

²¹ Kang ikawalo run nga adlaw ginsirkom ang bata kag ginpangaranan nga Jesus. Amo dya ang ngaran nga ginkuon kang anghel nga ipangaran kana kang wara pa tana ginpanamkun.

Ang Pagdara kay Jesus sa Templo

²² Kang mag-abot ang adlaw nga himoon run nanday Jose kag Maria ang turumanun nga nabutang sa Kasugoan ni Moises tuhoy sa seremonya kang pagpakatinlo, gindara nanda ang bata sa Jerusalem para nga ipaatubang sa Ginoo, ²³ hay amo dya ang nasulat sa Kasugoan kang Ginoo, “Ang kada panganay nga laki mangin ana kang Ginoo.” ²⁴ Nagtugro man sanda kang andang haralad nga sangka paris nga salampati ukon darwa ka palabugsayan nga pating, tungud hay amo ria ang ginakuon sa Kasugoan kang Ginoo.

²⁵ May sangka tawo rugto kato nga nagauli sa Jerusalem nga ginahingaranan kay Simeon. Matarung dya nga tawo kag diosnon, kag nagahulat tana kang tion nga ang nasyon nga Israel hilwayun kang Dios. Ginagamhan tana kang Balaan nga Ispirito, ²⁶ kag ginpahayag kana kang Balaan nga Ispirito nga indi tana mapatay hasta nga makita na ang Mesias nga ginsaad kang Ginoo. ²⁷ Gintuytoy tana kang Balaan nga Ispirito nga mag-agto sa Templo. Kag kang gindara kang mga ginikanan ang bata nga si Jesus sa Templo para himoon kana ang ginakuon sa Kasugoan, ²⁸ ginbuul ni Simeon ang bata kag kungkungun kag nagdayaw tana sa Dios, kag nagkuon:

²⁹ “Kar-on, Ginoo, natuman mo run ang imo ginsaad.

Ako nga imo surugoon papahuwayun mo run ka malinung.

³⁰ Tungud hay nakita ko run mismo ang Manluluwas

³¹ nga imo gintigana nga makita kang tanan nga katawhan.

³² Tana kadya sulo nga magatugro kang kasanagan sa mga panghuna-huna kang mga bukun ti Judio, kag magadara kang kadunggan sa imo katawhan nga mga Israelahun.”

³³ Natingala gid ang tatay kag nanay kang bata tungud sa mga ginpanghambal nga dya ni Simeon nahanungud sa bata. ³⁴ Ginbindisyonan sanda ni Simeon kag nagkuon tana kay Maria nga nanay kang bata, “Ang bata nga dya gintangdu kang Dios agud paagi kana raku nga mga Israelahun ang magaparayu sa Dios, pero raku man ang magaparapit sa Dios. Paratandaan tana halin sa Dios nga pagapakalainun kang mga katawhan, ³⁵ agud maman-an ang ginalikman kang mga tawo sa andang mga panghuna-huna. Kag ikaw, Maria, tungud sa bata nga dya, magakalisud ikaw nga daw ginapilas kang matarum nga espada ang imo tagipusoon.”

³⁶ Kar-on may sangka bayi nga propeta rugto nga ang anang ngaran si Ana. Bata tana ni Fanuel nga naghalin sa tribo ni Aser. Si Ana nga dya mal-am run gid katama. Pito lang ka tuig ang pag-imaway nanda ka anang bana ³⁷ kag nabalo tana. Kar-on, nagapangedadun run tana kang kawaloan kag apat ka tuig. Wara gid tana paghalin-halin sa Templo, ang obra na lang amo nga adlaw kag gabii nagasimba tana sa Dios, nagapuasa kag nagapangamuyo. ³⁸ Kag sa amo man to nga oras nagparapit tana kanday Maria kag nagpasalamat sa Dios kag naghambal tana nahanungud sa bata sa tanan nga nagahulat kang tion nga hilwayun kang Dios ang Jerusalem.

Ang Pagbalik sa Nazaret

³⁹ Kang matuman run nanday Jose kag Maria ang tanan nga ginapahimo kang Kasugoan kang Ginoo, nagbalik sanda sa Galilea, rugto sa Nazaret nga amo ang banwa nga anda natawhan. ⁴⁰ Nagbahul ang bata kag nangin mapagrus, tama gid ka maaram kag ginabugayan gid tana kang Dios.

Ang Bata nga si Jesus Nagpabilin sa Templo

⁴¹ Kada tuig ang ginikanan ni Jesus nagaagto sa Jerusalem para sa Pista kang Paglampuwas. ⁴² Kang nagapang-edadun run si Jesus kang napulo'g darwa, nag-agto sanda rugto hay amo dya ang andang kinabatan. ⁴³ Pagkatapos kang Pista, nag-uli sanda, pero ang bata tana nga si Jesus nagpabilin sa Jerusalem. Wara dya maman-i kang anang mga ginikanan. ⁴⁴ Abi nanda kon nagaimaw man tana sa andang mga kaibahan, gani nagpadayon lang sanda ka panaw sa bilog nga adlaw. Kang matalupangdan nanda wara tana gali nagaimaw sa andang mga kaibahan, dayon nanda sagap kana sa andang mga himata kag mga kakilala. ⁴⁵ Kag kang wara nanda tana makita

nagbalik sanda sa Jerusalem nga sige man angud ang anda nga sagap kana. ⁴⁶ Ikatlo run nga adlaw kag makita nanda tana sa Templo nga nagapungko imaw sa mga manunudlo kang Kasugoan nga nagapamati kananda kag nagapamangkot man. ⁴⁷ Ang tanan nga nakabati kana daw indi makapati sa ana nga kaaramun sa pagsabat. ⁴⁸ Kang makita tana kang anang ginikanan, natingala gid sanda, kag ang anang nanay nagkuon kana, "Anak, andut haw nga ginhimo mo dya kanamun? Nagakabalaka kag naayawan gid kami ni Tatay mo ka sagap kanimo!"

⁴⁹ Nagsabat si Jesus kananda, "Andut haw nga ginsagap ninyo ako? Wara bala kamo kamaan nga kinahanglan rugya ako sa balay kang akun Amay?"

⁵⁰ Ugaring wara nanda mahangpi ang gusto ham-balun kang ginkuon ni Jesus.

⁵¹ Nag-imaw si Jesus kananda nga nag-uli sa Nazaret, kag matinumanun tana kananda. Ang tanan nga mga butang nga dya gintipigan ni Maria sa anang tagipusoon. ⁵² Kag naghangtud pa gid si Jesus sa lawas kag sa kinaaram. Padayon tana nga ginakahamut-an kang Dios kag kang mga tawo.

Ang Pagpangwali ni Juan nga Manugbawtiso

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

3 Sa ikanapulo kag lima ka tuig nga pagdumara ni Tiberius bilang emperador, si Ponsio Pilato amo ang gobernador kang Judea, si Herodes tana amo ang nagadumara kang Galilea, kag ang anang bugto nga si Felipe amo ang nagadumara sa mga nasakpan kang Iturea kag Traconite, kag si Lisaniyas amo ang nagadumara kang Abilinia. ² Ang pinakamataas tana nga mga pari amo sanday Anas kag Caifas. Sa amo man dya nga tion, rugto sa naligwin nga lugar, si Juan nga bata ni Zacarias nakabaton kang mensahe halin sa Dios.

³ Gani naglibot si Juan sa tanan nga lugar nga nasakpan kang Suba kang Jordan. Nagapangwali tana nga nagakuon, "Maghirinulsul kamo kag magbiriya sa inyo mga sala kag magpabawtiso agud patawarun kamo sa inyo mga sala!" ⁴ Amo dya ang katumanan kang ginsulat anay ni Propeta Isaias nga,

"May sangka tawo nga nagahambal sa matunog nga limug rugto sa kamingawan.

'Taman ninyo ang dalan kang Ginoo; tadlunga ninyo ang anang mga pagaagyan.

⁵ Tampukan ang kada lugar nga manaba, kag tapanun ang kada bakulod kag kabukidan, tadlungun ang mga tiko-tiko nga dalan, kag panamiun ang mga batsihun nga aragyan.

⁶ Kag makita kang tanan nga mga katawhan ang pagluwas nga pagahimoon kang Dios."

⁷ Ginkun-an ni Juan ang tama ka duro nga mga tawo nga nag-aragto kana sa pagpabawtiso, "Mga sawa kamo! Sin-o ang nagpamaan kaninyo nga maka-

palagyo kamo sa silot kang Dios nga magabot? ⁸ Kon matuod nga naghinulsul kamo sa inyo mga sala, maghimo kamo kang mga butang nga makapamatuod nga naghinulsul kamo, kag indi kamo magkuon sa inyo kaugalingun nga mga linahi kamo ni Abraham. Tungud hay sugidan ko kamo, sarang himoon kang Dios ang mga bato nga dya nga mangin linahi ni Abraham. ⁹ Bisan gani kadya ang wasay nahanda run nga itapas sa kahoy; ang kada kahoy nga wara nagapamunga kang mayad pagatapsun kag itablug sa kalayo."

¹⁰ Nagpamangkot ang mga tawo kana, "Ti, ano bay ang amun himoon?"

¹¹ Nagsabat tana, "Kon sin-o kaninyo ang may darwa ka panid nga bayo, kinahanglan itugro na ang isara sa tawo nga wara ti ginasuksok, kag kon sin-o man ang may pagkaun, paambitun na man ang iba."

¹² May mga manugsukot man kang buwis nga nag-agto kay Juan para magpabawtiso. Nagpamangkot sanda kana, "Maestro, ano ang amun himoon?"

¹³ Nagsabat si Juan kananda, "Indi kamo magsukot kang sobra sa inyo surokton." ¹⁴ May mga suldado man nga nagpamangkot kana, "Ti, kami tamun bay, ano tana ang amun himoon?"

Nagsabat si Juan kananda, "Indi kamo magbuul kang kwarta kang iba paagi sa pirit ukon magbutang-butang kang sala sa bisan kay sin-o. Magkuntinto lang kamo sa ginasweldo kaninyo."

¹⁵ Ang mga tawo nakabatyag kang makaharawat-hawat nga paglaum. Ginhaum-haum nanda nga si Juan amo run ang Cristo nga anda ginapaabot.

¹⁶ Ginkun-an sanda tanan ni Juan, "Ginabawtisohan ko kamo sa tubig, pero may magabot nga labaw pa gid kanakun, nga bisan pa gani ang paghubad kang higot kang anang sandalyas bukun ako ti takus. Pagabawtisohan na kamo kang Balaan nga Ispirito kag kalayo.

¹⁷ Pagabulagun na ang mga tawo nga mayad sa mga malain, pareho kang nagatahup tana kang lamigas nga ginapain na ang timgas sa upa. Ang timgas pagatipunon na sa kamarin, kag ang upa tana itablug na sa kalayo nga wara ti katapusan ang ana nga pagdaba-daba."

¹⁸ Sa nagkalain-lain nga paagi gintudloan ni Juan ang mga tawo kag ginwali na man kananda ang Mayad nga Balita. ¹⁹ Pero ginsabdung ni Juan si Herodes nga gobernador tungud kang anang relasyon kay Herodias nga ana bayaw, kag tungud man sa iba pa nga mga malain nga ana ginahimo. ²⁰ Kag naghimo pa gid si Herodes ka mas malain nga butang nga amo ang pagpapriso kay Juan.

Ang Pagbawtiso kay Jesus

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹ Pagkatapos nga mabawtisoan ang tanan nga mga tawo, si Jesus ginbawtisoan man. Samtang nagapangamuyo tana, nagbukas ang langit, ²² kag nagkunsad kag nagtungtong kana ang Balaan nga Ispirito sa dagway kang pating. Kag may limug nga naghalin sa langit nga nagakuon, "Ikaw ang akun hinigugma nga Anak; nahamuut gid ako kanimo."

Ang Lista kang mga Kamal-aman ni Jesus

(Mateo 1:1-17)

²³ Nagapang-edadun si Jesus kang mga katloan ka tuig kag mag-umpisa tana kang anang buruhatun. Ang pagkamaan kang mga tawo bata tana ni Jose nga bata ni Eli. ²⁴ Si Eli bata ni Matat, si Matat bata ni Levi, si Levi bata ni Melqui, si Melqui bata ni Janai, si Janai bata ni Jose, ²⁵ si Jose bata ni Matatias, si Matatias bata ni Amos, si Amos bata ni Nahum, si Nahum bata ni Esli, si Esli bata ni Nagai, ²⁶ si Nagai bata ni Maat, si Maat bata ni Matatias, si Matatias bata ni Semei, si Semei bata ni Jose, si Jose bata ni Joda, ²⁷ si Joda bata ni Joanan, si Joanan bata ni Resa, si Resa bata ni Zorobabel, si Zorobabel bata ni Salatiel, si Salatiel bata ni Neri, ²⁸ si Neri bata ni Melqui, si Melqui bata ni Adi, si Adi bata ni Cosam, si Cosam bata ni Elmadam, si Elmadam bata ni Er, ²⁹ si Er bata ni Josue, si Josue bata ni Eliezer, si Eliezer bata ni Jorim, si Jorim bata ni Matat, si Matat bata ni Levi, ³⁰ si Levi bata ni Simeon, Simeon bata ni Juda, si Juda bata ni Jose, si Jose bata ni Jonam, si Jonam bata ni Eliaquim, ³¹ si Eliaquim bata ni Melea, si Melea bata ni Mena, si Mena bata ni Matata, si Matata bata ni Natan, si Natan bata ni David, ³² si David bata ni Jesse, si Jesse bata ni Obed, si Obed bata ni Boaz, si Boaz bata ni Salmon, si Salmon bata ni Naason, ³³ si Naason bata ni Aminadab, si Aminadab bata ni Admin, si Admin bata ni Arni, si Arni bata ni Ezron, si Ezron bata ni Fares, si Fares bata ni Juda, ³⁴ si Juda bata ni Jacob, si Jacob bata ni Isaac, si Isaac bata ni Abraham, si Abraham bata ni Tera, si Tera bata ni Nahor, ³⁵ si Nahor bata ni Serug, si Serug bata ni Reu, si Reu bata ni Peleg, si Peleg bata ni Eber, si Eber bata ni Sela, ³⁶ si Sela bata ni Cainan, si Cainan bata ni Arfaxad, si Arfaxad bata ni Sem, si Sem bata ni Noe, si Noe bata ni Lamec, ³⁷ si Lamec bata ni Metusela, si Metusela bata ni Enoc, si Enoc bata ni Jared, si Jared bata ni Mahalaleel, si Mahalaleel bata ni Cainan, ³⁸ si Cainan bata ni Enos, si Enos bata ni Set, si Set bata ni Adam, kag si Adam bata kang Dios.

Ang Pagsulay kay Jesus

(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

4 Naghalin si Jesus sa Jordan nga nagamhan kang Balaan nga Ispirito, kag gindara tana kang Ispirito sa kamingawan ² nga sa diin ginsulay tana kang Yawa sa sulud kang kap-atan ka adlaw. Wara gid tana magkaun sa sulud kang amo to nga mga tinion, gani pagkatapos kato, gin-gutum tana.

³ Dayon nagkuon kana ang Yawa, "Kon ikaw ang Anak kang Dios, abi mandoi dyang bato agud mangin tinapay."

⁴ Nagsabat si Jesus, "Nasulat sa kasulatan, 'Ang tawo indi lamang sa pagkaun mabuhi.'"

⁵ Dayon gindara tana kang Yawa sa mataas nga lugar kag sa sangka pisuk ginpakita kang Yawa kana ang tanan nga mga ginharian sa kalibutan. ⁶ Kag nagkuon ang Yawa kana, "Itugro ko kanimo ang tanan nga gahum sa pagdumara kananda kag ang manggad nanda kadya, tungud hay ang tanan nga dya natugyan run kanakun kag sarang ko matao sa bisan kay sin-o nga akun gusto itaw-an. ⁷ Gani, ang tanan nga dya mangin imo kon magsimba ikaw kanakun."

⁸ Pero nagsabat si Jesus, "Nasulat sa Kasulatan, 'Simbahun mo ang Ginoo nga imo Dios kag tana gid lang ang imo alagadun.'"

⁹ Dayon gindara pa gid si Jesus kang Yawa sa Jerusalem kag ginpatindug sa pinakamataas nga bahin kang Templo. Nagkuon ang Yawa kana, "Kon ikaw ang Anak kang Dios, abi paglumpat halin rugya ka dya. ¹⁰ Tungud hay nasulat sa Kasulatan nga, 'Sugoon kang Dios ang anang mga anghel nga bantayan ikaw.' ¹¹ Kag, 'Pagasapnayun nanda ikaw sa andang mga alima agud indi makasagaid ang imo mga kahig sa mga bato.'"

¹² Pero nagsabat si Jesus kana, "Nasulat sa Kasulatan, 'Indi mo pagsulayun ang Ginoo nga imo Dios.'"

¹³ Kang matapos sulayun kang Yawa si Jesus, ana anay dya nga ginbayaan.

Nag-umpisa si Jesus kang Anang Buruhatun sa Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴ Pagkatapos kato, nagbalik si Jesus sa Galilea nga nagamhan kang Balaan nga Ispirito. Kag ang balita nahanungud kana naglapnag sa bilog nga lugar.

¹⁵ Nagpanudlo tana sa mga Sinagoga, kag gindayaw tana kang tanan.

Ang mga taga-Nazaret wara Magbaton Kana

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶ Dayon nag-agto si Jesus sa Nazaret nga sa diin rugto tana nagbahul. Pareho kang ana naandan, nag-agto tana sa Sinagoga sa Adlaw nga Inugpahuway.

Nagtindug tana sa pagbasa kang Kasulatan, ¹⁷ kag gin-dawu kana ang libro ni Propeta Isaias. Ginbilad na dya kag nakita na ang bahin nga sa diin amo dya ang nasulat:

¹⁸ "Ang Ispirito kang Ginoo rugya kanakun, tungud nga ako ang anang ginpili nga magwali kang mga mayad nga balita sa mga imol.

Ginsugo na ako nga ibantala sa mga bihag ang anda nga kahilwayan,

kag sa mga bulag nga sanda makakita run.

Ginsugo man ako nga luwasun ang mga tawo nga ginapigus.

¹⁹ Kag ginsugo man ako nga ibantala nga amo run dya ang tion nga pagaluwasun kang Ginoo ang ana katawhan."

²⁰ Pagkatapos nga mabasa ni Jesus ang kasulatan, ginbaruron na dya kag gin-uli sa manugbulig, kag nagpungko tana. Ang tanan nga mga tawo sa sinagoga nagtururuk kana, ²¹ kag nagkuon tana kananda, "Dya nga bahin kang Kasulatan nga inyo nabatian natanan gid kadya nga adlaw."

²² Nanamian gid sanda kana kag natingala sanda sa mga manami nga ana ginapanghambal. Nagkuon sanda, "Indi bala nga bata ria ni Jose?"

²³ Naghambal si Jesus kananda, "Naman-an ko nga sambitun gid ninyo kanakun ang hurubatun nga nagakuon, 'Doktor, abi, bulnga anay ang imong kaugalingun.' Kag ayhan makuon man kamo kanakun nga, 'Abi himoa man rugya sa imo kaugalingun nga banwa ang amun nabatian nga imo mga ginpanghimo rugto sa Capernaum.'" ²⁴ Nagkuon pa gid si Jesus, "Sugidan ko kamo, ang propeta wara ginabaton sa ana mismo kaugalingun nga banwa. ²⁵ Pamati kamo, matuod ria nga kang tion pa anay ni Propeta Elias tatlo kag tunga ka tuig nga wara gid mag-uran. Tuman gid nga kagutum ang nag-abot sa bilog nga lugar, kag raku nga mga bayi nga balo sa Israel ang nagakinahanglan kang bulig, ²⁶ pero wara ginsugo kang Dios si Elias nga magbulig sa bisan kay sin-o kananda, kundi nga ginsugo tana sa sangka balo nga bayi nga nagauli sa Zarepta nga sakup kang titoryo kang Sidon. ²⁷ Amo man ria ang natabo sa tion anay ni Propeta Eliseo. Raku ang mga aruon kato sa Israel, pero wara gid ti bisan isara kananda nga gin-ayad magluwas lang kay Naaman nga taga-Siria."

²⁸ Kar-on, nag-ugut gid ang mga tawo sa Sinagoga pagkabati nanda kadya. ²⁹ Nagtirindug sanda kag ginpagwa si Jesus sa banwa. Gindara nanda tana sa ibabaw kang bakulod nga sa diin nahamtang ang andang banwa, agud nga itiklod nanda tana sa pil-as.

³⁰ Pero nag-agi lang si Jesus sa tunga nanda kag magpanaw.

Ang Tawo nga Ginsudlan kang Demonyo

(Marcos 1:21-28)

³¹ Nag-agto si Jesus sa banwa kang Capernaum nga sakup kang Galilea, kag rugto nagpanudlo tana sa mga tawo sa Adlaw nga Inugpahuway. ³² Natingala sanda tanan sa anang mga pagpanudlo tungud hay may awtoridad tana kon maghambal. ³³ Rugto sa sinagoga may tawo nga ginsudlan kang demonyo. Nagasinggitan tana nga nagakuon, ³⁴ "Jesus nga taga-Nazaret, ano ang labut mo kanamun? Nag-agto bala ikaw rugya sa pagpapas kanamun? Kilala ko ikaw, ikaw ang Balaan nga ginpadara kang Dios!"

³⁵ Ginsabdung ni Jesus ang demonyo, "Paghilus dyan, kag magwa sa tawo nga ria!" Dayon ginlampus kang demonyo ang tawo sa atubang kang mga katawhan kag nagwa tana nga wara man maiwan ang tawo.

³⁶ Natingala gid ang mga tawo kag nagkinun-anay sanda, "Ano tana nga mga tinaga dya man? May awtoridad kag gahum tana sa pagmando sa mga demonyo nga magwa kag nagatuman sanda kana!"

³⁷ Kag ang balita nahanungud kay Jesus naglapnag sa bisan diin nga lugar sa palibot.

Nagpang-ayad si Jesus kang Duro nga mga Masakitun

(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

³⁸ Pagkatapos kato, naghalin si Jesus sa sinagoga kag nag-agto sa balay ni Simon. Nataboan nga ang ugangan nga bayi ni Simon nagamasakit kag taas ang anang hilanat. Gani ginpangabay nanda si Jesus nga aydun tana. ³⁹ Nagparapit kag nagtindug si Jesus sa kilid kag ginmandoan ang hilanat nga maghalin. Nadura ang hilanat kang bayi kag lagi-lagi nagbangon tana kag ginsirbihan na sanda.

⁴⁰ Pagkasirum, ang tanan nga mga may amigo nga nagamasakit kang mga nagkalain-lain nga mga balatian gindara nanda kay Jesus. Gintandug ni Jesus kang anang alima ang kada isara kananda kag gin-ayad sanda tanan. ⁴¹ Nagguruwa man ang mga demonyo sa duro nga mga tawo nga nagasinggitan, "Ikaw ang Anak kang Dios!"

Ginpangabdung sanda ni Jesus kag wara na gintugotan nga maghambal, tungud hay naman-an nanda nga tana amo ang Cristo.

Nagpangwali si Jesus sa mga Sinagoga

⁴² Pagkaaga, nagwa si Jesus sa banwa kag nag-agto sa sangka mamingaw nga lugar. Ginsagap tana kang mga tawo kag kang makita nanda tana, ginpangabay nanda tana nga indi anay magpanaw. ⁴³ Pero nagsabat tana kananda, "Kinahanglan iwali ko man sa iba nga banwa ang Mayad nga Balita nahanungud sa paghari

kang Dios tungud nga amo ria ang tinutuyo kang Dios kanakun."

⁴⁴ Gani nagpangwali si Jesus sa mga sinagoga sa bilog nga Judea.

Ang Pagpili ni Jesus kang Anang Nauna nga mga Disipulo

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

5 Sangka adlaw nagaturutindug si Jesus sa binit kang linaw kang Genesaret. Ang mga tawo tana nagadinus-uganay sa pagparapit kana agud magpamati kang pulong kang Dios nga ana ginawali. ² May nakita tana nga darwa ka mga baruto sa binit kang linaw nga ang mga mangingisda na kadya naka-panaog run kag nagahugas kang andang mga pukot. ³ Nagsakay si Jesus sa isara sa dya nga mga baruto nga ana ni Simon, kag ginpangabay na si Simon nga itulod na dya parayu-rayu gawa sa binit ka baybay. Dayon nagpungko tana sa baruto kag nagpanudlo sa mga tawo.

⁴ Pagkatapos na ka hambal sa mga tawo, nagkuon tana kay Simon, "Abi, ipalawud mo pa gid ang baruto kag iladlad ninyo ang inyo mga pukot agud makabuul kamo kang isda."

⁵ Nagsabat si Simon, "Ay abaw, Agalun, bilog nga gabii gid kami nga nagpamukot pero wara gid kami ti nabuul. Pero hay amo ria ang kuon nimo, ti sige eh, iladlad ko ang mga pukot." ⁶ Kag ginladlad nanda ang mga pukot kag duro gid karaku nga isda ang anda nga nabuul nga daw sa masi-si run gid ang andang mga pukot. ⁷ Gani nagsinyas sanda sa anda mga kaibahan sa pihak nga baruto nga mag-agto kag buligan sanda. Nag-agto sanda kag ginbuta nanda ka isda ang darwa ka baruto hasta nga daw sa malunod run dya. ⁸ Kang makita ni Simon Pedro ang natabo nga dya, nagluhod tana sa atubang ni Jesus kag nagkuon, "Ginoo, parayu kanakun tungud hay makasasala ako nga tawo!"

⁹ Daw indi makapati si Simon kag ang tanan na nga mga kaibahan sa karakuun kang isda nga anda nabuul, ¹⁰ kag amo man ang mga anang imaw nga sanday Santiago kag Juan nga mga kabataan ni Zebedeo. Pagkatapos karia, nagkuon si Jesus kay Simon, "Indi ikaw magkahadluk. Umpisa kadya magapangdara run ikaw kang mga tawo nga magsunod kanakun."

¹¹ Ginpatakas nanda ang mga baruto sa baybayun kag ginbayaan nanda ang tanan kag nagsunod sanda kay Jesus.

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Aruon

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹² Sangka bes, kang rugto si Jesus sa sangka banwa, may tawo nga naputos gid ang anang lawas ka aru.

Kang makita na si Jesus, naghapa tana sa atubang ni Jesus kag nagpakitluoy, "Ginoo, kon gustohon mo, sarang mo ako mapaayad kag himoon nga limpyo suno sa kasugoan."

¹³ Dayon gindawhat kag gintandug ni Jesus ang masakitun kag nagkuon, "Huid, gusto ko. Sige, maayad run ikaw!" Kag lagi-lagi nag-ayad ang tawo nga aruon. ¹⁴ Ginbilinan tana ni Jesus, "Indi mo dya pag-ipanugid-sugid bisan kay sin-o, kundi ang himoon mo, agto ikaw sa pari kag magpasulung kana. Dayon maghalad ikaw kang haralad suno sa ginasugo ni Moises bilang pamatuod sa tanan nga naayad run ikaw."

¹⁵ Pero ang balita nahanungud kay Jesus mas pa gid nga naglapnag, gani pinanung nga mga tawo ang nag-arabot sa pagpamati kana, kag agud magpaayad sa andang mga balatian. ¹⁶ Pero si Jesus nagaagto sa mga nalgwin nga lugar sa pagpangamuyo.

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Paralitiko

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷ Sangka adlaw nga nagapanudlo si Jesus, may mga Fariseo kag mga manunudlo kang Kasugoan nga nagapurungko rugto nga nagharalin pa sa mga kabanwahanan kang Galilea kag Judea kag sa Jerusalem. Ang gahum kang Ginoo sa pagpang-ayad kang mga masakitun rugyan kay Jesus. ¹⁸ Burubuhay may nag-arabot nga mga tawo nga nagayayong kang sangka paralitiko sa anang baratangan. Ginatinguhaan raad nanda nga pasudlun dya sa balay kag dar-un sa atubang ni Jesus. ¹⁹ Ugaring sa kadurohon kang mga tawo wara gid sanda ti maagyan pasulud. Ang ginhi-mo nanda, ginyayongan nanda ang paralitiko pasaka sa atup. Dayon gin-ukaban nanda ang atup nga tisa kag gintunton nanda ang masakitun sa ana baratangan sa tunga kang mga tawo sa atubang mismo ni Jesus. ²⁰ Kang makita ni Jesus ang andang pagtoo, ginkun-an na ang tawo nga masakitun, "Amigo, ang imong mga sala ginpatawad run!"

²¹ Ang mga manunudlo kang Kasugoan kag ang mga Fariseo nag-umpisa ka muno sa andang kaugalingun nga nagakuon, "Sin-o bala ang tawo nga dya nga nagapasipala sa Dios? Dios lang kabay kag wara run ti bisan sin-o pa ang makapatawad kang sala?"

²² Nasat-uman ni Jesus kon ano ang anda nga ginapinsar, gani nagkuon tana kananda, "Andut haw nga nagapaminsar kamo kang amo ria?" ²³ Sa diin bala ang mas mahapus? Ang magkuon ako nga, 'Ginpatawad run ang imo mga sala,' ukon magkuon ako nga, 'Bangon dyan kag magpanaw?' ²⁴ Kar-on pamatud-an ko kaninyo nga ang Anak kang Tawo may gahum rugya sa lupa sa pagpatawad kang sala." Dayon ginkun-an na ang paralitiko, "Ginakun-an ko ikaw, bangon dyan, dar-a ang imong baratangan kag mag-uli sa inyo balay!"

²⁵ Lagi-lagi nagbangon ang tawo nga nakita gid kang tanan. Gindara na ang anang baratangan kag nag-uli nga nagadayaw sa Dios. ²⁶ Natingala gid sanda tanan, kag gindayaw nanda ang Dios, nga nagabatyang kang kahadluk nga nagakuon, "Daw ano nga katingalahan nga butang ang atun nakita sa kadya nga adlaw!"

Ang Pagpili ni Jesus kay Levi

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ Pagkatapos ka dya, nagwa si Jesus kag nakita na ang sangka manugsukot kang buwis nga ang anang ngaran ka dya si Levi, nga nagapungko sa lugar kang ginabaydan kang buwis. Ginkun-an tana ni Jesus, "Sunod ikaw kanakun." ²⁸ Nagtindug si Levi kag ginbayaan na ang tanan kag nagsunod kay Jesus.

²⁹ Nagpatabad si Levi sa anang balay para kay Jesus, kag raku nga mga manugsukot kang buwis kag iba pa gid nga mga tawo ang nag-imaw kananda sa pagkaun sa lamesa. ³⁰ Kar-on, ang mga Fariseo kag ang mga manunudlo kang Kasugoan nga mga kaimaw man nanda, nagkurumodon sa mga disipulo ni Jesus, "Andut haw nga nagapakig-imaw kamo kaun kag inum sa mga manugsukot kang buwis kag sa iba pa nga mga tawo nga makasasala?"

³¹ Ginsabat sanda ni Jesus, "Ang tawo nga mayad ti lawas wara nagakinahanglan kang doktor kundi ang tawo lamang nga nagamasakit. ³² Wara ako mag-abot agud itawgun ang mga matarung nga tawo, kundi ang mga makasasala nga maghirinulsul sanda."

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagpuasa

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ May mga tawo nga nagkuon kay Jesus, "Ang mga disipulo ni Juan nga Manugbawtiso masami nagappuasa kag nagapangamuyo, kag amo man ang ana kang mga Fariseo. Pero ang imo tana nagakaun kag nagainum."

³⁴ Nagsabat si Jesus kananda, "Mahimo mo ayhan nga indi pagpakan-un ang mga bisita sa kasal samtang kaimaw pa nanda ang nobyo? Indi gid. ³⁵ Pero magaabot ang adlaw nga ibul-un kananda ang nobyo, kag sa amo nga tion indi mahimo nga indi sanda magpuasa."

³⁶ Nagsugid si Jesus kananda kang paanggid. Kuon na, "Wara ti nagagisi halin sa ana bag-o nga bayo agud nga ilunub sa daan nga bayo. Tungud hay kon himoon na dya, gin-gisi na run ang bag-o nga bayo kag labut pa, ang ginlunub nga to nga naghalin sa bag-o nga bayo indi man mag-angay sa daan nga bayo. ³⁷ Kag wara man ti nagabutang kang bag-o nga bino sa daan nga surudlan nga panit. Tungud hay kon himoon na dya mabusdik ang surudlan kag mauyang ang bino, kag ang surudlan indi run mapuslan. ³⁸ Sa

baylo, ang bag-o nga bino kinahanglan isulud sa bag-o man nga surudlan nga panit. ³⁹ Kag wara man ti nagainum kang daan nga bino ang mangita kang bag-o nga bino, tungud hay kuon na, "Mas manamit tana ang daan nga bino."

Ang Pamangkot nahanungud sa Adlaw nga Inugpahuway

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

6 Sangka Adlaw nga Inugpahuway, samtang si Jesus kag ang anang mga disipulo nagaagi sa taramnan kang trigo, ang anang mga disipulo nagpangutul kang bunga na ka dya kag ginpiripis sa andang mga alima kag magkinaun. ² Pero ang iba tana sa mga Fariseo nagkuon, "Andut haw nga ginahimo ninyo ang ginadumilian kang atun Kasugoan nga himoon sa Adlaw nga Inugpahuway?"

³ Ginsabat sanda ni Jesus, "Wara bala ninyo mabasahi ang ginhimo anay ni David kang tana kag ang anang mga kaibahan gin-gutum? ⁴ Nagsulud tana sa balay kang Dios. Dayon ginbuul na kag ginkaun ang tinapay nga ginhalad sa Dios kag ginpanugroan na man ang anang mga kaibahan, wara ti sapayan nga ang Kasugoan nagadumili sa pagkaun ka dya, magluwas lamang sa mga pari."

⁵ Nagkuon si Jesus kananda, "Ang Anak kang Tawo amo ang may gahum sa Adlaw nga Inugpahuway."

Ang Tawo nga Kimay

(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶ Sangka Adlaw ruman nga Inugpahuway, nag-agto si Jesus sa sinagoga kag nagpanudlo. May sangka tawo rugto nga kimay ang tuo na nga alima. ⁷ Kar-on, may mga manunudlo kang Kasugoan kag mga Fariseo nga nagabantay ka maid-id kon bala mang-ayad si Jesus sa Adlaw nga Inugpahuway agud to nga may rason sanda sa pag-akusar kana. ⁸ Pero naman-an ni Jesus ang andang ginapinsar. Gani nagkuon tana sa tawo nga kimay, "Tindug ikaw dyan kag mag-agto rugya sa unahan." Nagtindug ang tawo kag nag-agto sa unahan. ⁹ Dayon nagkuon si Jesus kananda, "May ipamangkot ako kaninyo: ano ang ginatugot kang atun Kasugoan nga himoon sa Adlaw nga Inugpahuway? Ang magbulig bala ukon ang maghalit? Ang magluwas bala kang kabuhi ukon magpatay?" ¹⁰ Dayon ginturuk na sanda tanan sa anang palibot kag nagkuon tana sa tawo nga kimay, "Untaya ang imong alima." Gin-untay man kang tawo ang anang alima kag nag-ayad dya.

¹¹ Tungud kadya naugut gid sanda ka mayad kag nagsapol kon ano ang andang himoon kay Jesus.

Nagpili si Jesus kang Napulo'g Darwa ka mga Apostoles

(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹² Sa amo to nga tinion nagtukad si Jesus sa bakulod agud magpangamuyo, kag bilog gid nga gabii ang ana nga pagpangamuyo sa Dios. ¹³ Pagkaaga, ginpanawag na ang anang mga disipulo kag halin kananda nagpili tana kang napulo'g darwa kag gintawag na sanda nga mga apostoles. ¹⁴ Sanda kadya amo sanday Simon (nga ana man ginhingaranan Pedro) kag ang bugto ni Pedro nga si Andres; si Santiago kag si Juan, si Felipe kag si Bartolome, ¹⁵ si Mateo kag si Tomas, si Santiago nga bata ni Alfeo kag si Simon (nga mapinalanggaun sa anang nasyon), ¹⁶ si Judas nga bata ni Santiago, kag si Judas Iscariote nga amo ang nangin traidor.

Nagpanudlo si Jesus kag Nagpang-ayad

(Mateo 4:23-25)

¹⁷ Nagdulhog si Jesus imaw kang ana nga mga apostoles, kag nagtindug tana sa may patag. Tama ka duro ang anang mga disipulo rugto kag duro man ang tawo nga nagharalin pa sa bilog nga Judea, kag sa Jerusalem, kag sa syudad kang Tiro kag Sidon nga nahamtang marapit sa baybay. Nag-agto sanda rugto para nga magpamati kay Jesus kag para ayadun sa andang mga masakit. ¹⁸ Gin-ayad na man ang mga tawo nga ginatublag kang mga malaot nga ispirito. ¹⁹ Ang tanan nga tawo rugto nagatinguha nga makatandug kay Jesus tungud nga may gahum nga nagagwa kana kag nagapaayad kananda tanan.

Kalipay kag Kasubu

(Mateo 5:1-12)

²⁰ Dayon ginturuk ni Jesus ang ana nga mga disipulo kag nagkuon tana kananda,

“Bulahan kamo nga mga imol,
tungud hay kamo ang pagagamhan kang Dios.

²¹ Bulahan kamo nga ginagutum sa tulad,
tungud nga pagabusgon kamo.

Bulahan kamo nga nagaparanangisun sa tulad, tungud nga magakadlaw kamo sa kalipay.

²² “Bulahan kamo kon kaugtan kamo kang mga tawo kag sikwayun, kag yagutaun, kag pakalainun tungud kang inyo pagsunod sa Anak kang Tawo. ²³ Sa tion nga himoon nanda dya kaninyo, magkalipay kamo kag magsinadya, tungud hay bahul ang padya nga ginaman kaninyo rugto sa langit. Amo man gani karia ang ginhimo kang anda mga kaulangan sa mga propeta katong una.

²⁴ Pero makaluluoy kamo nga mga manggaranun sa tulad,

tungud nga naaguman run ninyo ang mahulas nga pagpangabuhi.

²⁵ Makaluluoy kamo nga mga busog sa tulad,
tungud nga pagagutumun kamo.

Makaluluoy kamo nga nagakinadlaw sa tulad,
tungud nga magakasubu kamo kag magaparanangisun.

²⁶ “Makaluluoy lang kamo, kon dayawun kamo kang tanan nga mga tawo tungud nga amo man ria ang ginhimo kang mga kaulangan nanda sa mga nagpakuno-kuno nga mga propeta.”

Ang Pagpalangga sa Kaaway

(Mateo 5:38-48; 7:12)

²⁷ Nagkuon pa gid si Jesus, “Kamo nga nagaparamati kanakun, amo dyaay ang akun ikuon kaninyo: palanggaa ninyo ang inyo mga kaaway kag maghimo kamo kang mayad sa mga tawo nga nagadumut kaninyo.

²⁸ Pangayoa ninyo sa Dios nga kaluy-an ang mga tawo nga nagapasipala kaninyo, kag ipangamuyoi ninyo ang mga tawo nga nagapigus kaninyo. ²⁹ Kon tampaun ikaw sa sampihak nimo nga bagiing, itaya mo man ang sampihak. Kon ang imo kunup bul-un kanim, itugro mo man pati ang imong bayo. ³⁰ Tugroi ang bisan sin-o nga nagapangayo kanim, kag indi run pagbawia ang bisan ano nga imo pagkabutang nga ginbuul kanim. ³¹ Himoa ninyo sa inyo isigka-tawo ang gusto ninyo nga himoon man nanda kaninyo.”

³² “Kon ang inyo ginapalangga amo lamang ang mga tawo nga nagapalangga man kaninyo, ano pa nga balus ang paabuton ninyo? Tungud hay bisan gani ang mga tawo nga makasasala nagapalangga man sa mga nagapalangga kananda! ³³ Kag kon nagahimo kamo kang mayad sa mga tawo nga nagahimo man kang mayad kaninyo, ano pa nga balus ang paabuton ninyo? Tungud hay bisan gani ang mga tawo nga makasasala nagahimo man kadya! ³⁴ Kag kon nagapahuram lang kamo sa mga tawo nga makasarang man magbayad, ano pa nga balus ang paabuton ninyo? Bisan gani ang mga makasasala nagapahuram man sa pareho nanda nga makasasala nga nagapaabot nga baydan kang amo man nga bili. ³⁵ Pero kamo tana, palanggaa ninyo ang inyo mga kaaway kag maghimo kamo kang mayad kananda. Magpahuram kamo kag indi magpaabot kang bayad. Kon amo dya ang inyo himoon, bahul nga padya ang inyo mabaton kag nagapakita nga kamo mga anak kang Dios nga Labing Mataas, tungud hay tana mayad sa tanan nga tawo - sa mga di-mapinasalamatun kag sa mga malaot. ³⁶ Mangin maluloy-on kamo pareho kang inyo Amay nga maluloy-on.”

Nahanungud sa Paghusgar sa Iba

(Mateo 7:1-5)

³⁷ "Indi ninyo paghusgaran ang inyo isigka-tawo, agud to nga indi man kamo paghusgaran kang Dios. Indi kamo magkuon nga ang sangka tawo dapat nga silotan agud to nga ang Dios indi man magkuon nga kamo sirilotan. Patawara ninyo ang mga nakasala kaninyo agud to nga patawarun man kamo kang Dios. ³⁸ Magpanugro kamo sa iba agud to nga ang Dios magatugro man kaninyo. Ang inyo nga mabaton indi lang nga ginsukub ka mayad, kundi gin-uyug kag gindasuk kag nagaarawas pa sa surukban antes ibu-bo sa inyo nga surudlan. Tungud hay kon ano ang pagtugro ninyo sa iba amo man ang pagtugro kang Dios kaninyo."

³⁹ Naghambal kananda si Jesus kang dya nga paraanggidan: "Ang sangka tawo nga bulag indi makadapit kang pareho na nga bulag. Tungud hay kon himoon na dya pareho sanda nga mahulog sa kalog. ⁴⁰ Wara ti estudyante nga labaw pa sa anang maestro. Pero kon ang estudyante makatapos run kang ana nga pagtuon, mangin pareho run man tana kang ana maestro.

⁴¹ "Ginamulalungan mo gid haw ang gamay nga puling sa mata kang imo isigka-tawo, pero wara tana nimo ginasapak ang troso nga rugyan sa imo mata? ⁴² Paano ikaw makakuon sa imong isigka-tawo nga, 'Amigo, bul-un ko ang imo nga puling,' kon indi gani nimo makita ang troso nga rugyan sa imong mata? Mga hipokrito! Bul-anay ang troso nga rugyan sa imo mata, agud to nga makakita ikaw ka mayad kag mabul mo ang puling sa mata kang imo isigka-tawo.

Ang Kahoy kag ang Anang Bunga

(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ "Ang mayad nga kahoy wara nagapamunga kang sayud nga bunga, kag ang sayud nga kahoy wara man nagapamunga kang mayad nga bunga. ⁴⁴ Ang kada kahoy makilala mo paagi sa anang bunga. Wara kamo nagapamu-po kang higera sa talongon kag wara man kamo nagapamu-po ka bunga kang ubas sa sapinit. ⁴⁵ Amo man ria sa tawo. Ang tawo nga mayad nagahimo kang mayad nga mga butang tungud hay mayad man nga mga butang ang rugyan sa ana nga tagipusoon. Samtang ang malaot tana nga tawo malaot nga mga butang ang ana ginahimo, tungud hay malaot man nga mga butang ang rugyan sa ana nga tagipusoon. Tungud hay kon ano ang rugyan sa tagipusoon kang tawo amo man ang nagagwa sa anang ba-ba."

Ang Darwa ka Tawo nga Nagpatindug kang Balay

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ "Andut nga ginatawag ninyo ako nga 'Ginoo' pero wara man kamo pagtuman kang akun ginakuon kaninyo? ⁴⁷ Ipakita ko kaninyo kon ano nga klase ka tawo ang sin-o man nga nagaparapit kanakun kag nagapamati sa akun mga pulong kag ana dya ginatuman. ⁴⁸ Pareho tana kang tawo nga nagkutkot kang madalum kag nagpatindug kang anang balay sa pundasyon nga bato. Nag-abot ang baha, kag nag-arawas ang suba, kag ginlalas ang amo nga balay, pero wara gid dya matay-ug tungud hay mapag-un gid ang nagpatindug ka dya. ⁴⁹ Pero ang tawo tana nga nagapamati kang akun mga pulong, pero wara na dya pagtuman, pareho lang tana kang tawo nga nagpatindug kang balay sa lupa nga wara na butangi kang pundasyon. Dayon ginlalas dya kang baha kag lagi-lagi narumpag kag sobra gid ang pagkawasdak na ka dya!"

Gin-ayad ni Jesus ang Surugoon kang Kapitan nga Romanhun

(Mateo 8:5-13)

7 Pagkatapos nga mahambal ni Jesus ang tanan nga dya sa mga tawo, nag-agto tana sa Capernaum. ² May sangka kapitan kang suldado nga Romanhun rugto nga ang anang nahamut-an nga surugoon nagamasakit kag tagumatayun run. ³ Kang mabatian kang kapitan ang nahanungud kay Jesus, nagpasugo tana sa mga kamal-aman kang mga Judio nga pangabayun si Jesus nga mag-agto anay sa anang balay agud nga aydun ang ana surugoon. ⁴ Nagpanaw ang mga ginsugo kang kapitan, kag pag-abot nanda kay Jesus, nagpakitluoy gid sanda kana, "Ang tawo nga dya nagakabagay gid nga buligan mo, ⁵ tungud hay palangga na ang atun nasyon, kag tana mismo ang nagpatindug kang sinagoga para kanatun."

⁶ Dayon nagtawas si Jesus kananda. Kang nagahinamput run tana sa balay, nagsugo ang kapitan kang anang mga amigo agud sug-alawun tana kag kun-an, "Ginoo, indi run pagpabudlayi ang imong kaugalin-gun, tungud hay indi ako takus nga magbaton kanimo sa akun balay. ⁷ Amo gani nga wara run ako magpakigkita kanimo tungud hay indi ako takus. Pero maghambal lang ikaw kag maayad ang akun surugoon. ⁸ Naman-an ko ria hay ako man sa idalum kang awtoridad kang mga opisyal, kag may mga suldado man sa idalum kang akun awtoridad. Kon maghambal ako sa isara, 'Panaw to!' mapanaw man tana. Kon magkuon ako sa isara, 'Agto rugya!' maagto man tana rugya. Sa akun surugoon tana, kon magkuon ako nga, 'Himoa dya!' ginahimo na man."

⁹ Natingala si Jesus kang mabatian na dya. Nagbalikid tana sa duro nga mga tawo nga nagasurunod kana kag nagkuon, "Sugidan ko kamo: wara pa gid ako makakita kang tawo nga amo dya kabahul ang anang pagtoo; wara gid bisan rugya sa Israel!"

¹⁰ Kang pagbalik kang mga ginsugo kang kapitan sa balay, nakita nanda nga mayad run ang surugoon.

Ginbanhaw ni Jesus ang Bata kang sangka Balo nga Bayi

¹¹ Pagkatapos ka dya, nag-agto si Jesus sa banwa nga ginatawag Nain. Nag-imaw man kana ang anang mga disipulo kag ang duro nga mga tawo. ¹² Kang nagahinamput run tana sa pwertahan kang banwa, nataboan nga nagapagwa man ang mga tawo sa amo nga banwa nga nagakumpanyar sa patay. Ang patay nga dya bugtong nga bata nga laki kang sangka balo nga bayi. ¹³ Kang makita ni Jesus ang nanay kang napatay, naluoy gid tana kag ginkun-an na dya, "Indi ikaw magpanangis." ¹⁴ Dayon nagparapit si Jesus kag gintungtong na ang anang alima sa lungon kag ang mga tawo nga nagayayong ka dya nagpundo. Nagkuon si Jesus sa patay, "Nonoy, ginakun-an ko ikaw, bangon dyan!" ¹⁵ Ang patay nagbangon kag nagpungko kag dayon nag-umpisa ka hambal. Gintugyan tana ni Jesus sa anang nanay.

¹⁶ Gindakup kang kahadluk ang tanan nga mga tawo rugto, kag gindayaw nanda ang Dios, "Sangka gamhanan nga propeta ang nagpakita kadya kanatun!" Kag nagkuon pa gid sanda, "Ang Dios nag-abot sa pagbulig sa anang mga katawhan!"

¹⁷ Ang balita nga dya nahanungud kay Jesus naglapnag sa bilog nga Judea kag sa tanan nga mga lugar sa palibot.

Ang mga Ginsugo ni Juan nga Manugbawtiso

(Mateo 11:2-19)

¹⁸ Ang tanan nga mga butang nahanungud kay Jesus ginpanugid kay Juan nga Manugbawtiso kang anang mga disipulo. Gani, ginpatawag na ang darwa sa anang mga sumuronod ¹⁹ kag ginsugo nga mag-agto sa Ginoo agud pamangkoton tana kon bala tana amo run ang ginakuon ni Juan nga maabot, ukon mapaabot pa gid sanda kang iba.

²⁰ Kang pag-abot nanda kay Jesus, nagkuon sanda, "Ginsugo kami ni Juan nga Manugbawtiso agud mamangkot kanimo kon bala ikaw amo run ang amun ginapaabot, ukon mapaabot pa kami kang iba."

²¹ Nataboan man nga kang amo gid to nga tion duro nga mga tawo ang gin-ayad ni Jesus sa andang mga masakit kag balatian. Ang mga malaot nga ispirito ginapagwa na sa mga tawo nga nasudlan ka dya, kag duro nga mga bulag ang ana nga ginpang-ayad kag

makakita run. ²² Nagsabat si Jesus sa mga ginsugo ni Juan, "Balik kamo kay Juan kag isugid ninyo kana ang inyong mga nakita kag nabatian, nga ang mga bulag makakita run, ang mga piang makapanaw run, ang mga aruon ayad run, ang mga bungul makabati run, ang mga patay nabuhi liwan, kag ang Mayad nga Balita ginawali run sa mga imol. ²³ Kag bulahan gid ang tawo nga wara pagduha-duha kanakun!"

²⁴ Pagkalumbos kang mga ginsugo ni Juan, naghambal si Jesus sa mga tawo nahanungud kay Juan. Kuon na, "Kato anay kang mag-agto kamo sa kamingawan, ano ang ginapaabot ninyo nga makita? Kugon bala nga ginahapay-hapay lang kang hangin? ²⁵ Ano bay ang gin-agto ninyo rugto nga gusto ninyo makita? Tawo bala nga nagasuksok kang marahalun nga bayo? Ang nagasuksok kang amo ria kag nagapatuyang sa pagpangabuhi, sa mga palasyo lang tana ninyo ria makita! ²⁶ Kar-on, ano gid ang gin-agto ninyo rugto para sulngun? Propeta bala? Huud, propeta matuod, kag sobra pa gani sa propeta ang inyo nakita. ²⁷ Tungud nga si Juan nga dya amo run ang ginatumud sa Kasulatan nga kuon kang Dios, 'Magapadara ako kang akun manugbalita nga magauana kanimo agud nga mag-aman kang imong dalan.'" ²⁸ Sugidan ko kamo, "Wara pa gid ti natawo sa kalibutan nga makalabaw pa kay Juan. Pero ang pinakakubus sa ginharian kang Dios mas labaw pa kana."

²⁹ Nabatian dya kang tanan nga mga tawo kag kang mga manugsukot kang buwis, kag sanda ka dya amo ang nagpati nga matarung ang Dios sa anang ginahimo, tungud hay nagpabawtiso sanda kay Juan. ³⁰ Pero ang mga Fariseo tana kag ang mga manunudlo kang Kasugoan ginsikway nanda ang tinutuyo kang Dios kananda tungud hay wara sanda magpabawtiso kay Juan.

³¹ "Sa ano ko ayhan mapaanggid ang mga tawo sa kadya nga panag-on? Daw ano sanda ayhan? ³² Daw pareho sanda kang mga bata nga nagapurungko sa tindahan kag nagasinggitanay, 'Gintukaran namun kamo kang masadya nga sonata, pero wara man kamo magsaot; ginkantahan namun kamo kang masubu nga kanta, pero wara man kamo magpanangis!' ³³ Tungud hay kang mag-abot si Juan nga Manugbawtiso, nagapuasa tana kag wara nagainum kang bino, kag nagkuon kamo, 'Ginagamhan tana kang demonyo.' ³⁴ Kar-on, nag-abot ang Anak kang Tawo nga nagakaun tana kag nagainum, kag nagkuon kamo, 'Turuka bala ninyo ang tawo nga dya! Parakaun kag parainum! Amigohay pa sanda kang mga manugsukot kang buwis kag kang mga makasasala!' ³⁵ Ang kaaram kang Dios ginapamatud-an kang tanan nga nagabaton ka dya."

Si Jesus sa Balay kang Fariseo nga si Simon

³⁶ Kar-on, may sangka Fariseo nga nag-agda kay Jesus nga magkaun imaw kana. Gani nag-agto si Jesus sa balay kang Fariseo kag nagpungko para magkaun. ³⁷ Sa amo nga banwa, may sangka bayi nga mahigku ang anang pagkabuhi. Kang mabalitaan na nga si Jesus nagakaun sa balay kang Fariseo, nag-agto tana rugto nga nagadara kang agwa nga nasulud sa surudlan nga alabastro. ³⁸ Nagtindug tana sa may likod, sa kahig nayon ni Jesus, nga nagahiribiun. Ginabasa na kang anang luha ang mga kahig ni Jesus, kag ginatrapohan na dya kang anang buhok, ginaharukan na kag bu-boan kang agwa. ³⁹ Kang makita dya kang Fariseo nga nag-agda kay Jesus, nagmuno tana sa anang kaugalingun, "Kon propeta gid man ang tawo nga dya, maman-an na kon ano nga klase ka bayi ang nagahikap kana, nga dya nga klase ka bayi mahigku ang anang pagkabuhi."

⁴⁰ Nagkuon si Jesus kay Simon, "Simon, may ikuon ako kanimo."

Nagsabat si Simon, "Sige, Maestro, ikuon kanakun."

⁴¹ Nagkuon si Jesus, "May darwa ka tawo nga nagutang kang kwarta sa manugpautang. Ang isara nagutang kang 500 ka kwarta nga pilak, kag ang isara tana 50. ⁴² Kang indi run gid sanda makabayad, ginkun-an sanda kang manugpautang nga indi run lang nanda pagbaydan ang utang nanda nga darwa. Kar-on, sin-o sa darwa nga dya ang labi nga magapalangga kana?"

⁴³ Nagsabat si Simon, "Sa banta ko, ang tawo nga mas bahul ang anang utang nga ginpatawad."

Nagkuon ni Jesus, "Igsakto ang sabat mo, Simon."

⁴⁴ Dayon nagbalikid si Jesus sa bayi kag nagkuon kay Simon, "Nakita mo ang bayi nga dya? Pagsulud ko kaina sa imong balay, wara ikaw magtugro kanakun kang tubig nga ipanghugas sa akun mga kahig, pero ang bayi tana nga dya, ginhugasan na kang anang mga luha ang akun mga kahig, kag gintrapohan na kang anang buhok. ⁴⁵ Wara mo ako haruki sa pag-abi-abi kanakun, pero ana tana, umpisa nga magsulud ako wara ti untat ang anang pagharuk sa akun mga kahig. ⁴⁶ Wara mo ginhisoan kang lana ang akun ulo sa pag-amuma kanakun, pero ang bayi tana nga dya, agwa pa gani ang anang ginbu-bo sa akun kahig.

⁴⁷ Gani sugidan ko ikaw, Simon, nga ang anang hanggud nga paghigugma nga ginpakita nagapatimaan nga ang duro na nga mga sala ginpatawad run. Tungud hay ang tawo nga gamay lang ang anang sala kag ginpatawad, gamay man nga gugma ang anang ipakita."

⁴⁸ Dayon nagkuon si Jesus sa bayi, "Ginpatawad run ang imong mga sala."

⁴⁹ Ang iba nga imaw nanda nga nagakaraun nagmuno sa andang kaugalingun, "Sin-o gid bala ang tawo nga dya, nga bisan ang mga sala ginapatawad na?"

⁵⁰ Pero nagkuon si Jesus sa bayi, "Ang imong pagtoo ang nagluwas kanimo. Panaw run nga may kalinung."

Ang mga Bayi nga Nag-irimaw kay Jesus

8 Wara magbuhay, naglibot si Jesus sa mga kabanwahanan kag kabaryohanang nga nagawali kang Mayad nga Balita nahanungud sa Paghari kang Dios. Ang napulo'g darwa ka mga disipulo nagtawas man kana ² kag may iba man nga mga kababainhan nga ginhilway ni Jesus sa mga malaot nga ispirito kag ginayad sa andang mga balatian: si Maria nga kilala man nga Maria Magdalena, nga nasudlan anay ka pito ka mga demonyo, pero ginpagwa sanda ni Jesus; ³ si Juana nga asawa ni Cusa nga amo ang mayordomo sa palasyo ni Herodes; si Susana, kag ang iba pa gid nga mga kababainhan. Sanda ka dya amo ang nagtatap kay Jesus kag sa anang mga disipulo halin sa andang kaugalingun nga mga pagkabutang.

Ang Paraanggidan nahanungud sa Manugsab-og

(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴ Padayon nga nagatiripon ang mga tawo kay Jesus nga nagharalin pa sa nagkalain-lain nga mga kabanwahanan. Kang duro run ang mga tawo nga nagtiripon, nag-istorya si Jesus kananda kang paanggid nga dya:

⁵ "May mangunguma nga nagsab-og kang binhi sa ana uma. Kar-on, kang nagasab-og run tana kang binhi, ang iba kadya nagtupa sa may aragyan. Ginlapakan dya kang mga tawo kag gintuka kang mga pispis.

⁶ Ang iba nga binhi nagtupa sa batohon nga lupa. Nagtubo man dya pero nauga lang man tungud nga mara ang lupa. ⁷ Kag ang iba tana nga binhi nagtupa sa ginatuboan kang sapinit, kag nagtubo man dungan sa sapinit, pero ginlumus dya kang sapinit kag napatay. ⁸ Pero may iba man nga mga binhi nga nagtupa sa manami nga lupa. Nagtubo dya kag nagpang-uhay kang pilo."

Pagkatapos, nagkuon si Jesus, "Kamo nga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang inyo nabatian!"

Ang Katuyoan kang Paraanggidan

(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

⁹ Dayon namangkot kay Jesus ang anang mga disipulo kon ano ang kahulogan kang dya nga paraanggidan. ¹⁰ Kag nagsabat si Jesus, "Kamo ang ginapamanan kang mga kamatuoran nahanungud sa paghari kang Dios. Pero ang iba tana kinahanglan nga sugidan paagi sa mga paraanggidan, agud to nga bisan mag-

turuk sanda, indi man angud sanda makakita, kag bisan magpamati sanda, indi man angud sanda makahangup.”

Ginpaathag ni Jesus ang Paraanggidan

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹ “Amo dyaay nga kahulogan kang paraanggidan: ang binhi amo ang pulong kang Dios. ¹² Ang aragyan nga gintup-an kang binhi amo ang mga tawo nga nakabati kang pulong kang Dios, pero nag-abot ang Yawa kag gin-agaw ang pulong nga dya sa andang mga tagipusoon agud to nga indi sanda magtuo kag maluwas. ¹³ Ang batohon nga lupa nga gintup-an kang binhi amo ang mga tawo nga nakabati man kang pulong kang Dios kag ginbaton nanda dya nga may kalipay. Pero wara dya manggamot sa andang tagipusoon. Agi lang ang andang pagpati, tungud hay pag-abot kang mga pagsulay dayon lang man nanda talikod. ¹⁴ Ang lupa nga may sapinit nga gintup-an kang binhi amo ang mga tawo nga nakabati. Ang pulong nga anda nabatian gindaug kang mga problema, kag kang andang handum sa pagmanggad, kag kang mga kalipayan rugya sa kalibutan, gani wara maluto ang andang bunga. ¹⁵ Ang nami tana nga lupa nga gintup-an kang binhi amo ang mga tawo nga nakabati kang pulong kang Dios kag ginbaton nanda dya kang hugut sa andang tagipusoon kag gintuman. Gani sa andang kaukud namunga dya sa andang kabuhi.”

Ang Sulo nga Gintakluban

(Marcos 4:21-25)

¹⁶ “Wara ti nagasindi kang sulo kag takluban dya ukon ibutang sa idalum kang katre, kundi ginatung-tong dya sa anang burutangan agud masanagan ang mga tawo nga magasulud sa balay. ¹⁷ Wara ti ginatago nga indi maman-an, kag wara ti likum nga indi maluntad kag mabuyagyag.

¹⁸ “Gani, mag-amlig kamo sa inyong pagpamati, tungud hay ang tawo nga may ana run nga ginaangkun pagatugroan pa gid kang duro. Pero ang tawo tana nga wara ti may ginaangkun, pagabul-un pa gani kana ang ginakabig na nga ana.”

Ang Nanay kag mga Libayun ni Jesus

(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹ Kar-on, nag-agto kay Jesus ang anang nanay kag mga libayun nga laki, pero wara sanda makaparapit kana tungud sa kadurohon kang mga tawo. ²⁰ May nagkuon kay Jesus, “Ang imong Nanay kag ang imong mga bugto rugto nagatindug sa gwa kag gusto nanda magsalongkita kanimo.”

²¹ Pero nagkuon si Jesus kananda, “Ang akun nanay kag mga kabugtoan amo ang mga nagapamati sa pulong kang Dios kag nagatuman ka dya.”

Ginpapuut ni Jesus ang Bagyo

(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²² Sangka adlaw nagsakay si Jesus sa baruto imaw kang anang mga disipulo. Nagkuon tana kananda, “Dali, matabok kita rugto sa pihak kang linaw.” Gani nagpanakayun sanda. ²³ Samtang nagapanakayun sanda, naturogan si Jesus. Burubuhay, nagbaskug ang hangin sa linaw kag amat-amat nga nabuta ka tubig ang baruto kag tam-an run gid ka makataragam ang anda nga kahimtangan. ²⁴ Dayon ginparapitan nanda si Jesus kag ginpukaw, “Maestro, Maestro! Malunod run kita!”

Nagbugtaw si Jesus kag nagtindug. Ginmandoan na ang hangin kag ang daragkul nga mga balud nga magpuut. Nagpuut ang bagyo kag naglinung ang tanan. ²⁵ Dayon nagkuon si Jesus kananda, “Diin run ang inyong pagtoo?”

Natingala gid sanda kag nahadluk, kag nagkinunanay, “Ano tana nga klase ka tawo dya man! Ginamandoan na ang hangin kag mga balud kag nagapati sanda kana!”

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Ginsudlan kang Demonyo

(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Kar-on, nagdungka sanda sa lugar kang mga Gerasanhun, nga nahamtang sa tabok kang Galilea. ²⁷ Pagtakas ni Jesus, ginsug-alaw tana kang sangka tawo nga nagauli sa amo ria nga banwa. Ang tawo nga dya ginsudlan kang mga demonyo, gani buhay run nga wara tana nagasuksok kang bayo kag wara run nagauli sa balay kundi sa mga lungib nga rulubngan. ²⁸ Kang makita na si Jesus, nagsiyagit tana kag naghapa sa atubang ni Jesus kag nagsinggit, “Jesus nga Anak kang Dios nga Labing Mataas! Ano gid bala ang tuyo mo kanakun? Nagapakitluoy ako kanimo nga indi ako pagsakita!” ²⁹ Ginkuon na dya tungud nga ginmandoan run ni Jesus ang demonyo nga magwa sa tawo. Pira run ka beses halin pa kang una nga ginagamhan tana ka dya, bisan bantayan tana ka dya ka mayad kag gapuson kang kadena ang anang alima kag kahig, mabugto na man angud ang kadena, kag ginaguyod tana kang demonyo sa kamingawan.

³⁰ Ginpamangkot tana ni Jesus, “Sin-o ngaran mo?” Nagsabat ang tawo, “Ang akun ngaran linibo,” tungud hay duro matuod nga mga demonyo ang nagsurulud kana. ³¹ Ang mga demonyo nagpakitluoy kay Jesus nga indi lang sanda pagmandoan nga mag-agto sa kadadalman.

³² Kar-on, rugto sa may marapit nga bakulod, may panung kang mga baboy ang nagapanginaun. Ang mga demonyo nagpakitluoy kay Jesus nga pasudlan lang sanda sa lawas kang mga baboy nga to, kag gintugotan sanda ni Jesus, ³³ gani ang mga demonyo nagwa sa tawo kag nagsurulud sa mga baboy. Ang bilog nga panung kang mga baboy nagdinalagan sa pil-as kag nagkarahulog sa linaw kag nagkaralumus.

³⁴ Kang makita kang mga manugsagod kang mga baboy ang natabo nga dya, nagdinalagan sanda kag ginsugid nanda dya sa mga tawo sa banwa kag sa mga kaumahan. ³⁵ Naggurowa ang mga tawo agud turukun kon ano ang natabo kag nag-agto sanda kay Jesus kag nasapwan nanda ang tawo nga ginsudlan anay kang demonyo nga nagapungko sa may kahig nayon ni Jesus. Nagasuksok run tana kang bayo kag mayad run ang anang paminsarun. Kag hinadlukan gid sanda tanan. ³⁶ Ang mga nakakita kadya nga hitabo amo man ang nagpanugid sa mga tawo kon paano naayad ang tawo nga nasudlan anay kang demonyo. ³⁷ Dayon, ang tanan nga mga tawo sa bilog nga lugar kang Gergesa nagpangabay kay Jesus nga maghalin tana rugto, tungud hay nahadluk gid sanda ka mayad. Gani nagsakay si Jesus sa baruto kag maghalin. ³⁸ Kar-on, ang tawo tana nga ginsudlan anay kang mga demonyo, nagpakitluoy kay Jesus, "Patawsa ako kanimo."

Pero wara tana ginpatawas ni Jesus kundi nga ginpanaw tana kag ginkun-an, ³⁹ "Uli to sa inyo balay kag ipanugid kon ano ang ginhimo kang Dios kanimo."

Gani naglibot ang tawo sa bilog nga banwa nga nagapanugid kon ano ang ginhimo ni Jesus kana.

Ang Bata nga bayi ni Jairo kag ang Bayi nga Nagtandug kang Bayo ni Jesus

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ Pagbalik ni Jesus sa pihak nga bahin kang linaw, gin-abi-abi tana kang duro nga mga tawo, tungud hay tanan sanda nagahurulat kana. ⁴¹ Burubuhay may sangka tawo nga nag-abot nga ginahingaranan kay Jairo. Tana ka dya sangka opisyal sa sinagoga rugto. Nagluhod tana sa atubang ni Jesus nga nagapakitluoy nga raad maagto si Jesus sa anang balay ⁴² tungud nga tagumatayun ang anang bugtong nga bata nga bayi. Nagapang-edadun dya kang napulo'g darwa ka tuig.

Kang nagapanaw run si Jesus paagto sa balay ni Jairo, nagadinus-uganay ang mga tawo sa anang pali-bot. ⁴³ May sangka bayi rugto nga sa sulud kang napulo'g darwa ka tuig wara gid pagpuut ang anang pagdugo. Naubos lang ang anang mga pagkabutang sa pagpabulong, pero wara gid ti nakaayad kana. ⁴⁴ Nagparapit tana sa may likod nayon ni Jesus kag gintandug na ang sidsid kang bayo ni Jesus, kag lagi-lagi

nagpuut ang anang pagdugo. ⁴⁵ Dayon namangkot si Jesus, "Sin-o ang nagtandug kanakun?" Tanan nga tawo rugto nagsabat nga wara tanda magtandug. Dayon nagkuon si Pedro, "Maestro, duro nga mga tawo ang nagapalibot kag nagadinagusu kanimo."

⁴⁶ Pero nagkuon si Jesus, "Pero may dyan gid nga nagtandug kanakun tungud hay nabatyagan ko nga may gahum nga naggwa kanakun!" ⁴⁷ Kar-on, naman-an kang bayi nga indi tana makalikaw sa anang ginhi-mo, gani nagparapit tana nga nagakurudug kag nagluhod sa atubang ni Jesus. Kag rugto sa tunga kang tanan ginsugidan na si Jesus kon andut gintandug na dya kag kon paano tana nag-ayad lagi.

⁴⁸ Nagkuon si Jesus kana, "Inday, ang imo pagtoo amo ang nag-ayad kanimo. Kar-on, panaw run nga may kalinung."

⁴⁹ Samtang nagahambal pa si Jesus, may tawo nga nag-abot halin sa balay kang opisyal nga si Jairo, kag ginkun-an na si Jairo nga indi na run lang pagdistorbhon ang Maestro hay patay run ang anang bata.

⁵⁰ Pero nabatian dya ni Jesus kag nagkuon tana kay Jairo, "Indi ikaw magkahadluk; magtuo lang ikaw, kag ang imo bata maayad."

⁵¹ Pag-abot ni Jesus sa balay ni Jairo, wara tana ti iba nga gintugotan nga magsulud imaw kana magluwas lang kanday Pedro, Juan kag Santiago kag ang mga ginikanan kang bata. ⁵² Tanan nga tawo rugto nagaparanangisun kag nagaparanambitun tungud sa bata. Nagkuon si Jesus kananda, "Indi kamo maghirinibi. Bukun ti patay ang bata; nagakaturug lang."

⁵³ Ginkadlawan lang nanda si Jesus, tungud hay naman-an gid nanda nga patay run ang bata. ⁵⁴ Ginkap-tan na ang bata sa alima kag gintawag, "Inday, magbangon kaw!" ⁵⁵ Nagbalik ang ginhawa kang bata kag lagi-lagi nagbangon dya. Dayon ginsugo sanda ni Jesus nga tugroan ang bata kang pagkaun. ⁵⁶ Natingala gid ang mga ginikanan kang bata. Pero ginbilinan sanda ni Jesus nga indi gid nanda pag-ipanugid bisan kay sin-o ang natabo nga dya.

Ginsugo ni Jesus ang Napulo'g Darwa ka mga Disipulo

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

9 Gintipon ni Jesus ang napulo'g darwa ka mga disipulo kag gintugroan kang gahum kag awtoridad sa pagpanabog kang tanan nga mga demonyo kag sa pag-ayad kang mga balatian. ² Ginsugo na sanda nga magpanaw para magpangwali kang nahanungud sa paghari kang Dios kag magpang-ayad kang mga masakitun. ³ Ginkun-an na sanda, "Indi kamo magbalon kang bisan ano sa inyo nga pagpanaw: bisan baston, ukon puyo-puyo, ukon pagkaun, ukon kwarta, kag bisan gani irislan nga bayo. ⁴ Kon sa diin nga balay kamo batonon, sa amo man nga balay kamo magtiner hasta sa tion nga maghalin kamo sa

amo nga banwa. ⁵ Kon may mga tawo nga indi magbaton kaninyo, tataka ninyo ang yab-ok sa inyong mga kahig sa inyong paghalin, bilang patimaan nga wara run kamo ti sarabtun kananda.”

⁶ Nagpanaw ang mga disipulo kag naglibot sa tanan nga mga kabaryohanang nga nagawali kang Mayad nga Balita kag nagapang-ayad kang mga nagamarasakit sa tanan nga mga lugar.

Naglibug ang Ulo ni Herodes

(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷ Si Herodes nga amo ang manugdumara kang Galilea, nakabati kang tanan nga nagakaratabo nga dya. Naglibug gid ang anang ulo tungud hay may iba nga nagakuon nga kuno nabuhi liwan si Juan nga Manugbawtiso! ⁸ May iba man tana nga nagakuon nga si Elias kuno nagpakita, kag may iba pa gid tana nga nagakuon nga nabuhi liwan ang isara sa mga propeta katong una. ⁹ Nagkuon si Herodes, “Ginpautdan ko run kang ulo si Juan, pero sin-o tana dya nga tawo nga raku ang akun nabatian nahanungud kana?” Kag ginatinguhaan na gid nga makita si Jesus.

Ginpakaun ni Jesus ang Lima ka libo nga mga Tawo

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰ Pagkabalik kang mga apostoles nga ginsugo ni Jesus, ginsugid nanda kana ang tanan nanda nga mga hinimoan. Gindara sanda ni Jesus kag nag-agto sanda sa banwa nga ginatawag Betsaida nga sandahanun lang. ¹¹ Pagkamaan kang raku nga mga tawo, nagsurunod sanda kana. Ginbaton sanda ni Jesus kag naghambal tana kananda nahanungud sa paghari kang Dios. Ginpang-ayad na man ang mga nagakinahanglan nga ayadun.

¹² Kang maghinunod run ang adlaw, ang napulo'g darwa ka mga apostoles nagparapit kay Jesus kag nagkuon, “Papanawa run ang mga tawo agud makaagto sanda sa mga kabaryohanang kag sa mga kaumahan rugya sa palibot kag makakita sanda kang pagkaun kag lugar nga anda mahinggaan, tungud hay rugya kita sa kamingawan.”

¹³ Pero nagkuon si Jesus kananda, “Kamo mismo ang magtugro kananda kang andang makaun!”

Nagsabat sanda, “Ang atun pagkaun lima lang ka bilog nga tinapay kag darwa ka bilog nga isda. Indi dya makahusto, magluwas lang kon magpanaw kami kag magbakal kang pagkaun para sa tanan nga mga tawo nga dya!” ¹⁴ (Mga lima ka libo ka mga laki ang rugto kato.)

Nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, “Abi, papungkoa ninyo ang mga tawo sa grupo nga mga tagkalim-an.”

¹⁵ Ginsunod man nanda ang sugo ni Jesus kag ginpapungko sanda tanan. ¹⁶ Ginbuul ni Jesus ang lima ka bilog nga tinapay kag ang darwa ka isda, kag nagtangga sa langit kag ginpasalamatan na dya sa Dios. Pagkatapos, ginpamihak-pihak na dya kag ginpanugro sa mga disipulo agud ipanagtag nanda sa mga tawo. ¹⁷ Nakakaun sanda tanan kag nagkarabusog. Kang paniponon run kang mga disipulo ang nabilin nga ginpamihak-pihak, napulo'g darwa pa ka alat ang nabuta.

Ang Pagpabutyag ni Pedro nahanungud kay Jesus

(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

¹⁸ Sangka tion nga nagaisarahanun si Jesus nga nagapangamuyo, ang ana nga mga disipulo rugyan man. Ginpamangkot na sanda, “Kon para sa mga tawo, sin-o kuno ako?”

¹⁹ Nagsabat sanda, “May nagakuon nga ikaw kuno si Juan nga Manugbawtiso, ang iba nagakuon nga ikaw kuno si Elias. Ang iba nagakuon man nga ikaw kuno isara sa mga propeta kato anay nga nabuhi liwan.”

²⁰ Namangkot si Jesus kananda, “Kon para tana kaninyo, sin-o ako?”

Nagsabat si Pedro, “Ikaw ang Cristo nga ginpadara kang Dios!”

Naghambal si Jesus nahanungud sa Anang Pag-antos

(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30—9:1)

²¹ Pero ginpaandaman gid sanda ka mayad ni Jesus nga indi gid nanda pag-ipanugid bisan kay sin-o ang nahanungud kana. ²² Kag nagkuon pa gid si Jesus kananda, “Ang Anak kang Tawo kinahanglan nga mag-agum kang duro nga mga pag-antos, kag sikwayun kang mga kamal-aman kag kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga manunudlo kang Kasugoan. Pagapatyun tana pero sa ikatlo nga adlaw pagabanhawun.”

²³ Dayon nagkuon tana kananda tanan, “Ang bisan sin-o nga malyag magsunod kanakun, kinahanglan nga indi na run pagpasulabihun ang anang kaugalingun kag magpas-an tana kang anang kros adlaw-adlaw, kag magsunod kanakun. ²⁴ Ang bisan sin-o nga nagatipig kang anang kabuhi maduraan ka dya, kag ang bisan sin-o tana nga handa maduraan kang kabuhi tungud kanakun, amo tana ang makaangkun ka dya. ²⁵ Tungud hay ano gid bala ang mabuul kang sangka tawo kon maangkun na ang bilog nga kalibutan pero maduraan tana kang kabuhi? ²⁶ Gani ang bisan sin-o man nga magkahuya kanakun kag kang akun mga pulong, ikahuya man tana kang Anak kang Tawo sa anang pagbalik nga may himaya, dara man ang himaya kang Dios nga Amay kag kang balaan nga mga anghel. ²⁷ Sugidan ko kamo: may iba rugya

kaninyo nga indi mapatay hasta nga makita na ang paghari kang Dios.”

Ang Pagbaylo kang Dagway ni Jesus

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸ Mga walo ka adlaw matapos ginhambal ni Jesus ang mga butang nga dya, gindara na sanday Pedro, Juan kag Santiago, kag nagtukad sanda sa bakulod agud magpangamuyo. ²⁹ Samtang nagapangamuyo tana, nagbaylo ang dagway kang anang pungyahun kag ang anang bayo nagbanaag sa kaputi. ³⁰ Hinali lang may darwa ka tawo nga nagapakig-istorya kana. Dya amo sanday Moises kag Elias ³¹ nga nagpakita sa andang langitnun nga himaya. Nagpakighambal sanda kay Jesus nahanungud sa anang kamatayun nga magahanabo sa Jerusalem. ³² Si Pedro tana kag ang anang mga kaibahan nahamuukan gid ka turog. Kang makabugtaw sanda nakita nanda ang himaya ni Jesus kag ang darwa ka tawo nga kaimaw na nga nagatindug. ³³ Kang nagaparyu run ang darwa ka tawo kay Jesus, nagkuon si Pedro kay Jesus, “Ginoo, mayad gid hay rugya kita. Mapatindug kami kang tatlo ka karakamalig. Ang isara para kanim, ang isara para kay Moises kag ang isara pa gid tana para kay Elias.” (Ginkuon dya ni Pedro hay wara tana kamaan kon ano ang anang ihambal.)

³⁴ Samtang nagahambal pa si Pedro, may panganod nga nag-abot kag ginlikupan sanda ka dya. Ginhadlukan gid sanda samtang ginalikupan sanda kang panganod. ³⁵ May limug halin sa panganod nga naghambal, “Amo dya ang akun Anak nga akun ginpili; pamatii ninyo tana!”

³⁶ Pagpuut kang limug, nakita nanda nga nagaisarahanun run lang si Jesus. Pero ang tanan nga dya ginhipsan lang kang mga disipulo, kag kato nga tinion wara gid nanda ginpanugid bisan kay sin-o ang andang nakita.

Gin-ayad ni Jesus ang Bata nga Ginsudlan kang Malaot nga Ispirito

(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

³⁷ Kang masunod nga adlaw, nagdulhog sanda halin sa bukid kag raku nga mga tawo ang nag-alaw-alaw kay Jesus. ³⁸ Halin sa karak-an, may tawo nga nagsinggit nga nagakuon, “Maestro! Nagapakitluoy ako kanim, sulnga anay ang akun bata nga laki, bugtong ko gid lang dya nga bata! ³⁹ May ispirito nga sagad ka tublag kana, kon dakpun gani tana ka dya, gulpi lang tana magsiyagit, kag nagakurudug tana hasta nga magburora ang anang ba-ba. Ginasagi na ka sakit ang akun bata kag haros indi na pagbuy-an! ⁴⁰ Nagpakitluoy run ako sa imong mga disipulo nga pagaw-un nanda dya, pero indi sanda makasarang!”

⁴¹ Nagsabat si Jesus, “Kamo nga mga tawo sa kadya nga panag-on, mga wara kamo ti pagtoo kag balingag! Hasta san-o pa ayhan ako magapakig-imaw kaninyo kag magaagwanta kaninyo? Dar-a rugya ang imong bata.”

⁴² Bisan pa gani nga nagaparapit ang bata kay Jesus ginalampus dya kang demonyo sa lupa kag ginapakudug. Ginmandoan ni Jesus ang malaot nga ispirito nga magwa sa bata, kag gin-ayad na ang bata kag ginbalik sa anang tatay. ⁴³ Ang tanan nga mga tawo rugto daw indi makapati sa andang nakita nga pagkamanganan kang Dios.

Naghambal Liwan si Jesus nahanungud sa Anang Kamatayun

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Kar-on, samtang ang mga tawo natingala pa gihapon sa tanan nga mga hinimoan ni Jesus, nagkuon tana sa anang mga disipulo, ⁴⁴ “Indi gid ninyo paglipati ang akun igasugid kaninyo: ang Anak kang Tawo pagatugyan sa gahum kang mga tawo.” ⁴⁵ Ugaring wara nanda dya mahangpi, tungud hay ginlikum kananda ang kahulogan agud nga indi nanda dya mahangpan. Nahadluk man sanda nga magpamangkot kana nahanungud sa butang nga dya.

Sin-o gid ang Labaw sa tanan

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶ Sangka bes, nagbinisay ang mga disipulo kon sin-o gid kananda ang labaw sa tanan. ⁴⁷ Pero naman-an ni Jesus kon ano ang andang ginapinsar, gani nagbuul tana kang sangka bata kag ginpatindug na dya sa anang kilid. ⁴⁸ Dayon nagkuon tana kananda, “Ang sin-o man nga magabaton sa bata nga dya tungud kanakun nagabaton man kanakun, kag ang nagabaton kanakun nagabaton man sa nagpadara kanakun; tungud hay kon sin-o kaninyo ang pinakakubus sa tanan, tana amo ang labaw sa tanan.”

Ang wara Nagakontra kaninyo amo Ang Kadampig ninyo

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹ Naghambal si Juan, “Ginoo, may nakita kami nga tawo nga nagapanabog kang mga demonyo kag ginagamit na ang imong ngaran. Pero gintapna namun tana tungud hay bukun tana ti kaimaw natun.”

⁵⁰ Nagsabat si Jesus kana, “Indi tana pagtapnaa, tungud hay ang tawo nga wara nagakontra kaninyo, nagadampig kaninyo.”

Wara Ginbaton si Jesus sa sangka Baryo sa Samaria

⁵¹ Kang nagahinamput run ang mga inadlaw nga pagadar-un si Jesus sa langit, nagpamat-ud tana nga

magpanaw paagto sa Jerusalem. ⁵² Gani nagsugo tana kang mga tawo nga mag-una kana. Nagpanaw sanda ka dya kag nag-agto sa sangka baryo kang Samaria agud nga iaman ang tanan nga kinahanglanun sa anang pag-abot. ⁵³ Pero ang mga tawo rugto indi magbaton kana tungud hay naman-an nanda nga sa Jerusalem tana maagto. ⁵⁴ Kang naman-an dya kang mga disipulo nga sanday Santiago kag Juan, nagkuon sanda kay Jesus, "Ginoo, gusto mo bala nga mangayo kami kang kalayo sa langit agud to nga papasun sanda?" †

⁵⁵ Pero ginbalikid sanda ni Jesus kag ginsabdung. ††⁵⁶ Kag nagpanaw run lang sanda paagto sa iba nga baryo.

Ang mga mangin Disipulo ni Jesus

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷ Samtang nagapanaw sanda, may sangka tawo nga nagkuon kay Jesus, "Masunod ako kanimo bisan diin ikaw mag-agto!"

⁵⁸ Nagkuon si Jesus kana, "Ang mga singgarong may mga buho nga ginaistaran kag ang mga pispis may mga pugad, pero ang Anak kang Tawo wara gid ti balay nga ana mapahuwayan."

⁵⁹ Nagkuon pa gid tana sa isara, "Sunod ikaw kanakun!"

Ugaring ang tawo nga dya nagsabat, "Ginoo, tugoti anay ako nga mag-uli sa balay sa paglubung kang akun tatay."

⁶⁰ Nagsabat si Jesus kana, "Pabay-i ang mga patay nga maglubung kang andang mga patay. Pero ikaw timo, panaw kag ibantala ang nahanungud sa paghari kang Dios!"

⁶¹ May isara pa gid nga nagkuon kay Jesus, "Ginoo, masunod ako kanimo, pero tugoti anay ako nga mag-uli kag maglisensya sa akun panimalay."

⁶² Ginsabat tana ni Jesus, "Ang tawo nga nagaarado kag sagi lang man ka balikid indi takus sa pagpasakup sa paghari kang Dios."

Nagsugo si Jesus kang Kapitoan kag Darwa

10 Pagkatapos ka dya, ang Ginoo nagpili pa gid kang kapitoan kag darwa ‡ ka mga tawo kag ginsugo na sanda sa tag darwa-darwa nga mag-una kana sa kada banwa kag lugar nga ana pagaagtonan. ² Nagkuon tana kananda, "Duro ang aranyun, pero gamay lang ang manug-ani. Gani magpangamuyo kamo sa tag-iya kang aranyun nga magpadara tana

† sa iba nga mga kasulatan gindugang ang, pareho kang ginhi-mo ni Elias †† sa iba nga mga sinulat gindugang nanda ang "Wara kamo kamaan kon ano nga sahi kang ispirito ang rugyan kaninyo, tungud hay ang Anak kang Tawo nag-abot rugya indi para nga maglaglag kang mga tawo kundi nga magluwas kananda" ‡ sa iba nga mga kasulatan, kapitoan

kang mga manug-ani sa pag-ani kang anang aranyun." ³ Panaw kamo. Ginapaagto ko kamo pareho kang mga karnero sa tunga kang mga lobo nga mapintas. ⁴ Indi kamo magdara kang puyo-puyo, ukon libon, ukon sandalyas. Indi man kamo magpundo sa dalan sa pagtamyaw sa bisan kay sin-o. ⁵ Kon magsulud gani kamo sa sangka balay, magkuon anay kamo kananda nga, "Kabay nga magluntad ang kalinung sa panimalay nga dya." ⁶ Kon ang nagaistar sa panimalay nga ria maluyagun sa kalinung, maaguman nanda ang kalinung. Pero kon bukun, mabalik lang man kaninyo ang inyo ginkuon. ⁷ Pabilin kamo sa balay nga inyo ginatineran. Kan-a ninyo kag imna ang bisan ano nga itugro kaninyo tungud hay ang nagapangabudlay nagakadapat lang nga pagasuholan. Indi kamo magsaylo-saylo kang balay nga inyo ginadayonan. ⁸ Kon mag-agto gani kamo sa sangka banwa kag batonon kamo rugto, kan-a ninyo ang bisan ano nga ginhimus para kaninyo, ⁹ kag ayada ninyo ang mga masakitun sa amo nga banwa, kag hambalun ninyo ang mga tawo rugto nga, "Ang Dios marapit run lang maghari kaninyo!" ¹⁰ Pero kon mag-agto kamo sangka banwa kag indi kamo pagbatonon, magwa kamo sa mga karsada kag amo dya ang ikuon ninyo sa mga tawo, ¹¹ "Bisan ang yab-ok kang inyo nga banwa nga nagtapik sa amun nga mga kahig tatakun pa namun, bilang paandam kaninyo. Pero tandaan ninyo dya, ang Dios marapit run lang maghari." ¹² Nagkuon pa gid si Jesus, "Sugidan ko kamo, 'Sa adlaw nga ang Dios maghukum, mas sobra pa nga silot ang maaguman kang mga tawo sa amo ria nga banwa sangsa mga taga-Sodoma!'"

Ang mga Banwa nga Wara Magbaton kay Jesus

(Mateo 11:20-24)

¹³ "Makaluluoy gid kamo nga mga taga-Corazin! Makaluluoy man kamo nga mga taga-Betsaida! Tungud hay kon ang mga milagro nga ginpanghimo rugyan kaninyo, ginhimo rugto sa syudad kang Tiro kag Sidon, buhay run daad sanda nagbayo kang sako kag nagbutang kang abo sa andang mga ulo, patimaan kang andang paghinulsul. ¹⁴ Sa adlaw kang paghukum, sobra pa nga silot ang maaguman ninyo sangsa mga taga-Tiro kag Sidon. ¹⁵ Kamo tana nga mga taga-Capernaum, nagapinsar bala kamo nga bayawun kamo sa langit? Pagatablug kamo sa impyerno."

¹⁶ Nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, "Ang sin-o man nga nagapamati kaninyo nagapamati man kanakun. Ang nagasikway kaninyo, nagasikway man kanakun, kag ang sin-o man nga nagasikway kanakun, ginasikway na man ang nagpadara kanakun."

Ang Pagbalik kang Kapitoan kag Darwa

¹⁷ Nagbalik ang kapitoan kag darwa nga malipayun kag nagkuon sanda, "Ginoo, bisan ang mga demonyo nagapati kanamun kon mandoan namun sanda nga ginagamit ang imong ngaran!"

¹⁸ Nagsabat si Jesus, "Nakita ko si Satanas nga nahulog halin sa langit nga daw kilat. ¹⁹ Gintugroan ko kamo kang awtoridad nga bisan lapakun ninyo ang mga sawa kag mga iwi-iwi kag pyerdehun ninyo ang gahum kang kaaway, wara gid ti bisan ano nga maka-halit kaninyo. ²⁰ Pero indi kamo magkalipay tungud hay nagapati kaninyo ang mga demonyo, kundi magkalipay kamo tungud hay ang inyong mga ngaran nasulat run rugto sa langit."

Nalipay si Jesus

(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Sa amo man to nga tion, ginlipay ka mayad si Jesus kang Balaan nga Ispirito, kag nagakuon tana, "Nagapasalamat ako kanimo Amay, nga Ginoo kang langit kag lupa, tungud hay ang mga butang nga wara nimo ginpahayag sa mga tawo nga maaram kag may tinunan, ginpahayag nimo sa mga tawo nga wara ti tinunan. Huud, Amay, nagapasalamat ako tungud hay amo dya ang nahamut-an nimo nga matabo.

²² "Ang tanan nga mga butang gintugyan kanakun kang akun Amay. Wara ti nakakilala kon sin-o ang Anak kundi ang Amay. Kag wara man ti nakakilala kon sin-o ang Amay kundi ang Anak, kag ang mga tawo nga ginpili kang Anak nga ipahayag ang Amay."

²³ Dayon nag-atubang si Jesus sa mga disipulo kag nagkuon kananda nga sandahanun lang, "Bulahan kamo hay nakakita kamo kang mga butang nga inyo makita tulad. ²⁴ Sugidan ko kamo: duro nga mga propeta kag mga hari kato anay ang naghandum nga makita ang mga butang nga inyo nakita, pero wara nanda makita, kag mabatian ang mga butang nga inyo nabatian, pero wara nanda mabatian."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Mayad nga Samaritanhun

²⁵ May sangka manunudlo kang Kasugoan nga nagparapit kay Jesus para tirawan tana, nagpamangkot dya, "Maestro, ano ang akun himoon agud nga makaangkun ako kang kabuhi nga wara ti katapusan?"

²⁶ Nagsabat si Jesus, "Ano haw ang ginakuon sa Kasulatan? Kag ano ang imo paghangup karia?"

²⁷ Nagsabat ang tawo, "Higugmaun mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo nga tagipusoon, sa bug-os mo nga kalag, sa bug-os mo nga ikasarang, sa bug-os mo nga panghuna-huna. Kag palanggaun mo man

ang imo isigka-tawo pareho kang pagpalangga mo kang imo kaugalingun."

²⁸ Nagkuon si Jesus, "Husto ang imo sabat. Kar-on, himoa dya kag makaangkun ikaw kang kabuhi."

²⁹ Pero gusto pa gid ipakita kang manunudlo kang Kasugoan nga husto tana, gani namangkot pa gid tana kay Jesus, "Ti, sin-o bay ang akun isigka-tawo?"

³⁰ Ginsabat tana ni Jesus, "May sangka tawo nga nagdulhog halin sa Jerusalem paagto sa Jerico. Ginbangaan tana kang mga takawan, gin-ubahan nanda tana kag ginbakol kag ginbayaan nga tagumatayun run.

³¹ Nataboan nga may sangka pari nga nagdulhog sa amo man ria nga dalan. Pagkakita na kang tawo nga nagahamyangan sa dalan, ginlubsan na lang dya kag rugto tana sa binit ka karsada nag-agi. ³² Amo man ria ang ginhimo kang Levita. Pag-abot na sa amo ria nga lugar, nakita na man ang tawo sa dalan, pero ginlubsan na lang man dya kag sa binit tana ka karsada nag-agi. ³³ Pero may sangka Samaritanhun nga nagapanglakatun nga nakaagi sa amo ria nga dalan. Pagkakita na kang tawo, nangir-o gid tana. ³⁴ Ginparapitan na kag ginbutangan kang lana kag bino ang pilas kang tawo kag ginbugkusan. Dayon ginpasakay na sa anang kaugalingun nga sapat kag gindara sa sangka balay-darayonan, kag rugto na gintatap ang tawo nga dya. ³⁵ Pagkasunod nga adlaw, gintaw-an na kang darwa ka kwarta nga pilak ang manugdumara kang balay-darayonan kag ginkun-an, 'Atipanun mo tana kag kon pira ang imo magasto kana ulian ko ikaw sa akun pagbalik rugya!'"

³⁶ Dayon namangkot si Jesus sa manunudlo kang Kasugoan, "Kar-on, sa banta mo, sin-o bala sa tatlo ka tawo nga dya ang nagpakita nga tana isigka-tawo kang tawo nga ginbangaan kang mga takawan?"

³⁷ Nagsabat ang manunudlo kang Kasugoan, "Ang tawo nga nagpakita kang kaluoy kana!"

Nagkuon si Jesus kana, "Panaw kag himoa man ang anang ginhimo."

Nagbisita si Jesus kanday Marta kag Maria

³⁸ Samtang nagpadayon si Jesus kag ang anang mga disipulo sa pagpanaw, nakadangat sanda sa sangka baryo, kag rugto gin-abi-abi tana sa balay kang bayi nga ginahingaranan kay Marta. ³⁹ Si Marta nga dya may libayun nga ginahingaranan kay Maria. Nagpungko tana ka dya sa kahig nayon kang Ginoo kag nagpamati sa anang mga ginapanudlo. ⁴⁰ Si Marta tana nagapalibug gid kang tanan na nga mga hirimsun. Gani nagparapit tana kay Jesus kag nagkuon, "Ginoo, mayad bala ayhan dya kanimo nga ginpabay-an lang ako kang akun libayun nga ako lang isara ang mag-obra kang tanan? Abi, kun-i man tana nga buligan na ako!"

⁴¹ Nagsabat ang Ginoo kana, "Marta, nagapalibug gid ikaw kag nagasinaku sa duro nga mga butang, ⁴² nga ang matuod isara lang man ang kinahanglan gid. Ang napilian ni Maria amo ang mas mayad kag wara gid ti bisan sin-o nga makabuul karia kana."

Nagtudlo si Jesus nahanungud sa Pangamuyo

(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

11 Sangka tion, nagapangamuyo si Jesus sa sangka lugar. Pagkatapos na pangamuyo, ang isara sa ana mga disipulo nagkuon kana, "Ginoo, tudloi man kami magpangamuyo, pareho nga ginatudloan ni Juan ang anang mga disipulo." ² Nagkuon si Jesus kananda, "Kon magpangamuyo gani kamo, amo dyaay ang inyo ikuon:

'Amay, kabay nga pakabalaanun ang imo ngaran, kabay nga mag-abot run ang tion kang imo paghari; ³ Tugroi kami kang amun pagkaun sa kada adlaw; ⁴ patawara kami kang amun mga sala tungud hay ginapatawad man namun ang tanan nga mga nakasala kanamun.

Kag indi nimo pag-itugot nga sulayun kami."

⁵ Dayon nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, "Halimbawa, may amigo ikaw, kag sa tungang gabii nag-agto ikaw sa ana balay kag nagkuon, 'Abi amigo, pahurama anay ako dyan kang tatlo ka panid nga tinapay, ⁶ tungud hay may amigo ako nga naga-panglakatun nga nakahapit sa balay kag wara gid ako ti mapakaun kana!' ⁷ Ang amigo mo tana magasabat rugto sa sulud, 'Indi run ako pagtublaga! Natrangkahan run ang pwertahan kag kami kang akun mga kabataan nagabaratang run. Indi run ako makabangon kag magtugro kanimo ka bisan ano!' ⁸ Sugidan ko kamo, kon indi man tana magbangon sa pagtugro kanimo kang bisan ano sa rason nga amigohay kamo, magabangon run lang gid tana kag tugroan ikaw kang tanan mo nga kinahanglan tungud nga wara ikaw magmayha ka sagad pangayo kana. ⁹ Gani ginakun-an ko kamo, magpangayo kamo kag mabaton ninyo ang inyo ginapangayo; magpangita kamo kag makita ninyo ang inyo ginapangita; magpanuktok kamo kag pagabuksan kaninyo ang gawang. ¹⁰ Tungud hay ang kada isara nga nagapangayo magabaton, ang naga-pangita makakita, kag ang nagapanuktok pagabuksan kana ang gawang. ¹¹ Kamo nga mga tatay, kon mangayo kang isda ang inyo bata, tugroan bala ninyo tana kang sawa? ¹² Ukon, kon mangayo tana kang itlog, tugroan bala ninyo tana ka iwi-iwi? ¹³ Kon kamo gani nga mga malaot kamaan magtugro kang mayad nga mga butang sa inyo mga kabataan, sobra pa gid ang inyo Amay sa langit, itugro na ang Balaan nga Ispirito sa mga nagapangayo ka dya kana."

Si Jesus kag si Beelzebul

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ Sangka bes, ginatabog ni Jesus ang demonyo nga nagpaapa sa sangka tawo. Pagkagwa na ka dya, ang tawo nga to makahambal run. Kag ang mga tawo rugto daw indi makapati sa anda nga nakita. ¹⁵ Pero ang iba tana nga mga tawo nagkuon, "Nagatabog tana ka dya kang mga demonyo paagi sa gahum ni Beelzebul nga amo ang pangulo kang mga demonyo."

¹⁶ Ang iba tana nga mga tawo rugto gusto nanda itirawan si Jesus, gani ginkun-an nanda tana nga maghimo kang milagro sa pagpamatuod nga tana ginpadara kang Dios. ¹⁷ Pero naman-an ni Jesus ang anda mga ginapinsar gani nagkuon tana kananda, "Kon ang sangka ginharian magbinahin-bahin kag mag-iriraway, dya nga ginharian indi magbuhay kag mapukan. Kag kon ang sangka panimalay magbinahin-bahin man, magaburublag man sanda ka dya. ¹⁸ Gani kon ang mga sinakpan ni Satanas magbihanin-bahin, indi magbuhay kag mapukan ang anang ginharian. Nagakuon kamo nga nagapanabog ako kang mga demonyo paagi sa gahum ni Beelzebul. ¹⁹ Kon nagapanabog ako kang mga demonyo paagi sa anang gahum, sin-o tana ang nagtugro kang gahum sa inyo mga sumuronod nga magpanabog kang mga demonyo? Sanda gid tana mismo ang magapamatuod nga sayup kamo! ²⁰ Pero kon paagi sa gahum kang Dios nagapanabog ako kang mga demonyo, dya nagapamatuod nga ang paghari kang Dios nag-abot run kaninyo."

²¹ "Kon ang mapurus nga tawo kumpleto ang anang armas sa pagbantay kang anang balay, marayu sa katalagman ang anang pagkabutang. ²² Pero kon salakayun tana kag pyerdehun kang tawo nga mas mapurus sangsa kana, pagabul-un kana ang anang armas nga ginasarigan kag ipanagtag ang mga pagkabutang nga gin-agaw kana."

²³ "Ang wara nagadampig kanakun kontra kanakun, kag ang wara nagabulig kanakun sa pagpanipon, nagaparapta lang."

Ang Pagbalik kang Malaot nga Ispirito

(Mateo 12:43-45)

²⁴ "Kon ang malaot nga ispirito maggwa sa tawo, nagalagaw-lagaw dya sa mara nga lugar sa pagpangita kang ana mapahuwayan. Kar-on, kon wara tana ti makita, makuon tana sa ana kaugalingun, 'Mabalik run lang ako sa balay nga akun ginaistaran anay.' ²⁵ Sa ana nga pagbalik makita na dya nga limpyo kag hipid. ²⁶ Gani, mapanaw tana kag magdara pa gid kang pito ka mga ispirito nga mas malaot pa sangsa kana. Magasulud sanda kag magaaistar rugto. Gani ang kahim-

tangan kang tawo nga dya mas sobra pa gid sangsa kauna."

Ang Matuod nga Kalipay

²⁷ Samtang nagahambal pa si Jesus, may sangka bayi sa tunga kang karak-an nga naghambal sa matunog nga limug, nga nagakuon, "Daw ano ka bulahan ang bayi nga nagbata kag nagbatiti kanimo!"

²⁸ Pero nagsabat si Jesus, "Huid, pero bulahan pa gid ang nagapamati kang pulong kang Dios kag nagatuman kadya!"

Nagapangayo ang mga Tawo kang Milagro

(Mateo 12:38-42)

²⁹ Kang nagaduro run ang mga tawo, nagkuon si Jesus, "Ang mga tawo sa kadya nga panag-on tama gid ka malaot. Nagapangayo sanda nga pakitaan kang milagro, pero wara ti igapakita kananda magluwas lang sa makatiringala nga natabo kay Jonas kauna. ³⁰ Tungud nga ang natabo kauna kay Jonas nangin paratandaan sa mga taga-Ninive, sa amo man ang Anak kang Tawo mangin paratandaan sa mga tawo sa kadya nga mga panag-on. ³¹ Sa adlaw kang paghukum, ang reyna kang Seba magatindug sa pag-akusar sa mga tawo sa kadya nga panag-on. Tungud hay tana gani nga naghalin pa sa marayu nga lugar, nag-agto sa pagpamati sa ginapanudlo kang maaram nga si Solomon. Kadya tana, kaimaw run gid ninyo ang labaw pa sangsa kay Solomon. ³² Sa adlaw kang paghukum, ang mga taga-Ninive magatindug sa pag-akusar kaninyo, tungud hay kato anay kang mabatian nanda ang mga ginpangwali ni Jonas, naghinulsul sanda sa anda mga kasal-anan. Kadya tana, kaimaw run gid ninyo ang labaw pa sangsa kay Jonas."

Ang Sulo kang Lawas

(Mateo 5:15; 6:22-23)

³³ "Wara ti may nagasindi kang sulo kag dayon ta-oon ukon takluban lang man dya. Kundi nga ginabutang na dya sa turungtongan agud to nga ang mga nagasulud sa balay masanagan. ³⁴ Ang imong mata amo ang sulo kang imong lawas. Gani kon masanag ang imong panuruk masanagan man ang bug-os nimo nga lawas. Pero kon dulum ang imong panuruk, madulman man ang imong bug-os nga lawas. ³⁵ Gani siguroha ninyo nga ang kasanag nga rugyan kaninyo bukun ti kadulum. ³⁶ Gani nga kon ang bug-os nimo nga lawas napuno kang kasanag kag wara gid ti kadulum, masanagan gid dya kang bug-os, daw pareho lang nga ginaiwagan ikaw kang kasanag kang sulo."

Ginpakamalaot ni Jesus ang mga Fariseo kag ang mga Manunudlo kang Kasugoan

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

³⁷ Pagkatapos hambal ni Jesus, may sangka Fariseo nga nag-agda kana nga magkaun sa anang balay. Nagtawas man si Jesus para magkaun rugto. ³⁸ Natingala ang Fariseo kang makita na nga wara nanghugas si Jesus kang anang alima antes magkaun. ³⁹ Dayon nagkuon ang Ginoo kana, "Kamo tinyo nga mga Fariseo, ginahugasan ninyo ang sagwa kang inyo tasa kag likod kang pinggan pero ang sa sulud ninyo buta kang pagpamintaha kang kalainan. ⁴⁰ Mga buang kamo! Ang Dios kabay nga amo ang naghimo kang lawas amo man ang naghimo kang panghuna-huna? ⁴¹ Pero magtugro kamo sa mga imol halin sa inyo baratyagun, kag ang tanan nga mga butang mangin limpyo para kaninyo."

⁴² "Makaluluoy gid kamo nga mga Fariseo! Ginatugro ninyo ang inyong ikanapulo nga bahin kang mga laswa, pareho kang herbabuena kag ruda kag iba pa gid nga mga laswa, pero wara ninyo ginataw-an kang kabilyanan ang pagkabig sa mga tawo nga wara ti ginapasulabi kag ang paghigugma sa Dios. Daad ginahimo ninyo dya nga wara man ninyo ginapatumbayaan ang iba nga mga bagay.

⁴³ "Makaluluoy kamo nga mga Fariseo! Gusto gid ninyo nga magpungko sa mga importante nga purongkoan sa sinagoga kag gusto man ninyo nga tahudon kamo sa mga tindahan. ⁴⁴ Makaluluoy gid kamo! Pareho kamo kang mga rulubngan nga wara ti tanda nga ginalapak-lapakan lang kang mga tawo, tungud nga wara sanda kamaan."

⁴⁵ Kar-on, ang isara sa mga manunudlo kang Kasugoan rugto nagkuon kana, "Maestro sa ginapanghambal nimo nga ria, ginainsultohan mo man kami!"

⁴⁶ Nagsabat si Jesus, "Makaluluoy man kamo nga mga manunudlo kang Kasugoan! Ginatugroan ninyo ang mga tawo kang mga mabudlay nga turumanun kag ipapas-an kananda, pero kamo mismo wara nagabulig bisan gamay lang para nga masarangan dya idar-un kang mga tawo. ⁴⁷ Makaluluoy gid kamo, tungud hay ginapahimoan ninyo kang rulubngan ang mga propeta nga ginpamatay kang inyo mga kaulangan! ⁴⁸ Sa ginhimo ninyo nga ria, nagapamatuod lang nga nagapasugot kamo sa mga hinimoan kang inyo mga kaulangan; sanda ang nagpamatay kang mga propeta, kag kamo tana amo ang nagpahimo kang andang mga rulubngan. ⁴⁹ Tungud karia, ang Dios sa anang kaaram nagkuon, 'Magapadara ako kananda kang mga propeta kag mga apostoles, nga ang iba pagapatyun nanda kag ang iba pagahingaboton nanda!' ⁵⁰ Gani, ang mga tawo sa kadya nga panag-on amo ang magapanabat sa kamatayun kang tanan nga mga

propeta nga ginpamatay katong una, halin pa kang pagtuga kang kalibutan ⁵¹ umpisa sa kamatayun ni Abel hasta sa kay Zacarias nga ginpatay sa tunga kang altar kag kang Templo. Ginakuon ko kaninyo, nga ang mga tawo sa kadya nga panag-on amo ang magapanabat sa tanan nga dya.

⁵² "Makaluluoy kamo nga mga manunudlo kang Kasugoan! Ginabalabagan ninyo ang mga tawo sa paghangup kang kamatuoran. Indi run nga daan kamo magsunod sa kamatuoran, ginabalabagan pa ninyo ang iba nga gusto magsunod."

⁵³ Pagkahalin ni Jesus rugto kato, ang manunudlo kang Kasugoan kag ang mga Fariseo nag-umpisa ka ugut kang sobra gid kana, kag ginapamangkot nanda tana kang duro nga mga butang, ⁵⁴ sa tuyo nga dakpun tana sa anang mga ginapanghambal.

Paandam Batok sa Pagkahipokrito

(Mateo 10:26-27)

12 Kar-on, samtang nagadinus-uganay ang linibo nga mga tawo hasta nga nagalinapakay run sanda, nagkuon anay si Jesus sa anang mga disipulo, "Mag-andam kamo sa tapay kang mga Fariseo, nga amo ang pagkahipokrito. ² Tungud hay wara ti tinago nga indi mapahayag, kag wara ti sekreto nga indi man-an sa urihi. ³ Gani, kon ano ang ginhambal ninyo sa dulum, mabatian sa adlawun, kag kon ano ang ginahani-hani ninyo sa sarado nga hulut igapahayag sa mga katawhan."

Sin-o ang Dapat Kahadlukan

(Mateo 10:28-31)

⁴ "Sugidan ko kamo, mga amigo, indi kamo magkahadluk sa mga nagapatay kang lawas, pero pagkatarpos karia wara run sanda ti sarang mahimo. ⁵ Ipa-maan ko kaninyo kon sin-o ang inyo dapat kahadlukan: kahadluki ninyo ang Dios, nga sa tapos mapatay na ang lawas, may gahum pa tana sa pagtagbung kang kalag sa impyerno. Ginakun-an ko kamo, kahadluki ninyo tana.

⁶ "Indi bala nga ang lima ka bilog nga pispis nga maya mabakal sa darwa ka pesetas? Pero bisan amo pa karia, bisan isara kananda wara gid ginapabay-an kang Dios. ⁷ Bisang inyo buhok naman-an na kon pira ka bilog. Gani indi kamo magkahadluk. Mas marahalun pa kamo sangsa duro nga mga maya?"

Ang Pagpakilala kag ang Panginwara kay Cristo

(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ "Sugidan ko kamo, ang sin-o man nga nagasugid nga tana nagatoo kanakun sa atubang kang mga katawhan, pagakilalahun man tana kang Anak kang Tawo sa atubang kang mga anghel kang Dios. ⁹ Pero

ang sin-o man nga nagapanginwara kanakun sa atubang kang mga katawhan, ipanginwara man tana sa atubang kang mga anghel kang Dios.

¹⁰ "Ang bisan sin-o nga maghambal kang malain kontra sa Anak kang Tawo, sarang pa mapatawad. Pero ang sin-o man nga magpasipala sa Balaan nga Ispirito indi run gid mapatawad.

¹¹ "Kon dar-un nanda gani kamo sa mga sinagoga, ukon sa mga manugdumara kag sa mga may awtoridad, indi kamo magpalibug kon paano ukon ano ang inyo isabat, ukon ano ang inyo ihambal, ¹² tungud hay ang Balaan nga Ispirito amo ang magatudlo kaninyo sa amo gid to nga tion kon ano ang inyo dapat ihambal."

Ang Paraanggidan Nahanungud sa Manggaranun nga Buang-buang

¹³ Halin sa karak-an may sangka tawo nga nagkuon kay Jesus, "Maestro, hambali ang akun bugto nga laki nga ihurayan na man ako kang amun paranubliun!"

¹⁴ Nagsabat si Jesus, "Amigo, sin-o ang nagkuon nga ako ang mapatunga kaninyo nga darwa ukon maghurray kang inyo pagkabutang?" ¹⁵ Kag nagkuon si Jesus kananda tanan, "Mag-andam kamo nga indi kamo magdinalok sa bisan ano nga butang sa kalibutan. Tungud hay ang kabuhi kang tawo wara nasandig sa kadurohon kang manggad nga ana naangkun."

¹⁶ Dayon nagsugid si Jesus kang dya nga paraanggidan: "May sangka manggaranun nga ang anang lupa nagpatubas kang bugana. ¹⁷ Kag nagkuon tana sa anang kaugalingun, 'Ano ang himoon ko hay wara run ako ti mabutangan kang akun patubas?' ¹⁸ Dayon nagkuon tana, 'A, amo gali dya ang akun himoon: igub-un ko ang akun mga kamarin, kag dayon mapatindug ako kang mas daragkul pa gid kag rugto ko ipamutang ang tanan nakun nga mga patubas kag iba pa nakun nga mga pagkabutang! ¹⁹ Dayon makuon ako sa akun kaugalingun, duro run nga mga butang ang imong natipon para sa mga tinuig nga magaabot. Kar-on, mapatawhay run lang ikaw kag magpagusto kaun, inum, kag magpangalipay!' ²⁰ Pero nagkuon ang Dios kana, 'Buang-buang! Kadya gid nga gabii bawian ikaw kang kabuhi! Kag sin-o kar-on ang mapulos kang mga butang nga imo gintigana para sa imo kaugalingun?' ²¹ Gintapos ni Jesus ang paraanggidan nga nagakuon, "Amo dya ang matabo sa tawo nga nagatipon kang manggad para sa anang kaugalingun, pero imol man sa panuruk kang Dios."

Ang Pagsarig sa Dios

(Mateo 6:25-34)

²² Dayon nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, "Gani, nagakuon ako kaninyo, indi kamo magsagad

palibug sa inyo pagpangabuhì, kon ano ang inyo kan-un, ukon ano ang inyo isuksok para sa inyo lawas. ²³ Tungud hay ang kabuhi mas importante pa sangsa pagkaun, kag ang lawas mas importante pa sangsa panaptun. ²⁴ Turuka lang bala ninyo ang mga uwak, wara sanda nagatanum ukon nagaani, wara man sanda ti kamalig ukon mga kamarin pero ginapakaun sanda kang Dios. Indi bala nga mas importante pa kamo sangsa mga pispis? ²⁵ Wara gid ti bisan sin-o kaninyo nga makadugang kang anang kabuhi paagi sa anang pagpalibug. ²⁶ Indi gani ninyo masarangan himoon ang mga gamay nga mga butang nga ria, andut nga ginapaligban pa tana ninyo ang iba nga mga butang? ²⁷ Turuka bala ninyo kon paano nagatubo ang mga bulak sa latagun. Wara sanda nagaobra ukon nagahimo kang andang bayo. Pero sugidan ko kamo nga bisan pa si Solomon, sa anang pagkatam-an ka manggaranun, wara gid makabayò kang pareho kang katahum kang bisan isara sa mga bulak nga dya. ²⁸ Kon ginapatahum kang Dios ang mga hilamon nga rugyan sa latagun nga buhi kadya, kag sa masunod nga adlaw idap-ong lang man sa darapogan, kamo pa ayhan ang indi na pagpabayoan? Mga gamay kamo ti pagtoo!

²⁹ "Gani, indi kamo magsagad palibug kon ano ang inyo ikan-un kag kon ano ang inyo imnun. ³⁰ Tungud hay amo gid lang dya ang ginapaligban kang mga tawo nga wara makakilala sa Dios. Pero kamo tinyo, naman-an gid kang inyo Amay nga kinahanglan ninyo ang dya nga mga butang. ³¹ Ang himoon ninyo, magpasakup kamo sa pagginahum kang Dios, kag ang tanan nga mga butang nga dya itugro na kaninyo."

Ang Manggad sa Langit

(Mateo 6:19-21)

³² "Indi kamo magkahadluk bisan pira lang kamo ka bilog. Tungud hay nahamuut ang inyo Amay nga maghari kamo imaw kana. ³³ Ang himoon ninyo, ibaligya ninyo ang inyo mga pagkabutang kag ang bayad na ka dya ipanugro ninyo sa mga imol. Maghimo kamo kang puyo-puyo nga wara nagakadaan, kag suptun ninyo ang inyo manggad rugto sa langit nga sa diin indi mabuhinan tungud hay wara ti takawan nga makaparapit ukon tanak nga makarangga ka dya. ³⁴ Tungud hay kon sa diin ang inyo manggad rugto man ang inyo panghuna-huna."

Ang Nagabantay nga mga Surugoon

³⁵ "Maghanda kamo kag sindihan ninyo ang inyo mga sulo, ³⁶ pareho kang mga tawo nga nagahulat sa andang agalun nga mag-uli halin sa tabad kang kasal, agud to nga handa lagi sanda sa pagbukas kang pwer-tahan kon mag-abot run tana kag manuktok. ³⁷ Bulahan ang mga surugoon nga maabotan kang andang

agalun nga nakabugtaw kag handa. Sugidan ko kamo, magaaman ang agalun nga dya kag magasirbe kananda kang pagkaun sa lamesa. ³⁸ Bulahan ang mga surugoon nga maabotan kang anda agalun nga handa sanda bisan mag-uli pa tana kang tunga gabii ukon kasanagun. ³⁹ Tandai ninyo dyaay: kon naman-an kang tagbalay, kon ano oras maabot ang takawan, magabantay gid tana agud to nga indi makasulud ang takawan sa anang balay. ⁴⁰ Kamo man kinahanglan nga maghanda, tungud hay ang Anak kang Tawo magabot sa oras nga wara ninyo ginapaabot."

Ang Masarigan ukon ang Indi Masarigan nga Surugoon

(Mateo 24:45-51)

⁴¹ Naghambal si Pedro, "Ginoo, para lang bala kana mun ang dya nga paraanggidan, ukon para man sa tanan?" ⁴² Nagsabat ang Ginoo, "Sin-o bala ang masarigan kag maaram nga surugoon? Indi bala tana ang ginatugyanan kang anang agalun sa pagdumara kang anang panimalay kag sa pagpanagtag kang pagkaun sa iba nga mga surugoon sa nagakaigo nga tion?"

⁴³ Bulahan ang surugoon nga ria kon pag-abot kang anang agalun masapwan tana nga nagahimo kang hirikoton nga gintugyan kana. ⁴⁴ Sugidan ko kamo, ipadumara kana kang anang agalun ang tanan na ka dya nga mga pagkabutang. ⁴⁵ Pero kon ang surugoon nga ria magkuon sa anang kaugalingun nga, 'Buhay pa man magbalik ang akun agalun,' kag pamintasan na ang iba nga mga surugoon nga laki kag bayi, kag magsagi run tana ka kaun, inum, kag palingin. ⁴⁶ Dayon, magaabot ang anang agalun sa adlaw nga wara na ginapaabot kag sa oras nga wara na maman-an. Ang himoon kang anang agalun, pagasilotan gid tana ka mayad kag idapun sa mga indi masarigan.

⁴⁷ "Ang surugoon tana nga nakamaan kon ano ang luyag kang anang agalun pero wara maghanda ukon maghimo ka dya, pagahanoton gid tana ka mayad. ⁴⁸ Pero ang surugoon tana nga wara nakamaan kang luyag kang anang agalun kag naghimo kang butang nga nagakadapat tana nga hanoton, magabaton kang pira lang ka hanot. Tungud hay ang tawo tana nga gintugyanan kang duro nga mga butang, duro man ang ginapaabot nga himoon na. Kag ang tawo tana nga mas duro pa gid ang gintugyan kana, mas duro man ang ginapaabot kana."

Si Jesus ang Kabangdanan kang Pagbinahin-bahin

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹ "Nag-agto ako rugya sa kalibutan sa pagdara kang kalayo, kag daad nagasadlab run dya! ⁵⁰ May arantson ako nga pagaagumun, kag indi gid ako mapahamtang hasta nga wara pa dya matabo. ⁵¹ Indi kamo

magpinsar nga nag-abot ako rugya sa kalibutan agud magdara kang kalinung. Sugidan ko kamo, bukun ti kalinung ang akun ginadara kundi pagbinahin-bahin. ⁵² Umpisa kadya ang panimalay nga may lima ka bilog nga katapo magabinahin-bahin: ang tatlo batok sa darwa, kag ang darwa batok sa tatlo. ⁵³ Ang tatay mangin kaaway kang anang bata nga laki, kag ang bata nga laki mangin kaaway kang anang tatay. Ang nanay mangin kaaway kang anang bata nga bayi, kag ang bata nga bayi mangin kaaway sa ana nanay. Ang ugangan nga bayi mangin kaaway kang anang umagad nga bayi, kag ang umagad nga bayi mangin kaaway kang anang ugangan nga bayi."

Ang Pagpanilag kang Tyempo

(Mateo 16:2-3)

⁵⁴ Nagkuon si Jesus sa mga katawhan, "Kon makita gani ninyo ang damul nga gal-um sa kasalpan, makuon dayon kamo, 'Magauran tulad' kag nagaauran man. ⁵⁵ Kon mabatyagan gani ninyo nga maghuyup ang hangin nga habagat, makuon kamo, 'Magasingkal kadya ang init,' kag amo gid man ang nagakatabo. ⁵⁶ Mga hipokrito! Kamaan kamo maglatu kang tyempo pinaagi sa pagturuk kang langit kag lupa, pero andut haw nga indi kamo kamaan kang buut hambalun kang nagakaratabo sa kadya nga mga panag-on?"

Makighusay sa Inyo Kaaway

(Mateo 5:25-26)

⁵⁷ "Andut bala nga indi kamo makamaan magdesisyon kon ano ang mayad? ⁵⁸ Kon may tawo nga magakusar kanimo sa hukmanan, himoa gid ang tanan nga magpakighusay kana sa wara pa kamo makaabot rugto. Tungud hay basi itugyan na ikaw sa huwis kag itugyan ikaw kang huwis sa gwardya kag isulud ikaw sa prisohan. ⁵⁹ Sugidan ko ikaw, indi gid ikaw makagawa sa prisohan hasta nga maubos mo ka bayad ang tanan nimo nga pina."

Maghinulsul kang Inyo mga Sala

13 Sa amo man to nga mga tinion, may mga tawo nga nag-aragto kay Jesus kag nagsugid kana nahanungud sa mga taga-Galilea nga ginpapatay ni Pilato samtang nagahalad sanda kang mga sapat nga haralad sa Dios. ² Nagsabat si Jesus kananda, "Abi bala ninyo nga ang mga taga-Galilea nga dya mas makasasala sangsa iba nga mga taga-Galilea tungud hay amo to ang natabo kananda? ³ Sugidan ko kamo, bukun ti amo karia, kon indi kamo maghirinulsul kang inyo mga sala, tanan kamo magakaramatay man pareho kananda. ⁴ Pareho man anay ria kang napulo'g walo ka mga tawo sa Siloe nga nagkaramatay katong matambahan sanda kang tore. Abi ninyo natabo to

kananda hay sobra gid sanda ka makasasala sangsa iba nga mga taga-Jerusalem? ⁵ Sugidan ko kamo, bukun ti amo karia, kon indi kamo maghirinulsul kang inyo mga sala magakaramatay man kamo pareho kananda."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Higera nga Wara Pagpamunga

⁶ Dayon nag-istorya si Jesus kananda kang dya nga paraanggidan: "May sangka tawo nga may tanum nga higera sa anang urubasan. Sangka bes, gin-agtonan na kag ginbisitahan dya nga higera kon may bunga, pero wara gid tana ti nakita. ⁷ Gani nagkuon tana sa hardinero, 'Sulnga bala, ikatlo run nakun ka tuig dya nga balik-balik rugya nga nagasulung kon may bunga ang dya nga higera, pero wara gid ako ti nakita. Pukana run lang gani dya! Kanugon lang ang lupa nga ginasagad na ka usar!' ⁸ Pero nagsabat ang hardinero, 'Agalun, pabay-i lang anay kadya nga tuig, hay kutkoton ko ang anang palibot kag ibutangan kang abuno. ⁹ Kon mamunga gani dya sa sunod nga tuig, ti kundi nga mayad. Pero kon indi gani mamunga, amo run to ang pagpukan ta!'"

Gin-ayad ni Jesus ang Buktot nga Bayi sa Adlaw nga Inugpahuway

¹⁰ Sangka Adlaw nga Inugpahuway, nagapanudlo si Jesus sa sinagoga. ¹¹ May sangka bayi rugto nga buhay run nga ginagamhan kang malaot nga ispirito, nga amo ang nagpabalatian kana sa sulud kang napulo'g walo ka tuig. Buktot tana kag indi na gid matadlung ang anang lawas. ¹² Kang makita tana ni Jesus, gintawag na dya nga magparapit kana, kag ginkun-an, "Inday, hilway run ikaw sa imong balatian!" ¹³ Dayon gintungtong ni Jesus ang anang alima sa bayi kag lagi-lagi nagtadlung ang anang lawas, kag gindayaw na ang Dios.

¹⁴ Ang pangulo tana kang sinagoga nag-ugut tungud nga nagpang-ayad si Jesus sa Adlaw nga Inugpahuway. Gani naghambal tana sa mga tawo, "Sa sangka semana may anum ka adlaw nga makaobra kita; sa amo ria nga mga adlaw kamo mag-agto rugya sa pagpabulong, bukun ti sa Adlaw nga Inugpahuway!"

¹⁵ Pero ginsabat tana kang Ginoo, "Mga hipokrito kamo! Bisan sin-o kabay kaninyo ginabuy-an ninyo sa turil ang inyo mga baka ukon mga asno sa Adlaw nga Inugpahuway kag dar-un sanda sa irimnan? ¹⁶ May sangka bayi rugya nga kaliwat ni Abraham nga sa sulud run kang napulo'g walo ka tuig nga ginagapos ni Satanas. Indi bala nagakadapat lang nga hilwayun tana sa gahum ni Satanas bisan sa Adlaw nga Inugpahuway?" ¹⁷ Sa ginhambal nga dya ni Jesus, ang mga

nagakontra kana nahuy-an gid, kag ang mga tawo tana nagkinalipay tungud sa tanan na nga mga makatiringala nga hinimoan.

Ang Paraanggidan nahanungud sa Liso kang Mustasa (Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

¹⁸ Dayon nagpamangkot si Jesus, "Ano ang kaangay kang Ginharian kang Dios? Sa ano natun dya ma-paanggid? ¹⁹ Daw pareho dya kang liso kang mustasa nga ginpanggas kang tawo sa anang uma, kag nag-tubo dya kag nagbahul hasta nga nangin kahoy, kag ang mga pispis namugad sa anang mga sanga."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Tapay (Mateo 13:33)

²⁰ Nag-istorya ruman si Jesus, "Sa diin ko mapaang-gid ang Ginharian kang Dios? ²¹ Pareho dya kang tapay nga ginsamo kang sangka bayi sa tatlo ka sukub † nga harina hasta nga ang bug-os nga ginmasa nga harina maghabok."

Ang Masipot nga Pwertahan (Mateo 7:13-14, 21-23)

²² Samtang nagapaagto si Jesus sa syudad kang Jerusalem, nagapanudlo tana sa mga kabaryohanan kag kabanwahanan nga anang maagyan. ²³ May sangka tawo nga nagpamangkot kana, "Ginoo, gamay lang ayhan nga mga tawo ang maluwas?"

Nagkuon si Jesus kananda, ²⁴ "Tinguhai gid ninyo nga makasulud sa masipot nga pwertahan. Tungud hay sugidan ko kamo, duro nga mga tawo ang magatinguha sa pagsulud pero indi sanda makasulud. ²⁵ Tungud hay sa tion nga ang tagbalay magtindug kag magpanirado kang pwertahan, kamo tinyo rugto lang sa gwa magapanuktok kag magakuon, 'Sir, pasudla man kami!' Magasabat tana kaninyo, 'Wara takun kamaan kon taga-diin tinyo!' ²⁶ Kag magasabat man kamo, 'Trimaw anay kita kato nga nagakuon kag nagainum, kag nagpanudlo pa gani ikaw sa amun banwa.' ²⁷ Pero magasabat ruman tana kaninyo, 'Wara gid takun kamaan kon taga-diin tinyo. Haralin kamo rugya, kamo nga ang inyo ginahimo puro kalaotan!' ²⁸ Magaparanangisun kamo kag magabinagrut ang inyong mga unto, kon makita ninyo sanday Abraham, Isaac, Jacob, kag ang tanan nga mga propeta rugto sa ginharian kang Dios, kag kamo tinyo wara ginpasulud. ²⁹ May mga tawo man rugto nga magaharalin sa tanan nga bahin kang kalibutan, kag magapungko sanda sa pagkaun sa tabad rugto sa ginharian kang Dios. ³⁰ Dumduma ninyo dya, ang mga tawo nga kubus sa tulad mangin dungganun sa urihi, kag ang mga dungganun sa tulad mangin kubus sa urihi."

† tatlo ka sukub; nagatumbas dya kang haros 40 ka litro

Ang Paghigugma ni Jesus sa Syudad kang Jerusalem (Mateo 23:37-39)

³¹ Sa amo gid to nga tion, may mga Fariseo nga nagparapit kay Jesus kag nagkuon, "Kinahanglan nga maghalin gid ikaw rugya kag mag-agto sa iba nga lugar tungud hay gusto ikaw patyun ni Herodes."

³² Pero nagsabat si Jesus kananda, "Panaw kamo kag hambalan ninyo ang singgarong nga ria, 'Padayon ako nga magapanabog kang mga demonyo kag magapamulong kang mga masakitun hasta sa adlaw nga matapos ko ang akun hirikoton. ³³ Pero kinahanglan gid nga padayonon ko ang akun nga pagpanaw hasta nga makadangat ako sa Jerusalem, tungud hay bukun ti angay nga ang sangka propeta mapatay sa iba nga lugar kundi nga sa Jerusalem gid.'

³⁴ "Kamo nga mga taga-Jerusalem ginapamatay ninyo ang mga propeta kag ginapangbato ninyo ang mga ginpadara kang Dios kaninyo. Makapira ka beses nga ginhandum ko nga tiponon kamo kag atipanun pareho kang munga nga nagatipon kang anang mga pisu sa idalum kang anang pakpak, pero indi kamo gusto! ³⁵ Gani kar-on, ginpatumbayaan run kang Dios ang inyo templo. Kag sugidan ko kamo, nga indi run gid ninyo ako makita liwan hasta nga mag-abot ang adlaw nga magakuon kamo, 'Pakamayadun ang ngaabot nga ginpadara kang Ginoo.'"

Gin-ayad ni Jesus ang sangka Masakitun

14 Sangka Adlaw nga Inugpahuway, nag-agto si Jesus para magkaun sa balay kang sangka pangulo kang mga Fariseo. Kang rugto run tana, ginpanilagan gid tana ka mayad kang mga tawo. ² May sangka tawo rugto nga nagparapit kay Jesus nga nagaparamanug ang anang batiis kag mga butkun. ³ Nagkuon si Jesus sa mga manunudlo kang Kasugoan kag sa mga Fariseo, "Ginatugot bala kang atun Kasugoan nga magpang-ayad sa Adlaw nga Inugpahuway ukon wara?"

⁴ Pero naghipus lang sanda. Dayon ginkaptan ni Jesus ang tawo, gin-ayad na dya kag ginkun-an nga mag-uli. ⁵ Dayon nagkuon si Jesus kananda, "Abi, kon may rugyan kaninyo nga ang anang bata ukon baka nahulog sa bubon sa Adlaw nga Inugpahuway, indi ninyo ayhan dya pagbul-un lagi bisan Adlaw pa nga Inugpahuway?"

⁶ Pero wara angud sanda makasabat ka dya.

Ang Pagpaubus kag ang Pag-amuma

⁷ Kar-on, nasat-uman ni Jesus nga ginapili kang mga inagda ang mga purungkoan nga gintigana para sa dungganun lang nga mga tawo. Gani nag-istorya tana kananda kang paraanggidan nga dya: ⁸ "Pananglitan

nga gin-agda ikaw sa sangka tabad kang kasal, indi pagpilia ang purungkoan nga gintigana para sa mga dungganun nga mga tawo. Tungud hay basi kon may gin-agda man sanda nga mas dungganun pa sangsa kanimo, ⁹ kag ang nag-agda nga to kaninyo nga darwa magaparapit kanimo kag magakuon, 'Abi, itugro anay kana ang purungkoan nga dya.' Ti, kundi nga mahuyan ikaw kag mapiritan nga magpungko run lang sa pinakakubus nga purungkoan. ¹⁰ Gani nga kon agdahun ikaw, piliun mo ang purungkoan nga gin-aman sa labing kubus, agud to nga sa pag-abot kang nag-agda kanimo magakuon tana kanimo, 'Amigo, rugto ikaw pungko imaw kang mga dungganun!' Ti, kundi nga mapadunggan pa ikaw sa atubang kang tanan nga mga gin-agda. ¹¹ Tungud nga ang bisan sin-o nga nagapataas kang anang kaugalingun pagapakanabaun, kag ang nagapaubus tana kang anang kaugalingun pagabayawun."

¹² Dayon nagkuon si Jesus sa tawo nga nag-agda kana, "Kon magpaigma gani ikaw, ukon magpayapon, indi mo pag-agdahun ang imo mga amigo, kabugtoan, mga himata ukon mga kaingud nga manggaranun. Tungud hay basi agdahun man nanda ikaw kag mabaslan ikaw sa imong ginhimo. ¹³ Pero kon magpatabad gid man ikaw, ang agdahun nimo amo ang mga imol, mga pingkaw, mga piang, kag ang mga bulag, ¹⁴ kag pakamayadun ikaw tungud hay indi sanda ka dya makabalus kanimo. Sa baylo, ang Dios amo ang magabalus kanimo sa tion nga banhawun ang mga matarung."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Bahul nga Tabad (Mateo 22:1-10)

¹⁵ Ang isara sa mga tawo nga nagakaun sa lamesa imaw ni Jesus nakabati ka dya kag nagkuon, "Bulahan ang tawo nga makakaun sa tabad sa ginharian kang Dios!"

¹⁶ Pero nagkuon si Jesus kana, "May sangka tawo nga naghanda kang sangka bahul nga tabad, kag duro ang anang ginpang-agda. ¹⁷ Kang tagkaraun run, ginsugo na ang ana surugoon nga kun-an ang mga gin-agda nga mag-agto run tungud hay handa run ang tanan. ¹⁸ Pero ang kada isara kananda mansig pamaribad. Ang isara nagkuon sa surugoon, 'Nakataba ako kang lupa. Kinahanglan agtonan ko anay kag turukun dya, gani kon mahimo pasensyaha anay ako.' ¹⁹ Kag ang isara ruman tana nagkuon, 'Nakabakal ako kang napulo ka baka nga inug-arado, kag agtonan ko gani to kag itirawan. Kon mahimo pasensyaha anay ako.' ²⁰ Kag ang isara pa gid tana nagkuon, 'Bag-o lang ako makasal, gani indi ako makaagto.' ²¹ Nag-uli run lang ang surugoon kag ginsugid na sa anang amo ang tanan nga andang ginkuon. Nag-ugut ang amo kag nagkuon sa anang surugoon, 'Agto ikaw sa mga karsa-

da, kag mga aragyan kang banwa kag dar-a rugya nga mga imol, mga pingkaw, mga bulag, kag ang mga piang.' ²² Pagkatapos nga mahimo dya kang surugoon, nagbalik tana sa anang amo, kag nagkuon, 'Agalun, natuman run ang imo sugo, pero duro pa gihapon ang lugar sa karan-an.' ²³ Kag nagkuon ang agalun sa surugoon, 'Agto pa gid ikaw sa mga karsada kag mga dalanun sa gwa kang banwa kag piritun mo ang mga tawo nga mag-agto rugya agud nga mabuta ang akun balay. ²⁴ Sugidan ko kamo, wara gid ti bisan isara sa mga ginpang-agda nga to ang makatiraw kang pagkaun sa tabad nga akun ginhanda!"

Ang Kabilyanan kang Pagsunod kay Jesus (Mateo 10:37-38)

²⁵ Kar-on, duro nga mga tawo ang nagtarawas kay Jesus, nagbalikid tana kag nagkuon kananda, ²⁶ "Ang sin-o man nga nagahigugma sa anang tatay kag nanay, sa anang asawa kag mga kabataan, sa anang bugto nga laki kag bugto nga bayi, kag bisan sa anang kaugalingun, labaw pa sa anang paghigugma kanakun, indi takus nga mangin akun disipulo. ²⁷ Ang bisan sin-o nga indi magpas-an kang anang kaugalingun nga kros kag magsunod kanakun indi takus nga mangin akun sumuronod. ²⁸ Ang sin-o man kaninyo nga gusto magpatindug kang tore, indi bala nga naga-pungko kamo anay kag nagabinag-binag kon bala makaigo ang inyo kwarta sa pagpatapos kadya? ²⁹ Tungud hay kon mapatindug ninyo ang pundasyon na ka dya pero indi ninyo mapatapos, ang tanan nga makakita ka dya magayaguta kaninyo, ³⁰ nga nagakuon, 'Ano tana ang tawo nga dya man! Nag-umpisa ka patindug nga wara na man mapatapos!' ³¹ Ukon pareho kang sangka hari nga may napulo ka libo ka mga suldado, magapungko anay tana sa pagbinag-binag kon makasarang tana sa pagpakigbato sa sangka hari nga nagasurong kana nga may darwa ka napulo ka libo ka mga suldado. ³² Kon indi tana makasarang, samtang rayu pa ang anang kaaway nga hari, magasugo tana kang anang tinawo nga magapakighusay. ³³ Amo man ria kaninyo, ang bisan sin-o kaninyo nga indi magtalikod sa tanan na nga ginaangkun indi takus nga mangin akun sumuronod."

Ang Wara run ti Pulos nga Asin (Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴ "Ang asin manami, pero kon madura run gani ang anang kapait, indi run gid dya mapapait liwan. ³⁵ Indi run dya mapuslan bisan pa kang lupa ukon kang tinumpokan kang arabuno. Gani ginapilak run lang dya sa gwa. Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang inyo ginapamati."

Ang Nadura kag Nakita nga Karnero

(Mateo 18:12-14)

15 Kar-on, duro nga mga manugsukot kang buwis kag iba pa nga mga makasasala ang nag-aragto kay Jesus para mamati kana. ² Kang makita dya kang mga Fariseo kag mga manunudlo kang Kasugaoan, nagkurumodon sanda nga nagakuon, "Dya nga tawo nagabaton kang mga makasasala kag nagakaun pa imaw kananda!" ³ Gani gin-istoryahan sanda ni Jesus kang paraanggidan nga dya:

⁴ "Abi, kon ang isara kaninyo may sangka gatos ka mga karnero, kag nadura ang isara ka dya kananda. Indi na ayhan pagbayaan ang kasyaman kag syam sa hararban kag sagapun ang isara nga nadura nga to hasta nga makita na? ⁵ Kag kon makita na run gani dya, masadyahan gid tana nga magapas-an ka dya. ⁶ Sa anang pag-uli, panawgun na ang anang mga amigo kag mga kaingud kag magakuon, 'Magkalipay kamo imaw kanakun, tungud hay nakita ko run ang akun karnero nga nadura!' ⁷ Sugidan ko kamo, amo man ria sa langit, sobra gid ang andang kalipay rugto tungud sa sangka makasasala nga naghinulsul sangsa kasyaman kag syam nga matarung kag indi run kinahanglan nga maghinulsul."

Ang Nadura kag Nakita nga Sinsilyo

⁸ "Kag abi kon may sangka bayi nga may napulo ka sinsilyo kag nadura ang isara ka dya, indi tana ayhan magsindi kang sulo kag silhigan ang anang balay, kag sagapun gid ka mayad hasta nga makita na dya? ⁹ Kag kon makita na run gani dya, ipanawgun na ang anang mga amiga kag mga kaingud kag magakuon, 'Magkalipay kamo imaw kanakun tungud hay nakita ko run ang akun sinsilyo nga nadura.' ¹⁰ Sugidan ko kamo, magakinalipay ang mga anghel kang Dios tungud kang sangka makasasala nga nagahinulsul."

Ang Bata nga Naglayas kag Nagbalik

¹¹ Nagpadayon pa gid si Jesus sa pag-istorya, "May sangka tawo nga may darwa ka bata nga laki. ¹² Ang libayun nagkuon sa anang tatay, 'Tay, itao run kanakun ang akun huray sa paranubliun.' Gani ginhuray kang tatay ang anang pagkabutang sa anang darwa ka bata. ¹³ Magpira ka adlaw, ginbaligya kang libayun ang anang huray kag magpanaw nga dara ang anang kwarta. Nag-agto tana sa marayu nga lugar kag rugto nagpatuyang tana kang anang kwarta sa wara ti pulos nga pagpangabuhi. ¹⁴ Nasaid na gid ka gastos ang tanan, kag nag-abot man ang sobra nga gutum sa amo nga lugar, kag wara run gid ti nabilin kana. ¹⁵ Gani ang anang ginhimo, nagpamugon tana sa sangka tumanduk kang amo nga lugar kag ginsugo

tana sa uma sa pagdamog kang mga baboy. ¹⁶ Sa sobra na nga kagutum, gusto na run nga ikan-un ang ginadamog sa mga baboy, pero wara gid ti nagtugro kana kang bisan ano nga makaun. ¹⁷ Kang makamarmasmas tana kang anang kahimtangan, nagkuon tana sa anang kaugalingun, 'Ang tanan nga nagapamugon kay tatay may makaun kag nagasorobra pa. Akun tana rugya daw mapatay run ako sa kagutum!' ¹⁸ Mapanaw ako kag mag-uli kay tatay, kag amo dya ang akun ikuon kana, 'Tay, nakasala ako sa Dios kag kanimo. ¹⁹ Indi run ako takus nga itawgun pa nga imong bata. Kabiga run lang ako nga isara sa imo mga mamumugon.'" ²⁰ Dayon, nagtindug tana kag magpanaw pauli sa anang tatay. Samtang marayu pa tana, nalantawan run tana kang anang tatay, kag dinakup kang kangir-ang tagipusoon kang anang tatay kag dayon na nga dalagan kag haksun ang anang bata kag harkan. ²¹ Nagkuon ang bata, 'Tay, nakasala ako sa Dios kag kanimo. Indi run ako takus nga itawgun pa nga imo bata.' ²² Pero gintawag kang tatay ang anang mga surugoon kag ginkun-an, 'Dalia ninyo, dar-a ninyo rugya ang bayo nga pinakanami sa tanan kag ipasuksok kana. Pasuksokan man tana kang singsing kag sandalyas. ²³ Dayon panaw kamo kag bul-un ang pinatambuk nga tinday kang baka kag ihawun. Mapatabad kita kag magsinadya, ²⁴ tungud hay ang akun bata nga dya, laum ko patay run, gali hay buhi lang man. Nadura tana, pero tulad rugya run!' Kag nag-umpisa sanda ka sinadya.

²⁵ "Kar-on, ang magurang tana nga bata rugto sa uma. Kang nagapauli run tana kag nagahinamput sa balay, may nabatian tana nga sonata kag sinaot. ²⁶ Gani gintawag na ang isara sa mga surugoon kag ginpamangkot, 'May ano rugyan haw?' ²⁷ Nagsabat ang surugoon, 'Ang imo libayun nag-uli kag ginpaihaw kang imong tatay ang pinatambuk nga tinday kang baka tungud hay nakauli ang imong libayun nga mayad man!' ²⁸ Nag-ugut ang magurang nga bata kag indi run magsulud sa balay. Gani naggwa ang anang tatay kag gin-ulo-ulohan tana. ²⁹ Pero nagsabat tana sa anang tatay, 'Sulnga bala, sa sulud kang malawid nga mga tinuig nagpangalagad ako kanimo. Wara gid ako maglapas kang imo mga sugo. Pero wara gid ikaw ti gintugro kanakun bisan sangka tinday lang kang kanding agud nga magsinadya kami kang akun mga amigo! ³⁰ Pero kang pagbalik kang bata mo nga ria nga nag-uyang lang kang imong pagkabutang sa malain nga klase kang mga bayi, ginpaihawan mo pa tana kang pinatambuk nga tinday kang baka!' ³¹ Nagsabat ang anang tatay, 'Anak, ikaw tana kaimaw ko pirme rugya sa balay, kag ang tanan nga akun imo man. ³² Nagakabagay lang nga magpatabad kita kag magsinadya tungud hay ang libayun mo nga dya nga

laum natun patay run, buhi man gali; nadura tana, pero kadya rugya tana run!”

Ang Dayaun nga Manugdumara

16 Nag-istorya si Jesus sa anang mga disipulo, “May sangka tawo nga manggaranun nga may surugoon nga amo ang nagadumara kang anang mga pagkabutang. May nakamuno sa manggaranun nga dya nga ginausikan lang ka anang manugdumara ang anang mga pagkabutang. ² Gani ginpatawag na ang manugdumara nga dya kag ginkun-an, ‘Ano dya ang akun nabatian nahanungud kanimo? Abi, taw-i ako kang lista kang imo pagdumara kang akun mga pagk-abutang, tungud hay umpisa ka dya bukun run ikaw ti akun manugdumara.’ ³ Nagkuon ang manugdumara sa anang kaugalingun, ‘Maiwan run lang ako kadya tungud hay pahalunun run ako kang akun amo sa akun katungdanan? Indi man ako kasarang magpangalog, kag mayha man ako magpakilimos. ⁴ Naman-an ko run gali kon ano ang akun himoon, agud to nga kon wara run ako ti obra may mga amigo man angud ako nga mabaton kanakun sa andang mga balay!’ ⁵ Gani ang ginhimo na, ginpatawag na ang tanan nga tawo nga may mga utang sa anang amo. Nagkuon tana sa nahauna, ‘Sang ano ang utang mo sa akun amo?’ ⁶ Nagsabat ang tawo, ‘Walo ka gatos ka galon nga lana kang olibo.’ Dayon nagkuon kana ang manugdumara, ‘Dyaay ang lista kang imong utang; pungkoi dya kag himoa nga apat ka gatos.’ ⁷ Dayon nagkuon man tana sa isara, ‘Ikaw tana, pira ang imong utang sa akun amo?’ Nagsabat ang tawo, ‘Sangka gatos ka sako nga trigo.’ Dayon, nagkuon kana ang manugdumara, ‘Dyaay ang lista kang imong utang, himoa run lang nga walo ka napulo.’ ⁸ Kag ang dayaun nga manugdumara nga dya gindayaw kang anang amo tungud sa anang kaabtik sa pagpahito. Sa dya nga kalibutan ang mga tawo nga wara nagatuo sa Dios mas abtik pa magpahito sangsa mga tawo nga nagatuo sa Dios.”

⁹ Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal, “Gamita ninyo ang kalibutanun nga manggad sa pagpakig-amigo, agud to nga kon indi run dya magamit, pagabatonon kamo sa iristarang nga wara ti katapusan.

¹⁰ Ang bisan sin-o nga masarigan sa garagmay nga mga butang, masarigan man sa daragkul; kag ang bisan sin-o nga nagadaya sa garagmay nga mga butang, nagadaya man sa daragkul nga mga butang.

¹¹ Kon indi kamo masarigan sa pagkaput kang manggad rugya sa kalibutan, sin-o pa ang magasarig sa pagpakaput kaninyo kang matuod-tuod nga manggad? ¹² Kag kon indi kamo masarigan sa mga butang nga ginpakaput lang kaninyo kang iba, sin-o pa ang magatugro kaninyo kang mga butang nga mangin inyo run gid!”

¹³ “Wara ti surugoon nga makaalagad sa darwa ka agalun, tungud hay ang matabo karia kaugtan na ang isara kag palanggaun na ang isara, ukon alagadun na kang husto ang isara kag ang isara tana tamayun na. Indi ninyo maalagad kang dungan ang Dios kag ang manggad.”

Ang Iba pa nga mga Pinanghambal ni Jesus

(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

¹⁴ Kang mabatian ang tanan nga dya kang mga Fariseo nga tama ka makigkwarta, ginyaw-yaw nanda si Jesus. ¹⁵ Ginkun-an sanda ni Jesus, “Kamo gid ang nagapakita-kita sa mga tawo nga matarung gid kamo, pero naman-an kang Dios ang sulud kang inyong tagipusoon. Ang ano man nga ginaali-ali kang mga tawo, ginakangil-adan kang Dios.”

¹⁶ “Ang Kasugoan ni Moises kag ang sinulat kang mga propeta ginabantala hasta sa tion ni Juan nga Manugbawtiso. Umpisa sa tion nga ria ang Mayad nga Balita nahanungud sa Paghari kang Dios amo run ang ginapanudlo kag ang kada isara nagapamirit nga magpasakup rugya ka dya. ¹⁷ Pero mahapus pa nga madura ang langit kag ang lupa sangsa mangin wara ti pulos ang bisan pinakagamay nga pintok kang Kasugoan.

¹⁸ “Ang sin-o man nga magabulag sa anang asawa kag magpangasawa liwan, nakasala kang pagpangin-bayi, kag ang laki nga magpangasawa kang sangka bayi nga ginbulagan kang anang bana, nakasala man kang pagpanginbayi.”

Si Lazaro kag ang Manggaranun nga Tawo

¹⁹ “May sangka manggaranun nga nagasuksok kang marahalun nga panaptun kag nagapagusto ka kaun adlaw-adlaw. ²⁰ Sa pwertahan kang anang balay may ginabutang nga imol nga tawo nga ginahingaranan kay Lazaro, nga ang lawas na ka dya naputos kang katul. ²¹ Si Lazaro nga dya nagahandum nga makakaun kang mga uyang halin sa lamesa kang manggaranun. Luwas pa dyan karia, ginaparapitan tana kang mga ayam kag ginadilapan ang anang mga katul. ²² Napatay ang tawo nga imol kag gindara kang mga anghel sa ingud ni Abraham. Napatay man ang tawo nga manggaranun kag ginlubung. ²³ Rugto tana sa lugar kang mga patay nga nagaantos kag kang pagtangra na nakita na sa marayu si Abraham, kag si Lazaro sa ingud na ka dya. ²⁴ Gani nagpanawag tana, ‘Amay nga Abraham, maluoy man ikaw kanakun kag sugoa si Lazaro nga itum-uy ang punta kang anang tudlo sa tubig kag ipaturoan ang akun dila tungud hay sobra gid ang akun pag-antos rugya sa kalayo nga dya!’ ²⁵ Pero nagsabat si Abraham, ‘Panumduma, anak, nga katong buhi pa ikaw naangkun mo run ang tanan

nga mga mayad nga butang, kag ang kay Lazaro tana puros lang mga malain. Kadya tana, tana ang nagakalipay rugya kag ikaw timo nagaantos rugyan.
²⁶ Luwas pa dyan karia, sa ulut natun may kadadalman nga ang bisan sin-o rugya nga malyag mag-agto rugyan indi makatabok, ukon ang bisan sin-o rugyan nga gusto mag-agto rugya indi man makatabok.
²⁷ Nagsabat ang manggaranun nga tawo, 'Kon amo karia, Amay, nagapangabay ako nga kon mahimo ipaagtonon mo si Lazaro rugto sa balay kang akun tatay,
²⁸ tungud hay may lima pa ako ka mga bugto nga laki rugto. Kun-on mo tana nga paandaman na sanda agud to nga indi man sanda makaagto rugya sa lugar nga puro lang pag-antos.'
²⁹ Pero nagkuon si Abraham kana, 'Rugto man kananda ang kasugoan ni Moises kag ang mga sinulat kang mga propeta. Pabay-i sanda nga magpamati rugyan karia.'
³⁰ Nagkuon ang manggaranun, 'Kulang pa to, Amay nga Abraham. Pero kon may sangka tawo nga napatay kag mabuhi liwan kag mag-agto rugto kananda magahinulsul gid sanda kang anda mga sala.'
³¹ Pero nagkuon si Abraham kana, 'Indi gani sanda mamati sa ginakuon sa kasugoan ni Moises kag sa mga sinulat kang mga propeta, indi man sanda magpati bisan sa patay pa nga mabuhi liwan.'"

Ang Sala

(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

17 Nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, "Indi gid malikawan nga magaabot ang mga butang nga mangin kabangdanan sa pagpakasala. Pero makaluluoy lang ang tawo nga amo ang mangin kabangdanan kang pagkasala kang anang isigka-tawo.
² Mas mayad pa nga ipamatoan ang anang liug kang garalingan nga bato kag itagbung tana sa tunga kang dagat sangsa tana ang mangin kabangdanan nga makasala ang isara sa mga kabataan nga dya.
³ Gani mag-andam kamo!
 "Kon makasala ang imo isigka-tumuluo, sawaya tana. Kag kon maghinulsul tana, patawara tana.
⁴ Kon makapito tana ka beses nga makasala kanimo sa sulud kang sangka adlaw, kag makapito man tana ka beses nagaagto kanimo kag nagakuon, 'Ginahinulsulan ko ang ginhimo ko nga sala,' kinahanglan patawarun mo tana."

Ang Pagtoo

⁵ Nagkuon ang mga apostoles sa Ginoo, "Dugangi pa gid ang amun pagtoo!"
⁶ Nagsabat ang Ginoo, "Kon may pagtoo kamo nga bisan pareho lang ka gamay sa liso kang mustasa, sarang kamo makakuon sa kahoy nga sicamoro nga

dya, 'Gabuta kag itanum ang imo kaugalingun sa dagat!' kag dya magatuman kaninyo."

Ang Katungdanan kang Surugoon

⁷ "Pananglitan may surugoon ikaw nga nagaarado ukon nagabantay kang mga karnero. Sa anang pag-uli halin sa uma, ginakun-an mo bala tana nga magdali kag magkaun run?
⁸ Wara, sa baylo, nagakuon ikaw kana, 'Himusi ako ka akun yapon, dayon mag-ilis ikaw kag sirbihan ako rugya samtang nagakaun ako. Kag pagkatapos nga makakaun ako pwede run ikaw makakaun.'
⁹ Ang surugoon wara ginapasalamatan sa paghimo kang ginasugo kana tungud hay amo dya ang anang katungdanan.
¹⁰ Amo man ria kaninyo. Sa tapos nga mahimo ninyo ang tanan nga ginsugo kaninyo, makuon kamo, 'Mga surugoon lang man kami; ginhimo lang namun ang amun katungdanan.'"

Gin-ayad ni Jesus ang Napulo ka mga Aruon

¹¹ Samtang nagapaagto si Jesus sa Jerusalem, nagagi tana sa may dulonan kang Samaria kag Galilea.
¹² Kang nagapasulud tana sa sangka baryo, ginsugalaw tana kang napulo ka mga tawo nga aruon. Nagatirindug sanda rugto sa marayu
¹³ kag nagasinggitan nga nagakuon, "Jesus! Agalun! Maluoy ikaw kanamun!"
¹⁴ Kang makita sanda ni Jesus nagkuon tana kananda, "Panaw kamo kag mag-agto sa mga pari kag magpaturuk kananda."
 Samtang nagapanaw sanda, nag-arayad sanda.
¹⁵ Ang isara kananda, kang matalupangdan na nga nag-ayad run tana, nagbalik nga nagadayaw sa Dios sa mabaskug nga limug.
¹⁶ Nagluhod tana sa may kahig nayon ni Jesus kag nagpasalamat kana. Ang tawo nga dya Samaritanhun.
¹⁷ Namangkot si Jesus, "Napulo kabay kamo nga nag-arayad? Ang syam tana sa diin run?
¹⁸ Wara gid ti nagbaralik sa pagpasalamat sa Dios magluwas lang sa pangayaw nga dya?"
¹⁹ Kag nagkuon si Jesus sa tawo, "Tindug run kag magpanaw. Ang imong pagtoo amo ang nag-ayad kanimo."

Ang Paghari kang Dios

(Mateo 24:23-28, 37-41)

²⁰ Sangka tion, may mga Fariseo nga namangkot kay Jesus kon san-o magaupisa ang paghari kang Dios. Nagsabat si Jesus kananda, "Ang pag-umpisa kang paghari kang Dios indi mamanan paagi sa mga butang nga makita.
²¹ Wara man ti makakuon nga, 'Sulnga, dyaay run!' ukon, 'Rugto run!' tungud hay ang paghari kang Dios rugyan mismo kaninyo."
²² Dayon nagkuon si Jesus sa mga disipulo, "Magaabot ang tion nga magahandum kamo nga raad sangka adlaw makita ninyo liwan ang Anak kang Tawo,

pero indi dya matabo. ²³ May mga magakuon kaninyo, 'Rugto tana run!' ukon 'Dyaay tana run!' Indi kamo maggwa sa pagsunod kananda. ²⁴ Tungud hay ang pag-abot kang Anak kang Tawo, mangin pareho sa kirab kang kilat nga nagasanag sa kalangitan halin sa pihak paagto sa pihak. ²⁵ Pero kinahanglan anay nga mag-agum tana kang duro nga mga pag-antos kag sikwayun kang mga tawo sa ka dya nga panag-on. ²⁶ Ang kahimtangan kang kalibutan sa pag-abot kang Anak kang Tawo, mangin pareho sa panag-on ni Noe. ²⁷ Ang mga katawhan kato nagapinagusto lang ka kaun, ka inum kag pangasawa kag pamana, hasta nga mag-abot ang adlaw nga nagsulud si Noe sa arka kag nag-abot ang anaw kag nagkaramatay ang tanan nga mga tawo. ²⁸ Amo man karia sa panag-on ni Lot. Ang mga tawo nagapinagusto lang ka kaun kag inum, nagabinaklanay kag nagabinaligyaanay, nagananum kag nagapatindug kang mga balay. ²⁹ Pero katong adlaw nga maghalin si Lot sa Sodoma, ginpauranan dya kang Dios kang kalayo kag asupre kag nagkarapapas ang tanan nga tawo rugto. ³⁰ Amo gidria ang kahimtangan kang kalibutan sa adlaw nga ang Anak kang Tawo magpahayag.

³¹ "Sa amo to nga adlaw, ang tawo nga nataboan nga rugyan sa atup kang anang balay indi run magnaog kag magbuul kang anang mga pagkabutang sa sulud kang balay. Kag ang tawo tana nga rugto sa uma, indi run man mag-uli sa balay. ³² Panumduma ninyo ang natabo sa asawa ni Lot. ³³ Ang tawo nga nagatinguha nga luwasun ang anang kabuhi maduraan tana ka dya, pero ang tawo tana nga maduraan kang kabuhi, amo ang makaangkun ka dya. ³⁴ Sugidan ko kamo, sa amo to nga gabii, kon may darwa ka tawo nga nagaturog sa sangka baratangan, ang isara pagabul-un, ang isara tana mabilin. ³⁵ Kon may darwa ka bayi nga nagagaling, ang isara pagabul-un, kag ang isara tana mabilin. [³⁶ Kag kon may darwa man ka tawo nga ngaobra sa uma, ang isara pagabul-un kag ang isara tana mabilin.]"

³⁷ Dayon namangkot kana ang mga disipulo, "Sa diin bay, Ginoo?"

Nagsabat si Jesus, "Kon sa diin gani ang patay nga lawas, rugto man nagatiripon ang mga pispis nga buwitre."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Balo nga Bayi

18 Gin-istoryahan ni Jesus ang anang mga disipulo kang paraanggidan para nga magpangamuyo sanda pirme kag indi magdura kang paglaum.

² Nagkuon tana, "Sa sangka banwa may sangka hukum nga wara nagakahadluk sa Dios ukon nagatahod sa anang isigka-tawo. ³ Kag sa amo man nga banwa may sangka balo nga bayi nga pirme nagabalik-ba-

lik sa amo nga hukum nga nagapangayo kang bulig nga nagakuon, 'Buligi man ako sa akun pangontra.' ⁴ Wara tana ginbuligan kang hukum sa sulud kang malawid nga tion, pero kang urihi run nagkuon tana sa anang kaugalingun, 'Matuod nga wara ako nagakahadluk sa Dios ukon nagatahod sa akun isigka-tawo, ⁵ pero buligan ko run lang ang bayi nga dya tungud hay pirme na lang ako ginatublag. Basi mapukros run lang ang akun ginhawa sa sobra na ka balik-balik.'"

⁶ Kag nagkuon ang Ginoo, "Pamatii ninyo ang ginkuon kang malaot nga hukum nga to? ⁷ Indi ayhan pagbuligan kang Dios ang anang mga pinili nga adlaw kag gabii nagapangayo kang bulig kana? Pabuyan-bayanan na lang bala ang pagbulig kananda? ⁸ Sugidan ko kamo, pagabuligan na sanda lagi-lagi. Ugaring sa pagbalik kang Anak kang Tawo rugya sa kalibutan, may masapwan tana ayhan nga nagatuo kana?"

Ang Paraanggidan nahanungud sa Fariseo kag sa Manugsukot kang Buwis

⁹ Nag-istorya si Jesus kang paraanggidan nga dya sa mga tawo rugto nga nagasarig nga matarung sanda kag ang iba tana ginatamay nanda. ¹⁰ Kuon na, "May darwa ka laki nga nag-agto sa Templo para magpangamuyo. Ang isara ka dya Fariseo, kag ang isara tana manugsukot kang buwis. ¹¹ Kar-on, ang Fariseo nagtindug kag nagpangamuyo sa anang kaugalingun. 'Dios ko, nagapasalamat ako kanimo nga bukun ako ti pareho kang iba nga tawo nga nagapamuul kang pagkabutang kang iba, bukun ti matarung, naga-pakighilawas, ukon pareho kang manugsukot kang buwis nga ria. ¹² Darwa ako ka beses nga nagapauasa sa sulud kang sangka semana, kag ginatao ko ang ikanapulo nga bahin kang tanan ko nga kinitaan.' ¹³ Sa pihak tana nga bahin, ang manugsukot kang buwis rugto sa marayu nagatindug kag indi gani makatagra sa langit kundi nagasagad lang ka pamukpok kang anang dughan, nga nagakuon, 'O Dios, maluoy ikaw kanakun, tungud hay ako makasasala.' ¹⁴ Sugidan ko kamo, ang manugsukot kang buwis nga dya kag bukun ti ang Fariseo nga to ang nag-uli nga ginpakamatarung kang Dios. Tungud hay ang tawo nga nagapakataas kang anang kaugalingun pagapakanabaun, pero ang tawo tana nga nagapaubus amo ang pagabayawun."

Ginbindisyonan ni Jesus ang mga Magagmay nga Kabataan

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵ Ginadara kang mga tawo kay Jesus ang andang mga lapsag agud to nga itungtongan na kang anang alima. Kang makita dya kang mga disipulo ni Jesus, ginsabdung nanda ang mga tawo. ¹⁶ Pero ginpanawag

sanda ni Jesus nga mag-agto kana, kag nagkuon, "Pabay-i ninyo ang mga kabataan nga magparapit kanakun kag indi ninyo sanda pagpunggi, tungud hay ang mga tawo nga pareho kananda amo ang maka-pasakup sa paghari kang Dios. ¹⁷ Sugidan ko kamo, ang sin-o man nga indi magbaton sa paghari kang Dios pareho kang bata, indi makapasakup sa paghari na ka dya."

Ang Manggaranun nga Tawo

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸ May sangka manugdumara nga namangkot kay Jesus, "Mayad nga Maestro, ano ang dapat nakun hi-moon agud to nga makaangkun ako kang kabuhi nga wara ti katapusan?"

¹⁹ Nagsabat si Jesus, "Andut haw nga ginatawag mo ako nga mayad? Wara run ti iba nga mayad, kundi ang Dios gid lang. ²⁰ Naman-an mo ang kasugoan, 'Indi ikaw magpakighilawas; indi ikaw magpatay; indi kaw magpanakaw; indi ikaw magbutig sa imong pagtisti-go; kag tahuda ang imo tatay kag nanay.'"

²¹ Nagsabat ang tawo, "Ang tanan nga ria natuman ko run halin pa kang bata ako."

²² Kang mabatian dya ni Jesus nagkuon tana sa tawo, "May sangka butang pa ikaw nga wara mahimo. Ibali-gya ang tanan nimo nga mga pagkabutang kag ang kwarta ipanagtag sa mga imol, kag makaangkun ikaw kang manggad sa langit. Dayon magsunod ikaw kanakun."

²³ Pero kang mabatian dya kang tawo, nasubuan gid tana ka mayad, tungud hay tama gid tana ka mang-garanun.

²⁴ Nakita ni Jesus nga nasubuan ang tawo, gani nagkuon tana, "Daw ano ka budlay sa manggaranun ang magpasakup sa paghari kang Dios! ²⁵ Mas mahap-us pa sa kamelyo ang mag-agi sa buho kang dagum sangsa manggaranun nga magpasakup sa paghari kang Dios."

²⁶ Ang mga nakabati ka dya nagpamangkot, "Sin-o run lang bay ang maluwas?"

²⁷ Nagsabat si Jesus, "Ang mga butang nga indi mahi-mo kang tawo mahimo kang Dios."

²⁸ Nagkuon si Pedro kana, "Amun tana, ginbayaan namun ang tanan kag nagsunod kami kanimo."

²⁹ Nagkuon si Jesus kananda, "Sugidan ko kamo, ang bisan sin-o nga nagbiya kang anang panimalay, asawa, kabugtoan, ginikanan, ukon kabataan tungud gid lang sa pagpasakup sa paghari kang Dios, ³⁰ ang magabaton kang sobra pa gid sangsa anang mga gin-bayaan sa kadya nga panag-on, kag sa paraaboton makaangkun tana kang kabuhi nga wara ti katapu-san."

Sa Ikatlo nga bes Naghambal si Jesus nahanungud sa Anang Kamatayun

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Ginpain ni Jesus ang napulo'g darwa ka disipulo kag nagkuon tana kananda, "Pamati kamo! Maagto ki-ta sa Jerusalem, kag rugto matuman ang tanan nga ginsulat kang mga propeta nahanungud sa Anak kang Tawo. ³² Igatugyan tana sa mga bukun ti Judio; yagutaun nanda tana, pakahuy-an, dupraan, ³³ han-oton kana kag patyun, pero sa ikatlo nga adlaw ma-banhaw tana."

³⁴ Pero sa mga ginpanghambal na nga dya wara gid ti may nahangpan ang mga disipulo. Ginlikum kanda ang kahulogan kang mga pulong nga dya, kag wara sanda kamaan kon ano ang anang ginapang-hambal.

Gin-ayad ni Jesus ang Bulag nga Manugpakilimos

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵ Kang nagahinamput run si Jesus sa Jerico, may sangka bulag nga nagapungko sa binit kang dalan nga nagapakilimos. ³⁶ Kang mabatian na ang panung kang mga tawo nga nagaagi, namangkot tana kon ano ang nagakatabo.

³⁷ Ginkun-an nanda tana nga nagaagi si Jesus nga taga-Nazaret.

³⁸ Nagsinggit tana, "Jesus nga kaliwat ni David, malu-oy ikaw kanakun!"

³⁹ Pero ginsaway tana kang mga tawo sa unahan kag ginkun-an nga maghipus. Pero gintudohan na pa gid gani ang pagsinggit, "Kaliwat ni David, maluoy ikaw kanakun!"

⁴⁰ Nagpundo si Jesus kag nagsugo nga idar-un kana ang bulag. Kang makaparapit run ang bulag kay Jesus, ginpamangkot tana ni Jesus, ⁴¹ "Ano ang gusto mo nga himoon ko kanimo?"

Nagsabat ang bulag, "Ginoo, gusto ko nga makakita liwan."

⁴² Dayon nagkuon si Jesus kana, "Makakita ikaw run; ang imong pagtoo ang nag-ayad kanimo."

⁴³ Kag lagi-lagi makakita run ang bulag kag nagsun-od tana kay Jesus nga nagadayaw sa Dios. Kang maki-ta kang mga tawo ang natabo nga dya, gindayaw man nanda ang Dios.

Si Jesus kag si Zaqueo

¹⁹ Nagsulud si Jesus sa banwa kang Jerico kag na-gapanaw tana rugto. ² May sangka tawo rugto nga ginahingaranan kay Zaqueo. Pangulo tana ka dya kang mga manugsukot kang buwis, kag manggara-nun tana. ³ Nagatinguha raad tana nga magsulung kon sin-o gid si Jesus, pero indi tana makakita tungud

sa kadurohon kang mga tawo kag labut pa putot tana.⁴ Gani nagdalagan tana kag mag-una kag magsaka sa kahoy nga sicamoro agud to nga makita na si Jesus tungud hay rugto sa dalan nga to tana maagi.⁵ Kang rugto run si Jesus sa amo nga lugar, nagtangra tana kag naghambal kay Zaqueo, "Zaqueo, panaog dyan lagi tungud hay kadya nga adlaw rugto ako madayon sa imo balay!"

⁶ Nagdali-dali man nga nagpanaog si Zaqueo kag malipayun gid tana nga ginbaton si Jesus.⁷ Kang makita dya kang mga tawo, nagkurumodon sanda, "Nagdayon tana sa balay kang tawo nga makasasala."

⁸ Nagtindug si Zaqueo kag nagkuon sa Ginoo, "Ginoo, ang katunga kang akun mga pagkabutang ipanugro ko sa mga imol, kag kon may gindayaan ako, baydan ko kang apat ka pilo."

⁹ Nagkuon si Jesus kay Zaqueo, "Kadya gid nga adlaw ginluwas kang Dios ang panimalay nga dya, tungud hay ang tawo nga dya kaliwat man ni Abraham.¹⁰ Tungud hay ang Anak kang Tawo nag-abot agud pangitaun kag iluwasun ang mga nadura tungud kang sala."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Kwarta nga Ginpatikang kang mga Surugoon

(Mateo 25:14-30)

¹¹ Samtang nagapamati ang mga tawo ka dya, nagpadayon si Jesus kag gin-istoryahan na sanda kang sangka paraanggidan. Ginhimo na dya tungud hay nahaginamput run sanda sa Jerusalem kag nagapinsar ang mga tawo nga madali run lang maghari ang Dios.

¹² Gani nagkuon tana kananda, "May sangka dungganun nga tawo nga nag-agto sa marayu nga lugar para himoon tana rugto nga hari, kag dayon karia mabalik man tana.¹³ Sa wara pa tana makapanaw, gintawag na ang anang napulo ka surugoon kag gintugroan kang tag sangka bulawan nga kwarta kag ginkun-an, 'Patikanga ninyo dya hasta sa akun pagbalik.'¹⁴ Pero ang anang mga kasimanwa nagaugut kana, gani pagkahalin na, nagpasugo sanda kang mga tawo agud magkuon, 'Indi kami gusto nga tana ang magahari kanamun.'

¹⁵ "Pero ang dungganun nga tawo nga dya ginhimo man angud nga hari, kag nagbalik tana sa ana nga banwa. Ginpatawag na ang anang mga surugoon nga ginpanugroan na kang kwarta agud to nga mamam-an na kon pira ang anda nga naginansya.¹⁶ Ang una nga nag-abot nagkuon kana, 'Agalun, nakaginansya takun kang napulo ka pilo sa kwarta nga imo gintugro kanakun.'¹⁷ Nagkuon ang anang agalun kana, 'Nami gid, mayad gid ikaw nga surugoon! Tungud nga masarigan ikaw sa mga garagmay nga butang, ipadumarahun ko ikaw kang napulo ka mga banwa.'¹⁸ Ang ikarwa tana nga surugoon nag-abot man kag nagkuon, 'Agalun, nakaginansya takun kang lima ka

pilo sa kwarta nga imo gintugro kanakun.'¹⁹ Nagkuon ang agalun kana, 'Ikaw tana, ipadumarahun ko kang lima ka mga banwa.'²⁰ Ang isara pa gid tana nga surugoon nag-abot man kag nagkuon, 'Agalun, dyaay ang imo kwarta. Ginputos ko ria sa panyo kag gintago!

²¹ Nahadluk ako kanimo tungud hay istrikto ikaw nga tawo. Ginabuul nimo ang bukun ti imo kag ginaani nimo ang bukun ti imo pinanggasan!' ²² Nagsabat ang agalun, 'Malain gid ikaw nga surugoon! Husgaran ko ikaw suno sa imong ginhambal nga ria. Naman-an mo gali nga istrikto ako nga tawo; ginabuul ko ang bukun ti akun, kag ginaani ko ang bukun ti akun sinab-ogan.

²³ Andut haw nga wara nimo ginbutang sa bangko ang akun kwarta agud to nga pagbalik ko mabuul ko ang akun kwarta nga may saka?' ²⁴ Dayon nagkuon ang agalun sa mga tawo nga nagatirindug rugto, 'Sige, bul-a ninyo kana ang kwarta kag itugro sa tawo nga nakaginansya kang napulo ka pilo!' ²⁵ Pero nagsabat sanda kana, 'Agalun, may ana run tana nga napulo ka bulawan nga kwarta!' ²⁶ Nagkuon ang agalun, 'Sugidan ko kamo, ang tawo nga may ana run nga ginaangkun pagatugroan pa gid. Pero ang tawo tana nga wara ti ginaangkun, pagabul-un pa gani kana ang bisan gamay nga rugyan kana. ²⁷ Kon parte tana sa akun mga kaaway nga to nga indi gusto nga mangin hari nanda ako, dar-a ninyo sanda rugya kag pamatyun sa akun atubangan!'"

Ang Pagsulud ni Jesus sa Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸ Pagkatapos ni Jesus kuon ka dya, nag-una tana panaw paagto sa Jerusalem.²⁹ Kang nahaginamput run tana sa may Betfage kag Betania, rugto sa may bukid nga ginatawag Bukid kang mga Olibo, nagsugo tana kang darwa sa anang mga disipulo nga mag-una kana,³⁰ nagkuon tana kananda, "Agto kamo sa sunod nga baryo. Sa pagsulud ninyo rugto, may makita kamo nga sangka tinday kang asno nga nahigtan nga wara pa gid masakyi, hubadi ninyo kag dar-un rugya.³¹ Kon may mamangkot gani kaninyo, 'Andut nga ginahubadan ninyo ria?' kun-an ninyo nga, 'Kinahanglan dya kang Ginoo.'"

³² Nagpanaw ang darwa ka ginsugo, kag kon ano ang ginkuon ni Jesus kananda amo gid ang andang nakita.³³ Kang ginahubadan run nanda ang tinday kang asno, ginpamangkot sanda kang mga tag-iya, "Andut nga ginahubadan ninyo ria?"

³⁴ Nagsabat sanda, "Kinahanglan dya kang Ginoo."³⁵ Kag gindara nanda dya kay Jesus. Ginhapinan nanda ang likod na ka dya kang andang mga kunup kag ginpasakay rugya si Jesus.³⁶ Samtang nagasakay tana, ginpanghumlad kang mga tawo ang andang mga kunup sa dalan.

³⁷ Kar-on, kang nagahinamput run tana sa may kunsadan kang Bukid kang Mga Olibo, ang tanan nga anang mga sumuronod nagkinasadya kag nagadayaw sa Dios sa matunog nga limug, tungud kang tanan nga makatiringala nga butang nga andang nakita.

³⁸ Kuon nanda, "Pakamayadun ang hari nga nagaabot sa ngaran kang Ginoo! Paghidait sa langit kag himaya sa Dios!"

³⁹ Halin sa karak-an may mga Fariseo nga nagham-bal kay Jesus, "Maestro, sawaya ang imong mga sumuronod!"

⁴⁰ Nagsabat si Jesus, "Sugidan ko kamo, kon maghipus sanda, ang mga bato nga dya amo ang magasinggit."

Ginhibian ni Jesus ang Jerusalem

⁴¹ Kang marapit run gid si Jesus sa Jerusalem kag makita na ang syudad, ginhibian na dya, ⁴² nga nagakuon, "Kon naman-an mo lang raad tulad kadya kon ano ang paagi nga makaangkun ikaw kang kalinung! Pero kadya indi mo dya makita! ⁴³ Tungud hay magaabot ang adlaw nga palibotan ikaw kang kuta kang imong kaaway, kibunon nanda ikaw kag bisan diin ikaw mag-agi indi gid ikaw makalusot. ⁴⁴ Papasun gid nanda ikaw kag ang tanan nimo nga katawhan nga rugyan sa sulud nimo, kag wara gid ti mabilin nga bato nga nagasampawanay, tungud hay wara mo gintalupangud ang tion nga luwasun ikaw kang Dios!"

Si Jesus Nagsulud sa Templo

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵ Pag-abot nanda sa Jerusalem, nagsulud si Jesus sa Templo kag ginpanabog ang mga manugbaligya rugto. ⁴⁶ Ginkun-an na sanda, "Ginakuon sa kasulatan, 'Ang akun balay mangin balay-parangamuyoan,' pero ginhimo ninyo dya nga paranagoan kang mga takawan!"

⁴⁷ Kada adlaw nagapanudlo si Jesus sa Templo. Ang mga pangulo kang mga kaparian, kag ang mga manunudlo kang Kasugoan, kag ang mga manugdumara kang mga katawhan nagatinguha gid sa pagpatay kana. ⁴⁸ Pero wara gid sanda ti may makita nga kahigayonan sa pagpatay kana tungud hay ang mga tawo nanamian gid mamati kang anang mga pulong.

Ang Pamangkot nahanungud sa Awtoridad ni Jesus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

20 Sangka adlaw, samtang nagapanudlo si Jesus sa mga tawo rugto sa Templo kag nagawali kang Mayad nga Balita, nagparapit kana ang mga pangulo kang kaparian, kag ang mga manunudlo kang Kasugoan, kag ang mga kamal-aman. ² Nagkuon sanda kana, "Sugidi kami kon ano ang imong awtori-

dad sa paghimo kang mga butang nga dya, kag sin-o ang nagtugro kanimo kang awtoridad nga ria?"

³ Ginsabat sanda ni Jesus, "May pamangkot man ako kaninyo. Sugidi ninyo ako: ⁴ sa diin maghalin ang awtoridad ni Juan sa pagpangbawtiso? Sa Dios bala ukon sa tawo?"

⁵ Amo to kag nag-istoryahanay sanda nga nagakuon, "Kon magkuon kita nga sa Dios maghalin, makuon tana kanatun, 'Ti, andut nga wara kamo magpati kana?' ⁶ Pero kon magkuon man kita nga sa tawo maghalin, ibatwun kita kang tanan nga mga tawo tungud hay ginakilala nanda nga si Juan sangka propeta."

⁷ Gani, nagsabat sanda, "Wara kami kamaan kon diin maghalin ang anang awtoridad."

⁸ Nagkuon si Jesus kananda, "Indi ko man pag-isugid kaninyo kon ano ang akun awtoridad sa paghimo kang dya nga mga butang."

Ang Paraanggidan nahanungud sa mga Agsador

(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

⁹ Nag-istorya liwan si Jesus sa mga tawo kang dya nga paraanggidan, "May sangka tawo nga nagpananum kang ubas sa anang uma, kag ginpaagsa na dya, kag nagpanaw tana sa marayu nga lugar nga sa diin nagbuhay tana. ¹⁰ Kang pag-abot kang tag-arani kang ubas, ginpaagto na ang anang surugoon sa mga agsador para magbuul kang anang huray. Pero ginbakol kang mga agsador ang surugoon nga dya kag ginpabalik nga wara gid ti dara. ¹¹ Nagsugo ruman tana kang isara pa gid ka surugoon. Ginbakol man kang mga agsador ang surugoon nga dya kag ginpakahuy-an, kag ginpabalik nga wara man ti dara.

¹² Nagsugo pa gid tana kang ikatlo nga surugoon. Ginsakit nanda tana ka mayad kag gintabog. ¹³ Dayon, ang tag-iyang nagkuon sa anang kaugalingun, 'Ano run lang bay ang akun himoon kadya? Mayad siguro ang akun pinalangga nga bata ang akun isugoon, basi tahudon nanda tana.' ¹⁴ Pero kang makita kang mga agsador ang bata, naghambalanay sanda, 'Dyaay run ang manunubli! Patyun natun tana para mabuul natun ang anang paranubliun!' ¹⁵ Gani gindara nanda tana sa gwa kang ubasan kag ginpatay.

"Ano kar-on ang himoon kang tag-iyang ubasan sa mga agsador? ¹⁶ Agtonan na sanda kag ipamatyun, kag ang ubasan ipaagsa na run lang sa iba."

Pagkabati ka dya kang mga tawo nagkuon sanda, "Kabay pa nga indi dya matabo!"

¹⁷ Dayon ginturuk sanda ni Jesus kag ginpamangkot, "Kar-on, ano ang kahulogan kang ginakuon sa Kasulatan nga,

'Ang bato nga wara maluyagi kang mga manughimo kang balay

amo pa ang nangin pinakapamusod nga bato?"

¹⁸ Ang kada isara nga mahulog sa bato nga dya marupsak gid, kag ang mahulogan na ka dya makarapusa gid nga daw binukbok.”

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagbayad kang Buwis (Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

¹⁹ Ang mga manunudlo kang kasugoan kag ang mga pangulo kang kaparian nagtinguha gid nga idakpun si Jesus sa amo gid to nga tion tungud hay nasat-uman nanda nga sanda ang ginatumud ni Jesus sa paraang-gidan nga dya, ugaring hay nahadluk sanda sa mga tawo. ²⁰ Gani naghulat sanda kang nagakaigo nga kahigayonan. Nagpadara sanda kang mga tawo nga magpanilag kana, nga magapakuno-kuno nga matuod-tuod ang andang tuyo. Nagalaum sanda nga madakpan si Jesus paagi sa anang ginapanghambal agud to nga may rason sanda nga itugyan tana sa gahum kag awtoridad kang gobernador. ²¹ Namangkot ang mga ginsugo nga dya kay Jesus, “Maestro, naman-an namun nga husto ang imong ginapanghambal kag ginapanudlo, kag wara ikaw ti pinilian, kag nagatudlo ikaw kang kamatuoran nahanungud sa kabubut-un kang Dios. ²² Ginatugot bala kang kasugoan ang magbayad kang buwis sa Emperador kang Roma, ukon wara?”

²³ Pero nasat-uman ni Jesus ang andang tuyo nga mangloko, gani nagkuon tana kananda, ²⁴ “Abi, pakitai ninyo ako kang sangka kwarta nga pilak. Kay sin-o itisura kag ngaran ang nakabutang rugya?”

Nagsabat sanda, “Ana kang emperador!”

²⁵ Nagkuon si Jesus kananda, “Kon amo, itugro ninyo sa emperador ang para sa emperador, kag itugro ninyo sa Dios ang para sa Dios!”

²⁶ Kag wara gid sanda makadakup kana sa atubang kang karak-an sa anang mga ginpanghambal, naghipus run lang sanda nga natingala sa anang mga sabat.

Ang Pamangkot nahanungud sa Pagkabanhaw (Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷ Kar-on, may mga Saduceo nga nagparapit kay Jesus. Sanda ka dya ang mga tawo nga wara nagapati nga may pagkabanhaw. Namangkot sanda kay Jesus ²⁸ nga nagakuon, “Maestro, nagsulat si Moises para kanatun sa kasugoan nga kon ang sangka laki nga may asawa mapatay nga wara ti kabataan, ang balo kinahanglan ipangasaw-un kang bugto nga laki agud to nga magpamata sanda para sa napatay. ²⁹ May pito ka mga magburugto nga laki. Ang magurang nagpangasawa kag napatay nga wara ti bata. ³⁰ Kar-on, ang balo ginpangasawa kang nagasunod nga bugto nga laki. Pero napatay man dya. ³¹ Amo man ang natabo sa ikatlo nga bugto nga laki, hasta nga sanda tanan nga

pito nga magburugto nakapangasawa sa amo nga bayi kag nagkaramatay nga wara gid makapamata. ³² Kang urihi, napatay man ang bayi. ³³ Kar-on, sa adlaw nga ang mga patay banhawun, kay sin-o tana nga asawa, tungud hay sanda tanan nga pito nakapangasawa kana?”

³⁴ Ginsabat sanda ni Jesus, “Ang mga katawhan sa kadya nga panag-on nagaarasawahay. ³⁵ Pero ang mga katawhan tana nga ginakabig nga takus banhawun kag magkabuhi sa paraaboton nga panahon, wara run nagaarasawahay. ³⁶ Tungud hay kaangay run sanda kang mga anghel kag indi run sanda mapatay. Mga kabataan run sanda kang Dios tungud hay ginbanhaw run sanda. ³⁷ Ginpamatud-an ni Moises nga ang mga patay ginabanhaw. Sa bahin kang kasulatan nahanungud sa nagadaba-daba nga purongpong gintawag na ang Ginoo nga Dios ni Abraham, Dios ni Isaac, kag Dios ni Jacob. ³⁸ Kon sayudon, Dios tana kang mga buhi kag bukun ti kang mga patay. Tungud sa anang panuruk ang tanan buhi.”

³⁹ Ang iba sa mga manunudlo kang kasugoan rugto nagkuon, “Maestro, igsakto ang imong sabat!” ⁴⁰ Kag wara run ti nangahas nga magpamangkot kana liwan kang bisan ano.

Ang Pamangkot nahanungud sa Mesias (Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Kar-on, namangkot si Jesus kananda, “Andut nga ginakuon kang mga tawo nga ang Cristo kaliwat ni David? ⁴² Tungud hay si David mismo nagkuon sa libro kang mga Salmo, nga,

‘Ang Ginoo nagkuon sa akun Ginoo,
Pungko ikaw sa akun tuo nayon

⁴³ Hasta nga mapyerde ko ang imong mga kaaway.’

⁴⁴ Gintawag tana ni David nga Ginoo, paano nga nan- gin kaliwat tana ni David?”

Nagpaandam si Jesus kontra sa mga Manunudlo kang Kasugoan

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

⁴⁵ Samtang nagapamati ang tanan nga mga tawo, nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, ⁴⁶ “Mag-andam kamo sa mga manunudlo kang Kasugoan, nga nanamian gid maglagaw-lagaw nga nagabayo kang malabug, kag sa mga tindahan gusto gid nanda nga tahudon sanda kang mga tawo, kag gusto gid nanda magpungko sa importante nga purongkoan sa mga sinagoga, kag sa mga tabadan gusto gid nanda nga magpungko sa mga purongkoan nga gintigana para sa mga dungganun nga mga tawo. ⁴⁷ Ginapamuul nanda ang mga pagkabutang kang mga bayi nga balo kag ginatabon-tabonan lang nanda ang andang mga hinimoan kang mga malawid nga pagpangamuyo.

Mas tama gid ka budlay nga silot ang andang maaguman."

Ang Halad kang Bayi nga Balo

(Marcos 12:41-44)

21 Kang paglantaw ni Jesus nakita na ang mga manggaranun nga nagabutang kang andang mga halad sa burutangan kang kwarta sa templo. ² Nakita na man ang sangka imol nga bayi nga balo nga nagabutang kang darwa ka metal nga sinsilyo. ³ Nagkuon si Jesus, "Sugidan ko kamo, ang bayi nga balo nga imol nga dya nagbutang kang sobra sangsa kananda tanan! ⁴ Tungud hay tanan sanda nagbutang halin sa sobra kang andang manggad, pero ang bayi tana nga ria bisan pa nga imol tana, gintao na pa ang kwarta nga amo lang ang makabuhi kana."

Naghambal si Jesus nahanungud sa Pagkaguba kang Templo

(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

⁵ Ang iba sa mga disipulo nagmuno kon daw ano kanami ang Templo nga nahuman sa mga manami nga mga bato kag napunihan kang manami nga mga butang nga ginhalad sa Dios. Nagkuon si Jesus, ⁶ "Kon nahanungud sa mga butang nga dya nga inyo makita sa tulad, magaabot ang tion nga wara gid ti mabilin rugya bisan sangka bato nga nagasampaw sa isara. Marumpag gid dya tanan!"

Mga Kalisdanan kag Paghingabot

(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

⁷ Ginpamangkot nanda si Jesus, "Maestro, san-o bay dya mabato? Kag ano ang paratandaan nga marapit run lang dya matabo?"

⁸ Nagsabat si Jesus, "Mag-andam kamo nga indi kamo mapatalang. Tungud hay duro nga mga tawo ang magaturohaw kag magapakuno-kuno nga sanda amo ako, kag magakuon, 'Ako amo tana' kag 'Amo run dya ang katapusan nga tion!' Pero indi gid kamo mag-sunod kananda. ⁹ Kon may mabatian kamo gyera kag kinagamo, indi kamo magkahadluk. Ang dya nga mga butang kinahanglan nga matabo anay, pero wara dya nagakahulogan nga amo run ria ang katapusan kang tanan."

¹⁰ Kag nagkuon tana kananda, "Magairinaway ang mga nasyon kag amo man ang mga ginharian. ¹¹ Mag-aabot man ang tama ka baskug nga mga linog, gutum kag nanari-sari nga mga balatian sa nagkalain-lain nga mga lugar. May magatuhaw nga makakurugmat kag daragkul nga paratandaan nga makita sa kalangitan. ¹² Pero sa wara pa magkaratabo ang tanan nga dya, pagadapun kamo kag pagahingaboton. Pagadar-un kamo sa mga sinagoga kag ipapriso.

Paatubangun kamo sa mga hari kag sa mga gobernador tungud kanakun. ¹³ Amo run dya ang inyo kahigayonan nga makapanugid kamo nahanungud kanakun. ¹⁴ Ibutang gid ninyo sa inyo panghuna-huna nga indi kamo magpalibug kon paano kamo magsabat, ¹⁵ tungud hay tugroan ko kamo kang inyo inughambal kag kaaram agud to nga wara ti bisan isara sa inyo mga kaaway ang makasabat ukon makasupok kaninyo. ¹⁶ Pagatraidoran kamo kang inyong mga ginikanan, mga kabugtoan, mga himata, kag mga kaabyanan, kag ang iba kaninyo pagapatyun. ¹⁷ Kaugtan kamo kang tanan nga mga tawo tungud kanakun. ¹⁸ Pero wara gid ti may madura kaninyo bisan isara sa inyong mga buhok. ¹⁹ Magpakarig-un kamo, kag maluwas ninyo ang inyo kaugalingun."

Naghambal si Jesus nahanungud sa Pagkaguba kang Jerusalem

(Mateo 24:15-24; Marcos 13:14-19)

²⁰ "Kon makita run gani ninyo nga nalibutan run kang mga sudado ang Jerusalem, maman-an ninyo nga sa indi magbuhay pagagub-un run dya. ²¹ Gani ang mga katawhan sa Judea magparalagyo run sa kabukidan, ang sa sulud kang syudad magparalagyo man, kag ang rugto tana sa mga kaumahan indi run mag-uyang ka tyempo sa pagsulud sa syudad. ²² Tungud hay amo run dya ang, 'Adlaw kang Pagsilot,' nga amo ang katumanan kang ginakuon sa Kasulatan. ²³ Sa amo to nga mga inadlaw makaluluoy gid ang nagabusong kag mga nagapatiti. Tungud hay tuman gid ang kalisud nga maaguman kang lugar nga dya, kag ang kasingkal kang Dios maaguman gid kang mga katawhan nga dya. ²⁴ Ang iba pagapatyun paagi sa espada, kag ang iba tana pagabihagun kag dar-un sa tanan nga mga nasyon. Ang Jerusalem pagagub-un kang mga bukun ti Judio hasta sa adlaw nga matapos ang andang pagginahum."

Ang Pag-abot kang Anak kang Tawo

(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

²⁵ "May mga makatiringala nga paratandaan nga matabo sa adlaw, sa bulan kag sa mga bituon. Rugya tana sa lupa, ang mga nasyon magabatyang kang tuman nga kahadluk tungud sa kagahud kag hinagunus kang daragkul nga mga balud sa dagat. ²⁶ Magakapunaw ang mga tawo sa kahadluk sa pagpaminsar kon ano pa gid ang matabo sa kalibutan, tungud hay ang mga butang dyan sa kahawaan pagauyugun. ²⁷ Kag dayon makita nanda ang Anak kang Tawo nga nagaabot nga ginadara kang panganod, gamhanan tana kag tuman gid ang anang pagkamahimayaun. ²⁸ Kon ang ria nga mga butang mag-umpisa run nga

magkaratabo, magkalipay kamo kag magbantay tungud hay marapit run lang kamo nga hilwayun.”

Ang Kahoy nga Higera

(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

²⁹ Nag-istorya si Jesus kang dya nga paraanggidan, “Turuka bala ninyo ang kahoy nga higera kag ang iba pa gid nga mga kahoy. ³⁰ Kon magpanglumbay run gani dya, maman-an ninyo nga dali run lang ang tag-irinit. ³¹ Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo gani nga nagakaratabo run ang mga butang nga dya, maman-an man ninyo nga marapit run lang ang paghari kang Dios.

³² “Sugidan ko kamo, magakaratabo dya tanan nga mga butang sa wara pa mapatay ang mga tawo sa dya nga panag-on. ³³ Madura ang langit kag ang lupa, pero ang akun mga pulong magapabilin hasta san-o.”

Magbantay Kamo

³⁴ “Mag-andam kamo nga indi kamo mawili sa pagpatuyang kag sa pagpalingin kag sa pagpalibug kang inyo pagpangabuhi, tungud hay basi gulpi lang mag-abot ang adlaw nga ria kaninyo, nga daw siud. ³⁵ Tungud hay maabot dya sa tanan nga mga tawo rugya sa kalibutan. ³⁶ Gani, magpangaman kamo kag magpangamuyo nga maagum ninyo ang kabaskug nga malampuwasan ninyo ang tanan nga mga butang nga dya nga magakaratabo, kag makapangatubang kamo sa Anak kang Tawo.”

³⁷ Kada adlaw nagapanudlo si Jesus sa Templo, pero kon maggabii nagagwa tana kag mag-agto sa Bukid kang mga Olibo, kag bilog nga gabii tana rugto. ³⁸ Kag ang tanan nga mga tawo aga pa nga nagaagto sa templo sa pagpamati kana.

Ang Plano kontra kay Jesus

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

22 Kar-on, marapit run lang ang Pista kang Tinapay nga wara ti Tapay, nga ginatawag man nga Pista kang Paglampuwas. ² Ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga manunudlo kang Kasugoan nagapangita gid kang paagi nga mapapatay nanda si Jesus, tungud hay nahadluk sanda sa mga tawo.

Nagpasugot si Judas sa Pagtraidor kay Jesus

(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

³ Kar-on, nagsulud si Satanas kay Judas nga ginatawag Iscariote, nga isara sa napulo'g darwa ka mga disipulo. ⁴ Gani, nagpanaw si Judas kag nagpakig-istorya sa mga pangulo kang kaparian kag sa mga gwardya kang templo kon paano na matugyan si Jesus kananda. ⁵ Nalipay gid sanda kag nagpasugot nga baydan nanda tana kang kwarta. ⁶ Nagpasugot man si

Judas, kag nagpangita tana kang kahigayonan kon paano na maluiban si Jesus kananda nga indi mamanan kang mga tawo.

Ang Pag-aman sa Pista

(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

⁷ Nag-abot run ang adlaw kang Pista kang Tinapay nga wara ti Tapay, nga ang karnero para sa Pista kang Paglampuwas kinahanglan nga ihawun kag ihalad.

⁸ Ginsugo ni Jesus si Pedro kag si Juan kag ginkun-an, “Panaw kamo kag ihanda ninyo ang pagkaun nga atun ikan-un sa pista kang paglampuwas.”

⁹ Namangkot sanda, “Diin mo bay gusto nga ihanda namun ang pagkaun?”

¹⁰ Nagsabat si Jesus, “Pagsulud ninyo sa syudad, sugalawun kamo kang sangka laki nga nagadara kang sangka tibud nga may tubig. Sunda ninyo tana hasta sa balay nga anang pagasudlan, ¹¹ kag hambalan ninyo ang tagbalay, ‘Nagapamangkot ang Maestro kon diin ang kwarto nga pagakan-an nanda kang anang mga disipulo sa pista kang paglampuwas.’

¹² Ipakita na kaninyo ang sangka bahul nga kwarto sa ibabaw nga nasangkapan run. Rugto ninyo himsun ang tanan.”

¹³ Nagpanaw sanda, kag pag-abot nanda rugto, nakita nanda ang tanan suno sa ginhambal kananda, kag ginhimus nanda ang pagkaun para sa Pista kang Paglampuwas.

Ang Balaan nga Yapon

(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

¹⁴ Pag-abot kang tion, nagpungko si Jesus para magkaun sa lamesa imaw kang anang mga apostoles.

¹⁵ Nagkuon tana kananda, “Bahul gid ang akun handum nga mag-imaw kaninyo sa pagkaun sa pista kang paglampuwas sa wara pa ako mag-antos. ¹⁶ Sugidan ko kamo, indi run ako magkaun ka dya liwan hasta nga matuman ang anang kahulogan ka dya sa tion nga maghari ang Dios.”

¹⁷ Dayon nagbuul si Jesus kang kupa kag nagpasalamat sa Dios kag nagkuon, “Batona ninyo dya kag huray-hurayun. ¹⁸ Sugidan ko kamo, umpisa kadya indi run ako liwan mag-inum kang bino nga halin sa ubas hasta nga mag-abot ang adlaw nga maghari ang Dios.”

¹⁹ Dayon nagbuul tana kang tinapay, kag nagpasalamat sa Dios, kag ginpamihak-pihak dya kag gintugro kananda nga nagakuon, “Amo dya ang akun lawas nga gintugro kaninyo. Himoa ninyo dya sa pagdumdum kanakun.” ²⁰ Kag pagkatapos nga makayapon sanda, nagbuul si Jesus kang kupa kag nagkuon, “Ang kupa nga dya amo ang bag-o nga kasugtanan kang Dios

nga ginparig-un paagi sa akun dugo nga gin-ula para kaninyo.

²¹ "Pero sugidan ko kamo, ang tawo nga magaluib kanakun kaimaw nakun sa lamesa! ²² Tungud nga ang Anak kang Tawo mapatay gid suno sa natalana run, pero makaluluoy gid ang madangatan kang tawo nga magaluib kana!"

²³ Pagkabati nanda ka dya, nag-umpisa sanda ka pamangkotanay kon sin-o gid kananda ang magahimo ka dya.

Sin-o ang Labaw sa Tanan

²⁴ Nagbinais-bais ang mga disipulo kon sin-o gid bala kananda ang kilahun nga labaw sa tanan.

²⁵ Nagkuon si Jesus kananda, "Ang mga hari kang mga bukun ti Judio amo ang nagagahum sa andang mga sinakpan, kag ang mga may awtoridad gusto nga itawgun nga mga 'Manugbulig kang mga Tawo.'

²⁶ Pero kaninyo tana, bukun ti amo karia. Sa baylo, kon sin-o ang labaw kaninyo tanan, amo ang magpaubus pareho kang libayun, kag kon sin-o ang pangulo amo ang mangin pareho kang surugoon. ²⁷ Tungud hay sin-o bala ang labaw, ang nagapungko kag nagakaun sa may lamesa, ukon ang nagasirbe kana? Indi bala ang nagapungko? Pero ako tana kaimaw ninyo nga nagasirbe."

²⁸ "Kamo amo ang nag-unong kanakun sa mga kalisdanan nga akun gin-agan. ²⁹ Pareho nga ako gintugyanan kang Amay nga maghari, kamo man gintugyanan ko nga maghari, ³⁰ kag magakaun kamo kag magainum kaimaw nakun sa akun lamesa sa akun ginarian. Magapungko kamo sa mga trono sa paghukum kang napulo'g darwa ka mga tribo kang Israel."

Gintagna ni Jesus ang Pagpanginwara ni Pedro kana

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Nagkuon si Jesus kay Simon, "Pamati, Simon, nagpangayo si Satanas ka pahanugot nga tirawan na kamo, pareho kang pag-ayag kang trigo nga amo ang pagbulag kang timgas sa upa. ³² Pero nagpangamuyo ako para kanimo, Simon, nga ang imong pagtoo indi magluya. Kag kon magpanumbalik run gani ang imong karig-un, parig-unun mo man ang imong mga kabugtoan."

³³ Nagsabat si Pedro, "Ginoo, handa ako mag-imaw kanimo sa prisohan kag bisan sa kamatayun!"

³⁴ Pero nagsabat si Jesus, "Sugidan ko ikaw, Pedro, antes magpamalo ang sulog kadya nga gabii ipanginwara mo ako kang tatlo ka beses."

Sa Tion kang Kalisdanan

³⁵ Dayon nagkuon si Jesus kananda, "Kang ginsugo ko kamo anay nga magpanaw nga wara ti dara nga puyo-puyo, libon ukon sandalyas, may nakulang bala kaninyo?"

Nagsabat sanda, "Wara gid."

³⁶ Kag nagkuon si Jesus kananda, "Pero kar-on tana, kon sin-o kaninyo ang may puyo-puyo ukon libon kinahanglan dar-un na dya, kag ang wara ti espada ibaligya na ang ana nga kunup kag magbakal. ³⁷ Sugidan ko kamo, dapat matuman kanakun ang ginakuon sa Kasulatan nga, 'Ginkabig tana nga isara sa mga malinapason,' tungud hay kon ano ang ginakuon sa kasulatan nahanungud kanakun nagakatuman run."

³⁸ Nagkuon ang mga disipulo, "Ginoo, may darwa kami rugya ka espada."

Nagsabat si Jesus, "Igsakto run ria!"

Nagpangamuyo si Jesus sa Bukid kang mga Olibo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Pareho kang naandan ni Jesus nagwa tana sa syudad kag mag-agto sa Bukid kang mga Olibo. Nagimaw man kana ang anang mga disipulo. ⁴⁰ Pag-abot na rugto, nagkuon tana kananda, "Magpangamuyo kamo agud to nga indi kamo madaug kang pagsulay."

⁴¹ Dayon nagparayu-rayu tana gawa kananda kag nag-agto sa uruunahan, kag nagluhod tana kag nagpangamuyo. ⁴² Nagkuon tana, "Amay, kon pagbuut ni-mo, bul-a kanakun ang dyang kupa kang pag-antos. Pero bukun ti akun kabubut-un ang matuman kundi ang imo." [⁴³ May sangka anghel nga naghalin sa langit ang nagpakita kay Jesus kag nagpabakud kana.

⁴⁴ Tungud sa tuman nga kalisud nga ana ginabatyag, nagpangamuyo pa gid tana kang tuduk sa anang tagipusoon kag ang mga balhas daw mga dugo nga nagatinuro sa lupa.]

⁴⁵ Pagkatapos ka pangamuyo ni Jesus nagtindug tana kag nagbalik sa anang mga disipulo kag naabotan na sanda nga nagakaturug tungud sa sobra nga kasubu. ⁴⁶ Nagkuon si Jesus kananda, "Andut nga nagaturug kamo? Bangon kamo kag magpangamuyo agud to nga indi kamo madaug kang pagsulay."

Ang Pagdakup kay Jesus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

⁴⁷ Samtang nagahambal pa si Jesus nag-abot ang sangka hubun kang mga tawo, nga ginapangunahan ni Judas, nga isara sa napulo'g darwa ka mga disipulo. Nagparapit tana kay Jesus sa pagharuk kana. ⁴⁸ Pero nagkuon si Jesus kana, "Judas, pagaluiban mo bala ang Anak kang Tawo paagi sa haruk?"

⁴⁹ Kang makita kang mga disipulo nga imaw ni Jesus kon ano run ang matabo, nagkuon sanda, "Ginoo, ipanglabuon bala namun sanda kang amun mga espada?" ⁵⁰ Kag ang isara kananda ginlabo na ang surugoon kang Pinakamataas nga Pari kag nautas gid ang tuo na nga talinga ka dya.

⁵¹ Pero nagkuon si Jesus, "Husto run ria!" Kag dayon gintandug na ang talinga kang tawo kag gin-ayad dya.

⁵² Dayon nagkuon si Jesus sa mga pangulo kang kaparian kag sa mga gwardya kang Templo kag sa mga kamal-aman kang mga Judio nga nag-agto rugto sa pagdakup kana, "Buyung ako haw nga kinahanglan pa ninyo nga magdara kang mga espada kag ralampus sa pagdakup kanakun?" ⁵³ Kaimaw ninyo ako adlaw-adlaw sa Templo pero wara man ninyo ako pagdakpa. Ugaring inyo dya nga tion, kag amo man dya ang tion nga magagahum ang kadulum."

Ginpanginwara ni Pedro si Jesus

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Dayon gindakup nanda si Jesus kag gindara sa balay kang Pinakamataas nga Pari. Si Pedro nagsunod man pero sa marayu lang. ⁵⁵ Rugto sa tunga kang lag-werta kang palasyo nagdabok sanda kag nagpurungko. Si Pedro nagpungko man kaimaw nanda.

⁵⁶ May sangka surugoon nga bayi nga nakakita kay Pedro nga nagapungko marapit sa may kalayo. Ginhimutadan na ka mayad si Pedro kag nagkuon, "Ang dya nga tawo kaimaw man kang tawo nga to!"

⁵⁷ Pero ginpanginwara dya ni Pedro, "Inday, indi takun ka kilala kana!"

⁵⁸ Burubuhay may sangka laki man nga nakakita kay Pedro, kag nagkuon, "Isara man ikaw kananda!" Pero nagsabat si Pedro, "To, bukun takun!"

⁵⁹ May sangka oras ang nagligad kag may sangka tawo liwan nga nagainsister nga nagakuon, "Wara gid ti pangduha-duha nga ang tawo nga dya imaw kang tawo nga to, tungud hay Galileanhun man tana!"

⁶⁰ Pero nagsabat si Pedro kana, "To, wara gid takun kamaan kon ano ang imong ginapanghambal!" Kag lagi-lagi, samtang nagahambal pa si Pedro, namalo ang sulog. ⁶¹ Nagbalikid ang Ginoo kag ginturuk si Pedro. Dayon nadumduman ni Pedro ang mga ginkuon kang Ginoo kana, "Antes magpamalo ang sulog kadya nga gabii, ipanginwara mo ako kang makatlo ka beses."

⁶² Kag nagwa si Pedro nga nagahiribiun ka mayad.

Ginyaguta si Jesus kag Ginbunal

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

⁶³ Kar-on, ginayaguta kag ginabunal si Jesus kang mga tawo nga nagagwardya kana. ⁶⁴ Ginpuyungan nanda tana kag pamangkoton, "Lat-a kon sin-o ang

nagtampa kanimo!" ⁶⁵ Kag duro pa gid ang andang mga ginpanghambal nga pagyaguta kay Jesus.

Si Jesus sa Atubang kang Konseho

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶ Pagkaaga, nagsapol ang mga katapo kang konseho nga amo ang mga kamal-aman, ang mga pangulo kang kaparian, kag ang mga manunudlo kang Kasugoan. Kag gindara nanda si Jesus kag ginpaatubang sa konseho. ⁶⁷ Nagkuon sanda kana, "Sugidi kami, kon bala ikaw amo ang Cristo." Pero nagsabat si Jesus, "Bisan sugidan ko kamo indi man kamo gihapon magpati, ⁶⁸ kag kon pamangkoton ko kamo indi man kamo magsabat. ⁶⁹ Pero umpisa kadya, ang Anak kang Tawo magapungko run sa tuo nayon kang makagagahum nga Dios."

⁷⁰ Kag nagkuon sanda tanan kana, "Kon amo, Anak ikaw gali kang Dios?"

Nagsabat tana kananda, "Kamo mismo ang nagkuon nga ako amo ria."

⁷¹ Kag nagkuon sanda, "Ti, ano pa nga mga pamatuod ang atun kinahanglan? Nabatian run natun mismo sa anang kaugalingun nga ba-ba ang anang ginkuon!"

Ginpaatubang si Jesus kay Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

23 Dayon nagtindug ang bilog nga katapo kang konseho kag gindara nanda si Jesus kag ginpaatubang kay Pilato. ² Rugto nag-umpisa sanda ka akusar kana nga nagakuon, "Nadakpan namun ang tawo nga dya nga ginahaylo na ang amun mga kasi-manwa nga magpakigbato kontra sa gobyerno, kag ginadili na ang pagbayad kang buwis sa emperador kang Roma, kag ginakuon na nga tana amo ang Cristo, nga sangka hari!"

³ Ginpamangkot tana ni Pilato, "Ikaw bala ang hari kang mga Judio?"

Nagsabat si Jesus, "Ginhambal mo run!"

⁴ Gani nagkuon si Pilato sa mga pangulo kang kaparian kag sa mga tawo rugto, "Wara ako ti nakita nga sala sa tawo nga dya." ⁵ Pero nagpamirit pa gid sanda nga nagakuon, "Paagi sa anang mga ginapanudlo ginahaylo na ang mga tawo sa bilog nga Judea nga manggamo. Nag-umpisa tana sa Galilea kag kar-on nakalambot run rugya!"

Ginpaatubang si Jesus kay Herodes

⁶ Kang mabatian dya ni Pilato, nagpamangkot tana kananda kon si Jesus taga-Galilea. ⁷ Kag kang naman-an na nga naghalin si Jesus sa lugar nga nasakpan kang pagdumarahan ni Herodes, ginpadara na si Jesus kay Herodes nga sa amo man to nga tion rugto sa

Jerusalem. ⁸ Nalipay gid si Herodes pagkakita na kay Jesus, tungud hay nabatian na run ang nahanungud kana, kag buhay run gid ang anang handum nga makita si Jesus. Nagalaum si Herodes nga makita na nga maghimo si Jesus kang mga milagro. ⁹ Gani ginpamangkot ni Herodes si Jesus kang duro nga mga pamangkot, pero wara gid magsabat si Jesus. ¹⁰ Ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga manunudlo kang Kasugoan nagtirindug kag gin-akusar nanda si Jesus kang tam-an ka bug-at nga mga akusasyon. ¹¹ Ginmulay kag ginyaguta ni Herodes kag kang anang mga suldado si Jesus; dayon ginpasuksokan nanda tana kang manami nga panaptun kag ginpadara pabalik kay Pilato. ¹² Sa amo gid to nga adlaw si Pilato kag si Herodes nag-amigohay, tungud hay kato anay kontrahanay sanda nga darwa.

Ginsintensyahan si Jesus kang Kamatayun

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39—19:16)

¹³ Dayon ginpatawag ni Pilato ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga manugdumara kag ang mga katawhan. ¹⁴ Kag nagkuon tana kananda, “Gindara ninyo dya nga tawo kanakun tungud hay kuon ninyo ginapatalang na ang katawhan. Gin-usisa nakun tana sa atubangan ninyo mismo, kag wara gid ako ti nakita nga sala bisan isara sa inyo mga akusasyon kontra kana. ¹⁵ Amo man si Herodes, wara gid tana ti nakita nga sala sa tawo nga dya, tungud hay ginpabalik na tana rugya kanatun. Ang tawo nga dya wara ti sala nga nahimo agud nga sintensyahan kang kamatayun. ¹⁶ Ipahanot nakun tana kag pagkatapos hilwayun.” [¹⁷ Kada pista kinahanglan gid nga maghilway si Pilato kang sangka priso para sa katawhan.] ¹⁸ Pero ang katawhan nagasinggitan, “Patyun tana! Si Barabas amo ang imo hilwayun para kanamun!” (¹⁹ Si Barabas nga dya napriso tungud sa sala nga pagpakigbato kontra sa gobyerno nga ginhihimo na sa syudad kag tungud man sa sala nga pagpatay.)

²⁰ Gusto tana ni Pilato nga buy-an si Jesus, gani naghambal tana liwan sa mga tawo. ²¹ Pero nagsinggitan sanda, “Ilansang tana sa kros! Ilansang tana sa kros!”

²² Sa ikatlo nga bes nagkuon si Pilato kananda, “Wanhaw? Ano ang nahimo na nga sala? Wara man ako ti nakita nga sala kana nga nagakadapat tana ipatyun. Ipahanot lang nakun tana, kag pagkatapos buy-an.”

²³ Pero tudo pa gid ang andang singgit nga nagapamirit nga ilansang si Jesus sa kros. Kag sa urihi nagdaug gid man ang andang ginasinggitan. ²⁴ Gani nagpapanaog si Pilato kang anang pamatbat nga anda ginapangayo. ²⁵ Ginbuy-an na ang tawo nga andang ginapangayo nga napriso tungud sa sala nga pagpakigbato kontra sa gobyerno kag pagpatay. Pero si Jesus

tana gintugyan na kananda agud to nga himoon nanda ang andang gusto himoon kana.

Ginlansang si Jesus sa Kros

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶ Kar-on, gindara nanda si Jesus pagwa sa syudad, kag nasug-alaw nanda ang sangka tawo nga naghalin sa uma nga nagapasulud sa syudad nga ginahingaranan kay Simon nga taga-Cirene. Ginhawidan nanda tana kag gintungtong ang kros sa anang abaga kag papas-an kana nga nagasunod kay Jesus.

²⁷ Tama gid ka duro nga mga tawo ang nagsurunod kay Jesus. Imaw man ang mga kababainhan nga nagaparanangisun kag nagaparanambutin tungud kana.

²⁸ Pero ginbalikid sanda ni Jesus kag ginkun-an, “Kamo nga mga bayi nga taga-Jerusalem, indi kamo maghibi para kanakun. Ang inyo kaugalingun kag inyo mga kabataan ang inyo hibian. ²⁹ Tungud hay magaabot ang adlaw nga magakuon ang mga tawo, ‘Bulahan ang mga bayi nga indi makapamata, kag ang mga wara gid makapamata, kag ang wara makapasuso.’ ³⁰ Sa amo man to nga mga adlaw magakuon ang mga tawo sa mga bukid nga, ‘Tiphagi kami!’ kag magakuon sa mga bakulod nga, ‘Taboni kami!’ ³¹ Tungud hay kon amo dya ang anda ginahimo kanakun nga wara ti sala, sobra pa gid ang himoon nanda sa tawo nga may sala.”

³² May darwa man ka tawo nga mga kriminal nga gindara nanda agud patyun imaw ni Jesus. ³³ Kang pag-abot nanda sa lugar nga ginatawag “Bagol” rugto nanda tana ginlansang sa kros, kag amo man ang darwa ka kriminal, ang isara sa tuo nayon ni Jesus kag ang isara tana sa anang wala. [³⁴ Naghambal si Jesus, “Amay, patawara sanda hay wara sanda kamaan kang andang ginahimo!”]

Ang mga suldado tana naggabot-gabot sa paghurrayang kag anang mga bayo. ³⁵ Ang mga tawo rugto nagatirindug lang kag nagalantaw samtang ginayaguta si Jesus kang mga pangulo kang mga Judio, nga nagakuon, “Ginluwas na ang iba; luwasun na man ang anang kaugalingun kon tana amo ang Cristo, ang pinili kang Dios!”

³⁶ Ginyaguta man si Jesus kang mga suldado. Nagparapit sanda kana kag gintungholan nanda tana kang langgaw, ³⁷ nga nagakuon, “Luwasa ang imo kaugalingun kon ikaw ang hari kang mga Judio!”

³⁸ Sa may ulohan nayon ni Jesus may nasulat nga mga pulong, “Amo dya ang Hari kang mga Judio.”

³⁹ Ang isara sa mga kriminal nga nalansang man sa kros, gin-insultohan na si Jesus, “Indi bala ikaw ang Cristo? Luwasa ang imo kaugalingun kag pati kami!”

⁴⁰ Pero ginsabdung tana kang isara nga kriminal nga nagakuon, “Wara bala ikaw mahadluk sa Dios? Ginasilotan man ikaw pareho kana. ⁴¹ Kita nga darwa na-

gakadapat lang nga silotan tungud sa atun mga ginhi-mo, pero ang tawo tana nga dya wara makahimo kang sala!”

⁴² Kag nagkuon tana kay Jesus, “Jesus, dumduma man ako kon maghari run ikaw!”

⁴³ Nagsabat si Jesus kana, “Sugidan ko ikaw, kadya lagi nga adlaw mangin kaimaw nakun ikaw sa Paraiso!”

Ang Pagkapatay ni Jesus

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴ Kang mga udto adlaw run, nagdulum ang bug-os nga lugar hasta sa alas tres ti hapon, ⁴⁵ tungud hay nag-untat sa pagsirak ang adlaw kag ang kurtina kang templo napihak sa darwa. ⁴⁶ Dayon nagsinggit si Jesus sa matunog nga limug, “Amay, sa imo mga alima ginatugyan ko ang akun ispirito!” Pagkatapos nga makuon na dya nabugto ang anang ginhawa.

⁴⁷ Kar-on kang makita kang kapitan kang mga sulda-do ang natabo nga dya, nagdayaw tana sa Dios kag nagkuon, “Matuod gid nga matarung ang tawo nga dya!”

⁴⁸ Ang mga katawhan nga nagtiriripon para maglantaw kang dya nga hitabo, kang makita nanda dya, nagparauli sanda nga nagapamukpok kang andang dughan. ⁴⁹ Pero ang tanan nga mga nakakilala kay Jesus kag ang mga bayi nga nagtawas kana halin pa sa Galilea, nagatirindug rugto sa unahan sa pagturu-k kang mga nagakaratabo nga dya.

Ang Paglubung kay Jesus

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰ Kar-on, may sangka tawo rugto nga ginahin-garanan kay Jose nga taga-Arimatea nga sangka ban-wa kang mga Judio. Mayad tana kag tarahudon nga tawo kag sangka katapo kang konseho, ⁵¹ pero wara tana nagpasugot sa andang plano kag ginhimo nga pagpatay kay Jesus. Kag nagahulat tana ka dya kang tion nga magahari ang Dios. ⁵² Ang ginhimo ni Jose, nag-agto tana kay Pilato kag ginpangayo na nga ibul-un ang bangkay ni Jesus sa kros. ⁵³ Gintaltal na ang bangkay kag ginputos kang tela nga lino kag ginsulud sa rulubngan nga gin-giab sa bato. Ang rulubngan nga dya wara pa gid malubngi. ⁵⁴ Byernes kato nga adlaw kag burubuhay karia, Adlaw run nga Inug-pahuway.

⁵⁵ Ang mga kababainhan nga nagtarawas anay kay Jesus halin pa sa Galilea, nagsunod man kay Jose kag nakita nanda ang rulubngan kag kon paano ang pagbutang kang anang bangkay rugto. ⁵⁶ Dayon nagparauli sanda kag naghandanda kang mga pahamot kag inughaplas sa lawas ni Jesus.

Pag-abot kang Adlaw nga Inugpahuway, nagpahuway sanda, suno sa ginakuon sa Kasugoan.

Ang Pagkabanhaw

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

24 Aga-aga pa gid kang primero nga adlaw kang semana, ang mga bayi nag-agto sa rulubngan nga nagadara kang andang ginhanda nga mga pahamot. ² Pag-abot nanda rugto, nakita nanda nga ginpaligid run ang bato nga gintakup sa gawang kang rulubngan. ³ Pero kang pagsulud nanda, wara nanda makita ang bangkay ni Ginoong Jesus. ⁴ Samtang natingala sanda nahanungud sa mga butang nga dya, hinali lang nga may nagtindug nga darwa ka laki sa ingud nanda, nga nagabayo kang makasirilaw. ⁵ Gindakup sanda kang kahadluk kag nagkuub run lang sanda. Naghambal ang darwa ka laki kananda, “Andut nga ginapangita ninyo ang buhi rugya sa mga patay? ⁶ Wara tana rugya. Nabanhaw tana run! Panumduma ninyo ang anang ginkuon kaninyo kang rugto pa tana sa Galilea, ⁷ nga ang Anak kang Tawo kinahanglan itugyan sa alima kang mga tawo nga makasasala, igalansang nanda tana sa kros, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw tana.”

⁸ Kag nadumduman kang mga bayi ang mga ginpanghambal ni Jesus. ⁹ Pagkapauli nanda halin sa rulubngan ginsugid nanda ang tanan nga mga butang nga dya sa napulo’g isara ka mga disipulo kag sa iba pa nga mga kaimaw nanda. ¹⁰ Ang mga kababainhan nga to amo sanday Maria Magdalena, Juana kag Maria nga nanay ni Santiago. Sanda ka dya kag ang iba pa nga mga kababainhan amo ang nagpanugid kang mga butang nga dya sa mga apostoles. ¹¹ Pero abi kang mga apostoles nga lango-lango lang ang mga ginapanghambal kang mga bayi, gani nga wara sanda magpati. ¹² Pero si Pedro tana nagtindug kag magdalagan paagto sa rulubngan. Pag-abot na rugto, nagkuub tana kag naglingling kag wara tana ti iba nga nakita magluwas lang sa panaptun nga lino. Gani naguli tana nga natingala kon ano ang natabo. †

Ang Darwa nga nagapanaw Paagto sa Emaus

(Marcos 16:12-13)

¹³ Sa amo gid to nga adlaw, ang darwa sa mga disipulo ni Jesus nagapanaw paagto sa baryo nga ginatawag Emaus - mga napulo’g isara ka kilometro ang karayuun na ka dya sa Jerusalem. ¹⁴ Nagaistoryahanay sanda ka dya nga darwa nahanungud sa tanan nga mga butang nga nagkaratabo. ¹⁵ Samtang nagaistoryahanay sanda, si Jesus mismo nagparapit kag nagimaw kananda sa pagpanaw. ¹⁶ Nakita man nanda tana, pero wara nanda tana makilala. ¹⁷ Ginpamangkot sanda ni Jesus, “Ano bala ang ginaistoryahan ninyo nga darwa samtang nagapanaw kamo?”

† sa iba nga mga kasulatan wara masulat ang dya nga bersikulo.

Nagduyu sanda nga masinurub-un ang andang pungyahun. ¹⁸ Ang isara kananda nga ginahingaranan kay Cleopas nagkuon kay Jesus, “Daw ikaw lang bay siguro ang dumaray-o rugya sa Jerusalem nga wara makamaan kang mga nagkaratabo sa kadya nga mga inadlaw.”

¹⁹ Namangkot liwan si Jesus, “Nahanungud sa ano nga mga butang?”

Nagsabat ang darwa, “Ang mga natabo nahanungud kay Jesus nga taga-Nazaret, nga sangka propeta nga gamhanan sa pulong kag sa buhat, sa atubang kang Dios kag sa tawo. ²⁰ Gintugyan tana kang amun mga pangulo kang kaparian kag kang mga manugdumara agud sintensyahan kang kamatayun kag ginlansang nanda tana sa kros. ²¹ Nagalaum daad kami nga tana amo ang magahilway sa Israel. Magluwas pa dyan karia, amo run dya ang ikatlo nga adlaw halin nga natabo ang mga butang nga dya. ²² Kag natingala pa gid kami sa ginkuon kang mga bayi nga imaw namun. Tungud hay aga pa gid nga nag-agto sanda sa rulubngan, ²³ pero wara nanda makita ang bangkay ni Jesus. Kag nagpauli sanda nga nagakuon nga may mga anghel kuno sanda nga nakita nga nagkuon kananda nga buhi si Jesus. ²⁴ Ang iba sa amun mga kaibahan nag-agto man sa rulubngan, kag kon ano ang ginsugid kang mga bayi amo man ang andang nakita, pero wara nanda makita si Jesus rugto.”

²⁵ Pagkatapos, nagkuon si Jesus kananda, “Mga manggo kamo! Andut nga indi lagi kamo magpati sa mga ginkuon kang mga propeta! ²⁶ Indi bala nga kinahanglan mag-antos anay ang Cristo kang dya nga mga butang antes na maangkun ang anang himaya?” ²⁷ Kag ginpaathag ni Jesus kananda ang tanan nga ginakuon sa Kasulatan nahanungud sa anang kaugalingun, umpisa sa mga libro nga sinulat ni Moises hasta sa tanan nga mga sinulat kang mga propeta.

²⁸ Kang nagahinamput run sanda sa baryo nga anda pagaagtonan, nagpakita si Jesus nga daw sa magapadayon lang tana sa pagpanaw. ²⁹ Pero ginhawidan nanda tana nga nagakuon, “Imaw run lang ikaw kamanun, tungud hay sirum run, kag burubuhay gabii run.” Gani nagdayon tana sa balay imaw kananda.

³⁰ Kang kaimaw nanda tana sa lamesa, nagbuul tana kang tinapay kag nagpasalamat sa Dios, kag dayon ginpamihak-pihak na dya kag gintugro kananda.

³¹ Amo to kag nakamaradmad sanda kag nakilala nanda tana, pero nadura tana sa andang panuruk.

³² Nagkinun-anay sanda nga darwa, “Amo gali to nga kanami kang atun pamatyag samtang nagapakighambal tana kanatun sa may dalanun kag nagapaathag kang kasulatan kanatun!”

³³ Nagtindug sanda dayon kag nagpanaw pabalik sa Jerusalem. Naabotan nanda rugto ang napulo'g isara ka mga disipulo nga nagatiriripon kag ang iba pa gid

nanda nga mga kaibahan ³⁴ nga nagakuon, “Matuod gid nga nabanhaw ang Ginoo! Nagpakita tana kay Simon!”

³⁵ Dayon ginsugid man kang darwa nga dya ang natabo kananda sa may dalanun, kag kon paano nga nakilala nanda si Jesus paagi sa pagpamihak-pihak na kang tinapay.

Nagpakita si Jesus sa Anang mga Disipulo

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Binuhatan 1:6-8)

³⁶ Samtang nagahambal pa sanda nahanungud ka dya, hinali lang nga nagtindug si Jesus sa tunga nanda kag nagkuon kananda, “Ang kalinung mangin rugyan kaninyo!” †

³⁷ Nangusyan sanda kag nahadluk tungud hay abi nanda murto ang anda nga nakita. ³⁸ Pero nagkuon tana kananda, “Andut bala nga natublag kamo, kag andut nga nagapangduha-duha kamo? ³⁹ Sulnga ninyo ang akun mga alima kag mga kahig; ako gid dya! Hika pa ninyo ako kag maman-an ninyo, tungud hay ang murto tana wara ti kusug kag tul-an, akun tana may kusug kag tul-an takun nga makita ninyo.”

⁴⁰ Pagkakuon na ka dya ginpakita na kananda ang anang mga alima kag kahig. ††⁴¹ Indi gihapon sanda makapati tungud sa andang kalipay kag katingala. Dayon nagpamangkot si Jesus kananda, “May pagkaun kamo rugya?” ⁴² Gintugroan nanda tana kang sinugba nga isda. ⁴³ Ginbuul na dya kag ginkaun samtang nagasulung sanda kana.

⁴⁴ Dayon nagkuon tana kananda, “Amo run dya nga mga butang ang akun ginkuon kaninyo katong kaimaw pa ninyo ako, nga ang tanan nga nasulat nahanungud kanakun sa kasugoan ni Moises kag sa mga sinulat kang mga propeta, kag sa mga Salmo kinahanglan nga matuman gid.”

⁴⁵ Dayon, ginbuksan ni Jesus ang andang panghuna-huna agud to nga mahangpan nanda ang kasulatan.

⁴⁶ Nagkuon tana kananda, “Amo dyaay ang ginakuon sa Kasulatan: ang Cristo kinahanglan nga mag-antos kag sa ikatlo nga adlaw mabanhaw halin sa mga minatay. ⁴⁷ Paagi sa anang ngaran, ang paghinulsul kag ang pagpatawad kang sala kinahanglan iwali sa tanan nga nasyon, umpisa sa Jerusalem. ⁴⁸ Kamo amo ang mga manugpamatuod sa mga butang nga dya. ⁴⁹ Ako mismo ang magapadara kaninyo kang ginsaad kang akun Amay. Pero indi anay kamo maghalin rugya sa Jerusalem, hasta nga maaaguman ninyo ang gahum nga magahalin sa langit.”

† kag nagkuon kaninyo, “Ang kalinung mangin rugyan kaninyo!” sa iba nga mga kasulatan wara masulat ang bahin nga dya. †† sa iba nga mga kasulatan wara masulat ang dya nga bersikulo.

Gindara si Jesus sa Langit

(Marcos 16:19-20; Binuhatan 1:9-11)

⁵⁰ Pagkatapos ka dya, gindara na sanda sa gwa kang syudad hasta sa may Betania, kag ginbayaw na ang anang mga alima kag ginbindisyonan na sanda.

⁵¹ Samtang ginabindisyonan na sanda, nagpahamulag tana kananda kag gindara tana palangit. ⁵² Dayon gin-simba nanda tana, kag nagbalik sanda sa Jerusalem nga tuman ang andang kalipay, ⁵³ kag pirme gid sanda sa Templo nga nagadayaw sa Dios.

Juan

Ang Pulong Nagpakatawo

1 Sa umpisa, kang wara pa matuga ang tanan, ang Pulong dyan run nga daan. Ang Pulong nga dya kaimaw kang Dios, kag ang Pulong Dios. ² Sa umpisa ang Pulong nga dya kaimaw run nga daan kang Dios. ³ Paagi kana gintuga kang Dios ang tanan. Kon wara tana wara gid ti bisan ano nga tinuga nga natuga. ⁴ Tana kadya amo ang ginhalinan kang kabuhi, kag ang kabuhi nga dya amo ang nagatugro kang kasanagan sa mga katawhan. ⁵ Ang kasanag nga dya nagaganag sa kadulum, kag ang kadulum wara gid makadaug sa kasanag.

⁶ May ginpadara ang Dios nga sangka tawo; ang ngaran na kadya amo si Juan. ⁷ Tana kadya nag-abot para magsugid sa mga katawhan nahanungud sa kasanag, agud to nga paagi sa anang pagsugid ang tanan nga tawo magatoo. ⁸ Bukun ti si Juan ang kasanag. Nag-abot tana para magsugid nahanungud sa kasanag. ⁹ Dya amo ang matuod nga kasanag nga nagatugro kang kasanagan sa tanan mga katawhan kag nagaabot run sa kalibutan.

¹⁰ Nag-abot tana sa kalibutan, kag bisan pa nga ang kalibutan gintuga paagi kana, ang mga katawhan sa kalibutan wara makakilala kana. ¹¹ Nag-abot tana sa anang kaugalingun nga lugar, pero ang anang mga kasimanwa wara magbaton kana. ¹² Pero ang mga nagbaraton tana kana, sanda nga mga nagtoroo kana, gintaw-an na kang kinamatarung nga mangin kabataan kang Dios. ¹³ Nangin kabataan sanda kadya kang Dios, indi sa kinaandan nga pamaagi ukon sa tawhanun nga pagbuut, kundi suno gid lang sa pagbuut kang Dios.

¹⁴ Ang Pulong nangin tawo kag nag-istar kaimaw natun. Wara gid ti nakulang sa anang pagkamaalwan, kag tana ang nagapahayag kang bug-os nga kamatuoran nahanungud sa Dios. Nakita namun ang anang pagkagamhanan—ang anang pagkagamhanan bilang Bugtong nga Anak kang Amay.

¹⁵ Si Juan nagsugid nahanungud sa Pulong. Naghambal tana ka tunog gid, “Tana kadya ang akun ginatumud kang maghambal ako nga, ‘Ang tawo nga nagsunod kanakun mas gamhanan sangsa kanakun tungud nga wara pa ako matawo dyan run tana nga daan.’”

¹⁶ Tama gid kabugana kang anang kaluoy gani nga kita tanan wara gid ti untat ang atun pagbaton kang anang bugay nga ginapasagahay kanatun. ¹⁷ Ang kasugoan gintugro kang Dios paagi kay Moises kauna; pero paagi kay Jesu-Cristo ginpakita kang Dios kon daw ano tana ka maalwan kag ginpahayag na man ang kamatuoran nahanungud sa anang kauagalingun. ¹⁸ Wara gid ti bisan sin-o nga nakakita sa Dios. Pero ang Bugtong nga Anak kang Dios nga ginahigugma na gid kamayad kag tana mismo Dios man amo ang nagpahayag kanatun nahanungud sa Dios.

Ang Mensahe ni Juan nga Manugbawtiso

¹⁹ Kar-on, amo dya ang ginsugid ni Juan kang ang mga pangulo kang mga Judio sa Jerusalem magsugo kang mga pari kag mga Levita nga mag-agto kana agud pamangkoton kon sin-o gid tana. ²⁰ Wara gid mangalag-ag si Juan sa pagsabat kananda, kundi nga ginsugid na kon ano ang matuod. Ginhambal na kananda nga, “Bukun ti ako ang Cristo.” ²¹ Namangkot ruman sanda kana, “Ti, kon amo, sin-o bay ikaw? Ikaw bala si Elias?”

Nagsabat si Juan, “Bukun takun si Elias.”

“Ah ti siguro ikaw ang propeta nga amun ginapaabot ay.”

Kag nagsabat ruman si Juan, “Bukun!”

²² Kang urihi nagkuon sanda kana, “Sin-o gid ikaw bay? Sugidi abi kami agud to nga may isabat kami sa mga nagsugo kanamun. Ano ang imo mahambal parte sa imong kaugalingun?” ²³ Ginsabat sanda ni Juan kang mga tinaga nga ginhambal ni Isaias kauna, “Ako ang nagasinggitan sa may kamingawan nga nagakuon sa katawhan,

‘tadlunga ninyo ang dalan nga pagaagyan kang Ginoo.’”

²⁴ Ang mga tawo nga dya nga ginsugo kang mga Fariseo, ²⁵ nagpamangkot pa gid kay Juan, “Ti, kon bukun ikaw ang Cristo ukon si Elias kag bukun man ikaw ang propeta, andut nga nagapangbawtiso ikaw haw?” ²⁶ Nagsabat si Juan kananda, “Ako nagapangbawtiso sa tubig. Pero dyan sa inyo tunga may sangka tawo nga wara ninyo makilala. ²⁷ Amo dya tana ang magasunod kanakun nga bisan pa gani ang paghubad kang higot kang anang sandalyas indi ako takus.”

† ukon, Mesias

²⁸ Dya tanan natabo sa Betania, rugto sa pihak kang suba kang Jordan nga sa diin si Juan nagapangbawtiso.

Ang Karnero kang Dios

²⁹ Kang masunod nga adlaw nakita ni Juan si Jesus nga nagapaagto kana. Nagkuon tana kadya, "Sulnga ninyo, dyaay ang karnero kang Dios nga nagabuul kang kasal-anan kang mga katawhan sa kalibutan.

³⁰ Amo dya tana ang akun ginatumud kang maghambal ako nga, 'May sangka tawo nga nagasunod kanakun nga mas gamhanan sangsa kanakun tungud nga wara pa ako matawo dyan run tana nga daan.'

³¹ Ako mismo wara makakilala kana. Amo ria nga nagapangbawtiso ako sa tubig agud to nga sa amo dya nga paagi mapahayag tana sa mga Israelenhun."

³² Kag ginsugid ni Juan ang anang nakita, "Nakita ko ang Balaan nga Ispirito nga nagkunsad nga daw pat-ing halin sa langit kag nagtiner kana. ³³ Wara ko tana makilala kang primero, pero ang Dios nga amo ang nagsugo kanakun sa pagpangbawtiso sa tubig nagkuon nga daan kanakun nga, 'ang tawo nga imo makita nga sa diin magakunsad kag magapabilin kana ang Balaan Ispirito, amo dya tana ang magapangbawtiso sa mga tawo kang Balaan nga Ispirito. ³⁴ Nakita ko gid dya kag nagasugid ako nga tana ang Anak kang Dios."

Ang Una nga mga Disipulo ni Jesus

³⁵ Kang masunod nga adlaw kato, rugyan ruman si Juan imaw kang darwa na ka mga disipulo. ³⁶ Kang makita na si Jesus nga nagalubas, nagkuon si Juan, "Dyaay ang karnero kang Dios!" ³⁷ Kang mabatian tana kang darwa na ka disipulo nga naghambal kang amo dya, nagsunod sanda kay Jesus. ³⁸ Nagbalikid si Jesus kag nakita na nga nagasunod sanda kana. Nagkuon tana kananda, "Maiwan raad kamo?"

Nagsabat sanda, "Rabbi, sa diin ikaw nagaistar?" (Ang gusto hambalun kang tinaga nga Rabi, "Maestro.") ³⁹ Nagkuon si Jesus, "Dali bala kamo, kag makita ninyo."

Amo to kag nagtawas sanda kana kag nakita nanda ang anang ginaistaran, kag nag-imaw sanda kana kang adlaw nga to. Mga alas kwatro run to ti hapon. ⁴⁰ Si Andres nga bugto ni Simon Pedro isara sa darwa nga nakabati sa ginhambal ni Juan kag nagsunod kay Jesus. ⁴¹ Ang una nga ginahimo ni Andres ginsagap na ang anang bugto nga si Simon, kag kang nakita na si Simon nagkuon tana kadya, "Nakita run namun ang Mesias!" (Ang gusto hambalun kang tinaga nga dya Cristo.) ⁴² Amo to kag gindara ni Andres si Simon kay Jesus. Ginturuk ni Jesus si Simon kag nagkuon, "Ikaw si Simon nga bata ni Juan. Pagatawgun run ikaw kadya

nga Cefas." (Ang ngaran nga Cefas pareho man kang Pedro, nga kon sayudon bato.)

Gintawag ni Jesus si Felipe kag Natanael

⁴³ Kang masunod nga adlaw, nagpamat-ud si Jesus nga mag-agto sa probinsya kang Galilea. Nakita na rugto si Felipe kag ginkun-an na dya, "Sunod kanakun." ⁴⁴ Si Felipe nga dya pareho man nanday Andres kag Pedro nga taga-Betsaida. ⁴⁵ Kang makita ni Felipe si Natanael ginkun-an na dya nga, "Nakita namun ang tawo nga amo ang ginatumud ni Moises sa anang sinulatan sa Kasugoan, kag amo man ang ginatumud kang mga propeta sa andang mga sinulat. Tana amo si Jesus nga taga-Nazaret, nga bata ni Jose!"

⁴⁶ Nagsabat si Natanael, "May mayad bala haw nga magahalin sa banwa kang Nazaret?"

Kag nagkuon si Felipe kana, "Dali bala kag sulnga."

⁴⁷ Kang makita ni Jesus si Natanael nga nagapaagto kana, nagkuon tana nahanungud kay Natanael, "Dyaay ang matuod-tuod nga Israelenhun nga wara gid pagpangloko!"

⁴⁸ Nagkuon si Natanael kay Jesus, "Paano mo ako nakilala man?"

Nagsabat si Jesus kana, "Antes ikaw itawgun ni Felipe, nakita ko run ikaw rugto sa may idalum kang kahoy nga higera."

⁴⁹ Kag nagkuon si Natanael, "Maestro, ikaw ang Anak kang Dios! Ikaw ang Hari kang Israel!"

⁵⁰ Nagkuon si Jesus kana, "Nagtoo ikaw tungud nga nagkuon ako kanimo nga nakita ko ikaw rugto sa may idalum kang kahoy nga higera. Mas makatiringala pa gid nga mga butang sangsa dya ang imo makita."

⁵¹ Kag nagkuon pa gid si Jesus kananda, "Sugidan ko kamo: makita ninyo nga magabukas ang langit kag makita man ninyo ang mga anghel kang Dios nga nagasaka-panaog sa Anak kang Tawo!"

Ang Kasal sa banwa kang Cana

2 Pagkaligad kang darwa ka adlaw, may ginhiwat nga kasal sa banwa kang Cana, sa probinsya kang Galilea. Rugto kato ang nanay ni Jesus. ² Si Jesus kag ang anang mga disipulo gin-agda man sa kasal. ³ Kag natabo nga naubos ang bino. Dayon nagkuon ang nanay ni Jesus kana, "Naubosan sanda kang bino."

⁴ Nagsabat si Jesus, "Indi mo run kinahanglan nga hambalan pa ako kang akun dapat himoon. Wara pa bay mag-abot ang akun tion?"

⁵ Dayon nagkuon ang nanay ni Jesus sa mga surugoon, "Himoa lang ninyo ang bisan ano nga anang ikuon."

⁶ Ang mga Judio may pagsurondan sa andang relihiyon parte sa paghugas kang alima kag kahig, gani nga may nabutang rugto kato nga anum ka tadyaw nga

bato kag ang kada tadyaw sarang masudlan kang darwa ka napulo hasta tatlo ka napulo ka galon nga tubig.

⁷ Nagkuon si Jesus sa mga surugoon, "Abi, butaa ninyo ka tubig ang mga tadyaw nga dya." Kag anda dya nga ginbuta hasta sa may bibig.

⁸ Dayon nagkuon pa gid si Jesus kananda, "Kar-on, sarok kamo kag dar-un sa manugdumara kang punsyon." Kag ginhimo nanda dya. ⁹ Gintirawan kang manugdumara kang punsyon ang tubig nga nangin bino run. Wara tana kamaan kon diin dya maghalin (pero ang mga surugoon tana nga nagsarok nakamaan). Amo to kag gintawag kang manugdumara ang nobyo ¹⁰ kag nagkuon tana, "Ang naman-an ko, ang manamit nga bino amo ang una nga ginapagwa kag ginapainum sa mga dinapit nga bisita, kag kon duro run gani ang andang nainum, amo run to ang pagpagwa kang ordinaryo nga klase ka bino. Pero ikaw tana, hasta kadya may ginapagwa pa ikaw nga manamit nga bino."

¹¹ Amo dya ang primero gid nga milagro nga ginhimo ni Jesus. Natabo dya sa banwa kang Cana sa Galilea. Sa ginhimo na nga dya, ginpahayag na ang anang pagkagamhanan, kag ang anang mga disipulo nagtoroo kana.

¹² Pagkatapos ka dya, nagdulhog si Jesus sa Capernaum, imaw kang anang nanay kag mga bugto kag kang anang mga disipulo. Kag nagtiner sanda rugto kang may pira ka adlaw.

Si Jesus Nag-agto sa Templo

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

¹³ Pira run lang ka adlaw kag Pista run kang Paglampuwas gani nagtukad si Jesus sa syudad kang Jerusalem. ¹⁴ Kang pag-agto na sa may templo, naabotan na rugto ang mga tawo nga nagabaligya kang mga baka, mga karnero, kag mga pating, kag rugto man ang mga nagapangbaylo kang kwarta sa andang mga pwesto. ¹⁵ Ang ginhimo ni Jesus, nagbuul tana kang lubid kag ginhimo nga haranot, kag gintabog na sanda tanan, pati ang mga karnero kag mga baka. Ginpangwas-ag na ang mga kwarta kang mga manugbaylo kang kwarta kag ginpamaliskad ang andang mga lamesa. ¹⁶ Dayon nagkuon tana sa mga nagabaligya kang mga pating, "Pamul-a ninyo dya tanan! Indi ninyo paghimoon nga baraligyaan ang balay kang akun Amay!"

¹⁷ Nadumduman kang anang mga disipulo ang ginakuon sa kasulatan nga, "Ang akun tuman nga pagkabalaka sa imong balay amo ang magapatay kanakun."

¹⁸ Dayon nagkuon kana ang mga pangulo kang mga Judio, "Ano haw nga katingalahan ang imo mapakita kanamun bilang paratandaan nga may poder ikaw sa

paghimo ka dya?" ¹⁹ Nagsabat si Jesus kananda, "Guba ninyo ang templo nga dya kag tukodon ko liwan sa sulud kang tatlo ka adlaw!" ²⁰ Nagsabat ang mga Judio, "Araw-araw ta man ka imo nga ria! Gintukod ang dya nga templo sa sulud kang kap-atan kag anum ka tuig; kar-on tukodon mo liwan mo sa sulud lang kang tatlo ka adlaw!" ²¹ Pero ang templo tana nga ginatumud ni Jesus amo ang anang lawas. ²² Gani nga kang mabanhaw tana halin sa mga minatay nadumduman kang anang mga disipulo ang ginkuon na nga dya. Kag nagtoo sanda sa ginkuon sa Kasulatan kag sa mga ginkuon nga to ni Jesus.

Naman-an ni Jesus ang Kinaugali kang tawo

²³ Kang si Jesus rugto sa Jerusalem katong Pista kang Paglampuwas, raku nga mga tawo ang nagtoroo kana tungud kang mga milagro nga andang nakita nga anang ginpanghimo. ²⁴ Pero wara na ginbutang ang anang pagsarig kananda, tungud nga kilala na ang tanan nga tawo. ²⁵ Wara run ti kinahanglan nga may magsugid pa kana parte sa tawo tungud hay tana mismo nakamaan gid kon ano ang sa sulud kang andang tagipusoon.

Si Jesus kag si Nicodemo

3 Kar-on, may sangka tawo rugto kato nga ginahingaranan kay Nicodemo. Dya tana katapo kang grupo kang mga Fariseo, kag isara man sa mga nagapangulo sa mga Judio. ² Sangka gabii kato, nag-agto tana kay Jesus kag nagkuon, "Maestro, nakamaan kami nga ikaw manunudlo nga ginpadara kang Dios, tungud nga wara ti bisan sin-o ang sarang makahimo kang mga makatiringala nga mga butang nga imo ginapanghimo luwas lang kon rugyan kana ang Dios."

³ Nagsabat si Jesus, "Sugidan ko ikaw: ang sangka tawo makaagum lang kang paghari kana kang Dios kon tana matawo liwan."

⁴ Nagkuon si Nicodemo kana, "Paano bay matawo liwan ang sangka tawo kon mal-am run tana? Makabalik pa tana haw sa busong kang anang nanay kag ibataun liwan?"

⁵ Nagsabat si Jesus kana, "Sugidan ko ikaw: ang sangka tawo makaagum lang kang paghari kana kang Dios kon tana matawo paagi sa tubig kag sa gahum kang Balaan nga Ispirito. ⁶ Ang ginabata paagi sa tawo may tawhanun nga kabuhi, kag ang ginabata paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito may ispirito hanun nga kabuhi. ⁷ Indi ikaw magkatingala sa akun ginkuon nga 'kamo kinahanglan nga matawo liwan.' ⁸ Pareho bala kang hangin, nagahuyup dya sa bisan diin na gusto maghuyup. Mabatian mo ang huni na kadya, pero wara mo maman-i kon sa diin dya maghalin ukon sa diin nagapaagto. Amo man karia ang nagakatabo

sa tawo nga natawo paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito.”

⁹ Namangkot si Nicodemo, “Paano ria matabo bay?”

¹⁰ Nagkuon si Jesus kana, “Sangka manunudlo ikaw kang mga Israelenhun, pero andut nga wara ikaw makahangup kang mga butang nga dya? ¹¹ Sugidan ko ikaw: nagahambal kami parte sa mga butang nga amun naman-an, kag kon ano ang amun nakita amo dya ang amun ginasugid, pero bisan amo pa karia wara kamo sa gihapon nagapati kang amun ginasugid. ¹² Ginasugidan ko kamo kang nahanungud sa mga butang nga rugya sa kalibutan pero wara kamo nagapati, paano pa kamo bay makapati kon isugidan ko kamo kang mga butang nga langitnun? ¹³ Wara ti bisan sin-o nga nakasaka sa langit luwas lang sa Anak kang Tawo nga nanaog halin sa langit. ¹⁴ Pareho nga ginbayaw ni Moises ang saway nga sawa rugto sa kayanakan kato anay, ang Anak kang Tawo kinahanglan man nga bayawun ¹⁵ agud to nga ang bisan sin-o nga nagatoo kana makaagum kang kabuhi nga wara ti katapusan.

¹⁶ “Tungud nga ginhiugma gid ka mayad kang Dios ang katawhan sa kalibutan, gani nga ginpadara na ang anang bugtong nga Anak agud to nga ang bisan sin-o nga magatoo kana indi pagsilotan kang kamatayun kundi nga makaagum kang kabuhi nga wara ti katapusan. ¹⁷ Hay ang Dios wara magpadara kang ana nga Anak sa kalibutan para husgaran nga silotan ang mga katawhan kundi nga paagi sa anang Anak luwasun na ang mga katawhan sa kalibutan. ¹⁸ Ang bisan sin-o nga nagatoo sa Anak kang Dios indi run paghusgaran nga silotan. Pero ang bisan sin-o nga wara nagatoo nahusgaran run nga silotan tungud nga wara tana nagatoo sa bugtong nga Anak kang Dios. ¹⁹ Amo dyaay ang rason nga pagasilotan sanda: nagabot ang kasanag rugya sa kalibutan, pero mas naluyagan pa kang mga katawhan ang kadulum sangsa kasanag tungud nga malaot ang andang mga ginahimo. ²⁰ Ang bisan sin-o nga nagahimo kang malaot nagakaugut sa kasanag, kag nagalikaw dya sa kasanag tungud sa anang kahadluk nga makita ang mga malaot nga anang ginapanghimo. ²¹ Pero ang bisan sin-o tana nga nagahimo kang suno sa kamatuoran wara nagapangalag-ag magparapit sa kasanag agud to nga makita ka athag nga ang mayad na nga ginabuhay nahimo na suno gid sa naluyagan kang Dios.”

Si Jesus kag si Juan nga Manugbawtiso

²² Pagkatapos kang mga hitabo nga to, si Jesus kag ang anang mga disipulo nag-agto sa probinsya kang Judea. Mga pira ka semana nga nagpabilin tana rugto imaw nanda kag nagpangbawtiso kang mga tawo. ²³ Si

Juan tana, nagapangbawtiso man rugto sa may Enon nga marapit sa Salim tungud hay duro ang tubig rugto. Nagasurunod-sunod nga nagaaragto ang mga tawo kana agud to nga magpabawtiso. ²⁴ Sa amo dya nga mga tinion wara pa mapriso si Juan. ²⁵ Kar-on, ang iba nga mga disipulo ni Juan nagpakigbais sa sangka Judio nahanungud sa pagsurondan sa andang relihiyon parte sa paghugas. ²⁶ Ang mga disipulo ni Juan nag-agto kana kag nagkuon, “Maestro, may tawo anay kabay rugto sa pihak kang Jordan nga ginhambal mo pa gani kanamun ang parte kana? Nagapangbawtiso bala tana kadya, kag haros ang tanan nga tawo nagaaragto kana!”

²⁷ Nagsabat si Juan, “Pabay-i lang ninyo tana. Wara ti bisan sin-o nga makaangkun kang bisan ano nga butang kon indi dya pag-itugro kang Dios kana. ²⁸ Kamo mismo makapamatuod nga naghambal ako nga bukun ti ako ang Cristo. Ginsugo lang ako kang Dios nga mag-abot una para magpamaan nga tana magabot. ²⁹ Pareho bala kon may kasal. Ang nobya para lang sa nobyo. Ang amigo kang nobyo rugyan lang nga nagatindug kag nagpamati, kag nagakasadya tana kon mabatian na nga maghambal ang nobyo. Amo man karia nga kasadya ang akun nabatyagan; tu-man gid ang akun kasadya hay makita ko ang mga tawo nagaparapit kay Jesus. ³⁰ Kinahanglan nga mas makilala tana nga labing importante, kag ako tana dapat nga malipatan run.”

Tana nga halin sa Langit

³¹ Tana nga halin sa langit amo ang gamhanan sa tanan. Kag ang sa kalibutan halin kalibutanun, kag ang anang mga ginapanghambal parte lang sa mga butang nga rugya sa kalibutan. Gani nga ang naghaling sa langit mas labaw sa tanan. ³² Nagapamatuod tana parte sa mga butang nga ana nakita kag nabatian, pero wara ti may nagapati sa anang ginapanghambal. ³³ Ang nagapati sa anang mga ginakuon nagapamatuod nga ang mga ginapanghambal kang Dios matuod gid. ³⁴ Hay tana nga ginpadara kang Dios nahambal kon ano ang ginahambal kang Dios, tungud nga gintugro kang Dios kana ang Balaan nga Ispirito kang bug-os. ³⁵ Ginahigugma kang Amay ang anang Anak, kag ana nga gintugyan sa Anak ang tanan nga butang. ³⁶ Ang bisan sin-o nga nagatoo sa Anak makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan. Pero ang wara tana nagatuman sa Anak indi makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan, kundi nga nagapabilin kana ang kaugut kang Dios.

Si Jesus kag ang Bayi nga taga-Samaria

4 Kar-on, nabatian kang mga Fariseo nga mas raku ang nadara ni Jesus nga mangin anang disipulo

kag ginabawtisoan sangsa kay Juan, ² bisan pa nga sa pagkamatuod karia, bukun tana si Jesus gid ang nagapangbawtiso kundi ang anang mga disipulo. ³ Kang naman-an dya ni Jesus, naghalin tana sa Judea kag nagbalik liwan sa Galilea.

⁴ Sa pag-agto na sa Galilea kinahanglan gid nga mag-agi tana sa probinsya kang Samaria. ⁵ Kang nagaagi run tana sa Samaria, nag-abot tana sa sangka banwa nga ginatawag Sicar. Ang Sicar nga dya marapit sa sangka puna nga lupa nga gintugro kato anay ni Jacob sa anang bata nga si Jose. ⁶ Rugto man sa Sicar ang bubon ni Jacob, kag tungud nga nalapyo gid si Jesus sa ana nga pagpanglakatun, nagpungko tana sa may kilid kang bubon. Mga udto adlaw run kato.

⁷ Burubuhay, may sangka bayi nga Samaritanhun nga nag-abot para magsag-ub. Nagkuon si Jesus kana, "Pwede mo ako itaw-an kang tubig nga akun mainum?" ⁸ (Ang anang mga disipulo kato nagpanaw sa syudad para magbakal ka pagkaun.)

⁹ Nagsabat ang bayi, "Judio kabay ikaw kag ako takun bayi nga Samaritanhun, andut haw nga nagapangayo ikaw kanakun kang tubig para imnun?" (Ginkuon na dya tungud nga ang mga Judio wara nagapakig-impon sa mga Samaritanhun.)

¹⁰ Nagkuon si Jesus kana, "Kon naman-an mo lang raad kon ano ang ginatugro kang Dios nga wara ti bayad kag kon sin-o ang nagapangayo kanimo kang tubig, ikaw pa raad ang magapangayo kana kag pagataw-an na ikaw kang tubig nga nagatugro kang kabuhi."

¹¹ Nagkuon ang bayi, "Sir, ano bay pagbuul mo ka tubig hay wara ikaw ti timba kag dalum pa ang bubon? Sa diin bay ikaw mabuul kang tubig nga dya nga nagatugro kang kabuhi?" ¹² Labaw pa bala ikaw sangsa atun ulang nga si Jacob nga amo ang nagtugro kanamun kang bubon nga dya? Tana mismo kag anang mga kabataan rugya nagsag-ub kang andang gin-inum. Rugya man sanda nagbuul kang tubig para sa andang mga kasapatan."

¹³ Nagsabat si Jesus, "Ang bisan sin-o nga magainum kang tubig nga dya pagauhawun liwan, ¹⁴ pero ang bisan sin-o tana nga magainum kang tubig nga akun igatugro kana, indi run gid pag-ohawun tungud nga ang tubig nga akun igatugro kana mangin pareho kang tubodan sa anang kabuhi nga magatugro kang kabuhi nga wara ti katapusan."

¹⁵ Nagkuon ang bayi kay Jesus, "Sir, tugroi man ay ako kang tubig nga imo ginatumud nga dya, agud to nga indi run gid ako pag-ohawun liwan, kag indi run man ako magsagad balik rugya sa pagsag-ub."

¹⁶ Nagkuon si Jesus kana, "Panaw kag itawgun ang imo bana, kag magbalik dayon rugya."

¹⁷ Nagsabat ang bayi, "Wara takun ti bana!"

Nagkuon si Jesus kana, "Husto ikaw sa paghambal mo nga wara ikaw ti bana. ¹⁸ Hay ang matuod karia, may lima anay ikaw ka bana. Kag ang laki nga imo ginaimaw kadya bukun man ti imo bana. Matuod gid man ang imo ginkuon."

¹⁹ Nagkuon ruman ang bayi, "Sir, sa banta ko sangka propeta ikaw! ²⁰ Ang amun mga kaulangan rugya anay sa bukid nga dya nagsimba sa Dios. Pero inyo tana nga mga Judio, nagakuon kamo nga sa Jerusalem dapat magsimba sa Dios ang mga tawo."

²¹ Dayon nagkuon si Jesus sa bayi, "Magpati ikaw sa akun igakuon, Inday: magabot ang tion nga indi sa bukid nga dya ukon sa syudad kang Jerusalem kamo magasimba sa Dios nga Amay. ²² Kamo nga mga Samaritanhun nagasimba pero wara ninyo makilala kon sin-o ang inyo ginasimba. Kami tamun nga mga Judio nakakilala kon sin-o ang amun ginasimba, hay sa mga Judio maghalin ang kaluwasan. ²³ Magabot ang tion, kag nag-abot run kadya, nga ang mga matuod nga manugsimba sa Dios nga Amay magasimba kana sa ispirito kag sa kamatuoran. Amo dya nga sahi kang pagsimba ang naluyagan kang Amay. ²⁴ Ang Dios, Ispirito gani ang mga nagasimba kana kinahanglan magsimba kana sa ispirito kag sa kamatuoran."

²⁵ Nagkuon ang bayi, "Nakamaan ako nga magabot ang Mesias nga ginatawag Cristo. Kon mag-abot tana, isugid na kanatun ang tanan nga mga butang."

²⁶ Nagsabat si Jesus, "Ako ria; ako nga nagapakig-istorya kanimo kadya."

²⁷ Sa amo man to nga mga tinion, nag-abot ang mga disipulo ni Jesus. Natingala sanda kang makita nanda tana nga nagapakigsugidanun sa sangka bayi. Pero wara gid ti bisan isara kananda nga namangkot nga, "Ano haw ang imo kinahanglan?" ukon, "Andut haw nga nagapakig-istorya ikaw sa bayi nga dya?"

²⁸ Dayon, ang bayi tana, ginbilin na ang anang tibud kag nagbalik sa banwa kag nagkuon sa mga tawo rugto nga, ²⁹ "Dali bala kamo, sulnga ninyo ang tawo nga nagsugid kanakun kang tanan ko nga mga ginhimo! Tana run ayhan ang Cristo?" ³⁰ Amo to kag naggurowa ang mga tawo sa banwa kag nag-agto kay Jesus.

³¹ Sa pihak tana nga bahin, ginahambalan kang mga disipulo si Jesus nga magkaun. Kuon nanda, "Sige, Maestro, kaun run."

³² Pero nagkuon si Jesus kananda, "May pagkaun ako nga wara gid ninyo maman-i."

³³ Amo to kag nagpamangkotanay ang mga disipulo. Kuon nanda, "May nagdara haw kang pagkaun para kana?"

³⁴ Si Jesus nagkuon kananda, "Ang ginatumud ko nga akun pagkaun amo ang akun pagtuman sa kabubutun kang nagpadara kanakun, kag ang pagtapos kang hirikoton nga anang gintugyan kanakun. ³⁵ Indi bala may ginahambal kamo nga, 'Apat run lang ka bulan

kag tag-arani run.' Pero amo dyaay ang ikuon ko kaninyo: turuka bala ninyo ang kaumahan. Aranyun run ang mga paray.^{†36} Bisan gani kar-on, ang inyong halimbawa pareho kang mga mangarani nga nagabaton run kang andang suhol kag nagatipon kang patubas nga nagatugro kang kabuhi nga wara ti katapusan. Amo gani nga ang manugpanggas kag ang manug-ani pareho nga magakalipay.³⁷ Gani nga matuod gid man ang hurubatun nga nagakuon, 'Lain ang nagtanum, lain man ang nagaani.'³⁸ Kamo pareho kang mga manug-ani nga akun ginsugo nga anihun ang bunga kang tanum nga bukun ti kamo ang nagpangabudlay. Lain nga tawo ang nagpangabudlay, pero kamo ang nagpulos kang bunga kang andang ginpangabudlayan."

³⁹ Duro nga mga Samaritanhun sa amo to nga banwa ang nagtoo kay Jesus tungud sa ginhambal kang bayi parte kana nga kuon na, "Ginsugid na kanakun ang tanan ko nga mga hinimoan."⁴⁰ Amo to nga kang mag-agto ang mga Samaritanhun kay Jesus, ginpangabay nanda tana nga magtiner anay kananda, kag nagtiner si Jesus kananda kang darwa ka adlaw.⁴¹ Kag tungud kang anang mga ginpanudlo, duro pa gid nga mga Samaritanhun ang nagtoo kana.

⁴² Nagkuon sanda kadya sa bayi, "Kar-on nagtoo kami kana indi tungud kang imong ginhambal kanamun kundi tungud nga kami gid mismo ang nakabati kana. Kag naman-an run namun nga tana amo gid ang Manluluwas kang mga katawhan sa kalibutan."

Gin-ayad ni Jesus ang Bata kang sangka Opisyal

⁴³ Pagkatapos kang darwa ka adlaw nga tiner ni Jesus rugto sa Samaria, nagpanaw tana paagto sa Galilea.⁴⁴ Tana mismo naghambal nga ang sangka propeta wara ginakilala bilang propeta sa anang kaulingun nga banwa.⁴⁵ Kang pag-abot na sa Galilea, gin-abi-abi tana kang mga tawo rugto, tungud nga ang dya nga mga tawo nag-agto man sa Jerusalem katong Pista kang Paglampuwas kauna kag nakita nanda ang tanan nga mga ginpanghimo ni Jesus rugto.

⁴⁶ Kar-on, nag-agto ruman si Jesus sa Cana sa probinsya kang Galilea, nga sa diin ang tubig ginhimo na nga bino. Kag rugya kadya may sangka opisyal nga ang anang bata nga laki nagamasakit rugto sa Capernaum.⁴⁷ Kang pagkabati kang opisyal nga dya nga si Jesus nag-abot sa Galilea halin sa Judea, nag-agto tana kay Jesus kag ginpangabay na dya nga mag-agto sa Capernaum agud ayadun ang anang bata nga laki hay sa amo to nga mga tinion tagumatayun run dya.

† *Ginpaanggid ni Jesus sa uma nga aranihun sa mga tawo nga nagapaagto kana.*

⁴⁸ Nagkuon si Jesus kana, "Indi gid kamo tino haw magtoo kon indi kamo makakita kang mga katingalahan nga nagakaratabo kag mga milagro?"

⁴⁹ Nagkuon ang opisyal, "Ginoo, tawas anay kanakun rugto samtang buhi pa ang akun bata."⁵⁰ Nagsabat si Jesus, "Uli run to, ang imo nga bata maayad."

Nagpati ang tawo sa ginkuon ni Jesus kag nagpanaw tana.⁵¹ Samtang sa dalanun pa lang tana, ginsug-alaw run tana kang anang mga surugoon kag ginkun-an nga magaayad ang anang bata.⁵² Ginpamangkot na sanda kon ano oras nag-umpisa nga mag-ayad ang anang bata, kag nagkuon ang mga surugoon kana, "Kahapon mga ala una ti hapon nadura ang anang hilanat."⁵³ Kag nadumduman kang opisyal nga amo gid to nga oras nagkuon si Jesus nga ang anang bata magaayad. Gani tana kag ang bug-os na nga panimalay nagtoo kay Jesus.⁵⁴ Amo dya ang ikarwa nga milagro nga ginhimo ni Jesus sa Galilea kang nagbalik tana rugto halin sa Judea.

Gin-ayad ni Jesus ang Tawo nga Paralitiko

5 Pagkatapos kang mga hitabo nga to, nagtukad si Jesus sa Jerusalem para sa Pista kang mga Judio.

² Kar-on, rugto sa Jerusalem, sa Pwertahan kang mga Karnero, may tubig nga pararigosan nga ginatawag sa hambal nga Hebreo nga Betesda. †† Dya nga pararigosan napalibotan kang lima ka parasirongan.³ Sa mga parasirongan nga dya raku gid nga mga masakitun ang nagabatang - mga bulag, mga piang kag mga paralitiko. [Nagahulat sanda nga maghulag ang tubig⁴ hay kon kaisa kuno may anghel kang Ginoo nga nagapanaog kag ginatandug na ang tubig. Ang una nga makalusong sa tubig pagkatapos nga labugayun dya kang anghel nagaayad kuno bisan ano man ang anang balatian.]⁵ Kar-on, may sangka tawo rugto kato nga katloan run kag walo ka tuig nga nagamasakit.⁶ Kang nakita tana ni Jesus nga nagabatang rugto kag naman-an na nga buhay run tana rugto, nagkuon si Jesus kana, "Gusto mo bala nga mag-ayad sa imong masakit?"⁷ Nagsabat ang tawo, "Sir, wara bay ti may magabatang kanakun sa tubig pagkatapos nga matandug dya? Nagatinguha pa lang gani ako sa pagpanaog, ginaunahan run ako kang iba."⁸ Dayon nagkuon si Jesus kana, "Bangon, dar-a ang imong banig kag magpanaw."⁹ Lagi-lagi kato nag-ayad ang tawo. Gindara na ang anang banig kag nagpanaw.

Natabo dya sa Adlaw nga Inugpahuway.¹⁰ Gani ang mga pangulo kang mga Judio nagkuon sa tawo nga naayad, "Adlaw kabay kadya nga Inugpahuway? Gani supak sa Kasugoan nga magdara ikaw kang imong banig."

†† *sa iba nga mga sinulat; Betsata ukon Betsaida*

¹¹ Nagsabat tana kananda, "Ang tawo nga nag-ayad kanakun amo ang nagkuon nga dar-un ko ang akun banig kag magpanaw."

¹² Gani nagpamangkot sanda kana, "Sin-o to nga tawo ang nagkuon kanimong mga himoon mo ria?"

¹³ Pero ang tawo nga gin-ayad nga dya wara naka-maan kon sin-o ang nag-ayad kana, tungud nga wara na run makita si Jesus sa kadurohon kang mga tawo rugto.

¹⁴ Kang urihi run kato nakita ni Jesus sa templo ang tawo nga anang gin-ayad, kag nagkuon tana sa tawo, "Ti, mayad run ikaw kadya. Gani indi run ikaw mag-pakasala hay basi mas malain pa gid ang matabo kani-mo." ¹⁵ Dayon nagpanaw ang tawo kag nagsugid sa mga pangulo kang mga Judio nga si Jesus amo ang nag-ayad kana. ¹⁶ Kag tungud nga nagapanghimo si Jesus kadyang mga butang sa Adlaw nga Inug-pahuway, amo to nga ginhingabot tana kang mga pangulo kang mga Judio. ¹⁷ Pero nagkuon si Jesus kananda, "Ang akun Amay nagapadayon sa anang hirikoton hasta tulad, gani ako kinahanglan man nga magpadayon sa akun hirikoton." ¹⁸ Tungud sa ginham-bal nga dya nga Jesus, nagdugang pa gid ang pagtin-guha kang mga pangulo kang mga Judio nga patyun tana tungud nga para kananda wara na lang ginlapas ang kasugoan nahanungud sa Adlaw nga Inug-pahuway, kundi nga ginatawag na pa ang Dios nga anang kaugalingun nga Amay, nga kon sayudon nagapakitupung tana sa Dios.

Ang Awtoridad kang Anak kang Dios

¹⁹ Amo to kag nagsabat si Jesus sa mga pangulo kang mga Judio, "Sugidan ko kamo, ang Anak wara gid ti may mahimo kon sa ana kaugalingun lang. Kon ano ang makita kang Anak nga ginahimo kang Amay amo man ang anang ginahimo. Gani ang ginahimo kang Amay amo man ang ginahimo kang Anak. ²⁰ Tungud nga ang Amay nagahigugma gid sa Anak, kag ginapakita na sa Anak ang tanan na nga ginahimo. Sobra pa gid gani sa mga butang nga dya ang ana nga igapakita sa Anak agud to nga matingala kamo. ²¹ Kon ang Amay nagabanhaw kang patay kag ginataw-an na sanda kadya kang kabuhi, ang Anak nagatugro man kang kabuhi sa bisan sin-o nga luyag na tugroan.

²² Luwas pa dyan karia, ang Amay wara nagahusgar sa bisan kay sin-o, kundi nga gintugyan na sa Anak ang bug-os nga awtoridad sa paghusgar, ²³ agud to nga padunggan man ang Anak kang tanan nga mga tawo pareho kang pagpadungug nanda sa Amay. Ang bisan sin-o nga wara nagapadungug sa Anak, wara man nagapadungug sa Amay nga nagpadara kana. ²⁴ Sugidan ko kamo: Ang bisan sin-o nga nagatuman sa akun nga ginakuon kag nagatoo sa Dios nga amo ang nag-

padara kanakun rugya, makaangkun tana kang kabuhi nga wara ti katapusan. Indi run tana paghukman, tungud nga wara run tana nagapaagto sa kamatayun kundi sa kabuhi nga wara ti katapusan. ²⁵ Sugidan ko pa gid kamo: magaabot ang tion, kag sa pagkamatuod nag-abot run gani dya, nga ang mga tawo nga patay makabati kang limug kang Anak kang Dios kag ang bisan sin-o nga nagatuman makaagum kang kabuhi nga wara ti katapusan. ²⁶ Ang Amay amo ang nagatugro kang kabuhi, kag ang Anak gintugroan na man kang gahum sa pagtugro kang kabuhi. ²⁷ Ang Anak gintugroan na man kang awtoridad sa paghusgar tungud nga tana ang Anak kang Tawo. ²⁸ Indi kamo matingala sa mga butang nga ria, hay maga-abot ang tion nga ang tanan nga mga patay sa andang rulubngan makabati kang anang limug. ²⁹ Kag magabarangon sanda kadya. Ang mga nakahimo kang mayad mabanhaw kag magakabuhi, pero ang to tana nga nakahimo kang malain mabanhaw man para silotan."

Ang Pagpamatuod nahanungud kay Jesus

³⁰ Nagpadayon pa gid sa paghambal si Jesus, "Kon sa akun kaugalingun lang tana, wara ako ti sarang mahimo. Ang akun nga paghukum suno gid lang sa ginakuon kanakun kang akun Amay, gani nga akun nga paghukum matarung, tungud nga bukun ang akun kaugalingun nga luyag ang akun ginahimo kundi ang luyag kang akun Amay nga nagpadara kanakun. ³¹ Kon ako magsugid ako nahanungud sa akun kaugalingun, ang akun ginasugid indi mabaton nga matuod. ³² Pero may dyan nga nagasugid nahanungud kanakun kag naman-an ko nga ang anang ginakuon parte kanakun matuod. ³³ Nagsugo kamo kang mga tawo para magpamangkot kay Juan nahanungud kanakun. Kag ginsugid ni Juan kon ano ang matuod. ³⁴ Pero bukun ti kuon nga kinahanglan ko ang pagpamatuod kang tawo nahanungud kanakun, kundi nga ginkuon ko lang dya agud to nga basi pa lang nga maluwas man kamo. ³⁵ Dya si Juan daw kaangay kang sulo nga nagasiga kag nagaiwag, kag sa mabugu nga tinion nagkalipay kamo sa kasanag nga anang gintao sa inyo nga panghuna-huna.

³⁶ "Pero may nagasugid pa gid nahanungud kanakun nga labi pa sa ginasugid ni Juan. Amo dyaay: ang akun nga ginapanghimo nga gintugyan kanakun kang Amay nga akun taposon ang nagapamatuod nga ako ginpadara kang akun Amay. ³⁷ Kag ang Amay mismo nga amo ang nagpadara kanakun rugya nagapamatuod man nahanungud kanakun. Pero wara kamo makabati kang anang limug ukon nakakita kon ano ang anang itsura. ³⁸ Kag wara man nagapabilin ang anang mga Pulong sa inyo nga tagipusoon tungud

nga wara kamo nagapati kanakun nga anang ginpadara. ³⁹ Ginaton-an gid ninyo kamayad ang Kasulatan hay nagpinsar kamo nga paagi kadya makaangkun kamo kang kabuhi nga wara ti katapusan. Ang Kasulatan nga dya mismo ang nagapamatuod nahanungud kanakun, ⁴⁰ pero indi kamo gusto magparapit kanakun agud to nga makaangkun kamo kang kabuhi nga wara ti katapusan.”

⁴¹ Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal nga nagakuon, “Wara takun nagatinguha nga dayawun ako kang mga tawo. ⁴² Pero nakilala ko gid kamo. Naman-an ko nga sa inyo tagipusoon wara gid ti paghigugma sa Dios. ⁴³ Nag-abot ako rugya sa kalibutan nga may awtoridad nga naghalin sa akun Amay, pero indi ninyo ako pagbatonon. Pero kon may tawo gani nga mag-abot nga sa ana lang kaugalingun nga awtoridad, ginabaton man ninyo tana. ⁴⁴ Paano bay kamo makatoo kanakun, hay ang inyo tana nga ginapangita amo nga dayawun kamo kang inyo nga isigka-tawo, kag wara kamo nagatinguha nga ang Dios amo ang magdayaw kaninyo?”

⁴⁵ “Indi kamo magpaminsar nga ako ang magakusar kaninyo sa akun Amay. Si Moises tana nga amo ang inyo ginasarigan, amo ang magakusar kaninyo sa akun Amay. ⁴⁶ Kon matuod nga nagapati kamo kay Moises, magapati man kamo kanakun hay nagsulat tana nahanungud kanakun. ⁴⁷ Pero tungud gani nga wara kamo nagapati sa anang ginkuon sa anang mga sinulat, ano pa bay karia ang pagpati ninyo sa akun ginakuon?”

Si Jesus Nagpakaun kang Lima ka Libo ka mga Tawo

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

6 Pagkaligad kang mga inadlaw, nagtabok si Jesus sa pihak nga bahin kang Linaw kang Galilea. Dya ginatawag man nga Linaw kang Tiberias. ² Kag duro gid nga mga tawo ang nagsurunod kana tungud kang makatiringala nga mga milagro nga andang nakita nga ginhimo ni Jesus sa anang pagpang-ayad kang mga masakitun. ³ Dayon nagtukad si Jesus sa sangka bakulod kag nagpungko tana rugto imaw kang anang mga disipulo. ⁴ Dali run lang kag Pista kang Paglampuwas.

⁵ Nagpanghulung-hulung si Jesus kag nakita na nga duro gid nga mga tawo ang nagaarabot paagto kana. Amo to kag namangkot tana kay Felipe, “Sa diin bay kita makabakal kang pagkaun agud makakaun ang mga tawo nga dya?” ⁶ Ginpamangkot na dya agud to nga tirawan si Felipe kon ano abi ang isabat na kadya, hay si Jesus tana nakamaan run kon ano ang anang himoon. ⁷ Nagsabat si Felipe, “Abu! Sa kadurohon kang mga tawo nga dya, bisan taw-an sanda kadya kang gamay lang nga pagkaun, ang 200 ka kwarta nga pilak kulang pa nga ibakal kang andang pagkaun.” ⁸ Ang is-

ara tana sa mga disipulo ni Jesus nga si Andres nga bugto ni Simon Pedro nagkuon, ⁹ “May gamay nga bata nga laki rugya nga may dara nga lima ka bilog nga tinapay kag darwa ka bilog nga isda. Pero sang-ano gid ria sa kadurohon kang mga tawo man?” ¹⁰ Pero nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, “Abi, papungkoa ninyo ang mga tawo nga ria.” Kag tungud nga hilamonon rugto kato nga lugar, gani nga nagpurungko man ang mga tawo. Mga lima ka libo ang mga laki rugto. ¹¹ Amo to kag ginbuul ni Jesus ang tinapay, kag pagkatapos nga magpasalamat tana sa Dios, ginpanagtag dya sa mga tawo nga nagapurungko rugto. Amo man kadya ang ginhimo na sa isda. Ang tanan nakapagusto ka kaun. ¹² Kag kang nabusog run ang mga tawo, nagkuon si Jesus sa anang mga disipulo, “Abi, tipona ninyo ang mga nabilin agud to nga wara ti may mausik.” ¹³ Gani nga gintipon man nanda dya kag napulo'g darwa ka alat ang nabuta kang andang natipon nga halin sa 5 ka tinapay nga ginkaun kang mga tawo.

¹⁴ Kang makita kang mga tawo ang katingalahan nga natabo nga dya, nagkuon sanda, “Amo run gid dya ang Propeta nga manug-abot sa kalibutan!” ¹⁵ Nasatuman ni Jesus nga tuyo nanda nga ibul-un tana kang pirit agud himoon nga hari. Gani ang ginhimo na, naghalin tana liwan kag nagtukad sa bakulod nga nagaisarahanun lang.

Nagpanaw Si Jesus sa Ibabaw kang Dagat

¹⁶ Kang sirum run, ang anang mga disipulo nagdulhog paagto sa linaw ¹⁷ kag nagsakay sa sangka baruto kag nagtabok pa-Capernaum. Gabii run kato kag si Jesus wara pa gihapon makaimaw kananda. ¹⁸ Samtang nagatabok sanda, nagdulug ang hangin kag nagdaragkul ang balud. ¹⁹ Pagkaantad nanda ka mga lima ukon anum ka kilometro, nakita nanda si Jesus nga nagapanaw sa tubig nga nagapaagto sa andang baruto, kag kinulbaan gid sanda kamayad. ²⁰ Pero nagkuon si Jesus kananda, “Ako dya; indi kamo magkahadluk.” ²¹ Malipayun sanda nga nagpasakay kana sa baruto, kag lagi-lagi kato nag-abot sanda sa andang aragtonan.

Ginsagap si Jesus kang mga Tawo

²² Kang masunod nga adlaw kato, ang mga tawo rugto man gihapon sa tabok kang linaw. Natalupangan nanda nga sangka baruto lang ang rugto kato, kag naman-an man nanda nga si Jesus wara magsakay rugto imaw kang anang mga disipulo, kundi nga sandahanun lang tana ang naghalin. ²³ May mga baruto man nga naghalin sa Tiberias nga nagdungka marapit sa lugar nga sa diin ginpakaun kang tinapay ang mga tawo pagkatapos nga mapasalamatan dya kang Gi-

noo. ²⁴ Gani kang naman-an kang mga tawo nga dya nga si Jesus kag ang anang mga disipulo wara run rugto, nagsarakay sanda sa mga baruto kag mag-agto sa Capernaum para sagapun si Jesus.

Si Jesus amo ang Pagkaun nga Nagatugro kang Kabuhi

²⁵ Kang makita kang mga tawo si Jesus rugto sa tabok kang linaw, nagkuon sanda kana, "Maestro, kasan-o pa ikaw nag-abot rugya?" ²⁶ Nagsabat si Jesus, "Sugidan ko kamo: ginasagap ninyo ako indi tungud kang makatiringala nga buhat nga inyo nakita, kundi tungud nga ginpakaun ko kamo kang tinapay kag nabusog. ²⁷ Indi kamo magpangabudlay para sa pagkaun nga nagakapan-us. Magpangabudlay kamo para sa pagkaun nga wara nagakapan-us kag nagatugro kang kabuhi nga wara ti katapusan. Amo dya nga pagkaun ang igatugro kaninyo kang Anak kang Tawo, tungud nga gintugroan tana kang Dios nga Amay kang awtoridad sa paghimo kadya."

²⁸ Dayon namangkot sanda kana, "Ano bay ang amun himoon para nga masunod namun ang ginapahimo kang Dios?" ²⁹ Nagsabat si Jesus, "Amo dyaay ang luyag kang Dios nga inyo himoon: magtoo kamo sa ana nga ginpadara rugya."

³⁰ Nagkuon ruman ang mga tawo kana, "Ano bay nga katingalahan nga buhat ang imo nga igapakita kamanun agud to nga magtoo kami kanimo? Ano bay ang imo himoon?" ³¹ Ang atun mga kaulangan kato anay nagkaun kang mana kang sanda nagapanglakatun sa may kayanakan. Amo man dya ang nasulat sa Kasulatan nga, 'Gintaw-an na sanda kang pagkaun nga naghaling sa langit.'"

³² Nagkuon si Jesus kananda, "Sugidan ko kamo kang matuod: bukun ti si Moises ang nagtao kaninyo kang pagkaun nga naghaling sa langit. Ang akun tana Amay amo ang nagatao kaninyo kang matuod nga pagkaun nga naghaling sa langit. ³³ Tungud nga ang pagkaun nga ginatao kang Dios wara ti iba kundi ang nagpanaog rugya halin sa langit, kag nagatugro kang kabuhi nga wara ti katapusan sa mga katawhan sa kalibutan."

³⁴ Amo to kag nagkuon ang mga tawo kana, "Sir, taw-i man ay kami pirme kang pagkaun nga dya."

³⁵ Nagsabat si Jesus kananda, "Ako amo ang pagkaun nga nagatugro kang kabuhi. Ang bisan sin-o nga nagaparapit kanakun indi run gid paggutumun, kag ang bisan sin-o nga nagatoo kanakun indi run gid paguhawun. ³⁶ Pero pareho kang ginkuon ko kaninyo kato anay, bisan nakita run ninyo ako pero wara kamo sa gihapon nagatoo kanakun. ³⁷ Ang tanan nga tawo nga ginatugyan kanakun kang akun Amay magaparapit kanakun, kag indi gid nakun pagsikwayun ang bisan

sin-o nga nagaparapit kanakun. ³⁸ Tungud nga wara ako nanaog rugya halin sa langit para tumanun ang akun kaugalingun lang nga kabubut-un, kundi agud nga himoon ang kabubut-un kang akun Amay nga amo ang nagpadara kanakun. ³⁹ Kag ang kabubut-un kang akun Amay nga nagpadara kanakun amo dyaay: nga indi ko pagpabay-an nga madura ang bisan isara nga anang gintugyan kanakun, kundi nga pagabanhawun ko sanda tanan sa urihi nga adlaw. ⁴⁰ Tungud nga ang kabubut-un kang akun Amay amo nga ang bisan sin-o nga nagakilala sa Anak kag nagatoo kana makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan, kag pagabanhawun ko sanda sa urihi nga adlaw."

⁴¹ Kar-on, ang mga Judio nag-umpisa ka kirimodon parte kay Jesus tungud sa anang ginkuon nga tana ang pagkaun nga naghaling sa langit. ⁴² Nagkuon sanda nga, "Si Jesus kabay dya nga bata ni Jose? Kilala man bay natun ang tatay kag nanay na kadya? Andut haw nagakuon tana nga sa langit tana naghaling?"

⁴³ Nagsabat si Jesus kananda, "Indi kamo magsagad kirimodon dyan. ⁴⁴ Wara ti bisan sin-o nga makaparapit kanakun luwas lang kon ipaparapitun tana kang akun Amay nga amo ang nagpadara kanakun rugya, kag akun tana banhawun sa urihi nga adlaw. ⁴⁵ Nagkuon kabay ang mga propeta sa andang mga sinulat nga, 'Ang tanan nga tawo pagatudloan kang Dios?' Gani nga ang tanan nga nagapamati sa ginatudlo kang akun Amay kag nagatuon kana magaparapit kanakun. ⁴⁶ Wara ako nagakuon nga may tawo nga nakakita sa Amay. Tungud nga wara ti iba nga nakakita sa Amay magluwas lang kana nga naghaling sa Dios. ⁴⁷ Sugidan ko kamo: ang bisan sin-o nga nagatoo kanakun may kabuhi nga wara ti katapusan. ⁴⁸ Ako amo ang pagkaun nga nagatao kang kabuhi. ⁴⁹ Matuod nga ang inyo mga kaulangan kato anay nagkaun kang mana rugto sa may kayanakan, pero nagkaramatay man sanda sa gihapon. ⁵⁰ Rugya kar-on ang pagkaun nga halin sa langit; ang sin-o man nga magkaun kang pagkaun nga dya indi tana mapatay. ⁵¹ Ako amo ang pagkaun nga nagatugro kang kabuhi; ako naghaling sa langit. Ang bisan sin-o nga magakaun kadya nga pagkaun magakabuhi sa wara ti katapusan. Tungud nga ang pagkaun nga dya amo ang akun lawas mismo nga akun igatao para sa mga katawhan sa kalibutan agud makaangkun sanda kang kabuhi nga wara ti katapusan."

⁵² Amo to kag nagbirinaysay ang mga Judio nga nagakuon, "Paano bay ang pagtugro kang tawo nga dya kanatun kang anang lawas para ikan-un ta?"

⁵³ Nagkuon si Jesus kananda, "Sugidan ko kamo: kon indi ninyo pagkan-un ang lawas kang Anak kang Tawo kag imnun ang anang dugo indi kamo makaangkun kang kabuhi. ⁵⁴ Ang bisan sin-o nga magakaun kang akun lawas kag magainum kang akun dugo may

kabuhi tana nga wara ti katapusan, kag sa urihi nga adlaw akun sanda nga ibanhawun. ⁵⁵ Tungud nga ang akun lawas amo gid ang matuod nga pagkaun kag ang akun dugo amo gid ang matuod nga irimnun. ⁵⁶ Ang bisan sin-o nga nagakaun kang akun lawas kag nagainum kang akun dugo nagapabilin ang anang kaangtanan kanakun kag nagapabilin man ang akun kaangtanan kana. ⁵⁷ Buhi ang Amay nga nagpadara kanakun, kag tungud kana nagakabuhi ako. Amo man karia ang tawo nga nagakaun kanakun, magakabuhi man tana tungud kanakun. ⁵⁸ Amo dya ang pagkaun nga naghaling sa langit. Bukun dya ti pareho kang pagkaun nga ginkaun kang inyo nga mga kaulangan kato anay nga nagkaramatay man sanda sa gihapon. Ang nagakaun tana kang pagkaun nga dya magakabuhi sa wara ti katapusan." ⁵⁹ Ginhambal dya tanan ni Jesus kang nagapanudlo tana sa sinagoga rugto sa syudad kang Capernaum.

Ang mga Pulong nga Nagatugro kang Kabuhi nga Wara ti Katapusan

⁶⁰ Pagkabati kang anang mga disipulo sa mga ginpanghambal na nga dya, raku kananda ang nagkuon, "Kabudlay man tana intiendihun ang mga ginapanudlo na nga dya man. Sin-o abi bay ang sarang makabatas sa pagpamati kadya?" ⁶¹ Naman-an ni Jesus nga nagakirimodon ang anang mga disipulo tungud sa anang mga ginpanghambal, gani nga nagkuon tana, "Naglalin bala ang inyo buut tungud kang akun ginpanghambal nga dya? ⁶² Ano pa gid ayhan ang inyo mabatyagan kon makita ninyo ang Anak kang Tawo nga nagakayab pabalik sa lugar nga anang ginhalinan. ⁶³ Ang Balaan nga Ispirito amo ang nagatugro kang kabuhi; ang lawas tana wara ti may mahimo. Ang pulong nga akun ginhambal kaninyo halin sa Ispirito nga nagatugro kang kabuhi. ⁶⁴ Ogaring ang iba kaninyo wara nagapati kanakun." Ginkuon dya ni Jesus hay naman-an na nga daan kon sin-o ang wara nagatoo kana kag kon sin-o ang magaluib kana. ⁶⁵ Kag nagkuon pa gid tana, "Amo ria nga nagkuon ako kaninyo nga wara ti may makaparapit kanakun kon indi pag-itugot kang Amay nga makaparapit tana kanakun." ⁶⁶ Umpisa kato, duro sa anang mga sumuronod ang nagbiya kag wara run gid magsurunod kana.

⁶⁷ Kag ginpamangkot ni Jesus ang anang napulo'g darwa ka mga disipulo, "Kamo bala gusto man magbiya kanakun?"

⁶⁸ Nagsabat si Simon Pedro, "Ginoo, kay sin-o pa bay kami maagto hay rugyan kanimong mga pulong nga nagatugro kang kabuhi nga wara ti katapusan? ⁶⁹ Nagatoo kami kag nakamaan nga ikaw ang Balaan nga ginpadara kang Dios!"

⁷⁰ Dayon nagkuon si Jesus, "Ako kabay ang nagpili kaninyo nga napulo'g darwa? Pero ang isara kaninyo dyan yawa!" ⁷¹ (Ang ginatumud ni Jesus amo si Judas nga bata ni Simon Iscariote. Si Judas nga dya bisan pa nga isara tana sa napulo'g darwa ka mga disipulo, tana amo ang magaluib kay Jesus.)

Si Jesus kag ang Anang mga Bugto

7 Pagkatapos kang mga hitabo nga to, nagpangagto si Jesus sa mga banwa kang Galilea. Indi tana gusto mag-agto sa Judea hay ang mga pangulo kang mga Judio rugto nagatinguha nga patyun tana. ² Kang nagahinamput run ang Pista kang mga Judio nga ginatawag Pista kang mga Torda, ³ nagkuon kana ang anang mga libayun nga laki, "Panaw bala rugto sa Judea agud to nga makita kang imong mga sumuronod ang mga butang nga imo ginapanghimo. ⁴ Ang tawo nga nagatinguha nga mangin bantog, wara na ginatago ang anang ginapanghimo. Hay nagahimo run lang man ikaw kang mga milagro nga dya, ipakilala mo run lang ang imo kaugalingun sa tanan." ⁵ (Tungud hay bisan gani ang anang libayun nga laki wara nagapati kana.)

⁶ Gani nga nagkuon si Jesus kananda, "Inyo tana bisan ano oras pwede kamo ka himo kon ano gusto ninyo himoon, pero akun tana bukun pa dya ang igsakto nga tion nga himoon ko ang akun dapat himoon. ⁷ Ang mga tawo sa kalibutan indi makadumut kaninyo, pero ako tana ginadumtan nanda hay ginapahayag ko kananda nga ang andang mga ginapanghimo mga malaot. ⁸ Sige, kamo lang to agto sa Pista. Indi takun mag-agto sa Pista nga dya hay wara pa gid mag-abot ang akun tion." ⁹ Pagkahambal kadya ni Jesus, nagpabilin tana sa Galilea.

Nag-agto si Jesus sa Pista

¹⁰ Pero kang malumbos run ang anang mga libayun nga laki paagto sa Pista, nag-agto man si Jesus rugto, pero sa likum lang kag wara tana magpakita sa mga tawo. ¹¹ Rugto sa Pista, nagasagap ang mga pangulo kang mga Judio kay Jesus. Nagaparapamangkot sanda kadya kon sa diin tana run.

¹² Raku sa mga tawo ang nagahinuring-huring nahangungud kana. Ang iba nagakuon nga, "Mayad tana nga tawo!" Ang iba tana nagakuon man nga, "Bukun ria ti matuod. Ginapatalang na lang ang mga tawo!" ¹³ Pero wara gid ti may naghambal ka tampad nahangungud kana, hay nahadluk sanda sa andang mga pangulo.

¹⁴ Kang naglambot run sa tunga-tunga ang paghiwat kang Pista nag-agto si Jesus sa templo kag nagpanudlo. ¹⁵ Ang mga pangulo kang mga Judio natingala gid. Nagkuon sanda kadya nga, "Paano nangin mainara-

mun ang tawo nga dya man nga wara gani makaeskwela?" ¹⁶ Nagsabat si Jesus kananda, "Ang akun ginapanudlo bukun ti kanakun maghalin kundi sa Dios nga amo ang nagpadara kanakun. ¹⁷ Kon ang sangka tawo gusto nga maghimo kang kabubut-un kang Dios, maman-an na kadya kon ang akun ginapanudlo sa Dios maghalin ukon akun-akun lang. ¹⁸ Ang tawo nga nagapanudlo kang ana-ana lang, gusto lang nga mapadunggan ang anang kaugalingun. Pero ang tawo tana nga gusto nga mapadunggan ang nagpadara kana, dya nga tawo nagahambal kang matuod gid kag bukun ti butigun. ¹⁹ Indi bala nga gintugro ni Moises kaninyo ang Kasugoan? Pero wara ti bisan isara kaninyo nga nagatuman kang Kasugoan. Ti, andut haw nga gusto ninyo ako ipatyun?"

²⁰ Nagsabat ang mga tawo, "Nasudlan ikaw kang yawa ay! Sin-o haw ang nagatinguha nga magpatay kanimo?"

²¹ Nagsabat si Jesus kananda, "Naghimo ako kang sangka milagro, kag tanan kamo natingala. ²² Pero pinsara bala ninyo dyaay: gintudloan kamo ni Moises nga isirkomon ninyo ang inyo nga mga bata nga laki. (Pero sa pagkamatuod karia bukun si Moises ang una nga nagtudlo kang dya nga turumanun, kundi ang inyo nga kaulangan kato anay.) Tungud sa gintudlo nga to ni Moises, ginasirkom ninyo ang inyo nga mga bata nga laki bisan sa Adlaw nga Inugpahuway. ²³ Kar-on, kon ang bata ginasirkom ninyo bisan pa sa Adlaw nga Inugpahuway agud nga indi malapas ang Kasugoan ni Moises, andut sa ano nga nagaugut kamo kanakun hay gin-ayad ko sa Adlaw nga Inugpahuway ang bugos nga lawas kang tawo nga masakitun? ²⁴ Indi kamo magsagad husgar suno sa makita ninyo lang, kundi nga maghusgar kamo sa matarung nga paagi."

Si Jesus run ayhan ang Cristo?

²⁵ Sa amo to nga tion, ang iba tana nga mga tawo sa Jerusalem nagkuon, "Indi bala nga amo dya ang tawo nga ginatinguhaan nanda nga patyun? ²⁶ Pero dya man tana, nagahambal sa atubangan kang mga katawhan, pero wara man ti may nagahambal batok kana. Naman-an run ayhan kang atun mga pangulo nga tana amo ang Cristo? ²⁷ Ogaring kon ang Cristo tana mag-abot, wara ti may nakamaan kon sa diin tana maghalin. Pero ang tawo tana nga dya, naman-an natun kon sa diin tana maghalin."

²⁸ Si Jesus tana, nagapanudlo gihapon sa templo Naghambal tana kang matunog nga nagakuon, "Nakilala matuod ninyo ako, kag naman-an man ninyo kon sa diin ako maghalin. Wara ako mag-abot rugya sa akun lang kaugalingun nga awtoridad. Ang nagpadara kanakun rugya masarigan gid. Wara kamo makakilala

kana. ²⁹ Pero ako nakakilala kana, hay kana ako maghalin kag tana amo ang nagpadara kanakun."

³⁰ Tungud sa ginhambal na nga to, gintinguhaan nanda tana nga idakpun pero wara gid ti bisan isara nga nangahas, tungud hay wara pa mag-abot ang anang tion. ³¹ Bisano pa karia ang natabo, duro gihapon sa mga tawo ang nagtoo kana. Nagkuon sanda, "Kon mag-abot ang Cristo, sobra pa gid ayhan nga mga milagro ang anang pagahimoon sangsa ginahimo kang tawo nga dya?"

May mga Gwardya nga Ginsugo sa Pagdakup kay Jesus

³² Kar-on, nabatian kang mga Fariseo ang mga hinuring-huring nga dya kang mga tawo parte kay Jesus. Gani sanda kag imaw kang mga pangulo kang kaparian nagsugo kang mga gwardya kang templo sa pagdakup kay Jesus. ³³ Nagkuon si Jesus, "Gamay run lang nga tinion ang akun pagpakig-imaw kaninyo, kag pagkatapos karia mabalik run ako sa nagpadara kanakun. ³⁴ Pagasagapun ninyo ako, pero indi ninyo ako makita, kag kon sa diin man ako indi kamo makaagto."

³⁵ Ang mga pangulo tana kang mga Judio nagpina-mangkotanay, "Sa diin bala maagto ang tawo nga dya nga indi run natun tana makita? Maagto tana ayhan sa syudad kang mga bukun ti Judio nga sa diin may mga Judio nga nagairistar kag rugto manudlo sa mga bukun ti Judio? ³⁶ Ano bay ang buut na hambalaun kang nagkuon tana nga, 'pagasagapun ninyo ako pero indi ninyo ako makita,' kag nagkuon pa gid tana nga, 'kon sa diin man ako indi kamo makaagto.'"

Ang Tubig nga Nagatugro kang Kabuhi

³⁷ Katong nag-abot run ang katapusan kag pinakaimportante nga adlaw kang Pista, nagtindug si Jesus kag naghambal sa matunog nga limug nga nagakuon, "Ang bisan sin-o kaninyo nga ginauhaw, magparapit tana kanakun kag mag-inum. ³⁸ Ang bisan sin-o nga nagatoo kanakun, suno sa ginakuon sa Kasulatan, halin sa anang kabuhi magailig ang nagasaragahay nga tubig nga nagatugro kang kabuhi." ³⁹ Ang ginatumud ni Jesus sa ginkuon na nga dya amo ang Balaan nga Ispirito nga mabaton kang mga nagatoo kana. Sa mga tinion nga to wara pa matugro kananda ang Balaan nga Ispirito tungud hay wara pa si Jesus mabayaw kag mahimaya.

Wara Nagsirinanto ang Pagpati kang mga Tawo nahangungud kay Jesus

⁴⁰ Kang mabatian kang iba nga mga tawo sa karakan ang ginkuon nga dya ni Jesus, nagkuon sanda nga, "Amo run gid dya ang Propeta!"

⁴¹ Ang iba tana nagkuon man nga, "Tana amo run gid ang Cristo!"

Pero ang iba tana nagkuon man, "Sa Galilea haw magahalin ang Cristo? ⁴² Ginakuon kabay sa Kasulatan nga ang Cristo magahalin sa linahi ni Haring David, kag tana ibataun sa banwa kang Betlehem nga amo man ang lugar ni Haring David?" ⁴³ Gani nga wara nagsirinanto ang pagpati kang mga tawo tungud kay Jesus. ⁴⁴ Ang iba kananda gusto nga idakpun tana, pero wara gid ti bisan isara kananda nga nagtandug kana.

Ang mga Pangulo kang mga Judio wara Magtoo kay Jesus

⁴⁵ Kar-on, nagbalik ang mga gwardya kang templo sa mga pangulo kang kaparian kag mga Fariseo. Ginpamangkot nanda kadya ang mga gwardya, "Andut haw nga wara ninyo tana dar-a rugya?"

⁴⁶ Nagsabat ang mga gwardya, "Kadya pa lang gid kami nakabati kang tawo nga amo karia ka nami maghambal!"

⁴⁷ Nagkuon ang mga Fariseo nga, "Hasta bala kamo nainto na man? ⁴⁸ May naman-an kamo nga atun mga pangulo ukon kanamun nga mga Fariseo nga nagtoo kana haw? ⁴⁹ Kon parte tana sa mga tawo nga nagadurugok kana, wara sanda ti hinalung-ung nahanungud sa Kasugoan ni Moises. Pakamalaoton gid sanda kang Dios!"

⁵⁰ Isara sa mga pangulo amo si Nicodemo. Tana kadya amo ang nagpakigkita kay Jesus kato anay. Naghambal tana nga, ⁵¹ "Wara kabay nagatugot ang atun Kasugoan nga ang sangka tawo husgaran nga silotan nga wara pa tana maimbistigar kag maman-an kon ano gid ang anang ginahimo?"

⁵² Nagkuon sanda kay Nicodemo, "Daw sa taga-Galilea man ikaw e! Usisaa bala sa Kasulatan kon indi mo masapwan rugto nga wara ti propeta nga taga Galilea." ⁵³ [Pagkatapos kato, ang kada isara kananda nagparauli sa andang mga balay.

Ang Bayi nga Nadakpan nga Nagapakighilawas

8 Pero si Jesus tana nag-agto sa Bukid kang mga Olibo. ² Kang masunod nga adlaw, aga-aga pa gid nga nagbalik si Jesus sa templo. Kag rugto gintiriponan tana kang duro gid karaku nga mga tawo. Gani nagpungko tana kag nagpanudlo kananda. ³ Sa wara lang gid magbuhay nag-abot ang mga manunudlo kang Kasugoan kag ang mga Fariseo. May ginadara sanda nga sangka bayi nga nadakpan nga nagapakighilawas. Ginpatindug nanda tana kadya sa tunga kang mga katawhan ⁴ kag nagkuon sanda kay Jesus, "Maestro, ang dya nga bayi nadakpan sa akto nga nagapakighilawas. ⁵ Suno kabay sa Kasugoan naghambal

si Moises nga ang amo dya nga sahi kang bayi dapat batwun hasta nga mapatay? Ano kar-on bay ang imo makuon?" ⁶ Ginpamangkot nanda si Jesus kang amo dya agud to nga tirawan tana kon ano ang anang isabat para nga may basehan sanda sa pag-akusar kana. Pero ang ginhimo tana ni Jesus, nagduko tana kag nagsulat sa lupa paagi sa anang tudlo. ⁷ Sa sige nanda ka pamangkot kana, nagtungkaaw tana kag nagkuon kananda, "Kon sin-o kaninyo ang wara ti sala, amo tana ang una nga magpakug kang bato sa bayi nga dya." ⁸ Kag dayon nagduko ruman si Jesus kag nagsulat sa lupa. ⁹ Kang pagkabati nanda sa ginkuon nga dya ni Jesus, sara-sara sanda nga nagharalin umpisa sa mga mal-am, hasta nga si Jesus run lang ang nabilin kag ang bayi nga nagatindug man angud rugto. ¹⁰ Nagtungkaaw si Jesus kag nagkuon sa bayi, "Inday, sa diin sanda run? Wara bala ti bisan isara kananda nga naghuggar kanimo?"

¹¹ Nagsabat ang bayi, "Wara gid bisan isara, Sir."

Kag nagkuon si Jesus kana, "Bisan ako wara man naghuggar kanimo. Panaw run to kag indi run gid ikaw magpakasala liwan."]

Si Jesus amo ang Kasanag kang Kalibutan

¹² Naghambal liwan si Jesus sa mga tawo. Kuon na, "Ako amo ang sulo sa kalibutan. Ang bisan sin-o nga nagasunod kanakun indi run gid magkabuhi sa kadulum kundi makaangkun tana kang kasanag nga nagatao kang kabuhi."

¹³ Nagkuon ang mga Fariseo kana, "Ikaw lang man ang nagapamatuod nahanungud sa imong kaugalingun, gani nga ang imo ginapanghambal indi mapatihan."

¹⁴ Nagsabat si Jesus, "Bisan ako ang nagapamatuod nahanungud sa akun kaugalingun ang akun ginapanghambal matuod gid, tungud nga nakamaan ako kon sa diin ako maghalin kag kon sa diin ako magapaagto. Pero kamo tinyo, wara kamo nakamaan kon sa diin ako naghalin ukon diin ako mapaagto. ¹⁵ Ang inyo nga paghuggar suno gid lang sa kon ano ang inyo nga pamaagi bilang mga tawo. Ako tana wara naghuggar sa bisan kay sin-o. ¹⁶ Pero kon maghuggar gid man ako matarung ang akun paghuggar, tungud nga bukun lang ti ako ang naghuggar, kundi nga kaimaw ko ang akun Amay nga amo ang nagpadara kanakun rugya. ¹⁷ Sa inyo kabay Kasugoan nasulat rugto nga kon nagasinanto ang pamatuod kang darwa ka tawo ang andang ginasugid matuod gid? ¹⁸ Ako nagapamatuod nahanungud sa akun kaugalingun, kag ang isara pa gid nga nagapamatuod nahanungud kanakun amo ang akun Amay nga nagpadara kanakun."

¹⁹ Ginpamangkot kang mga Fariseo si Jesus, "Sa diin haw ang imong Amay?"

Nagsabat si Jesus, "Wara ninyo ako nakilala ukon ang akun Amay. Kon nakilala ninyo ako nakilala man ninyo raad ang akun Amay." ²⁰ Ginpanghambal dya tanan ni Jesus kang nagapanudlo tana sa templo, rugto nayon sa ginatagoan kang kwarta. Pero wara gid ti may nagdakup kana tungud hay wara pa mag-abot ang anang tion.

Ginsugid ni Jesus ang Nahanungud sa Anang Kamatayun

²¹ Nagkuon ruman si Jesus kananda, "Magahalin ako kag pagasagapun ninyo ako, pero magakaramatay kamo nga wara mapatawad ang inyo nga mga kasalanan. Kag indi kamo makaagto sa akun pagaagtonan."

²² Dayon nagkuon ang mga pangulo kang mga Judio, "Mapakamatay tana ayhan hay nagkuon tana nga indi kita makaagto sa anang pagaagtonan?"

²³ Nagkuon pa gid si Jesus kananda, "Kamo taga-rugya sa idalum; ako takun taga-rugto sa ibabaw. Kamo taga-rugya sa kalibutan, pero ako bukun ti taga-rugya sa kalibutan nga dya. ²⁴ Amo ria gani nga nagkuon ako kaninyo nga magakaramatay kamo nga wara mapatawad ang inyo nga mga kasalanan. Kon indi kamo magtoo nga 'Ako amo gid ria Ako' magakaramatay gid kamo nga wara mapatawad ang inyo nga mga kasalanan."

²⁵ Ginpamangkot nanda tana, "Sin-o gid ikaw haw?"

Nagsabat si Jesus, "Kon ano ang ginsugid ko kaninyo halin pa kang umpisa amo gid ria ako. ²⁶ Duro raad ang akun mahambal nahanungud kaninyo kag duro man ang akun ihusgar kaninyo. Pero ang nagpadara kanakun masarigan gid, kag kon ano ang akun nabatian kana, amo man ang akun ginasugid sa mga katawhan sa kalibutan."

²⁷ Wara makahangup ang mga nagaparamati nga ang ginahambal ni Jesus amo ang nahanungud sa Amay. ²⁸ Gani nga nagkuon si Jesus kananda, "Sa tion nga ang Anak kang Tawo ibayawun run ninyo, amo to kag maman-an ninyo nga kon ano ang akun ginsugid amo gid ria ako. Kag maman-an man ninyo nga wara ako nagahambal sa akun lang kaugalingun nga awtoridad kundi nga kon ano ang ginatudlo kanakun kang akun Amay amo lang ang akun ginahambal.

²⁹ Ang nagpadara kanakun rugya kaimaw ko pirme, kag wara na gid ako pagbayai tungud nga sa tanan nga tion ginahimo ko ang bisan ano nga makapahamuut kana." ³⁰ Kang ginahambal dya ni Jesus raku nga mga tawo ang nagtoo kana.

Ang Kamatuoran amo ang Magahilway sa mga Tawo

³¹ Nagkuon si Jesus sa mga Judio nga nagtoo kana, "Kon padayon kamo nga magtuman sa akun ginapanudlo matuod gid nga mga disipulo ko kamo, ³² kag maman-an ninyo kon ano ang kamatuoran kag paagi sa dya nga kamatuoran mahilway kamo."

³³ Nagsabat sanda kana, "Mga kaliwat kami ni Abraham, kag wara gid kami nangin uripun ni bisan sin-o. Andut haw nga naghambal ikaw timo nga mahilway kami?"

³⁴ Nagsabat si Jesus kananda, "Sugidan ko kamo kang matuod: ang bisan sin-o nga nagapakasala uripun tana kang sala. ³⁵ Pareho bala kang uripun sa sangka panimalay, tana kadya bukun ti permanente sa dya nga panimalay. Pero ang bata tana kang tagbalay permanente sa dya nga panimalay. ³⁶ Kar-on, kon ang Anak amo ang magahilway kaninyo, kundi nga matuod run gid tana nga hilway kamo! ³⁷ Nakamaan ako nga mga kaliwat kamo ni Abraham. Pero ginatinguhaan pa gid ninyo ako nga ipatyun, tungud hay indi kamo gusto magbaton kang akun mga ginapanudlo.

³⁸ Ginasugid ko kaninyo kon ano ang ginpakita kanakun kang Amay. Kamo tana, kon ano ang ginakuon kang inyo tatay amo man ang inyo ginahimo."

³⁹ Nagsabat sanda, "Si Abraham amo ang amun ulang."

Nagkuon si Jesus kananda, "Kon matuod nga mga kaliwat kamo ni Abraham, pagahimoon man ninyo raad ang mga ginpanghimo na kato anay. ⁴⁰ Pero kar-on, ginatinguhaan ninyo ako nga ipatyun - ako nga nagsugid lang man kaninyo kang kamatuoran nga akun nabatian sa Dios. Wara naghimo si Abraham kang ginahimo ninyo nga ria. ⁴¹ Inyo tana, kon ano ang ginahimo kang inyo nga tatay amo man ang inyo ginahimo."

Nagsabat ang mga Judio, "Bukun tamun ti bata sa luwas! Ang Dios mismo amo gid lang ang amun Tatay."

⁴² Nagkuon si Jesus kananda, "Kon matuod nga ang Dios amo ang inyo Tatay, pagahigugmaun ninyo ako hay kana ako maghalin, kag tulad rugya run ako. Wara ako mag-abot rugya sa akun lang kaugalingun nga kabubut-un, kundi nga tana ang nagpadara kanakun.

⁴³ Andut sa ano nga indi kamo makahangup kang akun ginapanghambal? Hay tungud nga indi kamo makaagwanta sa pagpamati ka akun mga pulong.

⁴⁴ Kamo, ang inyo nga tatay amo ang Yawa. Kag kon ano ang gusto kang inyo tatay amo man ang inyo gusto nga himoon. Manugpatay tana nga daan halin pa kang una. Wara tana ti labut sa kamatuoran, hay wara gid ti kamatuoran nga masapwan kana. Ang tanan nga ginapanghambal na puro lang binutig. Amo gid

ria ang anang kinaugali hay butigun tana kag tana ang ginahalinan kang tanan nga kabutigan. ⁴⁵ Ako tana nagasugid kaninyo kang kamatuoran, amo ria nga wara kamo nagapati kanakun. ⁴⁶ Sin-o abi kaninyo ang makapamatuod nga ako nakasala? Kar-on bisan pa nga nagahambal ako kang matuod, andut haw nga indi kamo magpati kanakun? ⁴⁷ Ang tawo nga ana kang Dios nagapamati sa ginahambal kang Dios. Ang kabangdanan nga wara kamo nagapamati sa anang ginapanghambal amo nga bukun kamo ti ana."

Si Jesus kag si Abraham

⁴⁸ Nagsabat ang mga Judio kana, "Husto gid man kami sa pagkuon nga ikaw Samaritanhun kag nasab-an kang panulay!"

⁴⁹ Nagkuon si Jesus, "Wara takun nasudlan kang panulay. Ginapadunggan ko lang ang akun Amay, pero kamo, ginainsultohan ninyo ako. ⁵⁰ Wara takun nagahandum nga mapadunggan ako. Pero may dyan nga nagahandum nga mapadunggan ako kang mga tawo. Kag tana ang nagahusga. ⁵¹ Sugidan ko kamo: ang bisan sin-o nga nagatuman kang akun ginahambal indi run gid tana makaagum kang kamatayun."

⁵² Dayon nagkuon ang mga Judio kay Jesus, "Kar-on napat-ud run gid namun nga nasab-an ikaw kang panulay. Indi bala nga si Abraham napatay, kag amo man ang mga propeta? Pero kar-on tana nagakuon ikaw nga ang bisan sin-o nga nagatuman kang imong mga ginahambal indi run gid makaagum kang kamatayun. ⁵³ Labaw pa ikaw haw sangsa amun ulang nga si Abraham? Tana gani napatay, kag ang mga propeta amo man. Sin-o run gid timo haw?"

⁵⁴ Nagsabat si Jesus, "Kon ako lang ang magpadungug kang akun kaugalingun, wara ti pulos ang dungug ko nga ria. Ang akun Amay nga ginakilala ninyo nga inyo Dios, amo tana ang nagapadungug kanakun. ⁵⁵ Bisan wara ninyo tana nakilala, ako takun kilala ko tana. Kon magkuon ako nga wara nakun tana nakilala magagwa nga butigun ako pareho kaninyo. Pero kilala ko gid tana kag ginatuman ko ang anang mga pulong. ⁵⁶ Ang inyo ulang nga si Abraham nalipay ka mayad kang naman-an na nga ako magaabot rugya sa kalibutan. Nakita na gid man kag nasadyahan gid tana."

⁵⁷ Nagkuon ang mga Judio kana, "Wara pa gani magsingkwenta ang edad mo, nakita mo run si Abraham?"

⁵⁸ Nagsabat si Jesus, "Sugidan ko kamo: wara pa matawo si Abraham dya run ako nga daan."

⁵⁹ Amo to kag namurot sanda ka mga bato para batwun si Jesus. Pero si Jesus nagpanago kag maghalin sa templo.

Si Jesus Nag-ayad kang Tawo nga Bulag

⁹ Samtang nagapanaw si Jesus, may nakita tana nga sangka tawo nga bulag halin pa kang anang pagkatawo. ² Ginpamangkot tana kang anang mga disipulo, "Maestro, andut haw nga natawo tana nga bulag? Sin-o bala ang nakasala, tana ukon ang anang mga ginikanan?"

³ Nagsabat si Jesus, "Natawo nga bulag ang tawo nga dya, indi tungud sa anang sala ukon sa sala kang anang mga ginikanan kundi agud to nga paagi kana mapakita ang gahum kang Dios. ⁴ Samtang adlaw pa kinahanglan gid nga himoon natun ang ginapahimo kang nagpadara kanakun rugya. Hay magaabot ang gabii nga wara run gid ti may makaobra. ⁵ Samtang rugya ako sa kalibutan ako ang nagatugro kang kasanag sa mga katawhan sa kalibutan."

⁶ Pagkatapos na hambal kadya, nagdupra tana sa lupa, kag naghimo kang lao kag ginhampul dya sa mata kang bulag. ⁷ Dayon, nagkuon tana sa bulag, "Agto ikaw sa tubig nga pararigosan sa Siloam kag magpanghilam-os." (Ang buut hambalun kang pulong nga Siloam "Ginpadara.") Amo to kag nag-agto ang bulag sa Siloam kag nagpanghilam-os, kag kang pagbalik na makakita tana run.

⁸ Ang anang mga kaingud kag mga tawo nga nakakita kauna kana nga nagapakilimos nagkuon, "Amo bay dya ang tawo nga nagasagi pungko kag nagapakilimos?"

⁹ Ang iba tana nagkuon nga tana gid man. Pero ang iba tana nagkuon, "Bukun ti tana ria. Anggid lang tana sa tawo nga to."

Pero ang tawo tana mismo nagkuon, "Ako gid tana to."

¹⁰ Ginpamangkot nanda tana, "Ti, paano bay nga makakita run ikaw?"

¹¹ Nagsabat tana, "Ang tawo bala nga ginatawag nanda nga si Jesus naghimo kang lao kag ginhampul na dya sa akun mata. Pagkatapos ginkun-an na ako nga maagto sa Siloam kag magpanghilam-os. Gani nga nag-agto man ako kag magpanghilam-os, kag dayon makakita run ako!"

¹² Ginpamangkot pa gid nanda tana, "Sa diin run bay tana?"

Nagsabat ang tawo, "Ambay, wara ako kamaan."

Gin-usisa kang mga Fariseo ang tawo nga gin-ayad

¹³ Pagkatapos kato, gindara kang mga tawo sa mga Fariseo ang tawo nga kato anay bulag. ¹⁴ Adlaw gali nga Inugpahuway katong si Jesus maghimo kang lao kag ayadun ang tawo nga bulag. ¹⁵ Amo to kag ginpamangkot man kang mga Fariseo ang tawo kon paano nga makakita run tana. Nagsabat tana kananda, "Gin-

hampulan na kang lao ang akun mata dayon nag-panghilam-os ako, kag makakita run ako."

¹⁶ Ang iba sa mga Fariseo nagkuon, "Ang tawo nga dya bukun ti pinadara kang Dios, tungud hay wara tana nagatuman kang kasugoan nahanungud sa Ad-law nga Inugpahuway." Pero ang iba tana nagkuon, "Imposible man tana nga ang sangka tawo nga makasasala makahimo kang milagro pareho kadya." Amo to kag wara sanda magsirinanto.

¹⁷ Ginpamangkot liwan nanda ang tawo nga kato anay bulag, "Ikaw tana, ano bay makuon nimo nahanungud sa tawo nga to hay ikaw tana ang anang gin-ayad sa pagkabulag."

Nagsabat ang tawo, "Propeta tana!"

¹⁸ Pero ang mga pangulo kang mga Judio indi mag-pati sa gihapon nga tana bulag anay kag tulad makakita run. Gani nga ginpatawag nanda ang anang mga ginikanan, ¹⁹ kag ginpamangkot, "Bata ninyo dya tana nga hambal ninyo natawo nga bulag? Ti, andut haw nga makakita run tana tulad?"

²⁰ Nagsabat ang anang mga ginikanan, "Nakamaan kami nga tana bata namun, kag tana natawo nga bulag. ²¹ Pero kon paano nga makakita run tana kadya, kag kon sin-o ang nag-ayad kana wara tamun kamaan karia. Pamangkota ninyo tana. May buut run man tana karia; makasarang run man tana karia sa paghambal para sa anang kaugalingun." ²² Ginhambal dya kang anang mga ginikanan hay nahadluk sanda sa mga pangulo kang mga Judio. Tungud nga ang mga pangulo kang mga Judio nga dya nagsurogtanay run nga daan nga ang bisan sin-o nga magkilala kay Jesus bilang Cristo pagasikwayun sa sinagoga. ²³ Amo gani ria nga nagkuon sanda nga, "Pamangkota ninyo tana. May buut run man tana karia."

²⁴ Gintawag ruman nanda ang tawo nga kato anay bulag kag nagkuon sanda kana, "Magsugid ikaw kang matuod sa atubangan kang Dios, hay kon kanamun lang tana, nakamaan kami nga ang tawo nga to makasasala."

²⁵ Nagsabat ang tawo, "Wara takun kamaan kon makasasala man tana ukon bukun. Ang naman-an ko lang tana, amo nga bulag ako anay, pero tulad makakita run ako."

²⁶ Ginpamangkot ruman nanda tana, "Ano haw ang ginhimo na kanimo? Paano na ikaw bay gin-ayad?"

²⁷ Nagsabat tana, "Ginsugidan ko run kamo; wara man kamo nagapamati mong. Andut haw nga gusto ruman ninyo mabatian? Gusto ninyo man haw nga mangin anang disipulo?"

²⁸ Amo to kag gin-insultohan nanda tana, "Disipulo ikaw kang tawo nga to! Kami tamun mga disipulo ni Moises. ²⁹ Nakamaan kami nga ang Dios nag-pakighambal kay Moises. Pero kon parte tana sa tawo nga to, wara gani tamun kamaan kon sa diin tana

maghalin!" ³⁰ Nagsabat ang tawo, "Abu, katingalahan ba! Gin-ayad na ako sa akun pagkabulag pero makuon kamo nga wara kamo kamaan kon sa diin tana maghalin. ³¹ Naman-an bay natun nga ang Dios wara nagasabat sa tawo nga makasasala? Pero ginasabat na ang tawo nga nagatahod kana kag nagatuman sa anang kabubut-un. ³² Halin pa kauna wara pa gid kita makabati nga may nag-ayad sa tawo nga halin pa sa anang pagkatawo bulag run nga daan. ³³ Kon ang tawo nga to bukun ti pinadara kang Dios, wara gid tana ti may mahimo."

³⁴ Ginsabat tana kang mga pangulo kang mga Judio, "Ikaw nga makasasala run nga daan halin pa kang pagkatawo nimo, ikaw pa tulad ang magatudlo kana-mun!" Pagkatapos kato ginpalayas nanda tana sa bal-ay-tiriponan kang mga Judio.

Ispiritohanun nga Pagkabulag

³⁵ Kar-on, nabatian ni Jesus nga ginpalayas kang mga pangulo kang mga Judio ang tawo nga kato anay bulag. Kang makita na dya, ginkun-an na, "Nagatoo bala ikaw sa Anak kang Tawo?"

³⁶ Nagpamangkot ang tawo, "Sin-o bay tana, Sir? Sogidi ako agud to nga magatoo ako kana."

³⁷ Nagsabat si Jesus, "Nakita mo run tana. Ang nagapakigsugidanun kanimo tulad kadya amo tana."

³⁸ Nagkuon ang tawo, "Ginoo, nagatoo ako!" Dayon nagluhod tana sa atubang ni Jesus sa pagsimba kana.

³⁹ Nagkuon si Jesus kana, "Nag-abot ako sa kalibutan para maghusga agud to nga ang mga tawo nga bulag amo sanda ang makakita kag ang mga tawo nga bukun ti bulag amo sanda ang mabulagan."

⁴⁰ Ang iba nga mga Fariseo nga rapit kana nakabati sa anang ginkuon, kag nagkuon sanda kana, "Ano ang gusto mo hambalun, nga hasta kami mga bulag man sa kamatuoran?"

⁴¹ Nagkuon si Jesus, "Kon mga bulag raad kamo kundi nga wara kamo ti sala. Pero tungud hay nagakuon kamo nga bukun kamo ti bulag sa kamatuoran, nagakahulogan lang nga ang inyo sala rugyan sa gihapon kaninyo."

Ang Paraanggidan nahanungud sa Manugbantay kang Karnero

10 Nag-istorya si Jesus kang paraanggidan. Kuon na, "Sugidan ko kamo: ang tawo nga nagasulud sa toril kang mga karnero pero wara tana nagaagi sa pwertahan na kadya, kundi nga nagatakras tana sa lain nga aragyan, ria nga tawo takawan kag bandido. ² Ang tawo tana nga nagaagi sa pwertahan kang toril amo ang manugbantay kang karnero. ³ Ginapasulud tana kang bantay kang pwertahan; ang mga karnero nagapamati sa anang limug. Ginatawag na ang mga

karnero sa andang mga ngaran kag ginatuytoy na sanda pagwa sa toril. ⁴ Kon mapagwa na run ang tanan na nga mga karnero, nagauna tana kananda sa pagpanaw kag nagasunod sanda kana tungud nga kilala nanda ang anang limug. ⁵ Ang mga karnero indi gid magsunod sa tawo nga wara nanda makilala. Mag-aparalagyo sanda kana tungud nga indi nanda makilala ang anang limug.”

⁶ Gin-istorya kananda ni Jesus ang paraanggidan nga dya pero wara nanda mahangpi kon ano gid ang buut na ipahangup kananda.

Ginpaanggid ni Jesus ang Anang Kaugalingun sa sangka Mayad nga Manugbantay kang Karnero

⁷ Gani nga nagkuon ruman si Jesus, “Sugidan ko kamo: ako ang pwertahan nga ginaagyan kang mga karnero. ⁸ Ang mga nag-abot una kanakun mga takawan kag bandido. Pero wara magsapak kananda ang mga karnero. ⁹ Ako amo ang pwertahan. Ang bisan sin-o nga nagaagi kanakun maluwas. Pagusto tana sa pagsulud kag sa paggwa kag makakita tana kang anang hararban. ¹⁰ Ang takawan tana nagaabot para lang magpanakaw, magpatay kag magpangguba. Ako tana nag-abot agud to nga paagi kanakun makaangkun sanda kang kabuhi kag maaguman nanda ang mabinungahun nga pagkabuhi.

¹¹ “Ako ang mayad nga manugbantay kang karnero. Ang mayad nga manugbantay handa magtaya kang anang kabuhi para sa mga karnero. ¹² Ang tawo tana nga ginasuholan lang nga magbantay, ginabayaan na ang mga karnero kag magpalagyo kon makita na nga may lubo nga nagaabot hay bukun tana ti manugbantay kag bukun ti tana ang nagapanag-iyang mga karnero. Gani ang mga karnero pagatukbun kang lubo kag magahirinuplaag sanda kadya. ¹³ Ang tawo nga dya magapalagyo tungud nga tana ginasuholan lang kag wara tana nagakabalaka sa mga karnero. ¹⁴ Ako ang mayad nga manugbantay kang karnero. Kilala ko ang akun mga karnero kag kilala man nanda ako, ¹⁵ pareho nga ako kilala kang akun Amay kag tana kilala ko man. Kag handa ako nga itaya ang akun kabuhi para sa akun mga karnero. ¹⁶ May iba pa ako nga mga karnero nga wara rugya sa toril nga dya. Kinahanglan man nga dar-un ko sanda rugya kag sanda magapamati kang akun limug. Kag mangin isara run lang sanda ka panung nga may isara ka manugbantay.

¹⁷ “Ginahigugma ako kang akun Amay tungud nga ginahalad ko ang akun nga kabuhi agud to nga angkunun dya liwan. ¹⁸ Wara ti may makabuul kang akun kabuhi, kundi nga ginatao ko dya kang bulontad. May gahum ako sa pagtao kang akun kabuhi, kag may gahum man ako sa pagbawi kadya. Amo dya ang sugo kanakun kang akun Amay.”

¹⁹ Tungud sa mga ginpanghambal nga dya ni Jesus, nagbinahin-bahin ruman ang mga Judio. ²⁰ Duro kananda ang nagkuon, “Nasudlan tana kang panulay kag nagaumang. Andut sagad kamo ka pamati kana?”

²¹ Pero ang iba tana nagkuon, “Ang tawo nga nasudlan kang panulay indi makahambal kang pareho karia. Kag isara pa, ang panulay indi makaayad kang tawo nga bulag.”

Ang mga Judio Wara Magtoo kay Jesus

²² Kar-on, nag-abot ang tion nga ang mga Judio nagasaulog sa Jerusalem kang andang Pista nahanungud sa Paghalad kang Templo. Tagraramig run kato, ²³ kag si Jesus nagapanaw-panaw sa Balkon ni Solomon rugto sa templo. ²⁴ Sa wara lang gid magbuhay kato, may mga Judio nga nagpalibot kana kag nagkuon sanda, “Hasta san-o bay ang imo pagpahawat-hawat kanamun? Kon ikaw amo ang Cristo, sugidi kami kang maathag.”

²⁵ Nagsabat si Jesus, “Ginsugidan ko run kamo, ugaring wara kamo nagapati. Ang mga milagro nga akun ginpanghimo paagi sa awtoridad kang akun Amay amo ang nagapamatuod nahanungud kanakun.

²⁶ Pero wara gid man kamo nagapati, tungud nga bukun kamo ti akun mga karnero. ²⁷ Ang akun mga karnero nagapamati kanakun. Kilala ko sanda kag nagasunod sanda kanakun. ²⁸ Ginatugroan ko sanda kang kabuhi nga wara ti katapusan kag sanda kadya indi gid mapatay. Wara ti bisan sin-o nga makaagaw kananda sa akun alima. ²⁹ Ang akun Amay gamhanan sa tanan, tana ang nagtugyan kananda kanakun. † Wara ti bisan sin-o nga makaagaw kananda sa alima kang akun Amay. ³⁰ Ako kag ang akun Amay isara gid lamang.”

³¹ Pagkabati kang mga pangulo kang mga Judio sa ginhambal ni Jesus nga to, namurot sanda kang mga bato agud batwun tana. ³² Dayon nagkuon si Jesus kananda, “Naghimo ako kang duro nga mga mayad nga buhat kag nakita ninyo dya. Ginpahimo dya kanakun kang akun Amay. Diin bay sa akun nga mga ginbuhat ang kabangdanan nga batwun ninyo ako?”

³³ Nagsabat sanda, “Bukun ti sa mga mayad nimo nga buhat nga batwun ikaw namun, kundi sa kabangdanan nga ginainsultohan nimo ang Dios tungud nga ikaw tawo lang pero ginakabig mo ang imo kaugalingun nga Dios.”

³⁴ Nagkuon si Jesus kananda, “Nasulat kabay sa inyo Kasugoan nga ang Dios naghambal sa mga tawo nga sanda nga dios? ³⁵ Kar-on, kon sanda nga mga gintugyanan kang pulong kang Dios gintawag na nga mga dios—kag ang kasulatan indi pwede baliwaraun—

† sa iba nga sinulat; Ang gintugyanan kanakun kang akun Amay mas gamhanan sa tanan

³⁶ ako takun ginpili kang Amay mismo kag ginpadara rugya sa kalibutan. Andut haw nga pasibangdan ninyo ako nga ginainsultohan ko ang Dios hay nagkuon ako nga ako anang Anak? ³⁷ Kon wara ako nagahimo kang hirikoton kang Dios, indi kamo magpati kanakun!

³⁸ Pero kon ako nagahimo kang hirikoton kang Dios, bisan pa nga indi kamo magpati kanakun mismo, pati hi lang ninyo ang akun mga ginapanghimo agud to nga maman-an gid ninyo kamayad nga ang Amay rugya kanakun, kag ako rugyan kana."

³⁹ Tungud sa ginhambal nga to ni Jesus gintinguhaan ruman nanda tana nga idakpun, pero nakalikaw tana kananda.

⁴⁰ Naghalin tana kag nagtabok liwan sa suba kang Jordan, rugto sa lugar nga sa diin si Juan nagpangbawtiso kato anay. Kag nagtiner si Jesus rugto. ⁴¹ Duro nga mga tawo ang nag-aragto kana. Nagkuon sanda, "Wara maghimo kang makatiringala nga buhat si Juan, pero ang tanan nga anang ginpanghambal nahanungud sa tawo nga dya puros matuod." ⁴² Kag duro nga mga tawo sa lugar nga to ang nagtoroo kay Jesus.

Si Lazaro Napatay

11 May sangka tawo nga ginahingaranan kay Lazaro kag dya tana nagamasakit. Nagaistar tana sa Betania imaw kang anang mga bugto nga sanday Maria kag Marta. ² (Si Maria nga dya amo ang nagbu-bo anay ka pahamot sa kahig kang Ginoo kag gintrapohan na dya kang anang buhok. Ang ana kadya nga bugto nga si Lazaro amo ang nagamasakit.) ³ Amo to kag nagpasugo ang magbugto nga sanday Maria kag Marta kay Jesus nga nagakuon, "Ginoo, ang imong suud nga amigo nagamasakit."

⁴ Pagkabati ni Jesus kadya, nagkuon tana, "Ang masakit nga dya ni Lazaro indi magresulta sa kamatayun, kundi agud to nga mapadunggan ang Dios kag paagi kadya mapadunggan man ang Anak kang Dios."

⁵ Palangga gid ni Jesus si Marta kag ang anang bugto nga si Maria, kag amo man ang andang libayun nga si Lazaro. ⁶ Pero pagkabati ni Jesus nga si Lazaro nagamasakit, nagpaligad pa gid tana kang darwa ka adlaw sa lugar nga anang ginatiniran. ⁷ Pagkatapos karia, nagkuon tana sa anang mga disipulo, "Dali, mabalik ta sa Judea."

⁸ Nagsabat sanda, "Maestro, kasan-o lang bay to nga gintinguhaan ikaw nga batwun kang mga Judio, tapos kar-on, mabalik pa ikaw rugto?"

⁹ Nagsabat si Jesus kananda, "May napulo'g darwa kabay ka oras sa sangka adlaw? Gani kon magpanaw ang tawo samtang may adlaw pa indi tana makasandad, hay masanag pa ang kalibutan. ¹⁰ Pero kon sa

gabii tana magpanaw, makasandad tana hay madulum ang anang ginapanawan."

¹¹ Pagkahambal na kadya, nagkuon pa gid tana kananda, "Ang atun amigo nga si Lazaro nagakaturug. Maagto ako rugto agud pukawun tana."

¹² Nagsabat ang anang mga disipulo, "Ginoo, kon nagakaturug tana, maayad tana karia."

¹³ Abi tana nanda nga nagakaturug matuod sa Lazaro. Pero ang buut tana hambalun ni Jesus nga si Lazaro napatay run.

¹⁴ Gani nga ginsugid lamang ni Jesus kang maathag. Nagkuon tana, "Patay run si Lazaro. ¹⁵ Pero tungud kaninyo, nalipay ako nga wara ako rugto, agud to nga magatoo kamo kanakun. Dali kamo run, maagto ta kana."

¹⁶ Si Tomas nga ginatawag "Kapid" nagkuon sa anang mga kaimawan nga mga disipulo, "Sige, mapanaw man kita agud to nga mapatay kita imaw kana."

Si Jesus amo ang Nagabanhaw kag Nagatugro kang Kabuhi

¹⁷ Kang pag-abot ni Jesus sa Betania naman-an na nga si Lazaro apat run ka adlaw nga nalubung. ¹⁸ Ang Betania mga tatlo ka kilometro ang anang karayuun sa Jerusalem, ¹⁹ gani nga raku nga mga Judio ang nag-aragto kanday Marta kag Maria agud lipayun sanda tungud kang pagkapatay kang andang bugto. ²⁰ Kang mabatian ni Marta nga si Jesus nagapaabot, naggwa tana sa pagsug-alaw kana. Pero si Maria tana nagpabilin sa balay. ²¹ Pag-abot ni Marta kay Jesus, nagkuon tana kadya, "Ginoo, kon rugya ikaw raad, wara mapatay ang akun bugto. ²² Pero nakamaan ako nga bisan kadya, ang bisan ano nga imo pangayoon sa Dios igatugro na kanimo."

²³ Nagkuon si Jesus kana, "Ang imong bugto mabuhi liwan."

²⁴ Nagsabat si Marta, "Huid, naman-an ko nga mabuhi tana liwan kon banhawun run ang mga patay sa urihi nga mga inadlaw."

²⁵ Dayon nagkuon si Jesus kana, "Ako amo ang nagabanhaw kag ang nagatugro kang kabuhi. Ang bisan sin-o nga nagatoo kanakun, bisan mapatay tana, mabuhi tana liwan. ²⁶ Kag ang bisan sin-o nga buhi pa nga nagatoo kanakun indi run gid mapatay. Nagapati bala ikaw sa ginkuon ko nga dya?"

²⁷ Nagsabat si Marta, "Huid, Ginoo, nagapati ako nga ikaw amo ang Cristo, ang Anak kang Dios, nga magaabot sa kalibutan."

Naghibi si Jesus

²⁸ Pagkahambal ni Marta kadya, nagbalik tana sa balay kag gintawag si Maria kag ginhani-hanihan, "Rugya

ang Maestro, ginapatawag na ikaw.”²⁹ Pagkabati ni Maria kadya, nagdali-dali tana tindug kag mag-agto kay Jesus.³⁰ Si Jesus tana wara pa makadangat sa banwa, kundi nga rugto pa tana sa lugar nga ginsug-alawan kana ni Marta.³¹ Ang mga Judio tana nga imaw ni Maria sa balay nga nagalipay kana, kang pagkakita nanda nga nagdali-dali tana tindug kag maggwa, nagsunod man sanda kana, hay abi nanda maagto tana sa rulubngan para rugto magparanangisun.

³² Kang pag-abot ni Maria sa lugar nga rugto si Jesus kag pagkakita ni Maria kana, nagluhod tana sa may kahig nayon ni Jesus kag nagkuon, “Ginoo, kon rugya gid ikaw raad, wara mapatay ang akun bugto.”

³³ Kang makita ni Jesus si Maria nga nagahibi kag amo man ang mga Judio nga nagtarawas kana, natan-dug ang anang baratyagun kag natublag gid tana.

³⁴ Dayon nagkuon tana, “Diin ninyo tana ginlubung?” Nagsabat sanda, “Dali bala, Ginoo, kag sulnga.”

³⁵ Naghibi si Jesus.

³⁶ Dayon ang mga Judio nagkuon, “Turuka lang bala ninyo kon daw ano na gid ka palangga si Lazaro!”

³⁷ Pero ang iba tana kananda nagmuno, “Gin-ayad na kabay ang tawo nga bulag? Indi na ayhan mahimo nga mapunggan ang pagkamatay kang tawo nga ria?”

Ginbuhi liwan ni Jesus si Lazaro

³⁸ Natandug ruman ang baratyagun ni Jesus. Kag nag-agto tana sa may rulubngan. Dya sangka kweba nga anang ba-ba natakpan ka bato.³⁹ Nagkuon si Jesus, “Bul-a ninyo ang bato!”

Si Marta tana nga bugto kang napatay nagkuon, “Pero Ginoo, sa tulad nagapanimaho run tana karia, hay apat run kabay ka adlaw nga napatay tana?”

⁴⁰ Naghambal si Jesus kana, “Nagkuon kabay ako kanimo nga kon magatoo lang ikaw makita nimo ang pagkagamhanan kang Dios?”

⁴¹ Amo to kag ginbuul nanda ang bato. Dayon nag-tangra si Jesus kag naghambal, “Amay, nagapasalamat ako nga ginpamatian mo ako.⁴² Naman-an ko nga nagapamati ikaw pirme kanakun. Pero ginakuon ko dya tungud lang kang mga tawo nga nagatirindug rugya kadya agud to nga sanda magapati nga ikaw ang nagpadara kanakun rugya sa kalibutan.”

⁴³ Pagkakuon kadya ni Jesus, nagsinggit tana, “Lazaro, gwa rugyan!”⁴⁴ Kag naggwa ang patay. Ang anang mga alima kag kahig nabarahosan kang panap-tun, kag ang anang itsura naputos man kang panap-tun. Dayon nagkuon si Jesus kananda, “Badbadi ninyo tana kag papanawa.”

Ang Plano nga Pagpatay kay Jesus

⁴⁵ Gani, duro sa mga Judio nga nagbisita kanday Maria kag nakakita kang ginhimo ni Jesus ang nag-

toroo kana.⁴⁶ Pero ang iba tana kananda nag-agto sa mga Fariseo kag nagsugid kang ginhimo ni Jesus.

⁴⁷ Gani ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga Fariseo nagpatawag kang pagtiriripon kang konseho. Nagkuon sanda, “Ano bay ang himoon ta kadya? Raku run nga mga milagro ang ginahimo kang tawo nga dya.⁴⁸ Kon pabay-an lang natun tana nga magpaday-on sa ginahimo na nga dya, magatoroo kana ang tanan nga mga tawo. Kag ang matabo, surongon kita kang mga Romanhun kag ranggaun ang atun templo kag ang bug-os natun nga nasyon!”

⁴⁹ Ang isara kananda kadya nga ginahingaranan kay Caifas, nga amo ang pinakamataas nga pari kang tuig nga to naghambal sa konseho. Kuon na, “Mga wara gid kamo ti naman-an!⁵⁰ Wara ninyo haw mapinsari nga mas mayad para kaninyo nga may isara nga map-atay para sa katawhan sangsa malaglag ang bug-os nga nasyon?”

⁵¹ Ang matuod karia, wara maghambal si Caifas kang dya nga mga purulongon nga ana-ana lang, kundi nga bilang pinakamataas nga pari kang tuig nga to nagpanagna tana nga si Jesus mapatay para sa nasyon kang mga Judio.⁵² Kag bukun lang para sa nasyon kundi nga para man tiponon nga mangin isara run lang ang mga kabataan kang Dios nga nagrinapta sa bilog nga kalibutan.⁵³ Gani umpisa kang adlaw nga to nagplano ang mga pangulo kang mga Judio nga patyun si Jesus.

⁵⁴ Amo to kag si Jesus wara run nagpasayang-sayang sa mga Judio. Ang ginhimo na, nag-agto tana sa banwa nga ginatawag Efraim, sangka lugar nga marapit sa disyerto. Kag rugto nagtiner tana imaw kang anang mga disipulo.

⁵⁵ Kar-on, marapit run lang ang Pista kang mga Judio parte sa Paglampuwas Kag raku nga mga tawo ang nagturukad sa Jerusalem halin sa mga kabanwahanan agud himoon ang seremonya parte sa pagpakalimpyo antes ang Pista.⁵⁶ Ginasagap nanda si Jesus kag naga-pamangkotanay samtang nagatiritindug sanda sa templo. Kuon nanda, “Ano sa banta ninyo, maagto tana ayhan sa Pista?”⁵⁷ Pero ang mga pangulo kang kaparian kag ang mga Fariseo nagmando run nga daan nga ang bisan sin-o nga nakamaan kon sa diin si Jesus magsugid kananda agud to nga idakpun nanda si Jesus.

Ginbu-boan ni Maria kang Agwa ang Kahig ni Jesus

12 Anum ka adlaw antes ang Pista, nag-abot si Jesus sa Betania, ang lugar nga ginaistaran ni Lazaro, ang tawo nga anang ginbuhi liwan.² Kag rugto naghimus sanda kang rayaponon para kay Jesus. Si Marta ang nagasirbe, kag si Lazaro tana isara sa mga nagakaun kaimaw ni Jesus sa lamisa.³ Si Maria tana

nagbuul kang tama gid ka marahalun nga agwa nga puro nardo † nga ang anang karakuun kadya mga tunga sa litro. Pagkatapos ginbu-bo na dya sa kahig ni Jesus, kag gintrapohan kang anang buhok. Gintugub ka hamot kang agwa ang bilog nga balay. ⁴ Si Judas Iscariote nga isara man sa mga disipulo ni Jesus (nga amo ang magatraidor kana sa urihi), nagkuon, ⁵ “Andut haw nga wara run lang ginbaligya ang agwa nga dya sa bili nga 300 ka kwarta nga pilak kag ang bayad ipanagtag sa mga pobre?” ⁶ Ginhambal na dya indi kuon nga nagakabalaka tana sa mga pobre, kundi tungud nga takawan tana. Si Judas nga dya ang nagakaput kang surudlan kang andang kwarta, kag pirme na dya ginabul-an.

⁷ Nagsabat si Jesus, “Pabay-i lang tana! Pabay-i tana nga itigana dya sa akun lubung. ⁸ Ang mga imol kaimaw ninyo pirme. Pero ako tana, maabot ang tion nga indi run ninyo makaimaw.”

Ang Plano nga Patyun si Lazaro

⁹ Kar-on, kang nabalitaan kang duro-duro nga mga Judio nga si Jesus rugto sa Betania, nag-aragto sanda rugto. Indi lang tungud kay Jesus kundi nga gusto man nanda makita si Lazaro nga anang ginbuhi liwan halin sa minatay. ¹⁰ Amo to kag nagplano ang mga pangulo kang kaparian nga pati si Lazaro patyun man nanda ¹¹ hay tungud kana raku nga mga Judio ang nagbiriya kananda kag nagtoroo kay Jesus.

Ang Pagsulud ni Jesus sa Jerusalem

¹² Kang masunod nga adlaw, nabatian kang duro-duro nga mga tawo nga nag-aragto sa Pista nga si Jesus nagapaabot run sa Jerusalem. ¹³ Ang ginhimo nanda, nagpamuul sanda kang mga dahon kang palma kag naggurowa sa syudad sa pagsug-alaw kay Jesus. Nagasinggitan sanda nga nagakuon,

“Dayawun ta ang Dios!” ††

Pakamayadun ang nagaabot nga ginpadara kang Ginoo;

Pakamayadun kang Dios ang Hari kang Israel!

¹⁴ Nakakita si Jesus kang sangka tinday nga asno, kag nagsakay tana rugya kadya. Amo gid dya ang ginatumud kang ginakuon sa Kasulatan nga,

¹⁵ “Indi kamo magkahadluk,

Kamo nga mga taga-Sion;

Ang inyo nga hari nagaabot run

nga nagasakay sa tinday nga asno!”

¹⁶ Sa mga tinion nga to wara mahangpi kang mga disipulo ang kahulogan kang mga nagakaratabo nga to. Pero kang si Jesus nabanhaw run kag ginhimaya,

† nardo; sangka klase ka tanum nga ang anang gamot kag sanda ginabul-an kang duga nga ginahimo nga pahamot †† ang orihi-nal na nga tinaga kadya, “Hosanna!”

amo to kag nadumduman nanda nga ang nagkaratabo nga dya nasulat run sa Kasulatan parte kana, kag amo dya ang ginhimo kang mga tawo kana.

¹⁷ Duro nga mga tawo ang nakakita katong itawgun ni Jesus si Lazaro sa rulubngan kag ginbuhi na liwan dya halin sa minatay kag dya sanda ang nagsige ka panugid kang andang nakita nga to. ¹⁸ Gani nga raku gid nga mga tawo ang nagsug-alaw kay Jesus, hay nabatian nanda nga naghimo tana kang dya nga milagro. ¹⁹ Amo to kag ang mga Fariseo nagkinun-anay, “Ti, kita ninyo, wara gid tatun ti may mahimo. Sulnga lang bala ninyo, ang tanan nga tawo nagasurunod run kana!”

May mga Griego nga Gusto Makigkita kay Jesus

²⁰ Kar-on, ang iba sa mga nagturukad sa Jerusalem para magsimba katong Pista, mga Griego. ²¹ Nagparapit sanda kay Felipe nga taga-Betsaida sa Galilea. Kag nagkuon ang mga Griego kana, “Sir, gusto namun raad makigkita kay Jesus.” ²² Ginsugid dya ni Felipe kay Andres. Kag sanda nga darwa nag-agto kag magsugid kay Jesus.

²³ Nagsabat si Jesus kananda, “Nag-abot run ang tion nga ang Anak kang Tawo pagahimayaun. ²⁴ Sugidan ko kamo: ang sangka binhi kang trigo, kon indi magtupa sa lupa kag mapatay, mapabilin lang dya nga sangka binhi gihapon. Pero kon ang dya nga binhi mapatay, magapamunga dya kang duro-duro. ²⁵ Ang tawo nga ginapalabi na gid ka mayad ang anang kabuhi, maduraan tana ka dya. Pero ang tawo tana nga wara nagapasulabi kang anang kabuhi sa kalibutan nga dya, amo tana ang makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan. ²⁶ Ang bisan sin-o nga malyag magalagad kanakun kinahanglan magsunod tana kanakun, kag kon sa diin ako rugto man ang akun alagad. Ang nagaalagad kanakun pagapadunggan kang akun Amay.”

Naghambal si Jesus Nahanungud sa Anang Kamatayun

²⁷ Nagkuon pa gid si Jesus, “Kar-on, natublag gid ang akun baratyagun. Ano bay? mahambal bala ako nga, ‘Amay, luwasa ako sa mga pag-antos nga akun pagaatubangun? Indi ako makakuon karia, hay amo gid ria ang kabangdanan kang akun pag-abot rugya.” ²⁸ Pagkatapos nagkuon tana, “Amay, padunggi ang imong ngaran.”

Dayon may limug nga naghambal halin sa langit nga nagakuon,

“Ginpadunggan ko run,

kag pagapadunggan ko pa gid liwan.”

²⁹ Nabatian dya kang mga tawo nga nagatirindug rugto kato, kag nagkuon sanda, “Nagpangdaguub!”

Ang iba tana nagkuon, "May nagpakighambal kana nga anghel!"

³⁰ Nagkuon si Jesus, "Ang limug nga to naghambal para sa inyo kaaraydan kag bukun para kanakun.

³¹ Kadya run ang tion nga pagahukman kang Dios ang mga katawhan sa kalibutan. Kag kadya man ang tion nga mapyerde si Satanas nga amo ang nagagahum sa kalibutan nga dya. ³² Ako takun, kon ibayawun run gani ako halin sa lupa, ipaparapitun ko ang tanan nga tawo kanakun." ³³ Ginhambal dya ni Jesus agud ipamaan kon ano nga sahi kang kamatayun ang anang pagaagumun.

³⁴ Nagsabat ang mga tawo, "Suno sa amun Kasugoan, ang Cristo indi mapatay hasta san-o. Andut haw nga nagakuon ikaw nga ang Anak kang Tawo kinahanglan nga ibayawun? Sin-o dya haw ang Anak kang Tawo nga dya nga imo ginatumud?"

³⁵ Nagsabat si Jesus kananda, "Indi run lang magbuhay kag madura ang kasanag kaninyo. Magtoo kamo sa sulo samtang rugyan pa kaninyo ang kasanag, agud to nga indi kamo maabotan kang kadulum. Ang tawo nga nagapanaw sa kadulum indi tana kamaan kon sa diin tana nagapaagto. ³⁶ Gani magtoo kamo sa sulo samtang rugya pa dya kaninyo agud to nga mangin mga tawo kamo nga nasanagan run."

Ang mga Tawo wara gihapon Magtoo

Pagkahambal ni Jesus kadya, ginbayaan na sanda kag wara run magpakita. ³⁷ Bisan pa nga nakita run kang mga Judio ang tanan nga mga milagro nga ginhi-mo ni Jesus wara gihapon sanda magtoo kana.

³⁸ Natabo dya agud matuman ang ginkuon anay ni propeta Isaias sa anang sinulat nga,

"Ginoo, sin-o lang gid ayhan ang nagpati sa amun nga mensahe,

Kag kay sin-o ginpahayag kang Ginoo ang anang gahum?"

³⁹ Indi sanda makatoo hay pareho kang ginkuon man anay ni Isaias,

⁴⁰ "Ginbulag sanda kang Dios

kag ginsarado na ang andang mga panghuna-huna agud to nga ang andang mga mata indi makakita kag ang andang mga paminsarun indi makahangup, kag kuon kang Dios, indi man sanda magliso kanakun para nga ayadun ko sanda."

⁴¹ Ginkuon dya ni Isaias tungud hay nakita na run nga daan ang pagkagamhanan ni Jesus, kag naghambal man tana nahanungud kay Jesus. ⁴² Wara ti sapayan karia, bisan sa mga manugdumara kang mga Judio raku kananda ang nagtoroo kay Jesus. Pero wara nanda ginapanugid ang andang pagtoo tungud hay nahadluk sanda nga isikwayun kang mga Fariseo sa andang sinagoga. ⁴³ Hay mas ginapasulabi nanda nga

dayawun sanda kang mga tawo sangsa dayawun sanda kang Dios.

Nag-abot si Jesus sa Pagluwas kang Kalibutan

⁴⁴ Dayon naghambal si Jesus ka tunog nga nagakuon, "Ang tawo nga nagatoo kanakun bukun lang ti ako ang anang ginatooohan kundi nagatoo man tana sa nagpadara kanakun. ⁴⁵ Kag ang nakakita kanakun nakakita run man sa nagpadara kanakun. ⁴⁶ Nag-abot ako rugya sa kalibutan para magtugro kang kasanag sa mga tawo agud to nga ang bisan sin-o nga magatoo kanakun indi run magpabilin sa kadulum. ⁴⁷ Ang tawo nga nakabati run kang akun mga ginpanghambal pero wara na dya pagtumana, bukun ti ako ang magahusgar kana, hay wara ako mag-abot rugya sa kalibutan agud nga manghusgar sa katawhan, kundi para nga iluwasun ko sanda. ⁴⁸ May magahusgar tana sa tawo nga wara nagabaton kanakun kag wara nagapati sa akun mga ginpanghambal. Ang mga pulong nga akun ginpanghambal amo ang magahusgar kana nga silotan tana sa urihi nga adlaw. ⁴⁹ Tungud nga wara ako naghambal sa akun lang kaugalingun nga awtoridad; ang akun Amay nga amo ang nagpadara kanakun amo tana ang nagsugo kanakun kon ano ang akun dapat ihambalun ⁵⁰ Kag nakamaan ako nga ang anang sugo nagatugro kang kabuhi nga wara ti kata-pusan. Kon ano ang akun ginakuon amo ria ang ginsugo kanakun kang Amay nga akun ikuon."

Naghugas si Jesus kang Kahig kang anang mga Disipulo

13 Kar-on, bisperas run kang Pista kang Paglampuwas. Naman-an ni Jesus nga nag-abot run ang tion nga tana magataliwan sa dya nga kalibutan kag magabalik sa Amay. Halin kauna ginhigugma na gid ang anang mga sumuronod rugya sa kalibutan kag ginhigugma na gid sanda hasta sa katapusan.

² Pagkagabii kato, si Jesus kag anang mga disipulo nagarayapon. Si Judas Iscariote tana, nga bata ni Simon, ginbutang run nga daan kang yawa sa anang panghuna-huna nga luiban si Jesus. ³ Naman-an ni Jesus nga gintugyan run kang Amay ang tanan nga butang sa anang gahum, kag naman-an na man nga tana sa Dios maghalin kag magabalik man sa Dios.

⁴ Samtang nagayapon sanda, nagtindug tana, gin-uba na ang anang kunup, kag pagkatapos nagbuul tana ka twalya kag ginwagkus sa anang hawak. ⁵ Pagkatapos karia, nagbutang tana kang tubig sa labador kag ginhugasan ang mga kahig kang mga disipulo. Kag pagkatapos ginatrapohan na dya kang twalya nga nawagkus sa anang hawak. ⁶ Pag-abot na kay Simon Pedro, nagkuon dya kana, "Ginoo, hugasan mo haw ang akun kahig?" ⁷ Nagsabat si Jesus, "Tulad kadya indi

mo pa maman-an ang buut hambalun kang ginahimo ko nga dya, pero sa urihi mahangpan mo man."

⁸ Nagkuon si Pedro, "Indi gid ikaw maghugas kang akun kahig!"

Nagsabat si Jesus, "Kon indi ko paghugasan ang imong kahig, wara ikaw ti kaangtanan kanakun!"

⁹ Dayon nagkuon si Pedro, "Ti, kon mag-amo karia, Ginoo, bukun lang ti akun kahig ang imo nga hugasan, pati man ang akun alima kag ulo!"

¹⁰ Nagsabat si Jesus kana, "Ang tawo nga nakaparingos run, limpyo run ang bilog na nga lawas, gani nga indi run kinahanglan nga manghugas pa tana, luwas lang kang anang kahig. Kamo mga limpyo run, pero bukun ti tanan kamo." ¹¹ Hay naman-an ni Jesus kon sin-o ang magaluib kana, amo ria nga nagkuon tana nga limpyo run sanda, pero bukun ti tanan.

¹² Pagkatapos na ka hugas kang andang kahig, ginsuksok na liwan ang anang kunup kag magbalik sa anang ginapungkoan. Kag namangkot tana sa anang mga disipulo, "Nahangpan bala ninyo kon ano ang buut hambalun kang akun ginhimo kaninyo? ¹³ Ginatawag ninyo ako nga 'Maestro' kag 'Ginoo' kag husto gid man kamo, hay amo gid man ria ako. ¹⁴ Kar-on, kon ako nga inyo Maestro kag Ginoo naghugas kang inyo nga kahig, kinahanglan man nga maghinugasay kamo kang inyo nga mga kahig. ¹⁵ Gintaw-an ko kamo kang halimbawa nga inyo dapat himoon kon ano ang akun ginhimo kaninyo. ¹⁶ Sugidan ko kamo: wara ti surugoon nga labaw pa sa anang agalun, kag wara ti tawo nga ginsugo nga labaw pa sa nagsugo kana. ¹⁷ Kar-on, hay naman-an run ninyo ang mga kamatuoran nga dya, malipayun kamo kon inyo dya nga himoon."

¹⁸ "Pero bukun ti kamo tanan ang akun ginatumud. Kilala ko ang akun mga ginpili. Ogaring kinahanglan gid nga matuman ang ginakuon sa Kasulatan nga, 'Ang tawo nga nagasaro kanakun amo pa ang nagkontra kanakun.' ¹⁹ Ginasugid ko nga daan dya kaninyo sa wara pa matabo, agud to nga kon matabo run gani dya magatoo kamo nga ang ginakuon ko nahanungud sa akun kaugalingun amo gid ria ako. ²⁰ Sugidan ko kamo: ang bisan sin-o nga magabaton sa tawo nga akun ginapadara nagabaton man kanakun. Kag ang nagabaton kanakun, nagabaton man sa nagpadara kanakun."

Gintagna ni Jesus ang Nahanungud sa Pagluib Kana

²¹ Pagkahambal ni Jesus kadya, natublag gid ang anang baratyagun, kag nagsugid kang bunayag nga, "Sugidan ko kamo: ang isara kaninyo magaluib kanakun."

²² Nagtinurukay ang mga disipulo nga nagalibug ang andang ulo kon sin-o kananda ang ginatumud ni Je-

sus. ²³ Ang isara kananda, ang disipulo nga palangga gid ka mayad ni Jesus, nagapungko sa ingud na.

²⁴ Ginsenyasan tana kadya ni Simon Pedro nga pamangkoton si Jesus kon sin-o ang anang ginatumud.

²⁵ Gani nagsandiay tana sa dughan ni Jesus kag namangkot, "Ginoo, sin-o ang ginatumud mo?"

²⁶ Nagsabat si Jesus, "Ang akun pagatugroan kang tinapay nga dya pagkatapos nga isawsaw ko, amo ria tana." Gani nga pagkasawsaw ni Jesus kang tinapay, gindawu na dya kay Judas Iscariote nga bata ni Simon.

²⁷ Pagkabaton ni Judas kang tinapay, nagsulud dayon si Satanas kana.

Nagkuon si Jesus kana, "Himoa dayon kon ano ang imo nga pagahimoon." ²⁸ Wara ti bisan isara kananda rugto nga nagapurungko ang nakamaan kon andut nga ginkuon dya ni Jesus kay Judas. ²⁹ Tungud gani nga si Judas ang nagakaput kang surudlan kang andang kwarta, nagpinsar ang iba nga ginsugo tana ni Jesus nga magbakal kang andang mga kinahanglan para sa Pista, ukon magtugro kang limos sa mga pobre. ³⁰ Gani, kang pagkabaton ni Judas kang tinapay naggwa tana dayon. Kag gabii pa abi kato.

Ang Bag-o nga Sugo

³¹ Pagkahalin ni Judas, nagkuon si Jesus, "Kar-on, ang Anak kang Tawo ginpadunggan run, kag paagi kana pagapadunggan man ang Dios. ³² Kag kon ang Dios pagapadunggan paagi kana, pagapadunggan man tana kang Dios. Kag dya pagahimoon kang Dios lagi-lagi. ³³ Kamo nga mga ginakabig ko nga akun mga kabataan, indi run lang buhay ang pagpakig-imaw ko kaninyo. Pagasagapun ninyo ako pero pareho kang akun ginkuon sa mga pangulo kang mga Judio, ikuon ko man dya kaninyo nga, 'Indi kamo makaagto sa akun pagaagtonan.' ³⁴ Kar-on, may sangka bag-o ako nga sugo kaninyo: maghigugmaanay kamo. Hay ginhigugma ko kamo, dapat kamo man maghigugmaanay. ³⁵ Kon kamo nagahigugmaanay, dyan karia maman-an kang tanan nga tawo nga kamo akun mga disipulo."

Gintagna ni Jesus nga Ipanginwaraun tana ni Pedro

³⁶ Ginpamangkot tana ni Simon Pedro, "Ginoo, sa diin bay ikaw maagto?"

Nagsabat si Jesus, "Kon sa diin man ako maagto, indi ikaw makasunod kanakun sa tulad. Pero sa pira ka adlaw masunod man ikaw."

³⁷ Namangkot si Pedro, "Ginoo, andut haw nga indi ako makasunod kanimi sa tulad? Handa ako mapatay para kanimi!"

³⁸ Nagsabat si Jesus, "Handa gid bala ikaw magbuwis kang imong kabuhi para kanakun? Sugidan ko ikaw:

antes magpamalo ang sulog, ipanginwara mo ako kang tatlo ka beses.”

Si Jesus amo ang Dalan Paagto sa Amay

14 Nagkuon si Jesus kananda, “Indi kamo magpalibug. Magtoo kamo sa Dios, kag magtoo man kamo kanakun. ² Rugto sa balay kang akun Amay raku ang mga iristarán. Kon bukun dya ti matuod indi ko dya pag-isugid kaninyo. Magaagto ako rugto para maghanda kang lugar para kaninyo. ³ Kag kon makahanda run gani ako kang lugar para kaninyo, magabalik ako rugya kag ibul-un ko kamo para mag-imaw kanakun, agud to nga bisan diin ako rugto man kamo. ⁴ Naman-an man ninyo ang dalan paagto sa akun pagagtonan.”

⁵ Nagkuon si Tomas kana, “Ginoo, wara tamun kamaan kon sa diin ikaw maagto, paano bay namun man-an ang dalan paagto rugto?”

⁶ Nagsabat si Jesus, “Ako amo ang dalan, ang kamatuoran, kag ang kabuhi. Wara ti bisan sin-o nga makaagto sa Amay kon indi paagi kanakun. ⁷ Kon nakilala ninyo ako kilala run man ninyo ang Amay. Umpisa kadya nakilala run ninyo tana kag nakita run man.”

⁸ Nagkuon si Felipe, “Ginoo, ipakita kanamun ang Amay, kag tuman run ria para kanamun.”

⁹ Nagsabat si Jesus, “Ay Felipe, buhay run ang akun pagpakig-imaw kaninyo, pero hasta tulad wara mo pa gihapon ako makilala? Ang bisan sin-o nga nakakita kanakun, nakakita run man sa Amay. Andut haw nga makuon pa ikaw nga ipakita ko kaninyo ang Amay?”

¹⁰ Wara ikaw haw nagapati nga ako may suud nga kaangtanan sa Amay kag ang Amay may suud nga kaangtanan man kanakun? Ang mga pulong nga akun ginapanghambal kaninyo bukun sa akun kaugalingun naghaling. Ang Amay nga rugya kanakun amo ang nagahimo kang anang hirikoton. ¹¹ Magpati kamo kanakun kon magkuon ako nga ako may kaangtanan sa Amay kag ang Amay may kaangtanan man kanakun. Ukon indi, magpati kamo kanakun tungud kang mga makatiringala nga buhat mismo nga inyo nakita. ¹² Sugidan ko kamo: ang nagatoo kanakun magahimo man kang mga butang nga akun ginapanghimo. Kag mas pa gani ang anang pagahimoon tungud nga mabalik run ako sa Amay. ¹³ Kag ang bisan ano nga inyo pangayoon sa akun ngaran, pagahimoon ko, agud to nga ang Amay mapadunggan paagi sa Anak. ¹⁴ Kon mangayo kamo kang bisan ano sa akun ngaran, himoon ko gid ang inyo ginapangayo.”

Ang Balaan nga Ispirito nga Ginsaad ni Jesus

¹⁵ Nagkuon pa gid si Jesus, “Kon ginahigugma ninyo ako, pagatumanun ninyo ang akun mga sugo. ¹⁶ Kag magapangayo ako sa Amay, kag pagataw-an na kamo

kang isara pa gid nga Manugbulig nga magapabilin rugyan kaninyo hasta sa wara ti katapusan. ¹⁷ Amo dya ang Balaan nga Ispirito nga magatudlo kaninyo kang kamatuoran. Ang mga tawo sa kalibutan nga dya indi makabaton kana tungud hay indi nanda dya makita ukon makilala. Pero kamo tana, kilala ninyo tana tungud nga nagaistar tana kag rugyan mismo kaninyo.

¹⁸ “Indi ko gid kamo pagbayaan nga daw mga ilo kamo. Magabalik ako kaninyo. ¹⁹ Indi run lang buhay kag indi run ako makita kang mga tawo rugya sa kalibutan nga wara makakilala sa Dios. Pero kamo, makita ninyo ako. Kag tungud nga ako buhi, kamo magakabuhi man. ²⁰ Sa pag-abot kang adlaw nga to, maman-an run gid ninyo nga ako may suud nga kaangtanan sa Amay kag kamo may suud nga kaangtanan kanakun, kag ako may suud man kaangtanan kaninyo. ²¹ Ang tawo nga nakabaton kag nagatuman kang akun mga sugo amo tana ang nagahigugma kanakun. Ang nagahigugma kanakun, pagahigugmaun man kang akun Amay. Higugmaun ko man tana kag ipahayag ko ang akun kaugalingun kana.”

²² Si Judas tana (bukun dya ti si Judas Iscariote) nagkuon, “Ginoo, andut nga kanamun lang ikaw magapahayag kang imong kaugalingun, kag bukun ti sa mga tawo sa kalibutan?”

²³ Nagsabat si Jesus, “Ang bisan sin-o nga nagahigugma kanakun magatuman kang akun mga ginapanudlo. Higugmaun tana kang akun Amay, kag kami kang akun Amay magasulud kag magaistar kana. ²⁴ Pero ang tawo tana nga wara nagahigugma kanakun wara man nagatuman kang akun mga ginapanudlo. Ang mga pulong nga inyo nabatian nga akun ginapanudlo bukun ti sa akun kaugalingun naghaling kundi sa Amay nga amo ang nagpadara kanakun.”

²⁵ “Tanan nga dya ginsugid ko run kaninyo samtang ako kaimaw pa ninyo. ²⁶ Pero ang Manugbulig nga amo ang Balaan nga Ispirito nga igapadara kang Amay kaninyo sa akun ngaran, tana ang magatudlo kaninyo kang tanan nga butang kag magapahanumdum kaninyo kang tanan nakun nga ginkuon kaninyo. ²⁷ Ginataw-an ko kamo kang kalinung. Ang kalinung nga rugya kanakun mismo amo ang igatao ko kaninyo. Ang dya nga kalinung bukun ti pareho kang ginatao kang mga tawo rugya sa kalibutan. Indi kamo magpalibug ukon magkahadluk. ²⁸ Nabatian run ninyo ako nga nagkuon nga ‘magahalin ako pero magabalik man ako kaninyo.’ Kon ginahigugma ninyo ako, magakalipay kamo raad nga ako magabalik sa Amay tungud nga labaw tana sangsa kanakun. ²⁹ Kar-on ginasugid ko dya tanan kaninyo sa wara pa matabo, agud to nga kon matabo run dya gani magatoo kamo kanakun. ³⁰ Indi ko run pagpalawidun ang akun paghambal kaninyo, hay nagaabot run si Satanas nga amo ang nagagahum sa kalibutan nga dya. Wara tana ti gahum

kanakun, ³¹ pero kinahanglan gid nga maman-an kang katawhan sa kalibutan nga ako nagahigugma sa Amay, gani nga ginatuman ko ang tanan na nga ginatugon kanakun. Dali kamo run! Panaw ta!”

Ginpaanggid ni Jesus ang Anang Kaugalingun sa Puno kang Ubas

15 Naghambal pa gid si Jesus, “Ako amo ang matuod nga puno kang ubas, kag ang akun Amay tana amo ang manugtatap. ² Ang kada sanga nakun nga wara nagapamunga ginatapas na. Kag ang kada sanga tana nga nagapamunga ginahawanan na agud to nga magpamunga pa gid kang duro. ³ Kamo ginlimpyohan run paagi sa mga pulong nga akun ginhambal kaninyo. ⁴ Magpabilin kamo nga suud ang inyo kaangtanan kanakun, kag ako magapabilin man nga suud ang akun kaangtanan kaninyo. Hay ang sanga indi makapamunga sa anang kaugalingun lang kon wara dya naangut sa puno. Kamo amo man karia. Indi man kamo makapamunga kon wara nagapabilin nga suud ang inyo kaangtanan kanakun.

⁵ “Ako amo ang puno kang ubas, kag kamo tana ang mga sanga. Ang sin-o man nga nagapabilin nga suud ang anang kaangtanan kanakun, kag ako amo man kana, magapamunga tana kang duro-duro gid, hay luwas kanakun wara kamo ti sarang mahimo. ⁶ Ang bisan sin-o nga wara nagapabilin nga suud ang anang kaangtanan kanakun daw pareho kang sanga nga gintablug kag nagakalayung. Dya nga sanga ginatipon kag ginapilak sa kalayo kag ginasunog. ⁷ Kon magapabilin kamo nga suud ang inyo kaangtanan kanakun, kag ang akun mga pulong nagapabilin man sa inyo nga mga tagipusoon, pangayo kamo kang bisan ano nga gusto ninyo kag inyo dya nga mabaton. ⁸ Ang akun Amay ginapadunggan paagi sa inyo nga pagkabuhi nga nagabunga kang duro-duro, kag paagi dyan karia mapamatud-an nga kamo mga disipulo nakun. ⁹ Kon paano nga ako ginhigugma kang Amay, kamo man ginhigugma ko. Magpabilin kamo sa akun paghigugma. ¹⁰ Kon nagatuman kamo kang akun mga sugo magapabilin kamo sa akun gugma pareho kanakun nga nagtuman ako sa sugo kang akun Amay kag nagapabilin sa anang paghigugma kanakun.

¹¹ Ginsugid ko kaninyo ang mga butang nga dya agud to nga maaguman ninyo ang akun kalipay kag mangin bug-os gid ang inyo kalipay. ¹² Amo dyaay ang akun sugo kaninyo, nga maghigugmaanay kamo pareho kang akun paghigugma kaninyo. ¹³ Wara ti paghigugma nga makalabaw pa sa paghigugma kang sangka tawo nga magatugro kang anang kabuhi para sa anang mga amigo. ¹⁴ Kag kamo mga amigo nakun kon nagatuman kamo kang akun mga sugo kaninyo.

¹⁵ Wara ko run kamo ginatawag nga mga surugoon,

tungud nga ang surugoon wara nakamaan kon ano ang ginahimo kang anang agalun. Sa baylo, ginatawag ko run kamo nga mga amigo, hay ang tanan nga ginsugid kang akun Amay kanakun ginpamaan ko man kaninyo. ¹⁶ Bukun ti kamo ang nagpili kanakun, kundi nga ako amo ang nagpili kaninyo, kag ginpili ko kamo nga magkabuhi nga nagapamunga kang bunga nga magapabilin hasta san-o. Kon amo dya ang inyo himoon, itugro kang Amay ang bisan ano nga pangayoon ninyo sa akun ngaran. ¹⁷ Gani amo dya ang akun sugo kaninyo, nga maghigugmaanay gid kamo.”

Pagadumtan Kamo kang Kalibutan nga Nagakontra sa Dios

¹⁸ Naghambal pa gid si Jesus, “Kon ang kalibutan nga dya nga nagakontra sa Dios nagadumut kaninyo, panumdumun ninyo nga ako ang una na nga gindumtan. ¹⁹ Kon kamo bahin kang kalibutan nga dya nga nagakontra sa Dios pagapalanggaun na kamo hay kamo mga kaimaw na. Pero tungud nga bukun kamo ti bahin kang kalibutan nga dya hay ginpili ko run kamo halin kana, amo ria nga ginadumtan na kamo. ²⁰ Panumduma ninyo ang ginkuon ko anay kaninyo nga wara ti surugoon nga labaw pa sangsa anang agalun. Gani nga kon ginhingabot ako kang kalibutan nga nagakontra sa Dios, kamo man pagahingaboton nanda. Kon nagtuman sanda kang akun mga ginpanudlo, tumanun man nanda ang inyo nga igatudlo. ²¹ Amo dya ang himoon nanda kaninyo tungud kang inyo kaangtanan kanakun hay sanda kadya wara makakilala sa Amay nga amo ang nagpadara kanakun. ²² Kon wara ako mag-abot kag maghambal kananda, wara raad sanda ti sarabtun sa andang kasal-anan, pero kadya wara run gid sanda ti may ibaribad sa andang mga kasal-anan. ²³ Ang tawo nga nagadumut kanakun, nagadumut man sa akun Amay. ²⁴ Kon wara ako maghimo sa tunga nanda kang mga katingalahan nga indi mahimo ni bisan sin-o, wara raad sanda ti sarabtun sa andang mga kasal-anan. Kar-on hay nakita nanda dya nga mga butang, gindumtan nanda ako sa gihapon kag ang akun Amay. ²⁵ Sa ginhimo nanda nga dya natuman ang ginakuon sa andang kasulatan nga, ‘Gindumtan nanda ako nga wara ti kabang-danan.’”

²⁶ Naghambal pa gid si Jesus sa anang mga disipulo, “Magapadara ako kaninyo kang Manugbulig nga magahalal sa Amay. Tana amo ang Ispirito nga nagatudlo kang kamatuoran, kag tana kadya sa Amay magahalal. Sa anang pag-abot, magapamatuod tana nahanungud kanakun. ²⁷ Kag kamo magapamatuod man nahanungud kanakun, tungud nga sa umpisa pa lang kaimaw ko run kamo.”

16 “Ginsugid ko dya tanan kaninyo agud to nga indi madura ang inyo nga pagsarig kanakun. ² Pagasikwayun nanda kamo sa mga sinagoga. Luwas dyan karia, magaabot ang tion nga ang magapatay kaninyo magahuna-huna nga nagaalagad tana sa Dios. ³ Himoon nanda dya tungud hay wara nanda makilala ang Amay ukon ako. ⁴ Ginsugid ko run dya kaninyo agud to nga sa pag-abot kang tion nga himoon nanda dya kaninyo madumduman ninyo nga ginpaandaman ko run kamo.”

Ang Hirikoton kang Balaan nga Ispirito

“Wara nakun dya ginsugid kaninyo sa umpisa pa lang hay kaimaw pa ninyo ako. ⁵ Kar-on tana magabalik run ako sa nagpadara kanakun. Pero wara ti bisan isara kaninyo nga nagpamangkot kanakun kon sa diin ako maagto. ⁶ Anay hay ginsugid ko dya kaninyo, nagpangasubu gid kamo. ⁷ Pero ginasugid ko kaninyo ang matuod: ang akun nga paghalin para sa inyo kaarayan, hay kon indi ako maghalin indi man mag-abot kaninyo ang Manugbulig. Pero kon maghalin ako ipadara ko tana kaninyo. ⁸ Sa anang pag-abot ipamatud-an na sa mga katawhan sa kalibutan nga sayup ang andang pagpati nahanungud sa sala, nahanungud sa pagkamatarung, kag nahanungud sa paghukum kang Dios. ⁹ Sayup sanda sa andang ginapatihan nahanungud sa sala tungud nga wara sanda nagatoo kanakun. ¹⁰ Sayup man sanda nahanungud sa pagkamatarung tungud hay magabalik ako sa Amay kag indi run ninyo ako makita. ¹¹ Kag kon parte sa paghukum kang Dios, sayup man sanda tungud hay ang nagagahum sa kalibutan nga dya nahukman run nga pagasilotan.

¹² “Duro pa daad ang akun igasugid kaninyo, pero indi pa ninyo dya mahangpan sa tulad. ¹³ Kon mag-abot run gani ang Ispirito nga amo ang nagapahayag kang kamatuoran, tuytoy na kamo para mahangpan ninyo ang tanan nga kamatuoran. Indi tana maghambal sa ana lang kaugalingun nga awtoridad, kundi nga kon ano ang anang mabatian amo lang ang anang igahambal. Isugid na kaninyo ang mga matabo sa paraaboton. ¹⁴ Pagapadunggan na ako hay ang ana ipahayag kaninyo kanakun magahalin. ¹⁵ Ang tanan nga ana kang Amay akun, amo ria gani nga nagkuon ako nga ang igapahayag kaninyo kang Balaan nga Ispirito kanakun magahalin.”

Ang Kasubu Mangin Kasadya

¹⁶ “Indi run lang buhay kag indi run ninyo ako makita. Pagkatapos, sa indi magbuhay makita ruman ninyo ako.”

¹⁷ Ang iba sa mga disipulo nagkinun-anay, “Ano bay ang buut hambalun kang anang ginakuon nga indi

run lang buhay kag indi run natun tana makita, kag pagkatapos, sa indi magbuhay makita ruman natun tana, kag nagkuon pa gid tana nga ‘tungud nga magabalik ako sa akun Amay?’” ¹⁸ Nagsige sanda ka pamangkotanay, “Ano ang buut hambalun kang anang ginakuon nga indi run lang buhay man? Indi natun mahangpan ang anang ginakuon haw!”

¹⁹ Nasat-uman ni Jesus nga gusto nanda mamangkot kana, gani nga nagkuon tana kananda, “Nagapinamangkotanay kamo kon ano ang buut hambalun kang akun ginakuon nga indi run lang buhay kag indi run ninyo ako makita kag pagkatapos, sa indi magbuhay makita ruman ninyo ako? ²⁰ Sugidan ko kamo: magapanganangisun kamo kag magapangasubu samtang ang katawhan sa kalibutan magakalipay. Magakasubu kamo pero ang kasubu ninyo nga ria mabaylohan kang kalipay. ²¹ Pareho bala kang bayi nga manugbata. Nagabatyang tana kang kasakit hay nag-abot run ang tion kang anang pag-antos. Pero kon makabata run gani tana malipatan na ang anang pagpasakit tungud sa anang kalipay nga may sangka bata nga natawo sa kalibutan. ²² Amo man ria kaninyo: tulad kadya nagakasubu kamo. Pero makitaay kita liwan kag sa amo to nga tion magakalipay gid kamo kag wara gid ti bisan sin-o nga makaagaw kang inyo kalipay. ²³ Sa amo to nga tion indi run kamo magpamangkot kanakun kang bisan ano. Sugidan ko kamo: bisan ano ang inyo nga pangayoon sa Amay sa akun ngaran, igatugro na ria kaninyo. ²⁴ Hasta tulad wara pa kamo makapangayo kang bisan ano sa akun ngaran. Pangayo bala kamo kag mabaton ninyo ang inyo ginapanayo, agud to nga ang inyo kalipay mangin bug-os run gid.”

Gindaug run ni Jesus ang Kalibutan

²⁵ “Ang mga butang nga dya ginsugid ko run kaninyo paagi sa mga paraanggidan. Pero magaabot ang tion nga indi run gid ako maggamit kang mga paraanggidan kundi nga ihambal ko run kaninyo kang maathag ang nahanungud sa Amay. ²⁶ Pag-abot kang amo to nga tion magapangayo kamo sa akun ngaran. Wara ako nagakuon kaninyo nga ako ang magapangayo sa Amay para kaninyo; ²⁷ hay ang Amay mismo nagahigugma kaninyo, tungud nga kamo nagahigugma man kanakun kag nagapati nga ako sa Dios naghalin. ²⁸ Sa Amay ako maghalin kag nag-abot rugya sa kalibutan. Kar-on magahalin run ako sa kalibutan kag magabalik sa Amay.”

²⁹ Dayon nagkuon ang anang mga disipulo, “Kar-on, maathag run ang imo nga ginakuon kag wara ikaw nagagamit kang paanggid! ³⁰ Naman-an run namun kadya nga ikaw nakamaan kang tanan nga butang kag bisan indi ikaw pagpamangkoton naman-an mo run

ang ginapinsar ni bisan sin-o. Tungud kadya nagatoo run gid kami nga ikaw sa Dios maghalin.”

³¹ Nagsabat si Jesus, “Ti, kadya nagatoo run kamo?
³² Pamatii bala ninyo, magaabot ang tion; sa pagka-matuod, nag-abot run gani, nga kamo magaburublag. Kada isara kaninyo magauli sa inyo mga balay, kag bayaan ninyo ako nga nagaisarahanun. Pero wara gid ako nagaisarahanun, tungud nga kaimaw ko ang Amay. ³³ Ginsugid ko dya kaninyo agud to nga paagi sa inyo suud nga kaangtanan kanakun makaagum kamo kang kalinung. Rugya sa kalibutan nagaagi kamo kang mga pag-antos. Pero magpakarig-un kamo, hay gin-daug ko run kalibutan nga kontra sa Dios!”

Nagpangamuyo si Jesus para sa Anang Kaugalingun

17 Pagkatapos ni Jesus ka hambal kadya, nagtanga tana sa langit kag nagkuon, “Amay, nag-abot run ang tion. Ipakita mo kon daw ano kagamhanan nga imo Anak, agud to nga ipakita man kang Anak kon daw ano ikaw kagamhanan. ² Tungud nga gintaw-an mo tana kang awtoridad sa paggahum sa tanan nga tawo, agud to nga magtugro kang kabuhi nga wara ti katapusan sa tanan nga mga tawo nga imo gintugyan kana. ³ Kag ang kabuhi nga wara ti katapusan amo dyaay: ang kilahun nanda ikaw nga amo gid lang ang matuod nga Dios, kag kilahun man nanda si Jesu-Cristo nga imo ginpadara. ⁴ Ginpakita ko run rugya sa lupa kon daw ano ikaw ka gamhanan paagi sa pag-tapos kang hirikoton nga imo gintugyan kanakun. ⁵ Kadya Amay, ipakita kon daw ano ako kagamhanan sa imo prisensya - ang gahum nga akun anay kang ako kaimaw pa nimo sa wara pa matuga ang kalibutan.

⁶ “Ginpakilala ko kon sin-o gid ikaw sa mga tawo nga imong gintao kanakun halin sa kalibutan. Imo sanda kadya, kag gintugro mo sanda kanakun kag nagtuman sanda kang imo pulong. ⁷ Kar-on, naman-an run nanda nga ang tanan nga imong gintao kanakun kanimogid maghalin. ⁸ Ang mga mensahe nga imong gintao kanakun ginpaalinton ko man kananda, kag ginbaton nanda dya. Naman-an nanda nga matuod gid nga ako rugyan kanimog maghalin, kag nagapati sanda nga ikaw ang nagpadara kanakun rugya. ⁹ Nagapangamuyo ako para kananda. Wara ako nagapangamuyo para sa kalibutan nga nagakontra sa Dios kundi para sa mga tawo nga imong gintao kanakun, hay imo sanda kadya. ¹⁰ Ang tanan nga akun imo, kag ang tanan nga imo akun man, kag paagi kananda nakita ang akun pagkagamhanan. ¹¹ Kag kar-on magahalin run ako sa kalibutan, kag magabalik run ako kanimog. Pero sanda magapabilin pa sa kalibutan. Amay, Balaan gid ikaw. Amligi sanda paagi sa gahum kang imo ngaran nga imo gintao kanakun, agud to nga mangin isara

man sanda pareho nga ikaw kag ako isara. ¹² Kang ako kaimaw pa nanda, gin-amligan ko sanda paagi sa gahum kang imo ngaran nga imong gintugro kanakun. Ginbantayan ko sanda kag wara ti bisan isara kananda nga nadura luwas lang sa isara nga to nga natalana run nga pagalaglagun, agud to nga matuman ang ginakuon sa kasulatan. ¹³ Kag kar-on tana, magabalik run ako kanimog. Ginasugid ko ang mga butang nga dya samtang rugya pa ako sa kalibutan agud to nga maaguman man nanda kang bug-os ang kalipay nga akun naaguman. ¹⁴ Ginpaalinton ko run kananda ang imong mensahe kag nagdumut kananda ang kalibutan nga nagakontra sa Dios, tungud hay bukun sanda ti ana kang ria nga kalibutan pareho man kanakun nga bukun ti ana kang ria nga kalibutan. ¹⁵ Wara ako nagapangamuyo nga ibul-un mo sanda sa kalibutan nga ria nga nagakontra sa Dios, kundi nga amligan mo sanda sa yawa. ¹⁶ Bukun sanda ti ana kang ria nga kalibutan nga nagakontra sa Dios pareho man kanakun nga bukun ti ana kang ria nga kalibutan. ¹⁷ Paagi sa kamatuoran ipain mo para sa imong tinutuyo ang mga tawo nga nagatoo kanakun. Ang imong Pulong amo ang kamatuoran. ¹⁸ Kon paano nga ginpadara nimo ako sa kalibutan nga nagakontra sa Dios, sanda man ginapadara ko nga magpanudlo sa mga katawhan sa kalibutan nga dya. ¹⁹ Para gid lang kananda gintugyan ko ang akun kaugalingun para sa imong tinutuyo, agud to nga sanda man magatugyan kang bug-os para sa imong tinutuyo.

²⁰ “Bukun lang para sa mga tawo nga dya ako nagapangamuyo, kundi para man sa mga magatoo kanakun paagi sa mensahe nga ginapanugid kang mga tawo nga dya. ²¹ Ginapangamuyo ko nga sanda tanan mangin isara lang, pareho nga ikaw, Amay, kag ako may kaangtanan sa isara kag isara. Kabay pa nga sanda man mangin suud ang andang kaangtanan kanatun agud to ang katawhan sa kalibutan magapati nga ikaw ang nagpadara kanakun rugya. ²² Ginpakita ko kon daw ano sanda kagamhanan pareho kang pagpakita nimo kon daw ano ako kagamhanan, agud to nga sanda man mangin isara lang pareho natun nga isara lang: ²³ buut hambalun nga ako may suud nga kaangtanan kananda, kag ikaw may suud nga kaangtanan kanakun. Kabay pa nga mangin isara run lang gid sanda agud to nga maman-an kang kalibutan nga dya nga nagakontra sa Dios nga ikaw ang nagpadara kanakun, kag ginahigugma mo ang mga sumuronod pareho kang paghigugma mo kanakun.

²⁴ “Amay, gusto ko nga ang mga tawo nga imo gintugyan kanakun makaimaw ko kon sa diin man ako agud to nga makita nanda ang akun pagkagamhanan. Dya nga gahum gintao mo kanakun hay ginahigugma mo ako sa wara pa matuga ang kalibutan.

²⁵ “Amay, matarung gid ikaw. Bisan nga ang katawhan sa kalibutan wara makakilala kanimo, ako tana kilala ko ikaw kag ang mga tawo nga dya nga nagtoo kanakun nakamaan nga ikaw ang nagpadara kanakun. ²⁶ Ginpakilala ko run kananda kon sin-o ikaw, kag ipakilala ko pa gid ikaw, agud to nga makahigugma man sanda sa iba nga pareho kang paghigugma mo kanakun, kag agud to nga ako mismo magapabilin nga suud ang akun kaangtanan kananda.”

Ang Pagdakup kay Jesus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

18 Pagkatapos ni Jesus ka pangamuyo kadya, nagpanaw tana imaw kang anang mga disipulo kag nagtabok sa sapa kang Kedron. May hardin rugto kato kag si Jesus nagsulud rugto imaw kang anang mga disipulo.

² Kar-on, si Judas nga amo ang nagaluib kay Jesus nakamaan man kang lugar nga to hay si Jesus kag ang anang mga disipulo masami magtiripon rugto kato.

³ Amo to kag nag-agto si Judas sa hardin nga may dara nga sangka hubun kang mga suldado nga Romanhun imaw kang mga gwardya sa templo nga ginpadara kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga Fariseo. Sanda kadya may dara nga mga mitsa, mga lampara kag mga armas.

⁴ Naman-an nga daan ni Jesus ang tanan nga mahababo kana, gani ginsug-alaw na sanda kag nagpamangkot, “Sin-o ang inyo ginasagap?”

⁵ Nagsabat sanda, “Si Jesus nga taga-Nazaret.”

Nagkuon si Jesus, “Ako amo tana.”

Si Judas nga amo ang nagluib kana rugto man nga nagatindug imaw nanda. ⁶ Kang pagkakuon ni Jesus, “Ako amo tana,” nag-irisol sanda kag nagkaratumba sa lupa.

⁷ Nagpamangkot ruman si Jesus kananda, “Sin-o ang inyo ginasagap?”

Nagsabat sanda, “Si Jesus nga taga-Nazaret.”

⁸ Kag nagkuon si Jesus kananda, “Nagkuon bay ako kaninyo nga ako amo tana? Kar-on, kon ako amo ang inyo ginasagap, pabay-i ninyo ang akun mga kaibahan nga dya nga makahalin.” ⁹ Sa natabo nga dya natuman ang anang ginkuon anay nga, “Wara ako ti may gindura bisan isara sa mga tawo nga imo gintugyan kanakun.”

¹⁰ Si Simon Pedro tana may dara nga espada. Gingabot na dya kag ginlabo ang surugoon kang pinakamataas nga pari, kag nautas ang tuo nga talinga na kadya. Ang ngaran kang surugoon nga dya si Malco.

¹¹ Ginkun-an ni Jesus si Pedro, “Itagub ang imong espada! Abi mo haw nga indi ko pag-antuson ang mga ginapaantos kanakun kang Amay?”

Ginpaatubang si Jesus kay Anas

¹² Dason karia, ang hubun kang mga suldado nga Romanhun, imaw kang andang kapitan kag kang mga gwardya sa templo, gindakup nanda si Jesus kag gin-gapos. ¹³ Gindara nanda tana una kay Anas nga ugangan ni Caifas. Si Caifas nga dya amo ang pinakamataas nga pari kang amo to nga tuig. ¹⁴ Si Caifas man nga dya ang nagkuon sa mga Judio nga mas mayad nga may sangka tawo nga mapatay para sa mga katawhan.

Ginpanginwara ni Pedro si Jesus

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

¹⁵ Si Simon Pedro kag ang isara pa gid ka disipulo nagasunod kay Jesus. Ang disipulo nga dya kilala kang pinakamataas nga pari, gani nga nagsulud tana imaw kay Jesus hasta gid sa may lagwerta kang palasyo kang pinakamataas nga pari. ¹⁶ Pero si Pedro tana, rugto sa gwa sa may pwertahan. Ang ginhimo kang disipulo nga kilala kang pinakamataas nga pari, naggwa dya kag ginhambalan na ang bayi nga nagabantay sa may pwertahan, kag pagkatapos gindara kang disipulo nga dya si Pedro pasulud.

¹⁷ Ang bayi nga dya sa may pwertahan nagkuon kay Pedro, “Indi bala nga isara man ikaw sa mga disipulo kang tawo nga to?”

Nagsabat si Pedro, “Bukun mong!”

¹⁸ Maramig kato, gani ang mga surugoon kag ang mga gwardya sa templo nagdabok kang kalayo kag nagtindug sa palibot na kadya agud magpainit-init. Si Pedro tana nag-imaw man kananda nga nagatindug kag magpainit-init.

Si Jesus Gin-usisa kang Pinakamataas nga Pari

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

¹⁹ Sa pihak tana nga bahin, si Jesus gin-usisa kang pinakamataas nga pari nahanungud sa anang mga disipulo kag sa anang mga ginapanudlo.

²⁰ Nagsabat si Jesus, “Naghambal ako kang hayag sa mga katawhan. Pirme ako nagapanudlo sa mga sinagoga kag sa templo nga sa diin nagatiripon ang mga Judio. Wara ako ti may ginhambal sa likum. ²¹ Ti, andut haw nga ako tana ang imo ginausisa? Pamangkota ang mga tawo nga nakabati kanakun kon ano ang akun ginhambal hay naman-an gid tana nanda kon ano ang akun ginkuon.”

²² Pagkahambal ni Jesus kadya, ginhuyapan tana kang isara sa mga gwardya nga nagatindug marapit kana, kag nagkuon dya, “Amo ria ikaw haw magsabat sa pinakamataas nga pari?”

²³ Nagsabat si Jesus, “Kon naghambal ako kang sayup, isugid abi. Pero kon matuod, andut haw nga

ginhuyapan mo ako?" ²⁴ Pagkatapos kato, si Jesus nga nagapos sa gihapon ginpadara ni Anas kay Caifas nga amo ang pinakamataas nga pari.

Ginpanginwara ruman ni Pedro Si Jesus

(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

²⁵ Si Simon Pedro tana nagatindug pa gihapon rugto kag nagapainit-init. Ginpamangkot tana kang iba rugto, "Indi bala nga isara ikaw sa anang mga disipulo?" Ginpanginwara ruman dya ni Pedro nga nagakuon, "Bukun a."

²⁶ Ang isara sa mga surugoon kang pinakamataas nga pari nga himata kang tawo nga ang anang talinga gin-utas ni Pedro, namangkot kana, "Hindi bala nga nakita ko ikaw nga kaimaw na rugto sa may hardin?"

²⁷ Ginpanginwara ruman dya ni Pedro. Kag amo man to ang pagpamalo kang manok.

Gindara si Jesus kay Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Halin sa balay ni Caifas gindara nanda si Jesus paagto sa palasyo kang Romanhun nga gobernador. Kasanagun run kato. Ang mga Judio wara magsulud sa palasyo hay indi sanda gusto nga mangin higku suno sa andang pagsurondan, kag agud to nga makakaun sanda kang yapon sa Pista kang Paglampuwas. ²⁹ Gani si Pilato nga gobernador amo ang nag-gwa kananda kag namangkot, "Ano ang inyo akusasyon sa tawo nga dya?"

³⁰ Nagsabat sanda, "Kon wara tana maghimo kang sala indi namun tana pagdar-un rugya kanimo."

³¹ Nagkuon si Pilato kananda, "Dar-a ninyo tana kag kamo mismo ang maghusgar kana suno sa inyo kaulingun nga kasugoan!"

Nagkuon ang mga Judio, "Wara kami ti gahum nga sentensyahan kang kamatayun ang bisan sin-o."

³² Natabo dya agud matuman ang ginkuon anay ni Jesus parte sa kon ano nga sahi kang kamatayun ang anang pagaagumun.

³³ Nagbalik si Pilato sa sulud kang palasyo. Ginpatawag na si Jesus kag ginpamangkot dya, "Ikaw bala ang hari kang mga Judio?"

³⁴ Nagsabat si Jesus, "Imo bala ria kaugalingun nga pamangkot ukon may nagsugid kanimo nahanungud kanakun?"

³⁵ Nagsabat si Pilato, "Ano ako, Judio? Ang imong mga kasimanwa kag ang mga pangulo kang inyo kaparian amo ang nagtugyan kanimo rugya kanakun. Ano haw ang imong ginhimo?"

³⁶ Nagkuon si Jesus, "Ang akun gahum bilang hari bukun ti sa kalibutan nga dya. Hay kon ang akun gahum bilang hari rugya sa kalibutan nga dya, ang akun mga sumuronod magapakig-away agud to nga

indi ako matugyan sa mga Judio. Pero bukun ti sa kalibutan nga dya ang akun gahum bilang hari."

³⁷ Nagkuon si Pilato, "Kon amo, hari gid man gali ikaw eh!"

Nagsabat si Jesus, "Igsakto ikaw sa imo ginkuon nga ako hari. Amo ria ang kabangdanan nga ako natawo kag nag-abot rugya sa kalibutan agud to nga magsugid nahanungud sa kamatuoran. Ang tanan nga gusto makamaan kang kamatuoran nagapamati kanakun."

³⁸ Nagpamangkot si Pilato, "Ano haw ang kamatuoran?"

Ginsentensyahan si Jesus kang Kamatayun

(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Pagkahambal ni Pilato kadya, naggwa ruman tana sa pag-atubang sa mga Judio kag nagkuon kananda, "Wara ako ti may makita nga sala kana. ³⁹ Pero kamo nga mga Judio may kinabatasan nga nagapangayo kanakun nga maghilway ako kang sangka priso sa adlaw kang Pista kang Paglampuwas. Gusto bala ninyo nga hilwayun ko para kaninyo ang inyo hari?"

⁴⁰ Nagsabat ang mga tawo nga nagasinggitan, "Bukun! Bukun ti tana kundi si Barabas amo ang imo hilwayun!" Si Barabas nga dya sangka rebelde.

19 Dayon ginbuul ni Pilato si Jesus kag ginpahanot. ² Pagkatapos, ang mga suldado naghimo kang korona nga puro tunuk kag anda dya nga ginbu-tang sa ulo ni Jesus. Ginpasuksokan man nanda tana kang kapa nga kolor granate ³ kag sige-sige nanda yaguta nga nagakuon, "Dayawun ikaw nga Hari kang mga Judio!" Kag ginahuyapan nanda tana.

⁴ Si Pilato tana naggwa liwan kag nagkuon sa mga tawo, "Sulnga ninyo, ipaatubangun ko tana rugya kaninyo agud to nga maman-an ninyo nga wara ako ti may nakita nga sala kana." ⁵ Dayon naggwa si Jesus nga nagasuksok kang koro-korona nga puro tunuk sa anang ulo kag kapa nga kolor granate. Nagkuon si Pilato sa katawhan, "Dya ang tawo!"

⁶ Pagkakita kay Jesus kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga gwardya, nagsinggitan sanda nga nagakuon, "Ilansang tana sa kros! Ilansang tana sa kros!"

Nagkuon si Pilato, "Kamo mismo ang magdara kana kag maglansang sa kros. Hay ako takun wara ti may nakita nga sala kana."

⁷ Nagsabat ang mga Judio, "May kasugoan kami kag suno sa amo nga kasugoan nagakadapat nga tana mapatay tungud hay nagakuon tana nga Anak tana kang Dios!"

⁸ Pagkabati ni Pilato kadya, mas hinadlukan pa gid tana. ⁹ Nagsulud ruman tana sa palasyo kag gin-usisa si Jesus, "Diin ikaw haw maghalin?" Pero wara magsabat si Jesus. ¹⁰ Gani nagkuon si Pilato kana, "Andut nga indi ikaw magsabat kanakun haw? Wara ikaw

haw kamaan nga may awtoridad ako sa paghilway kanimo ukon sa pagpalansang kanimo sa kros?"

¹¹ Nagsabat si Jesus, "Wara ikaw ti awtoridad kanakun kon wara ikaw gintaw-an kang Dios. Gani mas bug-at ang sala kang tawo nga nagtugyan kanakun rugya kanimo."

¹² Pagkabati ni Pilato ka dya gintinguhaan na gid nga hilwayun si Jesus. Pero ang katawhan nagsinggitan gid nga nagakuon, "Kon hilwayun mo ang tawo nga ria bukun ikaw ti amigo kang emperador! Ang bisan sin-o nga nagapakahari nagakontra sa emperador!"

¹³ Pagkabati ni Pilato ka dya gindara na si Jesus sa sagwa, kag ana tana nagpungko sa purungkoan kang hukum rugto sa lugar nga ginatawag Plataporma nga Bato. (Sa hambal nga Hebreo ginatawag dya nga Gabata.) ¹⁴ Bisperas run kang Pista kang Paglam-puwas, kag mga udto adlaw run kato.

Dayon nagkuon si Pilato sa mga Judio, "Dyaay ang inyo nga hari!"

¹⁵ Pero nagsinggitan sanda nga nagakuon, "Patyun tana! Patyun tana! Ilansang tana sa kros!"

Nagkuon si Pilato, "Ipalansang ko bala sa kros ang inyo hari?" Nagsabat ang mga pangulo kang kaparian, "Wara kami ti may ginakilala nga hari kundi ang emperador lang!"

¹⁶ Gani gintugyan ni Pilato si Jesus kananda agud ilansang sa kros.

Si Jesus Ginlansang sa Kros

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Kag gindara nanda si Jesus. ¹⁷ Naggwa tana nga nagapas-an kang anang kros paagto sa lugar nga ginatawag Bagol. (Sa hambal nga Hebreo ginatawag dya nga Golgota.) ¹⁸ Rugto nanda tana ginlansang sa kros. May darwa pa gid ka tawo nga andang ginlansang sa kros dungan kana. Ang isara sa tuo nayon, kag ang isara sa anang wala; si Jesus sa tunga nanda. ¹⁹ Nagpahimo si Pilato kang karatula kag ana dya nga ginpaangut sa kros ni Jesus. Amo dyaay ang nasulat sa karatula: "Si Jesus nga taga Nazaret; ang Hari kang mga Judio." ²⁰ Raku sa mga Judio ang nakabasa kang nasulat sa karatula nga dya hay ang lugar nga sa diin ginlansang si Jesus sa kros marapit sa syudad. Kag dya nasulat sa mga hambal nga Hebreo, Latin kag Griego. ²¹ Ang mga pangulo kang kaparian kang mga Judio nag-agto kay Pilato kag nagkuon, "Bukun ti 'Ang Hari kang mga Judio' ang imong isulat, kundi, 'Ang tawo nga dya nagakuon nga tana ang Hari kang mga Judio.'"

²² Nagsabat si Pilato, "Kon ano ang akun ginsulat indi ko run pagbag-ohon."

²³ Ang mga suldado tana, pagkatapos nanda ka lansang kay Jesus sa kros, ginbuul nanda ang anang mga bayo kag ginhuray nanda dya sa apat ka parte -

sangka parte sa kada isara kananda. Ginbuul man nanda ang anang pangsulud nga bayo; dya wara ti sinugponan hay nahabul nga bilog halin sa ibabaw hasta sa sidsid.

²⁴ Naghambalanay sanda, "Indi natun dya paggisiun; ipagabot-gabotan lang natun dya kon sin-o ang mak-abuul."

Natabo dya agud matuman ang ginkuon sa Kasulatan,

"Ginhuray nanda ang akun mga bayo

Kag gin-gabot-gabotan nanda ang akun pangsulud nga bayo."

Kag amo gid man dya ang ginhimo kang mga suldado.

²⁵ Marapit rugto sa kros ni Jesus nagatirindug ang anang nanay, ang bugto nga bayi kang anang nanay, kag amo man si Maria nga asawa ni Cleopas, kag si Maria Magdalena. ²⁶ Kang nakita ni Jesus ang anang nanay kag ang disipulo nga ana ginapalangga nga nagatindug sa ingud na kadya, nagkuon si Jesus sa anang nanay, "Dyaay ang imong bata." ²⁷ Kag nagkuon man tana sa disipulo, "Dyaay ang imong nanay." Umpisa kato, ginpaistar tana kang disipulo nga dya sa anang balay.

Ang Pagkamatay ni Jesus

(Mateo 27:45-46; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

²⁸ Pagkatapos kato, naman-an run ni Jesus nga natapos run ang tanan, gani agud to nga matuman ang ginakuon sa kasulatan, nagkuon tana, "Ginauhaw ako."

²⁹ May sangka surudlan rugto nga buta kang maaslum nga bino. Gani gintusmog nanda rugya kadya ang sangka espongha kag ginbutang sa punta kang malabug nga sanga kang tanum nga isopo kag gintung-hol nanda dya sa ba-ba ni Jesus. ³⁰ Pagkasupsup ni Jesus kadya nagkuon tana, "Natapos run!" Dayon nagduko tana kag nabugto ang anang ginhawa.

Ginbuno ang Kilid ni Jesus

³¹ Byernes kato kag ang masunod nga adlaw amo run ang pinasahi nga Adlaw nga Inugpahuway. Tungud nga ang mga Judio indi gusto nga mabilin sa kros sa Adlaw nga Inugpahuway ang mga lawas kang mga ginlansang, gani ginpangabay nanda kay Pilato nga ipabalbag ang mga batiis kang mga tawo nga ginlansang sa kros, kag ibul-un ang andang mga bangkay. ³² Gani nag-agto rugto ang mga suldado kag ginbalbag nanda ang mga batiis kang darwa ka tawo nga ginlansang imaw ni Jesus. ³³ Pero kang pagparapit nanda kay Jesus, nakita nanda nga patay run dya, gani nga wara run lang nanda ginbalbag ang anang mga batiis. ³⁴ Pero ang ginhimo tana kang isara sa mga suldado, ginbuno na kang bangkaw ang kilid ni Jesus, kag lagi-lagi nag-agay ang dugo kag tubig. ³⁵ Ang tawo

nga nakakita kang hitabo nga dya nagapamatuod kadya, kag ang anang pagpamatuod matuod gid. Nam-an-an na nga nagasugid tana kang matuod agud to nga hasta kamo magatoo man. ³⁶ Natabo dya agud matuman ang ginakuon sa kasulatan nga, "Wara ti bisan isara sa anang mga tul-an ang pagabariun." ³⁷ Kag may ginakuon pa gid sa iba nga bahin kang kasulatan, "Pagaturukun nanda ang tawo nga andang ginbuno."

Ang Paglubung kay Jesus

³⁸ Pagkatapos kadya, si Jose nga taga-Arimatea nag-agto kay Pilato kag gin-ayo na nga ibul-un ang bangkay ni Jesus. Si Jose nga dya sumuronod man ni Jesus pero sa likum lang, hay nahadluk tana sa mga pangulo kang mga Judio. Gintugotan tana ni Pilato, gani nag-agto tana rugto kag ginbuul ang bangkay ni Jesus. ³⁹ Si Nicodemo nag-imaw man kana. Tana kadya ang nagpakigkita kay Jesus sangka gabii kato anay. Nagdara tana kang pahamot nga sinamo nga mira kag aloe, mga 45 ka kilo kadya ang anang kabug-atun. ⁴⁰ Dayon, ginbuul nanda ang bangkay ni Jesus kag ginbutangan kang mga pahamot samtang ginaputos sa tela nga lino, hay amo dya ang kinabatasan kang mga Judio kon nagalubung sanda kang patay. ⁴¹ Rugto sa lugar nga sa diin ginlansang si Jesus may hardin, kag sa hardin nga dya may bag-o nga rulubngan nga wara pa gid malubngi. ⁴² Tungud hay bisperas run kang Adlaw nga Inugpahuway, kag tungud nga marapit lang man ang rulubngan, rugto nanda kato ginlubung si Jesus.

Ang Pagkabanhaw ni Jesus

20 Aga pa kang nahauna nga adlaw kang semana, kag madulum-dulum pa, si Maria Magdalena nag-agto run sa rulubngan. Kag nakita na nga wara run ang bato nga nagatakup sa pwertahan kang rulubngan. ² Gani, nagdalagan tana kag mag-agto kay Simon Pedro kag sa disipulo nga palangga ni Jesus. Nagkuon si Maria kananda, "Ginbuul nanda ang Ginoo sa rulubngan kag wara kami kamaan kon sa diin nanda tana ginbutang!"

³ Dayon si Pedro kag ang disipulo nga to nag-agto sa rulubngan. ⁴ Nagdalagan sanda nga darwa, pero nauhanan kang disipulo nga to si Pedro, gani nga una tana mag-abot sa rulubngan. ⁵ Kang pag-abot na rugto, nagkuub tana kag magsid-ing sa sulud kag nakita na ang mga tela nga lino rugto, pero wara tana magsulud. ⁶ Si Simon Pedro tana nga nagasunod kana, nag-abot man kag nagdiretso sulud sa rulubngan. Nakita na rugto ang tela nga lino, ⁷ kag amo man ang tela nga ginsambud sa ulo ni Jesus. Nabaroron dya kag wara madapun sa panaptun nga lino. ⁸ Ang disipu-

lo tana nga una mag-abot rugto nagsulud man. Nakita na dya kag nagpati tana nga si Jesus nabanhaw. ⁹ (Hay sa amo dya nga mga tinion nga dya wara pa nanda mahangpi ang ginakuon sa Kasulatan nga si Jesus kinahanglan nga mabanhaw.) ¹⁰ Pagkatapos kato, ang darwa ka disipulo nga dya nag-uli sa andang balay.

Nagpakita si Jesus kay Maria nga taga-Magdala

¹¹ Si Maria Magdalena tana nagatindug rugto sa sagwa kang rulubngan nga nagaparanangisun. Samtang nagapanangis tana, nagkuub tana kag nagsid-ing sa sulud kang rulubngan. ¹² Kag nakita na nga may darwa ka anghel rugto nga puti ang andang bayo. Nagapungko sanda sa lugar nga ginbutangan kang lawas ni Jesus. Ang isara sa may ulohan nayon, kag ang isara tana sa may sikwayan.

¹³ Nagkuon sanda kay Maria, "Inday, iwanhaw nga nagahibi ikaw?" Nagsabat si Maria, "Ginbuul nanda ang akun Ginoo, kag wara ako kamaan kon sa diin nanda tana ginbutang." ¹⁴ Pagkakuon na kadya, nagbalikid tana, kag nakita na si Jesus nga nagatindug rugto, pero wara tana kamaan nga si Jesus gali to.

¹⁵ Nagkuon si Jesus kana, "Inday, wanhaw nga nagahibi ikaw? Sin-o ang imo ginapangita?"

Abi ni Maria nga tana ang hardinero. Gani nagkuon si Maria kana, "Sir, kon ikaw ang nagbuul kana, isugid kanakun ay kon sa diin mo tana ginbutang hay ibul-un ko tana."

¹⁶ Kag nagkuon si Jesus kana, "Maria!"

Nag-atubang si Maria kana kag nagkuon sa hambal nga Hebreo, "Raboni!" (nga kon sayudon "Maestro.")

¹⁷ Nagkuon si Jesus kana, "Indi ako pagkapti hay wara pa ako makabalik sa akun Amay. Ang himoon mo, agto ikaw sa akun mga kabugtoan kag sugidan mo sanda nga magabalik ako sa akun Amay, 'nga inyo man Amay, kag sa akun Dios, nga inyo man Dios.'"

Nagpakita si Jesus sa mga Disipulo

¹⁸ Gani nag-agto si Maria Magdalena sa mga disipulo kag ginsugid na kananda nga nakita na ang Ginoo, kag ginsugid na man kananda ang ginkuon kang Ginoo kana.

Nagpakita si Jesus sa mga Disipulo

¹⁹ Pagkagabii kang nahauna nga adlaw nga ria kang semana, nagtiripon ang mga disipulo. Napintalan ang mga pwertahan kang lugar nga andang ginatiponan hay nahadluk sanda sa mga pangulo kang mga Judio. Dayon nag-abot si Jesus kag nagtindug sa andang tunga. Nagkuon tana kananda, "Ang kalinung mangin rugyan kaninyo!" ²⁰ Pagkakuon na kadya ginpakita na kananda ang anang mga alima kag anang kilid. Nali-

pay gid ang mga disipulo kang makita nanda ang Ginoo.

²¹ Kag nagkuon liwan si Jesus kananda, "Ang kalinung mangin rugyan kaninyo! Kon paano nga ginpadara ako kang Amay rugya, kamo man ginapadara ko." ²² Pagkatapos kadya, ginhuyupan na sanda kag nagkuon, "Batona ninyo ang Balaan nga Ispirito.

²³ Ang bisan sin-o nga patawarun ninyo sa andang mga sala, ginpatawad run ria, kag ang bisan sin-o nga wara ninyo pagpatawara sa andang mga sala, wara man ria mapatawad."

Si Jesus kag si Tomas

²⁴ Kar-on, si Tomas tana nga ginatawag Kapid, kag isara sa napulo'g darwa ka mga disipulo, wara nanda makaimaw kang magpakita si Jesus kananda. ²⁵ Gani ang iba sa mga disipulo nagkuon kana, "Nakita namun ang Ginoo!"

Nagsabat si Tomas, "Kon indi ko makita ang agi kang lansang sa anang mga alima, kag ibutang ang akun tudlo sa agi kang mga lansang, kag makaptan kang akun alima ang anang kilid, indi ako magpati."

²⁶ Pagkaligad kang sangka semana, ang anang mga disipulo nagtiripon ruman. Kag kar-on tana kaimaw run nanda si Tomas. Napintalan ang mga pwertahan, pero si Jesus nag-abot kag nagtindug sa tunga nanda. Nagkuon tana kananda, "Ang kalinung mangin rugyan kaninyo!" ²⁷ Dayon nagkuon tana kay Tomas, "Ibutang ang imo tudlo rugya. Sulnga ang akun mga alima. Idab-ot ang imong alima kag ibutang sa akun kilid. Magpati ikaw kag indi magpangduha-duha."

²⁸ Kag nagkuon si Tomas kana, "Ikaw ang akun Ginoo, ikaw ang akun Dios!"

²⁹ Nagkuon si Jesus kana, "Nagpati bala ikaw tungud nga nakita mo run ako? Daw ano ka malipayun ang mga tawo nga nagatoo kanakun bisan wara sanda makakita kanakun."

Ang Katuyoan nga Ginsulat ang Libro nga Dya

³⁰ Raku pa gid nga mga makatiringala nga milagro ang ginhimo ni Jesus nga nakita kang anang mga disipulo nga wara masulat sa libro nga dya. ³¹ Pero kon ano ang nasulat sa libro nga dya ginsulat agud to nga magtoo kamo nga si Jesus amo ang Cristo, ang Anak kang Dios. Kag agud to nga sa inyo nga pagtoo makaangkun kamo kang kabuhi paagi kana.

Nagpakita si Jesus sa Pito na ka mga Disipulo

21 Pagkatapos kang mga hitabo nga dya, si Jesus nagpakita liwan sa anang mga disipulo rugto sa Linaw kang Tiberias. Amo dyaay ang natabo: ² Nagairirimaw sanday Simon Pedro, Tomas, (nga ginatawag Kapid), si Nataniel nga taga Cana sa Galilea,

ang mga bata nga laki ni Zebedeo, kag darwa pa gid ka sumuronod. ³ Nagkuon si Simon Pedro kananda, "Mangisda takun." Nagsabat sanda kana, "Matawas kami kanimo." Amo to kag nagpanaw sanda kag magsakay sa baruto, pero kang gabii nga to wara gid sanda ti may nabuul.

⁴ Pagka kasanagun, nagtindug si Jesus rugto sa may binit kang baybay, pero ang mga disipulo wara kamaan nga tana to.

⁵ Nagkuon si Jesus kananda, "Mga amigo, wara kamo haw ti may nabuul?"

Nagsabat sanda, "Wara."

⁶ Nagkuon tana kananda, "Iladlad ang inyo pukot sa tuo nayon kang baruto kag makabuul kamo karia." Amo to kag ginladlad nanda dya, kag indi run nanda dya masarangan ka batak tungud sa kadurohon kang isda nga andang nabuul.

⁷ Kar-on, ang disipulo nga palangga ni Jesus nagkuon kay Pedro, "Ang Ginoo to!" Pagkabati ni Simon Pedro nga ang Ginoo to, dayon na suksok kang anang bayo (hay gin-uba na dya) kag maglukso sa tubig. ⁸ Ang iba tana nga mga disipulo nagpabinit nga nagasakay sa baruto samtang ginabutung ang pukot nga buta kang isda. Bukun gid man sanda ti rayu sa binit kang baybay, mga 90 ka metro ang andang karayuun. ⁹ Pagkatakas nanda, may nakita sanda nga uring nga nagabaga kag may isda nga ginasugba sa ibabaw na kadya, kag may tinapay man.

¹⁰ Nagkuon si Jesus kananda, "Dara kamo rugya kang pirambilog nga isda nga bag-o lang ninyo nabuul."

¹¹ Gani nagsaka si Simon Pedro sa baruto kag ginbutung na pabinit ang pukot nga buta kang daragkul nga isda - 153 tanan. Pero bisan pa nga amo to karaku ang isda, wara magisi ang pukot. ¹² Nagkuon si Jesus kananda, "Dali kamo kag mamahaw." Wara gid ti bisan isara sa mga disipulo ang nagpangahas mamangkot kon sin-o tana tungud hay naman-an gid nanda nga tana ang Ginoo. ¹³ Nagparapit si Jesus kananda, ginbutul na ang tinapay kag ginpanaw-an sanda. Amo man dya ang anang ginhimo sa isda. ¹⁴ Amo run dya ang ikatlo nga bes nga nagpakita si Jesus sa mga disipulo pagkatapos nga nabanhaw tana.

Si Jesus kag si Pedro

¹⁵ Pagkatapos nanda ka pamahaw, nagkuon si Jesus kay Simon Pedro, "Simon nga bata ni Juan, ginahigugma mo bala ako labaw sangsa mga dya?"

Nagsabat si Pedro "Huud, Ginoo, naman-an mo nga ginahigugma ko ikaw."

Nagkuon si Jesus kana, "Pakan-a ang akun mga karnero."

¹⁶ Nagkuon ruman si Jesus kana, "Simon nga bata ni Juan, ginahigugma mo bala ako?"

Nagsabat si Pedro, "Huid, Ginoo, naman-an mo nga ginahigugma ko ikaw."

Nagkuon si Jesus, "Atipana ang akun mga karnero."

¹⁷ Sa ikatlo nga bes nagkuon si Jesus kana, "Simon nga bata ni Juan, ginahigugma mo bala ako?"

Nagsakit ang buut ni Pedro hay namangkot kana si Jesus sa ikatlo nga bes kon ginahigugma na si Jesus. Nagkuon tana, "Ginoo, nakamaan ikaw kang tanan. Naman-an mo nga ginahigugma ko ikaw."

Nagkuon si Jesus kana, "Pakan-a ang akun mga karnero. ¹⁸ Sugidan ko ikaw: kang bataun pa ikaw, ikaw mismo ang nagasuksok kang imong bayo kag mag-agto sa bisan diin mo gusto. Pero magmal-am run gani ikaw, iuntayun mo ang imong mga butkun kag lain run ang magapasuksok kanimo kang bayo kag magadara kanimo sa lugar nga indi mo gusto ag-tonan." ¹⁹ (Ginhambal dya ni Jesus agud ipamaan kon ano nga sahi kang kamatayun ang pagaagumun ni Pedro nga mahimaya na ang Dios.) Kag dayon nagkuon si Jesus kana, "Sunod ikaw kanakun."

Si Jesus kag ang Disipulo nga Ana Ginapalangga

²⁰ Nagbalikid si Pedro kag nakita na nga nagasunod kananda ang disipulo nga ginapalangga ni Jesus. (Amo

man dya nga disipulo ang nagsandiay anay sa dughan ni Jesus katong nagarayapon sanda kag namangkot nga, "Ginoo, sin-o bala ang magaluib kanimo?")

²¹ Kang makita tana ni Pedro, nagpamangkot si Pedro kay Jesus, "Ginoo, ana tana bay?"

²² Nagsabat si Jesus, "Kon gusto ko nga buhi pa tana hasta sa pagbalik nakun rugya, ano tana ang ginakabalak-an mo? Sunod ikaw kanakun." ²³ Tungud sa ginhambal nga dya ni Jesus nabalahuba sa mga sumuronod ni Jesus nga ang disipulo nga dya indi mapatay. Pero si Jesus wara magkuon nga indi dya mapatay, kundi nga kuon na tana, "Kon gusto ko nga buhi pa tana hasta sa pagbalik nakun rugya, ano tana ang ginakabalak-an mo?"

²⁴ Amo dya nga disipulo ang nagasugid nga ang mga butang nga dya matuod, kag tana man ang nagsulat ka dya. Naman-an natun nga ang anang mga ginapanugid matuod.

Ang Panghingapos

²⁵ Duro pa gid nga mga butang ang ginpanghimo ni Jesus. Kon sara-sarahun dya ka surat, sa banta ko ang mga libro nga pagasulatun indi mag-igo sa bilog nga kalibutan.

Binuhatan

1 Halangdun nga Teofilo,
Sa una nga libro nga akun ginsulat, ginsaysay ko ang nahanungud sa tanan nga mga butang nga ginpanghimo kag ginpanudlo ni Jesus, halin kang pag-umpisa na kang anang hirikoton ² hasta sa adlaw nga gindara tana palangit. Sa wara pa tana gindara palangit, paagi sa Balaan nga Ispirito ginbinlan na kang mga sugo ang anang pinili nga mga apostoles. ³ Sa tapos nga mapatay tana, nagpakita tana kananda sa raku nga mga beses sa sulud kang 40 ka adlaw. Ginpamatud-an na kananda sa paagi nga indi gid mapanginwara nga tana buhi, kag naghambal tana kananda kang nahanungud sa pagginahum kang Dios. ⁴ Samtang nagairimaw sanda, ginbinlan na sanda nga nagakuon, "Indi anay kamo maghalin sa Jerusalem. Hulatin ninyo ang akun ginkuon kaninyo nga ginsaad kang akun Amay nga igatao kaninyo. ⁵ Si Juan nagbawtiso kang mga katawhan sa tubig, pero pira run lang ka adlaw kag pagabawtisoan run kamo sa Balaan nga Ispirito."

Ang Pagpalangit ni Jesus

⁶ Kang mag-iririmaw si Jesus kag ang anang mga apostoles, ginpamangkot nanda tana, "Ginoo, kadya run haw nimo ipatindugun liwan ang Ginharian kang Israel?"

⁷ Nagsabat si Jesus kananda, "Ang akun Amay amo ang nagpat-ud kang mga panahon kag mga tinion sa ana kaugalingun nga gahum, kag indi ninyo dya kinahanglan nga maman-an! ⁸ Pero pag-abot kang Balaan nga Ispirito kaninyo, makabaton kamo kang gahum, kag magapanugid kamo sa katawhan nahanungud kanakun, indi lang rugya sa syudad kang Jerusalem kundi sa bug-os man nga probinsya kang Judea kag sa Samaria kag hasta pa gid sa tanan nga duuk kang kalibutan." ⁹ Pagkahambal ni Jesus ka dya, samtang nagaturuk sanda, nakita nanda nga gindara tana pa langit, kag ginlikupan tana kang panganod kag nadura sa andang panuruk.

¹⁰ Nalansang pa angud ang panuruk kang mga apostoles sa langit samtang nagaparayu si Jesus kananda kag hinali lang may nagtindug sa ingud nanda nga darwa ka laki nga nagasuksok ka puti. ¹¹ Nagkuon dya kananda, "Kamo nga mga Galileanhun, andut haw nga nagatirindug kamo dyan kag nagatangra sa langit?"

Ang Jesus nga dya nga ginbuul kaninyo kag gindara palangit magabalik man. Kon ano ang nakita ninyo nga pagpalangit na amo man karia ang ana nga pag-balik."

Ang Tal-us ni Judas

¹² Pagkatapos kato, ang mga apostoles nagbalik sa syudad kang Jerusalem halin sa bukid kang Mga Olibo nga ginabanta nga sangka kilometro ang karayuun halin sa Jerusalem. ¹³ Pag-abot nanda rugto, nagsaka sanda sa ibabaw nga kwarto nga anda ginadayonan. Sanda kadya amo sanday, Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe kag Tomas, si Bartolomeo kag Mateo, si Santiago nga bata ni Alfeo, si Simon nga isganan, kag si Judas nga bata ni Santiago. ¹⁴ Tanan sanda masami nga nagatingub sa pagpangamuyo kaimaw kang mga kababainhan kag si Maria nga nanay ni Jesus kag ang mga laki nga bugto ni Jesus.

¹⁵ Pagkaligad kang pira ka adlaw, may mga 120 ka mga tumuluo ang nagtiriripon. Nagtindug si Pedro sa tunga nanda kag naghambal, ¹⁶ "Mga kabugtoan, kinahanglan gid nga matuman ang ginakuon sa Kasulatan nga ginhambal kang Balaan nga Ispirito katong una paagi kay David nahanungud kay Judas, nga amo ang naggiya sa mga nagdakup kay Jesus. ¹⁷ Imaw man anay natun tana kag may bahin man sa atun hirikoton."

¹⁸ (Si Judas nga dya nakabaton kang kwarta tungud sa kadu na nga hinimoan, kag gintaba na ka lupa sa diin nahulog tana pabaliskad. Nawasdak kadya ang anang lawas kag nag-aragay ang tanan na nga dinaut. ¹⁹ Ang natabo nga dya nabalahuba sa tanan nga mga taga-Jerusalem, gani sa kaugalingun nanda nga hambal ang lupa nga to gintawag nanda nga Akeldama, nga kon sayudon "Lupa kang Dugo.")

²⁰ "Tungud hay nasulat sa libro kang mga Salmo, nga 'Pabay-an run lang ang anang balay kag indi run dya pagpaistaran bisan kay sin-o.' Kag nasulat pa gid nga, 'Itao run lang sa iba ang anang hirikoton.'

²¹ "Gani ang isara sa atun mga kaibahan sa bug-os nga panahon nga kita anay nagpakig-imaw pa kay Ginoong Jesus, ²² umpisa kang mga inadlaw nga magpangbawtiso si Juan hasta sa adlaw nga si Jesus ginbuul kanatun palangit, kinahanglan nga mangin kaimaw

natun sa pagpanugid nahanungud sa pagkabanhaw ni Ginoong Jesus.”

²³ Gani nagpili sanda kang darwa ka laki, nga amo sanday Jose nga ginahingaranan man kay Barsabas (kag ginatawag man Justo), kag si Matias. ²⁴ Dayon nangamuyo sanda, “Ginoong, naman-an mo ang tagipusoon kang tanan nga tawo. Ipahayag kanamun kadya kon sin-o sa darwa nga dya ang imo napilian ²⁵ nga magbulus nga mag-alagad bilang apostol nga ginbayaan ni Judas, kag kadya rugto run tana sa lugar nga amo gid ang angay kana.” ²⁶ Pagkatapos nanda ka pangamuyo, naggabot-gabot sanda kag ang ngaran nga anda nagabotan amo ang kay Matias, gani gindugang nanda tana sa napulo’g isara ka mga apostoles.

Ang Pag-abot kang Balaan nga Ispirito

2 Kang mag-abot ang adlaw nga ginatawag Pentecostes, ang tanan nga mga tumuluo nagatiriripon sa sangka lugar. ² Kag hinali lang may ginahud halin sa langit nga daw mabaskug nga hangin nga nagabagrang, kag gintugban na kadya ang bilog nga balay sa diin nagapurungko sanda. ³ Dayon may nakita sanda nga daw mga dila nga kalayo kag nagrinapta dya kag nagtungtong sa kada isara kananda rugto. ⁴ Kag ginamhan sanda tanan kang Balaan nga Ispirito kag naghambal sa lain-lain nga mga linggwahe suno sa ginapahambal kananda kang Ispirito.

⁵ Rugto kato sa may syudad kang Jerusalem may nagairistar nga mga Judio nga diosnon nga nagharalin sa tanan nga kapungsodan kang kalibutan. ⁶ Pagkabati nanda kang ginahud nga dya, nagdinurugok ang raku nga mga tawo. Natingala sanda tungud hay kada isara kananda nakabati nga ang ana kaugalingun nga hambal ginahambal kang mga tumuluo rugto kato.

⁷ Sa sobra nanda nga katingala, nagkuon sanda, “Mga taga-Galilea kabay ang tanan nga mga nagahambal nga dya? ⁸ Ti, andut nga ang kada isara kanatun, mabatian natun tanan nga nagahambal sanda sa atun mismo kaugalingun nga linggwahe? ⁹ Ang iba kanatun taga-Partia, taga-Media, kag taga-Elam! Ang iba tana mga taga-Mesopotamia, taga-Judea kag taga-Capadocia. Ang iba ruman tana taga-Punto kag taga-Asia.

¹⁰ May mga taga-Frigia, taga-Panfilia, kag taga-Ehipto man, kag ang iba nagharalin sa mga lugar nga nasakpan kang Libya, nga marapit sa Cirene. May dyan man nga nagharalin pa sa Roma: ¹¹ mga Judio kag mga bukun ti Judio nga nadara sa relihiyon kang mga Judio. Kag ang iba pa gid kanatun mga taga-Creta kag taga-Arabia. Pero mabatian natun tanan nga nagahambal sanda sa atun mismo kaugalingun nga linggwahe kang nahanungud sa mga makatiringala nga hini-moan kang Dios!” ¹² Sa sobra nanda nga katingala nga

daw indi sanda makapati, nagpamangkotanay sanda, “Ano ang buut hambalun kadya man?”

¹³ Pero ang iba tana, ginyaguta nanda ang mga tumuluo nga nagkuon, “Mga lingin ang mga tawo nga ria!”

Naghambal si Pedro sa Katawhan

¹⁴ Amo to kag nagtindug si Pedro, imaw kang napulo’g isara ka apostoles kag sa matunog nga limug naghambal sa katawhan, “Mga kapareho ko nga mga Judio, kag kamo tanan nga nagauoli sa Jerusalem, pamati kamo hay isugid ko kaninyo ang buut hambalun kang nagakaratabo nga dya. ¹⁵ Bukun ti lingin ang mga tawo nga dya nga pareho kang pagdumdum ninyo, tungud hay alas nwebe pa lang dya ti aga.

¹⁶ Ang hitabo nga dya amo run ang gintagna kato anay kang propeta nga si Joel, nga nagakuon,

¹⁷ Nagkuon ang Dios,
‘Sa urihi nga mga inadlaw
amo dya ang akun himoon:
itao ko ang akun Ispirito
sa tanan nga tawo.

Dayon, ang inyo kabataan nga
laki kag bayi magasugid
kang mensahe kang Dios.
Ang inyo mga pamatan-un nga
laki makakita kang mga
paranan-awun,
Kag ang inyo mga mal-am nga
mga laki magadamgo.

¹⁸ Sa amo man to nga mga
inadlaw itao ko ang akun
Ispirito sa akun mga
surugoon nga laki kag bayi.
Kag magasugid man sanda kang
mensahe kang Dios.

¹⁹ Magapakita ako kang milagro sa langit,
Kag magapakita ako kang mga katingalahan rugya
sa lupa

pareho kang dugo, kalayo kag aso nga nagatub-ok.

²⁰ Ang adlaw magadulum kag
ang bulan magapula nga daw dugo.

Dya mahanabo sa wara pa
mag-abot ang indi matupungan
kag mahimayaun nga adlaw
nga ang Ginoong
Dios magahukum.

²¹ Kag ang bisan sin-o nga magapanawag sa Ginoong maluwas.”

²² Nagpadayon pa gid si Pedro sa paghambal, “Mga kapareho ko nga mga Israelahun, pamatii ninyo ako! Si Jesus nga taga-Nazaret sangka tawo nga ginsugo kang Dios, kag dya ginpamatud-an na kaninyo paagi

sa mga milagro, mga katingalahan kag mga paratandaan nga ana ginhimo paagi kay Jesus. Kamo mismo nakamaan man kadya hay rugya gid dya natabo kaninyo. ²³ Naman-an run nga daan kang Dios katong una pa gid nga si Jesus igatugyan kaninyo hay amo man nga daan ria ang plano kang Dios. Ginpalansang ninyo tana sa kros kag ginpapatay sa mga tawo nga makasasala. ²⁴ Pero ginbanhaw tana kang Dios kag ginhilway halin sa gahum kang kamatayun, tungud hay bisan pa ang kamatayun indi sarang makapugung kana. ²⁵ Tungud nga nagkuon anay si David nahanungud kay Jesus nga,

‘Nakita ko nga ang Ginoo
nagaimaw pirme kanakun
kag tungud nga wara tana
nagabiya kanakun,
indi gid ako maano.

²⁶ Amo ria nga nagakalipay
gid ang akun tagipusoon,
kag masinadyahun ako nga
nagadayaw sa Dios.

Kag magataliwan ako
nga nagapabilin ang akun paglaum.

²⁷ Tungud hay indi mo pagpabay-an ang akun
kalag sa lugar kang mga patay, †
kag indi man ikaw magtugot

nga madunot ang lawas kang imong balaan nga surugoon.

²⁸ Ginpamaan mo kanakun ang mga dalan paagto sa kabuhi,

kag ang imong presensya magatugro kanakun kang tuman nga kalipay.”

²⁹ “Mga kabugtoan, makahambal ako kaninyo nga may kasigurohan nahanungud sa atun ulang nga si David, nga tana napatay kag ginlubung kag ang ginlubngan kana rugyan hasta sa kadya nga mga inadlaw. ³⁰ Si David sangka propeta, kag naman-an na nga ang Dios nagsaad kana. Nagsumpa ang Dios nga ang isara sa mga linahi ni David magapanubli kang anang ginharian. ³¹ Ginapanuruk nga daan ni David ang matabo gani naghambal tana nahanungud kang pagkabanhaw ni Cristo katong nagkuon tana,

‘Wara tana ginpabay-an sa lugar kang mga patay,
kag wara madunot ang ana nga lawas.’

³² Si Jesus nga dya ginbanhaw kang Dios kag kami tanan mga manugpamatuod ka dya. ³³ Kang ginbayaw tana sa tuo kang Dios, kag nabaton na halin sa Dios nga anang Amay ang ginsaad nga Balaan nga Ispirito, gintugro na man dya kanamun pareho kang inyo naki-ta kag nabatian tulad kadya. ³⁴ Wara magpalangit si David, pero amo dya ang kuon na,

‘Ang Ginoong Dios nagkuon sa

akun nga Ginoo,
Rugya ikaw pungko sa akun tuo.

³⁵ Hasta nga paampoon ko

kanimo ang imo nga mga kaaway.”

³⁶ Kag nagpadayon pa gid si Pedro sa paghambal, “Gani, kinahanglan nga maman-an kang tanan nga mga Israelenhun nga ang Jesus nga dya nga inyo ginlansang sa kros ginhimo kang Dios nga Ginoo kag Cristo!”

³⁷ Kang mabatian kang katawhan ang mga ginpanghambal nga dya ni Pedro, natandug gid ang anda baratyagun, kag nagkuon sanda kana kag sa iba pa nga mga apostoles, “Ti, mga kabugtoan, ano bay kadya ang amun himoon?”

³⁸ Nagsabat si Pedro, “Maghinulsul kamo kang inyo mga sala kag magpabawtiso sa ngaran ni Jesu-Cristo, agud nga ang Dios magapatawad kaninyo kag inyo mabaton ang anang regalo nga amo ang Balaan nga Ispirito. ³⁹ Tungud hay ang ginsaad nga dya kang Dios para gid kaninyo kag sa inyo mga kabataan, kag para sa tanan nga rugto sa marayu—dya para gid sa tanan nga ginaagda kang atun Ginoong Dios nga magapara-pit kana.”

⁴⁰ Raku pa gid ang ginkuon ni Pedro sa pagpamatuod kang ana mga ginpanghambal. Kag ginpanghakat na sanda nga nagakuon, “Luwasa ninyo ang inyo kaugalingun sa silot nga magaabot sa mga tawo sa kadya nga panag-on nga nagahimo kang malaot.”

⁴¹ Amo to kag ang mga nagtoo sa ginpanghambal ni Pedro ginpangbawtisoan, kag sa amo gid to nga adlaw mga tatlo ka libo ka tawo ang nadugang sa anda nga grupo. ⁴² Nagmaukud sanda sa pagtuon kang mga ginapanudlo kang mga apostoles, sa pagpakig-imaw sa kapareho nanda nga tumuluo kay Cristo, sa pagpamihak-pihak kang tinapay kag sa pagpangamuyo.

Ang Pagkabuhi kang mga Tumuluo

⁴³ Duro nga mga milagro kag mga katingalahan nga butang ang ginapanghimo kang Dios paagi sa mga apostoles, gani ang katawhan may toman nga pagtahod sa Dios. ⁴⁴ Nagairimaway ang tanan nga tumuluo kag nagapaambitanay sanda tanan kang andang mga pagkabutang. ⁴⁵ Ginabaligya nanda ang anda mga propedad kag mga pagkabutang kag ang bayad ka dya ginahururay nanda sa tanan, suno sa kinahanglan kang tagsa-tagsa. ⁴⁶ Adlaw-adlaw nagatiripon sanda sa templo, kag nagakaraun sanda kang tingub sa andang mga balay. Malipayun kag maalwan ang andang mga tagipusoon nga nagaambitanay sa pagkaun. ⁴⁷ Nagadayaw sanda sa Dios kag nahamut-an kang tanan nga tawo. Kag kada adlaw ginadugang kang Ginoo sa andang grupo ang mga nagakaraluwas.

† sa Griego, Hades

Gin-ayad ang Lupog nga Tawo

3 Sangka adlaw, alas tres ti hapon nga amo ang oras nga inugpangamuyo, nag-agto si Pedro kag si Juan sa templo. ² Kar-on, sa gawang kang templo nga ginatawag “Manami nga Gawang” may sangka tawo nga lupog halin pa kang ana pagkatawo. Kada adlaw ginadara tana kag ginabutang sa gawang nga dya agud magpakilimos sa mga tawo nga nagasurulud sa templo. ³ Pagkakita na kay Pedro kag Juan nga nagapasulud sa templo, dayon na nga pakilimos kananda. ⁴ Ginturuk tana kang tampad ni Pedro kag ni Juan kag nagkuon si Pedro kana, “Turuk rugya kanamun!” ⁵ Nagturuk man tana kananda nga nagapaabot-abot nga may mabaton tana kananda. ⁶ Dayon nagkuon si Pedro kana, “Wara gid ako ti kwarta, pero itugro ko kanimo kon ano ang rugya kanakun. Sa ngaran ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret, tindug kag magpanaw!” ⁷ Amo to kag ginkaptan ni Pedro ang tawo nga lupog sa tuo na nga alima kag patindugun, kag lagi-lagi kato nagbaskug ang anang kahig kag buko-buko. ⁸ Nagtumbo tana kag nagtindug kag magpanaw-panaw. Dayon, nagtawas tana kanday Pedro nga nagsulud sa templo nga nagapanaw kag nagatumbo-tumbo nga nagadayaw sa Dios. ⁹ Nakita tana kang tanan nga mga tawo rugto nga nagapanaw kag nagadayaw sa Dios. ¹⁰ Kang matalupangdan nanda nga tana amo ang manugpakilimos nga nagapungko anay sa Manami nga Gawang kang templo, natingala gid sanda kag daw indi makapati sa natabo nga dya kana.

¹¹ Samtang nagadapit-dapit ang tawo kay Pedro kag Juan rugto sa lugar nga ginatawag Balkon ni Solomon, ang tanan nga mga tawo, sa sobra nanda nga katingala, nagdinalagan parapit kananda. ¹² Kang makita dya ni Pedro, ginkun-an na sanda, “Mga kapareho ko nga mga Israelenhun, andut haw nga natingala gid kamo kadya, kag andut haw nga ginaturuk gid ninyo kami nga daw sa kami ang nagpapanaw sa tawo nga dya paagi sa amun kaugalingun nga gahum ukon pagkadiosnon?” ¹³ Ang Dios ni Abraham, ni Isaac, kag ni Jacob—ang Dios kang atun mga kamal-aman amo ang nagpadungug sa anang surugoon nga si Jesus. Tana kadya amo ang inyo nga gintugyan sa mga may awtoridad, kag ginsikway ninyo sa atubang ni Pilato bisan pa nga nakapamat-ud run si Pilato nga hilwayun tana. ¹⁴ Si Jesus balaan kag matarung, pero ginsikway ninyo tana, kag sa baylo ginpangayo ninyo nga hilwayun ang manugpatay. ¹⁵ Ginpatay ninyo ang Ginahalinan kang kabuhi, pero ginbanhaw tana kang Dios kag kami makapamatuod ka dya. ¹⁶ Tungud sa gahum kang ngaran ni Jesus nakaagum kang kabaskug ang tawo nga dya nga inyo nakita kag naki-

lala. Ang pagtoo paagi kay Jesus amo ang nag-ayad kana kang bug-os, pareho kang inyo makita sa tulad.

¹⁷ “Kar-on, mga kabugtoan, naman-an ko nga kamo kag ang inyo mga manugdumara wara kamaan kang inyo ginhimo. ¹⁸ Ginpamaan nga daan kato anay kang Dios paagi sa tanan nga mga propeta nga ang anang Cristo kinahanglan nga mag-antos. Gintuman na dya paagi sa natabo nga dya. ¹⁹ Gani kar-on, maghinulsul kamo kang inyo mga sala kag magparapit sa Dios agud patawarun na kamo sa inyo mga sala, ²⁰ agud to nga makaagum kamo kang katawhayan nga magahalina sa Ginoo. Kag ipadara na kaninyo si Jesus nga amo ang Cristo nga ana ginpili nga daan para kaninyo. ²¹ Kinahanglan magpabilin anay tana sa langit hasta sa tition nga bag-ohon kang Dios ang tanan nga mga butang, tungud hay amo gid ria ang anang ginkuon paagi sa anang balaan nga mga propeta katong una pa gid. ²² Pareho kang ginkuon ni Moises,

‘Ang Ginoo nga inyo Dios magapili para kaninyo kang sangka propeta nga rugyan mismo kaninyo magahalina, pareho kang ginhimo na kanakun. Kinahanglan pamatian ninyo ang tanan nga anang ihambal kaninyo.

²³ Ang bisan sin-o nga indi magpamati sa propeta nga ria pagapainun sa katawhan kang Dios kag pagalaglagun.’

²⁴ “Ang tanan nga mga propeta nga may mensahe halin sa Dios, umpisa kay Samuel kag sa mga propeta nga nagasurunod kana, sanda tanan nagpanagna man kang nagakaratabo sa kadya nga mga inadlaw.

²⁵ Ang mga ginsaad kang Dios paagi sa anang mga propeta para gid kaninyo kag naabay kamo sa kasug-tanan kang Dios kag kang inyo mga kaulangan. Tungud hay nagkuon tana kay Abraham, ‘Paagi sa imo mga linahi, pakamayadun ko ang tanan nga mga tawo sa kalibutan.’ ²⁶ Amo ria nga nagpili ang Dios kang anang surugoon kag ginpadara una kaninyo agud pakamayadun na kamo paagi sa pagpaliso kang kada isara kaninyo sa malaot ninyo nga mga ginahimo.”

Si Pedro kag si Juan sa Atubang kang Konseho

4 Nagahambal pa sa katawhan si Pedro kag si Juan kang parapitan sanda kang mga pari, kag kang kapitan kang mga gwardya sa templo kag kang mga Saduceo. ² Naugut sanda tungud hay ang darwa ka apostoles nga dya nagapanudlo sa katawhan nga si Jesus nabanhaw, kag dya nagapamatuod nga ang mga patay mabanhaw. ³ Gani gindakup nanda ang darwa

kag ginsulud sa prisohan hasta sa masunod nga adlaw tungud hay sirum run kato. ⁴ Pero raku sa mga nakabati kang Pulong kang Dios ang nagtoroo; kag ang kadurohon nanda nagdangat sa mga lima ka libo.

⁵ Pagkasunod nga adlaw, nagtiripon sa Jerusalem ang mga manugdumara kang mga Judio, ang mga kamal-aman, kag ang mga manunudlo kang Kasugoan.

⁶ Kaimaw man nanda si Anas nga amo ang Pinakamataas nga Pari, kag rugto man si Caifas, si Juan, si Alejandro, kag ang iba pa nga katapo kang panimalay kang Pinakamataas nga pari. ⁷ Ginpaatubang nanda si Pedro kag si Juan kananda kag ginpamangkot, "Kay sin-o gahum kag ngaran ang inyo gin-gamit sa paghimo kang butang nga dya?"

⁸ Si Pedro nga nagamhan kang Balaan nga Ispirito nagsabat kananda, "Kamo nga mga manugdumara kang katawhan kag mga kamal-aman, ⁹ tungud ginasisa ninyo kami tulad nahanungud sa mayad nga buhat nga ginhimo sa tawo nga lupog nga dya, kag kon sa ano nga paagi nga naayad tana kadya, ¹⁰ dapat ninyo tanan maman-an kag kang tanan nga mga Israelahun, nga ang tawo nga dya nga nagatindug sa inyo tunga naayad tungud sa gahum kang ngaran ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret nga inyo ginpalansang sa kros pero ginbanhaw kang Dios. ¹¹ Tana amo

'Ang bato nga wara ninyo maluyagi, kamo nga mga manughimo kang balay, amo pa ang nangin pamusod nga bato.'

¹² "Magluwas kay Jesus wara run ti bisan sin-o nga makaluwas kanatun sa sala. Tungud nga sa bug-os nga kalibutan, ang ngaran gid lang ni Jesus ang gintao kang Dios, agud paagi ka dya maluwas kita."

¹³ Natingala gid ang mga katapo kang konseho kang makita nanda ang kaisug ni Pedro kag ni Juan sa pagsabat, kag matalupangdan nanda nga sanda ka dya mga ultimo lang man nga tawo kag wara ti tinunan. Kag naman-an nanda nga kaimaw anay sanda ni Jesus. ¹⁴ Pero kang makita nanda ang tawo nga naayad nga nagatindug sa tupad nanday Pedro kag Juan, wara run sanda ti makuon kontra kananda.

¹⁵ Gani ginpagwa anay nanda ang darwa halin sa lugar nga ginatiponan kang konseho, kag naghinon-anun sanda, ¹⁶ nga nagakuon, "Ano ang himoon natun sa darwa nga dya tulad karia nga nabalahuba run sa bilog nga syudad kang Jerusalem ang makatiringala nga milagro nga nahimo paagi kananda kag indi man natun dya mapanginwara? ¹⁷ Pero amo dyaay ang himoon ta agud nga ang bagay nga dya indi run gid magrapta sa mga katawhan: ipaandaman ta sanda nga indi run magliwan ka hambal bisan kay sin-o nahanungud sa ngaran nga dya."

¹⁸ Amo to kag gintawag nanda si Pedro kag si Juan nga magbalik sa sulud kag ginkun-an nga indi run gid maghambal ukon magpanudlo sa ngaran ni Jesus.

¹⁹ Pero nagsabat si Pedro kag si Juan kananda, "Kamo mismo ang maghusgar kon igsakto bala sa panuruk kang Dios ang magsunod kami kaninyo ukon kana.

²⁰ Tungud hay indi gid mahimo nga indi kami maghambal kang nahanungud sa amun nakita kag nabatian." ²¹ Ginpaandaman pa gid sanda ka mayad kang konseho antes buy-an. Wara sanda ti makita nga paagi nga silotan ang darwa nga dya tungud hay ang tanan nga mga tawo nagadayaw sa Dios tungud kang natabo. ²² Tungud hay ang tawo nga naayad nga dya sa makatiringala nga paagi nagapang-edadun run kang kapin sa kap-atan ka tuig.

Ang mga Tumuluo Nagpangamuyo sa Dios

²³ Kang mabuy-an run sanday Pedro kag Juan, nagbalik sanda sa andang mga kaimaw, kag ginsugid nanda ang ginpanghambal kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga kamal-aman. ²⁴ Pagkabati nanda ka dya, naghugpong sanda sa pagpangamuyo sa Dios nga nagakuon, "Ginoo nga makagagahum sa tanan, ikaw ang nagtuga kang langit, lupa kag dagat, kag kang tanan nga rugyan kananda! ²⁵ Sa paggiya kang Balaan nga Ispirito, naghambal ikaw paagi kay David nga imong surugoon nga amun ulang, kang magkuon tana,

'Andut haw nga nagabalingaso ang kaugut kang mga bukun ti Judio; Kag nagahumun ang mga tawo kang mga butang nga wara ti pulos?

²⁶ Ang mga hari sa lupa nagaharanda sa pagpakig-away, kag ang mga manugdumara nagtiripon sa pagpakigbato sa Ginoo kag sa anang Pinili.' †

²⁷ Amo gid ria ang natabo, sa dya nga syudad nagtipon sanday Herodes kag Poncio Pilato imaw kang mga bukun ti Judio kag kang bilog nga katawhan kang Israel agud kontrahun si Jesus nga imong Balaan nga Surugoon nga imong Pinili. ²⁸ Ginhimo nanda ang mga butang nga imo ginplano kag ginbuut kauna pa nga daan nga dapat matabo. ²⁹ Kar-on, Ginoo, talupangda ang andang pagpamahug kanamun. Buligan mo kami nga imong mga surugoon nga makahambal kang imong pulong nga may tuman nga kaisug. ³⁰ Ipakita ang imong gahum sa pagpang-ayad kag itugot nga makahimo kami kang mga milagro kag katingalahan nga mga butang paagi sa ngaran kang imong Balaan nga Surugoon nga si Jesus."

³¹ Pagkatapos nanda ka pangamuyo, nag-uyug ang lugar nga andang ginatiponan. Gin-gamhan sanda tanan kang Balaan nga Ispirito kag nagharambal kang pulong kang Dios nga may kaisug.

† ukon, Cristo

Ang mga Tumuluo Nag-ambitanay kang andang mga Pagkabutang

³² Nagasinantoanay ang panghuna-huna kag baratyagun kang mga tumuluo. Wara ti bisan isara nga nagaangkun kang bisan ano nga pagkabutang nga ginakabig na nga ana, kundi nga ginapaambit nanda dya sa iba. ³³ May tuman nga gahum ang mga apostoles sa pagpamatuod kang nahanungud sa pagkabanhaw ni Ginoong Jesus, kag ginpasagahay kang Dios ang anang bugay kananda tanan. ³⁴ Wara ti may nalisdan bisan isara kananda, tungud hay ang may mga lupa ukon mga balay, ginabaligya nanda dya kag ang bayad na ka dya ginadara nanda ³⁵ kag itugyan sa mga apostoles. Dayon, ang kwarta ginapanagtag suno sa kinahanglan kang kada isara.

³⁶ Amo ria ang ginhimo ni Jose nga taga-Cipro, nga sangka Levita, nga ginatawag man kang mga apostoles nga Bernabe (nga kon sayudon, manugparig-un kang baratyagun). ³⁷ Ginbaligya na ang anang uma, kag ang bayad na kadya gindara na kag gintugyan sa mga apostoles.

Si Ananias kag si Safira

5 Pero may sangka tawo rugto nga ginahingaranan kay Ananias imaw kang anang asawa nga si Safira nga nagbaligya kang sangka puna kang andang propedad. ² Ginhawidan ni Ananias ang iba nga bayad ka dya, kag naman-an man kang anang asawa, kag ang nabilin amo lang ang gintugyan na sa mga apostoles. ³ Pero nagkuon si Pedro kana, "Ananias, andut haw nga ginpabay-an mo lang si Satanas nga gamhan ang imong panghuna-huna nga magbutig ikaw sa Balaan nga Ispirito paagi sa paghawid kang bahin kang bayad kang imong lupa? ⁴ Kang wara pa nimo mabaligya, indi bala nga imo man dya nga daan? Kag kang mabaligya mo run dya, ikaw man kabay ang may kinamatarung kon iwanun mo ang bayad? Andut haw nga nakapinsar ikaw nga maghimo kang amo dya? Wara ikaw nagbutig sa tawo kundi sa Dios!" ⁵ Pagkabati ni Ananias ka dya, natumba tana nga patay. Kag hinadlukan gid ang tanan nga nakabati kang hitabo nga dya. ⁶ Dayon, ang mga pamatan-un nga laki nagparapit kag ginbarahosan ang bangkay ni Ananias kag gindara sa gwa kag ginlubung.

⁷ Pagkaligad kang mga tatlo ka oras nagsulud si Safira nga anang asawa nga wara nakamaan kon ano ang natabo. ⁸ Nagkuon si Pedro kana, "Sugidi ako, amo gid bala dya ang bayad kang lupa nga inyo ginbaligya?"

Nagsabat tana, "Huud, amo ria ang bayad."

⁹ Kag nagkuon si Pedro kana, "Andut haw nga nagsugtanay kamo nga mag-asawa nga tirawan ang Ispirito kang Ginoo? Sulnga, dyan run sa gawang ang mga

laki nga naglubung kang imong bana, kag ikaw run ang isunod nanda." ¹⁰ Kag lagi-lagi natumba si Safira nga patay sa atubang ni Pedro. Pagsulud kang mga pamatan-un nga laki nakita nanda nga patay run dya. Gindara nanda ang anang bangkay sa gwa kag ginlubung sa ingud kang anang bana. ¹¹ Hinadlukan gid ka mayad ang bug-os nga iglesia kag ang tanan nga nakabati kang hitabo nga dya.

Mga Milagro kag Katingalahan

¹² Duro nga mga milagro kag mga katingalahan ang nahimo kang mga apostoles sa katawhan. Tanan nga mga tumuluo nagatiripon sa lugar nga ginatawag Balkon ni Solomon. ¹³ Ang mga tawo nga bukun pa ti tumuluo wara gid magpangahas nga mag-intra kananda, wara ti sapayan nga bahul gid ang pagtahod nanda sa mga tumuluo. ¹⁴ Pero nagaduro pa gid ang mga kalalakin-an kag kababainhan nga nagtoroo sa Ginoo, kag ginadugang sa andang grupo. ¹⁵ Gani ginadara kang mga tawo ang andang mga masakitun sa mga karsada kag ginapamutang sa mga baratangan kag sa mga banig agud nga pag-agi ni Pedro, bisan maharonan na lang ang iba ka dya kananda.

¹⁶ Nagtiripon man ang tama ka duro nga mga tawo nga nagharalin pa sa mga kabanwahanan sa palibot kang Jerusalem nga nagadara kang andang mga masakitun kag mga nasab-an kang malaot nga ispirito, kag nag-arayad sanda tanan.

Ang mga Apostoles Ginhingabot

¹⁷ Kar-on, ang Pinakamataas nga Pari kag ang tanan nga anang mga kaimaw nga katapo kang sekta kang mga Saduceo nahisa gid ka mayad sa mga apostoles. Gani ang ginhimo nanda, ¹⁸ ginpadakup nanda ang mga apostoles kag ginluput sa prisohan. ¹⁹ Pero pag-agabii ginbuksan kang anghel kang Ginoo ang mga gawang kang prisohan kag ginpagwa sanda. Nagkuon dya kananda, ²⁰ "Agto kamo sa templo kag isugid sa mga katawhan ang nahanungud sa bag-o nga sahi kang Kabuhi nga dya." ²¹ Pagkabati nanda ka dya, nagsulud sanda sa templo pagkakasanagun kag nagpanudlo sa mga tawo.

Sa pihak tana nga bahin, nag-abot ang Pinakamataas nga Pari kang anang mga kaibahan, kag ginpatawag nanda ang tanan nga katapo kang konseho kag mga kamal-aman. Dayon nagpasugo sanda sa prisohan nga ibul-un ang mga apostoles kag ipaatubang kananda. ²² Pero pag-abot kang mga ginsugo sa prisohan wara run rugto ang mga apostoles, gani nagbalik run lang sanda kag ginsugid dya sa konseho. ²³ Kuon nanda, "Pag-abot namun rugto hugut man ang pagkasarado kang mga gawang kag ang mga gwardya rugto man sa mga gawang na-

gatirindug, pero pagbukas namun, wara kami ti nakita nga tawo sa sulud!"²⁴ Kang mabatian dya kang kapitan kang mga gwardya sa templo kag kang mga pangulo kang kaparian, naburung sanda kag naminsar kon ano pa gid ang mangin resulta na ka dya.²⁵ Dayon may sangka tawo nga nag-abot kag nagkuon, "Ang mga laki nga inyo ginpriso, nagapanudlo sa mga tawo rugto sa templo!"²⁶ Amo to kag ang kapitan, imaw kang anang mga tinawo nag-agto sa templo kag ginbuul ang mga apostoles, pero wara nanda ginpaagi sa pwera ang pagdara kananda tungud hay nahadluk sanda nga batohon kang mga tawo.

²⁷ Kag gindara nanda ang mga apostoles kag ginpaatubang sa konseho. Gin-usisa sanda kang Pinakamataas nga Pari,²⁸ nga nagakuon, "Ginpaandaman gid namun kamo ka mayad nga indi magpanudlo sa ngaran kang tawo nga to. Pero gintugub run ninyo ang bilog nga Jerusalem kang mga ginapanudlo ninyo, kag gusto pa ninyo nga ipapanabat kanamun ang kamatayun kang tawo nga to!"

²⁹ Nagsabat si Pedro kag ang iba pa nga mga apostoles, "Ang Dios ang dapat namun tumanun kag indi ang tawo."³⁰ Ang Dios kang atun mga kaulangan amo ang nagbanhaw kay Jesus nga inyo ginpapatay paagi sa paglansang kana sa kros.³¹ Ginbayaw tana kang Dios sa anang tuo nga alima bilang Pangulo kag Manluluwas, sa pagtugro sa mga Israelahun kang kahigayonan nga maghinulsul agud mapatawad ang andang mga sala.³² Kami makapamatuod sa mga butang nga dya, kag amo man ang Balaan nga Ispirito, nga gintao kang Dios sa mga nagatuman kana."

³³ Kang mabatian dya kang mga katapo kang konseho, nagbalingaso ang andang kaugut kag gusto run nanda nga ipapatay ang mga apostoles.³⁴ Pero nagtindug ang sangka Fariseo nga katapo kang konseho nga ginahingaranan kay Gamaliel. Manunudlo tana kang Kasugoan kag ginataha kang tanan nga tawo. Nagsugo tana nga pagaw-un anay ang mga apostoles.³⁵ Pagkatapos nagkuon tana sa konseho, "Mga kasimanwa ko nga mga Israelahun, mag-andam kamo sa ginatuyo ninyo nga himoon sa mga tawo nga dya."³⁶ Kauna may sangka tawo anay nga nagtuhaw nga ginahingaranan kay Teudas nga nagapabugal nga daw si sin-o gid tana. Mga apat ka gatos nga mga tawo ang nagpasakup kana. Pero ginpatay tana kag ang anang mga sinakpan nagrinapta kag nangin wara lang man ti pulos ang andang ginumpisahan.³⁷ Pagkatapos ka dya, si Judas ruman nga Galileahun ang nagtuhaw kang panahon kang pagpangrehistro kang katawhan. Nakadara man tana kang mga tawo nga magsunod kana, pero ginpatay man tana kag ang tanan nga anang mga sinakpan nagrinapta lang man.³⁸ Gani, kadya tana ginakun-an ko kamo nga indi ninyo paghilabti ang mga tawo nga

dya. Pabay-i lang ninyo sanda. Tungud hay kon ang plano ukon tinutuyo nanda nga dya ana lang kang tawo, indi dya magmadinarag-un.³⁹ Pero kon ana dya kang Dios, indi ninyo sanda madaug. Masapwan lang ninyo ang inyo kaugalingun nga nagabato sa Dios."

Nagpati man ang konseho sa ginhambal ni Gamaliel.⁴⁰ Ginpatawag nanda liwan ang mga apostoles nga magsulud kag ginpahanot. Dayon ginkun-an nga indi run magliwan ka hambal sa ngaran ni Jesus, kag pagkatapos ginbuy-an sanda.⁴¹ Naghalin ang mga apostoles sa konseho nga nagakalipay tungud hay ginkabig kang Dios sanda nga takus nga mag-antos kang kahuruy-anan tungud lang sa ngaran ni Jesus.⁴² Kada adlaw nagaagto sanda sa templo kag sa mga kabalayan nga nagapadayon sa pagpanudlo kag pagpangwali kang Mayad nga Balita nahanungud kay Jesus nga amo ang Cristo.

Ang Pagpili kang Pito ka Manugbulig

6 Sa mga inadlaw nga to, nga ang kadurohon kang mga gintuton-an nagadugang, ang mga Judio nga nagahambal kang Griego nagkurumodon kontra sa mga tumanduk nga mga Judio hay ang mga balo nga bayi sa anda nga grupo wara matatapi sa pagtugro kang rasyon kada adlaw.² Gani ginpatawag kang napulo'g darwa ka mga apostoles ang tanan nga mga gintuton-an kag nagkuon, "Bukun ti igsakto nga pabay-an namun ang pagpangwali kang Pulong kang Dios para lang matatapan namun ang pagpanagtag kang rasyon."³ Gani mga kabugtoan, pili kamo kang pito ka laki kaninyo nga kilala nga mga mayad, kag nagamhan kang Balaan nga Ispirito kag mangin-aramun. Sanda ka dya amo ang amun tugyanan kang burohatun nga dya.⁴ Kag kami tamun, gamitun namun ang bug-os namun nga tion sa pagpangamuyo kag pagpangwali kang pulong kang Dios."

⁵ Naluyagan kang bug-os nga katiringban ang ginhambal kang mga apostoles. Gani ginpili nanda si Esteban; tana kadya marig-un ti pagtoo kag nagamhan kang Balaan nga Ispirito, amo man sanday Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas, kag si Nicolas nga taga-Antioquia. Tana ka dya bukun ti Judio nga nadara sa relihiyon kang mga Judio.⁶ Sanda ka dya ginpresentar kang bug-os nga katiringban sa mga apostoles, nga amo ang nagpangamuyo kag nagtungtong kang andang alima kananda.

⁷ Ang Pulong kang Dios naglapnag pa gid, kag nagduro pa gid ang mga gintuton-an sa Jerusalem, kag tama man ka duro nga mga kaparian ang nagtoroo.

Ang Pagdakup kay Esteban

⁸ Si Esteban, nga ginabugayan ka mayad kag ginatugroan kang Dios kang tuman nga gahum, naghimo

kang daragkul nga mga milagro kag mga katingalahan nga mga butang sa katawhan. ⁹ Pero may mga tawo nga nag-upang kana nga halin sa mga katapo kang sinagoga nga ginatawag Mga Hinilway. Ang mga katapo na ka dya mga Judio nga taga-Cirene kag taga-Alejandria. Sanda kadya kag ang iba pa gid nga mga Judio nga taga-probinsya kang Cilicia kag Asia nag-pakigbais kay Esteban. ¹⁰ Pero ang Balaan nga Ispirito nagtao kay Esteban kang kaaram nga kon maghambal tana indi gid sanda makadaug kana. ¹¹ Gani, likum nga ginsutsot nanda ang pira ka mga tawo nga magkuon, "Nabatian namun tana nga naghambal kang malain kontra kay Moises kag sa Dios!" ¹² Kag ginpaugut nanda ang katawhan kag ang mga kamal-aman kag ang mga manunudlo kang Kasugoan. Gindakup nanda si Esteban kag ginpaatubang sa konseho. ¹³ Dayon nagbuul sanda kang pira ka tawo nga maghambal kang butig kontra kay Esteban. Nagkuon sanda, "Ang tawo nga dya wara nagauntat sa paghambal kang malain kontra sa balaan nga templo kag sa Kasugoan ni Moises. ¹⁴ Tungud hay nabatian namun tana nga nagkuon nga gub-un kang Jesus nga dya nga taga-Nazaret ang templo kag islan ang mga kinabatasan nga ginpanubli ni Moises kanatun!" ¹⁵ Ang tanan nga nagapurungko rugto sa konseho nagturuk gid ka mayad kay Esteban kag nakita nanda nga ang anang pungyahun daw pareho kang pungyahun kang anghel.

Ang Pamulong-pulong ni Esteban

7 Ginpamangkot si Esteban kang Pinakamataas nga Pari, "Matuod bala ang tanan nga ria?"
² Nagsabat si Esteban, "Mga kabugtoan kag mga ginikanan, pamatii ninyo ako. Ang mahimayaun nga Dios nagpakita sa atun ulang nga si Abraham kang rugto pa tana nagaistar sa Mesopotamia, antes tana magsaylo sa Haran. ³ Nagkuon kana ang Dios, 'Maghalin ikaw sa lugar nga dya kag bayai ang imong mga himata, kag mag-agto ikaw sa lugar nga akun itudo kanimo.' ⁴ Amo to kag naghalin si Abraham sa lugar kang mga Caldeo kag nag-istar sa Haran. Kang napatay ang anang tatay, ginpasaylo tana kang Dios sa lugar nga dya nga amo run ang inyo ginaistaran kadya. ⁵ Wara tana gintugroan kang Dios bisan sandapal nga lupa nga makuon na nga ana. Pero nagsaad ang Dios nga itugro dya kana nga mangin ana kag kang anang mga linahi, bisan pa kato nga tinion wara pa tana ti bata. ⁶ Amo dya ang ginkuon kang Dios kana, 'Ang imo mga linahi magaiistar sa iba nga pungsod, kag pagahimoon sanda nga mga uripun kag pagapaantuson sa sulud kang 400 ka tuig. ⁷ Pero pagasilotan ko ang pungsod nga magauripun kananda, kag pagkatapos, magahalina sanda sa lugar nga to kag magasimba sanda kanakun sa lugar nga dya.' ⁸ Naghimo ang Dios

kang kasugtanan kay Abraham, kag ang tanda kang kasugtanan nga dya amo ang pagsirkom. Gani, kang may bata run si Abraham nga amo si Isaac, ginsirkom na dya sa ikawalo nga adlaw sa tapos dya mabata. Amo man to ang ginhimo ni Isaac sa anang bata nga si Jacob, kag amo man ang ginhimo ni Jacob sa anang napulo'g darwa ka mga kabataan nga atun mga kaulangan.

⁹ "Ang atun mga kaulangan nga to nahisa sa andang bugto nga si Jose. Gani ginbaligya nanda tana bilang uripun sa Ehipto. Pero ang Dios nagaimaw gid kana ¹⁰ kag ginhilway tana sa tanan na nga mga kabudlayan. Gintaw-an tana kang Dios kang mayad nga panimuut kag kaaram sa atubang ni Faraon nga hari kang Ehipto. Kag ginhimo tana ni Faraon bilang manugdumara kang bilog nga Ehipto kag kang anang bug-os nga panimalay. ¹¹ Kar-on, nag-abot ang taggurutum sa bilog nga Ehipto kag sa Canaan, nga nagdara kang tuman nga kabudlayan. Ang atun mga kaulangan wara gid ti mabul-an kang pagkaun. ¹² Kang pagkabati ni Jacob nga may pagkaun sa Ehipto, ginsugo na rugto ang anang kabataan nga atun mga kaulangan. Amo dya amo ang una nanda nga pag-agto sa Ehipto. ¹³ Sa ikarwa nanda nga pag-agto, nagpakilala kananda si Jose nga anda bugto, kag nakilal-an man ni Faraon ang panimalay ni Jose. ¹⁴ Dayon ginpaabat ni Jose si Jacob nga anang tatay kag ang anang bug-os nga panimalay; kapitoan kag lima sanda tanan. ¹⁵ Amo to kag nag-agto si Jacob sa Ehipto. Rugto tana napatay kag amo man ang atun mga kaulangan. ¹⁶ Gindara ang andang mga lawas pabalik sa Sikem. Rugto sanda ginlubung sa rulubngan nga ginbakal anay ni Abraham sa mga kabataan ni Hamor.

¹⁷ "Kang marapit run lang ang tion nga tumanun kang Dios ang anang ginsaad kay Abraham, tama run gid ka duro ang linahi kang atun mga kaulangan sa Ehipto. ¹⁸ Kang urihi, lain run ang hari nga naggahum sa Ehipto, nga wara makakilala kay Jose. ¹⁹ Gindayaan na ang atun mga kasimanwa kag nangin mapintas tana sa atun mga kaulangan. Ginpirit na sanda nga itapok ang andang mga lapsag agud to nga magkaramatay. ²⁰ Sa amo man to nga tion, natawo si Moises, sangka lapsag nga nahamut-an kang Dios. Sa sulud kang tatlo ka bulan ginbatiti tana kang anang panimalay. ²¹ Kang gintapok tana kang anang mga ginikanan, ginbuul tana kang bayi nga bata ni Faraon kag ginpabahul kag ginkabig nga ana kaugalingun nga bata. ²² Ang tanan nga kinaaram kang taga-Ehipto gintudlo kay Moises, gani nangin sampatun tana, indi lamang sa paghambal kundi sa buhat man."

²³ "Kang magpang-edadun run tana kang kap-atan ka tuig, napinsaran na nga magbisita sa anang mga kapareho nga Israelahun. ²⁴ Nakita na ang isara kananda nga ginasakit kang sangka Ehiptohanun,

gani nga gin-apinan na dya kag ginpatay na ang Ehip-tohanun bilang pagtimalus. ²⁵ Abi na nga mahangpan kang anang mga kapareho nga Israelahun nga tana amo ang pagagamitun kang Dios sa paghilway kananda, pero wara nanda dya mahangpi. ²⁶ Kang masunod nga adlaw, may nakita tana nga darwa ka Israelahun nga nagaaway. Pasag-uliun na raad sanda nga nagakuon, 'Mga amigo, pareho lang man kamo nga mga Israelahun, andut nga nagaaway kamo?' ²⁷ Pero gintiklod si Moises kang isara nga amo ang nagaaway sa isara kag ginkun-an, 'Sin-o ang naghimo kanimo nga magdumara kag maghukum kanamun?' ²⁸ Patyun mo man bala ako pareho kang imong ginhimo sa Ehiptohanun kahapon?' ²⁹ Pagkabati ni Moises ka dya nagpalagyo tana paagto sa Madian. Nagpangasawa tana rugto kag nangin tatay kang darwa ka bata nga laki.

³⁰ "Pagkaligad kang kap-atan ka tuig, nagpakita kay Moises ang sangka anghel sa nagadaba-daba nga purongpong, rugto sa kamingawan marapit sa Bukid kang Sinai. ³¹ Natingala gid tana sa anang nakita. Kang ginaparapitan na run dya agud himutadan ka mayad, nabatian na ang limug kang Ginoo: ³² 'Ako ang Dios kang imong mga kaulangan, ang Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob.' Nagkurudug si Moises sa kahadluk kag wara run ti kaisug sa pagturuk. ³³ Nagkuon ang Ginoo kana, 'Huksa ang imo sandalyas tungud hay ang lugar nga dya nga imo ginatindugan balaan. ³⁴ Nakita ko gid ang sobra nga pagpigus sa akun mga katawhan sa Ehipto, kag nabatian ko man ang anda nga pagugayung. Amo ria nga nag-abot ako sa paghilway kananda. Dali, sugoon ko ikaw nga mag-agto sa Ehipto.'

³⁵ "Si Moises nga dya nga anda ginsikway kang magkuon sanda, 'Sin-o ang naghimo kanimo nga magdumara kag maghukum kanamun?' Tana man ang ginsugo kang Dios nga mangin manugdumara kag manughilway paagi sa pagbulig kang anghel nga nagpakita kana sa purongpong. ³⁶ Tana ang nagpangulo kananda paggwa sa Ehipto. Naghimo tana kang mga milagro kag katingalahan nga mga butang sa Ehipto, kag sa Dagat nga Pula, kag sa kamingawan sa sulud kang 40 ka tuig. ³⁷ Si Moises man nga dya ang naghambal sa mga katawhan kang Israel, 'Ang Dios magapili para kaninyo kang sangka propeta nga rugyan mismo kaninyo magahalin, pareho kang ginhimo na kanakun.' ³⁸ Si Moises nga dya ang kaimaw kang katiringban kang Israel sa kamingawan, kag kang anghel nga nagpakighambal kana sa bukid kang Sinai, kag imaw man kang atun kaulangan. Tana ang nagbaton kang mga buhi nga Pulong kang Dios agud ipaalinton kanatun.

³⁹ "Pero ang atun mga kaulangan indi gid magtuman kana. Ginsikway nanda tana, kag ang anda tana nga handum amo ang magbalik sa Ehipto. ⁴⁰ Nagkuon san-

da kay Aaron, 'Himoi kami kang mga dios-dios nga amo ang magapanguna kanamun. Tungud hay kon parte tana kay Moises nga to nga nagdara kanamun paggwa sa Ehipto, wara kami kamaan kon naiwan run tana.' ⁴¹ Amo run to ang tion nga naghimo sanda kang ribulto sa dagway kang tinday nga baka. Ginhaladan nanda dya kang inihaw nga mga sapat, kag nagsinadya sanda sa pagpadungug kang andang kaugalin-gun nga inobrahan. ⁴² Gani gintalikdan sanda kang Dios kag ginpabay-an run lang nga magsimba sa mga butang sa kahawaan. Amo gid dya ang nasulat sa libro kang mga propeta nga nagakuon,

'Kamo nga mga Israelahun, bukun ti para kanakun ang ginhalad ninyo nga mga gin-ihaw nga sapat, rugto sa kamingawan sa sulud kang kap-atan ka tuig.

⁴³ Ginadara-dara ninyo ang torda kang inyo dios-dios nga si Moloc

kag ang bituon nga imahen kang inyo dios-dios nga si Refan.

Ang mga rebulto nga dya ginhimo ninyo agud simbahun.

Gani tabugon ko kamo hasta sa pihak pa gid kang Babilonia.'

⁴⁴ "Kang rugto pa sa kamingawan ang atun mga kaulangan may torda sanda nga rugyan ang presensya kang Dios. Ang torda nga dya ginhimo suno sa ginsugo kang Dios kay Moises, kag suno man sa surondan nga ginpakita kana. ⁴⁵ Kang urihi, ginpanubli dya kang andang mga kabataan, kag gindara nanda dya kang si Josue amo run ang nagapangulo kananda samtang ginabuul nanda ang mga kalupaan kang mga nasyon nga ginapanabog kang Dios. Ang torda nga dya nagpabilin rugto hasta sa tion ni David. ⁴⁶ Nahamut-an gid kang Dios si David. Ginpangayo na nga tugotan tana nga magpatindug kang balay para sa Dios ni Jacob. ⁴⁷ Pero si Solomon amo ang nagpatindug kang balay para sa Dios.

⁴⁸ "Ugaring ang Labing Mataas nga Dios wara nga gaistar sa mga balay nga hinimoan kang tawo. Pareho kang ginkuon anay kang Dios paagi sa anang propeta,

⁴⁹ 'Ang langit amo ang akun trono,

kag ang lupa turongtongan kang akun mga kahig.

Gani ano nga klase ka balay ang inyo patindugun para kanakun?

Ukon sa diin ako magapahuway?

⁵⁰ Ako kabay ang naghimo kang tanan nga mga butang nga dya?

⁵¹ "Mga awut gid kamo ti ulo. Pareho gid kamo kang mga tawo nga wara nakakilala sa Dios. Indi gid kamo magpati kag wara kamo nagapamati sa anang mga Pulong. Pirme lang ninyo ginabatoan ang Balaan nga Ispirito. Kon ano ang ginhimo kang inyo mga kaulangan, amo man ang inyo ginahimo. ⁵² Sin-o lang bala

nga propeta kauna nga wara ginhingabot kang inyo mga kaulangan? Ginpatay man gani nanda ang mga nagpanagna nahanungud kang pag-abot kang Matarung nga Surugoon kang Dios, nga inyo man tulad gintraidoran kag ginpatay.⁵³ Kamo ang nagbaton kang Kasugoan kang Dios nga gintao paagi sa mga anghel, pero wara man ninyo dya pagtumana.”

Ang Pagbato kay Esteban

⁵⁴ Pagkabati ka dya kang mga katapo kang konseho nagkurudug sanda sa tuman nga kaugut kana. ⁵⁵ Pero si Esteban nga nagamhan kang Balaan nga Ispirito, nagtangra sa langit kag nakita na ang himaya kang Dios nga nagasidlak kag nakita na man si Jesus nga nagatindug sa tuo kang Dios. ⁵⁶ Nagkuon si Esteban, “Turuka ninyo! Makita ko nga bukas ang langit kag ang Anak kang Tawo nagatindug sa tuo kang Dios!”

⁵⁷ Gintakpan nanda ang andang mga talinga kag magsinggit kang matunog kag nagdinagusu sanda tanan paagto kay Esteban. ⁵⁸ Dayon gin-guyod nanda tana pagwa sa syudad kag rugto ginpurolihan ka libag ka bato. Ang mga testigo kontra kana ginbilin nanda ang andang panaptun sa sangka pamatan-un nga ginahingaranan kay Saul. ⁵⁹ Samtang ginabato nanda si Esteban, nagpangamuyo tana sa Ginoo nga nagakuon, “Ginoong Jesus, batona ang akun ispirito!” ⁶⁰ Dayon nagluhod tana kag nagsinggit kang matunog, “Ginoo, indi sanda pagsukta kang sala nanda nga dya!” Sa tapos nga mahambal na dya, napatay tana.

8 Nagpasugot man si Saulo sa pagpatay kay Esteban.

Ginhingabot ni Saulo ang Iglesia

Kang amo gid to nga adlaw, tuman gid ang paghingabot sa iglesia sa Jerusalem. Ang tanan nga mga tumuluo, magluwas sa mga apostoles, nagraplaag sa mga probinsya kang Judea kag Samaria. ² Si Esteban tana, ginlubung kang mga tawo nga nahagigugma sa Dios kag ginhibian gid nanda tana ka mayad.

³ Pero si Saulo tana, nagahimurat gid nga laglagun ang iglesia. Nagapang-agto tana sa mga kabalayan kag ginapangguyod ang mga laki kag mga bayi kag isulud sa prisohan.

Ang Mayad nga Balita Ginwali sa Samaria

⁴ Ang mga tumuluo tana nga nagraplaag nga to nakalambot sa bisan diin nga lugar nga nagapangwali ka Pulong kang Dios. ⁵ Nag-agto Felipe sa syudad kang Samaria kag rugto nagpanugid sa katawhan nahanungud kay Cristo. ⁶ Kang mabatian kang duro nga mga tawo kag makita ang mga milagro nga gina-

panghimo ni Felipe, nagpamati pa gid sanda kamayad sa anang ginapanghambal. ⁷ Ang mga malaot nga ispirito nagasinggitan nga nagagwa halin sa mga tawo nga andang ginasab-an; kag duro man nga mga paralitiko kag mga piang ang nag-arayad. ⁸ Gani bahul gid ang kalipay kang mga katawhan sa syudad nga to.

⁹ May sangka tawo rugto nga ginahingaranan kay Simon, nga buhay na run nga ginapadayaw ang mga taga-Samaria kang anang madyik. Ginapabugal na nga tana sangka tawo nga pinasahi, ¹⁰ kag ginapamatian gid tana ka mayad kang tanan nga taga-Samaria, kubus man ukon dungganun. Kuon nanda, “Ang tawo nga dya amo ang gahum kang Dios nga ginatawag ‘Bahul nga Gahum.’” ¹¹ Lawid run nga tion nga ginapadayaw ni Simon ang mga tawo paagi sa anang madyik, gani nga nagapamati gid sanda ka mayad kana. ¹² Pero kang magtoo sanda katong ginwali ni Felipe ang Mayad nga Balita nahanungud sa pagginahum kang Dios kag kay Jesu-Cristo, ginbawtisohan sanda—mga laki kag mga bayi. ¹³ Pati si Simon nagtoo man kag ginbawtisohan. Pagkatapos kato, nagsagad run tana ka imaw kay Felipe, kag natingala gid tana kang makita na ang mga katingalahan kag mga milagro nga nagakaratabo.

¹⁴ Kang mabalitaan kang mga apostoles sa Jerusalem nga ginbaton kang mga taga-Samaria ang Pulong kang Dios, ginpaagto nanda sanday Pedro kag Juan rugto. ¹⁵ Kang pag-abot nanda rugto, nagpangamuyo sanda para sa mga tumuluo nga mabaton nanda ang Balaan nga Ispirito. ¹⁶ Tungud hay kang amo to nga tion wara pa magkunsad ang Balaan nga Ispirito bisan kay sin-o kananda. Ginbawtisohan pa lang sanda sa ngaran ni Ginoong Jesus. ¹⁷ Dayon gintungtong nanday Pedro kag Juan ang andang mga alima sa mga tumuluo kag nabaton nanda ang Balaan nga Ispirito.

¹⁸ Kar-on, kang nakita ni Simon nga madyikero nga ang Balaan nga Ispirito gali ginatugro paagi sa pagtungtong kang alima kang mga apostoles, gin-alay-ayan na sanda kang kwarta ¹⁹ kag nagkuon, “Tugroi man ninyo ako ay kang gahum nga dya, agud to nga ang bisan sin-o nga tungtongan ko kang akun alima, makabaton kang Balaan nga Ispirito.”

²⁰ Pero ginsabat tana ni Pedro, “Kabay nga malaglag ikaw kaimaw kang imong kwarta sa impyerno, tungud hay naghuna-huna ikaw nga mabakal mo kang kwarta ang abilidad nga ginatugro kang Dios! ²¹ Wara gid ikaw ti labut ukon bahin sa buruhatun nga dya, tungud hay bukun ti matarung ang imong panghuna-huna sa panuruk kang Dios! ²² Hinulsuli ang malain nimo nga tuyo nga dya, kag magpangamuyo ikaw sa Ginoo nga kabay pa daad nga patawarun na ikaw sa malain nimo nga panghuna-huna. ²³ Tungud hay nakita ko nga tama gid ikaw ka mahisaun kag nagapos kang sala.”

²⁴ Nagsabat si Simon, "Pangamuyo kamo sa Ginoo para kanakun nga ang bisan ano sa inyo ginpanghambal indi matabo kanakun."

²⁵ Kar-on, pagkatapos nga makapamatuod sanda nahanungud sa Ginoo kag makapanugid kang anang pulong, nagbalik sanda sa Jerusalem, nga nagapangwali kang Mayad nga Balita sa mga kabaryohanang Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga taga-Etiopia

²⁶ Sangka adlaw, may sangka anghel kang Ginoo nga nagkuon kay Felipe, "Panaw ikaw kag mag-agto sa bagatnan, sa dalan nga nagapadulhog halin sa Jerusalem paagto sa Gaza." (Ang dalan nga dya wara run ginaagyan.) ²⁷ Gani nagpanaw tana kag nag-agto rugto. Sa dalan nga to, may sangka tawo nga mataas ang anang katungdanan sa Etiopia. Tana ka dya amo ang ginasarigan kang tanan nga manggad kang Kandake ukon rayna kang Etiopia. Nag-agto tana ka dya sa Jerusalem agud magsimba, ²⁸ kag tulad nagapauli run nga nagasakay sa anang karwahe kag nagabasa kang libro nga sinulat ni Propeta Isaias. ²⁹ Nagkuon ang Balaan nga Ispirito kay Felipe, "Parapit ikaw rugto kag magdungan sa karwahe." ³⁰ Gani nagdalagan si Felipe parapit sa karwahe kag nabatian na ang tawo nga nagabasa kang libro nga sinulat ni Propeta Isaias. Ginpamangkot na dya, "Naintiendihan mo bala ang imong ginabasa?" ³¹ Nagsabat ang opisyal, "Paano ko bay dya maintiendihan kon wara ti may magpaathag kanakun?" Dayon gin-agda na si Felipe nga magsakay sa karwahe kag magtupad kana. ³² Amo dyaay ang bahin kang kasulatan nga anang ginabasa:

"Pareho kang karnero nga ginadara sa irihawan, Ukon pareho kang tinday kang karnero nga nagahipus lang kon ginaguntingan ang anang bulbol, wara gid tana nagalimug.

³³ Ginpakahuy-an tana kag bukun ti matarung ang paghusgar kana;

Kag wara gid ti may makasugid nahanungud sa anang mga linahi, tungud hay gin-utas run ang anang kabuhi rugya sa lupa."

³⁴ Namangkot ang opisyal kay Felipe, "Sugidi ako kon sin-o ang ginatumud kang propeta nga dya. Ana bala kaugalingun ukon lain nga tawo?" ³⁵ Dayon ginsaysay ni Felipe sa opisyal nga dya ang Mayad nga Balita nahanungud kay Jesus umpisa sa bahin kang Kasulatan nga dya. ³⁶ Samtang nagapadayon sanda sa andang dalanun, may naagyan sanda nga lugar nga may tubig, kag nagkuon ang opisyal, "May tubig dyaay! Ano pa ang nagapugung agud bawtisohan ako?"

³⁷ [Nagsabat si Felipe, "Pwede run ikaw mabawtisohan kon nagatoo ikaw kay Jesus kang tuduk sa imong tagipusoon."

Nagkuon ang opisyal, "Hud, nagatoo ako nga si Jesus-Cristo amo ang anak kang Dios."]

³⁸ Nagsugo ang opisyal nga papundohon ang karwahe, kag naglusong sanda nga darwa ni Felipe sa tubig kag ginbawtisohan tana ni Felipe. ³⁹ Kang makatakas run sanda, hinali lang nga ginbuul si Felipe kang Ispirito kang Ginoo, kag wara run tana makita liwan kang opisyal, gani nagdiretso run lang tana sa anang dalanun nga malipayun. ⁴⁰ Si Felipe tana, nasapwan na nga rugto run tana sa Azoto. Kag halin rugto nagpangwali tana kang Mayad nga Balita sa tanan nga kabanwahanan nga ana maagyan hasta nga makalambot tana sa Cesarea.

Ang Pagkilala ni Saulo sa Ginoo

(Binuhatan 22:6-16; 26:12-18)

9 Sa pihak nga bahin, si Saulo tana, wara gid ti unat ang anang pamahug nga pamatyun ang mga sumurunod kang Ginoo. Nag-agto tana sa Pinakamataas nga Pari ² kag nagpangayo kang mga sulat nga magapakilala kana sa mga sinagoga sa Damasco. Agud to nga kon may makita tana nga mga sumurunod kang Dalan kang Ginoo, laki man ukon bayi, pangapuson na sanda kag dar-un sa Jerusalem.

³ Samtang nagapaagto tana kag nagahinamput sa Damasco, gulpi lang nga may nagkirab nga kasanag sa anang palibot nga naghaling sa langit. ⁴ Nahulog tana sa lupa kag may nabatian tana nga limug nga nagkuon kana, "Saulo, Saulo, andut nga ginahingabot mo gid ako?"

⁵ Nagsabat si Saulo, "Sin-o ikaw, Ginoo?"

Nagkuon ang limug, "Ako si Jesus nga amo ang imo ginahingabot. ⁶ Kar-on, tindug kag magsulud sa syudad kag rugto ikaw pagasugidan kon ano ang imo dapat himoon."

⁷ Ang mga kaimaw tana ni Saulo sa anang panglakatun nagtirindug lang nga naurongan. Nabatian man nanda ang limug, pero wara sanda ti may nakita nga tawo. ⁸ Nagtindug si Saulo kag pagmukra na, indi run tana makakita. Gani gindapit run lang nanda tana kag tuytoyon pasulud sa Damasco. ⁹ Sa sulud kang tatlo ka adlaw indi gid tana makakita, kag wara man tana magkaun ukon mag-inum kang bisan ano.

¹⁰ Kar-on, rugto sa Damasco, may sangka sumurunod nga ginahingaranan kay Ananias. Sa paranan-awun naghambal ang Ginoo kana, "Ananias!"

Nagsabat tana, "Ano daad, Ginoo?"

¹¹ Nagkuon ang Ginoo kana, "Mag-agto ikaw sa dalan nga ginatawag Matadlung, kag rugto sa balay ni Judas pamangkot ikaw parte sa tawo nga taga-Tarso

nga ginahingaranan kay Saulo. Nagapangamuyo tana tulad kadya, ¹² sa paranan-awun may nakita tana nga tawo nga ginahingaranan kay Ananias, nga nagsulud kag nagtungtong kang anang alima kana para makakita tana liwan.”

¹³ Nagsabat si Ananias, “Pero Ginoo, raku ang nag-sugid kanakun parte sa tawo nga dya, nga ginapabud-layan na gid ka mayad ang mga nagatoroo kanimo sa Jerusalem. ¹⁴ Amo gani nga nag-abot tana rugya sa Damasco nga may awtoridad nga naghalin sa mga pangulo kang kaparian agud panggapuson ang tanan nga nagapanawag sa imong ngaran.”

¹⁵ Pero nagkuon ang Ginoo kana, “Panaw to, tungud hay ang tawo nga dya ginpili ko agud nga paagi kana mapakilala ko ang akun ngaran sa mga bukun ti Judio kag sa mga hari kag sa mga Israelenhun. ¹⁶ Kag ipakita ko kana kon ano nga pag-antos ang anang pagaagumun tungud gid lang kang kanakun.”

¹⁷ Gani nagpanaw si Ananias kag mag-agto sa balay nga ginadayonan ni Saulo. Pagsulud na, gintungton-gan na kang anang alima si Saulo kag nagkuon, “Saulo, bugto ko, ginpaagto ako ni Ginoong Jesus rugya kanimo. Tana amo ang nagpakita kanimo sa dalanun kang nagapaagto ikaw rugya. Ginsugo na ako kanimo agud to nga makakita ikaw liwan kag magamhan kang Balaan nga Ispirito.” ¹⁸ Kag kato lagi nagkaradagdag halin sa mga mata ni Saulo ang daw mga himbis, kag makakita run tana liwan. Dayon, nagtindug tana kag nagpabawtiso. ¹⁹ Nagkaun tana kag nagbalik ang anang kabaskug.

Si Saulo Nagpangwali sa Damasco

Nagpakig-imaw tana kang mga pira ka adlaw sa mga sumurunod rugto sa Damasco. ²⁰ Nagpangwali tana dayon sa mga sinagoga nga si Jesus ang Anak kang Dios.

²¹ Ang tanan nga nakabati kana natingala gid kag nagkuon, “Indi bala nga amo man dya nga tawo ang nagpamatay sa Jerusalem kang mga nagapanawag sa ngaran ni Jesus? Kag amo man gani nga nag-agto tana rugya sa rason nga dar-un sanda nga nakagapos kag paatubangun sa mga pangulo kang kaparian.”

²² Si Saulo tana, mas nangin gamhanan pa gid ang anang pagpangwali, kag ang anang mga pagpamatuod nga si Jesus amo ang Cristo indi gid mahimutig gani ang mga Judio nga nagauli sa Damasco indi makasabat kana.

²³ Pagkaligad kang duro nga mga inadlaw, naghumun ang mga Judio nga ipatyun nanda si Saulo.

²⁴ Pero may nakasugid kana kang humun nanda nga dya. Adlaw kag gabii nagabantay ang mga Judio sa pwertahan kang syudad agud pag-agi na ka dya patyun nanda tana. ²⁵ Pero sangka gabii, ginbuul si

Saulo kang anang mga sumurunod kag ginbutang sa sangka kaing, dayon gintunton nanda dya paagi sa ru-lotsan sa pader.

Si Saulo sa Jerusalem

²⁶ Kar-on, nag-agto si Saulo sa Jerusalem, kag gintinguhaan na nga magpakig-imaw sa mga disipulo rugto. Pero nahadluk sanda tanan kana tungud hay indi sanda magpati nga sangka sumurunod run man tana.

²⁷ Pero gindara tana ni Bernabe sa mga apostoles kag ginsaysay kananda kon paano nagpakita ang Ginoo kay Saulo sa dalanun kag nagpakighambal kana, kag kon paano nagpangwali si Saulo nga may kaisug sa ngaran ni Jesus sa Damasco. ²⁸ Gani, nagpakig-imaw tana kananda bisan diin sanda mag-agto sa Jerusalem, kag may kaisug tana nga nagapangwali sa ngaran kang Ginoo. ²⁹ Nagpakighambal tana kag nagpakig-bais sa mga Judio nga nagahambal kang Griego, pero gintinguhaan nanda tana nga patyun. ³⁰ Kang mamanan dya kang mga tumuluo, gindara nanda tana sa Cesarea kag ginpapanaw pa Tarso.

³¹ Gani, ang iglesia sa bilog nga Judea, kag Galilea, kag Samaria nakaagum kang kalinung; nagrig-un pa gid ang andang pagtoo. Tungud nga may kahadluk sanda sa Ginoo kag tungud sa bulig kang Balaan nga Ispirito, nagdugang pa gid ang andang kadurohon.

Si Pedro sa Lida kag sa Jope

³² Kar-on, si Pedro ruman tana, nagapang-agto sa nagkalain-lain nga mga lugar. Sangka bes, nagbisita tana sa mga tumuluo nga nagauli sa Lida. ³³ Rugto nakilala na ang tawo nga ginahingaranan kay Eneas. Walo run dya ka tuig nga nagasagad lang ka batang tungud hay paralitiko tana. ³⁴ Nagkuon si Pedro kana, “Eneas, ginaayad ikaw ni Jesu-Cristo. Gani, bangon dyan kag himsun ang imong ginabatangan.” Kag lagi-lagi kato nagbangon si Eneas. ³⁵ Pagkatapos kato, nakita tana kang tanan nga taga-Lida kag taga-Saron, kag nagtoroo man sanda sa Ginoo.

³⁶ Rugto tana sa Jope, may sangka tumuluo man nga bayi nga ginahingaranan kay Tabita. (Ang ngaran na sa hambal nga Griego, Dorcas, nga kon sayudon, usa.) Tana ka dya, puro mayad ang anang ginahimo, kag mabinuligun tana sa mga imol. ³⁷ Kang tinion nga to, nagmasakit tana kag napatay. Ang anang bangkay ginsibinan nanda kag ginhaya sa ibabaw nga kwarto.

³⁸ Ang Jope indi gid man rayu sa Lida. Gani, pagkabati kang mga sumurunod sa Jope nga rugto si Pedro sa Lida, nagsugo sanda kang darwa ka laki nga mag-agto kana agud pangabayun nga mag-agto tana lagi kananda rugto sa Jope. ³⁹ Naghimus lagi si Pedro kag nagtawas kananda. Pag-abot na rugto, gindara nanda tana sa ibabaw nga kwarto. Ginlibotan tana kang mga

bayi nga balo nga nagahiribi kag ginapakita kana ang mga bayo kag mga kunup nga tinahian ni Dorcas kang buhi pa tana. ⁴⁰ Ginpagwa sanda tanan ni Pedro. Dayon, nagluhod tana kag nangamuyo, kag nag-atubang tana sa bangkay kag nagkuon, "Tabita, bangon ikaw!" Nagmukra si Tabita kag pagkakita na kay Pedro nagpungko tana sa anang ginabatangan. ⁴¹ Ginkaptan tana ni Pedro sa anang alima kag ginbuligan sa pagtindug. Dayon, ginpanawag ni Pedro ang mga tumuluo kag ang mga bayi nga balo kag ginpakita na si Tabita kananda nga buhi run. ⁴² Ang natabo nga dya nabalahuba sa bilog nga Joje, kag duro ang nagtoroo sa Ginoo. ⁴³ Nagtiner si Pedro kang malawid nga mga inadlaw sa Joje, kag rugto tana nagdayon kay Simon nga manuglugum kang panit ka sapat.

Ang Pag-agto ni Pedro kay Cornelio

10 Rugto sa Cesarea, may sangka tawo nga ginahingaranan kay Cornelio. Tana kadya sangka kapitan kang batalyon kang mga suldado Romanhun nga ginatawag Batalyon Italyano. ² Tana ka dya diosnon, kag ang anang bug-os nga panimalay nagasimba sa Dios. Pirme tana nagatugro kang bulig sa mga imol nga tawo kag pirme man tana nagapangamuyo sa Dios. ³ Sangka adlaw, kang mga alas tres ti hapon, nakita na kang maathag sa anang paranan-awun ang anghel kang Dios nga nag-abot kag naghambal kana, "Cornelio!"

⁴ Sa anang kahadluk, ginturuk na ka mayad ang anghel kag nagsabat, "Ano raad, Ginoo?"

Nagkuon ang anghel kana, "Nahamuut ang Dios sa imong mga pangamuyo kag pagbulig sa mga imol, kag wara na gid ikaw nalipatan. ⁵ Gani kar-on, magsugo ikaw kang pira ka mga laki nga mag-agto sa Joje kag ipaabat ang sangka tawo nga ginahingaranan kay Simon nga ginatawag man Pedro. ⁶ Nagadayon tana kay si Simon nga manuglugum kang panit ka sapat, nga ang balay na ka dya sa binit kang baybay."

⁷ Pagkahalin kang anghel nga nagpakighambal kana, nagtawag tana kang darwa na ka bulig kag sangka suldado nga diosnon nga isara sa mga nagaalagad kana. ⁸ Ginsugid na kananda ang tanan nga natabo, kag pagkatapos ginpapanaw na sanda sa Joje.

⁹ Pagkasunod nga adlaw, samtang nagapanaw sanda kag nagahinamput sa Joje, si Pedro tana nagsaka sa tapan nga atop agud magpangamuyo; mga udto adlaw kato. ¹⁰ Gin-gutum tana kag gusto na raad magkaun. Samtang ginahimus ang pagkaun, may nakita tana nga paranan-awun. ¹¹ Nakita na nga nagbukas ang langit kag may butang nga nagapapanaog nga daw sangka malapad nga kapay nga ginahigtan sa apat ka pamusod kag ginatunton sa lupa. ¹² Nabutang rugto ang tanan nga sahi kang sapat, pareho

kang mga sapat nga nagaparanaw, mga nagakaramang, kag mga pispis. ¹³ Dayon, may nabatian tana nga limug nga nagkuon kana, "Tindug Pedro, ihaw kag magkaun!"

¹⁴ Pero nagsabat si Pedro, "Indi gid mahimo, Ginoo! Wara pa gid ako makakaun kang bisan ano nga suno sa amun relihiyon indi dapat kan-un ukon mahigku."

¹⁵ Ang limug nga to naghambal liwan kay Pedro sa ikarwa nga bes nga nagakuon, "Indi pagkabiga nga mahigku ang bisan ano nga butang nga ginlimpyohan run kang Dios." ¹⁶ Tatlo gid dya ka beses natabo kag ang bagay nga to ginbatak lagi pabalik sa langit.

¹⁷ Samtang nagapalibug pa si Pedro kon ano ang buut hambalun kang paranan-awun nga to, ang mga tawo tana nga ginsugo ni Cornelio, sa anda nga pagpupropamangkot, nakita nanda ang balay ni Simon kag nagatindug sanda sa pwertahan kang kudal. ¹⁸ Nagpanawag sanda kag namangkot kon may nagadayon rugto nga tawo nga ginahingaranan kay Simon nga ginatawag man nga Pedro.

¹⁹ Samtang ginapaino-ino pa gid ni Pedro ang nahanungud sa paranan-awun nga to, ang Balaan nga Ispirito nagkuon kana, "May tatlo ka laki nga nagasagap kanimu. ²⁰ Panaog rugto, kag indi magpangalag-ag magtawas kananda tungud hay ako ang nagsugo kananda." ²¹ Gani nagpanaog si Pedro kag nagkuon sa mga tawo, "Ako ang inyo ginapangita. Ano raad haw ang kinahanglan ninyo?"

²² Nagsabat sanda, "Ginsugo kami rugya ni Kapitan Cornelio. Mayad tana nga tawo kag nagasimba sa Dios, kag ginatahod kang tanan nga mga Judio. Ginkun-an tana kang anghel kang Dios nga ipaabat ikaw nga mag-agto sa anang balay, agud to nga makabati tana kon ano ang imo ihambal." ²³ Dayon gin-agda sanda ni Pedro nga magsulud sa balay kag rugto na sanda ginpaturog kang gabii nga to.

Pagkaaga, naghimus si Pedro kag nagtawas kananda. Ang iba nga mga tumuluo nga taga-Joje nag-imaw man kana. ²⁴ Pagkasunod pa gid nga adlaw, nag-abot sanda sa Cesarea. Ginapaabot sanda ni Cornelio, imaw kang anang mga himata kag kang anang suud nga mga amigo nga ana ginpang-agda. ²⁵ Kang manugsulud run si Pedro sa balay, ginsug-alaw tana ni Cornelio kag nagluhod sa anang atubang sa pagsimba kana.

²⁶ Pero ginpatindug tana ni Pedro kag ginkun-an, "Tindug, tungud hay tawo lang man ako." ²⁷ Padayon si Pedro nga nagaistorya kay Cornelio samtang nagapasulud sanda sa balay, kag nakita na ang duro nga mga tawo nga nagtiripon. ²⁸ Nagkuon si Pedro kananda, "Kamo mismo nakamaan nga kami nga mga Judio ginadumilian kang amun relihiyon nga magpakig-angut ukon magbisita sa mga bukun ti Judio. Pero ginpakita kang Dios kanakun nga indi ko dapat pagkabigun ang bisan sin-o nga tawo nga mahigku ukon indi dapat

pagpakig-angutan. ²⁹ Gani nga kang ginpaabat mo ako, nag-abot ako nga wara run ti pamaribad. Kar-on gusto ko maman-an kon andut nga ginpaabat mo ako.”

³⁰ Nagsabat si Cornelio, “Apat run ka adlaw kadya, amo man kadya nga oras, mga alas tres ti hapon; nagapangamuyo ako sa balay kag gulpi lang nga may sangka laki nga nagtindug sa akun atubang nga nagsuksok ka bayo nga makasirilaw ³¹ kag nagkuon kanakun, ‘Cornelio, ginpamatian kang Dios ang imong pangamuyo kag nakita na ang imong pagbulig sa mga imol. ³² Gani, magsugo ikaw kang pira ka tawo sa Jope kag ipaabat ang sangka tawo nga ginahingaranan kay Simon nga ginatawag man Pedro. Nagadayon tana ka dya sa balay ni Simon nga manuglugum kang panit ka sapat, nga nagaistar sa binit kang baybay.’ ³³ Amo ria nga ginpaabat ko ikaw lagi kag mayad man nga nagtawas ikaw. Kar-on, rugya kami tanan sa presensya kang Dios, nagahulat sa pagpamati kang tanan nga ginkuon kang Ginoo kanimo nga imo ihambal kanamun.”

Ang Pagpamulong-pulong ni Pedro

³⁴ Dayon nag-umpisa si Pedro sa paghambal, “Kadya nasiguro ko run nga matuod gid man nga ang Dios wara ti may ginapasulabi. ³⁵ Ang bisan sin-o nga nagakahaduk kana kag nagahimo kang mayad, ginabaton na bisan ano pa ang andang lahi. ³⁶ Nakamaan man kamo kang mensahe kang Dios para sa mga katawhan kang Israel nga nagapahayag kang Mayad nga Balita nga ang tawo makapasag-uli run kana paagi kay Jesu-Cristo nga amo ang Ginoo kang tanan. ³⁷ Nakamaan man kamo kon ano ang natabo anay sa bilog nga probinsya kang Judea. Nag-umpisa dya sa banwa kang Galilea pagkatapos nga magpangwali si Juan nahanungud sa pagbawtiso. ³⁸ Kag nakamaan man kamo nahanungud kay Jesus nga taga-Nazaret nga gintaw-an kang Dios kang Balaan nga Ispirito kag gahum. Tungud hay ang Dios kaimaw na, nagpang-agto tana sa nagkalain-lain nga mga lugar nga nagahimo kang mayad sa katawhan kag nagapang-ayad kang mga tawo nga nasab-an kang yawa. ³⁹ Kami mismo nakakita gid kang tanan nga anang hinimoan sa mga lugar kang mga Judio kag amo man sa Jerusalem. Pagkatapos ginpatay nanda tana paagi sa paglansang kana sa kros. ⁴⁰ Pero ginbanhaw tana kang Dios sa ikatlo nga adlaw, kag ginpakita tana kanamun. ⁴¹ Bukun ti tanan nga tawo ang nakakita kana, kundi kami lang nga ginpili run nga daan kang Dios bilang manugpamatuod. Nagpakig-imaw kami kana sa pagkaun kag pag-inum sa tapos nga mabanhaw tana. ⁴² Ginsugo na kami nga magpangwali sa mga katawhan, kag sa pagpamatuod nga tana amo ang

gintangdu kang Dios nga maghusgar sa tanan nga mga tawo, buhi man ukon patay. ⁴³ Ang tanan nga mga propeta nagpamatuod man nahanungud kana, nga ang sin-o man nga magatoo kana pagapatawarun ang andang mga sala paagi sa anang ngaran.”

Ang mga Bukun ti Judio Nagbaton kang Balaan nga Ispirito

⁴⁴ Samtang nagahambal pa si Pedro nagkunsad ang Balaan nga Ispirito sa tanan nga nagapamati sa anang mensahe. ⁴⁵ Natingala gid ang mga tumuluo nga mga Judio nga nagtarawas kay Pedro, tungud hay nakita nanda nga gintugro man kang Dios ang Balaan nga Ispirito sa mga bukun ti Judio. ⁴⁶ Tungud hay nabatian nanda nga ang mga tawo nga dya naghambal kang lain nga sahi kang mga linggwahe kag nagadayaw sa Dios. Nagkuon si Pedro, ⁴⁷ “Dya nga mga tawo pareho run man kanatun nga nakabaton kang Balaan nga Ispirito. Sin-o pa ang makapugung nga bawtisoan sanda sa tubig?” ⁴⁸ Gani nagsugo tana nga bawtisoan sanda sa ngaran ni Jesu-Cristo. Dayon ginpangabay nanda si Pedro nga magpabilin anay kananda kang pira ka adlaw.

Ang Panaysayun ni Pedro sa Iglesia sa Jerusalem

11 Kar-on, ang mga apostoles kag ang iba pa gid nga mga tumuluo sa bilog nga Judea, nakabati nga ang mga bukun ti Judio nagbaton man kang Pulong kang Dios. ² Gani kang magtukad si Pedro sa Jerusalem, ginsukmaan tana kang mga tumuluo nga mga Judio. Nagkuon sanda kana, ³ “Andut nga nag-agto ikaw sa balay kang mga bukun ti Judio kag nagpakig-imaw kaun kananda?” ⁴ Amo to kag ginsaysay ni Pedro kananda ang tanan nga natabo halin sa umpisa. ⁵ Nagkuon tana, “Kang rugto ako sa Jope, sangkation nga nagapangamuyo ako, may nakita ako nga paranan-awun. May nakita ako nga sangka butang nga daw sangka malapad nga kapay nga ginahigtan sa apat ka pamusod nga ginatunton halin sa langit, kag sa atubang ko gid nagtupa. ⁶ Ginmulalungan ko gid dya kag nakita ko rugto ang nagkalain-lain nga sahi kang mga sapat, ang mga nagaparanaw kag ang mga mapintas nga sapat, ang mga nagakaramang, kag ang mga pispis. ⁷ Dayon, may nabatian ako nga limug nga nagkuon kanakun, ‘Tindug Pedro, ihaw kag magkaun.’ ⁸ Pero nagsabat ako, ‘Indi gid mahimo, Ginoo! Wara pa gid ako makakaun kang bisan ano nga suno sa amun relihiyon indi dapat kan-un ukon ginadumilian.’ ⁹ Kag sa ikarwa nga bes naghambal ruman ang limug nga to nga naghalin sa langit, ‘Indi pagkabi-ga nga mahigku ang bisan ano nga butang nga ginlimpyohan run kang Dios.’ ¹⁰ Tatlo gid dya ka beses natabo kag pagkatapos, ang bagay nga to ginbatak

pabalik sa langit. ¹¹ Kang amo man to nga tion nag-abot sa balay nga akun gindayonan ang tatlo ka laki nga ginpaagto kanakun nga naghalin sa Cesarea. ¹² Nagkuon man kanakun ang Balaan nga Ispirito nga magtawas ako kananda kag indi magpangalag-ag. Nag-imaw man kanakun ang anum ka mga isigka-tumuluo nga dya, kag nagsulud kami sa balay kang tawo nga si Cornelio. ¹³ Ginsaysay na kanamun nga nakakita tana kang anghel nga nagatindug sa sulud kang anang balay, kag nagkuon dya kana, 'Pasugo ikaw sa Jope kag ipaabat ang tawo nga ginahingaranan kay Simon Pedro. ¹⁴ Magahambal tana kanimo kang mga pulong nga amo ang mangin paraagyan nga ikaw kag ang bug-os mo nga panimalay maluwas.' ¹⁵ Nagaumpisa pa lang ako sa paghambal, kang ang Balaan nga Ispirito nagkunsad run kananda pareho kang pagkunsad na ka dya kanatun kauna. ¹⁶ Kag nadumduman ko ang ginkuon anay kang Ginoo nga, 'Si Juan nagbawtiso sa tubig, pero kamo pagabawtiso sa Balaan nga Ispirito.' ¹⁷ Kar-on kon ang Dios nagtugro sa mga bukun ti Judio kang pareho nga regalo nga anang gintugro kanatun kang kita magtoo kay Ginoong Jesu-Cristo, sin-o gid takun nga magapamalabag sa pagbut kang Dios?"

¹⁸ Kang mabatian dya kang mga tumuluo nga mga Judio, nagpuut sanda ka sukma kana kag nagdayaw sa Dios nga nagakuon, "Kon amo, ang Dios nagatugro run man sa mga bukun ti Judio kang kahigayonan sa paghinulsul agud to nga makaangkun man sanda kang kabuhi nga wara ti katapusan!"

Ang Iglesia sa Antioquia

¹⁹ Kar-on, ang mga tumuluo nga nagrinaplaag tungud kang paghingabot nga natabo katong ginpatay si Esteban, nakadangat hasta sa Fenicia, Cipro kag Antioquia nga nagapanugid kang mensahe nahanungud kay Cristo pero sa mga Judio lang. ²⁰ Pero ang iba kananda nga mga taga-Cipro kag taga-Cirene, nag-agto sa Antioquia kag nagpanugid man sa mga bukun ti Judio †, nga nagawali kananda kang Mayad nga Balita nahanungud kay Ginoong Jesus. ²¹ Ang Ginoo nagtao kananda kang gahum, kag duro gid nga mga tawo ang nagtoroo kag nagsunod sa Ginoo.

²² Ang natabo nga dya nabalitaan kang iglesia sa Jerusalem, gani ginpaagto nanda si Bernabe sa Antioquia. ²³ Kang pag-abot na rugto kag nakita na kon daw ano ka mayad ang Ginoo sa mga tawo rugto nalipay gid tana. Ginlaygayan na sanda tanan nga magmatutum kag tuduk sa tagipusoon ang pagsunod sa Ginoo. ²⁴ Si Bernabe nga dya mayad nga tawo. Nagamhan tana kang Balaan nga Ispirito kag marig-un ti pagtoo,

† bukun ti Judio; sa iba nga kasulatan mga Judio nga nagahambal kang Griego; ukon mga tawo nga nagahambal kang Griego.

gani duro gid nga mga tawo ang anang nadara nga magtoo sa Ginoo.

²⁵ Dayon nag-agto si Bernabe sa Tarso agud pangitaun si Saulo. ²⁶ Kang makita na dya gindara na dya sa Antioquia, kag sa bilog nga tuig nagpakig-imaw sanda sa mga katapo kang iglesia kag nagpanudlo sa duro gid nga mga tawo. Rugya sa Antioquia una nga gintawag nga Cristohanun ang mga disipulo.

²⁷ Kang mga inadlaw man nga to, may mga propeta nga nagdurulhog sa Antioquia halin sa Jerusalem. ²⁸ Ang isara kananda ginahingaranan kay Agabo. Nagtindug tana kag paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito nagpanagna nga magaabot ang sobra nga kagutum sa bilog nga kalibutan. (Natabo dya katong si Claudio amo ang emperador.) ²⁹ Gani ang mga gintuton-an nagpamat-ud nga suno sa masarangan kang kada isara kananda magapadara ka bulig sa mga isigka-tumuluo nga nagaistar sa Judea. ³⁰ Amo gid dya ang andang ginhimo kag ginpadara nanda ang andang bulig sa mga kamal-aman sa iglesia paagi kanday Bernabe kag Saulo.

Ang mga Tumuluo Ginhingabot pa gid

12 Kang amo man dya nga mga tinion, ang iba nga mga katapo kang iglesia ginhingabot ni Haring Herodes. ^{†2} Ginpatay na paagi sa espada si Santiago nga bugto ni Juan. ³ Kang makita ni Herodes nga nalipay ang mga Judio sa anang ginhimo, ginpadakup na man si Pedro. (Natabo dya katong Pista kang Tinapay nga Wara ti Tapay.) ⁴ Pagkatapos nga mapadakup na si Pedro, ginpapriso na dya kag gintugyan para gwardyahan kang apat ka hubun kang mga suldado nga kada hubun may apat ka suldado. Ang tuyo ni Herodes, pagapaatubangun na sa mga katawhan si Pedro pagkaligad kang Pista kang Paglampuwas. ⁵ Gani si Pedro ginabantayan sa prisohan; pero ang mga katapo kang iglesia nagapangamuyo gid sa Dios kang hugut sa andang tagipusoon para kana.

Ginhilway si Pedro kang Anghel

⁶ Kang gabii antes paatubangun ni Herodes si Pedro sa katawhan, nagakaturug tana sa tunga kang darwa ka suldado. Nagapos tana kang darwa ka kadena kag may mga gwardya man nga nagabantay sa pwertahan kang prisohan. ⁷ Hinali lang nga may nagtuhaw nga anghel kang Ginoo kag nagsanag ang sulud kang sel-da. Gintapik kang anghel sa kilid si Pedro kag pukawun nga nagakuon, "Dali, bangon!" Lagi-lagi kato, nagkarahukas ang mga kadena sa alima ni Pedro. ⁸ Nagkuon pa gid ang anghel kana, "Iwagkus ang imong paha kag isuksok ang imo sandalyas." Ginhimo

†† Apo ni Herodes nga amo ang hari katong matawo si Jesus

man dya ni Pedro kag nagkuon pa gid ang anghel kana, "Isuksok ang imong kunup kag magsunod kanakun." ⁹ Nagsunod si Pedro sa anghel paggwa sa prisohan. Pero wara tana kamaan nga ang ginahimo kang anghel matuod. Abi na nga nakakita lang tana kang paranan-awun. ¹⁰ Ginlubsan nanda ang primero nga grupo kang mga gwardya, kag amo man ang Ikarwa, kag nag-abot sanda sa salsalun nga pwertahan nga aragyan paagto sa syudad. Nagbukas lang dya kang ana para kananda, kag naggwa sanda. Nagpanaw sanda sa sangka kalye, kag hinali lang nga ginbayaan kang anghel si Pedro.

¹¹ Dayon nakamaradmad si Pedro sa natabo kana, kag nagkuon, "Kadya nasiguro ko run gid nga ang Ginoo nagsugo kang anang anghel, kag naghilway kanakun sa gahum ni Herodes kag sa tanan nga ginapaabot kang mga Judio nga matabo kanakun."

¹² Kang matalupangdan dya ni Pedro, nag-agto tana sa balay ni Maria nga nanay ni Juan nga ginatawag man nga Marcos, nga sa diin duro nga mga tawo ang nagtiripon kag nagapangamuyo. ¹³ Nanuktok si Pedro sa gwa nga pwertahan, kag ang surugoon nga si Roda naggwa sa paglantaw kon sin-o dya. ¹⁴ Nakilala na ang limug ni Pedro kag sa sobra na nga kakunyag, nagdalagan tana pabalik sa sulud nga wara na mabuksan ang pwertahan, kag nagkuon kananda nga si Pedro rugto sa gwa nagatindug. ¹⁵ Nagkuon sanda kana, "Umang-umang kaw!" Pero nagpamirit tana nga si Pedro gid to. Kag nagkuon sanda, "Anang anghel ria!"

¹⁶ Pero si Pedro tana sige ang anang panuktok, kag kang buksan nanda ang pwertahan nakita nanda tana kag natingala gid sanda. ¹⁷ Ginsenyasan na sanda nga maghipus kag dayon ginsaysay na kananda kon ano ang ginhimo kang Ginoo sa pagpagwa kana sa prisohan. Kag nagkuon pa gid tana kananda, "Isugid ninyo dya kay Santiago kag sa iba pa nga mga isigka-tumulu." Pagkatapos, naghali tana kag mag-agto sa lain nga lugar.

¹⁸ Pagkaaga, sobra gid ang pagkinaran-karan kang mga gwardya tungud hay indi nanda maman-an kon ano ang natabo kay Pedro. ¹⁹ Nagsugo si Herodes nga sagapun tana pero wara gid nanda tana makita. Gani ginpaimbistigar na ang mga gwardya kag pagkatapos nagsugo tana nga pamatyun sanda. Dayon, naghali tana sa Judea kag mag-agto sa Cesarea kag rugto tana nagtiner.

Ang Pagkapatay ni Herodes

²⁰ Kar-on, sobra gid ang kaugut ni Herodes sa mga taga-Tiro kag taga-Sidon. Gani nagbuylog sanda sa pagpakigkita kana. Primero ginhaylo nanda si Blasto nga mayordomo kang hari agud magbulig kananda. Dayon, nag-agto sanda kay Herodes agud mag-

pakigsag-uli kana, tungud hay sa lugar kang hari nagabuul kang pagkaun ang andang pungsod.

²¹ Pag-abot kang gintalana nga adlaw, nagsuksok si Herodes kang anang harianun nga bayo, kag nagpungko sa anang trono kag nagpamulong-pulong sa katawhan. ²² Naghinugyaw ang mga tawo, "Bukun ti tawo ang nagahambal nga ria, kundi dios!" ²³ Lagi-lagi gintugroan kang anghel kang Ginoo si Herodes kang balatian tungud hay wara na ginpadunggan ang Dios. Gin-uk-uk tana kang ulod kag napatay.

²⁴ Pero ang pulong kang Dios padayon pa gid nga naglapnag kag nagduro pa gid ang mga nagtoroo.

²⁵ Sa pihak tana nga bahin, natapos run nanday Bernabe kag Saulo ang andang hirikoton. Nagbalik sanda halin sa Jerusalem nga dara si Juan nga ginatawag man Marcos.

Si Bernabe kag si Saulo Ginpili kag Ginpapanaw

13 Rugto tana sa iglesia sa Antioquia, may mga propeta kag mga manunudlo nga amo sanday Bernabe, Simeon nga gintawag nga Negro, Lucio nga taga-Cirene, Saulo, kag si Manaen nga ginpabahul imaw ni Herodes † nga gobernador. ² Samtang nagasimba sanda sa Ginoo kag nagapuasa, naghambal ang Balaan nga Ispirito, "Paina ninyo si Bernabe kag si Saulo para kanakun. Ginpili ko sanda para sa hirikoton nga akun gintigana kananda."

³ Dayon, pagkatapos nanda ka puasa kag pangamuyo, gintungtong nanda ang andang mga alima kay Bernabe kag Saulo, kag ginpapanaw sanda.

Si Bernabe kag Saulo sa Cipro

⁴ Si Bernabe kag si Saulo nga ginsugo kang Balaan nga Ispirito, nag-agto sa Seleucia. Halin rugto nagpanakayun sanda paagto sa Cipro. ⁵ Pagkaabot nanda sa Salamina, ginpangwali nanda ang pulong kang Dios sa mga sinagoga kang mga Judio. Kaimaw nanda si Juan Marcos bilang manugbulig nanda.

⁶ Ginlibot nanda ang bilog nga isla hasta nga makadangat sanda sa Pafos. May nakita sanda rugto nga sangka madyikero nga ginahingaranan kay Bar-Jesus. Sangka Judio tana ka dya nga nagapakuno-kuno nga propeta kang Dios. ⁷ Amigo tana kang gobernador nga si Sergio Paulo nga sangka maaram nga tawo. Ginpatawag kang gobernador nga dya si Bernabe kag si Saulo tungud hay gusto na mabatian ang Pulong kang Dios. ⁸ Pero ginbalabagan sanda ni Elimas nga madyikero (amo dya ang anang ngaran sa Griego). Gintinguhaan na nga puggan ang gobernador agud indi magtoo. ⁹ Si Saulo tana nga ginatawag man nga Pablo, nagamhan kang Balaan nga Ispirito. Ginturuk na kang tampad ang madyikero

† *Bata ni Herodes nga amo ang Hari katong matawo si Jesus.*

¹⁰ kag ginkun-an, “Ikaw nga bata kang yawa! Kaaway ikaw kang tanan nga matarung. Rugyan kanimo ang tanan nga pagkadayaun kag pagpangloko. Indi gid ikaw haw magpuut sa pagpatiko kang kamatuoran nahanungud sa Ginoo? ¹¹ Kar-on, silotan ikaw kang Ginoo. Mabulag ikaw kang pira ka adlaw kag indi mo makita ang sirak kang adlaw.” Lagi-lagi kato nagdulum ang anang panuruk, kag indi run gid tana makakita. Nagpangapkap tana nga nagasagap kang magadapit kana. ¹² Kang makita kang gobernador ang natabo nga dya, nagtoo tana tungud hay natingala gid tana sa mga ginapanudlo nahanungud sa Ginoo.

Sanday Pablo sa Antioquia nga sakup kang Pisidia

¹³ Kar-on, halin sa Pafos, si Pablo kag ang anang mga kaimaw nagpanakayun hasta sa Perga nga sakup kang Panfilia. Ginbayaan sanda rugto ni Juan Marcos kag nagbalik tana sa Jerusalem. ¹⁴ Halin sa Perga, nagpadayon sanda kag nag-abot sa Antioquia nga sakup kang Pisidia. Kang Adlaw nga Inugpahuway nag-agto sanda sa sinagoga kag nagpungko rugto. ¹⁵ Pagkatapos nga mabasa ang pira ka bahin kang Kasuguan ni Moises kag mga sinulat kang mga propeta, ang mga manugdumara kang sinagoga nagpasugo kanday Pablo nga nagakuon, “Mga kabugtoan, kon may inughambal kamo sa katawhan para sa kaaraydan nanda, hambal lang kamo.” ¹⁶ Gani, nagtindug si Pablo kag nagsenyas, kag nagkuon:

“Mga kapareho ko nga mga Israelenhan, kag kaninyo man nga mga bukun ti Judio nga nagasimba sa Dios, pamatii ninyo ako. ¹⁷ Ang Dios natun nga mga Israelenhan amo ang nagpili kang atun mga kaulangan, kag ginpauswag na samtang mga pangayaw sanda sa Ehipto, kag paagi sa anang wara ti tupung nga gahum ginpagwa na sanda sa Ehipto. ¹⁸ Sa sulud kang mga kap-atan ka tuig, ginbatas na sanda rugto sa kamingawan. ¹⁹ Pagkatapos nga ginpierce na ang pito ka nasyon sa Canaan, gintugro na ang andang mga lupa sa atun mga kaulangan bilang anda run gid ²⁰ sa sulud kang mga 450 ka tuig.”

Pagkatapos ka dya, gintugroan sanda kang Dios kang mga manughukum nga amo ang magadumara kananda hasta sa tion ni Samuel nga propeta. ²¹ Dayon nagpangayo sanda nga taw-an sanda kang hari, kag ang gintugro kananda amo si Saulo nga bata ni Kis nga naghalin sa tribo ni Benjamin. Naghari si Saulo kananda sa sulud kang 40 ka tuig. ²² Kang ginbuul kang Dios si Saulo bilang andang hari, si David amo ang anang ginbulus. Amo dya ang ginkuon kang Dios nahanungud kay David, “Nakita ko nga si David nga bata ni Jesse amo gid ang tawo nga akun nahamut-an.” ²³ Kag sa linahi ni David nga dya maghalin si Jesus nga

amo ang Manluluwas kang Israel nga ginsaad kang Dios. ²⁴ Sa wara pa tana mag-abot, nagpangwali run nga daan si Juan sa tanan nga mga Israelenhan nga maghinulsul sanda kag magpabawtiso. ²⁵ Kang nagahingapos run ang hirikoton ni Juan, nagkuon tana sa katawhan, “Sin-o ako para kaninyo? Bukun ti ako ang Cristo nga inyo ginapaabot. Pero magaabot tana sunod kanakun; indi ako takus sa paghubad kang higit kang anang sandalyas.”

²⁶ Nagpadayon pa gid si Pablo, “Mga kabugtoan, kamo nga mga linahi man ni Abraham, kag kamo nga mga bukun ti Judio nga nagasimba sa Dios, kanatun ginpamaan ang mensahe nga dya nahanungud sa kaluwasan. ²⁷ Ang mga katawhan sa Jerusalem kag ang andang mga manugdumara wara makakilala nga si Jesus amo ang Manluluwas kag wara man nanda mahangpi ang mga sinulat kang mga propeta nga ginabasa kada Adlaw nga Inugpahuway. Pero gintuman nanda ang mga gintagna kang mga propeta kang ginsentensyahan nanda tana kang kamatayun. ²⁸ Bisan pa nga wara sanda ti nakita nga kabangdanan nga dapat tana sentensyahan kang kamatayun, ginpangayo pa gihapon nanda kay Pilato nga ipapatay tana.

²⁹ Pagkatapos nga mahimo nanda kana ang tanan nga nasulat sa Kasulatan nahanungud kana, ginbuul nanda ang anang lawas sa kros kag ginlubung. ³⁰ Pero ginbanhaw tana kang Dios, ³¹ kag sa sulud kang duro nga mga inadlaw nagpakita tana sa mga tawo nga nag-imag kana kato anay kang mag-agto tana sa Jerusalem halin sa Galilea. Sanda run ka dya ang naga-pamatuod nahanungud kana sa mga Israelenhan. ³² Kag rugya kami nga nagasugid kaninyo kang Mayad nga Balita, nga ang ginsaad kato anay kang Dios sa atun mga kaulangan ³³ gintuman na run kanatun nga andang mga linahi paagi sa pagbanhaw kay Jesus. Pareho kang nasulat sa ikarwa nga Salmo:

‘Ikaw ang akun Anak,

kadya nga adlaw nangin Amay mo ako.’

³⁴ Kon parte sa pagbanhaw kang Dios kana kag indi run madunot ang anang lawas, amo dya ang ginkuon kang Dios,

‘Itugro ko kaninyo ang balaan kag masarigan gid ninyo nga pagpakamayad

nga akun ginsaad kay David kato anay.’

³⁵ “Kag ginakuon man sa isara pa gid nga bahin kang Kasulatan,

‘Indi mo pag-itugot nga madunot ang lawas kang imo Balaan nga Surugoon.’

³⁶ “Si David tana, kang buhi pa tana, gintuman na ang ginapahimo kang Dios kana. Pagkatapos napatay tana kag ginlubung sa rulubngan kang anang mga kamal-aman kag nadunot ang anang lawas. ³⁷ Pero si Jesus tana nga ginbanhaw kang Dios, wara gid madunot ang anang lawas. ³⁸ Gani mga kabugtoan, dapat ninyo

maman-an nga paagi kay Jesus ginawali run kaninyo kadya nga ang Dios nagapatawad kang mga sala.
³⁹ Kag ang bisan sin-o nga nagatoo kana sarang mapatawad sa tanan na nga kasal-anan, nga sa pagtuman kang Kasugoan ni Moises indi kamo mapatawad.

⁴⁰ Gani, mag-andam kamo agud nga indi matabo kaninyo ang ginhambal kang mga propeta: ⁴¹ 'Pamati kamo nga mga nagayaguta. Magkatingala kamo kag magkaramatay!

Tungud hay may pagahimoon ako sa inyo nga panahon;

nga indi gid ninyo pagpatihan bisan pa nga may magpaathag ka dya kaninyo!"

⁴² Kang nagapagwa run sa sinagoga sanday Pablo kag Bernabe, ginpangabay sanda kang mga tawo nga magbalik sa madason nga Adlaw nga Inugpahuway kag maghambal liwan kang nahanungud sa mga butang nga dya. ⁴³ Pagkaburublaganay kang mga tawo, duro nga mga Judio kag mga bukun ti Judio nga nadara sa relihiyon kang mga Judio ang nagsurunod kanday Pablo kag Bernabe. Ginhambalan sanda nanday Pablo kag ginhangkat nga magpadayon nga nagasarig sa bugay kang Dios.

⁴⁴ Pagkasunod nga Adlaw nga Inugpahuway, haros ang tanan nga mga pumuluyo sa syudad nag-agto sa sinagoga sa pagpamati ka pulong kang Ginoo. ⁴⁵ Pero kang makita kang mga Judio ang duro nga mga tawo, nahisa gid sanda ka mayad kag ginsupak nanda ang mga ginapanghambal ni Pablo kag gin-insultohan nanda tana. ⁴⁶ Pero si Pablo kag si Bernabe may kaisug nga naghambal, "Nagakadapat lang nga ang pulong kang Dios iwali primero kaninyo. Pero tungud gani nga ginsikway ninyo dya kag ginakabig ninyo ang inyo kaugalingun nga indi takus sa pagbaton kang kabuhi nga wara ti katapusan, kar-on, sa mga bukun ti Judio kami magagto. ⁴⁷ Tungud hay amo dya ang sugo kang Ginoo kanamun, kang magkuon tana,

'Ginhimo ko ikaw nga pareho kang sulo nga magatugro kang kasanag sa mga bukun ti Judio,

agud paagi kanimo ang bug-os nga kalibutan maluwas."

⁴⁸ Kang mabatian dya kang mga bukun ti Judio, nalipay gid sanda kag gindayaw ang pulong kang Ginoo; kag ang tanan nga ginpili run nga daan nga makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan nagtoroo.

⁴⁹ Kag ang pulong kang Ginoo naglapnag sa bisan din nga sakup kang lugar nga to. ⁵⁰ Pero ang mga Judio tana, ginsudyot nanda ang mga halangdun nga mga bayi nga nagasimba sa Dios kag ang dungganun nga mga laki sa syudad. Ginhingabot nanda sanday Pablo kag Bernabe kag gintabog pagwa sa andang lugar.

⁵¹ Gani gintatak kang darwa ka apostoles ang yab-ok sa andang mga kahig kontra sa mga tawo nga ria kag

nag-agto sanda sa Iconio. ⁵² Ang mga sumurunod tana sa Antioquia nalipay gid ka mayad kag ginagamhan kang Balaan nga Ispirito.

Sa Iconio

14 Amo man ka dya ang natabo sa Iconio. Nag-agto sa sinagoga kang mga Judio sanday Pablo kag Bernabe, kag nagpangwali sanda sa paagi nga duro gid nga mga Judio kag mga bukun ti Judio ang nagtoo. ² Pero ang mga Judio tana nga indi magtoo, ginsudyot nanda ang mga bukun ti Judio kag ginsulsolan nga kaugtan nanda ang mga tumuluo. ³ Nagpabilin pa gid kang malawid sanday Pablo kag Bernabe sa Iconio nga nagahambal nga may kaisug nahanungud sa Ginoo. Ginpamatud-an kang Ginoo nga matuod ang andang ginapanudlo nahanungud sa anang bugay paagi sa gahum nga gintugro kananda sa paghimo kang mga milagro kag mga katingalahan nga mga butang. ⁴ Ang mga katawhan sa syudad nahuray sa darwa. Ang iba kananda nagsunod sa mga Judio, kag ang iba tana nagsunod sa mga apostoles.

⁵ Kar-on, ang mga bukun ti Judio kag ang mga Judio, imaw kang andang mga pangulo, nagbuko nga sakin-tun kag batwun ang darwa nga dya. ⁶ Pero kang man-an nanda dya, nagpalagyo sanda kag mag-agto sa Listra kag Derbe nga mga syudad kang Licaonia, kag sa mga lugar sa palibot. ⁷ Kag ginwali nanda rugto ang Mayad nga Balita.

Sa Listra kag Derbe

⁸ Rugto sa Listra may sangka tawo nga lupog halin pa kang anang pagkatawo, kag wara gid makapanaw. ⁹ Nagapungko tana rugto nga nagapamati kay Pablo nga nagahambal. Nakita ni Pablo nga nagatoo tana nga maayad tana, gani ginturuk na dya ka mayad ¹⁰ kag ginkun-an sa matunog nga limug, "Tindug kang matadlung!" Nagtumbo ang tawo kag nagpanawanaw. ¹¹ Kang makita kang karak-an ang ginhimo nga dya ni Pablo, nagsinggit sanda sa hambal nga Licaonihun nga nagakuon, "Nanaog kanatun ang mga dios sa dagway kang tawo!"

¹² Gintawag nanda si Bernabe nga Zeus, kag si Pablo tana gintawag nanda nga Hermes, tungud hay tana ang manughambal. ¹³ Ang templo ni Zeus rugyan lang sa gwa kang syudad, kar-on, ang anang pari nagdara kang mga toro nga baka kag mga kulintas nga bulak sa pwertahan kang syudad sa tuyo nga tana kag ang mga tawo magahalad sa mga apostoles.

¹⁴ Pero kang mabatian dya nanday Bernabe kag Pablo, gin-gisi nanda ang andang mga bayo kag nagdalagan sa tunga kang karak-an nga nagasinggitan, ¹⁵ "Mga amigo, andut nga ginahimo ninyo dya? Mga tawo lang man kami nga pareho ninyo. Rugya kami

agud magsugid kaninyo kang Mayad nga Balita, agud to nga magbiriya kamo sa mga butang nga wara ti pulos nga dya, kag magparapit sa Dios nga buhi, nga amo ang nagtuga kang langit, kag kang lupa, kag kang dagat, kag kang tanan nga mga butang nga ruyangan kananda. ¹⁶ Katong una nga mga panag-on, ginpabay-an kang Dios ang tanan nga mga tawo nga maghimo kang bisan ano nga luyag nanda. ¹⁷ Wara ti sapayan karia, ang Dios wara gid mag-untat sa pagpamatuod kang anang kaugaligun paagi sa paghimo kang mayad, pareho kang pagtugro na kaninyo kang uran kag mayad nga patubas sa nagakaigo nga tyempo, kag ginatugroan na kamo kang bugana nga pagkaun kag tuman nga kalipay." ¹⁸ Bisano amo pa ka dya ang ginhambal kang mga apostoles, nabudlayan gihapon sanda sa pagpugung sa mga tawo nga maghalad para kananda.

¹⁹ Kar-on, may mga Judio nga nag-arabot halin sa Antioquia nga sakup kang Pisidia kag halin sa Iconio. Nahaylo nanda ang mga tawo sa Listra nga magdampig kananda, dayon ginbato nanda si Pablo kag gin-guyod pagwa sa syudad tungud hay abi nanda patay run tana. ²⁰ Pero kang ginlibotan tana kang mga tumuluo, nagtindug tana kag nagbalik sa syudad. Kang masunod nga adlaw, nag-agto sanda ni Bernabe sa Derbe.

Ang Pagbalik nanday Pablo sa Antioquia nga sakup kang Siria

²¹ Ginwali nanday Pablo kag Bernabe ang Mayad nga Balita rugto, kag duro gid ang andang nadara nga mangin sumurunod. Dayon, nagbalik sanda sa Listra, kag sa Iconio, kag sa Antioquia nga sakup kang Pisidia. ²² Ginparig-un nanda ang mga gintuton-an kag ginalayngayan nga magpabilin nga mapag-un ang andang pagtoo, kag ginkun-an, "Kinahanglan gid nga mag-agi kita kang duro nga mga kabudlayan sa atun pagpasakup sa pagginahum kang Dios." ²³ Sa kada iglesia, nagpili sanday Pablo kang mga kamal-aman nga amo ang magadumara. Nagapangamuyo sanda kag nagapuasa, kag ginatugyan nanda ang mga manugdumara sa Ginoo nga andang gintoohan.

²⁴ Pagkatapos nga maagtunan nanda ang mga lugar nga sakup kang Pisidia, nag-abot sanda sa Panfilia.

²⁵ Ginwali nanda ang pulong kang Dios sa Perga kag pagkatapos nagdulhog sanda sa Atalia. ²⁶ Halin rugto nagpanakayun sanda pabalik sa Antioquia, ang lugar nga sa diin gintugyan sanda sa Dios nga tipigan sanda sa hirikoton nga natapos run nanda ka dya.

²⁷ Pag-abot nanda sa Antioquia, gintipon nanda ang tanan nga mga katapo kang iglesia kag ginsugid ang tanan nga mga ginhimo kang Dios paagi kananda, kag kon paano gintugroan kang Dios ang mga bukun ti Judio kang kahigayonan nga magtoo. ²⁸ Kag nagpabilin

pa gid sanda ka malawid rugto imaw sa mga tumuluo.

Ang Pagsinapol sa Jerusalem

15 Kar-on, may mga tawo nga naghalin sa Judea nga nag-abot sa Antioquia, kag nagapanudlo sa mga tumuluo nga nagakuon, "Indi kamo maluwas kon wara kamo nasirkom suno sa ginakuon sa Kasugoan ni Moises." ² Pero ginpamatukan dya nanday Pablo kag Bernabe kag sobra gid ang pagpakigbais nanda sa mga tawo nga to. Gani napamat-udan nga paagtonon sa Jerusalem sanday Pablo kag Bernabe kag ang iba pa gid nga mga tumuluo agud magpakighinun-anun sa mga apostoles kag sa mga kamal-aman nahanungud sa butang nga dya.

³ Ginpapanaw sanda kang iglesia, kag pag-agi nanda sa Fenicia kag Samaria, ginsugid nanda rugto nga ang mga bukun ti Judio nagtoroo sa Dios, kag nagtugro dya kang tuman nga kalipay sa iglesia. ⁴ Kang pag-abot nanda sa Jerusalem, gin-abi-abi sanda kang iglesia kag kang mga apostoles kag kang mga kamal-aman. Kag ginsugid nanday Pablo ang tanan nga ginhimo kang Dios paagi kananda. ⁵ Pero ang iba nga mga tumuluo nga katapo kang grupo kang mga Fariseo nagtindug kag nagkuon, "Kinahanglan nga sirkomon ang mga bukun ti Judio kag kun-an nga magtuman sa Kasugoan ni Moises!"

⁶ Nagsapol ang mga apostoles kag ang mga kamal-aman sa paghinun-anun nahanungud sa bagay nga dya. ⁷ Pagkatapos kang malawid nga paghinon-anun, nagtindug si Pedro kag naghambal kananda, "Mga kabugtoan, nakamaan kamo nga kato anay ako ang ginpili kang Dios sa kanatun tanan nga magwali kang Mayad nga Balita sa mga bukun ti Judio agud to nga makabati sanda kag magtoo. ⁸ Ang Dios nga nakamaan kang tagipusoon kang tawo ang nagpamatuod nga ang mga bukun ti Judio ginbaton na man paagi sa pagtugro kananda kang Balaan nga Ispirito pareho kang ginhimo na kanatun kauna. ⁹ Wara tana ti pinasulabi kanatun nga mga Judio kag sa mga bukun ti Judio, tungud hay ginlimpyohan na man ang andang tagipusoon paagi sa andang pagtoo. ¹⁰ Kar-on, andut nga gusto pa ninyo tirawan ang Dios paagi sa pagtugro kang mga mabug-at nga turumanun sa mga sumurunod nga ang atun mga kaulangan gani ukon kita wara man makasarang sa pagtuman? ¹¹ Pero nagapati kita nga paagi sa bugay kang atun Ginoong Jesus maluwas kita, kag amo man sanda nga mga bukun ti Judio."

¹² Naghipus ang bilog nga kasapulanang kag namati kanday Bernabe kag Pablo nga nagapanaysayun kang mga milagro kag iba pa nga mga katingalahan nga ginhimo kang Dios paagi kananda sa tunga kang mga bukun ti Judio. ¹³ Pagkatapos nanda ka panaysayun,

naghambal si Santiago, "Mga kabugtoan ko, pamati kamo kanakun. ¹⁴ Ginsaysay kanatun ni Simon ang una nga pagpakita kang Dios kang anang pagkabalaka sa mga bukun ti Judio paagi sa pagpili halin kananda kang mga tawo nga mangin ana. ¹⁵ Nagsanto gid dya sa ginkuon kang mga propeta kauna. Pareho kang nasulat sa kasulatan,

¹⁶ 'Pagkatapos ka dya magabalik ako,

Kag ibalayun ko liwan ang ginaharian ni David nga narumpag.

Ipatindugun ko dya liwan halin sa anang pagkaguba, kag papag-unun.

¹⁷ Agud to nga ang iba nga mga nasyon magapangita sa Ginoo,

kag ang tanan nga mga bukun ti Judio nga ginpili ko nga mangin akun katawhan.

¹⁸ Amo ria ang ginkuon kang Ginoo, nga amo man ang nagpamaan kang mga butang nga dya halin pa kauna."

¹⁹ "Gani amo dyaay ang akun nga panghuna-huna: indi run natun pagpalisdan ang mga bukun ti Judio nga nagaparapit sa Dios. ²⁰ Sa baylo, sulatan natun sanda nga indi sanda magkaun kang bisan ano nga ginhalad sa mga dios-dios, kag indi man sanda magpakighilawas, kag indi man sanda magkaun kang kusug ka sapat nga ginpatay nga wara mapaturo ang anang dugo, kag indi man sanda magkaun kang dugo. ²¹ Tungud hay kauna pa nga daan ang kasugoan ni Moises ginabasa run sa sinagoga kada Adlaw nga Inugpahuway, kag ginawali sa kada syudad."

Ang Sulat nga Ginpadara sa mga Tumuluo nga mga Bukun ti Judio

²² Gani nagpamat-ud ang mga apostoles kag ang mga kamal-aman kag ang bilog nga iglesia nga magapili kang mga laki sa andang grupo nga paagtonon sa Antioquia kaimaw nanday Pablo kag Bernabe. Ginpili nanda si Judas nga ginatawag man Barsabas kag si Silas, sanda ka dya amo ang nagapangulo sa andang katiringban. ²³ Amo dya ang ginakuon sa sulat nga andang ginpadara:

"Kami nga mga apostoles, kag mga kamal-aman nga mga kabugtoan ninyo, nagapangamusta kaninyo nga mga tumuluo nga mga bukun ti Judio rugyan sa Antioquia, Siria, kag Cilicia. ²⁴ Nabalitaan namun nga may pira ka mga tawo nga naghalin rugya kanamun nga nagtublag kaninyo nga nagpalibug kang inyo pamin-sarun tungud kang andang mga sayup nga ginapanudlo kaninyo, pero wara namun sanda karia ginsugo. ²⁵ Gani ginkasugtan namun tanan nga magpili kang mga tawo kag ipadara rugyan kaninyo imaw kang atun pinalangga nga sanday Bernabe kag Pablo. ²⁶ Sanda ka dya nagtaya kang andang kabuhi tungud

gid lang sa pagpangalagad sa atun Ginoong Jesu-Cristo. ²⁷ Gani ginpadara namun kaninyo sanday Judas kag Silas; sanda gid mismo ang magasugid kaninyo nahanungud kang mga butang nga amun ginkuon kaninyo sa sulat. ²⁸ Ginpakamayad namun kag kang Balaan nga Ispirito nga indi run kamo pagpalisdan pa, magluwas lang sa mga butang nga dya nga dapat gid ninyo tumanun: ²⁹ indi kamo magkaun kang bisan ano nga ginhalad sa mga dios-dios; indi man kamo magkaun kang dugo kag kang kusug ka sapat nga ginpatay nga wara mapaturo ang anang dugo; kag indi man kamo magpakighilawas. Mayad gid dya kaninyo kon likawan ninyo ang mga bagay nga dya. Hasta run lang rugya."

³⁰ Ginpapanaw ang mga ginsugo nga to kag nag-agto sanda sa Antioquia. Pag-abot nanda rugto gintipon nanda ang tanan nga mga tumuluo kag gintugro kananda ang sulat. ³¹ Pagkabasa nanda kato, nalipay gid sanda sa mga ginakuon sa sulat nga nagaparig-un kananda. ³² Sanday Judas kag Silas nga mga propeta man, nagpakigsugidanun kang malawid kananda para parig-unun ang andang baratyangun kag pabakudun ang andang pagtoo. ³³ Pagkatapos nga nakatiner sanda rugto kang mabugu nga tinion, ang mga tumuluo rugto nagpangamuyo kananda nga mangin mayad lang ang andang pagpanaw pabalik sa mga nagsugo kananda. [³⁴ Pero si Silas tana nagpamat-ud nga magpabilin rugto.]

³⁵ Sanday Pablo kag Bernabe tana nagpabilin pa gid sa Antioquia. Sanda kag imaw kang duro pa gid nga mga tumuluo nagpanudlo kag nagpangwali kang Pulong kang Ginoo.

Nagbulagay si Pablo kag si Bernabe

³⁶ Pagkaligad kang pira ka adlaw, nagkuon si Pablo kay Bernabe, "Balikan natun kag bisitahan ang mga tumuluo sa kada syudad nga ginwalihan natun kang Pulong kang Ginoo. Sulngun ta kon paiwan sanda run." ³⁷ Ang gusto tana ni Bernabe imawun nanda si Juan Marcos. ³⁸ Pero para kay Pablo tana, bukun ti mayad nga imawun nanda si Juan Marcos nga nagbiya kananda sa Panfilia kag wara run nagpadayon sa pagbulig kananda sa hirikoton. ³⁹ Sobra gid ang pag-suwayay nanday Pablo kag Bernabe, gani nagbulagay run lang sanda. Gin-imaw ni Bernabe si Juan Marcos kag nagpanakayun sanda paagto sa Cipro. ⁴⁰ Si Pablo tana, ginpili na si Silas kag naghalin pagkatapos nga gintugyan sanda kang mga tumuluo sa Ginoo nga tipigan sanda. ⁴¹ Ginpang-agtonan na ang mga lugar kang Siria kag Cilicia kag ginparig-un na ang pagtoo kang mga tumuluo sa mga iglesia.

Nag-imaw si Timoteo kay Pablo kag Silas

16 Nag-agto man si Pablo sa Derbe kag sa Listra, nga sa diin may sangka tumuluo nga ginahin-garanan kay Timoteo. Ang nanay na kadya sangka tumuluo nga Judio, pero ang tatay na tana Griego. ² Ang mga tumuluo sa Listra kag sa Iconio nagakuon nga si Timoteo nga dya mayad nga tawo. ³ Gusto ni Pablo nga imawun si Timoteo, gani ginsirkom na dya tungud kang mga Judio sa mga lugar nga dya, kag nakamaan man sanda nga Griego ang tatay ni Timoteo. ⁴ Sa kada syudad nga anda ginaagtonan, ginapaalinton nanda sa mga tumuluo ang mga ginkasugtan kang mga apostoles kag mga kamal-aman rugto sa Jerusalem, kag ginkun-an nga tumanun gid nanda dya. ⁵ Gani nagrig-un pa gid ang pagtoo kang mga tumuluo, kag nagaduro pa gid sanda kada adlaw.

Ang Tawo nga taga-Macedonia sa Paranan-awun ni Pablo

⁶ Nag-agto sanda sa mga lugar nga sakup kang Frigia kag Galacia tungud hay wara sanda tugoti kang Balaan nga Ispirito nga magpangwali sa probinsya kang Asia. ⁷ Pag-abot nanda sa dulonan kang Misia gintinguhaan nanda nga mag-agto sa probinsya kang Bitinia, pero wara sanda tugoti kang Ispirito ni Jesus. ⁸ Gani naglubas lang sanda sa Misia kag nagdulhog sa Troas. ⁹ Kang gabii nga ria, nakita ni Pablo sa anang paranan-awun ang sangka tawo nga taga-Macedonia nga nagatindug kag nagapangabay kana nga nagakuon, "Agto ikaw rugya sa Macedonia kag tabangi kami!" ¹⁰ Pagkakita na kang paranan-awun nga to, naghimus kami lagi agud mag-agto sa Macedonia, tungud hay nasiguro namun nga ginapaagto kami kang Dios agud iwali ang Mayad nga Balita rugto kananda.

Nagtoo si Lydia nga taga-Filipos

¹¹ Halin sa Troas nagpanakayun kami diretso sa Samotracia, kag kang masunod nga adlaw nagpaday-on kami sa Neapolis. ¹² Halin rugto nagpanaw kami paagto sa Filipos nga amo ang nagapanguna nga syudad sa distrito nga to kang Macedonia kag sakup kang pagginahum kang Roma. Nagpabilin kami sa syudad nga dya kang pira ka adlaw. ¹³ Pag-abot kang Adlaw nga Inugpahuway, naggwa kami sa syudad kag nag-agto sa binit kang suba nga sa pagbanta namun may lugar nga parangamuyoan kang mga Judio. Nag-pungko kami kag nagpakig-istorya sa mga kababainhan nga nagtiriripon rugto. ¹⁴ Ang isara sa mga nagapamati kanamun amo si Lydia nga taga-Tiatira. Manugbaligya tana ka dya kang tela nga granati, kag nagasimba man tana sa Dios. Ginbuksan kang Ginoo

ang anang tagipusoon agud magpati tana sa mga ginapanghambal ni Pablo. ¹⁵ Pagkatapos nga nabawtiso-han tana kag ang bilog na nga panimalay, gin-agda na kami nga nagakuon, "Kon nagapati kamo nga nagtoo matuod ako sa Ginoo, rugto kamo sa balay magday-on." Kag nagpasugot kami sa anang pang-agda.

Ginpriso si Pablo kag si Silas

¹⁶ Sangka adlaw, kang nagapaagto kami sa lugar nga parangamuyoan, nasug-alaw namun ang sangka dalagita nga surugoon nga nasab-an kang malaot nga ispirito, gani nga makalatu tana kang paraaboton. Makapangwarta kang bahul ang anang mga agalun tungud kang anang pagpanglatu. ¹⁷ Nagasunod-sunod tana kanamun kag nagasinggitan, "Ang mga tawo nga dya surugoon kang Labing Mataas nga Dios; ginapahayag nanda kaninyo kon paano kamo maluwas!" ¹⁸ Ginhimo na dya sa duro nga mga inadlaw. Kang uri-hi natak-an run si Pablo, gani gin-atubang na ang dalagita kag ginhambalan ang malaot nga ispirito, "Sa ngaran ni Jesu-Cristo, ginamandoan ko ikaw nga mag-gwa sa dalagita nga ria!" Kag kato lagi, naggwa ang malaot nga ispirito sa lawas kang dalagita. ¹⁹ Kang man-an kang anang mga agalun nga wara run sanda ti paglaum nga makapangwarta pa, gindakup nanda si Pablo kag si Silas kag gin-guyod hasta sa may tindahan kag ginpaatubang sa mga may awtoridad. ²⁰ Ginpaatubang sanda sa mga opisyaes nga Romanhun kag nagkuon, "Ang mga laki nga dya mga Judio. Nagadara sanda kang gamo sa atun nga syudad. ²¹ Nagapanudlo sanda kang mga pagbinatasan nga kontra sa atun kasugoan, kag bilang mga Romanhun indi nagakadapat nga patihan natun ukon sundon!" ²² Ang mga katawhan nagpuroli man sa pagsakit kay Pablo kag Silas.

Ginpabuklas kang mga opisyaes ang mga bayo nanday Pablo kag Silas hasta nga magisi dya kag dayon ginpahanot sanda. ²³ Pagkatapos nga nahanot sanda ka mayad, ginpriso sanda, kag ang manugbantay kang prisohan ginmandoan nga gwardyahan gid sanda ka mayad. ²⁴ Pagkabati kang manugbantay kang mando nga dya, ginbutang na sanday Pablo sa sulud gid nga selda kang prisohan, kag ginpandugan ang andang mga kahig.

²⁵ Kang mga tungang-gabii run, sanday Pablo kag Silas nagapangamuyo kag nagakanta nga nagadayaw sa Dios, kag ang iba nga mga priso nagapamati kananda. ²⁶ Hinali lang nga naglinog kang mabaskug kag ang prisohan nag-uyug hasta sa anang pundasyon. Lagi-lagi nagburokas ang tanan nga mga gawang kag nagkarahukas ang mga kadena kang tanan nga mga priso. ²⁷ Nakabugtaw ang bantay kag pagkakita na nga bukas ang mga gawang, gin-gabot na ang

anang espada agud manginmatay run daad tungud hay abi na nakapalagyo run ang mga priso. ²⁸ Pero nagsinggit si Pablo, "Indi kaw magpanginmatay! Ruggya kami tanan!"

²⁹ Nangayo kang sulo ang manugbantay kag dali-dali nga nagsulud, kag nagakurudug sa kahadluk nga nagluhod sa atubang nanday Pablo kag Silas. ³⁰ Dayon gindara na sanday Pablo sa gwa kang prisohan kag namangkot, "Mga sir, ano ang akun dapat himoon agud maluwas ako?"

³¹ Nagsabat sanda, "Magtoo ikaw kay Ginoong Jesus kag maluwas ikaw, kag pati ang imo panimalay."

³² Ginsugid nanda kana ang Pulong kang Ginoong kag sa tanan nga rugyan sa anang balay. ³³ Kang amo gid to nga oras kang kagab-ihun gindara na sanday Pablo kag ginhugasan ang andang mga pilas. Ginbawtiso-han tana lagi kag amo man ang anang bilog nga panimalay. ³⁴ Pagkatapos, gindara na sanday Pablo kag Silas sa anang balay kag ginpahimsan kang pagkaun. Tana kag ang anang bilog nga panimalay nalipay gid ka mayad tungud hay nagatoo run sanda kadya sa Dios.

³⁵ Pagkaaga, ang mga opisyaes nga Romanhun nag-sugo kang mga pulis nga buy-an run sanday Pablo.

³⁶ Ang mga butang nga dya ginsugid kang manugbantay kanday Pablo kag Silas. Nagkuon tana, "Nagpasugo ang mga opisyaes nga buy-an run kamo. Gani makagwa run kamo kag kabay nga mayad lang ang inyo nga pagpanaw."

³⁷ Pero nagkuon si Pablo sa mga pulis, "Ginpahanot nanda kami sa atubang kang katawhan nga wara kami maimbistigar, bisan pa nga mga Romanhun man kami, dayon ginpapriso pa nanda kami. Kar-on gusto pa nanda nga buy-an kami nga wara ti makamaan. Indiria mahimo! Sanda mismo ang mag-agto rugya kag magdara kanamun pagwa."

³⁸ Ang mga ginkuon nanda nga dya, ginsugid man kang mga pulis sa mga opisyaes nga Romanhun, kag pagkamaan nanda nga mga Romanhun sanday Pablo kag Silas, hinadlukan gid sanda. ³⁹ Gani nag-agto sanda sa prisohan kag nangayo kang pasaylo kanday Pablo, kag gin-imawan sanda pagwa sa prisohan kag ginpangabay nga maghalin sa syudad. ⁴⁰ Pagkagwa nanday Pablo kag Silas sa prisohan, nagderetso sanda sa balay ni Lydia. Nagpakigkita sanda rugto sa mga tumuluo, kag ginlaygayan nga magpakarig-un sa andang pagtoo. Dayon naghalin sanda.

Si Pablo kag Silas sa Tesalonica

17 Nag-agi sanday Pablo kag Silas sa Anfipolis kag Apolonia, hasta nga makadangat sanda sa Tesalonica nga sa diin may sinagoga kang mga Judio.

² Pareho kang naandan ni Pablo, nag-agto tana sa sin-

agoga kag sa sulud kang tatlo ka Adlaw nga Inugpahuway nagpakigdiskusyon tana sa mga tawo nga ginabasehan na ang Kasulatan. ³ Ginapaathag na kag ginapamatud-an kananda nga si Cristo kinahanglan gid nga mag-antos kag mabanhaw. Nagkuon tana, "Si Jesus nga dya nga akun ginasugid kaninyo, amo ang Cristo." ⁴ Ang iba kang mga Judio nagpati kag nagsunod kanday Pablo kag Silas, amo man ang tama ka duro nga mga Griego nga nagasimba sa Dios kag duro nga mga halangdun nga kababainhan.

⁵ Pero nahisa kananda ang mga Judio, gani gintipon nanda ang mga tawo nga tunto sa mga karsada, kag kang duro run sanda, gin-gamo nanda ang bilog nga syudad. Ginsurong nanda ang balay ni Jason sa pagsagap kanday Pablo kag Silas, agud ipaatubangun sa katawhan. ⁶ Kang wara nanda makita sanday Pablo kag Silas, gin-guyod nanda si Jason kag ang iba nga mga tumuluo kag ginpaatubang sa mga opisyaes kang syudad, kag nagkuon sanda nga nagasinggitan, "Nagadara kang gamo ang mga tawo nga dya bisan diin sanda mag-agto, kag kar-on rugya run sanda.

⁷ Kag ginpadayon pa sanda ni Jason sa anang balay. Ginalapas nanda tanan ang mga kasugoan kang emperador, tungud hay nagakuon sanda nga may iba pa nga hari nga ginahingaranan kay Jesus!" ⁸ Pagkabati ka dya kang katawhan kag kang mga opisyaes kang syudad, naggirinamo sanda. ⁹ Antes nanda buy-an sanday Jason kag ang anang mga kaibahan, ginpabayad anay sanda kang piyansa.

Sanday Pablo sa Berea

¹⁰ Pagkagabii ka to, ginpapanaw kang mga tumuluo sanday Pablo kag Silas paagto sa Berea. Pag-abot nanda rugto, nag-agto sanda sa sinagoga kang mga Judio.

¹¹ Ang mga Judio tana rugto sa Berea mas masangkad ti paminsarun sangsa mga taga-Tesalonica. Ginbaton nanda ang pulong kang Dios nga may kakunyag, kag kada adlaw ginatun-an nanda ang kasulatan agud usisaun kon bala matuod ang mga ginapanudlo nanday Pablo. ¹² Duro nga mga Judio ang nagtoroo, kag amo man ang duro nga mga halangdun nga kababainhan nga Griego kag amo man ang duro nga mga kalalakin-an nga Griego. ¹³ Pero kang maman-an kang mga Judio sa Tesalonica nga ginapanudlo man ni Pablo ang pulong kang Dios sa Berea, nag-agto man sanda rugto kag ginpaugut ang mga tawo kag ginsudyot nga manggamo. ¹⁴ Lagi-lagi ginpapanaw kang mga tumuluo si Pablo paagto sa binit kang baybay. Pero si Silas tana kag si Timoteo nagpabilin sa Berea. ¹⁵ Ang mga tawo nga naghatud kay Pablo nag-imaw kana hasta sa Atenas. Pagkatapos, nagbalik sanda sa Berea nga dara ang bilin ni Pablo para kanday Silas kag Timoteo nga kon mahimo magsunod lagi kana.

Si Pablo sa Atenas

¹⁶ Samtang nagahulat si Pablo sa Atenas kandy Silas kag Timoteo, natublag gid ang anang baratyagun kang makita na nga duro ang mga dios-dios sa syudad. ¹⁷ Gani nagpakigdiskusyon tana rugto sa sinagoga sa mga Judio kag sa mga bukun ti Judio nga nagasimba sa Dios, kag kada adlaw nagapakigdiskusyon man tana sa bisan kay sin-o nga nagaagto sa tindahan. ¹⁸ Ang iba sa mga manunudlo nga ginatawag Epicureo kag Estoico nagpakigdebate kay Pablo. Ang iba kananda nagkuon, "Ano tana ang ginapangwakal kang hadakan nga ria?"

May nagkuon man, "Daw lain tana nga dios ang ginapanudlo na karia." Nagkuon sanda ka dya tungud hay si Pablo nagatudlo kananda kang nahanungud kay Jesus kag kang pagkabanhaw. ¹⁹ Gani gindara nanda si Pablo kag ginpaatubang sa andang konseho nga ginatawag Areopago. Nagkuon sanda, "Pwede bala namun maman-an kon ano ang bag-o nga pagturonan nga imo ginatudlo nga dya? ²⁰ Ang iba sa imo mga ginapanudlo lain sangsa amun naman-an, gani gusto namun maman-an ang kahulogan na kadya." ²¹ (Tungud hay ang tanan nga mga taga-Atenas kag mga pangayaw nga nagaistar rugto, wara ti iba nga ginobra kundi istoryahan ang mga butang nga bag-o para kananda.)

²² Gani, nagtindug si Pablo sa atubang kang konseho kang Areopago kag naghambal, "Kamo nga mga taga-Atenas, nakita ko nga sa bisan ano nga paagi tama gid kamo ka relihiyoso. ²³ Tungud nga sa akun nga paglagaw-lagaw sa inyo nga syudad kag sa akun pag-sulung kang mga lugar nga inyo ginasimbahan, nakita ko ang sangka altar nga amo dya ang nakasulat: 'Para sa Dios nga wara makilala.' Gani kar-on, ang ginasimba ninyo nga dya bisan wara ninyo makilala, amo ang akun ibantala kaninyo. ²⁴ Ang Dios nga naghimo kang kalibutan kag kang tanan nga butang nga rugyan karia, amo ang Ginoo kang langit kag kang lupa. Wara tana nagaistar sa templo nga ginhimo kang tawo. ²⁵ Wara man tana nagakinahanglan nga serbihan kang tawo nga daw nagakinahanglan tana kang bisan ano, tungud hay tana mismo ang nagatugro kang kabuhi sa tawo kag kang ginhawa kag kang tanan nga mga butang. ²⁶ Halin sa sangka tawo naghimo tana kang tanan nga lahi kang tawo, kag ginpaistar sa tanan nga lugar kang kalibutan. Tana mismo ang nagpat-ud kang andang tion, kag kang dulonan kang lugar nga andang pagaistaran. ²⁷ Ginhimo dya kang Dios agud nga ang mga tawo magasagap kana, kag sa anda nga pagpangarapkap kana basi pa lang nga makita nanda tana. Sa pagkamatud, ang Dios bukun gid man ti marayu sa kada isara kanatun. ²⁸ Pareho kang ginkuon

kang sangka tawo, 'Tungud kana buhi kita kag nagahulag kag nagakabuhi.' Amo man ria ang kuon kang iba sa inyong manugbinalaybay, 'Mga kabataan na man kita.' ²⁹ Sanglit mga kabataan kita kang Dios, indi kita dapat maminsar nga tana pareho kang rebulto nga bulawan ukon pilak ukon bato nga ginhimo kang tawo paagi sa anang imahinasyon kag pagkasamapatun sa pagpanilsil. ³⁰ Katong una nga mga panahon ginpabay-an lang anay kang Dios nga wara tana ginkilala kang mga tawo. Pero kadya tana, ginasugo na ang tanan nga tawo sa bisan diin nga lugar nga maghinulsul. ³¹ Tungud hay ginpat-ud run kang Dios ang adlaw nga hukman na kang matarung ang mga tawo sa kalibutan paagi sa tawo nga anang pinili. Ginpamatud-an na dya sa tanan paagi sa pagbanhaw kang amo nga tawo."

³² Pagkabati nanda kang ginhambal ni Pablo nahanungud sa pagkabanhaw kang mga patay, ginyaguta tana kang iba, pero ang iba tana nagkuon, "Gusto namun ikaw mabatian liwan nahanungud sa mga butang nga dya." ³³ Amo to kag naghalin si Pablo kananda. ³⁴ Pero may pira ka mga tawo nga nagsunod kana kag nagtoo kay Jesus. Ang isara kananda ka dya amo si Dionisio nga katapo kang konseho kang Areopago; kag may sangka bayi man nga ginahingaranan kay Damaris, kag may iba pa gid.

Si Pablo sa Corinto

18 Pagkatapos ka dya, naghalin si Pablo sa Atenas kag nag-agto sa Corinto. ² Rugto nakilala na ang sangka Judio nga si Aquila nga natawo sa Ponto, nga wara pa lang buhay nga nag-abot sa Corinto halin sa Italia imaw kang anang asawa nga si Priscila tungud hay ang emperador nga si Claudio nagpapanaog kang sugo nga ang tanan nga mga Judio magharalin sa Roma. Nagpakigkita si Pablo sa mag-asawa nga dya ³ kag rugto tana nagdayon kananda kag nag-irimaw sanda sa pag-obra tungud hay pareho ang andang parangitan-an nga manughimo kang torda nga panit ka sapat. ⁴ Kada Adlaw nga Inugpahuway nagaagto tana sa sinagoga kag nagapakigdiskusyon sa mga Judio kag sa mga Griego; ginatinguhaan na nga madara sanda sa pagtoo.

⁵ Kang pag-abot nanday Silas kag Timoteo halin sa Macedonia, wara ti iba nga ginaobra si Pablo kundi ang magpangwali kag magpamatuod sa mga Judio nga si Jesus amo gid ang Cristo. ⁶ Pero kang ginkontra nanda tana kag ginpasipalahan, gintuk-ap na ang anang bayo kag nagkuon, "Kon silotan kamo kang Dios, wara run takun ti sarabtun kaninyo. Umpisa kadya sa mga bukun ti Judio ako manudlo!" ⁷ Naghalin tana sa sinagoga kag nagdayon sa balay ni Ticio Justo. Tana ka dya bukun ti Judio pero nagasimba sa Dios

kag ang anang balay sa ingud lang kang sinagoga. ⁸ Si Crispo nga manugdumara kang sinagoga, nagtoo sa Ginoo imaw kang anang bilog nga panimalay. Kag duro pa gid nga mga taga-Corinto nga nakabati kang mensahe ang nagtoroo kag ginbawtisohan.

⁹ Sangka gabii, naghambal ang Ginoo kay Pablo sa paranan-awun, "Indi kaw magkahadluk. Magpadayon lang ikaw sa pagpanudlo kag indi mag-untat, ¹⁰ tungud hay kaimaw mo ako. Wara ti bisan sin-o nga makaparapit sa paghalit kanimo tungud hay duro ang mga tawo nga nagatoo kanakun sa syudad nga dya."

¹¹ Gani nagtiner rugto si Pablo kang sangka tuig kag tunga nga nagapanudlo kananda kang pulong kang Dios.

¹² Pero kang si Gallio run ang nangin gobernador kang Acaya, nagtingub ang mga Judio kag gindakup nanda si Pablo kag ginpaatubang sa hukmanan.

¹³ Nagkuon sanda, "Ang tawo nga dya nagapanghaylo kang mga tawo sa pagsimba sa Dios sa paagi nga kontra sa kasugoan!"

¹⁴ Magahambal run raad si Pablo, kang magkuon si Gallio sa mga Judio, "Kon ang inyo reklamo nahanungud sa malain nga hinimoan ukon mabug-at nga kasal-anan, mamati pa raad ako kaninyo nga mga Judio. ¹⁵ Pero tungud gani nga ang inyo ginasuayan nahanungud sa mga pulong kag sa mga ngaran, kag sa inyo kaugalingun nga kasugoan, kamo mismo ang maghusay karia. Indi ako gusto nga maghusgar kang mga butang nga ria!" ¹⁶ Kag ginpagwa na sanda sa hukmanan. ¹⁷ Dayon, gindakup nanda si Sostenes nga manugdumara kang sinagoga, kag ginbakol sa atubang kang hukmanan, pero wara gid dya ginsapak ni Gallio.

Ang Pagbalik ni Pablo sa Antioquia

¹⁸ Nagbuhay pa gid si Pablo sa Corinto kang pira ka adlaw. Pagkatapos, naglisensya tana sa mga tumuluo nga mapanaw tana, kag nag-agto tana sa Siria imaw nanday Priscila kag Aquila. Antes tana magpanakayun, nagpagunting anay tana kang anang buhok sa Cenecea tungud hay natuman na run ang anang panaad.

¹⁹ Pag-abot nanda sa Efeso, ginbilin ni Pablo sanday Priscila kag Aquila kag ana tana nag-agto sa sinagoga kag nagpakigdiskusyon sa mga Judio. ²⁰ Ginhawidan nanda raad tana nga magpabilin anay kananda kang malawid nga tinion, pero wara tana magpasugot.

²¹ Pero kang inugpanaw na run, nagkuon tana kananda, "Kon kabubut-un kang Dios, magabalik ako rugya kaninyo." Kag nagpanakayun tana halin sa Efeso.

²² Pag-abot na sa Cesarea, nag-agto tana sa Jerusalem kag ginpangamusta ang mga tumuluo rugto, kag pagkatapos nag-agto tana sa Antioquia.

²³ Kang makatiner tana rugto kang mabugu nga tin-

ion, naghalin tana kag nagpang-agto sa mga lugar nga sakup kang Galacia kag Frigia kag ginaparig-un na ang mga tumuluo.

Si Apolos sa Efeso kag sa Corinto

²⁴ Kar-on, may sangka Judio nga taga-Alejandria nga nag-abot sa Efeso nga ang ngaran na ka dya amo si Apolos. Mayad tana nga manughambal kag duro ang anang naman-an sa Kasulatan. ²⁵ Natudloan tana nahanungud sa pagsunod sa Dalan kang Ginoo. Tama gid tana ka maukud sa pagpanudlo kag igsakto man ang anang ginapanudlo nahanungud kay Jesus. Ugar-ing ang naman-an na lang amo ang bawtiso nga ginpanudlo ni Juan kato anay. ²⁶ May kaisug tana nga naghambal sa sinagoga. Kang mabatian tana nanday Priscila kag Aquila, gindara nanda tana sa andang balay kag ginpaathag pa gid kana ka mayad ang nahanungud sa pagsunod sa Dios. ²⁷ Katong si Apolos nagpamat-ud nga mag-agto sa Acaya, ginpabakud kang mga tumuluo ang anang baratyagun. Nagsulat sanda sa mga tumuluo sa Acaya nga batonon nanda tana. Pag-abot na rugto, bahul gid ang anang nabulig sa mga tawo nga paagi sa bugay kang Dios nagtoroo, ²⁸ tungud hay paagi sa anang mapag-un nga mga rason gindaug na ang mga Judio sa andang pagdiskusyon sa atubang kang mga tawo, kag halin sa Kasulatan ginpamatud-an na nga si Jesus amo ang Cristo.

Si Pablo sa Efeso

19 Samtang rugto si Apolos sa Corinto, si Pablo tana nagpanaw kag mag-agi sa barabakulodon nga bahin kang probinsya hasta nga makadangat tana sa Efeso, kag rugto may nakita tana nga mga disipulo. ² Ginpamangkot sanda ni Pablo, "Katong magtoo kamo sa Ginoo, nabaton bala ninyo ang Balaan nga Ispirito?"

Nagsabat sanda, "Wara. Wara gani kami ka bati nga may Balaan nga Ispirito gali."

³ Ginpamangkot sanda ni Pablo, "Kon amo, sa ano nga sahi ka bawtiso kamo ginbawtisohan?"

Nagsabat sanda, "Sa bawtiso nga gintudlo ni Juan."

⁴ Nagkuon si Pablo, "Ang pagbawtiso ni Juan para lang sa mga tawo nga naghinulsul, kag ginkun-an na man ang mga Israelenhun nga magtoo sa magaabot sunod kana, nga wara ti liwan kundi si Jesus."

⁵ Pagkabati nanda ka dya, ginbawtisohan sanda sa ngaran ni Ginoong Jesus. ⁶ Gintungtong ni Pablo ang anang alima kananda; dayon nagkunsad kananda ang Balaan nga Ispirito kag naghambal sanda kang lain nga sahi kang mga linggwahe kag nagpahayag kang mensahe kang Dios. ⁷ Mga napulo'g darwa sanda tanan ka mga laki.

⁸ Sa sulud kang tatlo ka bulan nagpadayon si Pablo sa pag-agto sa sinagoga kag may kaisug tana nga naghambal sa katawhan. Nagpakigdiskusyon tana kananda kag gintinguhaan na gid nga mapapati sanda nahanungud sa pagginahum kang Dios. ⁹ Pero ang iba kananda mga awut gid ti ulo kag indi magpati, kag sa atubang kang katawhan ginpakamalain nanda ang nahanungud sa pagsunod sa Dalan kang Ginoo. Gani naghalin si Pablo kananda, kag gin-imaw na ang mga disipulo. Kada adlaw nagapakigdiskusyon tana sa mga tawo nga nagaaragto sa eskwelahan ni Tirano. ¹⁰ Nagpadayon dya sa sulud kang darwa ka tuig, gani ang tanan nga mga Judio kag mga Griego nga nagaistar sa probinsya kang Asia, nakabati kang Pulong kang Ginoo.

Ang Kabataan ni Esceva

¹¹ Ang Dios naghimo kang mga pinasahi nga mga milagro paagi kay Pablo. ¹² Bisan mga panyo ukon tampi nga anang gin-gamit ginadara kag ipadapat sa mga masakitun, kag nagaarayad sanda kag nagagurowa man ang mga malaot nga ispirito halin sa mga tawo nga ginsab-an. ¹³ May mga Judio rugto nga nagapanglugayawan kag nagapanabog kang mga malaot nga ispirito. Gintirawan nanda nga mitlangun ang ngaran ni Ginoong Jesus sa pagpanabog ka mga malaot nga ispirito. Nagkuon sanda, "Sa ngaran ni Jesus nga ginawali ni Pablo, ginamandoan ko kamo nga maggurowa!" ¹⁴ Amo dya ang ginahimo kang pito ka mga kabataan nga laki ni Esceva nga pinakamataas nga pari kang mga Judio.

¹⁵ Pero ginsabat sanda kang malaot nga ispirito, "Kilala ko si Jesus kag kilala ko man si Pablo. Pero kamo tana, sin-o tino?"

¹⁶ Dayon, gindamhagan kang tawo nga nasab-an kang malaot nga ispirito ang mga bata ni Esceva, kag tungud kang kapurus na ka dya nadaug na sanda tanan. Gani nagparalagyo sanda pagwa sa balay nga wara ti mga bayo kag puros pilasun. ¹⁷ Ang natabo nga dya nabalaha sa tanan nga mga Judio kag mga Griego nga nagaistar sa Efeso, kag hinadlukan gid sanda ka mayad, kag napasidunggan pa gid ang ngaran ni Ginoong Jesus. ¹⁸ Duro nga mga tumuluo ang nag-ako kag nagtuad kang malain nanda nga ginahimo kato anay. ¹⁹ Duro nga mga madyikero ang nagdara kang andang mga libro parte sa madyik kag gintipon nanda dya kag ginsunog sa atubang kang katawhan. Gin-isip nanda ang bili kang amo nga mga libro kag nakalambot sa mga 50,000 ka pilak. ²⁰ Gani ang pulong kang Dios naglapnag pa gid kag nagduro ang mga nagtoroo kay Cristo.

† ang sangka pilak nagatumbas sa sangka adlaw nga sweldo kang tawo

Ang Kinagamo sa Efeso

²¹ Pagkatapos kang mga hitabo nga dya, nagpamatud si Pablo nga mag-agto sa Jerusalem nga maagi sa Macedonia kag Acaya. Nagkuon tana, "Pagkatapos nga makaagto ako sa Jerusalem, kinahanglan nga maagto man ako sa Roma." ²² Gani ginpauna na sa Macedonia ang darwa nga nagabulig kana nga amo sanday Timoteo kag Erasto, kag ana tana nagpabilin pa kang pira ka adlaw sa probinsya kang Asia.

²³ Kang mga tinion man nga to, may bahul nga kinagamo nga natabo nga may kaangtanan sa Dalan kang Ginoo. ²⁴ May sangka platero nga ginahingaranan kay Demetrio, nga nagapanghimo kang pilak nga mga garagmay nga templo kang andang diosa nga si Artemisa, kag dya nagtugro kang bahul nga kita sa anang mga tinawo. ²⁵ Gintipon na ang anang mga tinawo kag ang iba pa nga mga platero, kag nagkuon tana kananda, "Mga amigo, nakamaan kamo nga ang atun pag-uswag nagahalina sa parangitan-an nga dya. ²⁶ Nakita ninyo man kag nabatian kon ano ang ginahimo kang Pablo nga ria. Nagakuon tana nga ang mga dios nga ginhimo kang tawo bukun ti matuod nga dios, kag duro ang anang nahaylo kag napapati indi lang rugya sa Efeso kundi haros sa bilog nga probinsya kang Asia. ²⁷ Gani may katalagman nga ang atun parangitan-an nga dya pakalainun. Kag labut pa, ang templo kang atun diosa nga si Artemisa mangin wara ti pulos kag indi run tana pagpadunggan bilang diosa—tana nga ginsimba kang tanan sa bilog nga Asia kag sa bilog nga kalibutan."

²⁸ Pagkabati nanda ka dya, nag-ugut gid sanda ka mayad kag nagsinggitan, "Gamhanan si Artemisa nga diosa kang taga-Efeso!" ²⁹ Gani nagkinagamo ang mga tawo sa syudad. Gindakup nanda si Gayo kag Aristarco nga taga-Macedonia nga mga kaimaw ni Pablo sa anang pagpanglakatun, kag gin-guyod paagto sa teatro. ³⁰ Gusto raad ni Pablo nga mag-agto sa mga tawo, pero ginpunggan tana kang mga tumuluo. ³¹ Ang anang mga amigo nga mga opisyaes kang probinsya nagpasugo man kana nga nagapangabay nga kon mahimo indi gid tana magpakita rugto sa teatro. ³² Ang mga tawo tana nga nagtiriripon indi run maghiribati tungud hay lain ang ginasinggit kang iba, kag ang iba tana lain man. Kalabanan kananda wara gani makamaan kon andut nagtiriripon sanda. ³³ Ang iba sa mga tawo rugto naghuna-huna nga si Alejandro amo ang kabangdanan kang kinagamo tungud hay tana ang gintulod kang mga Judio sa atubang kang katawhan. Nagsenyas tana nga maghipus ang mga tawo tungud hay gusto na nga magpaathag. ³⁴ Pero kang matalupangdan nanda nga Judio tana, nagduungan sanda tanan singgit sa sulud kang darwa ka

oras kang amo dyaay, "Gamhanan si Artemisa nga diosa kang mga taga-Efeso!"

³⁵ Kang urihi, napahipus gid man sanda kang opisyal kang syudad. Nagkuon tana kananda, "Mga kabugtoan ko nga taga-Efeso, tanan nga tawo nakamaan nga ang mga taga-Efeso amo ang manugtatap kang templo kang gamhanan nga si Artemisa, kag kang sagrado nga bato nga nahulog halin sa langit. ³⁶ Wara ti may makapanginwara kang butang nga dya, gani dapat magpatawhay kamo kag indi magpadaso-daso. ³⁷ Gindara ninyo rugya ang mga laki nga dya nga wara man gani magpanakaw sa templo ukon maghambal kang malain batok sa atun diosa. ³⁸ Gani, kon si Demetrio kag ang anang mga kaibahan nga mga platero may akusasyon batok sa bisan kay sin-o, may mga manughukum kita kag bukas ang korte kada adlaw; rugto sanda mag-akusahanay. ³⁹ Pero kon may iba pa gid kamo nga reklamo, pagahusayun ria sa pagtiripon kang mga pumuluyo suno sa kasugoan. ⁴⁰ Kon parte sa natabo kadya nga adlaw, may katalagman nga iakusar kita sa pagpanggamo, kag wara gid kita ti rason nga isugid tungud kang kinagamo nga dya." ⁴¹ Pagkahambal kang opisyal ka dya, ginpapauli na ang mga tawo.

Si Pablo sa Macedonia kag Grecia

20 Kang matapos run ang kinagamo, ginpatawag ni Pablo ang mga tumuluo kag ginparig-un ang andang baratyagun. Dayon naglisensya tana nga mahalina kag mag-agto sa Macedonia. ² Nagpang-agto tana sa mga lugar rugto kag gintudloan na ang mga tumuluo agud magrig-un ang andang baratyagun. Pagkatapos, nag-abot tana sa Grecia ³ nga sa diin nagtiner tana kang tatlo ka bulan. Tungud nga ang mga Judio naghmun batok kana katong inugpanakayun na run paagto sa Siria, nagpamat-ud run lang tana nga mag-agi sa Macedonia sa anang pagbali. ⁴ Ang mga nag-imaw kana amo sanday Sopater nga taga-Berea, nga bata ni Pirro; kag si Aristarco kag Segundo nga mga taga-Tesalonica, si Gayo nga taga-Derbe, si Tiquico kag si Trofimus nga taga-Asia, kag si Timoteo. ⁵ Ang mga laki nga dya nag-una kanamun sa Troas, kag rugto nanda kami ginhulat. ⁶ Nagpanakayun kami halin sa Filipos pagkalampuwang kang Pista kang Tinapay nga wara ti Tapay, kag pagkaligad kang lima ka adlaw naabotan namun ang mga laki nga nag-una kanamun sa Troas kag nagtiner kami rugto kang pito ka adlaw.

Ang Urihi nga pagbisita ni Pablo sa Troas

⁷ Pag-abot kang una nga adlaw kang semana, nagtiringub kami sa paghiwat kang pagpamihak-pihak kang tinapay. Naghambal si Pablo sa mga tawo kag

tungud nga pagkaaga kato mapanaw run tana, ginpadayon na lang ang anang paghambal hasta magtungaga-gabii. ⁸ Duro ang mga sulo sa ibabaw nga kwarto nga amun ginatiponan. ⁹ May sangka pamatan-un rugto nga si Eutico, nga nagapungko sa may bintana. Samtang nagapadayon si Pablo sa paghambal, si Eutico tana gintuyayo hasta nga nahamuukan dya kag nahulog sa lupa halin sa ikatlo nga panaligan kang balay. Kang bulutbuton nanda tana, patay run. ¹⁰ Nanaog si Pablo kag ginhap-an na dya kag ginhakus, kag nagkuon, "Indi kamo magpakulba; buhi tana." ¹¹ Dayon nagsaka liwan si Pablo kag namihak-pihak kang tinapay kag nagkaun. Nagpakig-istoriya pa gid tana kang malawid kananda hasta mag-aga, kag pagkatapos naghalin tana. ¹² Ang pamatan-un tana gindara kang mga tawo pauli nga buhi kag nalipay gid sanda ka mayad.

Halin sa Troas Nag-agto si Pablo sa Mileto

¹³ Kami tana nga mga kaimaw ni Pablo, nag-una sa barko kag maghalin paagto sa Asos, agud nga rugto namun tana pasakyun, tungud hay amo dya ang gusto na nga himoon namun hay ana tana mapanaw lang. ¹⁴ Kang magtaboay kami sa Asos, ginpasakay namun tana kag nagdiretso sa Mitilene. ¹⁵ Nagpanakayun kami halin sa Mitilene kag pagkadason nga adlaw nag-abot kami sa Quios. Pagkadason pa gid nga adlaw, nag-abot kami sa Samos kag pagkadason pa gid nga adlaw nakadangat kami sa Mileto. ¹⁶ Nagpamat-ud si Pablo nga indi run lang maghapit sa Efeso agud to nga indi tana maawat sa Asia, hay nagadali tana nga kon mahimo pa lang makadangat tana sa Jerusalem sa adlaw kang Pentecostes.

Ang Pamilinbilin ni Pablo sa mga Kamal-aman sa Efeso

¹⁷ Rugto sa Mileto, nagpasugo si Pablo sa mga kamal-aman sa iglesia sa Efeso nga kon mahimo magpakigkita sanda kana. ¹⁸ Pag-abot nanda, nagkuon si Pablo kananda, "Naman-an ninyo kon daw ano ang akun pagginawi sa tanan nga tion nga kaimaw ninyo ako, umpisa kang pag-abot ko rugya sa Asia. ¹⁹ Nagpangalagad ako sa Ginoo nga may tuman nga pagpaubus kag nagahiribiun sa pag-atubang kang mga pagtiraw tungud kang mga humun kang mga Judio. ²⁰ Naman-an man ninyo nga wara gid ako magpangalag-ag sa akun pagpahayag kaninyo kang bisan ano nga para sa inyo kaaraydan kag sa pagtudlo kaninyo sa karak-an kag sa inyong mga balay. ²¹ Ginpaandaman ko gid ka mayad ang mga Judio kag ang mga bukun ti Judio nga maghinulsul kang anda mga sala kag magdangup sa Dios kag magtoo kay Ginoong Jesus. ²² Kag kar-on, sa akun pagtuman sa sugo kang Balaan nga Ispirito, maagto ako sa Jerusalem nga

wara makamaan kon ano ang nagahulat kanakun rugto. ²³ Ang naman-an ko lang tana nga sa kada banwa nga akun ginaagtonan, ginapamaan kanakun kang Balaan nga Ispirito nga pagaprisohon ako kag paga-paantosan. ²⁴ Pero kon kanakun lang tana, ginakabig ko ang akun kabuhi nga wara ti bili, para lamang nga matuman ko ang hirikoton kag matapos ang katungdanan nga gintugyan kanakun ni Ginoong Jesus, nga amo ang pagsugid kang Mayad nga Balita nahanungud sa bugay kang Dios.

²⁵ “Kag kar-on, tanan kamo nga akun ginpang-agtonan kag ginwalihan nahanungud sa pagginahum kang Dios, naman-an ko nga bisan isara kaninyo indi run gid makakita kanakun liwan. ²⁶ Gani ginakun-an ko kamo sa kadya gid nga adlaw nga kon may rugyan kaninyo nga silotan kang Dios, wara run ako ti sarab-tun. ²⁷ Tungud hay wara gid ako magpangalag-ag sa pagpamaan kaninyo kang bug-os nga kabubut-un kang Dios. ²⁸ Amligi gid ninyo ang inyo kaugalingun kag amo man ang tanan nga mga tumuluo nga ang andang halimbawa panung kang karnero nga gintugyan kaninyo kang Balaan nga Ispirito nga inyo pagabantayan. Bilang manugbantay atipana ninyo ang iglesia kang Dios nga ana naangkun paagi sa dugo kang anang kaugalingun nga Anak. ²⁹ Naman-an ko nga sa akun paghalin, may mga tawo nga daw pareho kang mapintas nga lobo ang magasulud sa inyong katiringban kag wara ti kaluoy nga magpanghalit kaninyo. ³⁰ Bisan pa gani sa inyo mismo katiringban may mga tawo nga magatuhaw kag magasugid kang butig agud to nga madara nanda ang mga gintuton-an nga magsunod kananda. ³¹ Gani mag-andam kamo kag indi ninyo paglipatan nga sa sulud kang tatlo ka tuig, adlaw kag gabii gintudloan ko kamo nga nagahiribiun ako.

³² “Kag kar-on ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa anang pulong nga nagasaysay kang anang bugay nga amo ang magapabakud kaninyo kag magatugro kaninyo kang pagpakamayad nga anang gintigana para sa tanan nga anang ginpain nga mangin anang mga katawhan. ³³ Wara gid ako naghaggab kang kwarta ukon panaptun ni bisan sin-o kaninyo. ³⁴ Kamo mismo nakamaan nga nagpangabudlay ako agud to nga mahimon-an ang akun mga kinahanglanun kag amo man ang kinahanglanun kang akun mga kaimaw. ³⁵ Sa tanan nga butang ginpakita ko kaninyo nga paagi sa amo dya nga pagpangabudlay dapat natun buligan ang mga maluya. Panumdumun natun ang ginkuon anay ni Ginoong Jesus, ‘Mas bulahan ang tawo nga nagatugro sangsa nagabaton.’”

³⁶ Pagkatapos hambal ni Pablo ka dya nagluhod tana kag nangamuyo imaw kananda. ³⁷ Naghiribi sanda tanan kag ginhakus nanda si Pablo kag ginharkan. ³⁸ Nasubuan gid sanda ka mayad tungud sa anang

ginkuon nga indi run gid nanda tana makita liwan. Pagkatapos, ginhatud nanda tana sa barko.

Nag-agto si Pablo sa Jerusalem

21 Kang magburublaganay run kami, nagpanakayun kami nanday Pablo kag magdiretso sa Cos. Pagkadason nga adlaw nag-abot kami sa Rodas, kag halin rugto nagdiretso kami sa Patara. ² Rugto sa Patara may nakita kami nga barko nga manug-agto sa Fenicia, kag nagsakay kami kag maghalin. ³ Nalantawan namun ang Cipro, kag nag-agi sa nabagatnan na ka dya kag nagdiretso sa Siria. Nagdungka kami sa Tiro tungud hay rugto magadiskarga ang barko kang anang mga kargamento. ⁴ May mga tumuluo kami nga nakita rugto kag nagtiner kami kananda kang pito ka adlaw. Paagi sa pagtuytoy kang Balaan nga Ispirito ginkun-an nanda si Pablo nga indi mag-agto sa Jerusalem. ⁵ Pero pagkatapos kang amun pagtiner rugto, naghalin kami kag nagpadayon sa amun pagbyahe. Ginhatud kami kang tanan nga mga tumuluo imaw kang andang mga asawa kag kabataan, hasta sa gwa kang syudad, kag rugto sa binit kang baybay nagruluhod kami kag nangamuyo. ⁶ Kang makalisensya run kami kananda, nagsakay kami sa barko kag sanda tana nag-urolu.

⁷ Halin sa Tiro, nagpadayon kami sa amun pagpanakayun kag nag-abot sa Tolemaida. Nagpakigkita kami sa mga tumuluo rugto, kag nagtiner kananda kang sangka adlaw. ⁸ Pagkadason nga adlaw, naghalin kami kag nag-abot sa Cesarea. Nag-agto kami sa balay ni Felipe nga manugwali kag isara man sa pito ka mga laki nga ginpili kato anay nga magbulig sa mga apostoles, kag rugto kami nagdayon sa anang balay. ⁹ May apat tana ka mga bata nga daraga nga nagabantala kang mensahe kang Dios. ¹⁰ Samtang rugto kami kang mga pira ka adlaw, may nagdulhog halin sa Judea nga sangka propeta nga ginahingaranan kay Agabo. ¹¹ Nag-agto tana kanamun, kag ginbuul ang wagkus ni Pablo kag gin-gapos na ang anang kaugalingun nga alima kag kahig kag nagkuon, “Amo dya ang kuon kang Balaan nga Ispirito: ‘Ang tag-iyang wagkus nga dya pagagapuson kang pareho ka dya kang mga Judio sa Jerusalem kag itugyan sa mga bukun ti Judio.’” ¹² Pagkabati namun ka dya, gin-alungay namun si Pablo imaw kang mga taga rugto nga indi run lang magtukad sa Jerusalem. ¹³ Pero nagsabat tana, “Andut haw nga nagahirinibi kamo? Ginapasakit lang ninyo ang akun baratyagun. Handa ako indi lamang sa pagpagapos kundi bisan patyun pa rugto sa Jerusalem tungud gid lang kay Ginoong Jesus.” ¹⁴ Kang indi gid namun mapabaylo ang anang panghuna-huna, naguntat run lang kami kag nagkuon, “Kon ano ang kabubut-un kang Ginoo, amo ang matuman.”

¹⁵ Pagkaligad kang pira ka adlaw, naghimus kami kag magtukad sa Jerusalem. ¹⁶ Gin-imawan kami kang iba nga sumurunod nga taga-Cesarea, kag gindara nanda kami sa balay ni Mnason nga amun pagaday-onan. Tana ka dya taga-Cipro kag isara sa mga buhay run nga nagtoo.

Nagpakigkita si Pablo kay Santiago

¹⁷ Pag-abot namun sa Jerusalem, malipayun gid nga ginbaton kami kang mga tumuluo. ¹⁸ Pagkasunod nga adlaw, nag-imaw si Pablo kanamun para magpakigkita kay Santiago, kag rugto man ang tanan nga mga kamal-aman kang iglesia. ¹⁹ Pagkatapos nga ginpangamusta sanda ni Pablo, ginsaysay na kananda ang tanan nga ginhimo kang Dios sa mga bukun ti Judio paagi sa anang hirikoton. ²⁰ Pagkabati nanda ka dya, gindayaw nanda nga ang Dios. Pagkatapos nagkuon sanda kana, "Pablo nga bugto namun, naman-an mo nga pira run ka libo nga mga Judio ang nagtoroo kay Jesus, kag tanan sanda maukud sa pagtuman kang Kasugoan ni Moises ²¹ May nakasugid kananda nga nagapanudlo ikaw sa mga Judio nga nagaistar sa lugar kang mga bukun ti Judio nga indi run nanda pagtumanun ang kasugoan ni Moises kag ginakun-an mo sanda nga indi magpasirkom kang andang kabataan ukon magsunod kang pagbinatasan kang mga Judio. ²² Ano ayhan ang mayad nga himoon natun ka dya? Sigurado gid nga mabalitaan nanda nga nag-abot ikaw. ²³ Mayad siguro amo dya ang himoon mo. May apat ka mga laki rugya nga may panaad. ²⁴ Imawun mo sanda kag himoon ninyo ang seremonya parte sa pagpakatinlo, kag baydan mo man ang andang magasto agud to nga pwede run sanda makapakalbo. Sa paagi nga dya maman-an kang tanan nga ang andang nabalitaan parte kanimo bukun ti matuod, kundi nga ikaw mismo nagatuman sa Kasugoan ni Moises. ²⁵ Kon nahanungud ruman tana sa mga bukun ti Judio nga nagtoroo, ginsulatan run namun sanda kang amun ginkasugtan nga indi sanda magkaun kang mga pagkaun nga ginahalad sa mga dios-dios, kag indi sanda magkaun kang dugo ukon kang kusug ka sapat nga napatay nga wara mapaturo ang anang dugo, kag indi sanda magpakighilawas."

²⁶ Gani gindara ni Pablo ang apat ka mga laki kag pagkadason nga adlaw ginhimo nanda ang seremonya parte sa pagpakatinlo. Dayon, nag-agto tana sa templo agud magpamaan kon san-o matapos ang andang pagpakatinlo para ihalad ang mga sapat nga haralad para sa kada isara kananda.

Gindakup si Pablo sa Templo

²⁷ Kang nagahingapos run ang pito ka adlaw, ang mga Judio nga halin sa Asia nakakita kay Pablo sa tem-

plo. Ginsudyot nanda ang mga tawo kag gindakup nanda si Pablo. ²⁸ Nagsingitan sanda, "Mga kasimanwa namun nga Israelenhun, bulig kamo! Amo run dya ang tawo nga nagapanudlo bisan diin kontra sa mga Israelenhun, kag kontra sa Kasugoan ni Moises, kag kontra sa templo nga dya! Luwas pa karia, nagdara pa tana kang mga Griego sa sulud kang templo kag gindagtaan na ang Balaan nga lugar nga dya!"

²⁹ (Nagkuon sanda ka dya tungud hay nakita nanda anay si Trofimo nga taga-Efeso nga nagaimaw kay Pablo sa syudad, kag abi nanda nga gindara man tana ni Pablo sa sulud kang templo.)

³⁰ Dayon nagkinagamo ang tanan nga mga tawo sa syudad. Nagpanung sanda nga nagdinalagan paagto sa templo kag gindakup si Pablo kag gin-guyod paggwa, kag lagi-lagi ginsiradohan ang pwertahan kang templo. ³¹ Patyun run daad tana kang mga tawo pero may nakasugid sa kumander kang suldado Romanhun nga ang tanan nga mga tawo sa Jerusalem nagakinagamo. ³² Lagi-lagi nagdara ang kumander kang mga suldado kag mga kapitan kag nag-agto sa katawhan. Pagkakita kang mga tawo sa kumander kag sa mga suldado, gin-untatan nanda ka hanot si Pablo. ³³ Nagparapit ang kumander kay Pablo kag gindakup dya, kag nagsugo nga gapuson kang darwa ka kadena. Namangkot ang kumander, "Sin-o dya nga tawo kag ano ang anang ginhimo?" ³⁴ Lain ang ginasinggit kang iba nga mga tawo, kag lain man ang ginasinggit kang iba. Tungud sa sobra nga ka gahud indi maman-an kang kumander kon ano gid ang matuod nga natabo. Gani nagsugo tana nga idar-un si Pablo sa kuta. ³⁵ Kang pagsamput nanda sa hagdanan, ginhakwat run lang kang mga suldado si Pablo tungud kang ka bangis kang mga tawo. ³⁶ Nagasurunod sanda nga nagasinggitan, "Patyun tana!"

Nagdepensa si Pablo kang anang Kaugalingun

³⁷ Kang idar-un run kang mga suldado si Pablo sa sulud kang kuta, nagkuon tana sa kumander, "May ihambal daad ako kanimo."

Nagsabat ang kumander, "Kamaan gali ikaw maghambal kang Griego? ³⁸ Kon amo bukun ti ikaw ang Ehiptohanun nga ka san-o lang nagpangulo sa pagpakigbato sa gobyerno kag apat ka libo ka mga terorista nga armado ang nag-imaw kana sa kamin-gawan."

³⁹ Nagsabat si Pablo, "Sangka Judio ako nga taga-Tarso nga sakup kang Cilicia, kag pumuluyo ako kang bantog nga lugar nga dya. Kon mahimo, tugoti ako nga maghambal sa katawhan."

⁴⁰ Ginpahanugotan tana kang kumander, gani nagtindug tana sa hagdanan kag nagsenyas sa mga

tawo nga maghipus. Kang maglinung run sanda, nagkuon tana kananda sa linggwahe nga Hebreo:

22 "Mga kabugtoan kag mga ginikanan, pamatii ninyo ako sa akun pagdependa kang akun kaulingun." ² Pagkabati nanda nga naghambal tana sa linggwahe nga Hebreo, mas naglinung pa gid sanda.

³ Kag nagpadayon si Pablo sa paghambal, "Ako sangka Judio nga natawo sa Tarso nga sakup kang Cilicia, pero nagbahul sa syudad nga dya. Nagtuon ako sa idalum kang pagtudlo ni Gamaliel, kag maid-id gid ako nga gintudloan nahanungud sa kasugoan kang atun mga kaulangan. Kag pareho ninyo tulad, maukud man ako sa pag-alagad sa Dios. ⁴ Ginhingabot ko kag ginpapatay ang mga nagasurunod sa Dalan kang Ginoo. Ginpangdakup ko kag ginpaprison ang mga laki kag mga bayi. ⁵ Ang Pinakamataas nga Pari kag tanan nga katapo kang konseho makapamatuod sa akun ginagusgid nga dya, tungud hay sanda man gani ang nagtao kanakun kang mga sulat para sa mga isigka-Judio natun sa Damasco. Gani, nag-agto ako rugto agud pangdakpun ang mga nagsurunod sa Ginoo kag dar-un pabalik rugya sa Jerusalem nga nakagapos para silotan.

Ginsaysay ni Pablo kon paano na Nakilala ang Ginoo

⁶ "Mga udto adlaw kato, samtang nagapanglakatun ako kag nagahinamput run sa Damasco, hinali lang may nagkirab nga makasirilaw nga kasanag sa akun palibot nga naghalin sa langit. ⁷ Nahulog ako sa lupa, kag may nabatian ako nga limug nga nagkuon kanakun, 'Saulo, Saulo, andut haw nga ginahingabot mo ako?' ⁸ Nagsabat ako, 'Sin-o ikaw, Ginoo?' Nagkuon ang limug, 'Ako si Jesus nga taga-Nazaret nga imo ginahingabot.' ⁹ Nakita man kang mga kaimaw ko ang kasanag, pero wara nanda mabatii ang limug nga nagahambal kanakun. ¹⁰ Nagpamangkot ako, 'Ano ang himoon ko, Ginoo?' Nagsabat ang Ginoo kanakun, 'Tindug kag mag-agto sa Damasco kag rugto ikaw pagagusgidan kang tanan nga gintugyan kanimo nga dapat nimo himoon.' ¹¹ Nabulag ako tungud kang kasanag nga tama kasilaw, gani gindapit run lang ako kang akun mga kaimaw paagto sa Damasco.

¹² "Rugto may tawo nga ginahingaranan kay Ananias. Tana ka dya diosnon kag maid-id gid nga nagatuman sa kasugoan kag ginatahod kang tanan nga mga Judio rugto. ¹³ Nag-agto tana kanakun, kag nagtindug sa akun tupad kag nagkuon, 'Bugto ko nga Saulo, makakita ikaw liwan!' Kag kang amo gid to nga tion makakita run ako kag nakita ko tana. ¹⁴ Nagkuon pa gid tana kanakun, 'Ang Dios kang atun mga kaulangan nagpili kanimo para maman-an mo ang anang kabubut-un, kag makita ang anang Matarung nga Surugoon, kag mabatian tana nga naghambal. ¹⁵ Maga-

panugid ikaw parte kana sa tanan nga katawhan kon ano ang imo nakita kag nabatian. ¹⁶ Kag kar-on, ano pa ang ginahulat mo? Tindug kag magpabawtiso. Magpanawag ikaw kana agud malimpyuhan ikaw sa imong mga sala.'

Ang Pagtawag kay Pablo sa Pagpangwali sa mga Bukun ti Judio

¹⁷ "Pagkatapos kato, nagbalik ako rugya sa Jerusalem, kag samtang nagapangamuyo ako sa templo may nakita ako nga paranan-awun. ¹⁸ Nakita ko ang Ginoo nga nagakuon kanakun, 'Dali ikaw, kag maghalin lagi sa Jerusalem, tungud hay ang mga tawo rugya indi magpati kang imo igasugid nahanungud kanakun.' ¹⁹ Nagsabat ako, 'Ginoo, sanda mismo naka-maan gid nga nagpang-agto ako sa mga sinagoga kag ginapangdakup kag ginapanghanot ang mga nagtoroo kanimo. ²⁰ Kag kang patyun si Esteban nga manupamatuod nahanungud kanimo, rugto ako mismo nga nagpasugot man sa pagpatay kana. Ako pa gani ang nagbantay kang mga bayo kang mga tawo nga nagpatay kana.' ²¹ Pero nagkuon ang Ginoo kanakun, 'Panaw, tungud hay sugoon ko ikaw sa marayu, rugto sa mga bukun ti Judio.'"

²² Ang mga tawo nagpamati kay Pablo hasta lang sa ginkuon na nga dya. Pagkatapos nagsinggit sanda ka matunog, "Patyun tana! Indi tana angay nga mabuhil!"

²³ Samtang nagasinggitan sanda kag nagakumpasan kang andang mga bayo kag nagasab-og kang yab-ok, ²⁴ nagsugo ang kumander nga dar-un si Pablo sa kuta kag hanuton agud usisaun para maman-an kon andut nga ang mga Judio nagasinggit gid ka amo to kontra kana. ²⁵ Pero kang nagapos run nanda si Pablo agud hanuton, nagkuon tana sa kapitan nga nagatindug rugto, "Ginatugot bala kang kasugoan nga hanuton ang sangka tawo nga Romanhun nga wara pa mausisa kon nakasala gid man tana?"

²⁶ Pagkabati kang kapitan ka dya, nag-agto tana sa kumander kag nagkuon, "Ano ang himoon mo tungud hay ang tawo gali nga ria Romanhun?"

²⁷ Gani nag-agto ang kumander kay Pablo kag namangkot, "Sugidi ako, Romanhun bala ikaw?" Nagsabat si Pablo, "Hud."

²⁸ Nagkuon pa gid ang kumander kay Pablo, "Nangin Romanhun takun paagi sa pagbayad kang bahul nga kantidad."

Nagsabat si Pablo, "Pero akun tana, nabata takun nga Romanhun."

²⁹ Gani ang mga tawo nga magausisa raad kay Pablo nagparayu lagi. Kinulbaan man ang kumander pagka-maan na nga Romanhun gali si Pablo, tungud hay ginpagapos na dya.

Si Pablo sa Atubang kang Konseho

³⁰ Pagkasunod nga adlaw, tungud gani nga gusto kang kumander nga maman-an ang rason kon andut nga ginaakusar si Pablo kang mga Judio, ginpahuksan na kang kadena si Pablo kag nagsugo nga magtiripon ang mga pangulo kang kaparian kag tanan nga katapo kang konseho. Pagkatapos, gindara na si Pablo kag ginpaatubang kananda.

23 Ginturuk ka mayad ni Pablo ang mga katapo kang konseho kag nagkuon kananda, "Mga kabugtoan, hasta sa adlaw nga dya nagkabuhi ako nga limpyo ang akun konsensya sa atubang kang Dios." ² Pagkabati ka dya ni Ananias nga amo ang Pinakamataas nga Pari, nagsugo tana sa mga nagatindug marapit kay Pablo nga tampaun tana sa ba-ba. ³ Dayon nagkuon si Pablo kana, "Tampaun gid ikaw kang Dios! Salimpapaw kaw! Nagapungko ikaw rugyan sa paghusgar kanakun suno sa Kasugoan, pero ginalapas mo man ang Kasugoan paagi sa pagsugo nga tampaun ako!"

⁴ Ang mga tawo nga marapit kay Pablo nagkuon kana, "Ginainsulto mo haw ang Pinakamataas nga Pari kang Dios!"

⁵ Nagsabat si Pablo, "Mga kabugtoan, wara ako kamaan nga tana gali ang Pinakamataas nga Pari, tungud hay ginakuon sa kasulatan, 'Indi ikaw maghambal kang sayud sa manugdumara kang inyo katawhan.'"

⁶ Kar-on, kang makita ni Pablo nga ang iba kananda rugto mga Saduceo kag ang iba mga Fariseo, naghambal tana kang matunog sa konseho, "Mga kabugtoan, Fariseo man ako, ang akun mga kaulangan mga Fariseo. Ginaakusar ako ka dya tungud kang akun paglaum nga ang mga patay mabanhaw!"

⁷ Pagkahambal na ka dya, ang mga Fariseo kag ang mga Saduceo nagbinaisay kag nabahin ang konseho.

⁸ (Tungud hay ang mga Saduceo wara nagapati nga ang mga patay mabanhaw; wara man sanda nagapati nga may anghel ukon ispirito. Pero ang mga Fariseo tana nagapati sa dya nga mga butang.) ⁹ Nagtudo pa gid ang andang pagsinggitanay. Ang iba sa mga manunudlo kang Kasugoan sa grupo kang mga Fariseo nagtindug sa pagpamatok nga nagakuon, "Wara kami ti nakita nga sayup sa tawo nga dya; basi kon may ispirito gid man ukon anghel nga nagpakighambal kana!"

¹⁰ Kang ang pagbinaisay nanda tama run gid ka singki, hinadlukan ang kumander nga basi sipad-sipadun nanda si Pablo. Gani nagsugo tana sa anang mga suldado nga magpanaog kag bul-un si Pablo sa tunga nanda kag dar-un sa kuta.

¹¹ Pagkagabii, nagtindug ang Ginoo sa ingud ni Pablo kag nagkuon, "Pabakuda ang imong baratya-

gun. Nakapanugid run ikaw nahanungud kanakun rugya sa Jerusalem, kinahanglan nga himoon mo man dya sa Roma."

Ang Humun nga Pagpatay kay Pablo

¹² Pagkaaga, nagtiripon ang mga Judio kag naghumun kag nagpanaad nga indi sanda magkaun ukon mag-inum hasta nga mapatay nanda si Pablo. ¹³ Sobra sanda sa kap-atan nga nagtiripon sa paghumun.

¹⁴ Dayon, nag-agto sanda sa mga pangulo kang kaparian kag mga kamal-aman kag nagkuon, "Nagpanaad gid kami nga indi magkaun kang bisan ano hasta nga mapatay namun si Pablo. ¹⁵ Gani kar-on, kamo kag ang konseho, pasugo kamo sa kumander nga idar-un nanda rugya kaninyo si Pablo, sa pagpakuno-kuno nga gusto ninyo usisaun gid ka maid-id kon ano ang anang kaso. Pero sa wara pa tana makaabot rugya patyun run namun tana."

¹⁶ Pero ang humun nanda nga dya nabatian kang bata kang anang bugto nga bayi. Gani nag-agto tana sa kuta kag ginsugid dya kay Pablo. ¹⁷ Gintawag ni Pablo ang isara sa mga kapitan kag ginkun-an, "Dar-a ang sultirito nga dya sa kumander tungud hay may isugid tana." ¹⁸ Gani gindara kang kapitan ang sultirito sa kumander kag nagkuon, "Gintawag ako kang priso nga si Pablo kag nagpangabay nga idar-un ko ang sultirito nga dya kanimo hay may isugid tana kanimo."

¹⁹ Gindapit kang kumander ang sultirito kag gindara nga sandahanun lang kag ginpamangkot, "Ano ang isugid mo nga to kanakun?"

²⁰ Nagsabat ang sultirito, "Nagsugtanay ang mga Judio nga pangabayun nanda kuno ikaw sarum-an nga idar-un si Pablo kag paatubangun sa konseho sa pagpakuno-kuno nga gusto nanda usisaun gid tana ka maid-id. ²¹ Pero indi ikaw magpati kananda tungud hay sobra sanda sa kap-atan nga nagahukmung kag nagahulat sa pagpatay kana. Nagpanaad sanda nga indi gid magkaun ukon mag-inum hasta nga mapatay nanda tana. Kadya handa run sanda kag nagahulat run lang kang imong desisyon."

²² Nagkuon ang kumander, "Indi gid ikaw magpanugid bisan kay sin-o nga ginsugid mo dya kanakun." Pagkatapos, ginpapanaw na run ang sultirito.

Ginpadara si Pablo kay Gobernador Felix

²³ Dayon, ginpatawag kang kumander ang darwa sa anang mga kapitan kag ginkun-an, "Handa kamo kang 200 ka mga suldado, kag 70 ka manugpangabayo kag 200 ka manugbangkaw, nga magaagto sa Cesarea kar-on sa alas nwebe ti gabii. ²⁴ Handa man kamo kang mga kabayo nga pagasakyan ni Pablo kag ihatud ninyo tana kay Gobernador Felix. Andaman gid ninyo

tana.”²⁵ Pagkatapos, nagsulat ang kumander kang amo dyaay:

²⁶ “Halangdun nga Gobernador Felix, ako si Claudio Lisias nagapangumusta kanimo. ²⁷ Ang tawo nga dya nga akun ginpadara kanimo gindakup kang mga Judio kag patyun run daad nanda. Pero pagkamaan ko nga tana gali sangka Romanhun, nagdara ako kang suldado kag ginluwas tana. ²⁸ Tungud nga gusto ko mamanan kon ano ang akusasyon kang mga Judio kontra kana, gani nga ginpaatubang ko tana sa andang konseho. ²⁹ Naman-an ko nga ang anda lang man gali nga akusasyon napatuhoy sa andang kaugalingun nga kasugoan, kag wara tana ti nahimo nga dapat tana patyun ukon prisohon. ³⁰ Kang may nakasugid kanakun nga may humun nga patyun tana, ginpadara ko lagi tana rugyan kanimo. Ginkun-an ko man ang mga nagaakusar kana nga idar-un kanimo ang andang akusasyon batok kana.”

³¹ Gani, gintuman kang mga suldado ang ginmando kananda. Kang gabii nga to gindara nanda si Pablo hasta sa Antipatris. ³² Pagkasunod nga adlaw, ang mga suldado nga nagaparanaw nagbalik sa kuta. Ang mga manugpangabay ang ginbilin nanda nga magimaw kay Pablo. ³³ Pag-abot nanda sa Cesarea, gintugro nanda ang sulat sa gobernador kag gintugyan nanda si Pablo kana. ³⁴ Pagkabasa kang gobernador kang sulat, ginpamangkot na si Pablo kon taga diin tana nga probinsya. Pagkamaan na nga si Pablo gali taga-Cilicia, ³⁵ nagkuon tana, “Pamatian ko ang imong kaso pag-abot kang mga nagaakusar kanimo.” Pagkatapos nagsugo tana nga ibutang si Pablo sa palasyo ni Herodes kag gwardyahan.

Ang Pag-akusar kang mga Judio kay Pablo

24 Pagkaligad kang lima ka adlaw, nag-abot sa Cesarea ang Pinakamataas nga Pari nga si Ananias imaw kang pira ka mga kamal-aman kag ang abugado nga si Tertulo. Ginsugid nanda kay Gobernador Felix ang andang mga akusasyon batok kay Pablo. ² Kang paatubangun run si Pablo kananda, nag-umpisa si Tertulo sa pagsugid kang andang mga akusasyon, nga nagakuon,

“Halangdun nga Gobernador Felix, tungud kanimo naaguman namun ang kalinung sa malawid nga tinion, kag tungud kang imong maaram nga pagdumara duro nga pagbag-o ang nahimo para sa amun pungsod. ³ Ginakilala namun dya sa tanan nga tion kag sa bisan diin, kag ginapasalamatan gid namun dya kang tuduk sa amun tagipusoon. ⁴ Pero para indi run maawat ang imo tyempo, nagapangabay ako nga sa imong kaalwan pamatian mo ang amun bugu nga panaysayun. ⁵ Nasapwan namun nga ang tawo nga dya nagadara kang gamo; tana ang ginaumpisahan

kang gamo kang mga Judio sa bisan diin sa kalibutan, kag tana man ang nagapangulo sa sekta nga ginatawag Mga Nazareno. ⁶ Gintinguhaan na man gani nga dagtaan ang amun templo, pero gindakup namun tana. [Hukman run raad namun tana suno sa amun Kasugoan, ⁷ pero nag-abot si kumander Lisias kag ginbuul na kang pirit si Pablo sa amun alima, ⁸ kag nagkuon tana nga mag-agto kanimo ang mga nagaakusar kana.] Kon usisaun mo tana ikaw mismo ang makamaan nahanungud sa tanan nga butang nga amun ginaakusar kana.” ⁹ Pati ang mga Judio nag-entra man sa pag-akusar, kag nagkuon nga matuod gid ang tanan nga dya.

Nagdepensa si Pablo kang anang Kaugalingun sa Atubang ni Gobernador Felix

¹⁰ Kang ginsenyasan kang gobernador si Pablo nga maghambal, nagkuon tana,

“Ginakalipay ko ang pagdepensa kang akun kaugalingun sa imo atubang tungud hay naman-an ko nga buhay run ikaw nga hukum sa pungsod nga dya. ¹¹ Kon imo usisaun, masiguro mo nga wara pa sa napulo'g darwa ka adlaw nga nag-abot ako sa Jerusalem agud magsimba. ¹² Wara man ako makita nga nagpakigbais bisan kay sin-o sa sulud kang templo ukon nagasudyot sa mga tawo agud manggamo sa mga sinagoga ukon bisan diin sa syudad. ¹³ Indi man gani nanda mapamatud-an kanimo ang andang akusasyon nga ginadara tulad batok kanakun. ¹⁴ Pero ginaako ko kanimo nga nagasimba ako sa Dios kang amun mga kaulangan, paagi sa pagsunod sa Dalan kang Ginoo nga suno kananda sangka sekta. Nagapati man ako sa tanan nga ginakuon sa Kasugoan ni Moises kag sa mga sinulat kang mga propeta. ¹⁵ Pareho kananda, nagalaum man ako nga banhawun kang Dios ang tanan nga tawo, matarung man ukon bukun. ¹⁶ Gani nagahimurat gid ako nga mangin limpyo ang akun konsensya sa atubang kang Dios kag sa tawo.

¹⁷ “Pagkaligad kang pira ka tuig nga wara ako sa Jerusalem, nagbalik ako agud magdara kang kwarta nga inugbulig sa akun mga isigka-Judio, kag agud maghalad sa Dios. ¹⁸ Amo ria ang akun ginahimo kang makita nanda ako sa templo, pagkatapos nga nahimo ko ang seremonya parte sa pagpakalimpyo. Kang mga tinion nga to wara ti mga tawo rugto kag wara man ti gamo. ¹⁹ Pero may mga Judio rugto nga halin sa Asia nga amo raad ang dapat mag-atubang kanimo rugya kon may akusasyon gid man sanda batok kanakun.

²⁰ Ukon indi gani, ang mga tawo nga dya mismo ang magsugid kon ano ang akun sala nga andang nau-sisaan kang mag-atubang ako sa konseho,

²¹ magluwas lang sa sangka bagay nga akun ginsinggit kang mag-atubang ako kananda nga, ‘Ginahukman

ako kadya tungud hay nagapati ako nga ang patay mabanhaw.”

²² Kar-on, si Gobernador Felix nga dya, duro ang anang naman-an parte sa Dalan kang Ginoo, gani gintapos na run lang ang paghukom kag nagkuon, “Desisyonan ko ang imong kaso pag-abot ni kumander Lisias.” ²³ Dayon nagmando tana sa kapitan nga pagwardyahan si Pablo, pero taw-an man kang gamay nga kahilwayan, kag tugotan ang anang mga amigo sa pagtugro kang anang mga kinahanglanun.

Nag-atubang si Pablo kanday Felix kag Drusila

²⁴ Pagkaligad kang pira ka adlaw, nag-abot si Gobernador Felix, imaw kang anang asawa nga si Drusila nga sangka Judio. Ginpatawag ni Felix si Pablo agud mabatian ang panaysayun na ka dya nahanungud sa pagtoo kay Cristo Jesus. ²⁵ Pero kang nagapadayon si Pablo sa paghambal nahanungud sa paghimo kang matarung kag sa pagpugung kang kaugalingun, kag sa paraaboton nga paghukom, hinadlukan si Felix, kag nagkuon kay Pablo, “Husto lang ria anay! Panaw run to. Ipatawag ko lang ikaw garing kon may kahigayonan ako.” ²⁶ Nagapaabot-abot man raad si Felix nga itugroan tana ni Pablo kang kwarta, gani masami na dya ginapatawag kag nagapakig-istorya kana.

²⁷ Pagkaligad kang darwa ka tuig, ginbuslan ni Porcio Festo si Felix bilang gobernador. Tungud nga gusto ni Felix nga mahamuut kana ang mga Judio, ginbilin na nga priso gihapon si Pablo.

Nagdangup si Pablo sa Emperador

25 Kar-on, nag-abot si Festo sa probinsya kang Judea. Pagkaligad kang tatlo ka adlaw, nagtukad tana sa Jerusalem halin sa Cesarea. ² Kag rugto ginsugid kana kang mga pangulo kang kaparian kag mga nagapangulo sa mga Judio ang andang akusasyon batok kay Pablo. Ginpangabay nanda kay Festo ³ nga tugroan sanda kang pabor nga paagtonon na si Pablo sa Jerusalem, tungud hay ang plano nanda lambatan tana sa dalan kag patyun. ⁴ Nagsabat si Festo kananda, “Rugto sa Cesarea napriso si Pablo, kag sa indi magbuhay mabalik man ako rugto. ⁵ Gani patawsa lang ninyo kanakun ang inyong mga pangulo, kag kon may nahimo gid man tana nga sayup, iakusar nanda tana.”

⁶ Kang nakatiner si Festo rugto kang mga walo ukon napulo ka adlaw, nagdulhog tana sa Cesarea. Pagkadason nga adlaw, nagpungko tana sa hukmanan kag nagsugo nga ipaatubangun si Pablo kana. ⁷ Kang pag-abot ni Pablo ginlibotan tana dayon kang mga Judio nga nagharalin sa Jerusalem kag gin-akusar kang mga mabug-at nga mga akusasyon, nga indi man gani nanda mapamatud-an. ⁸ Naghambal si

Pablo sa pagdepensa kang anang kaugalingun, “Wara ako ti nahimo nga supak sa Kasugoan kang mga Judio ukon sa templo kag bisan sa emperador.”

⁹ Ugaring gusto ni Festo nga mahamuut kana ang mga Judio, gani ginpamangkot na si Pablo, “Gusto mo bala nga mag-agto sa Jerusalem agud rugto usisaun ang imong kaso sa akun atubang?”

¹⁰ Nagsabat si Pablo, “Rugya ako kadya nagaatubang sa hukmanan kang emperador nga sa diin dapat ako hukman. Wara ako ti nahimo nga sayup sa mga Judio, kag naman-an mo dya mismo. ¹¹ Kon ginlapas ko ang kasugoan kag nakahimo kang bisan ano nga nagakadapat ako nga silotan kang kamatayun, batonon ko ang akun silot. Pero kon wara ti kamatuoran ang andang mga akusasyon kanakun, wara ti bisan sinong makatugyan kanakun sa andang gahum. Magadangup ako sa emperador.”

¹² Pagkatapos nga nagpakighinun-anun si Festo sa anang konseho, nagkuon tana kay Pablo, “Tungud nagadangup ikaw sa emperador, sa emperador ikaw maagto.”

Nag-atubang si Pablo kanday Agripa kag Bernice

¹³ Pagkaligad kang pira ka adlaw, nag-abot sa Cesarea si Haring Agripa kag si Bernice agud mag-abiabi kay Festo. ¹⁴ Kang makatiner sanda ka pira ka adlaw rugto, ginsugid ni Festo kay Haring Agripa ang nahanungud sa kaso ni Pablo. Nagkuon tana, “Si Felix may ginbilin rugya nga sangka priso. ¹⁵ Kang rugto ako sa Jerusalem, gin-akusar tana kanakun kang mga pangulo kang kaparian kag kang mga kamal-aman kang mga Judio kag ginpangayo nanda nga sentensyahan tana. ¹⁶ Pero nagkuon ako kananda nga bukun ti kinabatasan kang mga Romanhun ang magsentensya kang sangka tawo nga akusado nga wara pa tana makaatubang sa mga nagaakusar kana kag wara pa mataw-an kang kahigayonan sa pagdepensa kang anang kaugalingun nahanungud sa mga akusasyon kana. ¹⁷ Gani kang magtiringub sanda rugya, wara run ako mag-uyang kang tyempo. Pagkasunod nga adlaw nagpungko lagi ako sa hukmanan kag nagsugo nga tawgun ang tawo nga dya. ¹⁸ Kang magtirindug run ang mga nagaakusar kana, wara man sanda ti akusasyon nga tama ka bug-at bisan isara sa akun ginapaabot. ¹⁹ Ang anda lang man ginasuayan amo ang nahanungud sa andang kaugalingun nga relihiyon kag nahanungud sa sangka tawo nga ginahingaranan kay Jesus nga napatay pero suno kay Pablo buhi. ²⁰ Indi ako kamaan kon paano ang pag-usisa kang kaso nga dya, gani ginpamangkot ko si Pablo kon gusto na mag-agto sa Jerusalem agud rugto tana usisaun. ²¹ Pero nagpangabay tana nga hulatan lang nga ang emperador ang magdesisyon parte sa anang kaso.

Gani nagsugo ako nga gwardyahan tana hasta nga mapadara ko tana sa emperador.”

²² Nagkuon si Agripa kay Festo, “Gusto ko mismo mabatian ang dya nga tawo.”

Nagsabat si Festo, “Mabatian mo tana sa rum-an.”

²³ Kang masunod nga adlaw, nag-abot si Agripa kag si Bernice nga may bahul nga pagpadungug sa sulud tiriponan, kaimaw kang mga mataas nga mga opisyaes kang militar kag kang mga bantog nga tawo sa syudad. Dayon, nagsugo si Festo nga dar-un kag ipaatubangun si Pablo kananda. ²⁴ Pagkatapos nagkuon si Festo, “Haring Agripa, kag kamo tanan nga rugya tulad, amo run dya nga tawo ang ginaakusar kanakun kang tanan nga mga Judio indi lamang rugya sa Cesarea kundi rugto man sa Jerusalem. Nagsinggitan sanda nga indi tana angay mabuhi. ²⁵ Pero nakita ko nga wara tana ti nahimo nga dapat tana sentensyahan kang kamatayun. Sanglit nga gusto na magdangup sa emperador, nagpamat-ud ako nga ipadara tana rugto. ²⁶ Ugaring indi ko maman-an ko ano gid ang akun isulat sa emperador nahanungud kana, gani ginapaatubang ko tana rugya kaninyo, ilabi run gid kanimo, Haring Agripa, agud to nga pagkatapos nga maimbistigar natun tana, basi pa lang may isulat ako. ²⁷ Tungud hay kon kanakun lang, daw indi nagakaangay nga ipadara ko ang sangka priso nga wara ginasugid kon ano gid ang akusasyon batok kana.”

Nagdependa si Pablo sa atubang ni Haring Agripa

26 Nagkuon si Agripa kay Pablo, “Ginatugotan run ikaw nga maghambal para sa imo kaugalingun.” Dayon ginbayaw ni Pablo ang anang alima kag nagumpisa ka hambal sa pagdependa kang anang kaugalingun,

² “Ginakabig ko nga mapalarun ako, Haring Agripa, nga kanimo ako magaatubang kadya nga adlaw sa pagdependa kang akun kaugalingun nahanungud sa mga akusasyon kang mga Judio kanakun, ³ tungud hay ikaw nakamaan gid kang tanan nga kinabatasan kang mga Judio kag kang mga butang nga ginasuayan nanda pirme. Gani ginapangayo ko nga indi ikaw magkataka sa pagpamati kanakun.

⁴ “Naman-an kang tanan nga mga Judio kon paano ako nagkabuhi halin kang bata pa ako, rugto sa kaugalingun ko nga lugar kag amo man sa Jerusalem.

⁵ Kon gusto nanda magpamatuod, buhay run nanda naman-an nga nagkabuhi ako bilang katapo kang pinakaistrikto nga sekta kang amun relihiyon nga amo ang Fariseo. ⁶ Kag kadya ginausisa ako tungud nga nagalaum ako nga tumanun kang Dios ang anang ginsaad sa atun mga kaulangan. ⁷ Amo ria nga saad ang ginapaabot nga maaguman kang napulo’g darwa ka tribo kang Israel sa andang pagsimba sa Dios sa ad-

law kag gabii nga hugut sa andang tagipusoon. Kag tungud kang akun paglaum nga dya, Mahal nga Hari, ginaakusar ako kang mga Judio nga dya! ⁸ Andut bala nga indi ninyo mapatihan nga ang Dios makabanhaw kang mga patay?

⁹ “Ako mismo kauna naghuna-huna nga dapat ko himoon ang tanan nga akun masarangan sa pagkontra kay Jesus nga taga-Nazaret. ¹⁰ Kag amo gid ria ang ginahimo ko sa Jerusalem. Gintugroan ako ka awtoridad kang mga pangulo kang kaparian kag ginapriso ko ang duro nga mga katawhan kang Dios, kag katong sentensyahan sanda kang kamatayun, nagpasugot man ako. ¹¹ Kapira gid ako ka beses mag-agto sa mga sinagoga para silotan sanda; ginapirit ko sanda nga talikdan nanda ang andang pagtoo. Naugut gid ako ka mayad kananda nga bisan sa marayu nga mga lugar ginaagtonan ko sanda kag hingaboton.”

Ginsugid ni Pablo kon Paano tana Nagtoo sa Ginoo

¹² “Sa amo ria nga katuyoan nag-agto ako sa Damasco nga may awtoridad kag sugo halin sa mga pangulo kang mga kaparian. ¹³ Udto-adlaw kato, Halangdun nga Hari, kang nagapanaw ako sa dalan, nakita ko ang kasanag nga naghalin sa langit nga masilaw pa sa adlaw, kag dya nagsanag sa palibot nakun kag sa akun mga kaimaw. ¹⁴ Nagkarahulog kami tanan sa lupa, kag may nabatian ako nga limug nga naghambal kanakun sa linggwahe nga Hebreo, ‘Saulo, Saulo, andut nga ginahingabot mo gid ako? Ginasakit mo lang ang imo kaugalingun sa ginahimo mo nga pagbato kanakun.’ ¹⁵ Nagsabat ako, ‘Sin-o ikaw, Ginoo?’ Nagkuon ang Ginoo, ‘Ako si Jesus nga amo ang imo ginahingabot. ¹⁶ Kar-on, bangon dyan kag magtindug. Nagpakita ako kanimo sa tuyo nga piliun ikaw nga mag-alagad kanakun kag magpamatuod nahanungud sa mga butang nga nakita mo kanakun kag igapakita pa gid kanimo. ¹⁷ Luwasun ko ikaw sa mga Judio kag sa mga bukun ti Judio nga akun pagapaagtonan kanimo. ¹⁸ Magapanudlo ikaw kananda agud mabuksan ang andang mga paino-ino kag magliso sanda halin sa kadulum paagto sa kasanag, kag halin sa gahum ni Satanas paagto sa Dios, agud to nga makaagum sanda kang kapatawaran sa andang mga sala kag makaimaw sa mga ginpain kang Dios paagi sa andang pagtoo kanakun.”

Ginsugid ni Pablo ang Anang Buruhaton

¹⁹ “Amo gani, Haring Agripa, gintuman ko gid ang paranan-awun nga nakita ko halin sa langit. ²⁰ Nagpanudlo ako una sa Damasco, dason sa Jerusalem, kag sa mga kabanwahanan nga sakup kang Judea kag hasta run sa mga bukun ti Judio, nga dapat sanda maghinulsul kang andang mga sala kag magdangup

sa Dios, kag maghimo kang mga butang nga magapakita nga naghinulsul sanda run. ²¹ Sa amo dya nga kabangdanan gindakup ako kang mga Judio kang rugto ako sa templo, kag gintinguhaan nga patyun.

²² Pero hasta sa adlaw nga dya wara ako pagpabay-i kang Dios. Gani nagatindug ako rugya kadya kag nagahambal kang matuod sa tanan nga klase ka tawo, kubus man ukon dungganun. Ang akun ginahambal amo man ang ginpanagna kato anay kang mga propeta kag ni Moises nga mahanabo ²³ nga ang Cristo kinahanglan nga mag-antos, kag tana ang una nga mabanhaw agud to nga ibantala na ang kasanag nga amo ang kaluwasan sa mga Judio kag amo man sa mga bukun ti Judio."

²⁴ Samtang nagadepensa pa si Pablo kang anang kaugalingun, nagsinggit si Festo, "Umang ikaw, Pablo! Ang imo sobra nga tinun-an amo ang nagpaumang kanimo!"

²⁵ Pero nagsabat si Pablo, "Bukun ako ti umang, Halangdun nga Festo. Matuod gid ang akun ginahambal, kag husto ang akun paminsarun. ²⁶ Ang akun mga ginakuon naman-an ni Haring Agripa kag makahambal ako kang hayag sa anang atubang. Nasiguro ko gid nga ang tanan nga dya naman-an na tungud hay wara dya natabo sa likum. ²⁷ Haring Agripa, nagapati bala ikaw sa mga ginpanghambal kang mga propeta kato anay? Naman-an ko nga nagapati ikaw."

²⁸ Nagsabat si Agripa kay Pablo, "Abi mo sarang mo ako mahimo nga Cristohanun sa mabugu lang nga tion?"

²⁹ Nagkuon si Pablo, "Sa mabugu ukon malawid man nga tion, ginapangamuyo ko sa Dios nga ikaw kag ang tanan nga nagapamati kanakun kadya nga adlaw mangin pareho kanakun, magluwas lang sa mga kadena nga dya nga nagagapos kanakun."

³⁰ Dayon, nagtindug ang hari, amo man ang gobernador, kag si Bernice, kag ang tanan nga mga tawo rugto. ³¹ Kang makagwa run sanda naghambalanay sanda, "Dya nga tawo wara ti nahimo nga dapat tana sentensyahan kang kamatayun ukon prisohon."

³² Nagkuon si Agripa kay Festo, "Kon wara raad tana magdangup sa emperador, pwede run daad tana hilwayun."

Ang Pagpanakayun ni Pablo paagto sa Roma

27 Kang ginpat-ud nga magapanakayun kami paagto sa Italia, gintugyan nanda si Pablo kag ang iba pa gid nga mga priso kay Julio nga sangka kapitan sa batalyon kang suldado Romanhun nga ginatawag Batalyon kang Emperador. ² Nagsakay kami sa sangka barko nga naghalin sa Adramitio nga manuglarga paagto sa mga durongkaan sa probinsya kang Asia, kag naglarga kami. Kaimaw namun si

Aristarco nga taga-Macedonia nga naghalin sa Tesalonica. ³ Kang madason nga adlaw nagdungka kami sa Sidon. Mayad gid ang pag-asikaso ni Julio kay Pablo. Gintugotan na dya nga mag-agto sa anang mga amigo agud to nga matugroan kang anang mga kinahanglanun. ⁴ Halin sa Sidon, naglarga kami kag nagpanglihid sa isla kang Cipro, tungud hay pasug-alaw kami sa hangin. ⁵ Nagtabok kami sa dagat nga nagaatubang sa Cilicia kag Panfilia kag nag-abot kami sa Mira nga sakup kang Licia. ⁶ Rugto sa Mira, ang kapitan kang suldado nakakita kang barko nga naghalin sa Alejandria nga manuglarga paagto sa Italia, kag ginpasaylo na kami sa amo nga barko.

⁷ Makuri ang amun pagpanakayun sa sulud kang pira ka adlaw, kag haroson kami makalambot sa Nido. Kag tungud nga pasug-alaw kanamun ang hangin indi kami makapadayon sa amun pagpanakayun. Ginlubsan namun ang Salmone kag nagpanglihid sa bahin kang Creta nga sa diin lipud kami sa hangin. ⁸ Nabudlayan kami magpanglihid sa Creta hasta nga makaabot kami sa sangka lugar nga ginatawag, "Mayad nga mga Durongkaan", marapit sa banwa kang Lasea.

⁹ Nagbuhay kami rugto hasta nga nag-abot ang tion nga ang pagpanakayun nangin makataragam run gid, tungud hay sa amo man to nga mga inadlaw natapos run ang Adlaw kang Pagpuasa. [†] Gani ginhambalan sanda ni Pablo, ¹⁰ "Mga amigo, ginapanuruk ko nga makataragam gid ang atun pagpanakayun, indi lamang nga mahalitan ang kargamento kag ang barko kundi nga magakaramatay man kita." ¹¹ Pero ang kapitan kang mga suldado wara magpati kana; sa baylo nagpati dya sa kapitan kag sa tag-iya kang barko. ¹² Kag tungud nga ang lugar nga amun gindungkaan bukun ti mayad nga tineran kang barko kon tagraramig, gani ang kalabanan kananda nagpasugot nga maghalin, sa tuyo nga basi pa lang makalambot kami sa Fenicia kag rugto magpabilin sa tagraramig. Ang Fenicia nga dya sangka durongkaan sa Creta nga nagaatubang sa bagatnan-kasalpan kag aminhan-kasalpan.

Ang Bagyo sa Bagat

¹³ Nagdupuy-dupuy ang habagat, kag abi kang mga kaimaw namun matuman run nanda ang andang plano nga magpadayon sa pagpalayag. Gani, ginbatak nanda ang angkla kag naglayag nga nagapanglihid sa Creta. ¹⁴ Pero wara magbuhay, naghuyup ang mabaskug nga hangin nga Aminhan nga naghalin sa takas. ¹⁵ Nagsentro gid dya sa barko kag indi run kami makasug-alaw sa hangin, gani nagpabaya run lang ka-

[†] *Ginahiwat dya sa katapusan kang Setyembre ukon sa umpisa kang Oktobre, nga sa amo nga tion tagbaragyo run kag makataragam ang pagpanakayun*

mi kag nagpaanod kon diin kami palidun kang hangin. ¹⁶ Nakapalipud kami sa sangka magamay nga isla nga ginatawag Cauda. Ginbatak namun ang boti kang barko, pero nabudlayan gid kami. ¹⁷ Pagkabatak kang boti, ginbarambudan nanda ka kalat ang barko agud nga indi dya magburublag. Kag tungud nga ginahadlukan sanda nga basi makadiretso ang barko sa manabaw nga lugar marapit sa baybayun kang Sirte, gani ginpapanaog nanda ang layag kag nagpabaya run lang nga palidun ang barko kang hangin. ¹⁸ Nagsige ang waswas kang mabaskug nga bagyo kanamun, gani pagkasunod nga adlaw ginpangtablug nanda sa dagat ang mga kargamento kang barko. ¹⁹ Kang masunod pa gid nga adlaw, ang mga kasangkapan run gid kang barko ang andang ginpangtablug. ²⁰ Sa sulud kang pira ka adlaw wara namun makita ang adlaw kag ang mga bituon, kag nagsige pa gid ang hagusun kang tama ka baskug nga bagyo, kag naduraan run kami kang paglaum nga makasalbar pa.

²¹ Tungud nga buhay nga wara makakaun ang mga tawo, nagtindug si Pablo sa tunga nanda kag nagkuon, "Mga amigo, daad nagpati kamo kanakun kag wara run lang kita maghalin sa Creta; wara natun raad maagumi ang habus-habus nga dya kag wara ti bisan ano ang nadura. ²² Pero kar-on, ginapangabay ko nga parig-unun ninyo ang inyo baratyagun, tungud hay wara ti bisan isara kaninyo nga mapatay kundi ang barko lamang ang marangga. ²³ Tungud hay kabii nagpakita kanakun ang anghel kang Dios—ang Dios nga nagapanag-iyu kanakun kag akun ginaalagad. ²⁴ Nagkuon kanakun ang anghel, 'Indi ikaw magkahadluk Pablo; kinahanglan gid nga mag-atubang ikaw sa emperador, kag tungud nga ang Dios mayad kanimu, salbarun na ang tanan nimo nga mga kaimaw sa pagpanakayun.' ²⁵ Gani, mga amigo, magpakarig-un kamo, tungud hay nagatoo ako sa Dios nga tumanun na kon ano ang anang ginkuon kanakun. ²⁶ Ugaring isampay kita sa sangka isla."

²⁷ Kang ikanapulo'g apat run ka gabii, ginapadpad kami kang hangin sa Dagat kang Adriatiko. Mga tungang-gabii run nagsuspetsa ang mga tripolante nga daw nagaparapit kami sa sangka isla. ²⁸ Gani, naghulog sanda kang lubid nga may pamato sa punta sa pagsukol kang kadalumun, kag nasapwan nanda nga mga tatlo ka napulo kag pito ka metro ang kadalumun. Sa uruunahan nagsukol ruman sanda, kag nasapwan nanda nga mga darwa ka napulo kag pito ka metro ang kadalumun. ²⁹ Nahadluk sanda nga basi makabunggu kami sa mga bato, gani naghulog sanda kang apat ka angkla sa may ulin kang barko, kag nagpangamuyo nga raad mag-aga run. ³⁰ Ang mga tripolante nagatinguha nga magpalagyo halin sa barko, gani ginpapanaog nanda ang boti sa dagat nga nagpakuno-kuno nga magahulog kang angkla sa

prowa. ³¹ Pero nagkuon si Pablo sa kapitan kang mga suldado kag sa mga suldado mismo, "Kon ang mga tawo nga ria maghalin sa barko, indi gid kamo makasalbar." ³² Gani gin-utod kang mga suldado ang kalat nga nagahigot sa boti kag ginpabay-an run lang nga maanod.

³³ Kang antes magkasanagun, ginkun-an sanda tanan ni Pablo nga magkaun. Nagkuon tana, "Darwa run dya ka semana nga nagahawat-hawat kamo sa paghulat nga magpuut ang bagyo kag wara gid kamo magkaun-kaun kang bisan ano. ³⁴ Gani, nagapangabay ako nga magkaun kamo; kinahanglan ninyo dya agud to nga masalbar kamo, hay wara ti bisan isara kaninyo nga maiwan." ³⁵ Pagkahambal karia ni Pablo, nagbuul tana kang tinapay kag nagpasalamat sa Dios sa atubang kang tanan, kag ginpihak na dya kag magkaun. ³⁶ Nagrig-un ang baratyagun nanda tanan kag nagkaun sanda. ³⁷ (Darwa ka gatos kag kapitoan kag anum kami tanan sa barko.) ³⁸ Kang mabusog run ang tanan, ginpangtablug nanda sa dagat ang mga karga nga trigo agud to nga magmag-an ang barko.

Naguba ang Barko

³⁹ Kang mag-aga run, may nakita sanda nga isla pero wara nanda maman-i kon ano to nga isla. Kag nakita man nanda nga may bukana rugto nga may baybayun. Nagplano sanda nga kon mahimo rugto nanda ipasadsad ang barko. ⁴⁰ Gani ginpang-utod nanda ang mga higot kang mga angkla kag ginbayaan run lang dya sa dagat. Ginpanghubad man nanda ang mga kalat nga nagahigot sa timon. Dayon ginbatak nanda ang layag sa dulong kang barko agud itulod dya kang hangin paabante, kag dayon nagparumbo kami sa binit kang baybay. ⁴¹ Pero nakabunggu ang barko sa daw bungsod nga baras sa idalum kang dagat kag nabara. Nag-ungut sa baras ang dulong na kadya kag indi run makahalina. Ang ulin na tana nagburublag tungud sa kabaskugun kang balud.

⁴² Nagplano ang mga suldado nga pamatyun ang mga priso, tungud hay basi magralangoy sanda kag magparalagyo. ⁴³ Pero ginpunggan sanda kang andang kapitan tungud hay indi na gusto nga maabay si Pablo. Nagsugo ang kapitan nga ang tanan nga mga makamaan maglangoy mag-una ka lumpat kag maglangoy paagto sa binit kang baybay. ⁴⁴ Ang iba tana magpangyabut sa mga tapi ukon sa mga bahin kang barko nga narangga. Gani ang tanan nakadangat sa binit nga wara maiwan.

Sa Malta

28 Kang makatakas run kami nga luwas, naman-an namun nga ang isla nga to ginatawag nga Malta. ² Ang mga tumanduk rugto mayad gid ang an-

dang pagsapupo kanamun. Tungud hay nagaumpisa run ka uran kag maramig, nagdabok sanda kang kalayo, kag gin-abi-abi nanda kami tanan. ³ Nagtipon si Pablo kang mga sanga nga garatong kag kang ginabutang na run dya sa kalayo, may sawa nga naggwa tungud sa kainit, kag nag-ungut sa anang alima.

⁴ Kang makita kang mga tumanduk ang sawa nga nagakabit-kabit sa alima ni Pablo, nagmunohay sanda, "Manugpatay gid man ang tawo nga dya. Matuod nga nakasalbar tana sa andang inagyan nga habus-habus sa dagat, pero kadya tana wara run gid tana ti swerte nga makasalbar!" ⁵ Pero ginwaslik lang ni Pablo ang sawa sa kalayo kag wara gid tana maiwan. ⁶ Gina-paabot kang mga tawo nga magparamanug tana ukon indi gani hinali lang nga matumba tana nga patay. Pero kang buhay run ang anda nga hulat kag wara man angud ti may natabo kay Pablo, nagbaylo ang andang paminsarun, kag nagkuon, "Dios tana."

⁷ Kar-on, marapit sa lugar nga to ang kalapadan nga ginapanag-iyahan kang manugdumara kang isla nga ginahingaranan kay Publio. Ginbaton na kami sa anang balay kag gin-abi-abi gid ka mayad sa sulud kang tatlo ka adlaw. ⁸ Nataboan man nga ang tatay ni Publio nagamasakit; ginahilanat dya kag ginadisenteria. Gin-agtonan tana ni Pablo kag ginpangamuyoan, dayon gintungtong na ang anang alima sa naga-masakit kag gin-ayad dya. ⁹ Tungud kang natabo nga dya, ang iba nga mga tawo sa isla nga nagamarasakit nag-aragto man kay Pablo kag gin-ayad man sanda. ¹⁰ Duro nga mga regalo ang andang gintugro kanamun, kag kang manughalin run kami, ginhatud pa gid nanda sa barko ang amun nga kinahanglanun.

Ang Pagpanakayun Paagto sa Roma

¹¹ Pagkaligad kang tatlo ka bulan, nagpalayag kami nga nagasakay sa sangka barko nga nagpalipud rugto kang tagraramig. Ang barko nga dya naghaling sa Alejandria kag ginatawag nga Kapid nga Dios. ¹² Nagdungka kami sa Siracusa, kag nagtiner rugto kang tatlo ka adlaw. ¹³ Halin rugto nagpanakayun ruman kami hasta nga nakadangat sa Regio. Pagkadason nga adlaw naghuyup ang habagat gani naghaling ruman kami kag sa sulud kang darwa ka adlaw nakadangat kami sa Puteoli. ¹⁴ Rugto may nakita kami nga mga isigka-tumuluo. Gin-agda nanda kami nga magtiner kananda kang sangka semana. Amo to kag nakaabot kami sa Roma. ¹⁵ Pagkabati kang mga isigka-tumuluo rugto nga nagaabot kami, nagpanaw sanda kag gin-alaw-alaw nanda kami sa Foro ni Apio kag sa Tres Tabernas. Pagkakita ni Pablo kananda, nagpasalamat tana sa Dios kag nagrig-un ang anang baratayagun.

Sa Roma

¹⁶ Pag-abot namun sa Roma, gintugotan si Pablo nga mag-istar sa sangka balay nga isarahanun lang, kaimaw kang sangka suldado nga nagagwardya kana.

¹⁷ Pagkatapos kang tatlo ka adlaw, ginpatawag ni Pablo ang mga pangulo kang mga Judio sa Roma. Kang magtiringub run sanda, nagkuon tana kananda, "Mga kabugtoan, bisan pa nga wara ako ti may ginhi-mo nga sayud kontra sa atun mga isigka-Judio ukon nakalapas kang mga kinabatasan kang atun mga kaulangan, gindakup ako sa Jerusalem kag gintugyan nga sangka priso sa mga Romanhun. ¹⁸ Kang mausisa run nanda ako, gusto raad kang mga Romanhun nga buy-an nanda ako tungud hay wara man sanda ti may nakita nga kabangdanan agud nga sentensyahan ako kang kamatayun. ¹⁹ Pero wara magpasugot ang mga Judio, gani napiritan run lang ako nga magdangup sa emperador, bisan pa nga wara ako ti akusasyon batok sa akun mga isigka-Judio. ²⁰ Amo dya ang rason kon andut nga ginpatawag ko kamo kag magpakighambal kaninyo. Nakadenahan ako kadya tungud sa ginalauman natun nga mga Israelahun."

²¹ Nagsabat sanda kana, "Wara kami ti nabaton nga mga sulat halin sa Judea parte kanimo kag ang atun mga isigka-Judio nga nag-aragto rugya wara man ti ginbalita ukon ginpanugid nga sayud parte kanimo.

²² Pero gusto man namun mabatian kon ano ang imo mahambal, hay naman-an namun nga ang sekta nga dya ginapakalain kang mga tawo bisan diin."

²³ Gani nagtalana sanda kang adlaw nga magpakigkita kay Pablo. Pag-abot kang adlaw nga to, duro sanda nga nag-aragto sa balay nga anang ginaistaran. Halin sa aga hasta sa gabii ginpaathag na kag gin-saysay kananda ang nahanungud sa pagginahum kang Dios, kag paagi sa Kasugoan ni Moises kag sa mga sinulat kang mga propeta gintinguhaan na nga papatihun sanda nahanungud kay Jesus. ²⁴ Ang iba nagpati sa anang ginpanghambal, pero ang iba tana wara gid. ²⁵ Tungud nga indi sanda maghirisugot, nagparauli run lang sanda, pagkatapos nga mahambal ni Pablo ang katapusan nga purulongon nga dya, "Husto gid man ang Balaan nga Ispirito sa paghambal sa inyo mga kaulangan kato anay paagi kay Propeta Isaias:

²⁶ 'agto ikaw sa mga tawo nga dya kag kun-an mo sanda,

Magsagad man kamo ka pamati, indi man angud kamo makahangup,

kag magsagad man kamo ka turuk, indi man angud kamo makakita.

²⁷ Tungud hay mga maawut ti ulo ang mga tawo nga dya,

kag ginapalapos lang nanda sa pihak nga talinga ang anda nabatian

kag ginpirung nanda ang anda mga mata.

Kon wara nanda dya ginhimo, kundi nga makakita raad sanda,

kag makabati,

kag makahangup,

kag magdangup daad sanda kanakun

kag aydun ko sanda.”

²⁸ Dayon, nagkuon pa gid si Pablo kananda, “Dapat ninyo maman-an nga ginapamaan run sa mga bukun

ti Judio ang nahanungud sa kaluwasan nga dya nga naghaling sa Dios, kag magapamati sanda ka dya.”

[²⁹ Pagkatapos hambal ni Pablo ka dya, nag-uroli ang mga Judio nga masingki ang andang pagbarangigay.]

³⁰ Sa sulud kang darwa ka tuig nag-istar si Pablo sa balay nga ana ginaarkilahan, kag ginabaton na ang tanan nga nagaaragto kana. ³¹ Ginawali na ang nahanungud sa pagginahum kang Dios, kag ginapanudlo na man ang nahanungud kay Ginoong Jesu-Cristo nga may kaisug kag wara ti nagasablag kana.

Roma

1 Ako si Pablo nga surugoon [†] ni Cristo Jesus ang nagsulat ka dya. Gintawag ako kang Dios nga mangin apostol kag gintugyanan sa pagwali kang Mayad nga Balita nga naghalin kana. ² Ang Mayad nga Balita nga dya amo ang ginpromisa kang Dios kauna paagi sa anang mga propeta, kag ginsulat nanda dya sa Balaan nga Kasulatan. ³ Dya nga balita amo ang nahanungud sa anang Anak. Kon nahanungud sa pagkatawo kang Anak nga dya, linahi tana ni David. ⁴ Kag ginpakita man kang Balaan nga Ispirito ^{††} nga tana ka dya Anak kang Dios nga makagagahum paagi sa pagbanhaw kana halin sa mga minatay. Ang Anak na nga dya amo si Jesu-Cristo nga atun Ginoo. ⁵ Paagi kay Cristo gintugroan ako kang Dios kang bugay nga mangin apostol agud to nga para gid lang sa anang ngaran matuytoyang ang katawhan sa tanan nga lugar nga magtoo kag magtuman kay Cristo. ⁶ Kag kamo kaimaw man kang mga tawo nga anang gintawag nga mangin ana ni Jesu-Cristo.

⁷ Gani ang sulat ko nga dya para kaninyo tanan rugyan sa Roma nga ginahigugma kang Dios kag gintawag nga mangin anang katawhan.

Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Handum ni Pablo nga Mag-agto sa Roma

⁸ Una sa tanan, nagapasalamat ako sa akun Dios paagi kay Jesu-Cristo para kaninyo tanan, tungud hay mabatian kang mga tawo sa bilog nga kalibutan nga kamo nagtoroo. ⁹ Ang Dios nga akun ginaalagad kang tuduk gid sa akun tagipusoon sa pagpangwali ko kang Mayad nga Balita nahanungud sa anang Anak, ang makapamatuod nga wara ako nagauntat sa pagsambit kaninyo sa akun mga pangamuyo. ¹⁰ Permi ko ginapangayo kana nga itugot na run gid nga makaagto ako dyan kaninyo.

¹¹ Bahul gid ang akun handum nga makita kamo, agud makapaambit ako kaninyo kang mga pagpakamayad nga halin sa Balaan nga Ispirito para nga mabuligan kamo nga magrig-un pa gid ang inyo pagtoo.

¹² Ang gusto ko hambalun nga magbinuligay kita sa pagpabaskug kang pagtoo kang kada isara kanatun.

¹³ Mga kabugtoan, gusto ko nga maman-an ninyo nga kapira gid ako nagplano nga maagto dyan kaninyo,

pero indi ako kadayon hay permi lang may nagasablag. Gusto ko nga mag-agto dyan agud to nga may mga tawo man nga mabuligan ko nga magtoo kay Cristo, pareho kang ginhimo ko sa iba nga mga bukun ti Judio.

¹⁴ May obligasyon ako sa pagpangwali kang Mayad nga Balita sa tanan nga mga tawo—sa mga Griego kag sa mga bukun; sa may tinon-an kag sa wara.

¹⁵ Gani nga gusto-gusto ko gid nga makawali man kang Mayad nga Balita kaninyo nga mga taga-Roma.

¹⁶ Wara ko ginakahuya ang pagpangwali kang Mayad nga Balita, tungud hay amo dya ang gahum kang Dios sa pagluwas sa kada isara nga nagatoo, una sa mga Judio kag dayon sa mga bukun ti Judio. ¹⁷ Hay ginapahayag sa Mayad nga Balita nga ginapakamatarung kang Dios ang tawo paagi gid lang sa pagtoo halin sa umpisa hasta sa katapusan. Suno sa kasulatan, “Ang tawo nga ginapakamatarung kang Dios paagi sa pagtoo magakabuhi sa wara ti katapusan.”

Ang Sala kang Tawo

¹⁸ Ginpahayag kang Dios halin sa langit ang anang kasingkal sa mga tawo nga wara nagakilala kana kag nagahimo kang malaot. Kag ang andang malaot nga ginahimo nga dya amo ang nagapugung kananda sa pagkilala kang kamatuoran nahanungud sa Dios.

¹⁹ Hay ang tanan nga sarang nanda maman-an nahanungud sa Dios maathag run gid kananda, tungud nga ginpakita run dya kang Dios. ²⁰ Halin pa kang pagtuga kang kalibutan, ang anang kinaiya nga indi makita—nga amo ang anang pagkagamhanan nga wara ti katapusan kag ang anang pagka-Dios—nahangpan run gid dya paagi sa mga butang nga anang gintuga. Gani ang mga tawo indi makapamaribad nga wara nanda makilala ang Dios. ²¹ Bisan nga nakilala run nanda ang Dios, wara nanda tana ginapadunggan bilang Dios ukon ginapasalamatan. Sa baylo, nangin wara ti pulos ang andang mga paminsarun kag nadulman ang andang mga panghuna-huna. ²² Nagahambal sanda nga mga maaram kuno, pero nagagwa nga sanda nga umang-umang. ²³ Sa baylo nga simbahun nanda ang mahimayaun nga Dios nga wara ti kamatayun, ang andang ginasimba tana amo ang ginhi-mo nga mga dios-dios nga pareho kang mga tawo nga may kamatayun, ukon mga pispis, ukon mga sap-

[†] ukon; oripun ^{††} ukon Ispirito kang pagkabalaan

at nga apat ang kahig, ukon mga sapat nga nagakamang.

²⁴ Gani ginpabay-an run lang sanda kang Dios sa paghimo kang mga mahigku nga mga butang nga andang ginakaibugan, kag ang resulta na ka dya ginagamit nanda ang andang lawas sa paghimo kang makahuruya nga buruhatun sa sara kag sara. ²⁵ Sa baylo nga patihan nanda ang kamatuoran nahanungud sa Dios, ang kabutigan amo ang andang ginpatihan. Ginsimba nanda kag gin-alagad ang tinuga imbes nga ang Manunuga. Tana gid ang darayawun sa wara ti katapusan. Amen!

²⁶ Tungud karia, ginpabay-an run lang sanda kang Dios sa paghimo kang makahuruya nga mga butang nga andang ginakaibugan. Bisan ang mga bayi nagginawi batok sa kinaandan nga paggamit kang andang lawas, hay sa pareho nanda nga bayi sanda nagpakigrelasyon. ²⁷ Amo man ang mga laki, wara run sanda nagpakigrelasyon sa mga bayi nga amo ang kinaandan. Sa baylo, sa pareho nanda nga laki sanda nagkaibug kang sobra. Naghimo sanda kang makahuruya sa pareho nanda nga laki. Gani nga maaguman nanda ang silot kang Dios nga nagaangay sa andang kaugalingun suno sa ginhimo nanda nga dya nga indi husto.

²⁸ Kag dugang pa dyan karia, tungud nga indi run gid nanda gusto nga kilalahun ang Dios, ginpabay-an na run lang sanda sa pagpaminsar kang mga butang nga malain, gani nagahimo sanda kang mga butang nga indi dapat himoon. ²⁹ Rugyan run gid kananda ang tanan nga sahi kang pagkamalain; mga malaot sanda, mga dalok, kag nagapakalain sa andang isigka-tawo. Mga tama gid sanda ka mahisaun, nagapatay kang andang isigka-tawo, nagairinaway, mga madaya, nagapaminsar kang mga malain nga himoon sa andang isigka-tawo, kag nagakutso-kutso. ³⁰ Nagahambal kang malain kontra sa andang isigka-tawo, nagakaugut sanda sa Dios, nagapang-insulto sanda sa andang isigka-tawo, mga bugalun, mga hambog, kag nagapangita sanda kang paagi sa paghimo kang malaot, kag bukun ti matinumanun sa andang mga ginikanan. ³¹ Nangin wara ti pulos ang andang paminsarun, indi masarigan, wara ti pagpalangga, kag wara ti kaluoy. ³² Bisan pa nga naman-an nanda nga ang Dios nagpamatbat run nga ang mga tawo nga nagahimo kang dya nga mga sala takus nga silotan kang kamatayun, wara lang sanda nagapadayon sa paghimo kang mga butang nga dya kundi nga nagapasugot man sanda sa mga nagahimo kang ria nga mga butang.

Ang Paghukum Kang Dios

² Gani, bisan sin-o pa man ikaw, wara gid ikaw ti rason sa paghusga sa imo isigka-tawo nga bagay sanda silotan, hay kon ano man ang ginahusga mo nga to kananda amo man ang ginahusga mo sa imo kaugalingun, tungud nga ginahimo mo man to. ² Naman-an natun nga ang Dios matarung maghukum sa mga tawo nga nagahimo kang mga malaot nga mga butang nga to. ³ Ikaw tana nga nagahusga sa mga nagahimo kang mga malaot nga mga butang nga to, abi mo haw nga indi ikaw paghusgahan kang Dios, hay ginahimo mo man gani ang mga butang nga to? ⁴ Ukon basi bala nga ginapasapayanan lang nimo ang anang tuman nga pagkamaalwan, pagkamabinatasun, kag pagkamapinasensyahun. Dapat mo gid mahangpan nga ang kaalwan kang Dios amo ang magagiya kaninyo nga maghinulsul.

⁵ Pero tungud kang pagkaawut kang inyo ulo kag indi kamo maghinulsul, ginadugangan lang ninyo ang silot nga inyo pagaagumun sa adlaw nga ang Dios maghukum. Sa amo to nga adlaw makita kang tanan nga matarung gid ang Dios maghukum, ⁶ † hay tana “magabalus sa kada isara suno sa anang mga hini-moan.” ⁷ Ang mga tawo nga nagatinguha nga dayawun kag padunggan kag nagahandum nga indi mapatay paagi sa andang padayon nga paghimo kang mayad, tugroan gid kang Dios kang kabuhi nga wara ti katapusan. ⁸ Pero maaguman gid ang kasingkal kag kaugut kang Dios kang mga tawo nga maiya-iyahun, kag wara nagasunod sa kamatuoran kundi sa kalainan. ⁹ Ang kada isara nga nagahimo kang malaot magaaagum gid kang tuman nga kabudlayan kag pagantos, una ang mga Judio kag dayon ang mga bukun ti Judio. ¹⁰ Pero ang kada isara tana nga nagahimo kang mayad, dayawun tana kag padunggan kang Dios kag itaw-an man kang kalinung: una ang mga Judio kag dayon ang mga bukun ti Judio. ¹¹ Hay ang Dios wara ti may ginapasulabi.

¹² Ang tanan nga bukun ti sakup kang Kasugoan ni Moises pero nagahimo kang sala, laglagun kang Dios bisan pa nga bukun sanda ti sakup kang Kasugoan. Ang mga tawo tana nga nakamaan kang Kasugoan pero nagapadayon sa paghimo kang sala, pagahukman kang Dios suno sa Kasugoan. ¹³ Tungud hay ginapakamatarung kang Dios ang tawo nga nagatuman kang Kasugoan kag indi ang nagapamati. ¹⁴ Ang mga bukun ti Judio tana nga wara kananda ang Kasugoan pero nagahimo sanda suno sa andang kabubut-un kang ginakuon sa Kasugoan, nagapakita lang nga nakamaan sanda kon ano ang nagakadapat kag indi nagakadapat himoon, bisan pa nga wara sanda ka-

† 2:6 Salmo 62:12

maan kang Kasugoan. ¹⁵ Ang mayad nanda nga ginahimo nagapakita nga kon ano ang ginatudlo sa Kasugoan dyan run sa andang panghuna-huna, kag ginapamatud-an man ria kang andang konsensya hay ang andang paminsarun kon kaisa nagasabung kag kon kaisa nagaapin sa andang ginahimo. ¹⁶ Suno sa Mayad nga Balita nga akun ginawali matabo dya sa adlaw nga ang mga ginalikman kang tanan nga tawo sa andang panghuna-huna pagahukman kang Dios paagi kay Jesu-Cristo.

Ang mga Judio kag ang Kasugoan

¹⁷ Kar-on, ginakuon mo nga ikaw Judio. Nagasarig ikaw sa Kasugoan agud maluwas, kag nagapahambog nga may kaangtanan sa Dios. ¹⁸ Naman-an mo kon ano ang anang kabubut-un kag napamatud-an mo kon ano ang labing mayad nga himoon hay gintudloan run ikaw kon ano ang rugyan sa Kasugoan. ¹⁹ Kag nasiguro nimo nga ikaw ang nagagiya sa mga tawo nga nabulagan nahanungud sa Dios kag nagabulig nga masanagan ang mga tawo nga nadulman ang andang panghuna-huna. ²⁰ Kag manugtudlo ikaw kang mga tawo nga kulang ti paghangup kag kang mga tawo nga bukun pa ti hamtung sa pagtoo, tungud nga nagasarig ikaw nga rugyan sa Kasugoan ang husto nga kaaram kag kamatuoran. ²¹ Nagatudlo ikaw matuod sa iba, pero ginatudloan nimo ayhan ang imo kaugalingun? Nagapangwali ikaw nga indi magpanakaw, pero andut nga ikaw mismo nagapanakaw man? ²² Nagatudlo ikaw nga indi magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, pero andut amo man dya ang imo ginahimo? Ginapakalain mo gid ang mga rebulto nga ginasimba kang mga bukun ti Judio, pero nagapanakaw man ikaw sa mga templo nanda ka dya. ²³ Nagapabugal ikaw nga naman-an nimo ang Kasugoan kang Dios, pero ginapakahuy-an lang nimo ang Dios tungud kang imo paglapas kang Kasugoan. ²⁴ Amo ria ang ginakuon sa kasulatan, "Nagahambal kang malain ang mga bukun ti Judio kontra sa Dios tungud kang ginahimo ninyo nga mga Judio."

²⁵ Kon nahanungud sa pagsirkom, may kapuslanan gid man dya kon ginatuman nimo ang Kasugoan, pero kon wara lang man nimo ginatuman ang Kasugoan daw pareho lang nga wara ikaw ginsirkom. ²⁶ Pero kon ang mga bukun ti Judio nga wara masirkom nagatuman kang Kasugoan, kabigun man sanda kang Dios nga nasirkom. ²⁷ Gani ang mga tawo nga wara nasirkom pero nagatuman sa Kasugoan, magapamatuod nga ikaw nga Judio nakasala, hay ginalapas nimo ang Kasugoan bisan pa nga rugyan run kanimo ang Kasugoan nga nasulat kag nasirkom run ikaw.

²⁸ Ang tawo, bisan pa nga natawo tana nga sangka Judio kag nasirkom tana sa lawas, wara dya nagakahu-

logan nga tana ka dya matuod nga Judio. ²⁹ Ang matuod tana nga Judio amo ang tawo nga nabag-o ang anang kabuhi kag panghuna-huna paagi sa pagpanghikot kang Balaan nga Ispirito kag indi tungud sa nasulat nga Kasugoan. Ang tawo nga pareho ka ria ginadayaw kang Dios bisan wara tana ginadayaw kang tawo.

Ang Dios Matarung

3 Kar-on, ano bay ang bintaha kang pagka-Judio? Kag ano bay ang pulos kang pagpasirkom? ² Duro gid ang bintaha na karia. Labaw sa tanan, kanatun gid nga mga Judio gintugyan kang Dios ang anang mga pulong. ³ Ano abi bay kon may mga Judio nga indi masarigan sa pagtuman sa pulong kang Dios? Ang buut bala hambalun karia nga ang Dios indi man masarigan sa pagtuman kang anang ginpromisa? ⁴ † Bukun gid ti amo ria ang buut na hambalun! Bisin pa ang tanan nga tawo butigun, ang Dios tana masarigan gid sa gihapon. Pareho kang ginakuon sa kasulatan, "Agud mapamatod-an nga matarung ikaw sa imo nga mga ginapanghambal, kag pirme magagwa nga husto ikaw kon ginakusar."

⁵ Kon paagi sa paghimo natun kang malain makita ang pagkamayad kang Dios, ano bay ang makuon natun? Makakuon ayhan kita nga ang Dios bukun ti matarung sa pagsilot kanatun? (Amo karia kita nga mga tawo kon maghambal.) ⁶ Indi gid kita makahambal kang amo ria! Hay kon bukun ti matarung ang Dios, paano bay tana makahukum sa mga tawo sa kalibutan? ⁷ Basi may magkuon pa gid nga, "Andut abi nga silotan pa ako sa akun pagkamakasasala, kon paagi sa akun pagbinutig magagwa nga ang Dios bukun ti butigun kag dayawun pa gid gani tana?"

⁸ Kon matuod gid man ria, mayad run lang nga mahambal kita nga, "Maghimo kita kang malaot para nga mayad ang maggwa." Suno sa mga tawo nga nagapakamalain kanamun, amo kuno ria ang amun ginakuon. Ria nga mga tawo pagasilotan gid kang Dios kang nagakaigo.

Ang Tanan nga Tawo Makasasala

⁹ Ano kar-on ang mahambal natun? Kita bala nga mga Judio mas mayad sangsa mga bukun ti Judio? Bukun gid! Napamatud-an ko run nga ang tanan nga tawo ginagamhan kang sala, Judio man ukon bukun ti Judio. ¹⁰ Amo gid dya ang ginakuon sa kasulatan: "Wara gid ti tawo nga matarung, wara gid, bisan isara;

† 3:4 Salmo 51:4

¹¹ Wara gid ti bisan isara nga nakahangup nahanungud sa Dios, kag wara gid ti nagatinguha nga makilala tana.

¹² Ang tanan nagsipak sa matuod nga dalan kag sanda tanan nangin mga wara ti pulos.

Wara gid ti may nagahimo kang mayad, bisan isara.”

¹³ “Ang andang mga ginapanghambal tama gid kalain nga daw pareho kang baho nga nagahalin sa bukas nga rulubngan;

mga madaya sanda kon maghambal.”

“Ang mga tinaga nga nagagwa sa andang bibig makahalit sa andang isigka-tawo nga daw dalit kang man-ug.”

¹⁴ “Puro mga pagpakamalaot kag mga masakit nga mga tinaga ang mabatian kananda.”

¹⁵ “Kadali lang kananda magpatay;

¹⁶ bisan diin sanda mag-agto nagatuga sanda kang kagamo kag kalisud,

¹⁷ kag kon nahanungud sa matawhay nga pag-irim-away wara sanda kadya ti naman-an.”

¹⁸ “Kag wara gid sanda ti kahadluk sa Dios.”

¹⁹ Kar-on, naman-an natun nga kon ano ang ginakuon sa Kasugoan, ginapatuhuy dya sa mga tawo nga nasakup kang Kasugoan, agud to nga wara ti bisan sin-o nga makapamaribad nga wara tana nakasala, kag ang tanan magapanabat gid sa Dios, ²⁰ tungud hay wara gid ti tawo nga pakamatarungun kang Dios sa anang panuruk paagi sa pagtuman kang kasugoan. Ang kasugoan nagapamaan lang kanatun nga kita nakasala.

Ang Tawo Ginapakamatarung paagi sa anang Pagtoo

²¹ Pero kar-on ginpahayag run kon paano pakamatarungun kang Dios ang tawo, kag ang Kasugoan wara gid ti labut rugya ka dya. Ginpamatud-an man dya kang libro ni Moises kag kang mga sinulat kang mga propeta. ²² Dya nga pagpakamatarung kang Dios paagi gid lamang sa pagtoo kay Jesu-Cristo, kag dya para sa tanan nga magatoo. Ang tanan nga tawo wara ti kinalain, ²³ hay ang tanan nakasala kag napahirayu sa presensya kang Dios. ²⁴ Kag tungud gid lang sa anang bugay nga wara ti bayad, ginpakamatarung kita kang Dios paagi kay Cristo Jesus nga amo ang nagtubos kanatun. ²⁵ Ginpadara tana kang Dios bilang halad para sa kapatawaran kang mga kasal-anan paagi sa anang dugo, kag mapatawad kita paagi sa pagtoo kana. Ginhimo dya kang Dios para ipakita nga tana matarung. Tungud sa anang pagkamabinatasun wara na ginsilotan ang mga tawo sa sala nga nahimo nanda kauna. ²⁶ Sa kadya nga panag-on gusto kang Dios nga ipakita nga tana matarung kag ginapakamatarung na ang bisan sin-o nga may pagtoo kay Jesus.

²⁷ Gani, ano bay ang sarang natun mapabugal? Wara gid. Tungud hay indi paagi sa pagtuman kang Kasugoan nga pakamatarungun kita kang Dios, kundi paagi sa pagtoo. ²⁸ Indi kita makapabugal tungud hay nagapati kita nga ginapakamatarung kang Dios ang tawo paagi sa pagtoo kag wara gid ti kahilabtanang pagtuman kang Kasugoan. ²⁹ Ang Dios bala, Dios lang kang mga Judio, kag bukun ti Dios kang mga bukun ti Judio? Sa pagkamatuod, Dios man tana kang mga bukun ti Judio ³⁰ tungud hay isara lang ang Dios, nga nagapakamatarung sa mga Judio kon sanda magtoo kay Jesus, kag amo man sa mga bukun ti Judio kon magtoo man sanda kay Jesus. ³¹ Kar-on, nagakahulogan bala nga ginabalewara natun ang Kasugoan tungud kang pagtoo nga dya? Bukun gid ti amo karia! Ginatugroan natun pa gid gani kang importansya ang tinutuyo kang Kasugoan.

Nahamuut ang Dios kay Abraham tungud sa Anang Pagtoo

4 Ano kar-on ang atun makuon nahanungud kay Abraham nga ulang natun nga mga Judio? Ano bay ang anang naman-an nahanungud sa pagtoo? ² Kon ginkahamut-an gid man tana kang Dios tungud kang anang mga hinimoan, may ipabugal raad tana, pero indi sa atubang kang Dios. ³ Ano haw ang ginakuon sa kasulatan? Amo dyaay, “Nagtoo si Abraham sa Dios, kag tungud kang anang pagtoo ginpakamatarung tana.” ⁴ Kar-on, ang tawo kabay nga nagao-bra ginasuholan? Ang anang suhol indi makabig nga regalo, kundi bayad dya kana. ⁵ Ang tawo tana nga wara nagasarig sa anang hinimoan kondi nga nagasarig sa Dios nga amo ang nagapakamatarung sa mga makasasala, makabig tana ka dya nga matarung tungud kang anang pagtoo. ⁶ Amo man ria ang buut hambalun ni David kang nagkuon tana nga malipayun ang tawo nga ginkabig nga matarung kang Dios indi tungud sa anang mga hinimoan. Koon na, ⁷ † “Malipayun ang mga tawo nga ang andang mga paglapas ginpatawad kag ang andang mga sala ginlipatan run kang Dios. ⁸ Malipayun ang tawo nga ang anang sala indi run pag-isipun kang Ginoo batok kana.” ⁹ Ria bala nga pagkabulahan para lang sa mga nasirkom? Indi! Para man ria sa mga wara masirkom. Nahambal run man natun, nga nagtoo si Abraham sa Dios, kag tungud sa anang pagtoo ginpakamatarung tana. ¹⁰ Kang san-o haw natabo nga nahamuut ang Dios kana? Kang nasirkom run bala tana ukon kang wara pa? Natabo dya kang wara pa tana masirkom. ¹¹ Kag ginsirkom tana bilang tanda para sa pagpa-

† 4:7 Salmo 32:1-2

matuod nga ginpakamatarung tana kang Dios tungud kang anang pagtoo kang wara pa tana masirkom. Gani nga si Abraham nangin ispiritoohanun nga tatay kang tanan nga nagatoo sa Dios kag ginpakamatarung kang Dios bisan wara pa sanda masirkom. ¹² Kag tana tatay man kang mga ginsirkom, kag indi lamang tungud nga nasirkom sanda kundi nga nagtoo sanda pareho kay Abraham nga nagtoo kang wara pa tana masirkom.

Ang Ginsaad kang Dios mabaton paagi sa Pagtoo

¹³ Kang una, ang Dios nagsaad kay Abraham kag sa anang mga linahi nga sanda magapanubli kang kalibutan. Ginsaad dya kang Dios kana indi tungud kang anang pagtuman sa kasugoan, kondi tungud nga ginpakamatarung tana paagi sa anang pagtoo.

¹⁴ Kon ang mga nagatuman sa Kasugoan amo ang makabaton kang ginsaad kang Dios, wara run ti pulos nga magtoo ikaw, kag nangin wara ti pulos ang saad kang Dios. ¹⁵ Ang Kasugoan amo ang kabangdanan kon andut nga nagakasingkal ang Dios sa mga indi makatuman ka dya. Kon wara ti Kasugoan, wara run ti ralapasun.

¹⁶ Gani ang saad kang Dios maaguman kang bisan sin-o nga may pagtoo, agud to nga ang anang ginsaad makita dya nga bugay kag kasigurohan nga mabaton dya kang tanan nga mga linahi ni Abraham—indi lamang sa mga Judio nga nagasunod sa Kasugoan kundi amo man sa mga bukun ti Judio nga nagatoo pareho kay Abraham. Tana kabay amo ang tatay natun tanan? ¹⁷ Amo dya ang ginakuon sa kasulatan, “Ginhimo ko ikaw nga tatay kang duro nga mga nasyon.” Gani tana ang tatay natun tanan sa panuruk kang Dios nga anang gintoohan. Tana ang Dios nga nagatugro kang kabuhi sa mga patay kag makapatuhaw kang mga butang nga wara matuga.

¹⁸ Bisan pa nga daw wara run gid ti paglaum si Abraham, nagtoo man tana sa gihapon nga mangin tatay tana kang duro nga mga nasyon, pareho kang ginkuon kana nga “mangin pareho kaduro kang mga bituon ang imo mga linahi.” ¹⁹ Wara gid naglubad ang anang pagtoo, bisan pa nga naman-an na nga tana mal-am run kag imposible nga makabata pa tungud hay mga 100 run tana ka tuig. Kag naman-an na man nga ang anang asawa nga si Sara baw-as. ²⁰ Bisan amo pa kato, wara gid tana magpangduha-duha nga basi indi pagtumanun kang Dios ang anang promisa, kundi nga mas nagbakud pa gid tana sa anang pagtoo, kag gindayaw na ang Dios. ²¹ Nasiguro na gid nga sarang himoon kang Dios kon ano ang anang ginpromisa. ²² Amo ria gani nga tungud kang anang pagtoo “ginpakamatarung tana kang Dios.” ²³ Pero ang mga tina-ga nga “ginpakamatarung tana” ginsulat sa kasulatan

kag dya indi lang napatuhoy kay Abraham, ²⁴ kondi kanatun man. Pakamatarungun man kita nga nagatoo sa Dios, nga amo ang nagbanhaw kay Jesus nga atun Ginoong halin sa mga minatay ²⁵ Tana ka dya ginpatay tungud kang atun mga kasal-anan kag ginbanhaw agud pakamatarungun kita.

Ang Atun Relasyon Sa Dios

5 Gani kar-on, tungud nga ginpakamatarung run kita kang Dios paagi sa pagtoo, mayad run ang atun relasyon kana tungud sa ginhimo kang atun Ginoong nga si Jesu-Cristo. ² Paagi kay Cristo kag tungud sa atun pagtoo, naaguman natun ang bugay nga dya kang Dios kag padayon natun nga ginaagum hasta tulad, kag nagakalipay kita sa paglaum nga makaambit kita sa anang kahimayaan. ³ Kag indi lang ria, kundi nagakalipay man kita sa atun mga pag-antos, hay naman-an ta nga paagi sa mga pag-antos mangin mabinatasun kita. ⁴ Ang atun pagkamabinatasun magaresulta kang kabuhi nga nahamut-an gid kang Dios, kag dya makatugro kanatun kang paglaum. ⁵ Kag tungud sa atun paglaum, masiguro gid natun nga indi kita mapaslawan hay ginapabatyag gid kang Dios kanatun nga ginahigugma na kita paagi sa Balaan nga Ispirito nga anang gintugro kanatun.

⁶ Katong wara pa gid kita ti sarang mahimo, sa nagakaigo nga tion si Cristo napatay para sa mga makasasala. ⁷ Daw wara gid ti tawo nga handa mapatay para sa tawo nga matarung. Pero sa tawo tana nga mayad basi kon may dyan pa nga mangahas magtugro kang anang kabuhi para kana. ⁸ Pero ang Dios tana, ginpakita na kon daw ano gid ang anang paghigugma kanatun sa amo dya nga paagi: si Cristo napatay para kanatun kang mga makasasala pa kita. ⁹ Kag kar-on nga ginpakamatarung run kita kang Dios paagi sa dugo ni Cristo, paagi man kana mas sigurado run gid nga maluwas kita sa kasingkal kang Dios nga magaabot. ¹⁰ Kauna, kaaway kita kang Dios. Pero paagi sa kamatayun kang anang Anak ginpanumbalik na run ang atun relasyon kana. Kag kar-on nga napanumbalik run ang atun relasyon kana, mas sigurado run gid nga paagi sa kabuhi ni Cristo, maluwas kita sa silot. ¹¹ Kag indi lang ria, kundi nga nagakalipay man kita sa ginhimo kang Dios para kanatun tungud lang sa atun Ginoong Jesu-Cristo, nga paagi kana napanumbalik ang atun relasyon sa Dios.

Si Cristo kag si Adan

¹² Ang sala nagsulud sa kalibutan tungud sa sangka tawo, kag ang sala nagresulta kang kamatayun. Gani ang kamatayun maaguman kang tanan nga katawhan, hay ang tanan nakasala. ¹³ Bisan pa kato nga ang Kasugoan wara pa matugro kang Dios, ang

mga tawo nagahimo run nga daan kang sala. Ugaring wara pa ti may nagakuon nga sanda nakasala hay wara pa man ti Kasugoan. ¹⁴Wara ti sapayan, halin kay Adan hasta sa tiempo ni Moises, ang tanan nga tawo nagaagum run kang kamatayun, bisan pa nga ang andang sala lain sangsa paglapas nga ginhimo ni Adan. Si Adan nga dya nagalaragway kang isara nga magabot.

¹⁵ Pero ang regalo kang Dios indi mapaanggid sa paglapas ni Adan. Tungud hay kon paagi sa paglapas kang sangka tawo nga si Adan raku nga tawo ang nag-agum kang kamatayun, mas sobra pa gid kabugana ang bugay kang Dios kag ang regalo nga maaguman kang raku nga mga tawo paagi sa bugay kang sangka tawo nga si Jesu-Cristo. ¹⁶ Ang regalo kang Dios nagdara kang lain nga resulta sangsa resulta kang pagpakasala kang sangka tawo. Tungud sa sangka sala, nagresulta dya kang paghusga kang Dios nga silotan ang mga tawo. Pero ang regalo tana kang Dios, bisan pa nga duro nga mga paglapas ang nahimo kang tawo sanda kadya ginpakamatarung sa gihapon. ¹⁷ Tungud sa paglapas kang sangka tawo nga si Adan, ang tanan nga tawo nagaagum kang kamatayun. Ugaring paagi man sa sangka tawo nga si Jesu-Cristo, mas sobra pa gid ang maaguman kang tanan nga magabaton kang bugana nga bugay kang Dios kag kang pagpakamatarung nga regalo kananda nga libre. Sanda ka dya magakabuhi nga wara ti katapusan kag magagahum kaimaw kay Jesus Cristo.

¹⁸ Amo gani ria nga tungud lang sa sangka paglapas kang sangka tawo, ginhusgaran kang Dios nga silotan ang tanan nga tawo. Pero ang resulta tana kang sangka matarung nga hinimoan kang sangka tawo, ginpatawad ang duro nga mga tawo kag nakaagum kang kabuhi nga wara ti katapusan. ¹⁹ Tungud nga wara nagtuman sa Dios ang sangka tawo, tanan nga katawhan nangin makasasala. Pero tungud man sa pagtuman kang sangka tawo duro nga mga tawo ang pakamatarungun.

²⁰ Ang Kasugoan gintugro para nga magduro pa gid ang paglapas kang mga tawo. Pero kon sa diin pa nga nagduro ang kasal-anan, mas nagbugana pa gid ang bugay kang Dios. ²¹ Gani, kon paano nga ang mga tawo nagaagum kang kamatayun tungud hay nagamhan sanda kang sala, sa pihak nga bahin, ang bugay kang Dios maaguman kang mga tawo paagi sa pagpakamatarung kananda agud to nga makaangkun sanda kang kabuhi nga wara ti katapusan paagi kay Jesu-Cristo nga atun Ginoo.

Bag-o run ang Atun Kabuhi

6 Kar-on, ano bay ang atun makuon? Mapadayon bala kita sa pagpakasala agud to nga magsaraga-

hay pa gid ang bugay kang Dios nga atun maagum? ² Indi gid! Nahamulag run kabay kita sa pagginahum kang sala? Paano nga nagapadayon pa kita sa pagkabuhi nga nagapakasala? ³ Naman-an gid ninyo nga kang kita ginbawtisoan tungud kang atun suud nga kaangtanan kay Cristo Jesus daw pareho lang nga nangin kaimaw kita sa anang kamatayun. ⁴ Gani ang pagbawtiso kanatun nagapakita nga kang napatay si Cristo daw pareho nga kita napatay man kag ginlubung imaw kana, agud nga kon paano nga si Cristo ginbanhaw paagi sa mahimayaun nga gahum kang Amay, kita man magakabuhi kang bag-o nga pagkabuhi.

⁵ Kag kon nangin kaimaw kita sa kamatayun nga pareho kang anang kamatayun, sigurado gid nga makaimaw na man kita sa pagkabanhaw nga pareho kang anang pagkabanhaw. ⁶ Naman-an natun nga ang atun daan nga pagkatawo ginlansang kaimaw ni Cristo agud to nga wara run ti gahum kanatun ang atun makasasala nga kaugalingun kag indi run kita mangin uripun kang sala. ⁷ Tungud hay kon patay run ang sangka tawo, hilway run tana sa pagginahum kang sala. ⁸ Pero kon kita nangin kaimaw kay Cristo kang tana napatay, nagapati kita nga magakabuhi man kita kaimaw kana. ⁹ Naman-an natun nga si Cristo nabanhaw halin sa mga minatay kag indi run tana mapatay liwan. Wara run ti gahum ang kamatayun kana. ¹⁰ Kang tana mapatay, napatay tana kang kiswa gid lang tungud sa sala, kag nagakabuhi tana para sa kadayawan kang Dios. ¹¹ Gani kamo, kabigun man ninyo ang inyo kaugalingun nga nahamulag run sa pagginahum kang sala, pero buhi kamo para sa Dios tungud kang inyo kaangtanan kay Cristo Jesus.

¹² Indi ninyo pagtugoti nga gamhan kang sala ang inyo mamaratyun nga lawas nga ginatuman ninyo ang anang mga malaoton nga handum. ¹³ Indi ninyo pagpagamit ang bisan ano nga bahin kang inyo lawas sa paghimo kang sala bilang garamitun sa paghimo kang kalaotan. Kundi, bilang mga tawo nga ginhilway sa kamatayun kag gintaw-an kang bag-o nga kabuhi itugyan ninyo ang inyo kaugalingun sa Dios, kag ipagamit ninyo ang mga bahin kang inyo lawas kana sa paghimo kang matarung. ¹⁴ Wara run ti gahum kaninyo ang sala tungud nga nagakabuhi run kamo paagi sa bugay kang Dios kag indi paagi sa pagsunod sa Kasugoan.

Ang mga Nagahimo kang Matarung

¹⁵ Kar-on, tungud hay wara run kita napaidalum sa Kasugoan kundi nga napaidalum run kita sa bugay kang Dios, mapakasala pa bala kita? Indi gid! ¹⁶ Naman-an ninyo nga kon magpasakup kamo sa bisan kay sin-o bilang matinumanun nga uripun, nangin

uripun run kamo kang inyo ginatuman. Kon ang sala ang inyo ginatuman, ang resulta na ka dya kamatayun, pero kon ang Dios ang inyo ginatuman ang resulta na ka dya pakamatarungun na kita. ¹⁷ Pero salamat gid sa Dios nga bisan pa nga kauna nangin uripun kamo kang sala, tulad nagtuman kamo kang tuduk sa inyo tagipusoon sa kamatuoran nga ginpanudlo kaninyo. ¹⁸ Nahilway run kamo sa sala nga nagagahum kaninyo kag kar-on nangin masinurundon run kamo sa Dios sa paghimo kang matarung nga mga butang. ¹⁹ Nagahambal ako kang mga tinaga nga mahapus maintiendihan tungud nga kulang ang inyo ikasarang sa paghangup. Kon kamo kauna nagapauripun kang inyo kaugalingun sa paghimo kang mga mahigku nga mga butang kag ang resulta na kadya nangin malaot pa gid kamo, kadya tana, itugyan ninyo ang inyo kaugalingun sa Dios sa paghimo kang matarung nga mga butang agud to nga takus kamo nga mangin balaan.

²⁰ Kang mga uripun pa kamo kang sala, bukun kamo ti obligado sa paghimo kang matarung nga mga butang. ²¹ Ti, ano bay ang kaaraydan nga nabuul ninyo sa mga butang nga to nga ginakahuya gani ninyo kadya? Ang to nga mga butang nagesulta lang kang kamatayun. ²² Pero kar-on nga nahilway run kamo sa sala kag ang Dios amo run ang inyo ginatuman, ang kaaraydan nga inyo nabuul amo nga nangin balaan kamo kag ang resulta na ka dya nakaangkun kamo kang kabuhi nga wara ti katapusan. ²³ Tungud hay ang bayad sa paghimo kang sala amo ang kamatayun, pero ang regalo tana nga ginatugro kang Dios nga wara ti bayad amo ang kabuhi nga wara ti katapusan nga maangkun paagi sa atun kaangtanan kay Cristo Jesus nga atun Ginoo.

Wara run kita Napaidalum sa Kasugoan

7 Mga kabugtoan, kamo nga nakamaan nahanungud sa Kasugoan, nasiguro ko gid nga naman-an ninyo nga ang Kasugoan may poder lang sa sangka tawo mintras tanto nga buhi tana ka dya. ² Pareho bala kang bayi nga may bana. Suno sa Kasugoan, indi tana kabulag sa anang bana samtang buhi pa dya. Pero kon mapatay run ang anang bana, hilway run tana sa Kasugoan parte sa andang pag-asawahay. ³ Gani nga kon makigrelasyon tana sa iba nga laki samtang buhi pa ang anang bana, makuon natun nga tana nagapanginlalaki. Pero kon patay run ang anang bana hilway run tana sa Kasugoan nga to kag bisan pa nga magpamana tana liwan, indi tana mahambal nga nagapanginlalaki.

⁴ Kamo mga kabugtoan, amo man karia. Nahilway run kamo sa Kasugoan tungud nga kabahin kamo kang lawas ni Cristo kang tana napatay kag nangin

ana run kamo—tana nga ginbanhaw halin sa mga minatay, agud to nga makahimo kita kang mayad nga mga butang para sa Dios. ⁵ Kang nagakabuhi pa kita nga nagasunod sa atun tawhanun nga kinaugali, ginpukaw kang Kasugoan ang atun malaoton nga handum nga amo ang nagatulod sa atun lawas nga maghimo kang sala. Kag ang mga ginahimo natun nga to nagesulta kang kamatayun. ⁶ Pero kar-on, wara run ti labut kanatun ang Kasugoan hay nahamulang run kita sa anang paghugakum kanatun. Gani nga makaalagad run kita sa Dios sa atun bag-o nga pagkabuhi suno sa paggiya kang Balaan nga Ispirito kag bukun sa daan nga pamaagi nga nagasunod kita sa Kasugoan nga ginsulat.

Ang Kasugoan kag ang Sala

⁷ Ti, ano bay ang mahambal natun? Malaot bala ang Kasugoan? Bukun gid! Hay kon wara ang Kasugoan wara ako makatalupangud kon ano ang ginatawag nga sala. Wara ako makamaan nga sala gali ang paghamkun kon wara ginakuon sa Kasugoan nga, “Indi ikaw magmahinamkunun.” ⁸ Tungud sa Kasugoan ang sala nakakita kang kahigayonan sa pagpukaw kang tanan nga sahi kang paghamkun nga rugya kanakun. Hay kon wara ang Kasugoan, wara man ti gahum ang sala. ⁹ Kauna nagakabuhi ako nga wara nakamaan nahanungud sa Kasugoan, pero kang naman-an ko ang sugo nga to napukaw ang akun nga pagkamakasala kag ang silot kanakun amo ang kamatayun. ¹⁰ Ang sugo nga amo raad ang makatugro kanakun kang kabuhi kon matuman ko dya, amo pa ang nagdara kanakun sa silot nga kamatayun. ¹¹ Tungud sa Kasugoan, ang sala nakakita kang kahigayonan nga mapatalang ako, kag tungud nga indi ko masunod ang amo nga sugo nasentensyahan ako kang kamatayun.

¹² Gani nga ang Kasugoan balaan kag ang kada sugo na ka dya balaan man, matarung, kag mayad. ¹³ Nagakahulogan bala nga ang Kasugoan nga mayad amo ang nagdara kanakun sa kamatayun? Bukun gid! Agud to nga mangin maathag gid kon ano ang ginatawag nga sala, ang kasal-anan ang nagdara kanakun sa kamatayun paagi sa butang nga mayad, gani paagi sa sugo makita nga sobra gid ka laot ang sala.

Ang Mayad nga Gusto kang Tawo nga Himoon indi na Mahimo

¹⁴ Naman-an natun nga ang Kasugoan naghalin sa Ispirito kang Dios. Pero ako tana tawo lang nga mahuyang nga daw ginbaligya kag nangin oripun kang sala. ¹⁵ Indi ko maintiendihan ang akun kaugalingun. Tungud hay kon ano ang mayad nga gusto ko hi-

† 7:7 Exodo 20:17

moon wara ko ginahimo. Ang butang tana nga indi ko gusto himoon, amo tana ang akun ginahimo. ¹⁶ Kar-on, kon ginahimo ko ang mga butang nga naman-an ko nga indi ko dapat himoon, kon sayudon nagapati ako nga mayad ang ginakuon sa Kasugoan. ¹⁷ Kon sayudon, bukun ti ako ang nagahimo karia kundi ang sala nga rugya kanakun. ¹⁸ Sa akun tawhanun nga kinaugali, naman-an ko nga wara gid ti mayad rugya kanakun, tungud hay bisan gusto ko nga maghimo kang mayad indi ko gid mahimo. ¹⁹ Wara ko ginahimo ang mga mayad nga gusto ko himoon, kundi nga kon ano pa tana ang mga malaot nga indi ko gusto himoon amo pa tana ang akun ginahimo. ²⁰ Kar-on, kon ginahimo ko ang mga butang nga indi ko gusto himoon, bukun run ti ako ang nagahimo karia kundi ang sala nga rugya kanakun.

²¹ Gani amo dyaay ang akun nasapwan nga nagakatabo sa akun kabuhi: kon gusto ko nga maghimo kang mayad indi gid ako makalikaw sa paghimo kang malaot. ²² Sa akun gid lang tana nga kaugalingun, nalipay gid ako magsunod sa Kasugoan kang Dios.

²³ Ugaring may rugyan pa gid ako nga nasapwan nga nagakatabo sa akun kaugalingun nga nagasugo kanakun sa paghimo kang mga butang nga supak sa akun naman-an nga matarung. Kag daw ginbihag na ako nga ginapasunod na sa paghimo kang sala nga rugya sa akun lawas. ²⁴ Makaluluoy gid ako! Sin-o lamang bay ang makaluwas kanakun sa dyang lawas nga nagadara kanakun sa kamatayun? ²⁵ Pero salamat gid sa Dios nga paagi kay Jesu-Cristo nga atun Ginoo hilwayun na ako!

Gani, amo dya ang akun kahimtangan sa tulad: kon sa akun lang kaugalingun nga panghuna-huna gusto ko gid nga magsunod sa Kasugoan kang Dios, pero sa akun tana makasasala nga kinaugali nagasunod ako sa ginapahimo kanakun kang sala.

Ang Kabuhi nga Ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito

8 Gani kar-on, indi run pagsentensyahan nga silotan ang mga tawo nga may kaangtanan kay Cristo Jesus. ² Hay tungud sa akun kaangtanan kay Cristo Jesus ang Balaan nga Ispirito nga nagatugro kang kabuhi amo run ang naghilway kanakun paagi sa anang gahum halin sa pagginahum kang sala kag kang kamatayun. ³ Ang pagtuman sa Kasugoan indi gid makahilway kanatun hay ang atun tawhanun nga kinaugali wara ti ikasarang sa pagtuman ka dya. Ang Dios amo tana ang naghilway kanatun paagi sa pagpadara kang anang Anak nga nangin pareho kanatun nga mga tawo nga makasasala, kag nangin halad para sa atun mga sala kag sa anang pagkatawo gin-guba kang Dios ang gahum kang sala. ⁴ Ginhimo dya kang Dios agud to nga ang mga matarung nga ginapatu-

man kang Kasugoan matuman gid natun—kita nga nagakabuhi run suno sa luyag kang Balaan nga Ispirito kag indi suno sa luyag kang atun tawhanun nga kinaugali.

⁵ Ang mga tawo nga nagasunod sa andang tawhanun nga kinaugali wara ti iba nga ginapaminsar kundi ang mga butang nga naluyagan kang andang kinaugali. Pero ang mga tawo tana nga nagasunod sa paggiya kang Balaan nga Ispirito wara ti iba nga ginapaminsar kundi ang mga butang nga naluyagan kang Balaan nga Ispirito. ⁶ Kon ang ginapaminsar lang kang tawo amo ang mga butang nga naluyagan kang anang tawhanun nga kinaugali magaagum tana kang kamatayun. Pero kon ang anang ginapaminsar ang mga butang nga naluyagan kang Balaan nga Ispirito magaagum tana kang kabuhi kag kalinung. ⁷ Tungud hay ang tawo nga ang ana lang ginapaminsar ang mga butang nga naluyagan kang anang tawhanun nga kinaugali, ginakontra na ang Dios, kag wara tana nagapasakup sa Kasugoan kang Dios hay sa pagkamatuod indi tana makapasakup. ⁸ Kag ang mga tawo nga nagasunod lang sa naluyagan kang andang tawhanun nga kinaugali indi gid makapahamuot sa Dios.

⁹ Pero kamo tana wara run nagasunod sa inyo tawhanun nga kinaugali kundi nga nagakabuhi run kamo nga nagasunod sa paggiya kang Balaan nga Ispirito, kon matuod gid man nga rugyan kaninyo ang Ispirito kang Dios. Kon ang sangka tawo, wara kana ang Ispirito ni Cristo bukun tana ti sakup ni Cristo. ¹⁰ Pero kon rugyan run kaninyo si Cristo, bisan mapatay matuod ang inyo lawas tungud kang sala, ang Ispirito tana kang Dios magatugro kang kabuhi kaninyo tungud hay ginpakamatarung run kamo kang Dios. ¹¹ Ang Dios amo ang nagbanhaw kay Jesus. Kar-on kon ang Ispirito kang Dios rugyan kaninyo, tana nga nagbanhaw kay Cristo amo man ang magatugro kang kabuhi sa inyo mamaratyun nga lawas paagi sa Ispirito kang Dios nga rugyan kaninyo.

¹² Gani mga kabugtoan, may obligasyon kita, pero indi para tumanun ang atun makasasala nga kinaugali nga ang anang luyag ka dya amo ang atun ginasunod. ¹³ Tungud hay kon nagakabuhi kamo nga nagasunod sa luyag kang inyo makasasala nga kinaugali magaagum kamo kang kamatayun, pero kon paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito bayaan ninyo ang mga malaot nga ginahimo kang inyo lawas, magakabuhi kamo sa wara ti katapusan.

Ang mga Kabataan kang Dios

¹⁴ Ang mga ginagiyahan kang Ispirito kang Dios mga bata kang Dios. ¹⁵ Hay ang Ispirito nga nabaton ninyo halin sa Dios wara naghimo kaninyo nga daw uripun

nga nagakahadluk pareho kang inyo nabatyagan kausa, kundi ang Ispirito nga inyo nabaton halin sa Dios naghimo kaninyo nga anang mga bata. Paagi sa Ispirito nga dya makapanawag kita sa Dios nga, "Tatay, Tatay ko." ¹⁶ Ang Balaan nga Ispirito mismo imaw kang atun ispirito ang nagapamatuod nga kita mga kabataan kang Dios. ¹⁷ Kar-on tungud nga kita mga kabataan kang Dios, magabaton man kita kang paranubliun, kag kon ano man ang paranubliun ni Cristo, amo man ria ang atun mabaton. Mahimo dya kon matuod gid man nga nagaantos kita pareho kang pag-antos ni Cristo, agud to nga maaguman man natun ang kadungganan kaimaw kana.

Ang Mayad nga Kahimtangan sa Paraaboton

¹⁸ Hay para kanakun ang mga pag-antos natun sa tulad indi gid makatupung kon ikumparar sa himaya nga igapahayag kang Dios kanatun. ¹⁹ Ang tanan nga tinuga nagakalangkag gid sa pag-abot kang tion nga igapahayag kang Dios ang anang mga kabataan.

²⁰ Hay ang mga tinuga nahukman run nga indi makadangat sa katuyoan nga para kananda ka dya, pero bukun dya ti anda nga pagbuut kundi ana kang Dios nga naghukum kananda. Pero may paglaum man sa gihapon ²¹ hay magaabot ang adlaw nga ang mga tinuga nga dya hilwayun kang Dios nga indi run gid sanda madunot, agud to nga makaagum man sanda kang mahimayaun nga kahilwayan nga pareho kang kabataan kang Dios. ²² Naman-an gid natun nga hasta sa tulad ang tanan nga tinuga daw nagaauray sa kasakit nga pareho kang sangka bayi nga manugbata. ²³ Pero bukun lang ang mga tinuga, kundi kita man nga nakabaton kang Balaan nga Ispirito nga amo ang pauna nga gintugro kang Dios, daw nagaauray man kita sa atun pagkalangkag sa tion nga kita mangin ana run gid nga kabataan nga amo ang pagbag-o kang atun nga lawas. ²⁴ Amo ria ang atun ginalauman kang tion nga naluwas kita. Kon nakita run natun ang atun ginalauman bukun run ti paglaum ang pagtawag karia. Hay wara kabay ti tawo nga nagalaum sa mga butang nga nakita na run? ²⁵ Pero kon nagalaum kita sa butang nga wara pa natun makita, makahulat kita hasta nga makita natun dya nga may pagpasensya.

²⁶ Sa amo man nga paagi, ginabuligan kita kang Ispirito tungud nga maluya kita. Indi kita kamaan kon paano magpangamuyo kang igsakto. Ang Ispirito amo ang nagapangamuyo sa Dios para kanatun kang atun nga mga pag-ugayung nga indi mamitlang. ²⁷ Ang Dios nga nakamaan kang atun tagipusoon nakamaan man kon ano ang buut ipabutyag kang Ispirito, tungud hay tana ang nagapangamuyo sa bahin kang mga pinili kang Dios suno man sa kabubut-un kang Dios.

²⁸ Naman-an natun nga sa tanan nga nagakaratabo nagapanghikot ang Dios para sa kaaraydan kang mga nagahigugma kana nga anang mga pinili suno sa anang katuyoan. ²⁹ Hay kauna pa nga daan naman-an run kang Dios kon sin-o ang anang mga pinili kag dya sanda amo man ang anang gintalana nga mangin kaangay kang anang Anak nga si Jesus agud to nga ang Anak nga dya ang mangin subang sa duro nga magburugto. ³⁰ Kag kon sin-o ang anang mga gintalana nga to ana man nga gintawag; ang anang mga tinawag, ana man nga ginpakamatarung; kag ang anang mga ginpakamatarung ginpaambit na man kang anang himaya.

Ang Paghigugma kang Dios

³¹ Kon mapinsaran natun ang mga butang nga dya, makakuon kita nga ang Dios nagadampig gid kanatun kag wara ti may makahalit kanatun. ³² Wara kang Dios gindinalok ang anang Anak kundi gintugyan na dya para kanatun. Kon ginhimo kang Dios nga itugyan ang anang Anak, indi na man ayhan pag-itugro kanatun ang tanan nga mga butang? ³³ Sin-o bay ang makahambal nga ang mga pinili kang Dios nakasala? Wara gid! Tungud hay ang Dios mismo ang nagahambal nga wara sanda ti sala. ³⁴ Wara ti may makakuon nga sirilotan sanda, tungud hay si Cristo Jesus kabay napatay para kananda? Kag bukun lang ti amo ria kundi nga ginbanhaw man tana halin sa mga minatay. Kag karon, rugto tana sa tuo kang Dios nga nagapakitluoy para kanatun. ³⁵ Wara gid ti makapahumulag kanatun sa paghigugma ni Cristo. Bisan pa nga mag-agum kita kang mga pag-antos, mga kabudlayan, paghingabot, kagutum, bisan pa nga wara kita ti suruksok, ukon ngaagi kita sa katalagman, kag bisan pa nga patyun kita, ginahigugma kita sa gihapon ni Cristo. ³⁶ † Pareho kang ginakuon sa kasulatan,

"Tungud kanimi, pirme lang kami nagaatubang sa katalagman kang kamatayun.

Daw pareho kami kang sangka karnero nga irihawun."

³⁷ Pero bisan pa nga ang tanan nga dya nagakaratabo kanatun maangkun natun sa gihapon ang tuman nga kadarag-an paagi sa bulig ni Cristo nga nagahigugma kanatun. ³⁸ Hay nasiguro ko gid nga wara ti makapahumulag kanatun sa paghigugma kang Dios, bisan mapatay kita ukon buhi man, bisan pa man ang mga anghel ukon ang mga demonyo, bisan pa ang mga nagakaratabo sa kadya nga mga tinion ukon sa paraaboton, bisan pa ang mga nagagahum sa kahawaan, ³⁹ ukon bisan pa ang mga butang sa ibabaw ukon sa idalum kang kalibutan ukon bisan ano pa man sa tanan nga mga tinuga, indi gid sanda makapa-

† 8:36 Salmo 44:22

hamulag kanatun sa paghigugma kang Dios nga ginpakita na paagi kay Cristo Jesus nga atun Ginoo.

Ang Dios kag ang Anang mga Pinili

9 Tungud kang akun kaangtanan kay Cristo matuod gid ang akun ginasugid kaninyo kag bukun gid dya ti butig. Ang akun konsensya ginagiya-han kang Balaan nga Ispirito kag dya nagapamatuod gid sa akun ginasugid. ² Ang matuod, bahul gid ang akun kasubu kag pirme lang nagasakit ang akun baratyagun. ³ Kon mahimo pa lang gani nga ako run lang ang sumpaun kang Dios kag ipahamulag kay Cristo tungud lamang sa akun mga kasimanwa kag kadugo, ⁴ sanda mga Israelinhun kag ginkabig man kang Dios nga anang kabataan; ginpakitaan sanda kang Dios kang anang makasirilaw nga presensya; naghimo man tana kang mga kasugtanan kananda; kananda man gintugro ang Kasugoan; gintudloan sanda kang husto nga pagsimba; kag duro man ang mga promisa kang Dios kananda. ⁵ Inapo sanda kang mga tawo nga ginpili kang Dios kauna; sa anda man linahi maghalin si Cristo kang tana ka dya nagpakatawo. Darayawun ang Dios nga makagagahum sa tanan sa wara ti katapusan! Amen.

⁶ Wara ako nagahambal nga wara pagtumana kang Dios ang anang promisa, hay indi ang tanan nga mga Judio mga pinili kang Dios. ⁷ Kag indi man ang tanan nga mga kabataan ni Abraham ang makabig nga anang matuod nga kaliwat. Hay nagkuon ang Dios kay Abraham, "Ang mga inapo lang ni Isaac ang kilalahun nga imong mga kaliwat." ⁸ Buut hambalun nga indi tanan nga mga inapo ni Abraham makabig nga mga kabataan kang Dios, kundi ang ginbata lang suno sa ginpromisa kang Dios kana; amo dya sanda ang kilalahun nga mga kabataan kang Dios. ⁹ Hay amo dya ang promisa kang Dios kay Abraham, "Mabalik ako rugya sa masunod nga tuig sa amo man dya nga tion kag magabata si Sara kang laki."

¹⁰ Bukun lang ti amo ria, kundi nga amo man dya ang natabo kang nagbata si Rebeka kang kapid nga ang andang tatay ka dya amo si Isaac nga atun ulang. ¹¹ Kang wara pa mabata ang kapid, ukon wara pa sanda makahimo kang mayad ukon sayud, agud to nga mapadayon ang tinutuyo kang Dios sa pagpili, indi tungud kang hinimoan kundi tungud gid lang kang anang pagtawag, ¹² amo dyaay ang ginkuon kang Dios kay Rebeka, "Ang magurang magasirbe sa libayun." ¹³ Ginakuon man sa kasulatan nga, "Nahamuut ako kay Jacob, pero wara ako nahamuut kay Esau."

¹⁴ Kar-on, makakuon ayhan kita nga ang Dios bukun ti matarung sa anang ginhimo? Indi gid! ¹⁵ Hay nagkuon ang Dios kay Moises, "Kaluy-an ko ang sin-o man nga gusto ko kaluy-an kag mangir-o ako sa sin-o

man nga gusto ko kangir-ohan." ¹⁶ Kon amo, ang pagpili kang Dios nabasi gid lang sa anang kaluoy kag wara nabasi sa luyag ukon sa pagpanikasug kang tawo. ¹⁷ †Ginsambit man sa kasulatan nga nagkuon ang Dios sa Faraon, "Ginhimo ko ikaw nga hari sa tinutuyo nga paagi kanimo, mapakita ko ang akun gahum, kag ang akun ngaran mabantala sa tanan nga tawo sa bilog nga kalibutan." ¹⁸ Gani ginakaluoyan kang Dios ang sin-o man nga gusto na kaluy-an, kag ginapaawut na ang ulo kang sin-o man nga gusto na paawutun.

Ang Kaugut kag Kaluoy kang Dios

¹⁹ Kar-on, basi kon may rugyan kaninyo nga magkuon kanakun, "Andut abi nga basulon pa kang Dios ang mga tawo tungud kang anang pagpakasala? Kag sin-o bala ang makapamatok sa anang kabubut-un?" ²⁰ Pero amo dyaay ang akun masabat, "Tawo kaw lang, sin-o gid ikaw nga magsabat sa Dios?" Makareklamo bala ang gindihon sa manugdihon nga, "Andut ginhimo mo ako nga pareho kadya?" ²¹ Pareho bala kang manugkuron. May kinamatarung tana ka dya kon ano ang anang himoon sa lao. Kon gustohon na, sarang tana makahimo kang darwa ka klase nga kuron sa amo to nga lao: ang isara para sa pinasahi nga okasyon kag ang isara para sa ordinaryo lang.

²² Amo man ang Dios, bisan may kinamatarung tana nga ipakita ang anang kasingkal kag ang anang pagkagamhanan sa mga tawo nga dapat na silotan, ginaagwanta na anay dya nga mga tawo nga anang pagasilotan kag pagalaglagun. ²³ Ginhimo na dya para nga mapakita na kon daw ano gid tana ka mahimayaun sa mga tawo nga anang ginkaluy-an, nga ana run nga daan gin-aman para makaambit kang mahimayaun nga kabuhi. ²⁴ Kita ria amo ang mga tawo nga anang mga ginpili, indi lang halin sa mga Judio kundi amo man sa mga bukun ti Judio. ²⁵ ††Hay amo dya ang ginkuon kang Dios suno sa libro ni Oseas, "Ang mga tawo nga bukun ti akun mga katawhan, pagatawgun ko nga 'akun mga katawhan.'

Kag ang mga tawo nga wara ko ginahigugma, pagatawgun ko nga 'akun mga hinigugma.'

²⁶ Kag rugto sa lugar nga sa diin ginkun-an ang mga tawo nga 'bukun kamo ti akun mga katawhan' sa lugar man nga to tawgun sanda nga 'mga bata kang Dios nga buhi.'"

²⁷ Amo man dya ang ginkuon ni Isaias nahanungud sa mga Israelinhun: "Bisan pareho kang baras sa baybayun ang karakuon kang kaliwat ni Israel, gamay lang kananda ang maluwas. ²⁸ Tungud nga ang pagsilot kang Ginoo sa mga tawo sa kalibutan madali

† 9:17 Exodo 9:16 †† 9:25 Hosea 2:23; 1 Pedro 2:10

run lang kag pat-ud gid.”^{29 †} Nagkuon pa gid si Isaias kato anay,
 “kon kita nga mga Israelinhun ginpapas tanan kang gamhanan nga Dios,
 daw pareho run raad kita kang natabo sa mga tawo sa Sodoma kag Gomora nga wara ti nabilin bisan is-ara.”

Ang Israel kag ang Mayad nga Balita

³⁰ Ano ka dya ang makuon natun? Ang mga bukun ti Judio nga wara magtinguha nga pakamatarungun kang Dios, amo pa sanda ang ginpakamatarung tungud nga nagtoo sanda kay Cristo. ³¹ Pero ang mga Judio tana nga nagatinguha nga pakamaturungun kang Dios paagi sa pagtuman kang Kasugoan, amo pa ang wara ginpakamatarung. ³² Andut haw nga amo to ang natabo kananda? Tungud hay sa baylo nga magtoo sanda kay Jesu-Cristo, nagsarig sanda sa andang mayad nga mga hinimoan. Si Jesu-Cristo daw pareho kang “bato nga andang sarandadan.”^{33 ††} Amo dya ang ginakuon sa kasulatan,
 “Dyaay, nagabutang ako sa Sion kang bato nga sarandadan.

Paagi sa bato nga dya magadasma sanda.

Ang bisan sin-o nga nagatoo kana indi gid mabutang sa kahuruy-anan.”

10 Mga isigka-tumuluo, bahul gid ang akun handum kag ginapangamuyo ko gid sa Dios nga makaagum man kang kaluwasan ang akun mga isigka-Judio. ² Makapamatuod gid ako nga maukud gid sanda sa pag-alagad sa Dios pero ang andang pag-alagad bukun ti suno sa igsakto nga kaaram nga naghalin sa Dios, ³ tungud hay wara nanda ginkilala ang pamaagi kang Dios kon paano na ginpakamatarung ang tawo. Ang anda tana ginhimo, nagtinguha sanda sa andang kaugalingun nga pamaagi kag wara sanda nagpasakup sa pamaagi kang Dios. ⁴ Ang Kasugoan kutub gid lang sa pag-abot ni Cristo, agud to nga ang bisan sin-o nga nagatoo kana ipanumbalik kang Dios ang andang relasyon kana.

Ang Kaluwasan para gid sa Tanan

⁵ Amo dyaay ang ginsulat ni Moises nahanungud sa pagpakamatarung kang Dios sa tawo paagi sa andang pagtuman kang kasugoan: “Ang tawo nga nagatuman sa Kasugoan makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan.” ⁶ Pero amo dyaay ang ginakuon sa kasulatan nahanungud sa tawo nga ginpakamatarung paagi sa anang pagtoo, “Indi kaw magkuon sa imo kaugalingun nga, ‘sin-o bay ang mapalangit?’” (nga ang buut hambalun, ibul-un si Cristo rugto kag idar-un rugya sa lupa). ⁷ “Kag indi man ikaw magkuon nga, sin-o bay

ang magapanaog sa pinakaidalum nga bahin kang lupa?” (buut hambalun, nga ibanhawun si Cristo halin sa mga minatay). ⁸ Amo dyaay ang ginakuon sa kasulatan, “Ang pulong kang Dios marapit gid kaninyo. Gina-panghambal run ninyo dya kag rugyan man gani sa inyo tagipusoon. Ang pulong nga dya amo ang nahanungud sa pagtoo nga amun man ginapangwali kaninyo, ⁹ nga kon ginatuad mo nga si Jesus Ginoo kag nagatoo ikaw kang tuduk sa imo tagipusoon nga ginbanhaw tana kang Dios halin sa minatay, maluwas ikaw. ¹⁰ Tungud hay ang tawo nga nagatoo kang tuduk sa anang tagipusoon kabigun nga matarung kang Dios. Paagi man sa anang pagtuad nga tana nagtoo, amo nga naluwas tana.” ¹¹ Hay amo dyaay ang ginakuon sa kasulatan, “Ang bisan sin-o nga nagatoo kay Cristo indi gid mabutang sa kahuruy-anan.”

¹² Wara run ti kinalain ang mga Judio kag ang mga bukun ti Judio tungud hay ang Ginoo, Ginoo kang tanan nga nagatoo. Kag tana ka dya nagatugro kang bugana nga bugay sa tanan nga nagadangup kana. ¹³ Hay suno sa ginakuon sa kasulatan, “Ang bisan sin-o nga magapanawag sa Ginoo maluwas.”

¹⁴ Pero paano bay makapanawag ang mga tawo sa Ginoo kon wara sanda ti pagtoo sa Ginoo? Paano sanda makatoo sa Ginoo kon wara sanda makabati kang pulong nahanungud kana? Kag paano sanda makabati kang pulong kon wara ti may nagapangwali kananda?

¹⁵ Kag paano ang mga manugwali makapangwali kon indi sanda pagsugoon? Amo dya ang ginatumud kang kasulatan, “Daw ano kanami sulngun ang pag-abot kang mga nagapangwali kang Mayad nga Balita.”

¹⁶ Pero indi tanan nagpati sa Mayad nga Balita. Pareho kang ginakuon ni Isaias, “Ginoo, gamay lang gid ang nagpati kang amun mga ginapangwali.” ¹⁷ Gani makakuon kita nga nagtoo ang tawo tungud hay nakabati tana kang mensahe. Kag nabatian na ang mensahe tungud hay may nagapangwali kang nahanungud kay Cristo.

¹⁸ Pero amo dyaay ang akun pamangkot: wara ayhan nakabati ang mga Judio kang mensahe? Indi gid mahimo nga wara nanda nabatian! Hay suno sa ginakuon sa kasulatan,

“Ang mga ginapanghambal kang mga manugwali mabatian sa tanan nga lugar.

Kag ang andang mga mensahe naglapnag sa bilog nga kalibutan.”

¹⁹ Kar-on, mamangkot liwan ako: wara ayhan maintiendihan kang mga Israelinhun ang mensahe? Indi gid mahimo nga wara nanda dya maintiendihi! Hay sa ginsulat ni Moises amo dyaay ang ginkuon kang Dios kananda,

“Paimonon ko kamo paagi sa akun pagbulig sa mga tawo nga bukun ti Judio.

Paugtun ko kamo paagi sa akun pagpakita kang kaluoy sa mga tawo nga wara ti hinalung-ung nahanungud kanakun.”

²⁰ Mas maisug pa gid si Isaias kang paghambal na kang ginkuon kang Dios. Amo dyaay ang kuon na, “Nakita ako kang mga tawo nga wara nagapangita kanakun.

Kag sa mga tawo nga wara nagapamangkot nahanungud kanakun, nagpakilala ako kananda kon sin-gid ako.”

²¹ Pero nahanungud sa mga Israelinhun amo dyaay ang ginkuon kang Dios,

“Naghulat ako nga naghulat sa pagbaton kang mga tawo nga indi matinumunon kag masinupakun.”

Ang Kaluoy kang Dios sa mga Judio

11 Kar-on, amo dya ang akun pamangkot: ginsikway bala kang Dios ang anang pinili nga amo ang mga Judio? Wara gid. Ako mismo sangka Judio. Isara ako sa mga inapo ni Abraham, kag miyembro man ako kang tribo ni Benjamin. ² Wara kang Dios ginsikway ang anang katawhan nga ginpili na kauna pa nga daan. Dumduma bala ninyo ang ginakuon sa Kasulatan nahanungud kay Elias. Indi bala nga nagreklamo tana sa Dios nahanungud sa ginahimo kang anang mga isigka-Judio? ³ Hambal na, “Ginoo, ginpamatay nanda ang imo mga propeta, kag ginpangguba nanda ang mga altar nga ginahaladan kang mga haralad para kanimo. Ako run lang ang nabilin nga propeta kag ginatinguhaan pa gid nanda ako nga patyun.”

⁴ Pero ano haw ang sabat kang Dios kana? Amo dyaay, “May ginpabilin pa ako para kanakun nga 7,000 nga mga Israelinhun nga wara magsimba sa dios-dios nga si Baal.” ⁵ Amo man dya sa atun panahon tulad. May mga Israelinhun pa nga nabilin nga ginpili kang Dios tungud sa anang bugay kananda. ⁶ Ang pagpili kananda tungud gid lang sa bugay kang Dios kag indi tungud sa andang mga hinimoan. Hay kon ginpili sanda kang Dios tungud kang andang hinimoan, ang bugay indi run matawag nga bugay.

⁷ Gani kar-on, amo dyaay ang sitwasyon: indi tanan nga mga Israelinhun ang nakaangkun kang andang ginahandum. Pirambilog lang kananda ang ginpili kang Dios nga nakaangkun ka dya. Ang iba tana ginpaawut na ang andang mga ulo. ⁸ Amo dya sanda ang ginatumud sa Kasulatan nga,

“Ginhimo sanda kang Dios nga daw pareho kang nagakaturug kang mahamuuk,

nga hasta sa tulad ang andang mga mata indi makakita

kag ang andang mga talinga indi makabati.”

⁹ May ginkuon man si David sa anang sinulatan nahanungud kananda,

“Kabay pa nga ang andang tabad mangin daw siud nga magalaglag kananda,

kag sa diin nga nagapinagusto sanda, rugto sanda silotan kang Dios.

¹⁰ Kabay pa nga madulman ang andang mga mata nga indi sanda makakita,

kag pabuktoton ang andang mga likod hasta san-o.”

¹¹ Gani amo dya ang akun pamangkot: kang nakadasma ang mga Judio, nagakahulogan bala dya nga indi run gid sanda makabangon? Bukun gid ti amo karia! Kundi nga tungud kang andang paglapas, ang mga bukun ti Judio nakaangkun kang kaluwasan, agud to nga paagi ka dya magakahisa ang mga Judio kag magtoo man sanda. ¹² Kar-on, kon tungud sa paglapas kang mga Judio ginpakamayad ang mga tawo sa bilog nga kalibutan, kag tungud man kang andang kakulangan sa pag-alagad sa Dios ginpakamayad ang mga bukun ti Judio, ano pa gid ayhan nga mga pagpakamayad ang itugro kang Dios kon ang tanan nga mga Judio manumbalik run kana!

Ang Kaluwasan kang mga Bukun ti Judio

¹³ Amo dyaay ang ihambal ko kaninyo nga mga bukun ti Judio. Ginhimo ako kang Dios bilang anang apostol kag gintugyanan nga magpanudlo kaninyo. Gani nga ginatugroan ko gid kang bahul nga impo-tansya ang buruhatun nga dya, ¹⁴ hay basi pa lang mapahisa ko ang akun mga isigka-Judio, kag ang iba kananda maluwas. ¹⁵ Hay kon ang pagsikway kang Dios sa mga Judio nangin paraagyan nga ginpanumbalik na ang relasyon kang mga tawo sa kalibutan kana, daw ano pa gid ayhan kanami ang mangin resulta kon ang mga Judio batonon liwan kang Dios. Daw pareho lang ria nga nabanhaw ang mga patay!

¹⁶ Ang mga Judio daw pareho kang harina nga ginmasa, nga kon ang sangka bahin na ka dya ginhalad sa Dios, buut hambalun karia nga ang bug-os nga harina nga to nga ginmasa nahalad run man kang Dios. Pareho man ria sa sangka kahoy, nga kon ang anang gamot ginhalad sa Dios ang anang mga sanga kadya nahalad run man sa Dios. ¹⁷ Ang mga Judio pareho kang kahoy nga olibo nga ginatatap. Pero ang iba nga mga sanga na kadya ginpang-utod kag kamo tana nga mga bukun ti Judio nga daw pareho kang mga sanga kang olibo nga talonon, gin-angut sa ginpang-utdan kang sanga nga to. Gani tulad nakaambit man kamo kang mga pagpakamayad nga gintugro kang Dios sa mga Judio. ¹⁸ Pero indi ninyo pagpinsarun nga mas mayad pa kamo sangsa mga sanga nga to nga ginpang-utod. Dumduma ninyo nga kamo mga sanga lang nga ginsugpon. Bukun ti kamo ang ginasarigan kang gamot, kundi nga kamo tana ang nagasarig sa gamot.

¹⁹ Kar-on, basi kon may rugyan kaninyo nga magkuon, "Ginpang-utod sanda agud to nga isugpon kami tungud hay mas mayad kami sangsa kananda."

²⁰ Matuod gid man nga ginpang-utod sanda tungud hay wara sanda magtoo kay Cristo. Kag kamo tana, ginsugpon tungud nga nagtoo kamo. Gani indi kamo magpabugal, kundi mag-andam kamo. ²¹ Ang Dios wara nagkanugon nga utdon ang natural nga sanga nga amo ang mga Judio. Kon ginhimo na to kananda, indi na ayhan ria paghimoon kaninyo nga mga bukun ti Judio?

²² Rugya natun makita ang pagkamayad kang Dios kag ang anang pagkaestrikto sa paghusgar. Estrikto tana sa mga tawo nga nakasala. Pero mayad tana kaninyo, kon nagapabilin kamo nga nagasarig sa anang kamayad, hay kon indi gani, pang-utdon na man kamo. ²³ Kag kon ang mga Judio manumbalik sa pagtoo kay Cristo, isugpon liwan sanda sa puno kon sa diin sanda gin-utod, hay sarang ria mahimo kang Dios. ²⁴ Hay kon kamo nga mga bukun ti Judio nga daw pareho kang mga sanga nga gin-utod halin sa olibo nga talonon, ginsugpon sa olibo nga ginatatap, bisan pa nga bukun ti amo dya ang kinaandan nga pamaagi, mas mahapus pa gid gani para sa Dios nga ibalik ang natural nga mga sanga kang olibo nga ginatatap sa anang ginhalinan nga puno.

Ang Kaluoy kang Dios para sa Tanan

²⁵ Kamo nga akun mga isigka-tumuluo, agud to nga indi kamo magpaminsar nga mga maaram run gid kamo tino, gusto ko nga maman-an ninyo ang plano kang Dios nga halin kauna wara na ginpamaan, nga ang pagkaawut ka ulo kang iba nga mga Judio umalagi lamang, kag dya hasta lang sa tion nga magtoo run ang kabug-osan nga karakuon kang mga bukun ti Judio nga dapat magtoo. ²⁶ Pagkatapos karia, ang tanan nga mga Judio maluwas run, pareho kang ginakuon sa Kasulatan,

"Sa Sion magahalin ang Manluluwas;

Pagaduraun na ang tanan nga kalaotan sa mga kaliwat ni Jacob.

²⁷ Kag amo dya ang akun kasugtanan kananda sa tion nga patawarun ko ang andang mga sala."

²⁸ Ang Mayad nga Balita ginsikway kang mga Judio, gani nangin kaaway sanda kang Dios kag kamo nga mga bukun ti Judio nataw-an kang kahigayonan nga maluwas. Pero kon parte sa pagpili kang Dios, ginahigugma gihapon kang Dios ang mga Judio tungud lamang kang andang mga kaulangan. ²⁹ Tungud hay indi gid mabag-o ang paminsarun kang Dios kon sin-o man ang anang ginapili kag ginapakamayad. ³⁰ Pareho kaninyo kauna, kamo nga mga bukun ti Judio wara nagatuman sa Dios. Pero kadya, kamo ang ana gi-

nakaluy-an tungud nga ang mga Judio wara magtuman kana. ³¹ Kag amo man ria ang nagakatabo kananda kadya. Wara sanda kadya nagatuman sa Dios, pero maabot ang adlaw nga sanda man magaagum kang anang kaluoy tungud kang anang ginpakita nga kaluoy kaninyo. ³² Hay ginpabay-an kang Dios ang tanan nga tawo nga indi magtuman kana agud to nga mapakita na sa tanan ang anang kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kamayad kang Dios

³³ Indi gid matungkad ang manggad, kaaram kag paghangup kang Dios! Wara gid ti bisan sin-o nga makahangup kang anang mga ginahimo kag anang mga pamaagi. ³⁴ Pareho kang ginakuon sa Kasulatan, "Wara gid ti may nakamaan kang panghuna-huna kang Ginoo,

kag wara gid ti may makatudlo kana kon ano ang dapat na himoon."

³⁵ "Wara gid ti bisan sin-o sarang magtugro kana kang bisan ano,

agud to nga may kabaraslan tana kananda."

³⁶ Hay ang tanan nga butang gintuga kang Dios, tungud kana, kag para kana. Darayawun tana hasta sa wara ti katapusan! Amen.

Ang Pagkabuhi bilang mga Tumuluo

12 Gani mga kabugtoan, tungud lang gid sa bugana nga kaluoy kang Dios, nagapakitluoy gid ako kaninyo nga ihalad ninyo ang inyo mga kaugalingun bilang halad nga buhi, balaan kag nahamutan kang Dios. Amo dya ang igsakto nga pagsimba kana. ² Indi kamo magsunod sa mga pagginawi kang mga tawo sa kalibutan nga dya. Sa baylo, tugotan ninyo nga bag-ohon kang Dios ang inyo kabuhi paagi sa pagbag-o na kang inyo panghuna-huna. Sa amo ria nga paagi maman-an ninyo kon ano ang anang naluyagan para kaninyo, nga ang buut hambalun, maman-an ninyo kon ano ang mayad, ang nahamutan kag ang himpit nga kabubut-un kang Dios.

³ Tungud sa bugay kang Dios kanakun, ginahambalan ko kamo tanan nga indi kamo maghuna-huna sa inyo kaugalingun nga daw si sin-o gid kamo, kundi hunahunaa gid ninyo kamayad ang inyo kaugalingun suno sa pagtoo nga gintugro kang Dios kaninyo. ⁴ Indi bala nga ang atun lawas duro ang anang mga bahin, kag ang kada bahin na ka dya may ana kaugalingun nga buruhaton? ⁵ Amo man ria kanatun nga mga tumuluo. Bisn matuod nga duro kita, isara lang kita ka lawas tungud kang atun kaangtanan kay Cristo, kag ang kada isara kanatun nagairinangut sa kada isara bilang bahin kang sangka lawas. ⁶ Ang kada isara kanatun may anang kaugalingun nga abilidad nga gintugro kang Dios suno sa anang bugay. Gani nga kon

may rugyan nga gintugroan kang abilidad sa pagpanagna gamitun na dya suno sa anang pagtoo. ⁷ Kon ang anang abilidad amo ang pagbulig sa anang isigkatumuluo, dapat magbulig tana; kon ang abilidad nga gintugro kana amo ang pagpanudlo, dapat magpanudlo tana. ⁸ Kon may rugyan pa gid nga ang anang abilidad amo ang magpabaskug kang baratyagin kang iba, dapat amo gid dya ang anang himoon; kag kon ang anang abilidad amo ang magpanugro kang kinahanglanun kang iba, dapat gid nga mangin maalwan tana; kon ang anang abilidad amo ang pagdumara, magdumara tana nga may kaukud; kag kon ang anang abilidad amo ang pagbulig sa mga nalisdan, magbulig tana nga may kalipay.

⁹ Kinahanglan tuduk gid sa atun tagipusoon ang atun paghigugma sa atun isigka-tawo. Kaugtan natun ang paghimo kang malaot kag padayon kita sa paghimo kang mayad. ¹⁰ Magpalanggaanay gid kamo bilang magburugto kay Cristo, kag tahodon ninyo ang iba labaw pa sangsa andang pagtahod kaninyo. ¹¹ Indi kamo magtinamad, kundi magmatandus kamo; magalagad kamo sa Ginoo kang bug-os sa inyo tagipusoon. ¹² Magkalipay kita tungud nga may ginalauman kita nga manami nga paraaboton. Agwantahun lang natun ang mga kalisud nga nagaabot kanatun, kag magmapinangamuyuon kita permi. ¹³ Buligan natun ang atun mga isigka-tumuluo sa andang mga kinahanglanun. Padayonon man natun sa atun balay ang atun mga isigka-tumuluo nga pangayaw.

¹⁴ Ipangamuyo ninyo nga pakamayadun kang Dios ang mga tawo nga nagahingabot kaninyo. Imbes nga ipanuloy ninyo sanda, pangamuyoon ninyo nga pakamayadun sanda. ¹⁵ Magkalipay kamo imaw kang mga nagakalipay, kag kon may nagakasubu unongan ninyo sanda sa andang kasubu. ¹⁶ Indi kamo magsirinoay. Indi kamo magmatinaas-taasun kundi magpakig-ami-go kamo sa mga tawo nga kubus.

¹⁷ Kon may maghimo kang malain kaninyo, indi ninyo tana pagbaslan kang malain man. Ang himoon ninyo tana, pinsarun ninyo kon paano kamo makahimo kang mayad sa tanan. ¹⁸ Kon mahimo pa lang, himoa gid ninyo ang inyo masarangan nga mangin malinung ang inyo pagpakig-imaw sa tanan nga mga tawo. ¹⁹ Mga pinalangga, indi gid kamo magtimalus, kundi pabay-an ninyo nga ang Dios amo ang magsilot kananda. Hay suno sa Kasulatan nagkuon ang Ginoo, "Ako amo ang magatimalus kag ako man ang magabalus kananda." ²⁰ Ang inyo tana himoon, sundon ninyo ang ginakuon sa Kasulatan nga, "Kon ang kontra mo ginagutum, pakan-a tana; kon ginauhaw, paimna. Hay sa paghimo nimo karia mahuya tana sa anang ginahimo kanimo." ²¹ Indi kamo magpadaug sa malaot, kundi dag-a ninyo ang malaot paagi sa mayad.

Ang Atun Obligasyon sa mga Nagadumara sa Gobyerno

13 Ang kada isara kaninyo dapat magpasakup sa mga nagadumara sa gobyerno, hay wara ti pagdumarahan nga wara naghalin sa Dios, kag tana man ang nagbutang kang manugdumara sa andang mga pwesto. ² Gani ang bisan sin-o man ang nagakontra sa manugdumara nagakontra man sa pagdumarahan nga ginpasad kang Dios. Kag dya sanda magaagum gid kang silot. ³ Ang mga manugdumara nga dya indi dapat kahadlukan kang mga nagahimo kang mayad, kundi nga dapat sanda kahadlukan kang mga nagahimo kang sayud. Kon gusto nimo nga indi ikaw mahadluk sa mga manugdumara nga dya, maghimo ikaw kang mayad, kag dayawun pa nanda ikaw. ⁴ Dya sanda mga surugoon kang Dios nga ana ginbutang sa andang katungdanan para sa atun kaaraydan. Pero kon nagahimo ikaw kang sayud, dapat mahadluk ikaw kananda, hay ang Dios mismo ang nagbutang kananda sa andang katungdanan bilang anang mga surugoon para magsilot sa nagahimo kang sayud. ⁵ Gani nga dapat gid kita magpasakup sa nagadumara sa atun gobyerno; indi lang agud nga makalikaw kita sa silot, kundi tungud nga naman-an gid natun nga amo dya ang atun nagakadapat nga himoon. ⁶ Amo man dya ang kabangdanan kon andut nga nagabayad kita kang buwis, tungud nga ang mga manugdumara kang atun gobyerno mga surugoon kang Dios nga nagakasaku sa paghimo kang andang katungdanan. ⁷ Gani ibaydan ninyo ang inyo mga nagkalain-lain nga buwis kag iba pa nga baraydan. Kag tahodon man ninyo ang dapat nga tahodon, kag padunggan ang dapat nga padunggan.

Ang atun Obligasyon sa Sara kag Sara

⁸ Dapat indi kamo magpangutang bisan kay sin-o, magluwas lang sa inyo utang nga amo ang magpalanggaanay kamo. Hay ang nagapalangga sa anang isigka-tawo nakatuman run kang Kasugoan. ⁹ Ang mga sugo nga pareho kang, "Indi kaw magpakighilawas, indi kaw magpatay, indi kaw magpanakaw, indi kaw maghamkun" kag ang iba pa nga sugo natingub run sa sangka sugo lang nga nagakuon, "Higugmaa ang imo isigka-tawo pareho kang imo paghigugma sa imo kaugalingun." ¹⁰ Tungud hay kon ginahigugma natun ang atun isigka-tawo, indi kita makahimo kang malain kananda. Amo ria gani nga kon nagahigugma kita sa atun isigka-tawo natuman run natun ang tanan nga ginapatuman sa Kasugoan.

¹¹ Himoa gid ninyo dya nga mga butang, hay naman-an run ninyo nga nag-abot run ang tion nga dapat kita magbugtaw, hay sa tulad ang atun kaluwasan mas

marapit run gid sangsa kato anay nga nag-umpisa kita magtoo. ¹² Nakalampuwas run ang gabii kag kadya kasanagun run. Gani indi run kita magkabuhi kang pareho kang mga tawo nga rugyan sa kadulum kundi magkabuhi kita bilang nga mga tawo nga rugyan sa kasanag. ¹³ Magginawi kita kang igsakto nga nagakabagay sa mga tawo nga nasanagan run. Indi kita magpalingin kag mag-intra sa mga mahigku nga pagkinalipay. Indi gid kita magpakighilawas ukon maghimo kang bisan ano nga sahi kang mahigku nga buhat. Indi man kita mag-irinaway ukon maghinisaay. ¹⁴ Sa baylo, kon sa bayo pa isuksok run ninyo si Jesu-Cristo. Kag indi kamo magpaminsar kon paano ninyo mahimo ang mga malaoton nga handum kang inyo tawhanun nga kinaugali.

Indi Ninyo Pagpakanabaun ang iba nga Tawo

14 Kon may mga isigka-tumuluo kamo nga bukun pa gid ti hamtung ukon maluya pa ang anang pagtoo, batona ninyo tana pero indi ninyo pagsuayun kon ano man tana ang anang pagpati. ² May mga tumuluo nga nagapati nga pwede sanda makakaun kang bisan ano nga pagkaun, kag may mga tumuluo man nga tungud sa kaluyahun kang andang pagtoo laswa lang ang andang ginakaun. ³ Ang tawo nga nagakaun kang bisan ano indi na dapat pagpakanabaun ang iba nga ang andang ginakaun laswa lang. Kag ang tawo tana nga laswa lang ang anang ginakaun indi man dapat maghambal nga nakasala ang nagakaun kang bisan ano, hay tana ka dya ginbaton man kang Dios. ⁴ Sin-o gid ikaw haw nga makahambal nga nakasala ang surugoon kang iba? Ang ana lang gid agalun ang makakuon kon igsakto ukon bukun ang anang ginahimo. Kag makahimo gid tana kang igsakto, hay ang Ginoo nga anang Agalun sarang makabulig kana.

⁵ May rugyan man nga tawo nga nagakabig nga may sangka adlaw nga mas labi sangsa iba nga mga adlaw. Kag may rugyan man nga nagakabig nga ang tanan nga adlaw parareho lang. Dapat ang kada isara wara gid nagapangduha-duha nga igsakto ang anang ginapatihan. ⁶ Ang tawo nga nagakabig nga may sangka adlaw nga mas labi sangsa iba nga adlaw nagahimo ka dya para sa kadungganang Ginoo. Amo man ria sa tawo nga nagakaun kang bisan ano. Ginahimo na man dya para sa kadungganang Ginoo, tungud hay nagapasalamat tana sa Dios sa anang ginakaun. Ang iba tana nga laswa lang ang anang ginakaun, nagahimo ka dya para man sa kadungganang Ginoo, kag nagapasalamat man tana sa Dios. ⁷ Tungud hay wara ti bisan sin-o kanatun nga mga tumuluo ang nagakabuhi ukon mapatay para lang sa anang kaugalingun. ⁸ Kon buhi kita, nagakabuhi kita para sa kadung-

ganang Ginoo, kag kon mapatay kita, para man ria sa kadungganang Ginoo. Gani bisan nagakabuhi kita ukon mapatay man, ana kita kang Ginoo sa gihapon. ⁹ Amo gani ria nga napatay kag nabuhi liwan si Cristo agud mangin Ginoo tana kang tanan nga mga tawo, buhi man sanda ukon nagkaramatay run.

¹⁰ Gani ikaw, andut abi nga hambalun mo ang imo isigka-tumuluo nga tana nakasala? Ukon andut abi nga pakanabaun nimo tana? Hay kita tanan magapan-gatubang sa Dios agud husgaran na. ¹¹ Hay ginakuon sa Kasulatan,

“Ako mismo nga inyo Ginoo nagakuon nga, magaabot gid ang adlaw nga ang tanan nga mga tawo magaluhod kag magasimba kanakun, kag kilahun nanda tanan nga ako amo ang Dios.”

¹² Kon amo, ang kada isara kanatun magapanabat sa Dios kang anang hinimoan.

¹³ Gani indi run kita maghusgaranay. Sa baylo, siguradohon gid natun nga indi gid kita makahimo kang mga butang nga mangin kabangdanan nga makasala ang atun isigka-tumuluo. ¹⁴ Tungud kang akun kaang-tanan sa atun Ginoo nga si Jesus, nasiguro ko gid nga wara ti pagkaun nga ginadilian kang Dios nga ikan-un. Pero kon may rugyan nga para kana may mga pagkaun nga indi dapat ikan-un, ti indi tana dapat magkaun karia. ¹⁵ Kar-on, kon tungud sa imo ginakaun nasakitan ang baratyagun kang imong isigka-tumuluo, buut hambalun wara run ikaw nagagawi nga may pagpalangga kana. Napatay bay si Cristo para kana? Gani indi paggub-a ang anang pagtoo tungud lang sa imong ginakaun. ¹⁶ Ang mga butang nga ginakabig nimo nga mayad indi paghimoa kon dya pakamalainun lang kang iba. ¹⁷ Tungud hay kon parte sa pagginahum kang Dios kanatun, wara tana ti kahilabtanon kon ano man ang atun makaun ukon mainum. Ang importante tana amo ang matarung nga pagkabuhi, mayad nga relasyon sa kada isara, kag kalipay sa atun tagipusoon tungud sa presensya kang Balaan nga Ispirito. ¹⁸ Ang bisan sin-o nga nagapangalagad kay Cristo sa dya nga paagi, nahamut-an gid kang Dios kag tahodon man tana kang mga tawo.

¹⁹ Gani paninguhaan gid natun nga maghimo kang mga butang nga magaresulta sa mayad nga relasyon kag makaparig-un pa gid kang pagtoo kang kada isara. ²⁰ Indi natun paggub-un ang ginluwas kang Dios tungud lamang sa pagkaun. Ang tanan nga sahi kang pagkaun pwede makaun; ang sayud lang dyan karia kon ang tawo magkaun kang pagkaun nga mangin kabangdanan nga makasala ang iba. ²¹ Mayad run lang nga indi kita magkaun kang karne ukon mag-inum kang bino ukon maghimo kang bisan ano nga mga butang nga mangin kabangdanan nga makasala ang atun isigka-tumuluo. ²² Dapat ikaw lang gid kag ang Dios ang makamaan sa imo nga ginapatihan naha-

nungud sa mga bagay nga dya. Malipayun ang sangka tawo nga wara ginatublag kang anang konsenya sa anang mga ginahimo nga para kana mayad. ²³ Kon ang sangka tawo nagapangduha-duha sa anang ikan-un pero nagkaun tana sa gihapon, nakasala tana sa Dios, tungud nga ang anang ginhimo wara nabasi sa anang ginapatihan. Makasala kita kon maghimo kita kang butang nga bukun ti suno sa atun ginapatihan.

Magpasunaid Kita sa mga Maluya

15 Kita nga mga marig-un ti pagtoo dapat magpasunaid sa atun mga kabugtoan nga mga maluya ti pagtoo sa andang mga kaluyahun, kag indi lang ang atun kaugalingun nga kaaraydan ang dapat natun paminsarun. ² Ang kada isara kanatun dapat maghimo kang mga butang nga makapahamuut sa anang isigka-tumuluo para sa anang kaaraydan agud to nga magrig-un pa gid ang anang pagtoo. ³ Tungud hay bisan gani si Cristo wara naghimo kang butang nga makapahamuut sa ana lang kaugalingun. Kundi nga suno sa ginakuon sa Kasulatan, "Ang pag-insulto kanimo kang mga tawo ginbatyag ko man." ⁴ Ang bisan ano nga nasulat sa Kasulatan kauna ginsulat para tudloan kita, agud to nga paagi sa pagbatas kag sa pagparig-un kang baratyagun paagi sa kasulatan makaangkun kita kang paglaum.

⁵ Ang Dios amo ang nagabulig kanatun nga magmabinatasun kita kag tana ang nagaparig-un kang atun baratyagun. Kabay nga tana ang magabulig kaninyo nga maghirituhog ang inyo paminsarun sa pagsunod kay Cristo Jesus, ⁶ agud to nga may pag-isara kamo tanan sa pagdayaw sa Dios kag Amay kang atun Ginoong Jesu-Cristo.

⁷ Batona ninyo ang inyo isigka-tumuluo pareho kang pagbaton kaninyo ni Cristo, agud to nga madayaw ang Dios. ⁸ Tungud hay amo dyaay ang ikuon ko kaninyo: si Jesus nangin alagad para sa mga Judio agud ipakita na nga ang Dios masarigan gid sa pagtuman kang anang mga ginpromisa sa andang mga kaulangan. ⁹ Kag bukun lang ti amo ria, kundi para nga dayawun man kang mga bukun ti Judio ang Dios tungud kang anang pagkamaluloy-on kananda. Hay suno sa ginakuon sa Kasulatan,

"Pagadayawun ko ikaw sa tunga kang mga bukun ti Judio,

kag magakanta ako para kanimo."

¹⁰ May rugyan pa gid nga nasulat sa Kasulatan nga nagakuon,

"Kamo nga mga bukun ti Judio, magkalipay kamo imaw sa mga tawo nga pinili kang Dios."

¹¹ Kag nagakuon pa gid,

"Dayawun ninyo ang Ginoo, tanan kamo nga mga bukun ti Judio;

tanan kamo nga mga tawo, dayawun ninyo tana!"

¹² Kag nagkuon man si Isaias,

"Sa mga inapo ni Jesse magahalin ang magagahum sa mga bukun ti Judio, kag sanda ka dya magalaum kana."

¹³ Ang Dios amo ang ginhalinan kang atun paglaum. Kabay nga tana man ang magatugro kaninyo kang tuman nga kalipay kag kalinung tungud kang inyo pagtoo kana, agud to nga paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito magadugang pa gid ang inyo paglaum.

Ang Kabangdanan kang Pagsulat ka dya ni Pablo

¹⁴ Mga kabugtoan, ako mismo nakasiguro nga mayad gid kamo nga mga tawo. Nasiguro ko man nga raku gid ang inyo naman-an, kag sarang run kamo makalaygay sa kada isara. ¹⁵ Ugaring may mga bahin sa sulat ko nga dya nga wara gid ako magpangalag-ag sa paghambal kaninyo bilang pagpahanumdum kang pira ka mga butang. Wara ako nagpangalag-ag nga himoon ria tungud hay gintugroan ako kang Dios kang prebilihio ¹⁶ sa pagpangalagad kay Cristo Jesus sa mga bukun ti Judio. Ang akun buruhatun daw pareho ako kang pari nga nagapangwali kang Mayad nga Balita nga naghalin sa Dios, agud lang nga ang mga bukun ti Judio mangin pareho kang halad nga pagabatonon kang Dios nga ginpahain para kana kang Balaan nga Ispirito. ¹⁷ Gani, tungud kang akun kaang-tanan kay Cristo Jesus sarang ko mapabugal ang akun nahimo sa akun pagpangalagad sa Dios. ¹⁸ Kag wara gid ako ti iba nga mahambal kundi ang mga ginhimo ni Cristo paagi kanakun nga tungud sa akun mga ginpanudlo kag mga hinimoan natuytoy ko ang mga bukun ti Judio nga magtuman sa Dios. ¹⁹ Nahimo ko man dya paagi sa mga makatiringala nga mga hitabo kag mga milagro kag tungud sa pagpanghikot kang gahum kang Balaan nga Ispirito. Gani, sa tanan nga lugar halin sa Jerusalem hasta sa Iliriko napangwali ko gid kang bug-os ang Mayad nga Balita nahanungud kay Cristo. ²⁰ Handum ko gid kag dumut nga magpangwali kang Mayad nga Balita sa mga lugar nga ang mga tawo wara pa makabati nahanungud kay Cristo, tungud hay indi ko gusto nga magtukod sa pundasyon nga naumpisahan run kang iba. ²¹ Pareho kang ginakuon sa Kasulatan,

"Ang wara pa masugidi nahanungud kana masanagan ang andang panghuna-huna; kag ang wara pa makabati parte kana makaintiende kang kamatuoran."

Ang Plano ni Pablo nga Magbisita sa Roma

²² Amo ria gani ang rason nga pira gid ka beses nga indi ako makadayon mag-agto rugyan kaninyo. ²³ Pero kar-on nga natapos ko run ang akun buruhatun sa dya

nga mga lugar, kag tungud nga buhay ko run gid man nga handum nga makita kamo, ²⁴ gusto ko nga himoon gid man ria sa akun pag-agto sa Espanya. Nagapaabot gid ako nga magkitaay run gid kita sa akun paghapit dyan kaninyo kag mabuligan man ninyo ako sa akun pag-agto sa Espanya pagkatapos nga masadyahan ako sa akun pagpakig-imaw kaninyo bisan sa mabugu lang nga mga tinion. ²⁵ Ugaring sa tulad, maagto anay ako sa Jerusalem para dar-un ang burulig sa mga katawhan kang Dios rugto. ²⁶ Tungud hay ang mga tumuluo sa Macedonia kag Acaya nalipay gid sa pagtugro kang bulig sa mga imol nga mga katawhan kang Dios sa Jerusalem. ²⁷ Nalipay lang man sanda sa paghimo ka dya. Hay sa pagkamatuod, may kabaraslan gid man sanda sa mga tumuluo nga mga Judio sa Jerusalem. Hay kon indi tungud sa mga tumuluo nga mga Judio wara nakaambit ang mga bukun ti Judio kang mga Ispiritohanun nga mga pagpakamayad. Gani dapat gid lang nga buligan kang mga bukun ti Judio ang mga tumuluo sa Jerusalem sa andang materyal nga kinahanglanun. ²⁸ Pagkatapos nga matugyan ko run kananda kag masiguro nga nabaton nanda ang mga nakolekta nga burulig, amo to kag maagto ako sa Espanya pero mahapit ako anay dyan kaninyo. ²⁹ Nagapati ako nga sa pag-abot ko rugyan, tuman gid kaduro nga mga pagpakamayad halin kay Cristo ang mabaton ninyo.

³⁰ Mga kabugtoan, tungud lang gid kay Jesu-Cristo nga atun Ginoo kag tungud sa gugma nga gintugro kanatun kang Balaan nga Ispirito, nagapangabay gid ako nga buylogi ninyo ako paagi sa pagpangamuyo sa Dios kang hugut gid para kanakun. ³¹ Pangamuyo kamo nga indi gid ako pag-iwanun kang mga bukun ti tumuluo rugto sa may Judea. Kag pangamuyo man kamo nga malipay ang mga katawhan kang Dios sa Jerusalem sa pagbaton kang burulig nga akun idar-un kananda. ³² Dayon, sa pagbuut kang Dios, makaagto ako rugyan kaninyo nga may tuman nga kalipay kag matawhayan ako sa akun pagpakig-imaw kaninyo. ³³ Kabay nga ang kalinung nga ginatugro kang Dios mangin kaninyo tanan. Amen.

Mga Pagpangamusta ni Pablo

16 Kar-on, gusto ko ipakilala kaninyo si Febe. Isigka-tumuluo man natun dya tana. Nagapangalagad tana ka dya sa iglesia sa Cencrea. ² Batona ninyo tana tungud kang anang relasyon sa Ginoo, hay amo ria ang inyo dapat himoon bilang mga katawhan kang Dios. Buligan ninyo tana kon ano man ang anang mga kinahanglanun, hay duro man nga mga tawo ang anang nabuligan, isara run ako kananda.

³ Ikamusta ninyo ako kay Priscila kag kay Aquila. Sanda ka dya mga kaimaw ko man anay sa pagpangala-

gad kay Cristo Jesus. ⁴ Gintaya nanda ang andang kabuhi sa katalagman para kanakun. Kag bukun lang ako ang nagapasalamat kananda, kundi ang tanan man nga mga tumuluo nga bukun ti Judio. ⁵ Ikamusta man ako sa tanan nga mga tumuluo nga nagatiriripon sa andang balay. Ipangamusta man ninyo ako sa akun pinalangga nga amigo nga si Epeneto. Tana ka dya amo ang una nga nagtoo kay Cristo sa probinsya kang Asia. ⁶ Ikamusta man ninyo ako kay Maria nga nagpangabudlay gid ka mayad sa pagbulig kaninyo. ⁷ Ikamusta man ninyo ako sa akun mga isigka-Judio nga si Andronico kag si Junia. Sanda ka dya mga kaimaw ko kauna nga napriso. Sa mga apostoles, kilala gid sanda ka dya, kag una pa gani sanda ka dya nga nagtoo kay Cristo sangsa kanakun.

⁸ Kay Ampliato nga akun suud nga amigo tungud kang amun kaangtanan sa Ginoo, ikamusta ninyo ako kana. ⁹ Amo man kay Urbano nga kaimaw namun nga nagapangalagad kay Cristo, ikamusta man ninyo ako kana, kag amo man sa akun pinalangga nga amigo nga si Estaquio. ¹⁰ Ikamusta man ninyo ako kay Apeles. Bisanduro ang anang naagyan nga mga pag-antos, wara gid tana magbiya kay Cristo. Kamusta man sa panimalay ni Aristobulo, ¹¹ kag kay Herodion nga akun isigka-Judio, kag sa mga nagatoroo sa Ginoo rugyan sa panimalay ni Narciso.

¹² Ipangamusta man ako kay Trifena kag kay Trifosa. Dya sanda mga bayi nga nagapangalagad gid kamayad sa Ginoo. Kamusta man sa atun pinalangga nga amiga nga si Persida. Nagpangalagad gid tana ka dya kamayad sa Ginoo. ¹³ Ipangamusta man ako kay Rufo. Tana ka dya bantog nga manugpangalagad sa Ginoo. Ikamusta man ako sa anang nanay nga ang pagkabig na kanakun pareho gid kang anang kagalingun nga bata. ¹⁴ Ikamusta man ninyo ako kanday Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, kag sa tanan nga mga tumuluo nga kaimaw nanda. ¹⁵ Amo man sa kanday Filologo, Julia, Nereo kag sa anang bugto nga bayi, kag kay Olimpás, kag sa tanan nga mga katawhan kang Dios nga kaimaw nanda.

¹⁶ Magkamustahanay † kamo tanan dyan bilang magburugto kay Cristo. Ang tanan nga mga tumuluo kay Cristo rugya nagapangamusta kaninyo dyan.

Katapusan nga mga Laygay

¹⁷ Mga kabugtoan, nagapakitluoy gid ako kaninyo nga mag-andam kamo sa mga tawo nga nagatuga kang pagbinahin-bahin kag nangin kabangdanan kon andut nga ang mga tumuluo wara run nagasunod sa Dios. Dya sanda nagapanudlo kang supak sa pulong nga gintudlo kaninyo kauna. Likawi gid ninyo sanda.

† sa Griego: magkamustahanay kamo nga may balaan nga haruk

¹⁸ Ang dya nga mga tawo bukun si Cristo nga atun Ginoo ang andang ginaalagad, kundi ang andang kaulingun gid lang nga naluyagan ang andang ginasunod. Mga manami sanda ka dya maghambal kag magdayaw-dayaw sa mga tawo, pero sa pagkamuod ginapatalang nanda ang mga tawo nga wara ti hinalong-ung. ¹⁹ Ang tanan nakamaan gid nga kamo matinumanun sa Ginoo, gani nga nalipay gid ako kamaayad kaninyo. Ugaring gusto ko nga mangin maaram gid kamo sa pagkilala kon ano ang mayad, kag mangin ignorante kon parte sa paghimo kang malaot. ²⁰ Dayon ang Dios nga amo ang nagatugro kang kalinung sa atun tagipusoon, sa indi run lang magbuhay, ranggaun na ang gahum ni Satanas kag ipapierde na tana kaninyo.

Kabay nga bugayan kamo ni Jesus nga atun Ginoo.

²¹ Si Timoteo nga akun kaimaw nga manugpangalagad, nagapangamusta man kaninyo; amo man ang akun mga isigka-Judio nga sanday Lucio, Jason, kag Sosipatro.

²² Ako si Tercio, nga amo ang tagsulat kang sulat nga dya ni Pablo, nagapangamusta man kaninyo bilang pareho ninyo nga tumuluo sa Ginoo.

²³ Si Gayo nagapangamusta man kaninyo. Rugya ako sa anang balay nagadayon; kag nagapangamusta man kaninyo ang bug-os nga iglesia. Si Erasto nga tresorero kang syudad kag si Cuarto nga atun man isigka-tumuluo nagapangamusta man kaninyo.

²⁴ [Kabay pa nga padayon gid kamo tanan nga bugayan kang atun Ginoo nga si Jesu-Cristo. Amen.]

Pagdayaw Sa Dios

²⁵ Dayawun ta ang Dios nga amo lang gid ang sarang makaparig-un kang inyo nga pagtoo suno sa Mayad nga Balita nahanungud kay Jesu-Cristo nga akun ginpangwali kaninyo. Kag suno man sa akun ginpahayag nga plano kang Dios nga halin pa gid kauna wara na ginpamaan, ²⁶ pero kar-on ginpahayag run dya kag ginpamaan sa tanan nga mga tawo paagi sa mga sinulat kang mga propeta tungud sa sugo kang wara ti katapusan nga Dios, agud to nga magtoo kag magtuman sanda kana. ²⁷ Ang Dios nga amo gid lang ang labing maaram sa tanan dayawun ta hasta sa wara ti katapusan paagi kay Jesu-Cristo. Amen.

1 Corinto

1 Ako si Pablo nga gintawag kang Dios suno sa anang kabubut-un nga mangin apostol ni Cristo Jesus. Ako kag ang atun isigka-tumuluo nga si Sostenes ² nagapangamusta sa iglesia kang Dios nga rugyan sa Corinto, kamo nga tungud sa inyo kaang-tanan kay Cristo Jesus, ginpain nga mangin ana kang Dios, kag ginpili nga mangin anang katawhan imaw kang tanan sa bisan diin nga lugar nga nagasimba sa atun Ginoong Jesu-Cristo. Tana ang Ginoo natun tanan.

³ Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Mga Pagpakamayad halin kay Cristo

⁴ Nagapasalamat ako pirme sa Dios tungud kaninyo tungud kang mga bugay nga ana gintugro kaninyo paagi kay Cristo Jesus. ⁵ Tungud kang inyong kaang-tanan kay Cristo, ginpakamayad kamo sa tanan nga mga butang—sa paghambal kang pulong kang Dios kag kaaram. ⁶ Ang amun ginpahayag nahanungud kay Cristo napamatud-an gid kaninyo. ⁷ Gani nga wara run gid ti nakulang kaninyo sa mga ispiritohanun nga mga pagpakamayad samtang nagahulat kamo kang pag-balik kang atun Ginoong Jesu-Cristo. ⁸ Tana ang magaparing-un kaninyo hasta sa katapusan, agud to nga makita kamo nga wara ti kasawayan sa adlaw nga tana magbalik. ⁹ Masarigan ang Dios nga amo ang nagtawag kaninyo para nga makaagum kang kaang-tanan sa anang Anak nga si Jesu-Cristo nga atun Ginoo.

Ang Pagbinahin-bahin sa Iglesia

¹⁰ Mga kabugtoan, nagapangabay gid ako kaninyo sa ngaran kang atun Ginoong Jesu-Cristo, nga maghirisugot kamo tanan agud nga malikawan ninyo ang pagbinahin-bahin. Maghiriugyon kamo sa inyo panghuna-huna kag tinutuyo. ¹¹ Nasambit ko dya tungud hay may nagsugid kanakun halin sa panimalay ni Cloe nga may pagbinaragba rugyan kaninyo. ¹² Ang buut ko hambalun amo dyaay: may iba kaninyo nga nagakuon, “Kay Pablo takun” kag may rugyan man tana nga nagakuon, “Kay Apolos takun.” Ang iba pa gid tana nagakuon man, “Kay Pedro takun” kag ang iba nagakuon man, “Kay Cristo takun.” ¹³ Wanhaw?

Ginpartida haw si Cristo? Ginlansang haw sa kros si Pablo para kaninyo? Ginbawtisohan haw kamo sa ngaran ni Pablo?

¹⁴ Nagapasalamat ako sa Dios nga wara ako ti may nabawtisohan kaninyo magluwas lang kanday Crispo kag Gayo. ¹⁵ Gani wara ti may makakuon nga ginbawtisohan kamo sa akun ngaran. ¹⁶ (Ginbawtisohan ko man gali si Estefanas kag ang mga katapo kang anang panimalay. Magluwas kananda karia wara run ako ti may nadumduman pa nga ginbawtisohan ko.) ¹⁷ Tungud hay wara ako ginsugo ni Cristo sa pagbawtiso kundi sa pagwali kang Mayad nga Balita. Kag ang akun pagpangwali bukun ti paagi sa tawhanun nga kaaram, para nga indi mangin wara ti pulos ang kamatayun ni Cristo sa kros.

Si Cristo amo ang Gahum kag Kaaram kang Dios

¹⁸ Ang mensahe nahanungud sa kamatayun ni Cristo sa kros kabuangan para sa mga tawo nga nagapaagto sa kalaglagan, pero kanatun tana nga nagakaraluwas, amo dya ang gahum kang Dios. ¹⁹ Tungud hay ginakuon sa kasulatan,

“Gub-un ko ang kaaram kang mga tawo nga maaram,

kag himoon ko nga wara ti pulos ang paghangup kang mga may tinon-an.”

²⁰ Gani kar-on, ano bay ang pulos kang mga maaram, kang mga manugtudlo kang kasugoan kag kang mga mayad gid magdebate sa kadya nga panahon? Ginpakita run kang Dios nga kabuangan lang ang kalibutanun nga kaaram.

²¹ Tungud sa kaaram kang Dios, wara na gintugot nga makilala tana kang tawo paagi sa kalibutanun nga kaaram. Sa baylo, ginpakamayad kang Dios nga luwasun ang mga tawo nga nagatoo kana paagi sa Mayad nga Balita nga amun ginawali nga suno sa mga tawo nga wara nagatoo kabuangan lang. ²² Ang mga Judio nagapangayo kang mga milagro, kag ang mga Griego tana ginasagap nanda ang kaaram. ²³ Pero kami tana, ginawali namun si Cristo nga ginlansang sa kros. Dya kasantaran para sa mga Judio kag kabuangan para sa mga bukun ti Judio. ²⁴ Pero para tana sa mga tawo nga gintawag kang Dios, Judio man ukon bukun, si Cristo amo ang gahum kag kaaram kang Dios. ²⁵ Tungud hay ang ginahuna-huna nanda nga kabuangan kang Dios

labaw pa sangsa kaaram kang mga tawo, kag ang ginahuna-huna nanda nga kaluyahun kang Dios, mas mabaskug pa sangsa kabaskug kang mga tawo.

²⁶ Mga kabugtoan, panumduma bala ninyo kon ano ang inyo kahimtangan kauna kang wara pa kamo gintawag kang Dios. Pira gid lang kaninyo ang mga maaram suno sa paglantaw kang mga tawo sa kalibutan, kag pira lang man kaninyo ang bantog, kag pira lang man kaninyo ang naghalin sa halangdun nga pamilya. ²⁷ Pero ginpili kang Dios ang mga tawo nga ginakabig kang mga katawhan sa kalibutan nga bukun ti maaram agud pakahuy-an ang mga maaram, kag ginpili na man ang mga tawo nga sa paglantaw kang mga tawo sa kalibutan maluya agud pakahuy-an ang mga tawo nga mapagrus. ²⁸ Ginpili kang Dios ang mga kubus kag ang mga ginatamay sa kalibutan, kag ang mga ginakabig nga wara ti pulos, agud ipakita na nga wara ti pulos ang ginakabig kang mga tawo sa kalibutan nga bilidhun, ²⁹ agud to nga wara ti tawo nga makapabugal sa atubang kang Dios. ³⁰ Ang Dios ang kabangdanan nga may kaangtanan kamo kay Cristo Jesus. Paagi kana ka dya gintugroan kita kang Dios kang kaaram, ginpakamatarung kita, ginpakabalaan, kag gintubos kita sa atun mga kasal-anan.

³¹ Gani, pareho kang ginakuon sa kasulatan, "Ang bisan sin-o nga malyag magpabugal, dapat ang ipabugal na amo ang kon ano ang ginhimo kang Ginoo kana."

Ang Mensahe nahanungud sa Kamatayun ni Cristo sa Kros

2 Mga kabugtoan, kang pag-agto ko dyan kaninyo sa pagwali kang mga likum nga kamatuoran kang Dios, wara ako naggamit kang madalum nga mga pulong ukon mataas nga mga kaaram. ² Kang rugyan pa ako kaninyo ginpamat-ud ko nga lipatan ang tanan magluwas lang kay Jesu-Cristo kag ilabi run gid ang anang kamatayun sa kros. ³ Kag kang rugyan ako kaninyo wara ako ti ikasarang, nahadlukan pa gani ako kag nagakudug sa ka kulba. ⁴ Sa akun pagpanudlo kag pagwali wara ako naggamit kang mga makaharaylo nga mga pulong kang tawhanun nga kaaram, kundi ang Balaan nga Ispirito amo ang nagpamatuod sa akun ginapanghambal paagi sa anang gahum, ⁵ agud to ang nga inyo pagtoo indi mapasad sa kaaram kang tawo kundi sa gahum kang Dios.

Ang Kaaram kang Dios

⁶ Pero sa mga tawo tana nga marig-un run ang anda pagtoo sa Dios nagatudlo kami kang madalum nga kaaram. Ugaring ang dya nga kaaram wara maghalin sa kalibutan nga dya ukon sa mga may gahum nga nagadumara sa dya nga kalibutan; sanda ka dya nata-

lana run nga pagalaglagun. ⁷ Ang kaaram nga akun ginatumud amo ang tinago nga kaaram kang Dios nga wara ginpahayag sa mga tawo. Kang wara pa matuga kang Dios ang kalibutan, gin-aman na run dya nga daan para sa atun kahimayaan. ⁸ Wara gid ti bisan isara sa mga nagadumara rugya sa kalibutan ang naka-hangup sa mga butang nga dya. Tungud hay kon nahangpan nanda dya, wara raad nanda ginlansang sa kros ang Ginoo nga mahimayaun. ⁹ Pero suno sa ginakuon sa kasulatan,

"Wara pa gid ti may nakakita, nakabati ukon nakahuna-huna, kon ano ang gin-aman kang Dios sa mga tawo nga nagahigugma kana."

¹⁰ Ginpamaan dya kang Dios kanatun paagi sa anang Balaan nga Ispirito. Tungud hay ang Ispirito nagausisa kang tanan nga mga butang, bisan pa ang mga madalum nga panghuna-huna kang Dios. ¹¹ Pareho kanatun nga mga tawo, wara ti may nakamaan kang panghuna-huna kang sangka tawo magluwas lang kang anang kaugalingun nga ispirito. Amo man karia sa Dios, wara ti may nakamaan kang anang panghuna-huna magluwas lang sa Ispirito kang Dios. ¹² Wara kita nagahuna-huna pareho kang mga katawhan rugya sa kalibutan, pero ang Dios tana mismo ang nagtugro kang anang Ispirito kanatun agud to nga mahangpan natun ang mga bugay nga anang ginatugro kanatun.

¹³ Ang mga pulong nga amun ginapaalinton gintudlo kang Balaan nga Ispirito kag wara gintudlo kang tawo halin sa andang kaaram. Ginasaysay namun ang mga ispiritohanun nga kamatuoran sa mga tawo nga rugyan kananda ang Ispirito. ¹⁴ Ang tawo tana nga wara kana ang Ispirito indi makabaton kang mga butang nga halin sa Ispirito kang Dios, tungud hay para kana kabuangan lang dya. Indi na dya mahangpan tungud nga wara kana ang Ispirito kang Dios nga amo gid lang ang makabulig nga mahangpan na dya. ¹⁵ Ang tawo tana nga rugyan kana ang Ispirito kang Dios, makabinag-binag kang tanan nga mga butang, pero wara ti makabinag-binag kana. ¹⁶ Ginakuon sa kasulatan,

"Sin-o bala ang nakamaan kang panghuna-huna kang Ginoo?"

Kag sin-o bala ang makatudlo kana?"
Pero kita tana, ang atun panghuna-huna kaangay kang ana ni Cristo.

Ang mga Alagad kang Dios

3 Mga kabugtoan, indi ako makahambal kaninyo pareho kang akun paghambal sa mga tawo nga

† ukon, Ginasaysay namun ang mga ispiritohanun nga kamatuoran, paagi sa pulong nga halin sa Ispirito.

ginatuytoyang kang Balaan nga Ispirito. Pero hambalan ko kamo pareho kang mga tawo nga nagasunod sa andang tawhanun nga kinaugali, kag bukun pa ti hamtung ang pagtoo. ² Amo gani nga gatas lang ang ginatugro ko kaninyo kag bukun ti mga matigdas nga pagkaun, tungud hay indi pa ninyo dya masarangan. Kag bisan gani tulad indi pa gid kamo makasarang.

³ Hasta sa tulad nagakabuhi pa kamo sa inyo tawhanun nga kinaugali, tungud hay nagahinisaay pa kamo kag nagairinaway. Wara bala ria nagapakita nga nagakabuhi kamo sa tawhanun nga kinaugali kag nagasunod sa pagginawi kang mga katawhan sa kalibutan?

⁴ May rugyan kaninyo nga nagakuon, "Kay Pablo takun," kag may rugyan man nga nagakuon, "Kay Apolos takun." Indi bala nga nagapakita lang ria nga wara kamo ti kinalain sa mga tawo rugya sa kalibutan?

⁵ Sin-o gid bala si Apolos? Kag sin-o gid si Pablo? Mga alagad man lang kami kang Ginoo nga ana gin-gamit agud magtoo kamo. Ang kada isara kanamun, nagahimo man lang kang buruhaton nga gintugro kang Dios kanamun. ⁶ Ako ang nagtanum, kag si Apolos ang nagbunyang, pero ang Dios amo ang nagapatubo. ⁷ Bukun ti importante ang nagtanum kag ang nagbunyang. Ang Dios gid lang ang importante hay tana ang nagapatubo. ⁸ Ang nagatanum kag ang nagabunyang pareho lang, kag ang kada isara kananda magabaton kang balus suno sa andang pagpangabudlay. ⁹ Tungud hay nagapangalagad kami kaimaw kang Dios kag para kana. Ang inyo halimbawa pareho kang uma nga ginaobra kang Dios kanamun.

Ang halimbawa pa gid ninyo pareho kang sangka balay nga ana ginapatindug. ¹⁰ Paagi sa bugay nga gintugro kang Dios kanakun, pareho kang sampatun nga manugpasad ginpasad ko ang pundasyon, kag iba ruman nga tawo ang nagpadayon sa pag-obra kang balay sa pundasyon nga ria. Pero ang kada isara kinahanglan gid nga mag-andam sa anang pagpasad. ¹¹ Tungud hay wara run ti iba pa nga ipasad nga pundasyon, magluwas lang sa napasad run, nga amo si Jesu-Cristo. ¹² May mga tawo nga magagamit kang bulawan, pilak ukon marahalun nga mga bato sa pagpatindug kang balay sa ria nga pundasyon. May iba man tana nga magagamit kang kahoy, kugon, kag dagami. ¹³ Sa adlaw kang paghukum, igapahayag kon ano nga klase kang materyales ang gin-gamit kang kada isara, tungud hay pagatirawan dya sa kalayo. ¹⁴ Kon ang ginpatindug sa pundasyon indi masunog, magabaton kang padya ang nagpatindug. ¹⁵ Pero kon masunog gani, wara gid tana ti mabaton nga padya; pero ang anang kaugalingun maluwas, daw pareho lang nga nakaluwas tana sa kalayo.

¹⁶ Wara kamo haw kamaan nga templo kamo kang Dios kag ang Ispirito kang Dios nagaistar kaninyo?

¹⁷ Pagasilotan kang Dios ang sin-o man nga magagu-

ba kang anang templo. Tungud hay ang templo kang Dios balaan, kag kamo ang templo nga ria.

¹⁸ Indi ninyo pagdayai ang inyo kaugalingun. Kon may rugyan kaninyo nga nagahuna-huna nga maaram tana suno sa kalibutanun nga kaaram, dapat kabigun na ang anang kaugalingun nga wara ti naman-an, agud to nga mangin maaram tana sa panuruk kang Dios. ¹⁹ Tungud hay para sa Dios ang kalibutanun nga kaaram, kabuangan lang. Suno sa ginakuon sa kasulatan, "Ginadakup kang Dios ang mga maaram paagi sa andang kaaram." ²⁰ Kag may rugyan pa gid nga ginakuon sa kasulatan, "Naman-an kang Dios nga ang mga ginapaminsar kang mga maaram wara ti pulos."

²¹ Gani indi dapat nga ipabugal kon ano ang nahimo kang tawo. Tungud hay ang tanan nga butang inyo.

²² Si Pablo, si Apolos kag si Pedro, bisan ang kalibutan nga dya kag ang nagakaratabo sa tulad kag sa paraaboton pati ang kabuhi kag kamatayun, ang tanan nga dya inyo, ²³ kag kamo ana ni Cristo, kag si Cristo ana kang Dios.

Mga Apostoles ni Cristo

4 Dapat kabigun ninyo kami nga mga alagad ni Cristo kag gintugyanan nga magbantala kang likum nga kamatuoran kang Dios. ² Ang tawo nga gintugyanan dapat nga mapakita na nga masarigan gid tana. ³ Wara ti kaso kanakun kon ano ang paghusga ninyo ukon ang paghusga ni bisan sin-o kanakun. Ako mismo wara nagahusga sa akun kaugalingun. ⁴ Wara ako ti naman-an nga butang nga makatublag kang akun konsensya, pero wara ria nagakahulogan nga wara run ako ti sala. Ang Ginoo gid lang ang makahusga kanakun. ⁵ Gani indi kamo maghusga sa wara pa mag-abot ang husto nga tion. Hulata ninyo ang pag-abot kang Ginoo. Ipahayag na ang mga butang nga ginahimo kang mga tawo sa sekreto, kag ipahayag na man ang likum nga mga tinutuyo kang mga tawo. Dayon ang kada isara magabaton kang pagdayaw halin sa Dios nga bagay gid sa andang mga hinimoan.

⁶ Mga kabugtoan, para sa inyo kaaraydan, gin-gamit ko nga halimbawa para kaninyo ang akun kaugalingun kag si Apolos, agud to nga mahangpan ninyo ang ginakuon nga, "Indi magpasobra sa ginakuon sa kasulatan." Indi ninyo pag-ipabugal ang isara, kag ang isara tana pakanabaun. ⁷ Sin-o haw ang nagahuna-huna nga labaw pa kamo sangsa iba? Ano haw ang rugyan kaninyo nga wara ninyo nabaton halin sa Dios? Kag kon ginbaton ninyo halin sa Dios, ti andut haw nga ginapabugal ninyo nga daw pareho lang nga wara gintugro kaninyo?

⁸ Wara run gali ti nakulang kaninyo! Mga manggaranon run gali kamo! Nagahari run gali tinyo, kag kami tamun wara pa. Kon raad nagahari run kamo agud to

nga makaimaw man kami kaninyo sa paghari. ⁹ Kon kanakun lang, kami nga mga apostoles daw ginbutang kang Dios sa labing kubus nga kahimtangan. Pareho kami kang mga tawo nga nasentensyahan run kang kamatayun kag ginaturuk kang bilog nga kalibutan, kang mga anghel, kag kang mga katawhan.

¹⁰ Tungud kay Cristo ginakabig kami kang mga tawo nga mga buang. Pero kamo tana, mga maaram tungud kang inyo kaangtanan kay Cristo. Mga maluya kami, kag kamo tana mga marig-un. Ginadayaw kamo kang mga tawo, pero kami tana ginatamay. ¹¹ Hasta gani sa tulad ginaagwanta lang namun ang kagutum kag ang kauhaw, kag gisiun pa ang amun mga bayo. Ginasakit kami kang mga tawo, kag wara kami ti mais-taran. ¹² Nagaputuy-putuy kami ka obra para lang mabuhi. Kon ginapasipalahan kami kang mga tawo, ginapangamuyoan namun sanda. Kon ginahingabot kami kang mga tawo, ginaagwanta lang namun dya. ¹³ Kon ginahambalan kami kang malain, ginasabat namun sanda kang malulo. Hasta sa tulad, mga basura kami kang kalibutan, pinakakubus sa tanan nga mga katawhan.

¹⁴ Ginsulat ko dya indi sa tuyo nga pakahuy-an kamo, kundi nga tudloan kamo bilang mga pinalangga ko nga mga kabataan. ¹⁵ Tungud hay bisan indi maisip ang nagatudlo kaninyo nahanungud kay Cristo, isara gid lang ang inyo amay sa pagtoo. Nangin mga kabataan ko kamo tungud kang inyo pagtoo kay Cristo Jesus paagi sa Mayad nga Balita nga akun ginwali kaninyo. ¹⁶ Gani ginapangabay ko kamo nga sundon ninyo ang akun ginahimo. ¹⁷ Tungud karia, ginpaagto ko si Timoteo rugyan kaninyo nga akun ginakabig nga pinalangga nga bata kag masarigan sa buruhatun kang Ginoo. Tana ang magapadumdum kaninyo kang akun mga prinsipyo bilang sumuronod ni Cristo. Dya nga prinsipyo akun man ginatudlo sa mga tumuluo sa bisan diin nga lugar.

¹⁸ Ang iba kaninyo nagapabugal run tungud hay abi nanda indi run ako mag-agto rugyan. ¹⁹ Pero kon kabubut-un kang Ginoo, maagto ako rugyan sa labing madali nga tion, kag lantawun ko gid kon ano ang gahum kang mga tawo nga ria nga tam-an ka hambog kon maghambal. ²⁰ Tungud hay ang paghari kang Dios wara ginabase sa mga hambal lang kundi sa gahum. ²¹ Ano ang gusto ninyo? Maagto bala ako rugyan nga may baralbal, ukon may paghigugma kag kalulo?

Ang Ginahimo nga Maraw-ay dapat Ikahuya

5 Ginbalita man kanakun nga may rugyan kaninyo nga nagapakighilawas nga bisan gani ang mga tawo nga wara makakilala sa Dios wara nagahimo karia—nga may rugyan kaninyo nga nagapakighilawas sa asawa kang anang tatay. ² Kag bisan amo pa

karia ang natabo, nagapabugal pa gihapon kamo! Dapat magpangasubu kamo, kag ang naghimo karia dapat pahalinun ninyo sa inyo grupo. ³ Tungud hay bisan wara ako rugyan kaninyo, kaimaw ninyo ako sa ispirito, kag pareho nga daw rugyan man ako, ginasentensyahan ko run ang tawo nga naghimo karia. ⁴ Sa inyo nga pagtiriripon sa ngaran ni Ginoong Jesus kag kaimaw ninyo ako sa ispirito, paagi sa gahum kang atun Ginoong Jesus, ⁵ itugyan ninyo ang ria nga tawo kay Satanas sa paglaglag kang anang lawas, agud maluwas ang anang ispirito sa adlaw nga mag-abot ang Ginoo.

⁶ Indi kamo dapat magpabugal. Wara kamo haw kamaan kang hurubatun nga nagakuon, “Ang tapay, bisan gamay lang sarang makapahabok kang harina nga ginahimo nga tinapay?” ⁷ Gani bul-a ninyo ang daan nga tapay nga amo ang sala, agud to nga mangin malimpyo kamo, pareho kang bag-ong masa nga harina nga wara ti tapay. Ang matuod amo run gid man kamo karia, tungud hay si Cristo ginhalad run para kanatun. Ang anang halimbawa pareho kang karnero nga ginahalad sa Pista kang Paglampuwas. ⁸ Gani saulogon natun ang Pista nga wara nagakaun kang tinapay nga may tapay, nga ang buut hambalun bayaan natun run ang atun mga kasal-anan kag malain nga mga buhat. Ang himoon natun, magkaun kita kang tinapay nga wara ti tapay, nga ang buut hambalun sinsero kita nga magsunod kay Cristo kag sa kamatuoran.

⁹ Ginkuon ko sa akun sulat nga indi kamo magpakigimaw sa mga tawo nga nagapakighilawas. ¹⁰ Ang buut ko hambalun, bukun sa mga tawo nga wara makakilala sa Dios nga nagapakighilawas ukon mga dalok kag mga takawan, ukon mga nagasimba sa mga dios-dios. Tungud hay kon likawan ninyo sanda, kinahanglan nga maghalin kamo sa kalibutan nga dya. ¹¹ Ang akun ginatumud nga indi ninyo pagpakigimawan amo tong mga tawo nga nagapakilala nga mga tumuluo man sanda pero nagapakighilawas, dalok, nagasimba sa dios-dios, mapasipalahun, paralingin kag takawan. Indi kamo dapat mag-imaw kananda bisan sa pagkaun. ¹² Ano bay ang akun kinamatarung nga maghusgar sa mga bukun ti tumuluo? Indi bala nga ang mga miyembro tana sa iglesia amo ang atun dapat nga ihusgaran? ¹³ Pareho kang ginakuon sa kasulatan, “Pahalina ninyo sa inyo grupo ang mga tawo nga malaot.” Ang Dios lang ang magahusgar sa mga bukun ti tumuluo.

Akusasyon batok sa sangka Bugto sa Ginoo

6 Kon ang isara kaninyo may akusasyon batok sa anang isigka-tumuluo, andut haw nga ginadara pa ninyo dya sa husgado nga wara makakilala sa Dios,

sa baylo nga idar-un dya sa mga katawhan kang Dios? ² Wara haw kamo kamaan nga ang mga katawhan kang Dios ang magahukum kang mga katawhan sa kalibutan? Gani, kon kamo ang magahukum sa mga katawhan sa kalibutan, andut nga indi kamo makasarang maghukum kang mga kaso nga tam-an ka gamay? ³ Wara kamo haw kamaan nga kita ang magahukum sa mga anghel? Ano pa ayhan ang mga butang nga nagakaratabo sa atun kabuhi nga dya! ⁴ Gani kon may mga akusasyon kamo batok sa isara kag isara, andut nga ginadara pa ninyo ria sa mga tawo nga wara gani ginakilala kang iglesia? ⁵ Dapat mahuya kamo! Wara run gid haw ti maaram dyan kaninyo nga makasarang maghusay kang ginaawayan kang inyo isigka-tumuluo? ⁶ Parareho lang man kamo nga mga tumuluo, pero kamo mismo ang nagaakusaranay kontra sa inyo isigka-tumuluo, kag rugto pa sa atubang kang mga bukun ti tumuluo.

⁷ Sa pag-akusaranay ninyo sa isara kag isara nagapakita lang nga napierde run kamo. Indi bala nga mas mayad pa nga agwantahun run lang ninyo ang nagahimo kang malain kaninyo kag ang nagadaya kaninyo? ⁸ Pero ang inyo tana, kamo mismo ang nagahimo kang malain kag nagadaya; kag sa inyo isigka-tumuluo pa ninyo dya ginahimo. ⁹ Wara kamo haw kamaan nga ang mga tawo nga nagahimo kang malaot indi makapanubli kang ginharian kang Dios? Indi ninyo pagdayai ang inyo kaugalingun! Ang mga nagapakighilawas, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, ang mga nagapanginbayi kag nagapanginlaki, ang mga laki nga nagauroasawa sa pareho nanda nga laki kag ang mga bayi nga nagauroasawa sa pareho nanda nga bayi, ¹⁰ ang mga takawan, ang mga dalok-dalok, ang mga paralingin, ang mga nagahambal kang malain kontra sa anang isigka-tawo, kag ang mga tulisan, sanda kadya indi makapanubli kang ginharian kang Dios. ¹¹ Ang iba kaninyo pareho man karia kauna. Pero nalimpyuhan kamo run sa inyo mga kasal-anan, ginpakabalaan run kamo, kag ginpanumbalik run kang Dios ang inyo relasyon kana paagi sa ngaran ni Ginoong Jesu-Cristo kag paagi sa Ispirito kang atun Dios.

Ang Inyo Lawas Iristaran kang Dios

¹² May iba nga nagakuon, "Pwede ko himoon ang bisan ano." Matuod ria, pero bukun ti tanan nga butang mayad para kanimo. Makakuon man ako nga ginatugot kanakun ang maghimo kang bisan ano, pero indi ako magtugot nga mangin oripun kang bisan ano. ¹³ May iba pa gid nga nagakuon, "Ang pagkaun para sa busong, kag ang busong para sa pagkaun." Matuod ria, pero magaabot ang adlaw nga ang busong kag ang pagkaun pagaduraun kang Dios. Ang lawas

bukun ti para sa pagpakighilawas, kundi para dya sa Ginoo; kag ang Ginoo para sa lawas. ¹⁴ Ginbanhaw kang Dios ang Ginoo halin sa mga patay, kag paagi sa anang gahum kita man pagabanhawun na.

¹⁵ Wara kamo haw kamaan nga ang inyo mga lawas bahin kang lawas ni Cristo? Gamitun ko bala ang bahin kang lawas ni Cristo sa pagpakighilawas sa bayi nga nagabaligya kang anang dungug? Indi gid!

¹⁶ Wara kamo haw kamaan nga ang nagapakighilawas sa bayi nga nagabaligya kang anang dungug nangin isara run lang sa lawas kang bayi nga ria? Tungud hay ginakuon sa kasulatan, "Sanda nga darwa nangin isara run lang ka lawas." ¹⁷ Pero ang nagapakig-isara tana sa Ginoo, nangin isara lang sanda sa ispirito.

¹⁸ Likawi ninyo ang pagpakighilawas. Ang iba nga mga kasal-anan nga ginahimo kang tawo wara ti kaangtanan sa lawas, pero ang tawo nga nagapakighilawas nagapakasala batok sa anang kaugalingun nga lawas. ¹⁹ Wara kamo haw kamaan nga ang inyo lawas templo kang Balaan nga Ispirito nga rugyan kaninyo kag dya gintugro kang Dios kaninyo? Bukun ti kamo ang tag-iyang inyo lawas kundi ang Dios; ²⁰ ginbakal na kamo kang bahul nga kantidad. Gani gamita ninyo ang inyo lawas sa paagi nga mahimaya ang Dios.

Ang Nahanungud sa Pag-asawahay

7 Kar-on, kon nahanungud tana sa mga butang nga inyo ginsulat kanakun, amo dyaay ang akun makuon:

Mayad sa sangka laki kon indi tana magpangasawa. ² Pero tungud gani nga duro ang nagahimo kang pagpakighilawas, ang kada laki dapat may ana kaugalingun nga asawa kag ang kada bayi dapat may ana kaugalingun nga bana. ³ Dapat himoon kang bana ang anang obligasyon sa anang asawa, kag ang asawa dapat na man himoon ang anang obligasyon sa anang bana. ⁴ Tungud hay ang asawa wara run nagapanagiya kang anang lawas kundi ang anang bana, kag amo man ang bana bukun run ti tana ang nagapanagiya sa anang lawas kundi ang anang asawa. ⁵ Indi ninyo pagdilian ang inyo asawa ukon bana magluwas lang sa inyo nakasugtan nga ipaiway lang anay ang ria nga mga butang, para nga magamit ninyo ang inyo tion sa pagpangamuyo. Pero pagkatapos kang inyo ginkasugtan, balikan ninyo ang inyo kinaandan nga ginahimo bilang mag-asawa tungud hay basi sa urihi karia indi run ninyo mapunggan ang inyo baratyagun, kag sulayun kamo ni Satanas.

⁶ Ang ginakuon ko nga dya bukun ti bilang sugo kundi bilang sangka pagpahanugot. ⁷ Gusto ko raad nga ang tanan nga tawo pareho kanakun, ugaring ang kada isara may ana kaugalingun nga hiyas nga gintugro

kang Dios, ang isara may amo ka dya nga hiyas kag ang isara lain man.

⁸ Sa mga wara ti asawa ukon bana, kag sa mga balo nga bayi, ginakuon ko nga mas mayad pa kon magpabilin kamo sa pagpangabuhi nga nagaisarahanun pareho kanakun. ⁹ Pero kon indi kamo makapugung kang inyo baratyagun, magpangasawa ukon magpamana run lang kamo. Tungud hay mayad pa nga magpangasawa ukon magpamana kamo sangsa magantos kamo tungud kang baratyagun nga indi ninyo mapunggan.

¹⁰ Sa mga mag-asawa tana, amo dya ang akun sugo; bukun dya ti akun, kundi naghalin mismo sa Ginoo: ang asawa indi dapat magbulag sa anang bana, ¹¹ pero kon magbulag gid man tana sa anang bana, dapat magpabilin tana nga wara ti bana ukon indi gani magbalik run lang tana sa anang bana. Ang bana indi man dapat magbulag sa anang asawa.

¹² Sa iba tana, amo dyaay ang akun mahambal, kanakun lang tana dya maghalin kag wara sa Ginoo: kon ang sangka tumuluo may asawa nga bukun ti tumuluo pero malyag dya gihapon magpuyo imaw kana, indi na dya dapat pagbulagan. ¹³ Kag kon ang sangka tumuluo may bana nga bukun ti tumuluo pero malyag dya gihapon magpuyo imaw kana, indi na dapat dya pagbulagan. ¹⁴ Tungud hay ang bukun ti tumuluo nga bana ginpain para sa Dios paagi sa anang asawa, kag ang bukun ti tumuluo nga asawa ginpain man para sa Dios paagi sa anang bana. Tungud hay kon bukun ti amo karia, ang andang mga kabataan mga mahigku sa panuruk kang Dios. Pero tungud gani nga amo ria ang matuod, ang andang mga kabataan mga ginpain man para sa Dios. ¹⁵ Pero kon gusto kang bukun ti tumuluo nga asawa ukon bana nga magbulag, sige magbulaganay sanda. Sa amo dya nga sitwasyon ang tumuluo nga bana ukon asawa hilway sa paghimo karia, tungud hay gintawag kita kang Dios nga magkabuhi kang malinung. ¹⁶ Ikaw nga tumuluo nga asawa, basi pa lang bay nga ikaw ang mangin paraagyan nga maluwas ang imong bana. Kag ikaw nga tumuluo nga bana, basi pa lang bay nga ikaw ang mangin paraagyan nga maluwas ang imong asawa.

Magkabuhi Kamo sa Inyo Kahimtangan kang Pagtawag kang Dios Kaninyo

¹⁷ Ang kada isara dapat magkabuhi sa kahimtangan nga gintugyan kang Ginoo kana, kag sa anang kahimtangan kang gintawag tana kang Dios nga magtoo. Amo dya ang pagsurundan nga akun ginatudlo sa tanan nga mga kaiglesiahanan. ¹⁸ Kon ang sangka laki nasirkom run kang pagtawag kana kang Dios, indi na run pagtinguhaan nga ibul-un ang tanda kang anang pagkasirkom. Kag kon may rugyan man nga wara pa

masirkom kang pagtawag kana, indi run kinahanglan nga magpasirkom pa tana. ¹⁹ Tungud hay bukun ti importante kon ang sangka laki nasirkom ukon wara, ang importante tana amo ang pagtuman kang mga sugo kang Dios. ²⁰ Ang kada isara magpadayon lang sa anang kahimtangan kang tana gintawag kang Dios. ²¹ Kon ikaw sangka uripun kang pagtawag kanimo kang Dios, indi pagkabalak-iria. Pero kon tugroan ikaw kang kahigayonan nga mahilway sa pagkauripun, himusli ria nga kahigayonan. ²² Tungud hay ang tawo nga uripun kang pagtawag kana kang Ginoo, hilway run sa panuruk kang Ginoo. Kag ang tawo nga bukun ti uripun kang pagtawag kana, nangin uripun run ni Cristo. ²³ Mahal ang pagbakal kang Dios kaninyo, gani indi kamo magpauripun sa mga tawo. ²⁴ Mga kabugtoan, kon ano man ang kahimtangan kang kada isara kaninyo kang pagtawag kang Dios kaninyo, magpabilin kamo sa kahimtangan nga ria kaimaw na.

Pamangkot nahanungud sa mga Wara ti Asawa ukon Bana kag sa mga Balo

²⁵ Kar-on, kon nahanungud tana sa mga wara ti asawa ukon bana, wara ako ti sugo halin sa Ginoo. Pero bilang sangka tawo nga masarigan tungud sa kaluoy kang Ginoo, amo dyaay ang akun panugdaun.

²⁶ Tungud kang mga kabudlayan nga nagakaratabo sa tulad, sa banta ko mas mayad pa nga ang sangka tawo magpabilin sa kon ano man ang anang kahimtangan. ²⁷ May asawa bala ikaw? Indi tana pagbulagi. Wara pa bala ikaw ti asawa? Indi ikaw maghandum nga magpangasawa. ²⁸ Pero kon magpangasawa gid man ikaw, wara ikaw nakasala. Kag kon ang daraga magpamana wara man tana nakasala. Pero ang mga may asawa tana ukon bana magaagum kang kabudlayan sa pagpangabuhi, kag amo ria ang gusto ko nga malikawan ninyo.

²⁹ Ang buut ko hambalun, mga kabugtoan, amo dyaay: bugu run lang ang tion nga nabilin. Gani umpisa kadya, ang mga may asawa dapat magkabuhi nga daw sa wara ti asawa. ³⁰ Ang mga nagapanangis dapat magkabuhi nga daw wara nagapanangis, kag ang mga nagakalipay dapat magkabuhi nga daw wara nagakalipay. Ang mga nagapamakal kang mga pagkabutang dapat magkabuhi nga daw bukun ti anda ang ria nga mga butang. ³¹ Kag ang mga nagagamit kang mga butang rugya sa kalibutan dapat magkabuhi nga daw wara mawili sa ria nga mga butang. Tungud hay ang kalibutan nga atun makita tulad, magakaradura lang man.

³² Gusto ko nga mahilway kamo sa mga paraligban. Ang laki nga wara ti asawa wara ti iba nga ginapanumdum kundi ang hirikoton kang Ginoo kag kon paano

na mapahamuut ang Ginoo. ³³ Pero ang laki tana nga may asawa, ang anang ginapanumdum amo ang mga butang rugya sa kalibutan, kon paano na mapahamuut ang anang asawa. ³⁴ Tungud dyan karia natunga ang anang ginakabalak-an. Amo man karia sa bayi nga wara ti bana, wara tana ti iba nga ginapanumdum kundi ang hirikoton kang Ginoo, tungud hay gusto na nga ihalad ang anang lawas kag ispirito sa pag-alagad sa Ginoo. Pero ang bayi tana nga may bana, ang anang ginapanumdum amo ang mga butang sa dya nga kalibutan, kon paano na mapahamuut ang anang bana.

³⁵ Ginasugid ko dya para sa inyo kaaraydan. Wara ko kamo ginadilian nga magpangasawa ukon magpamana, kundi gusto ko lang nga magkabuhi kamo kang igsakto kag wara ti sablag ang inyo pag-alagad sa Ginoo.

³⁶ Kar-on, kon nahanungud tana sa magnobyohanay: kon sa pagbanta kang laki wara run tana nagagawi kang igsakto sa anang nobya, kag indi run tana makapugung kang anang baratyangun, kag sa anang panghuna-huna dapat nga magpakasal run sanda, mayad pa nga magpakasal run lang sanda, bukun ria ti sala. ³⁷ Pero kon ang sangka laki nagpamat-ud sa anang kaugalingun nga indi tana magpangasawa, kag wara tana ginpirit, kundi ana gid dya nga desisyon nga indi na pagpangasaw-un ang anang nobya, wara tana nakasala. ³⁸ Gani, mayad ang ginahimo kang laki nga magpangasawa sa anang nobya; pero mas mayad pa gid tana ang ginahimo kang laki nga wara magpangasawa sa anang nobya. †

³⁹ Ang bayi indi makabulag sa anang bana samtang buhi pa dya. Pero kon mapatay run gani ang anang bana pwede run tana makapamana liwan kang bisan sin-o nga gusto na, pero kinahanglan nga nagatoo man dya sa Ginoo. ⁴⁰ Kon sa akun lang tana, mas malipayun tana kon magpabilin tana sa anang kahimtangan. Kag nagapati ako nga ginagiyahan man ako kang Ispirito kang Dios.

Ang Nahanungud sa mga Pagkaun nga Ginahalad sa mga Dios-dios

8 Kar-on, ang nahanungud ruman tana sa mga pagkaun nga ginahalad sa mga dios-dios:

† ukon, 36: Kon ang sangka tatay ginadumilian na ang anang bata nga magpamana kag nabinag-binagan na nga bukun ria ti nagakadapat, kag ang anang bata nakalampuwas run sa igsakto nga edad nga magpamana, ipaban-an na ang anang bata, bukun ria ti sala. ³⁷ Pero kon indi na pagpaban-an ang anang bata kag wara tana ginpirit, kundi ana gid dya nga desisyon nga indi na pagpaban-an ang anang bata, wara tana nakasala. ³⁸ Mayad ang ginahimo kang tatay nga ginpaban-an ang anang bata; pero mas mayad pa gid tana ang ginahimo kang tatay nga wara na ginpaban-an ang anang bata.

Matuod nga naman-an natun nga “tanan kita may naman-an nahanungud sa dya nga mga butang.” Ugaring ang naman-an kang tawo amo ang mangin kabangdanan kang anang pagpabugal, pero ang sangka tawo tana nga nagapalangga maparig-un na ang baratyangun kang iba. ² Ang sin-o man nga nagahuna-huna nga may naman-an tana, nagapakilala lang nga wara pa tana nakamaan kang mga butang nga dapat na maman-an. ³ Pero ang tawo tana nga nagahigugma sa Dios, kilala kang Dios.

⁴ Kar-on, kon nahanungud tana sa pagkaun kang mga ginhalad sa mga dios-dios nga pagkaun, naman-an natun nga ang dios-dios nagarepresentar kang bukun ti matuod nga dios, kag isara gid lang ang Dios, wara run ti iba. ⁵ Gani, bisan pa nga nagahambal ang iba nga may mga dios sa langit kag sa lupa kag duro ang ginatawag nga “mga dios” kag “mga ginoo,” ⁶ pero kanatun tana isara lang ang Dios, tana ang Amay nga amo ang nagtuga kang tanan nga mga butang kag nagakabuhi kita para kana. Isara lang man ang Ginoo, nga amo si Jesu-Cristo, paagi kana gintuga kang Dios ang tanan nga mga butang, kag paagi kana nagakabuhi kita.

⁷ Ugaring bukun ti tanan ang nakamaan ka dya. May mga tawo nga namat-an run nanda ang pagsimba sa mga dios-dios, amo ria nga hasta tulad kon magkaun sanda kang pagkaun nga ria, ginapinsar nanda nga nahalad gihapon dya sa dios-dios. Tungud gani nga maluya ang andang konsensya abi nanda nakasala sanda. ⁸ Sa pagkamatuod bukun ti pagkaun ang mapahamuut kanatun sa Dios. Wara ti may madura kanatun kon indi kita magkaun kang pagkaun nga ria, kag wara man ti may madugang kanatun kon magkaun kita karia.

⁹ Ugaring mag-andam kamo, nga ang inyong kahilwayan nga magkaun kang bisan ano amo pa ang mangin kabangdanan nga makasala ang inyo mga isigka-tumuluo nga maluya ti pagtoo. ¹⁰ Tungud hay halimbawa, ikaw nga nakamaan parte sa dya nga mga bagay nakita kang sangka tawo nga maluya ti pagtoo, nga nagakaun ikaw sa sulud kang templo kang mga dios-dios, indi ayhan nga maganyat man tana nga magkaun kang mga pagkaun nga ginhalad sa mga dios-dios? ¹¹ Gani tungud sa imo naman-an, ang tawo nga dya nga maluya ti pagtoo maguba ang anang pagtoo, tana nga imong isigka-tumuluo nga ginpanginmatyan man ni Cristo. ¹² Sa dya nga paagi nakasala ikaw kay Cristo tungud sa paghimo nimo kang sala sa imong mga isigka-tumuluo kag sa paghalit kang andang maluya nga pagtoo. ¹³ Gani, kon ang akun ginakaun amo ang mangin kabangdanan nga makasala ang akun isigka-tumuluo, indi run lang ako magkaun kang karne hasta san-o, agud to nga indi ko matu-

groan kang kabangdanan nga makasala ang akun isigka-tumuluo.

Ang Kinamatarung kag Buruhatun kang sangka Apostol

9 Hilway kabay ako? Apostol kabay ako? Nakita ko kabay si Jesus nga atun Ginoo? Kamo kabay bunga kang akun pagpangalagad sa Ginoo? ² Bisan pa nga ang iba wara nagakilala kanakun bilang apostol, pero kamo tana ginakilala ninyo ako. Ang inyo kaang-tanan sa Ginoo nagapamatuod lang nga ako apostol.

³ Amo dya ang akun sapat sa mga magahusgar kanakun. ⁴ Wara bala kami ti kinamatarung nga magbaton kang pagkaun halin sa mga tumuluo? ⁵ Wara haw kami ti kinamatarung nga magdara kang asawa nga tumuluo, pareho kang ginahimo kang iba nga mga apostol kag mga bugto kang Ginoo kag kang ginahimo ni Pedro? ⁶ Ukon, ako lang bala kag si Bernabe ang wara ti kinamatarung nga mag-untat sa pagpangabudlay para sa amun pangabuhian? ⁷ May suldado haw nga nagaserbisyo nga tana mismo ang nagaweldo kang anang kaugalingun? May mangunguma haw kang ubas nga wara nagakaun kang bunga kang anang tinamnan? May manugbantay haw kang karnero nga wara nagapulos kang gatas na ka dya?

⁸ Ginahambal ko bala dya suno lang sa tawhanun nga panghuna-huna? Indi bala nga ang kasugoan naghambal man kang pareho ka dya? ⁹ Tungud hay nasulat sa Kasugoan ni Moises, "Indi mo pagbusalan ang baka samtang ginagamit sa paglinas." Mga baka lang ayhan ang ginakabalak-an kang Dios? ¹⁰ Indi bala nga kami ang ginatumud na kang paghambal na karia? Ginsulat ria para gid kanamun, tungud hay ang manug-arado kag ang manuglinas nagahimo kang andang buruhatun sa paglaum nga may parte sanda sa patubas. ¹¹ Nagpanggas kami kang mga ispiritohanun nga mga butang kaninyo. Bahul gid bala ria nga bagay nga magpaabot kami kang mga materyal nga mga butang halin kaninyo? ¹² Kon ang iba may kinamatarung nga magpaabot ka dya halin kaninyo, indi bala nga mas labi run gid kami?

Pero bisan amo pa karia, wara namun gin-gamit ang amun kinamatarung nga dya. Sa baylo, gin-antos namun ang tanan agud to nga indi masablagaan ang paglapnag kang Mayad nga Balita nahanungud kay Cristo. ¹³ Wara kamo haw kamaan nga ang nagaalagad sa templo, rugyan man sa templo nagabuul kang andang pagkaun, kag ang mga nagaalagad sa altar nagabuul man kang andang bahin sa mga butang nga ginahalad sa altar? ¹⁴ Sa amo man nga paagi, nagsugo ang Ginoo nga ang nagawali kang Mayad nga Balita dapat magbuul kang andang pangabuhian halin sa dya nga hirikoton.

¹⁵ Pero wara ko gin-gamit ang bisan ano sa mga kinamatarung nga ria, kag wara ko dya ginasulat agud to nga himoon ninyo ria kanakun. Mas mayad pa nga mapatay ako sangsa ibul-an ako kang rason nga magpabugal. ¹⁶ Wara ko ginapabugal ang akun pagwali kang Mayad nga Balita, tungud hay amo dya ang obligasyon nga gintugyan kanakun. Makaluluoy ako kon indi ko pag-iwali ang Mayad nga Balita! ¹⁷ Kon ginahimo ko dya suno sa akun kinaugalingun nga kaugustohan may paaboton ako nga padya, pero ginahimo ko dya tungud nga amo dya ang buruhatun nga gintugyan kang Dios kanakun. ¹⁸ Ano kar-on ang padya nga akun mabaton? Amo dyaay: nga mawali ko ang Mayad nga Balita nga wara ti bayad, kag wara ko gin-gamit ang tanan nakun nga kinamatarung bilang manugwali.

¹⁹ Hilway ako nga tawo kag bukun ti uripun ni bisan sin-o, pero ginahimo ko ang akun kaugalingun nga uripun kang tanan para nga kon mahimo pa lang madara ko sa pagtoo kay Cristo ang duro nga mga tawo. ²⁰ Kon kaimaw ko ang mga Judio nagkabuhi ako pareho kang mga Judio agud to nga madara ko sanda sa pagtoo kay Cristo. Kon kaimaw ko ang mga tawo nga napaidalum sa kasugoan, nagkabuhi ako nga daw napaidalum ako sa kasugoan agud to nga madara ko sanda sa pagtoo. ²¹ Kag kon kaimaw ko man ang mga bukun ti Judio, nagkabuhi ako nga pareho kang mga bukun ti Judio nga wara napaidalum sa kasugoan ni Moises, agud to nga madara ko man sanda sa pagtoo kay Cristo. Wara dya nagakahulogan nga wara ko ginasunod ang kasugoan kang Dios; ang matuod ginasunod ko ang kasugoan ni Cristo. ²² Kon kaimaw ko ang mga maluya ti pagtoo nagkabuhi ako nga pareho kananda agud to nga madara ko sanda sa pagtoo. Nagapakigbagay ako sa tanan nga tawo bisan ano pa ang andang kahimtangan agud to nga sa bisan ano nga paagi maluwas ko ang iba kananda.

²³ Ginahimo ko dya tanan tungud gid lang sa Mayad nga Balita, agud to nga makaambit man ako sa mga pagpakamayad nga magahalin rugya ka dya. ²⁴ Nam-an-an man ninyo nga sa parumba kang dalagan ang tanan nga nagapasakup nagadalagan, pero isara lang ang nagabaton kang padya. Gani magdalagan kamo sa paagi nga mabaton ninyo ang padya. ²⁵ Ang kada manugsipal nagahanas gid kang mayad nga may disiplin sa anang kaugalingun. Ginahimo nanda ria para nga makabaton kang korona nga nagadunot lang man. Pero kita tana ginahimo natun ang tanan agud to nga mabaton natun ang korona nga wara nagakadunot. ²⁶ Amo gani nga sa akun pag-alagad sa Ginoo daw pareho ako kang manugdalan nga nagadalagan diretso sa ralamboton. Kag daw pareho man ako kang boksingero nga wara nagasumbag sa hangin. ²⁷ Ginapabudlayan ko kag ginadisiplina ang

akun kaugalingun nga indi ko mahimo ang akun mga malaot nga handum hay basi sa tapos nga matudloan ko ang iba, isikway ako.

Indi Magsimba sa mga Dios-dios

10 Mga kabugtoan, gusto ko nga ipadumdum kaninyo ang natabo sa atun mga kamal-aman. Sanda kato ginharonan kang gal-um kag nakatabok sa Pula nga Dagat. ² Paagi sa panganod kag sa dagat daw pareho lang nga ginbawtisohan sanda bilang tанда nga sanda mga sumuronod ni Moises. ³ Tanan sanda nagkaun kang sangka klase ka pagkaun nga ispiritohanun, ⁴ kag nag-inum man sanda tanan kang sangka klase ka irimnun nga ispiritohanun. Ang irimnun nga dya naghalin sa ispiritohanun nga bato nga nag-imaw kananda, kag ang bato nga dya amo si Cristo. ⁵ Pero bisan pa nga ginbuligan sanda wara mahamuut ang Dios sa kalabanan kananda. Amo gani nga nagkaramatay sanda kag ang andang mga bangkay nagrinapta rugto sa kamingawan.

⁶ Ang mga natabo nga to kananda mga ehemplo bilang paandam kanatun agud to nga indi kita maghandum sa paghimo kang mga malaot nga mga butang pareho kang andang ginhimo, ⁷ kag indi man kita magsimba sa mga dios-dios pareho kang ginhimo kang iba kananda nga suno sa kasulatan, "Nagpirin-ungko sanda para magkirinaun kag mag-irinum, kag pagkatapos nagtirindug sanda para magsirinaot." ⁸ Indi man kita magpakighilawas pareho kang ginhimo kang iba kananda, kag sa sulud kang sangka adlaw 23,000 ang nagkaramatay. ⁹ Indi natun pagtirawan ang Ginoo pareho kang ginhimo kang iba kananda. Gani nga ginpangagat sanda kang mga man-ug kag nagkaramatay. ¹⁰ Indi man kita magkurumodon pareho kang ginhimo kang iba kananda. Gani nga ginpamatay sanda kang anghel nga manugpatay.

¹¹ Dya tanan nagkaratabo kananda bilang halimbawa. Kag ginsulat dya bilang paandam kanatun nga nagakabuhi sa panahon nga madali run lang mag-abot ang katapusan.

¹² Gani, ang sin-o man nga nagahuna-huna nga marig-un run ang anang pagtoo, mag-andam tungud hay basi mahulog tana sa pagpakasala. ¹³ Wara ti pagsulay nga nagaabot kaninyo nga wara man nagaabot sa iba nga mga tawo. Pero masarigan gid ang Dios, kag indi na kamo pagtugotan nga solayun kang sobra sa inyo masarangan. Kag kon mag-abot ang pagsulay kaninyo, tugroan na kamo kang paagi nga malampuwasan dya kag kapag-un nga mabatas ninyo dya.

¹⁴ Gani mga pinalangga, talikdi ninyo ang pagsimba sa mga dios-dios. ¹⁵ Nagahambal ako kaninyo bilang mga tawo nga maaram; binag-binaga ninyo ang akun ginahambal kaninyo. ¹⁶ Sa atun pagsinaro-saro sa

paghiwat kang Balaan nga Panyapon, ang kopa nga ginapasalamatan natun sa Dios, indi bala nga pagpakig-ambit dya sa dugo ni Cristo? Amo man ang tinapay nga atun ginapamihak-pihak, indi bala nga pagpakig-ambit dya sa lawas ni Cristo? ¹⁷ Tungud nga isara lang ka tinapay, nagapakita dya bisan pa nga duro kita, isara lang kita ka lawas, hay kita tanan nagaambit sa isara lang ka tinapay.

¹⁸ Pinsara bala ninyo ang mga katawhan kang Israel kauna. Indi bala nga ang mga nagakaun kang halad sa altar nagapakig-ambit sa altar? ¹⁹ Ano bay ang buut ko hambalun karia, nga ang mga dios-dios kag ang mga pagkaun nga ginahalad sa mga dios-dios may pulos? ²⁰ Bukun! Ang buut ko hambalun, ang mga ginahalad sa altar nga para sa mga dios-dios bukun ti sa Dios ginahalad kundi sa mga demonyo. Indi ko gusto nga magpakigbahin kamo sa mga demonyo. ²¹ Indi mahimo nga mag-inum kamo sa kopa nga ginagamit sa Balaan nga Panyapon kag sa kopa nga ginagamit sa buruhatun nga ana kang mga demonyo. Indi man kamo makakaun kang pagkaun nga ginahalad sa Ginoo kag magkaun man kang mga pagkaun nga ginahalad sa mga demonyo. ²² Gusto bala natun nga paimonon ang Ginoo? Mas mapagrus kita haw sangsa kana?

²³ May iba nga nagakuon, "Pwede ko himoon ang bisan ano." Matuod ria, pero bukun ti tanan nga butang mapuslanun. "Pwede ko himoon ang bisan ano," pero bukun ti tanan nga butang makaparig-un sa isara kag isara. ²⁴ Indi ang inyo kaugalingun nga kaaraydan ang inyo pinsarun; pinsara man ninyo ang kaaraydan kang iba.

²⁵ Kan-a ninyo ang bisan ano nga ginabaligya sa baraligyaan kang karne nga wara run ti puropamangkot, agud to nga indi matublag ang inyo konsensya. ²⁶ Tungud hay ginakuon sa kasulatan, "Ang kalibutan ana kang Ginoo kag amo man ang tanan nga rugyan karia."

²⁷ Kon may bukun ti tumuluo nga mag-agda kaninyo nga magkaun kananda kag gusto man ninyo mag-agto, kan-a ninyo ang bisan ano nga ginhanda kaninyo nga wara ti puropamangkot agud to nga indi matublag ang inyo konsensya. ²⁸ Pero kon may dyan nga magkuon kaninyo, "Ang dya nga pagkaun ginhalad sa mga dios-dios," indi ninyo pagkan-a ria tungud gid lang sa tawo nga nagkuon kaninyo kag para nga wara ti konsensya nga matublag. ²⁹ Bukun ti ang inyo konsensya ang akun buut hambalun kundi ang konsensya kang ria nga tawo.

Kar-on, kon may iba nga magpamangkot, "Ti andut nga ang akun kahilwayan sa paghimo kang sangka butang magadepende sa kon ano ang konsensya kang iba? ³⁰ Kon ginapasalamatan ko sa Dios ang akun

ginakaun andut abi nga pakamalainun ako tungud sa pagkaun nga akun ginapasalamatan?"

³¹ Gani, bisan ano ang inyo himoon, magkaun man kamo ukon mag-inum, himoa ninyo ria tanan para sa kahimayaan kang Dios. ³² Maggawi kamo nga indi kamo mangin kabangdanan nga makasala ang bisan sin-o, ang mga Judio ukon ang mga bukun ti Judio ukon ang mga katapo kang iglesia kang Dios. ³³ Maggawi kamo pareho kanakun nga ginatinguhaan ko nga mahamuut ang tanan nga tawo sa tanan nakun nga ginahimo. Wara ko ginapaminsar ang akun kaugalingun nga kaaraydan kundi ang kaaraydan kang karakan agud to nga maluwas sanda.

11 Gani sunda ninyo ang akun ginahimo, pareho nga ako nagasunod man kay Cristo.

Ang Pagtabon kang Ulo kon Nagasimba

² Ginadayaw ko kamo, tungud hay pirme ninyo ako ginadumdum kag ginatuman ang mga pagsurundan nga akun ginpaalinton kaninyo. ³ Pero gusto ko nga mahangpan ninyo nga si Cristo amo ang nagapangulo sa kada laki, kag ang laki amo ang nagapangulo sa anang asawa, kag ang Dios amo ang nagapangulo kay Cristo. ⁴ Gani ang laki nga nagapangamuyo ukon nagabantala kang mensahe kang Dios nga ginatabonan na ang anang ulo, ginapakahuy-an na ang nagapangulo kana. ⁵ Pero ang bayi tana nga nagapangamuyo ukon nagabantala kang mensahe kang Dios nga wara na ginatabonan ang anang ulo ginapakahuy-an na ang nagapangulo kana, kag daw pareho lang nga ginkalbo tana. ⁶ Kon ang bayi wara nagatabon kang anang ulo, mayad run lang nga magpautod tana kang anang buhok. Pero makahuruya sa sangka bayi ang magpautod kang anang buhok ukon magpakalbo, gani tabonan na ang anang ulo. ⁷ Ang laki tana indi dapat magtabon kang anang ulo, tungud hay tana ang laragway kag himaya kang Dios. Pero ang bayi tana amo ang kadungganang laki, ⁸ tungud hay ang laki wara ginhimo halin sa bayi, kundi ang bayi amo ang ginhimo halin sa laki. ⁹ Wara man ginhimo ang laki para sa bayi, kundi ang bayi ginhimo para sa laki. ¹⁰ Sa amo dya nga rason kag tungud sa mga anghel, ang bayi dapat nga magtabon kang anang ulo, agud to nga mapakita na nga nagapasakup tana sa awtoridad kang anang bana. ¹¹ Pero kon parte tana sa atun pagkabuhi bilang mga katawhan kang Ginoo, kinahanglan kang bayi ang laki kag kinahanglan man kang laki ang bayi. ¹² Tungud hay ang bayi ginhimo halin sa laki, ang laki tana ginbata kang bayi. Kag ang tanan nga mga butang naghalin sa Dios.

¹³ Kamo run lang ang magbinag-binag, nagakabagay bala sa sangka bayi ang magpangamuyo sa Dios nga wara ti tabon ang anang ulo? ¹⁴ Duna sa sangka laki

nga bugu ti buhok kag makahuruya ang malabug nga buhok, ¹⁵ pero sa bayi tana kadungganang na ang malabug nga buhok. Ang malabug na nga buhok gintugro kana bilang inugtabon sa anang ulo. ¹⁶ Pero kon may rugyan nga gusto magpakigbais nahanungud rugya ka dya, amo lang dyaay ang akun mahambal: kami kag ang mga iglesia kang Dios wara ti iba nga kinabatan sa pagsimba magluwas lang ka dya.

Ang Balaan nga Panyapon

¹⁷ Kar-on, sa masunod ruman nga mga butang nga akun igatudlo kaninyo wara ko kamo ginadayaw, tungud hay ang inyo pagtiripon wara nagadara kang kaaraydan kundi kalainan. ¹⁸ Una sa tanan, kon nagatiriripon kamo bilang iglesia, nakabati ako nga may pagbinahin-bahin kamo; kag nagapati ako nga bisan gamay lang may kamatuoran dya. ¹⁹ Siguro kinahanglan gid man nga may pagbinahin-bahin dyan kaninyo agud to nga maman-an kon sin-o kaninyo ang matuod nga tumuluo. ²⁰ Kon magtipon kamo, bukun ti Balaan nga Panyapon ang inyo ginakaun, ²¹ tungud hay ang iba kaninyo nagauna ka kaun. Amo gani nga ang iba kaninyo mga gutum kag ang iba tana mga lingin. ²² Wara kamo haw ti kaugalingun nga balay nga rugto kamo makakaun kag makainum? Ukon gusto ninyo nga insultohan ang iglesia kang Dios, kag pakahuy-an ang mga imol? Ano bay ang ginapaabot ninyo nga ihambalun ko kaninyo? Dayawun ko ayhan kamo? Siyempre indi! Indi ko kamo pagdayawun!

²³ Tungud hay ginbaton ko halin sa Ginoo ang pagturon-an nga akun man ginpaalinton kaninyo: ang Ginooong Jesus katong gabii nga tana gintraidoran nagbuul kang tinapay, ²⁴ kag pagkatapos nga ginpasalamatan na dya sa Dios, ginpamihak-pihak na dya kag nagkuon, "Amo dya ang akun lawas nga ginahalad para kaninyo. Himoa ninyo dya sa pagdumdum kanakun." ²⁵ Sa amo man, sa tapos nanda ka yapon ginbuul na ang kopa kag nagkuon, "Ang kopa nga dya amo ang bag-o nga kasugtanan nga ginparig-un kang akun dugo. Kada inum ninyo ka dya, himoa ninyo bilang pagdumdum kanakun." ²⁶ Tungud hay sa kada kaun ninyo kang tinapay nga dya kag inum sa kopa nga dya ginabantala ninyo ang kamatayun kang Ginoo hasta sa anang pagbalik.

²⁷ Gani sa inyo nga paghiwat kang Balaan nga Panyapon ang sin-o man nga nagakaun kang tinapay kag nagainum sa kopa nga wara na dya ginatugroan kang kabilyanan nakasala tana batok sa lawas kag dugo kang Ginoo. ²⁸ Amo gani nga dapat usisaun kang kada isara ang anang kaugalingun sa wara pa tana makakaun kang tinapay kag makainum sa kopa. ²⁹ Tungud hay ang sin-o man nga nagakaun kag nagainum nga wara nagakilala kang kabilyanan kang

lawas kang Ginoo, nagadara lang tana kang silot sa anang kaugalingun sa paghimo na karia. ³⁰ Amo ria gani nga duro kaninyo ang mga maluya kag masakitun, kag ang iba nagkaramatay run. ³¹ Pero kon usisaun anay natun ang atun kaugalingun, indi kita pagsilotan kang Ginoo. ³² Pero kon ginasilotan kita kang Ginoo, ginadisiplina na kita agud to nga indi kita pagsentensyahan imaw kang iba nga mga tawo sa dya nga kalibutan.

³³ Gani, mga kabugtoan, kon magtipon gani kamo sa pagsaulog kang Balaan nga Panyapon, maghulatanay kamo. ³⁴ Kon may rugyan kaninyo nga ginagutum, magkaun tana sa anang balay. Kon himuon ninyo dya indi kamo pagsilotan kang Dios sa inyo nga pagtiripon. Kon nahanungud tana sa iba nga mga butang ugaring ko lang itudlo kaninyo kon makaabot run ako rugyan.

Mga Abilidad nga Gintugro kang Balaan nga Ispirito

12 Kar-on, mga kabugtoan, kon nahanungud sa mga abilidad nga gintugro kang Balaan nga Ispirito, gusto ko nga mahangpan ninyo ang nahanungud rugya ka dya. ² Naman-an ninyo nga kang wara pa kamo nagatoo sa Dios, ginpatalang kamo sa nagkalain-lain nga paagi nga magsimba sa mga diosdios nga indi makahambal. ³ Gani, gusto ko maman-an ninyo nga wara ti tawo nga ginagihayan kang Ispirito kang Dios ang makakuon nga, "Sumpaun si Jesus!" kag wara man ti tawo nga makakuon nga "Si Jesus Ginoo," kon wara tana ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito.

⁴ May nagkalain-lain nga abilidad pero isara lang ka Ispirito ang ginahalinan. ⁵ May nagkalain-lain nga pamaagi sa pag-alagad pero isara lang ka Ginoo ang ginaalagad. ⁶ May nagkalain-lain nga hirikoton, pero sangka Dios lang ang nagtugro kang abilidad sa kada isara para sa mga hirikoton nga ria. ⁷ Ang kada isara gintugroan kang abilidad nga nagapahayag nga ang Balaan nga Ispirito rugyan kana, para sa kaaraydan kang tanan. ⁸ Ang iba gintugroan kang Balaan nga Ispirito kang kaaram sa pagsugid kang mensahe kang Dios, kag ang iba tana gintugroan kang Balaan nga Ispirito kang paghangup sa mensahe nga ria. ⁹ Ang iba gintugroan kang Balaan nga Ispirito kang abilidad tungud kang anang pagtoo, kag ang iba tana gintugroan kang abilidad sa pagpang-ayad kang mga naga-masakit. ¹⁰ Ang iba gintugroan kang Balaan nga Ispirito kang abilidad sa paghimo kang mga milagro, ang iba tana gintugroan kang abilidad sa pagpanagna, kag ang iba tana gintugroan kang abilidad sa pagkilala kon bala ang nagagahum sa sangka tawo amo ang Balaan nga Ispirito ukon bukun. May iba man nga gintugroan kang abilidad nga maghambal kang lain nga sahi kang mga linggwahe, kag may rugyan man nga

gintugroan kang abilidad sa pagsaysay kang kahulogan kang mga ginpanghambal nga to. ¹¹ Ang tanan nga dya, sa isara kag amo gid lang nga Ispirito maghalin, kag ginpanugro na dya sa kada isara suno sa anang luyag.

Ang Atun halimbawa mga Bahin kang Lawas

¹² Ang lawas isara lang pero duro ang anang mga bahin. Ang mga bahin bisan nga duro sanda ka dya pero isara man gihapon ka lawas. Amo man karia si Cristo. ¹³ Kita tanan amo man, Judio man ukon bukun ti Judio, uripun man ukon hilway, ginbawtisohan sa isara lang ka Ispirito nga mangin isara lang ka lawas, kag ginpainum man kita tanan sa isara lang ka Ispirito.

¹⁴ Tungud hay ang lawas ginabug-os kang duro nga bahin kag bukun ti isara lang. ¹⁵ Kon magkuon ang kahig, "Tungud nga bukun takun ti alima, bukun ako ti bahin kang lawas," nagakahulogan bala ria nga bukun tana ti bahin kang lawas? ¹⁶ Kon magkuon man ang talinga, "Tungud nga bukun takun ti mata, bukun ako ti bahin kang lawas," nagakahulogan bala ria nga bukun tana ti bahin kang lawas? ¹⁷ Kon ang bilog nga lawas puro lang mata, paano bay dya makabati? Kag kon ang bilog nga lawas puro lang talinga, paano bay dya makapanapug? ¹⁸ Pero ginbutang kang Dios ang kada bahin kang lawas suno sa anang luyag. ¹⁹ Kon tanan sanda isara lang ka bahin, sa diin run tana bay ang lawas? ²⁰ Ang matuod, duro ang mga bahin, pero isara lang ka lawas.

²¹ Amo ria gani nga ang mata indi makakuon sa alima, "Indi ko ikaw kinahanglan," ukon makakuon ang ulo sa kahig, "Indi ko ikaw kinahanglan." ²² Ang matuod, ang mga bahin kang lawas nga ginakabig nga maluya amo pa ang kinahanglanun gid. ²³ Ang mga bahin kang lawas nga ginakabig natun nga bukun ti importante amo pa ang atun ginatugroan kang bahul nga importansya, kag ang mga bahin nga sa panuruk natun bukun ti manami amo pa ang ginatugroan kang bahul nga pagtamud, ²⁴ bagay nga wara natun ginahimo sa mga bahin nga manami run nga daan. Ginplatar kang Dios nga amo ka dya ang atun lawas para matugroan kang bahul nga importansya ang mga bahin nga ginakabig natun nga bukun ti importante, ²⁵ agud to nga wara ti may pagbinahin-bahin sa lawas; sa baylo ang tanan may pagkabalaka sa isara kag isara. ²⁶ Kon ang sangka bahin nagaantos ang tanan nga bahin nagaantos man, kag kon ang sangka bahin ginadayaw ang tanan nga bahin nalipay man.

²⁷ Kamo lawas ni Cristo, kag ang kada isara kaninyo bahin kang anang lawas. ²⁸ Ang Dios nagbutang sa iglesia kang: una mga apostol, ikarwa mga propeta,

ikatlo mga manunudlo, sunod mga manughimo kang mga milagro, sunod mga nagapang-ayad kang mga balatian, sunod mga manugbulig, sunod mga manugdumara, kag sunod ang mga nagahambal kang lain nga sahi kang mga linggwahe. ²⁹ Bukun ti tanan mga apostol, bukun ti tanan mga propeta, kag bukun ti tanan mga manunudlo. Bukun man ti tanan nagahimo kang mga milagro, ³⁰ bukun ti tanan nagapang-ayad kang mga balatian, bukun ti tanan nagahambal sa lain nga sahi kang mga linggwahe, kag bukun ti tanan makasaysay kang mga kahulogan kang mga ginpanghambal nga to. ³¹ Pero tinguhai ninyo ka mayad nga maangkun ang labing importante nga abilidad.

Kag kar-on ipakita ko pa gid kaninyo ang labing mayad nga paagi.

Ang Gugma

13 Bisan pa nga makahambal ako kang nagkalain-lain nga linggwahe kang tawo kag bisan kang mga anghel, pero kon wara ako ti gugma, daw pareho lang ako kang magahud nga agong ukon matagsing nga lingganay. ² Kon may abilidad man ako nga magpanagna, kag mahangpan ko ang tanan nga mga likum nga kamatuoran kag ang tanan nga kaaram, kag bisan may pagtoo man ako nga mapahalin ko ang bukid, pero kon wara ako ti paghigugma sa akun isigka-tawo, wara ako ti pulos. ³ Bisan pa nga ipanugro ko ang tanan nakun nga pagkabutang, kag bisan pa nga itugyan ko ang akun lawas para sunogon, kon wara ako ti gugma, wara man ako gihapon ti mabuul nga kaaraydan dyan karia.

⁴ Ang tawo nga nagahigugma sa anang isigka-tawo mapinasensyahun kananda. Bukun tana ti mahisaun, bukun ti hambog ukon bugalun; ⁵ bukun ti maraw-ay ang anang ugali, bukun ti maiya-iyahun, bukun ti dali mag-ugut, wara nagadumut, ⁶ wara tana nalipay sa mga malaot nga mga buhat, kundi nalipay sa kamatuoran. ⁷ Ang tawo nga nagahigugma sa anang isigka-tawo mabinatasun sa tanan nga butang, nagasarig sa tanan nga butang, nagalaum sa tanan nga butang, mainantuson sa tanan nga butang.

⁸ Ang gugma magapabilin hasta sa wara ti katapusan; ang pagpanagna magatapos, ang paghambal kang mga lain nga sahi ka mga linggwahe magauntat, kag ang kaaram magadura. ⁹ Tungud hay ang atun naman-an kag ang atun pagpanagna bukun pa ti himpit, ¹⁰ pero magaabot ang adlaw nga mangin himpit ang tanan, kag ang mga bukun ti himpit madura.

¹¹ Katong bata pa ako, ang akun paghambal, ang akun paghangup, ang akun paminsarun daw ana kang bata. Pero kang bahul run ako ginbayaan ko ang pagginawi nga ana kang bata. ¹² Sa tulad daw nagalantaw kita kang malubug nga laragway sa salamin, pero ma-

gaabot ang adlaw nga makita run gid natun ria kang tampad. Ang akun naman-an sa tulad bukun pa ti himpit; pero magaabot ang adlaw nga ang akun naman-an nahanungud sa tanan nga butang mangin himpit run gid, pareho kang pagkakilala kang Dios kanakun.

¹³ Sa tulad, nagapadayon ang tatlo ka butang nga dya: ang pagtoo, ang paglaum, kag ang gugma, pero ang pinakalabaw sa tatlo nga dya amo ang gugma.

Ang Paghambal kang Lain nga Sahi ka mga Linggwahe

14 Gani, tinguhai ninyo ka mayad nga maghigugma. Handuma ninyo nga makaangkun kang abilidad nga halin sa Balaan nga Ispirito, ilabi run gid ang pagpanagna. ² Ang bisan sin-o nga nagahambal ka lain nga sahi kang mga linggwahe wara nagapakighambal sa mga tawo kundi sa Dios, tungud hay ang mga tawo indi makaintiende kana. Nagahambal tana kang mga likum nga kamatuoran paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito. ³ Sa pihak tana nga bahin, ang tawo nga nagapanagna nagapakighambal sa mga katawhan agud to nga makapabakud kang andang baratyagun, makaparig-un kang andang pagtoo, kag makatugro kang kalipay kananda. ⁴ Ang nagahambal kang lain nga sahi kang linggwahe, ang ana lang kaugalingun ang anang ginaparig-un, pero ang nagapanagna tana nagaparig-un kang iglesia.

⁵ Gusto ko raad nga kamo tanan makahambal sa lain nga sahi kang linggwahe, pero mas gustohon ko pa nga magpanagna kamo. Tungud hay ang tawo nga nagapanagna labi pa sangsa tawo nga nagahambal sa lain nga sahi kang linggwahe, magluwas lang kon may magasayay kang anang mga ginapanghambal agud to nga maparig-un na ang iglesia. ⁶ Kar-on mga kabugtoan, kon mag-agto ako rugyan kaninyo kag maghambal sa lain nga sahi kang linggwahe, ano ayhan nga kapuslanan ang inyo mabuul? Wara gid, magluwas lang kon may isaysay ako kaninyo nga naghalin sa Dios, ukon ipaalinton ko kaninyo ang akun naman-an, ukon magpanagna kaninyo, ukon magpanudlo kaninyo.

⁷ Bisan sa mga instrumento nga wara ti kabuhi nga pareho kang plawta ukon harpa, kon wara ti kinalain ang andang mga huni paano maman-an kang nagapamati kon ano ang ginatukar? ⁸ Kag kon ang manugtrumpeta kang mga suldado bukun ti maathag ang anang pagpatunog, sin-o ang magaaman paagto sa inaway? ⁹ Amo man ria kaninyo, paano maman-an kang nagapamati ang inyo ginahambal kon nagahambal kamo sa lain nga sahi kang linggwahe nga indi nanda maintiendihan? Pareho lang ria nga nagahambal kamo sa hangin. ¹⁰ Duro kag lain-lain ang mga ling-

gwahe rugya sa kalibutan, kag ang kada isara may kahulogan. ¹¹ Pero kon indi ko maintiendihan ang linggwahe kang akun kaistorya, indi kami mag-intiendihanay. ¹² Tungud gani nga nagahandum kamo nga makabaton kang mga abilidad nga halin sa Balaan nga Ispirito, tinguhai gid ninyo nga magamit ang abilidad nga makapapag-un sa iglesia.

¹³ Gani ang sin-o man nga nagahambal sa lain nga sahi kang linggwahe dapat magpangamuyo tana nga tugroan tana kang abilidad nga masaysay na ang kahulogan kang anang ginahambal. ¹⁴ Tungud hay kon nagapangamuyo ako sa lain nga sahi kang linggwahe, nagapangamuyo matuod ang akun ispirito, pero ang akun panghuna-huna tana indi makapulós. ¹⁵ Gani, ano kar-on ang akun dapat himoon? Magapangamuyo ako paagi sa akun ispirito kag magapangamuyo man ako paagi sa akun panghuna-huna. Magakanta ako paagi sa akun ispirito kag magakanta man ako paagi sa akun panghuna-huna. ¹⁶ Kon magpasalamat ikaw sa Dios paagi sa imong ispirito, paano makahambal nga "Amen" ang iba nga tawo nga wara ti abilidad nga amo karia, tungud gani nga indi sanda makaintiende kon ano ang imong ginahambal? ¹⁷ Bisan ano pa kaniami ang imong pangamuyo sa pagpasalamat sa Dios, indi man ikaw gihapon makabulig sa iba.

¹⁸ Nagapasalamat ako sa Dios nga makahambal ako kang nagkalain-lain nga sahi ka linggwahe nga labaw pa sangsa kaninyo tanan. ¹⁹ Pero sa iglesia mas mayad pa nga maghambal ako kang lima ka tinaga nga maintiendihan agud to nga matudloan ko ang iba sangsa maghambal ako kang linibo nga tinaga sa linggwahe nga indi nanda maintiendihan.

²⁰ Mga kabugtoan, indi kamo magpaminsar nga daw pareho kang mga bata. Mangin pareho kamo kang mga bata nga wara ti hinalung-ung parte sa mga malain nga mga butang, pero magmangin pareho kamo kang mga hamtung nga tawo kon magpaminsar. ²¹ Nasulat sa kasulatan nga nagkuon ang Ginoo, "Paagi sa mga tawo nga nagahambal sa lain nga sahi kang mga linggwahe

kag paagi sa bibig kang mga pangayaw, magapakighambal ako sa akun mga katawhan, pero indi sanda gihapon magpamati kanakun."

²² Gani ang paghambal sa lain nga sahi kang mga linggwahe tanda kang gahum kang Dios kag dya bukun para sa mga tumuluo kundi para sa mga bukun ti tumuluo. Pero ang pagpanagna tana tanda kang anang gahum para sa mga tumuluo kag bukun ti para sa mga bukun ti tumuluo.

²³ Gani, kon ang bug-os nga iglesia magtiriripon kag ang tanan maghambal sa lain nga sahi kang mga linggwahe kag may magtambong nga mga tawo nga wara ti hinalung-ung sa inyo ginahimo ukon bukun ti tumuluo, indi ayhan sanda magkuon nga mga buang

kamo? ²⁴ Pero kon tanan kamo magapanagna, kag may magtambong nga mga tawo nga wara ti hinalung-ung sa inyo ginahimo ukon bukun ti tumuluo, makilala na nga tana makasasala kag maman-an na ang anang matuod nga kahimtangan. ²⁵ Magagwa ang mga likum nga nakatago sa anang tagipusoon. Dayon magaluhod tana sa pagsimba sa Dios nga nagakuon, "Matuod gid nga ang Dios rugya kaninyo."

Ang Matuod nga Pagsimba

²⁶ Ano kar-on ang dapat himoon, mga kabugtoan? Sa inyo nga pagtiriripon, may rugyan nga magakanta, may rugyan nga magatudlo, may rugyan nga magasaysay kang ginpahayag kana kang Dios, may rugyan nga magahambal sa lain nga sahi kang mga linggwahe, kag may rugyan nga magasaysay kang kahulogan kang ginahambal nga ria. Himoa ninyo ang tanan nga ria para sa pagparig-un kang iglesia. ²⁷ Kon may rugyan nga maghambal sa lain nga sahi kang mga linggwahe, tama run ang darwa ukon tatlo lang gid ang maghambal kag magbulus-bulus lang sanda, kag kinahanglan may rugyan nga magsaysay kang kahulogan kang andang ginapanghambal. ²⁸ Pero kon wara ti may makasaysay, maghipus run lang sanda, kag magpakighambal run lang sa andang kaugalingun kag sa Dios. ²⁹ Darwa ukon tatlo ang magpanagna, kag ang iba magpamati kag magbinag-binag kang andang ginapanghambal. ³⁰ Kar-on kon may rugyan sa mga nagapungko ang nakabaton kang mga pulong halin sa Dios, dapat maghipus ang nagahambal. ³¹ Tungud hay tanan kamo makapanagna nga bulus-bulus, agud to nga tanan kamo makatuon kag tanan man kamo maparig-un. ³² Ang mga nakabaton kang abilidad sa pagpanagna dapat makapugung kang anang kaugalingun, ³³ tungud hay ang Dios wara nagatugro kang kagamo kundi kalinung.

Kar-on, pareho kang mga nagakatabo sa pagtiriripon kang mga katawhan kang Dios sa tanan nga kaiglesiahanan, ³⁴ ang mga bayi dapat nga maghipus lang sa mga pagtiriripon. Tungud hay wara sanda ginatugotan nga maghambal, dapat magpasakup lang sanda, pareho kang ginakuon sa kasugoan. ³⁵ Kon may gusto sanda nga maman-an, magpamangkot sanda sa andang mga bana sa andang balay. Tungud hay makahuruya sa bayi ang maghambal sa iglesia.

³⁶ Basi kon nagahuna-huna kamo nga rugyan kaninyo maghalin ang pulong kang Dios? Ukon nagahuna-huna man kamo nga kamo lang ang nakabaton ka dya? ³⁷ Kon may rugyan kaninyo nga nagapaminsar nga tana sangka propeta kang Dios ukon may abilidad tana nga naghalin sa Balaan nga Ispirito, dapat na kilalahun nga ang akun mga ginasulat

kaninyo mga sugo kang Ginoo. ³⁸ Ang indi magkilala ka dya, indi man tana pagkilalahun.

³⁹ Gani kar-on, mga kabugtoan, tinguhai ninyo nga makapanagna, kag indi man ninyo pagpunggi ang maghambal sa lain nga sahi kang mga linggwahe.

⁴⁰ Pero himoa ninyo ang tanan nga mga butang sa nagakaigo kag husto nga paagi.

Ang Pagkabanhaw ni Cristo

15 Kar-on mga kabugtoan, gusto ko ipadumdum kaninyo ang Mayad nga Balita nga akun ginwali kaninyo, nga inyo ginbaton kag nangin sarandigan kang inyo pagtoo. ² Paagi sa dyang Mayad nga Balita nagakaluwas kamo, kon marig-un ang inyo pagpati sa mensahe nga akun ginbantala kaninyo, magluwas lang kon wara kamo ti gintoohan.

³ Tungud hay ginpaalinton ko kaninyo ang una sa mga pinakaimportante nga mga butang nga akun nabaton; nga si Cristo napatay tungud sa atun mga kasal-anan, suno sa nasulat sa kasulatan. ⁴ Ginlubung tana kag nabanhaw sa ikatlo nga adlaw, suno man dya sa nasulat sa kasulatan. ⁵ Nagpakita tana kay Pedro kag dayon sa napulo'g darwa ka mga apostoles.

⁶ Pagkatapos, sa sangka tion nagpakita man tana sa anang mga sumuronod nga sobra sa lima ka gatos, ang iba kananda patay run pero ang kalabanan buhi pa hasta tulad. ⁷ Nagpakita man tana kay Santiago kag dayon sa tanan nga mga apostoles.

⁸ Kang urihi run, nagpakita man tana kanakun. Ang akun halimbawa pareho kang lapsag nga natawo sa indi pa oras. ⁹ Tungud hay ako ang pinakabukun ti importante sa mga apostol, kag bukun ti takus nga tawgun nga sangka apostol tungud nga ginhingabot ko ang iglesia kang Dios. ¹⁰ Pero sa bugay kang Dios nangin apostol ako, kag ang anang kaluoy kanakun nangin mapuslanun gid. Mas duro ang akun nahimo sangsa kananda tanan. Pero ria bukun ti sa akun kaugalingun nga ikasarang, kundi tungud gid lang sa kaluoy kang Dios nga nagapahingkot kanakun. ¹¹ Gani, ako man ukon sanda, amo dya ang amun ginawali kag amo dya ang inyo gintoohan.

Ang Pagkabanhaw

¹² Kar-on, kon ginawali nga si Cristo nabanhaw halin sa mga minatay, andut haw nga ang iba kaninyo nagakuon nga indi pagbanhawun ang mga patay? ¹³ Kon matuod nga indi pagbanhawun ang mga patay, ti wara man e mabanhaw si Cristo! ¹⁴ Kag kon wara nabanhaw Cristo, kundi nga wara ti pulos ang amun ginawali kag wara man ti pulos ang inyo pagtoo.

¹⁵ Magluwas pa dyan karia, nagagwa lang nga kami mga butigun sa amun pagpamatuod nahanungud sa Dios tungud hay ginpahayag namun nga ginbanhaw

na si Cristo. Pero kon matuod nga indi na pagbanhawun ang mga patay, wara na man ginbanhaw si Cristo. ¹⁶ Tungud nga kon indi pagbanhawun ang mga patay, wara man nabanhaw si Cristo. ¹⁷ Kag kon wara nabanhaw si Cristo, ang inyo pagtoo wara ti pulos kag wara pa gihapon napatawad ang inyong mga kasal-anan. ¹⁸ Nagakahulogan man ria nga ang mga nagtoroo kay Cristo nga nagkaramatay nalaglag run. ¹⁹ Kon ang atun paglaum kay Cristo para lang sa kabuhi nga dya, kita gid ang makaluluoy sa tanan nga mga tawo sa kalibutan.

²⁰ Pero matuod gid nga nabanhaw si Cristo; tana ang una nga nabanhaw bilang pamatuod nga banhawun man ang mga nagkaramatay. ²¹ Paagi sa sangka tawo nag-abot ang kamatayun, sa amo man, paagi man sa sangka tawo pagabanhawun ang mga patay. ²² Ang tanan nga tawo magaagum kang kamatayun tungud sa kaangtanan kay Adan, sa amo man, ang tanan mabanhaw halin sa mga minatay tungud sa kaangtanan kay Cristo. ²³ Pero ang kada isara pagabanhawun suno sa natalana nga tion para kana. Si Cristo amo ang una nga nabanhaw; dayon sa tion kang anang pagbalik banhawun ang mga katawhan nga napasakup kana. ²⁴ Dayon magaabot run ang katapusan kang tanan; pagapierdihun ni Cristo ang tanan nga manugdumara, ang tanan nga may awtoridad kag tanan nga nagagahum, kag itugyan na ang paghari sa Dios nga Amay. ²⁵ Tungud hay kinahanglan nga maghari si Cristo hasta nga mapaampo na ang tanan na nga mga kaaway. ²⁶ Ang katapusan nga kaaway nga anang pagaranggaun amo ang kamatayun. ²⁷ Tungud hay ginakuon sa kasulatan, "Ipasakup kang Dios kana ang tanan nga mga butang." Pero wara dya nagakahulogan nga pati ang Dios nga nagpasakup kang tanan kay Cristo naabay man. ²⁸ Sa tapos nga napaidalum run ang tanan sa pagginahum ni Cristo, tana nga Anak mapaidalum man sa pagginahum kang Dios nga amo ang nagpasakup kang tanan nga butang kana, agud to nga ang Dios amo run ang magagahum sa tanan.

²⁹ Kar-on, ano ang pulos nga nagapabawtiso ang mga tawo para sa mga napatay? Kon indi pagbanhawun ang mga patay, ti andut nga nagapabawtiso pa ang mga tawo para sa mga patay? ³⁰ Kag kanamun tana, andut nga ginabutang namun ang amun kabuhi sa katalagman sa tanan nga oras? ³¹ Mga kabugtoan, wara ti adlaw nga wara ako nahamtang sa bi-bi kang kamatayun. Ginahambal ko dya tungud nga ginapabugal ko kamo tungud kang atun kaangtanan kay Cristo Jesus nga atun Ginoo. ³² Kon sa tawhanun nga katuyoan nagpakig-away ako rugya sa Efeso sa mga tawo nga pareho ka bangis sa mga sapat, ano nga pulos ang akun mabuul dyan karia? Kon indi lang man pagbanhawun ang mga patay, mas mayad pa nga

sundon run lang natun ang hurubatun nga, “Magpagusto kita kaun kag inum, tungud hay sa rum-an mapatay run kita.”

³³ Indi kamo magpaloko, “Ang pag-imaw sa mga tawo nga nagahimo kang malain, makaguba kang mayad nga batasan.” ³⁴ Magpaminsar run kamo kang igsakto kag bayai run ninyo ang pagpakasala. Ang iba kaninyo wara ti hinalung-ung nahanungud sa Dios; ginahambal ko dya agud mahuya kamo.

Ang Lawas kang Nabanhaw

³⁵ Pero may rugyan nga magapamangkot, “Paano banhawun ang mga patay? Ano nga klase ang andang lawas?” ³⁶ Mga buang-buang! Ang binhi nga ginpanggas indi manubo kon indi dya anay madunot. ³⁷ Kag ang inyo ginpanggas bukun ti ang puno run gid kundi nga binhi, mangin binhi man dya kang trigo ukon iba nga binhi kang tanum. ³⁸ Ang Dios ang nagatugro kang puno sa binhi suno sa anang pagbuut, kag ang kada binhi gintugroan na kang andang kaugalingun nga puno.

³⁹ Amo man ang lawas kang tanan nga nagakabuhi, wara dya nagaparareho; lain ang lawas kang tawo, lain man ang lawas kang mga sapat, lain man ang lawas kang mga pispis, kag lain man ang lawas kang mga isda.

⁴⁰ May langitnun nga lawas kag may kalibutanun man nga lawas, pero lain ang katahum kang langitnun nga lawas kag lain man ang katahum kang kalibutanun nga lawas. ⁴¹ Lain ang katahum kang adlaw, lain man ang katahum kang bulan, lain man ang katahum kang bituon; kag bisan pa gani ang mga bituon nagkalain-lain ang katahum.

⁴² Amo man karia kon banhawun run ang mga patay. Ang lawas nga ginlubung nagakadunot, pero ang lawas nga ginbanhaw indi run gid madunot hasta sano. ⁴³ Ang lawas nga ginlubung maraw-ay kag maluya, pero kon banhawun run mangin matahum dya kag mabaskug. ⁴⁴ Ang ginlubung nga lawas pisikal nga lawas, pero kon banhawun run dya mangin ispiritohanun nga lawas. Kon may pisikal nga lawas, may ispiritohanun man nga lawas. ⁴⁵ Pareho kang ginakuon sa kasulatan, “Ang una nga tawo nga si Adan gintuga kag gintugroan kang kabuhi.” Pero ang urihi tana nga Adan amo ang ispirito nga nagatugro kang kabuhi.

⁴⁶ Bukun ang ispiritohanun nga lawas ang una, kundi ang pisikal nga lawas kag dayon amo ang ispiritohanun nga lawas. ⁴⁷ Ang una nga tawo nga si Adan naghalin sa lupa tungud hay gintuga tana halin sa yab-ok, pero ang ikarwa tana nga Adan naghalin sa langit. ⁴⁸ Pareho kang una nga tawo nga naghalin sa lupa amo man karia ang mga tawo rugya sa lupa, pero ang mga tawo tana rugto sa langit pareho man kang

tawo nga naghalin sa langit. ⁴⁹ Kon paano nga kita nangin pareho kang tawo nga naghalin sa lupa, sa amo man magaabot ang tion nga mangin pareho man kita kang tawo nga naghalin sa langit.

⁵⁰ Mga kabugtoan, amo dya ang akun buut hambalun: ang atun lawas † nga dya indi makapakigbahin sa ginharian kang Dios, kag ang lawas nga nagadunot indi makaagum kang kabuhi nga wara ti katapusan.

⁵¹ Pamati kamo tungud hay may likum nga kamatuoran ako nga isugid kaninyo: kita tanan indi mapatay, pero tanan kita bag-ohon ⁵² sa hinali lang, sa sangka pisuk kang mata, sa pagtunog kang katapusan nga trumpeta. Tungud hay sa pagtunog kang trumpeta, banhawun ang mga patay kag indi run gid madunot ang andang lawas, kag kita tana nga buhi pa bag-ohon ang atun lawas. ⁵³ Tungud hay ang atun lawas nga dya nga madinurunton kinahanglan nga baylohan kang lawas nga indi run gid madunot, kag ang lawas nga dya nga nagakapatay baylohan kang lawas nga indi run gid mapatay. ⁵⁴ Gani kon ang lawas nga madinurunton mabaylohan run kang indi madunot, kag kon ang lawas nga may kamatayun mabaylohan kang lawas nga wara ti kamatayun, amo to kag matuman run ang ginakuon sa kasulatan, “Gindura run ang kamatayun; bug-os run gid ang kadarag-an!”

⁵⁵ “Kamatayun, sa diin run ang imong kadarag-an?”

Kamatayun, sa diin run ang imong sughud?”

⁵⁶ Ang sughud kang kamatayun amo ang kasal-anan, kag ang gahum kang sala nagahalin sa kasugoan.

⁵⁷ Pero salamat sa Dios nga amo ang nagtugro kanatun kang kadarag-an paagi sa atun Ginoong Jesu-Cristo.

⁵⁸ Gani mga pinalangga ko nga mga kabugtoan, magpakarig-un kamo kag indi gid malingkang sa inyo pagtoo. Magmapisan gid kamo pirme sa paghimo kang hirikoton nga gintugyan kaninyo kang Ginoo, tungud hay naman-an ninyo nga ang inyo pagpangabudlay para sa Ginoo may kapuslanan gid.

Bulig para sa mga taga-Judea

16 Kar-on, kon nahanungud tana sa inyo inugbulig sa mga katawhan kang Dios rugto sa Judea, himoa ninyo ang pareho sa akun ginakuon sa mga kaiglesiahanan sa Galacia. ² Kada adlaw kang domingo ang kada isara kaninyo magpain kang kantidad halin sa inyo kinitaan. Tiponon ninyo dya agud to nga sa pag-abot ko rugyan nakahanda run ang inyo inugbulig kag indi run kinahanglan nga mangolekta pa kamo. ³ Pag-abot ko rugyan sugoon ko ang mga tawo nga inyo napamatud-an nga masarigan sa pagdara kang inyo inugbulig sa Jerusalem kag tugroan ko kang sulat nga magapakilala kananda. ⁴ Pero kon kinahanglan

† sa Griego, kusug kag dugo

nga mag-agto man ako rugto, magaimaw run lang sanda kanakun.

Ang Plano ni Pablo

⁵ Maagto ako dyan kaninyo pagkahalin ko sa Macedonia, tungud hay gintuyo ko nga rugto mag-agi, ⁶ kag basi magtiner ako rugyan kaninyo kang malawid ukon indi gani magpaligad kang tagraramig rugyan, agud to nga mabuligan ninyo ako sa akun pagbyahe kon sa diin man ako maagto. ⁷ Indi ko gusto nga mag-agi lang rugyan kaninyo kang makadali, kundi gusto ko nga magtiner rugyan kaninyo kang malawid, kon itugot kang Ginoo.

⁸ Pero matiner anay ako rugya sa Efeso hasta sa adlaw kang Pentecostes, ⁹ tungud nga bahul ang kahigayonan nga mag-uswag ang hirikoton rugya bisan pa nga duro ang mga nagakontra.

¹⁰ Kon mag-abot rugyan si Timoteo, abi-abihun ninyo tana ka mayad agud to nga mapahamtang ang anang baratyagun, tungud nga tana pareho man kanakun nga nagahimo kang hirikoton kang Ginoo. ¹¹ Sigurohon ninyo nga wara ti bisan sin-o kaninyo nga magpakanaba kana. Buligan ninyo tana nga mapahamtang ang anang buut sa anang pagbyahe agud to nga makabalik tana rugya kanakun, tungud hay ginapaabot ko tana imaw kang mga isigka-tumuluo.

¹² Kon nahanungud tana sa atun bugto nga si Apolos, ginapangabay ko gid tana nga mag-agto rugyan kaninyo imaw kang iba pa nga mga isigka-tumuluo. Pero indi pa tana gusto nga mag-agto rugyan sa kadya nga mga tinion. Maagto lang tana rugyan ugar-ing kon may kahigayonan.

Katapusan nga mga Bilin

¹³ Magmabinantayun kamo pirme kag magpakarigun sa inyo pagtoo, magpakaisug man kamo kag mag-

pakabakud. ¹⁴ Bisan ano ang inyo ginahimo, himoa ninyo ria tungud kang paghigugma.

¹⁵ Mga kabugtoan, naman-an ninyo nga si Stefanos kag ang anang panimalay amo ang una nga nangin tumuluo sa Acaya kag gintugyan nanda ang andang kaugalingun sa pag-alagad sa mga katawhan kang Dios. Ginapangabay ko kamo, ¹⁶ nga magpasakup sa pareho kananda kag sa mga kaimaw nanda nga nagahimo kang hirikoton kag nagapangabudlay.

¹⁷ Nalipay gid ako kang pag-abot nanday Stefanos, Fortunato kag Acaico, tungud hay ginhimo nanda ang wara ninyo mahimo tungud gani nga wara kamo rugya. ¹⁸ Nagtugro sanda kang kalipay kanakun kag amo man kaninyo. Ang mga tawo nga pareho kananda dapat tugroan kang bahul nga importansya.

¹⁹ Ang mga kaiglesiahanan sa probinsya kang Asya nagapangamusta rugyan kaninyo. Si Aquila kag si Priscila kag ang iglesia nga nagatipon sa andang balay tinagipusoon gid nga nagapangamusta kaninyo, tungud nga pareho man ninyo sanda nga may kaangtanan sa Ginoo. ²⁰ Ang tanan nga mga isigka-tumuluo rugya nagapangamusta kaninyo.

Magkamustahanay kamo tanan dyan bilang magbugto kay Cristo. †

²¹ Kag kar-on ako run gid mismo si Pablo ang nagsulat: Kamusta kamo tanan.

²² Ang sin-o man nga wara nagahigugma sa Ginoo, sumpaun gid tana.

Ginoo, balik run! ††

²³ Kabay pa nga maaguman ninyo ang bugay ni Ginooong Jesus.

²⁴ Ginapalangga ko kamo tanan tungud kang atun kaangtanan kay Cristo Jesus. Amen. ‡

† sa Griego; magkamustahanay kamo nga may balaan nga haruk †† sa Griego, Marana tha ‡ sa iba nga mga sinulat wara ti Amen

2 Corinto

1 Ako si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-un kang Dios, kag si Timoteo nga atun bugto kay Cristo, nagapangamusta kaninyo nga iglesia kang Dios rugyan sa Corinto, kag sa tanan nga katawhan kang Dios sa bug-os nga probinsya kang Acaya.

² Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Pagpasalamat sa Dios

³ Darayawun gid ang Dios kag Amay kang atun Ginoong Jesu-Cristo. Maluloy-on tana nga Amay, kag Dios nga amo ang ginahalinan kang tanan nga paglipay. ⁴ Ginalipay na kita sa tanan natun nga kabudlayan, agud to nga malipay man natun ang iba sa andang mga kabudlayan paagi sa kalipay nga atun nabaton halin kana. ⁵ Tungud hay naaguman man namun ang duro nga mga pag-antos ni Cristo, sa amo man naaguman namun ang tuman nga kalipay nga halin kay Cristo. ⁶ Kon nagaantos kami, dya para sa inyo kalipay kag kaluwasan. Kag kon ginalipay kami, dya para sa inyo kalipay agud to nga mabatas ninyo ang mga pag-antos nga inyo ginaagum pareho kang kanamun. ⁷ Gani ang amun paglaum kaninyo indi gid matiung, tungud hay naman-an namun nga kon paano nga kaimaw namun kamo sa amun pag-antos, sa amo man kaimaw man namun kamo sa amun kalipay.

⁸ Mga kabugtoan, gusto namun nga maman-an ninyo ang amun mga inagihan nga kalisud sa probinsya kang Asya. Ang mga pag-antos nga amun inagihan tama gid ka budlay kag haros indi namun masarangan, kag naduraan run kami kang paglaum nga mabuhi pa. ⁹ Abi namun nag-abot run ang amun katapusan. Pero natabo gali to agud to nga indi kami magsarig sa amun kaugalingun kundi sa Dios nga amo ang nagabanhaw kang mga patay. ¹⁰ Ginluwas na kami sa pat-ud nga kamatayun kag pagaluwasan na pa gid kami. Nagalaum gid kami kana nga padayon na kami nga pagaluwasan. ¹¹ Buligan man ninyo kami paagi sa inyo pangamuyo agud to nga duro ang magapasalamat para kanamun tungud kang pagpakamayad nga amun nabaton bilang sabat sa duro nga mga pangamuyo.

Ang Pagbag-o ni Pablo kang Anang Plano

¹² Gani amo dyaay ang amun ginapabugal: ang amun konsensya nagapamatuod nga nagkabuhi kami nga tampad kag sinsero sa atubang kang tanan nga mga tawo, kag ilabi run gid kaninyo. Nahimo namun dya paagi sa bugay kang Dios kag indi sa kalibutanun nga kaaram. ¹³ Wara kami nagasulat kaninyo kang indi ninyo mabasa kag maintiendihan. Nagalaum ako nga mahangpan ninyo kami kang bug-os, ¹⁴ bisan pa nga wara pa gid ninyo kami mahangpan kang bug-os. Sa adlaw nga mag-abot si Ginoong Jesus mapabugal ninyo kami kag kamo man mapabugal namun.

¹⁵ Tungud sa bahul nakun nga pagsarig, nagplano ako anay nga magbisita una rugyan kaninyo agud to nga doble nga pagpakamayad ang inyo maagum. ¹⁶ Nagplano ako nga mag-agi rugyan kaninyo sa akun pag-agto sa Macedonia, kag sa pagabalik ko halin rugto maagi ako liwan rugyan agud to nga mabuligan ninyo ako sa akun pag-agto sa Judea. ¹⁷ Kar-on, kon amo dya ang akun plano nagakahulogan bala dya nga indi masarigan ang akun ginahambal? Kon maghimo ako kang plano nagabag-o bag-o ayhan dya pareho kang ginahimo kang mga tawo sa kalibutan nga nagakuon nga "Huid" pero burubuhay "Indi?" ¹⁸ Pareho nga ang Dios masarigan, ang amun pulong kaninyo bukun ti "Huid" kag "Indi." ¹⁹ Tungud hay si Jesu-Cristo nga Anak kang Dios, nga ginawali namun nanday Silas kag ni Timoteo kaninyo, bukun ti "Huid" kag "Indi," sa baylo, masarigan gid tana sa anang ginpanghambal. ²⁰ Tana ang katumanan kang tanan nga ginpromisa kang Dios. Paagi kana makahambal kita kang "Amen," para sa kahimayaan kang Dios. ²¹ Ang Dios amo ang nagparig-un kanatun paagi sa atun kaangtanan kay Cristo, kag tana man ang nagpili kanatun. ²² Ginselyohan na kita kag ginbutang na ang anang Ispirito sa atun tagipusoon bilang pasiguro kanatun.

²³ Ang Dios ang akun manugpamatuod, nga wara ako mag-agto rugyan sa Corinto tungud gani nga indi ko gusto nga masakitan kamo. ²⁴ Indi kami gusto nga pangunahan kamo sa inyo pagtoo, tungud hay marigun run ang inyo pagtoo, gusto lang namun nga buligan kamo agud mangin malipayun kamo.

2 Tungud hay nagpamat-ud ako nga indi run lang mag-agto rugyan kaninyo kon masakitan lang

man ang inyo baratyagun. ² Tungud hay kon masakit ko ang inyo baratyagun, sin-o run lang bay ang matugro kang kalipay kanakun? Wara ti iba kundi kamo nga akun ginpasakit ang baratyagun. ³ Amo ria ang kabangdanan kon andut nagsulat anay ako kaninyo, agud to nga kon mag-agto ako rugyan indi magsakit ang akun buut kaninyo nga amo raad ang dapat magtugro kang kalipay kanakun. Tungud hay nagapati ako nga kon malipay ako, malipay man kamo tanan. ⁴ Pagsulat ko kato anay kaninyo, natublag gid kamayad ang akun baratyagun kag nasubuan gid ako kag nagahiribiun kamayad. Indi ko gusto nga magsakit ang inyo baratyagun, kundi gusto ko nga maman-an ninyo kon daw ano ko gid kamo ka palangga.

Patawara Ninyo ang Nakasala

⁵ Kar-on, kon nahanungud tana sa tawo nga to nga nakasala, bukun lang ako ang anang gintugroan kang kasubu kundi kamo man, pero bukun ti tanan kamo. Ginhambal ko dya tungud indi ko gusto pasobrahan. ⁶ Pero tama run ang silot nga gintugro kana kang karak-an kaninyo. ⁷ Pero kar-on tana, patawara ninyo tana kag parig-unun ang anang baratyagun, agud to nga indi masobrahan ang anang kasubu nga ginabatyag kag maduraan kang paglaum. ⁸ Gani ginapangabay ko kamo nga ipabatyag ninyo kana nga ginapalangga ninyo tana. ⁹ Amo dya ang kabangdanan nga nagsulat ako kaninyo, tungud hay gusto ko maman-an kon bala masarigan kamo sa pagtuman kang tanan nga butang. ¹⁰ Ang sin-o man nga ginapatawad ninyo, ginapatawad ko man. Tungud hay ang ginapatawad ko, kon may rugyan gid man ako nga ginapatawad, ginapatawad ko sa atubang ni Cristo para gid lang kaninyo, ¹¹ agud to nga indi kita madaug ni Satanas, tungud hay naman-an natun kon ano ang anang mga padihut.

Si Pablo sa Troas

¹² Kang pag-agto ko sa Troas sa pagwali kang Mayad nga Balita nahanungud kay Cristo, gintugroan ako kang Ginoo kang kahigayonan nga maghimo kang anang hirikoton rugto. ¹³ Pero indi mapahamtang ang akun baratyagun tungud hay wara ko makita si Tito rugto nga akun bugto kay Cristo. Gani naglisensya ako sa mga tumuluo rugto nga mapanaw kag mag-agto sa Macedonia.

Kadarag-an paagi kay Cristo

¹⁴ Salamat sa Dios nga tungud sa atun kaangtanan kay Cristo tana ang pirme nagapangulo kanatun sa parada kang kadarag-an. Paagi kanatun ginapalapnag kang Dios sa bisan sa diin nga lugar ang nahanungud kay Cristo nga daw pareho kang pahamot. ¹⁵ Tungud

hay daw pareho kita kang pahamot nga halad ni Cristo para sa Dios nga madapgan kang mga tawo nga nagakaraluwas, kag pati kang mga tawo nga nagakalaglag. ¹⁶ Sa mga tawo nga nagakalaglag, ang dapug na ka dya nagadara kang kamatayun kananda; pero sa mga tawo tana nga nagakaraluwas, ang dapug na ka dya nagadara kang kabuhi kananda. Ti, sin-o kar-on ang makasarang kang dya nga buruhatun? ¹⁷ Bukun kami ti pareho kang iba nga ginagamit nanda ang pulong kang Dios para makakwarta. Sa baylo, bilang pinadara kang Dios kag surugoon ni Cristo, sa anang prisensya tuduk sa amun tagipusoon ang amun pagpangwali kang anang mga mensahe.

Ang Bag-o nga Paagi sa Pagparapit sa Dios

3 Basi abi ninyo ginapadayaw liwan namun ang amun kaugalingun. Pareho kang iba, kinahanglan pa bala namun kang sulat nga rekomendasyon para kaninyo ukon halin kaninyo? ² Kamo mismo ang amun sulat nga nasulat sa amun tagipusoon, nga makita kag mabasa kang tanan. ³ Maathag nga ang inyo halimbawa sulat nga naghalin kay Cristo nga ginpadara paagi kanamun, kag ang gin-gamit sa pagsulat bukun ti tinta kundi ang Ispirito kang Dios nga buhi, kag wara man dya ginsulat sa tapan nga bato kundi sa tagipusoon kang tawo.

⁴ Makahambal kami ka dya tungud hay bahul ang amun pagsarig sa Dios paagi kay Cristo. ⁵ Bukun ti kuon nga may ikasarang kami sa dya nga mga buruhatun. Ang Dios amo ang nagtugro kanamun kang ikasarang nga mahimo namun dya tanan. ⁶ Tana ang nagatugro kanamun kang ikasarang nga mangin alagad kang bag-o nga kasugtanan. Ang kasugtanan nga dya wara naghalin sa nasulat nga kasugoan kundi sa Balaan nga Ispirito. Tungud hay ang nasulat nga kasugoan nagadara kang silot nga kamatayun, pero ang Balaan nga Ispirito tana nagatugro kang kabuhi.

⁷ Ang kasugoan ginsilsil sa tapan nga bato, kag ang himaya kang Dios napahayag kang pagtugro na ka dya kay Moises. Ang mga Israelinhun indi run makaturuk sa pungyahun ni Moises tungud nga tuman gid dya ka makasirilaw bisan pa nga nagaamat-amat lang man ka dura. Kar-on, kon ang kasugoan nga nagadara kang silot nga kamatayun, kang pagtugro na ka dya ginpakita na ang anang himaya, ⁸ mas sobra pa gid ka makasirilaw ang ipakita na nga himaya sa hirikoton kang Balaan nga Ispirito. ⁹ Kon may himaya ang kasugoan nga nagadara kang silot nga kamatayun, sobra pa gid rugyan karia ang himaya kang hirikoton nga ginapakamatarung kang Dios ang tawo. ¹⁰ Sa pagkamatuod, ang himaya kang kasugoan kauna nadura run tungud nga nalampuwasan dya kang himaya kang bag-o nga kasugtanan. ¹¹ Tungud hay kon

ang kasugoan nga umalagi lang may himaya, sobra pa rugyan karia ang himaya kang bag-o nga kasugtanan nga nagapabilin sa wara ti katapusan.

¹² Tungud sa amun paglaum nga dya, wara gid kami nagakahadluk sa pagpanugid. ¹³ Bukun kami ti pareho ni Moises nga nagtabon kang anang pungyahun agud to indi makita kang mga Israelinhun nga nagaamat-amat ka dura ang kasanag sa anang pungyahun.

¹⁴ Pero mga awut gid ang andang mga ulo; hasta gani sa tulad kon basahun ang daan nga kasugtanan, daw pareho lang nga may nagatabon man gihapon sa andang panghuna-huna. Mahukas lang ang nagatabon nga ria kon ang sangka tawo may kaangtanan kay Cristo. ¹⁵ Bisan hasta gani sa tulad may nagatabon gihapon sa andang panghuna-huna sa tion nga ginabasa ang kasugoan ni Moises. ¹⁶ Pero ang nagatabon nga ria mabuul lang kon magdangup ang tawo sa Ginoo. ¹⁷ Kar-on, ang ginatumud rugya nga Ginoo amo ang Balaan nga Ispirito, kag kon sa diin ang Ispirito kang Ginoo rugyan ang kahilwayan. ¹⁸ Kag kita tanan nga wara run ti may nagatabon sa atun pungyahun, makita kanatun ang himaya kang Ginoo. Kag ang himaya nga ria naghalin sa Ginoo, nga amo ang Balaan nga Ispirito, kag amo dya ang nagapanghikot nga magdugang ang atun pagbag-o hasta nga mangin kaangay kita sa atun mahimayaun nga Ginoo.

Marahalun nga Butang sa Sulud kang Kuron

4 Tungud sa kaluoy kang Dios, gintugyanan na kami kang dya nga buruhatun, gani nga wara kami nagakaluya. ² Gintalikdan namun ang makahuruya nga mga butang nga ginahimo sa sekreto. Wara namun ginadayaan ang mga tawo ukon ginatiko ang pulong kang Dios. Sa baylo, sa atubang kang Dios hayag namun nga ginasugid ang kamatuoran, kag tungud ka dya kabigun kang mga tawo sa andang konsensya nga mga mayad kami. ³ Pero kon ang mayad nga balita nga amun ginawali natabonan sa gihapon, natabonan dya sa mga tawo nga nagapaagto sa kalaglagan. ⁴ Ang mga tawo nga wara nagatoo, ginbulag ang andang panghuna-huna kang nagapakadios sa kalibutan nga dya agud to nga indi nanda makita ang kasanagan nga naghalin sa Mayad nga Balita nahanungud sa pagkamahimayaun ni Cristo, nga amo ang laragway kang Dios. ⁵ Tungud hay wara namun ginawali ang amun kaugalingun kundi si Jesu-Cristo nga amo ang Ginoo, kag kami tana mga alagad ninyo tungud gid lang kay Jesus. ⁶ Tungud hay ang Dios mismo nga nagkuon, "Magsiga ang kasanag sa kadulum!" tana man ang nagtugro kang kasanag sa amun tagipusoon agud mahangpan namun ang himaya kang Dios nga makita kay Cristo.

⁷ Pero kami pareho gid lang sa kuron nga ginbutangan kang ispiritohanun nga manggad nga dya, agud mapakita nga ang indi matupungan nga gahum sa Dios maghalin kag bukun kanamun. ⁸ Pirme kami nagantos kang mga kabudlayan sa diin man kami mag-atubang, pero wara gid kami mapierde. Kon kaisa indi kami kamaan kang amun himoon, pero wara gid kami maduraan kang paglaum. ⁹ Ginahingabot kami, pero wara gid kami ginpabay-an. Ginasakit kami, pero buhi pa sa gihapon. ¹⁰ Pirme kami nabutang sa peligro kang kamatayun pareho kang natabo kay Jesus, agud nga paagi sa amun lawas mapahayag sa tanan ang kabuhi ni Jesus. ¹¹ Samtang buhi kami pirme kami nabutang sa peligro kang kamatayun tungud gid lang kay Jesus, agud to nga paagi sa amun lawas nga mamaratyun mapahayag ang kabuhi ni Jesus. ¹² Gani, pirme lang kami nagapangatubang kang kamatayun, pero ang resulta na ka dya amo nga nakaagum kamo kang kabuhi.

¹³ Ginakuon sa kasulatan, "Nagatoo ako, gani nga nagahambal ako." Sa amo man karia nga pagtoo, nagahambal kami tungud nga nagatoo kami. ¹⁴ Tungud hay naman-an namun nga ang Dios nga nagbanhaw kay Ginoong Jesus amo man ang magabanhaw kanamun tungud kang amun kaangtanan kay Jesus, kag pagadarhun na kami kaimaw ninyo sa anang prisensya. ¹⁵ Ang tanan namun nga ginaagyan para gid lang sa inyo kaaraydan, agud to nga samtang nagaduro ang mga tawo nga nagaagum kang bugay kang Dios, magaduro man ang mga tawo nga nagapasalamat kana para sa kahimayaan kang Dios.

Pagkabuhi paagi sa Pagtoo

¹⁶ Gani nga wara kami nagakaluya. Bisan pa nga ang amun lawas nagaamat-amat luya, ang amun ispirito tana padayon nga nagabakud adlaw-adlaw. ¹⁷ Ang mga kabudlayan nga amun ginaantos umalagi lang kag indi gid mabug-at, kag dya indi gid makatumbas sa himaya nga indi matupungan kag wara ti katapusan nga ginatigana kang Dios kanatun. ¹⁸ Tungud hay wara kami nagalantaw sa mga butang nga makita rugya sa kalibutan, kundi sa mga butang nga indi makita. Tungud hay ang mga butang nga makita umalagi lang, pero ang mga butang tana nga indi makita magapadayon hasta sa wara ti katapusan.

5 Tungud hay naman-an natun nga ang atun lawas nga dya daw pareho kang balay nga atun ginaiastaran rugya sa kalibutan. Kon maguba gani dya turoan kita kang Dios kang iristarang rugto sa langit nga tana mismo ang naghimo kag bukun ti tawo. Dya nga iristarang indi gid maguba hasta sa wara ti katapusan. ² Sa tulad, sa balay nga atun ginaistaran rugya sa kalibutan nagaugayung kita kag nagahandum nga

makaistar run sa iristaran rugto sa langit, ³ agud to nga kon masuksok run natun ria, indi makita nga hublas kita. ⁴ Samtang rugya pa kita sa kalibutanun nga lawas nga dya, nagaugayung kita tungud kang mga kabudlayan. Indi tungud nga gusto natun nga madura ang dya nga lawas, kundi tungud nga gusto natun nga maislan kang bag-o nga lawas, agud to nga ang lawas nga dya nga mapatay mailisan kang lawas nga indi mapatay. ⁵ Ang Dios amo ang nag-aman kanatun para sa dya nga mga butang, kag tana ang nagtugro kang Balaan nga Ispirito bilang pasiguro kanatun.

⁶ Gani pirme mabakud ang amun baratyagun; naman-an namun nga samtang nagakabuhi pa kami sa lawas nga dya marayu pa kami sa Ginoo. ⁷ Tungud hay nagakabuhi kami paagi sa pagtoo kag indi suno sa amun makita. ⁸ Mabakud ang amun baratyagun, kag mas gusto pa namun nga bayaan ang dya nga lawas kag mangin kaimaw kang Ginoo. ⁹ Amo gani nga bisan pa nga rugya kami sa lawas nga dya ukon kaimaw kang Ginoo rugto, ginatinguhaan gid namun nga mapahamuut tana. ¹⁰ Tungud hay tanan kita magapan-gatubang gid kay Cristo para nga hukman na, agud to nga ang kada isara kanatun magabaton kang balus suno sa atun hinimoan, mayad man ukon sayud samtang nagakabuhi pa kita rugya sa kalibutan.

Makapanumbalik kita sa Dios paagi kay Cristo

¹¹ Gani tungud nga naman-an namun kon ano ang pagkahadluk sa Ginoo, ginatinguhaan namun nga haylohon ang mga tawo nahanungud sa kon sin-o gid kami. Naman-an kang Dios ang amun pagkatawo, kag nagasarig ako nga kilala man ninyo kami sa bug-os ninyo nga panghuna-huna. ¹² Wara namun liwan ginapadayaw ang amun kaugalingun, kundi gusto lang namun kamo tugroan kang rason nga mapabugal ninyo kami, agud to nga kamaan kamo kon paano magsabat sa mga tawo nga nagadayaw lang kang mga butang nga makita kag bukun ang sa sulud kang tagipusoon. ¹³ Kon mga buang gid man kami, ang amun ginahimo para sa Dios; kag kon husto ang amun paminsarun, para dya sa inyo kaaraydan. ¹⁴ Ang paghigugma ni Cristo nagagahum kanamun, tungud hay naman-an run gid namun nga napatay ang isara para sa tanan, gani ang tanan napatay. ¹⁵ Napatay tana para sa tanan, agud to nga ang mga tawo nga buhi indi run magkabuhi para sa anda kaugalingun, kundi para kana nga napatay kag nabanhaw para kananda.

¹⁶ Umpisa ka dya, wara run kami nagahusga sa bisan kay sin-o suno sa tawhanun nga pamaagi. Bisin pa nga kato anay ginhusgaran man namun si Cristo suno sa tawhanun nga pamaagi, pero tulad wara run.

¹⁷ Gani, ang bisan sin-o nga may kaangtanan kay

Cristo bag-o run tana nga tinuga. Wara run ang anang daan nga pagkatawo, kag nagbag-o run ang tanan kana. ¹⁸ Ang tanan nga dya ginahimo kang Dios, nga paagi kay Cristo mapanumbalik na ang atun relasyon kana, kag gintugroan na kami kang buruhatun sa pagpanumbalik kang relasyon kang mga tawo kana.

¹⁹ Ang buut namun hambalun amo nga ginpanumbalik run kang Dios ang relasyon kang mga tawo kana paagi kay Cristo, kag wara na run ginadumdum ang andang mga kasal-anan, kag kami amo ang anang gintugyanan sa pagpalapnag kang dya nga mensahe nahanungud sa pagpanumbalik nga dya.

²⁰ Gani kami mga embahador ni Cristo, kag paagi kanamun nagapangabay ang Dios kaninyo. Nagapangabay kami kaninyo sa ngaran ni Cristo nga magpanumbalik run kamo sa Dios! ²¹ Ang buut namun hambalun amo nga ginpakamatarung kang Dios ang tawo paagi kay Cristo, kag wara na run ginadumdum ang andang mga kasal-anan, kag kami amo ang anang gintugyanan sa pagpalapnag kang dya nga mensahe nahanungud sa pagpakamatarung.

6 Gani, bilang mga kaimaw kang Dios sa anang hirikoton, nagapangabay kami kaninyo nga indi ninyo pagkabiga nga wara ti pulos ang bugay kang Dios. ² Tungud hay sa kasulatan nagkuon ang Dios, "Sa nagakaigo nga tion ginpamatian ko ikaw, kag sa adlaw nga pagaluwasun kamo ginbuligan ko ikaw."

Pamati kamo! Kadya run gid ang nagakaigo nga tion; kadya run gid ang adlaw kang kaluwasan.

³ Indi kami gusto nga ang amun hirikoton pagakabigun nga sayup. Tungud kadya nagatinguha gid kami nga indi namun matugroan kang rason ang bisan sin-o nga magpinsar nga ang amun hirikoton sangka kasandaran. ⁴ Sa baylo, sa tanan namun nga ginahimo, ginapakita gid namun nga kami mga alagad kang Dios, paagi sa tuman nga pagbatas kang mga kabudlayan, kasakit, kag kalisdanan. ⁵ Nakaagi kami hanot, ginpriso, ginpulihan kang mga tawo. Nakaagi man kami patay-patay ka obra, wara ti turog-turog kag wara ti kaun-kaun. ⁶ Nagkabuhi kami kang limpyo nga pagkabuhi, may kaaram nahanungud sa kamatuoran, mapinasensyahun, kag maalwan. Ginpakita namun nga ang Balaan nga Ispirito amo ang nagatuytoy kanamun, kag ang amun paghigugma sa amun isigka-tawo tuduk gid sa tagipusoon. ⁷ Kon ano ang matuod amo ang amun ginawali kag ginabuligan kami kang Dios paagi sa anang gahum. Ang paghimo kang anang kabubut-un amo ang amun armas sa pag-atake kag sa pagdipensa kang amun kaugalingun. ⁸ Sa amun nga pag-alagad sa Ginoo, nakaagi kami nga ginpadunggan kag gintamay, gindayaw kag ginpasipalahan. Ginakabig kami kang mga tawo nga mga impostor, pero kamatuoran ang amun ginasugid. ⁹ Wara kami ginaki-

lala kang iba, pero ang matuod kilala kami kang tanan. Pirme kami nabutang sa bi-bi kang kamatayun, pero buhi pa man kami hasta tulad. Pirme kami ginahingabot, pero wara kami napatay. ¹⁰ May mga tion nga nagakasubu kami, pero nagakalipay man kami sa gihapon. Mga imol kami, pero duro ang amun ginapamangaranun. Wara kami ti amun nga pagkabutang, pero ang matuod rugya kanamun ang tanan.

¹¹ Kamo nga mga taga-Corinto, wara ti lipud-lipud ang amun paghambal kaninyo; tuduk gid sa amun tagipusoon ang amun pagpalangga kaninyo. ¹² Wara kami nagkulang sa amun pagpalangga kaninyo, kundi kamo tana ang nagkulang sa inyo paglangga kanamun. ¹³ Ginahambalan ko kamo nga daw akun mga kabataan, palanggaa man ninyo ako kang tuduk sa inyo tagipusoon pareho kang akun ginahimo kaninyo.

Indi kamo Magpakig-imaw sa mga Wara Nagatoo

¹⁴ Indi gid kamo magpakig-imaw sa mga wara nagatoo kay Jesus. Pwede haw magpakig-imaw ang matarung sa malain? Pwede haw magpakig-imaw ang kasanag sa kadulum? ¹⁵ Pwede haw magsugtanay si Cristo kag si Satanas? Pwede bala maghirituhog ang tumuluo kag ang bukun ti tumuluo? ¹⁶ Ano ang kaang-tanan kang templo kang Dios sa mga dios-dios? Tungud hay kita amo ang templo kang buhi nga Dios, pareho kang ana ginkuon,

“Magaistar ako kananda
kag magaimaw kananda.
Ako ang mangin Dios nanda,
kag sanda mangin akun mga katawhan.”

¹⁷ Gani nagkuon ang Ginoo,
“dapat magparayu kamo
kag magbulag sa mga tawo nga wara nagatoo
kanakun.

Indi kamo magpakigbahin sa bisan ano nga mahigku nga mga butang,

kag pagabatonon ko kamo.
¹⁸ Kag ako mangin inyo Amay,
kag kamo mangin akun mga kabataan nga laki kag bayi,
amo dya ang kuon kang Ginoo nga makagagahum.”

7 Mga pinalangga ko, tungud kang mga saad nga dya kanatun, dapat limpyohan run natun ang atun kaugalingun sa tanan nga makadagta sa atun lawas kag ispirito. Tinguhaan natun nga mangin himpit ang atun pagkabalaan nga may kahadluk sa Dios.

Ang Kalipay ni Pablo

² Batona ninyo kami sa inyo tagipusoon. Wara kami ti may ginhimo nga malain sa bisan kay sin-o. Wara man kami ti may ginpakalain kag wara man kami nam-

intaha sa bisan kay sin-o. ³ Wara ko ginahambal dya para husgaran kamo, tungud hay pareho kang akun ginkuon anay, palangga gid namun kamo kag magaanongay gid kita sa kabuhi man ukon sa kamatayun. ⁴ Bahul gid ang akun pagsarig kaninyo kag ginapabugal ko gid kamo. Bisan tama gid ka budlay ang amun ginaagihan, marig-un man gihapon ang akun baratyangun, kag tuman gid ang akun kalipay.

⁵ Tungud hay bisan kang pag-abot namun sa Macedonia wara gid kami ti pahuway; bisan diin kami magatubang puro lang kabudlayan ang amun ginaagihan. Ginatublag kami kang mga nagakontra kanamun kag ginatublag man kami kang amun kahadluk. ⁶ Pero ang Dios nga amo ang nagaparig-un kang baratyangun kang mga nagakasubu amo ang naglipay kanamun paagi sa pag-abot ni Tito. ⁷ Bukun lang ang anang pag-abot ang nagtugro kang kalipay kanamun kundi ang ana man ginsugid nga paglipay ninyo kana. Ginsugidan na man kami nga nahidlaw kamo kanakun kag nagakasubu kamo sa mga natabo, kag handa gid kamo sa pag-apin kanakun, gani nga mas malipayun run gid ako sa tulad.

⁸ Bisan pa nga ginpasubu kamo kang akun sulat, wara ako nangusul nga ginsulat ko to. Kang una matuod nangusul ako tungud hay naman-an ko nga nagkasubu kamo, pero sa wara lang gid magbuhay. ⁹ Pero tulad, malipayun ako, indi tungud nga nagkasubu kamo, kundi tungud nga ang inyo kasubu nagresulta kang inyo paghinulsul. Ang kasubu nga ria gintugot kang Dios, gani bukun ti malain ang amun ginahimo kaninyo. ¹⁰ Tungud hay ang kasubu nga gintugot kang Dios nagresulta sa paghinulsul kang tawo kag dya nagaresulta pa gid sa andang kaluwasan, kag wara ti dapat kangusulan dyan karia. Pero ang kalibutanun tana nga kasubu nagaresulta kang kamatayun. ¹¹ Lantawa ninyo kon ano ang nangin bunga kang kasubu nga dya nga gintugot kang Dios sa inyo kabuhi. Nangin maukud kamo sa pagpakita nga wara kamo ti sala. Nagakaugut kamo sa nakahimo kang sala, kag nahadlukan kamo sa mangin resulta na karia. Nagakalangkag kamo nga makita ako, kag nangin maukud kamo sa pagsunod sa akun mga sugo, kag ginsilotan ninyo ang nakasala. Sa tanan nga butang ginpakita ninyo nga wara gid kamo ti sarabtun sa mga bagay nga ria.

¹² Gani, bisan pa nga nagsulat ako kaninyo, bukun to para sa tawo nga nakahimo kang sala ukon sa ginhi-moan kang sala, kundi agud to nga sa atubang kang Dios mapahayag kaninyo kon daw ano ninyo kami ka palangga. ¹³ Gani nga nagrig-un ang amun baratyangun.

Kag luwas pa dyan karia, nadugangan pa gid ang amun kalipay kang makita namun nga nalipay si Tito, tungud hay napahamtang run ang anang baratyangun

tungud kaninyo. ¹⁴ Ginpabugal ko kamo kana, kag wara man ako mahuy-an. Pareho nga matuod ang tanan nga amun ginhambal nahanungud kaninyo, napamatud-an gid ni Tito nga matuod ang amun pagpabugal kaninyo kana. ¹⁵ Kag nagdugang pa gid ang anang pagpalangga kaninyo kada madumduman na nga ginatuman ninyo ang anang mga ginakuon kaninyo, kag amo man ang inyo pagbaton kana nga may pagtahod kag pagpalangga. ¹⁶ Nagakalipay gid ako tungud hay masarigan ko run gid kamo sa tanan nga butang.

Kon Paano Magbinuligay ang mga Cristohanun

8 Mga kabugtoan, gusto namun ipamaan kaninyo kon ano ang nahimo kang bugay nga gintugro kang Dios rugto sa mga kaiglesiahanan sa Macedonia. ² Bisan nga nag-agum sanda kang pagtiraw tungud kang tuman nga kabudlayan nga andang inagihan, sobra man angud ang andang kalipay, kag bisan tam-an gid sanda ka imol, maalwan man gihapon sanda sa pagtugro. ³ Tungud hay makapamatuod ako kaninyo nga ang andang pagtugro indi lang suno sa andang masarangan kundi sobra pa, kag ginhimo nanda dya kang kinabubut-un. ⁴ Nagpangabay sanda kag nagpakitluoy kanamun nga tugroan sanda kang kahigayonan nga makabulig sa mga katawhan kang Dios. ⁵ Kag dya sobra pa sa amun ginapaabot, tungud hay una, gintugyan nanda ang andang kaugalingun sa Ginoo kag dayon suno sa kabubut-un kang Dios gintugyan man nanda ang andang kaugalingun kanamun. ⁶ Gani ginpangabay namun si Tito nga amo ang nagumpisa kang dya nga buruhatun nga taposon na kag buligan kamo nga mabug-os ninyo ang inyo mayad nga ginahimo. ⁷ Bugana gid kamo sa tanan nga butang: sa pagtuo, sa paghambal, sa kaaram, sa pagka-maukud, kag sa inyo pagpalangga kanamun. Gani gusto namun nga mangin maalwan man kamo sa pagbulig labaw pa sangsa iba. ⁸ Wara ko kamo ginasugo, kundi gusto ko lang mapamatud-an kon daw ano ka sinsero ang inyong pagpalangga paagi sa pagkumparar sa pagkamaalwan kang iba. ⁹ Naman-an ninyo ang bugay kang atun Ginoo Jesu-Cristo, nga wara ti sapayan nga manggaranun tana pero tungud kaninyo nagpakaimol tana, agud to nga paagi sa anang pagkaimol mangin manggaranun kamo. ¹⁰ Amo dya ang akun makuon kaninyo: mayad gid nga taposon ninyo ang inyo ginumpisahan kang nagligad nga tuig. Indi lamang nga kamo ang una nga naghimo kundi kamo mismo ang una nga naghandum nga himoon dya. ¹¹ Gani taposa run ninyo ria. Kon ano ang inyo ka kakunyag nga himoon dya, dapat amo man gihapon ang inyo baratyagun hasta nga matapos dya, kag himoa ninyo dya suno sa inyo

ikasarang. ¹² Kon tinagipusoon ang pagtugro, pagabatonon kang Dios ang inyo gintugro basi sa kon ano lang ang rugyan kaninyo, kag bukun ti ang wara kaninyo.

¹³ Bukun ti kuon nga gusto ko nga ang iba matawhayan kag kamo tana mabudlayan. ¹⁴ Bugana ang inyong pangabuhi sa tulad, gani nagakabagay lang nga buligan ninyo ang mga nagakinahanglan. Kag kon kamo run man gani ang kulangun, kag sanda liwan ang bugana, sanda ruman ang mabulig kaninyo. Sa amo ka dya parareho kamo nga nakabuliganay sa isara kag isara. ¹⁵ Pareho kang ginakuon sa kasulatan, "Ang nagatipon kang duro wara nasobrahi; kag ang nagatipon kang gamay, wara nakulangi."

¹⁶ Nagapasalamat ako sa Dios nga ginbutang na sa tagipusoon ni Tito ang pagkabalaka kaninyo pareho kang akun pagkabalaka kaninyo. ¹⁷ Tungud hay indi lang nga nagpasugot tana sa amun pangabay, kundi nga ana gid tana mismo kagustohan nga mag-agto rugyan kaninyo. ¹⁸ Ginpaimaw namun kana ang atun isigka-tumuluo nga kilala sa tanan nga mga kaiglesiahanan tungud kang anang pagpangwali kang Mayad nga Balita. ¹⁹ Bukun lang ti amo karia, ginpili man tana kang mga kaiglesiahanan nga mag-imaw kanamun sa paghimo kang dya nga buruhatun, para sa kahimayaan kang Ginoo kag para man nga mapakita namun nga gusto gid namun nga magbulig. ²⁰ Nagaandam kami nga wara ti may maghambal kang malain kontra kanamun nahanungud sa pagdumara kang bulig nga dya. ²¹ Gusto lang namun tana nga maghimo kang mayad, indi lang sa panuruk kang Ginoo kundi sa panuruk man kang mga tawo.

²² May isara pa gid ka isigka-tumuluo nga amun ipadara nga mag-imaw kananda. Tana ka dya makapira run ka beses namun nga gintirawan kag napamatud-an nga may kaukud tana sa pagbulig. Kag karon nga bahul run ang anang pagsarig kaninyo, labi run gid nga nangin maukud tana sa pagbulig. ²³ Kon nahanungud tana kay Tito, tana kaimaw ko kag isigka-manugpangalagad sa pagbulig kaninyo. Kon nahanungud ruman tana sa atun mga isigka-tumuluo nga magaimaw kana, sanda ka dya mga ginpadara kang mga kaiglesiahanan, kag nagatugro kang kahimayaan kay Cristo. ²⁴ Gani, pamatud-an ninyo kananda nga mahigugmaun kamo agud to nga maman-an kang mga kaiglesiahanan nga matuod ang amun ginapabugal nahanungud kaninyo.

Bulig para sa mga Tumuluo

9 Kon parte sa pagbulig sa mga katawhan kang Dios indi run kinahanglan nga sulatan ko pa kamo nahanungud dyan karia. ² Tungud hay naman-an ko nga handa gid kamo magbulig, nga amo man

ang akun ginpabugal sa mga taga-Macedonia. Naghambal ako kananda nga ang mga taga-Acaya handa gid nga magbulig halin pa kang nagligad nga tuig, kag ang inyong kaukud sa pagbulig nagpukaw kang baratyagun kang kalabanan kananda sa pagbulig. ³ Gani tulad ginpadara ko rugyan ang mga isigkatumuluo nga dya agud to nga ang amun pagpabugal nahanungud kaninyo indi maggwa nga wara ti pulos, kag agud to nga maaman run ninyo ang inyo inugbulig pareho kang akun ginkuon. ⁴ Tungud hay basi kon may mga taga-Macedonia nga mag-imaw kanakun kag masapwan nanda nga wara pa kamo makaaman, mahuy-an kami tungud hay bahul gid ang amun pagsarig kaninyo, kag kamo mahuy-an man. ⁵ Gani nagpamat-ud ako nga pangabayun ang mga isigkatumuluo nga dya nga mag-una rugyan kanakun, agud to nga maaman run nga daan ang bulig nga inyo ginsaad. Sa amo ka dya, magagwa nga wara kamo napiritan nga magtugro, kundi nga gusto gid ninyo nga magtugro.

⁶ Amo dyaay ang buut ko hambalun: ang nagasabog kang gamay nga binhi, gamay man ang anang patubas, kag ang nagasab-og kang duro nga binhi, duro man ang anang patubas. ⁷ Ang kada isara dapat magtugro suno sa anang baratyagun, nga wara ti pagpugung ukon napiritan lang, tungud hay ginahigugma kang Dios ang mga nagatugro nga malipayun. ⁸ Ang Dios makasarang maghimuno ka bugana kang inyo mga kinahanglanun, agud to nga indi gid kamo pagkulangun kag makabulig pa kamo sa iba. ⁹ Pareho kang ginakuon sa kasulatan,

“Nagapanugro tana sa mga imol;

ang anang kamayad indi gid malipatan hasta san-o.”

¹⁰ Tana nga amo ang nagatugro kang binhi sa manugsab-og kag pagkaun para sa mga katawhan, amo man ang magatugro kaninyo kang tanan nga inyo kinahanglanun kag pabuganaun na pa gani dya, agud to nga magdugang pa gid ang inyong pagka-maalwan sa iba. ¹¹ Pabuganaun na kamo sa tanan nga mga butang agud to nga mangin maalwan pa gid kamo sa iba. Sa amo ka dya, duro ang magapasalamat sa Dios tungud kang bulig nga amun pagadar-un.

¹² Tungud hay ang pagbulig ninyo nga dya, wara lang nagahimuno kang mga kinahanglanun kang mga katawhan kang Dios, kundi nga magaresulta man dya kang duro nga pagpasalamat sa Dios. ¹³ Tungud sa inyo pagbulig nga dya mapamatud-an nga nagatuman kamo sa Mayad nga Balita nahanungud kay Cristo nga inyo ginapanugid sa iba, gani duro nga mga tumuluo sa Judea ang magadayaw sa Dios; kag sa inyo maalwan nga pagbulig kananda kag amo man sa iba.

¹⁴ Gani sa andang bahul nga pagpalangga kaninyo magapangamuyo sanda para kaninyo tungud sa indi matupungan nga bugay kang Dios kaninyo. ¹⁵ Salamat

gid sa Dios tungud sa anang indi masaysay nga regalo.

Ginpakigbato ni Pablo ang Anang Buruhatun

10 Ako si Pablo, nagapangabay kaninyo—ako nga ginakuon kang iba nga malulo kon nagaatubang kaninyo, pero kon marayu gani kaninyo maisug. Paagi sa kalulo kag pagkamapainubusun ni Cristo, ² nagapangabay ako kaninyo nga indi ninyo ako pagpiritun nga ipakita ko ang akun kaisug kon rugyan ako kaninyo, pareho kang akun pagahimoon sa mga nagahambal nga nagakabuhi kami suno sa kalibutanun nga pagginawi. ³ Bisan pa matuod nga nagakabuhi kami rugya sa kalibutan, pero wara kami nagapakig-away suno sa pamaagi kang mga tawo rugya sa kalibutan. ⁴ Ang amun armas bukun ti ana kang kalibutan, kundi may gahum dya kang Dios nga sarang makaguba kang pamakud nga kuta. ⁵ Ginaguba namun ang mga sala nga pangrason. Ginasumpu namun ang mga pagpabugal kang mga tawo nga nagasablag sa pagkilala sa Dios. Ginabihag namun ang kada panghuna-huna agud nga magtuman dya kay Cristo. ⁶ Kag kon bug-os run ang inyong pagtuman, handa kami magsilot sa mga wara nagatuman.

⁷ Turuka ang mga bagay nga inyo makita. Kon may rugyan nga nagapati nga tana napasakup kay Cristo, dapat panumdumun na nga kami napasakup man kay Cristo pareho kana. ⁸ Kon abi nagsobra ang akun pagpabugal nahanungud sa awtoridad nga gintugro kanakun kang Ginoo sa pagparig-un kaninyo kag indi sa paglaglag kaninyo, indi ako mamayha. ⁹ Indi ko gusto nga magpinsar kamo nga ginapahug ko kamo paagi sa akun mga sulat. ¹⁰ Tungud hay may rugyan nga nagakuon, “Sa anang mga sulat istrikto tana kag maisug, pero kon rugya gani tana nagaatubang kanatun maluya tana kag wara ti pulos ang anang mga ginapanghambal.” ¹¹ Dapat maman-an kang mga tawo nga ria nga kon ano ang amun ginahambal sa sulat kon marayu kami, amo man ria ang amun himoon kon rugyan kami.

¹² Indi kami mangahas nga magkumparar ukon magkabig kang amun kaugalingun nga pareho sa iba nga sobra ang andang pagpadayaw kang andang kaugalingun. Mga wara sanda ti hinalung-ung, tungud hay ginatakus nanda kag ginakumparar ang andang kaugalingun sa isara kag isara. ¹³ Pero kami tamun indi magpabugal kang sobra, kundi suno gid lang sa hirikoton nga gintugro kang Dios kanamun, kag nalakip run kamo sa hirikoton nga dya. ¹⁴ Wara kami nagapasobra sa amun pagpabugal, tungud nga kami ang una nga nakaabot rugyan kag nagdara kaninyo kang Mayad nga Balita nahanungud kay Cristo. ¹⁵ Gani wara namun ginapabugal ang mga hinimoan kang iba

nga daw kami ang nagpangabudlay. Sa baylo, nagasari kami nga samtang nagarig-un ang inyong pagtoo, labi nga magauswag pa gid ang amun mahimo nga mga hirikoton rugyan kaninyo. ¹⁶ Sa amo karia mawali namun ang Mayad nga Balita sa mga lugar sa inyo palibot nga wara kami nagapabugal kang mga ginpangabudlayan kang iba. ¹⁷ Pareho kang ginakuon sa Kasulatan, "Ang bisan sin-o nga malyag magpabugal, dapat ang ana ipabugal amo ang ginhimo kang Ginoo kana." ¹⁸ Ang tawo nga ginadayaw kang Ginoo amo ang mahamut-an, kag bukun ti ang tawo nga nagadayaw kang anang kaugalingun.

Si Pablo kag ang mga Nagapakuno-kuno nga mga Apostoles

11 Kabay nga pasensyahun ninyo ako sa akun gamay nga kabuangan nga dya. Pasensyaha lang ninyo ako. ² Nagabatyag ako kang kaimon para kaninyo pareho kang Dios nga nagabatyag kang kaimon para kaninyo, tungud hay daw pareho kamo kang ulay nga daraga nga akun ginpromisa nga ipakasal sa sangka laki nga amo si Cristo. ³ Pero nagakahadluk ako nga pareho kay Eba nga napatlang kang man-ug, kamo man, ang inyong panghuna-huna mapatalang kag maparayu sa inyong himpit kag tampad nga paghigugma kay Cristo. ⁴ Tungud hay kon may mag-abot gani rugyan kaninyo kag magwali kang lain nga Jesus sangsa amun ginwali kaninyo ginapamatian ninyo dayon. Kag ginabaton ninyo ang ispirito kag mayad nga balita nga lain sangsa inyo nabaton halin kanamun.

⁵ Kon kanakun lang tana, indi man ako magpaurihi sa mga sagad kuno nga mga apostoles nga ria. ⁶ Bisan pa nga bukun ako ti mayad nga manughambal, pero may naman-an nahanungud sa kamatuoran. Sa tanan nga tion kag sa tanan nga butang ginapakita namun dya kaninyo kang hayag.

⁷ Wara ko kamo ginpabayad sa akun pagwali kang Mayad nga Balita nga halin sa Dios. Nagpaubus ako kang akun kaugalingun agud to nga mabayaw kamo. Sala bala ang akun ginhimo? ⁸ Samtang nagahimo ako kang akun hirikoton rugyan kaninyo, ang iba nga mga kaiglesiahanan amo ang nagasakdag kang akun mga kinahanglanun nga daw pareho lang nga ginatakawan ko sanda para lang nga makabulig ako kaninyo. ⁹ Kang rugyan ako kaninyo kag ginakulang ako kang akun mga kinahanglanun wara ako nagpangayo kang bulig sa bisan kay sin-o kaninyo. Ang mga tumuluo halin sa Macedonia amo ang naghimuno kang akun mga kinahanglanun. Sa umpisa pa lang wara ko run kamo ginpabug-atan, kag amo pa gid ria ang akun pagahimoon hasta san-o. ¹⁰ Tungud nga ang kamatuoran nahanungud kay Cristo rugya kanakun, ang akun pagpabugal

nga dya indi gid mag-untat sa bisan diin nga lugar rugyan sa Acaya. ¹¹ Andut nga ginhimo ko ria? Nagakahulogan bala ria nga wara ko kamo ginapalangga? Naman-an kang Dios nga palangga ko gid kamo.

¹² Pero padayonon ko ka himo ang akun ginahimo sa tulad, agud to nga wara ti rason nga magpabugal ang mga nagakuon nga ang andang ginahimo pareho kang amun ginahimo. ¹³ Ria nga mga tawo bukun ti matuod nga mga apostoles; ang obra nanda amo ang pagpatalang lang sa mga tawo. Nagapakuno-kuno sanda mga apostoles ni Cristo. ¹⁴ Kon sa bagay, indi kita magkatingala dyan karia. Tungud hay bisan gani si Satanas nagapakuno-kuno man nga anghel kang kasanag. ¹⁵ Gani bukun ti katingalahan kon ang anang mga sinakpan nagapakuno-kuno man nga mga alagad kang pagkamatarung. Sa urihi nga adlaw pagasilotan sanda suno sa andang mga hinimoan.

Mga Kabudlayan nga Naagihan ni Pablo

¹⁶ Ihambal ko liwan: indi kamo magpaminsar nga buang ako; pero kon amo gid man ria ang inyo ginapaminsar kanakun, batona ninyo ako bilang buang agud to nga makapabugal ako kang bisan gamay lang. ¹⁷ Ang akun ginahambal sa akun pagpabugal nga dya wara maghalin sa Ginoo, kundi pagpabugal dya kang sangka buang. ¹⁸ Pero tungud gani nga duro ang nagapabugal suno sa kalibutan nga pamaagi, ako mapabugal man. ¹⁹ Mga maaram gid tinyo, gani nga malipayun kamo nga ginaagwanta ang mga buang! ²⁰ Ginatugotan ninyo nga himoon nanda kamo nga mga uripun, ukon bul-an nanda kamo kang mga pagkabutang, ukon mamintaha sanda kaninyo, ukon pakanabaun kamo ukon pakahuy-an. ²¹ Makahuruya man pero akoon ko nga wara kami ti kaisug nga himoon ria kaninyo.

Pero kon may rugyan nga igapabugal kang sin-o man, ako may igapabugal man bisan pa nga daw buang ako. ²² Mga Hebreohanun bala sanda? Ako amo man! Mga Israelinhun bala sanda? Ako amo man! Mga kaliwat bala sanda ni Abraham? Ako amo man! ²³ Mga alagad bala sanda ni Cristo? Daw buang ako nga nagahambal ka dya, pero mas mayad ako nga alagad ni Cristo sangsa kananda. Sobra gid ang akun pagpangabudlay sangsa kananda, kag kapira gid ako napriso, kag makapira ka beses ako nga ginhanot, kag pirme ako nabutang sa peligro kang kamatayun. ²⁴ Lima ka beses ako nga nag-agum sa akun kapareho nga mga Judio kang tagkatloan kag syam ka lapdus. ²⁵ Tatlo ka beses ako nga ginhanot gamit ang bilogon, kag kiswa ka bes nga ginpurolihan ako ka bato. Tatlo ka beses nga nakaagi lunod ang akun ginasakyan, kag sangka bes nga sangka adlaw kag sangka gabii ang akun palutaw-lutaw sa lawud. ²⁶ Sa masami nakun nga

pagpanglugayawan, pirme ako nabutang sa katalagman: sa mga suba, sa mga tulisan, sa akun kapareho nga mga Judio, sa mga bukun ti Judio may katalagman, sa syudad, sa kamingawan, sa dagat, kag sa mga tawo man nga nagapakuno-kuno nga mga isigka-tumuluo.²⁷ Naagihan ko man ang kalapyo tungud kang akun pagbaka-baka ka obra, masami man ako nga wara ti tinurogan, nakaagi man ako nga nagutman kag nauhaw, kag kon kaisa wara gid ako ti makaun. Naagihan ko man ang magbatyag kang karamig tungud hay ginakulang ako kang bayo.²⁸ Wara ti labut pa dyan karia, adlaw-adlaw nagabatyag ako kang pagkabalaka sa kahimtangan kang tanan nga mga kaiglesihan. ²⁹ Kon may rugyan nga maluya, nagabatyag man ako kang kaluya, kag kon may rugyan nga ginabuyok sa pagpakasala, tuman gid ang akun nga kasubu.

³⁰ Kon kinahanglan gid man nga magpabugal ako, ipabugal ko run lang ang mga butang nga nagapakita kang akun kaluyahun. ³¹ Tana nga amo ang Dios kag Amay ni Ginoong Jesus—nga darayawun hasta sa wara ti katapusan, nakamaan gid nga wara ako nagabutig. ³² Kang rugto ako sa Damasco, ginpabantayan kang Gobernador nga sakup ni Haring Aretas ang pwertahan kang syudad para nga dakpun ako. ³³ Pero ginbutang ako sa sangka kaing kag gintunton sa bintana kang pader kag nakapalagyo ako.

Ang nahanungud sa mga Nakita ni Pablo

12 Kinahanglan nga magpabugal ako, bisan pa nga wara ako ti mabuul dyan karia. Kar-on isaysay ko ang mga butang nga ginpakita kag ginpahayag kang Ginoo kanakun. ² May naman-an ako nga sangka tawo nga nagatoo kay Cristo, nga kang nagligad nga napulo'g apat ka tuig gindara pasaka sa ikatlo nga langit. Wara lang ako kamaan kon natabo to sa anang lawas ukon panan-awan na lang to, ang Dios gid lang ang nakamaan. ³ Ginaliwat ko, nga ang tawo nga dya gindara pasaka sa Paraiso, (wara ako kamaan kon natabo to sa anang lawas ukon panan-awan lang, ang Dios gid lang ang nakamaan) ⁴ kag rugto nakabati tana kang mga butang nga indi masaysay, kag indi dapat pag-isugid. ⁵ Ipabugal ko ang ria nga klase kang tawo, pero kon nahanungud tana sa akun kaugalingun indi ako magpabugal, magluwas lang sa akun mga kaluyahun. ⁶ Kon magpabugal gid man ako, indi man ako maggwa nga buang, tungud hay kamatuoran lang ang akun isugid. Pero indi ako magpabugal tungud hay basi bala kon magsobra ang paglantaw kang tawo kanakun, sangsa anda nakita ukon nabatian kanakun.

⁷ Pero agud to nga indi ako magpabugal kang sobra tungud sa makatiringala nga mga butang nga ginpa-

hayag kang Dios kanakun, gintugroan ako kang balatian sa akun lawas nga ginagamit ni Satanas sa pagpaantos kanakun agud to nga indi ako makapabugal. ⁸ Tatlo gid ka beses nga ginpangamuyo ko sa Ginoo nga bul-un na dya kanakun. ⁹ Pero nagkuon tana kanakun, "Ang akun bugay tuman para kanimo, tungud hay mas mapahayag pa gid ang akun gahum kon maluya ikaw." Gani malipayun pa gid ako nga magpabugal kang akun kaluyahun, agud to nga maagum nakun ang gahum ni Cristo. ¹⁰ Tungud gid lang kay Cristo, wara ko run ginabale ang akun mga kaluyahun, ang mga pagpasipala kanakun, ang mga kabudlayan, ang mga paghingabot, kag ang mga kapipit-an. Tungud hay kon sa diin pa to nga maluya ako, rugto pa ako nangin mabaskug.

Ang Baratyagun ni Pablo sa mga taga-Corinto

¹¹ Daw pareho gid ako kang buang sa akun ginahimo nga dya, pero kamo man ang nagpirit kanakun nga himoon dya, tungud hay kamo gani raad ang dapat magdayaw kanakun. Bisan pa nga wara ako ti pulos, indi man ako magpaurihi sa mga nagahambal rugyan nga sanda gid ang labing mayad nga mga apostoles. ¹² Duro nga mga milagro kag makatiringala nga butang ang akun ginhimo nga may pagbatas para lang nga mapamatud-an ko nga ako sangka apostol. ¹³ Ano haw ang akun ginhimo sa iba nga mga kaiglesihan nga wara ko ginhimo kaninyo, magluwas lang nga wara ako nangayo kang bulig kaninyo? Patawara ninyo ako kon sala ang akun ginhimo nga ria.

¹⁴ Kar-on, handa run ako mag-agto rugyan kaninyo sa ikatlo nga bes, pero indi ako mangin kabug-atan kaninyo, tungud hay kamo ang akun kinahanglan kag bukun ang inyo pagkabutang. Indi bala nga ang mga ginikanan amo ang dapat nga magsuput para sa andang mga kabataan, kag bukun ti ang mga kabataan ang dapat magsuput para sa andang mga ginikanan? ¹⁵ Labi nga malipayun pa gid gani ako nga itugro ang tanan nga rugya kanakun bisan pa ang akun kabuhi para lamang nga mabuligan kamo. Kon bahul ang akun pagpalangga kaninyo, andut gamay ang inyong pagpalangga kanakun?

¹⁶ Kamo mismo makakuon nga wara ako nagapabugat kaninyo. Pero may nagakuon rugyan nga dayaun ako kag ginaloko ko lang kamo. ¹⁷ Gindayaan ko bala kamo paagi sa mga tawo nga akun ginpadara rugyan kaninyo? ¹⁸ Ginpangabay ko si Tito nga mag-agto rugyan kag ginpaimaw ko man kana ang isara pa gid ka isigka-tumuluo. Gindayaan bala kamo ni Tito? Indi bala nga pareho ang amun baratyagun kag pareho man ang amun pagginawi?

¹⁹ Basi bala kon buhay run ang inyo pagpinsar nga ginaapinan namun ang amun kaugalingun kaninyo?

Mga pinalangga ko, nagahambal kami sa atubang kang Dios bilang mga tawo nga may kaangtanan kay Cristo, kag ang tanan nga amun ginahimo para gid lang nga maparig-un kamo. ²⁰ Nahadluk ako tungud hay basi bala pag-abot ko rugyan may makita ako kaninyo nga indi ko magustohan, kag kamo man, may makita kanakun nga indi ninyo magustohan. Basi bala maabotan ko kamo nga nagabinaisay, nagahinisaay, nagainugtanay, inyo lang kaugalingun ang inyo ginapasulabi, nagahambal kang malain kontra sa iba, nagakutso-kutso, nagapabugal kag nagagirinamo. ²¹ Nahadluk man ako nga basi pag-abot ko liwan rugyan pakahuy-an ako kang Dios sa inyo atubang, kag basi kon magparanangisun ako tungud kang duro nga mga nagpakasala kauna kag wara gihapon naghinulsul sa andang mga mahigku nga ginabuhat, pagpakighilawas kag sa mga maraw-ay nga buruhatun.

Ang Katapusan nga mga Laygay kag mga Bilin

13 Amo run dya ang akun ikatlo nga pag-agto rugyan kaninyo. "Kon may akusasyon ang isara kontra sa isara, dapat mapamatud-an dya kang darwa ukon tatlo ka mga saksi." ² Napaandaman ko run ang mga nakasala kag ang iba pa katong akun ikarwa nga pag-agto rugyan, kag kar-on ginapaandaman ko ruman sanda samtang wara ako rugyan, nga sa akun pag-abot liwan wara gid ti may makalikaw sa akun pagdisiplina, ³ tungud nga nagapangita kamo kang pamatuod nga nagahambal si Cristo paagi kanakun. Bukun tana ti maluya sa anang pagdisiplina kaninyo kundi nga gamhanan tana. ⁴ Bisan matuod nga ginlansang tana sa kros tungud hay maluya tana pero buhi tana tungud sa gahum kang Dios. Tungud sa amun kaangtanan kana maluya man kami, pero nagakabuhi kami kadya paagi sa gahum kang Dios, para sa pagsaway kaninyo.

⁵ Usisaa ninyo kag tirawan ang inyong kaugalingun kon bala ginatindugan ninyo gihapon ang inyong pagtoo. Indi bala naman-an ninyo nga si Cristo Jesus rugyan kaninyo? Magluwas lang kon bukun gid man kamo ti matuod nga mga tumuluo. ⁶ Nagasarig ako nga maman-an ninyo nga kami matuod gid nga mga apostoles ni Cristo. ⁷ Nagapangamuyo kami sa Dios nga indi gid kamo maghimo kang bisan ano nga malain. Dya indi kuon nga para makita kang mga tawo nga igsakto kami, kundi agud to nga maghimo kamo kang mayad, bisan pa nga kami maggwa nga sayup. ⁸ Tungud hay indi kami makahimo kang bisan ano nga kontra sa kamatuoran, kundi nga para gid lang sa kamatuoran. ⁹ Nagakalipay kami nga kami mga maluya kag kamo tana mga mabaskug. Gani ginapangamuyo namun nga ang inyo pagkarig-un mangin bug-os run gid. ¹⁰ Amo gani nga ginasulat ko dya samtang wara pa ako rugyan, agud to nga sa pag-abot ko rugyan indi run ako magmaisug sa paggamit kang awtoridad nga gintugro kanakun kang Ginoo, ang awtoridad para sa pagparig-un kaninyo kag indi para sa pangrangga kaninyo.

¹¹ Mga kabugtoan, rugya run nagatakup ang akun sulat. Tinguhai ninyo nga mangin himpit ang inyo pagkabuhi, sunda ninyo ang akun mga laygay, maghiriugyon kamo, kag magkabuhi kamo kang malinung. Kag ang Dios nga ginahalinalan kang gugma kag kalinung magaimaw kaninyo.

¹² Magkamustahanay † kamo tanan dyan bilang magburugto kay Cristo.

Ang tanan nga katawhan kang Dios rugya nagapangamusta kaninyo.

¹³⁻¹⁴ Kabay nga ang bugay ni Ginoong Jesu-Cristo kag ang gugma kang Dios, kag ang pagpakig-imaw kang Balaan nga Ispirito maaguman ninyo tanan.

† sa Griego: Magkamustahanay kamo paagi sa balaan nga haruk.

Galacia

1 Ako si Pablo nga apostol nga gintugyanan kang dya nga buruhatun bilang apostol ni Jesu-Cristo kag kang Dios nga Amay nga nagbanhaw kana. Bukun ti tawo ang nagtugyan kanakun ka dya ukon ginpaagi dya sa tawo. **2** Ako kag ang tanan nga mga kabugtoan kay Cristo rugya nagapangamusta kaninyo nga mga tumuluo sa kasimbahanan dyan sa Galacia.

3 Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag kang atun Ginoong Jesu-Cristo.

4 Tana ka dya naghalad kang anang kaugalingun para sa kapatawaran kang atun mga sala agud to nga maluwas kita sa kalaotan nga nagahari tulad sa kalibutan. Ginhimo na dya tungud nga amo dya ang kabubut-un kang atun Dios kag Amay. **5** Dayawun gid ang Dios sa wara ti katapusan! Amen.

Ang Matuod-tuod nga Mayad nga Balita

6 Natingala gid ako nga kadali lang kaninyo magbiya sa Dios nga nagtawag kaninyo tungud sa bugay ni Cristo kag magpati sa iba nga sahi kang mayad nga balita. **7** Sa pagkamatuod lang wara run ti iba pa nga mayad nga balita. Ginakuon ko dya hay may mga tawo rugyan nga nagatuga kang gamo kaninyo kag gusto nanda nga tikuon ang mayad nga balita nahanungud kay Cristo. **8** Pero bisan kami pa ukon sangka anghel nga naghalin sa langit ang magwali kang lain sangsa mayad nga balita nga amun anay ginwali kaninyo, sumpaun gid tana kang Dios! **9** Nagkuon run kami kaula pa, kag kadya ginaliwan ko pa gid nga kon may mag-abot kaninyo nga nagawali kang lain sangsa mayad nga balita nga inyo nabaton katong una, sumpaun tana gid kang Dios!

10 Indi kamo magpinsar nga gusto ko lang nga mahamut-an kang mga tawo. Indi gid! Ang gusto ko tana nga ang Dios amo ang mahamuut kanakun. Kag indi man kamo magpinsar nga gusto ko lang maluyagan kang mga tawo, hay kon amo lang man ria ang akun handum, indi ako bagay nga mangin surugoon ni Cristo.

Kon Paano nangin Apostol si Pablo

11 Mga kabugtoan, gusto ko nga maman-an ninyo nga ang mayad nga balita nga akun ginwali kaninyo bukun ti himo-himo lang kang tawo. **12** Wara ko dya

mabaton halin sa bisan kay sin-o, kag wara man ti tawo nga nagtudlo kanakun, kundi ginpahayag dya mismo ni Jesu-Cristo.

13 Nabatian man ninyo kon daw ano ang akun pagkabuhi kauna kang nagasunod pa ako sa amun relihiyon nga mga Judio - kon paano ko ginpanghingabot nga wara ti kaluoy ang mga tumuluo kang Dios kag gintinguhaan nga mapapas sanda tanan. **14** Kon nahanungud sa pagtuman kang mga pagsurondan namun nga mga Judio, nalabawan ko ang kalabanan kang akun mga katubo-tubo, hay sobra gid ako kaid-id sa pagtuman kang mga pagsurondan halin sa amun mga kamal-aman.

15 Pero ang Dios nagpili kanakun bisan kang wara pa ako matawo kag tungud kang anang bugay gintawag na ako para mag-alagad kana, kag nagpamat-ud tana nga ipahayag kanakun ang anang Anak **16** agud to nga iwali ko dya sa mga bukun ti Judio, amo to kag wara run ako magpakigsugidanun bisan kay sin-o nga tawo. **17** Wara man ako mag-agto sa Jerusalem agud magpakigkita sa mga una nga nangin apostoles kanakun. Ang ginhimo ko tana nag-agto takun dayon sa Arabia, kag pagkatapos nagbalik ako sa Damasco.

18 Pagkatapos kang tatlo ka tuig amo to kag nag-agto ako sa Jerusalem para nga magpakigkita kay Pedro. Darwa ako ka semana rugto kana. **19** Wara ako ti nakita rugto nga mga apostoles magluwas kay Santiago nga bugto kang Ginoo. **20** Ang Dios nakamaan gid nga wara ako nagabutig sa akun ginasugid sa sulat nga dya.

21 Dayon nag-agto ako sa mga probinsya kang Siria kag Cilicia. **22** Sa amo to nga tiempo wara pa ako makilala kang mga nagtoroo kay Cristo sa mga kasimbahanan sa Judea. **23** Nabalitaan lang nanda nga ang nahingabot anay kananda nagawali run kadya nahanungud sa pagtoo kay Cristo nga kato anay amo man ang anang gintinguhaan nga papasun. **24** Kag gindayaw nanda ang Dios tungud kang ginhimo na kanakun.

Si Pablo kag ang mga Apostoles sa Jerusalem

2 Pagkaligad kang 14 ka tuig, nagbalik liwan ako sa Jerusalem. Kaimaw ko si Bernabe, kag gindara ko man si Tito. **2** Nagbalik ako tungud nga nagpahayag ang Dios kanakun nga maagto rugto. Nagpakigkita

ako sa mga manugdumara kang mga tumuluo kag nag-istoryahanay nga kamihanun lang, kag ginsaysay ko kananda kon ano ang mayad nga balita nga akun ginawali sa mga bukun ti Judio, hay indi ako malyag nga mangin wara ti pulos ang akun mga pag-pangabudlay kauna kag sa kadya. ³ Si Tito mismo nga akun imaw wara mapirit nga sirkomon bisan bukun tana ti Judio. ⁴ Ang mga tawo nga nagapakuno-kuno nga tumuluo ang nagdapun kanatun agud panilagan ang atun kahilwayan sa Kasugoan ni Moises nga naangkun paagi kay Cristo Jesus, hay luyag nanda nga uripunun kita sa pagsunod sa amo ria nga mga sugo. ⁵ Ugaring wara gid kami magsugot sa anda luyag bisan iki lang, agud maamligan namun para kaninyo ang kamatuoran nga rugyan sa mayad nga balita.

⁶ Ang mga ginakilala nga to bilang manugdumara kang mga tumuluo wara run man ti may gindugang sa mensahe nga akun ginapanudlo. (Wara man ti diperensya kanakun kon ano gid ang andang katungdanan, hay sa Dios tana, parareho lang kami.) ⁷ Imbes nga magdugang sanda sa akun ginapanudlo, ginkilala nanda nga ako amo ang gintugyanan kang Dios nga manudlo kang mayad nga balita sa mga bukun ti Judio, pareho man kay Pedro nga gintugyanan nga manudlo sa mga Judio. ⁸ Tungud hay ang Dios nga nagpanghikot sa buruhatun ni Pedro bilang apostol sa mga Judio amo man ang nagpanghikot sa akun buruhatun bilang apostol para sa mga bukun ti Judio. ⁹ Gani sanday Santiago, Pedro kag Juan, nga mga ginakilala nga manugdumara kang mga tumuluo, pagkamaan nanda nga ako amo ang gintugyanan kang Dios kang dya nga pinasahi nga buruhatun, ginbaton nanda kami ni Bernabe bilang andang mga kaimaw nga nagaalagad sa Ginoo. Kag kami nagsugtanay nga kami tana ni Bernabe ang manudlo sa mga bukun ti Judio, kag sanda tana sa mga Judio. ¹⁰ Ang anda lang pangabay kanamun amo nga buligan namun ang mga imol nga mga tumuluo. Amo man ria ang gusto ko gid nga pagahimoon.

Ginsaway ni Pablo si Pedro.

¹¹ Kar-on, kang si Pedro nag-agto sa may Antioquia, ginsaway ko tana sa atubang kang karak-an tungud nga sala gid ang anang ginhimo. ¹² Hay kang wara pa makaabot ang mga tawo nga ginsugo ni Santiago, nagakaun si Pedro imaw kang mga tumuluo nga bukun ti Judio. Pero kang pag-abot kang mga tawo nga to, nagbulag tana kag wara run gid magkaun imaw kananda, hay nahadluk tana basi kon ano ang ihambal kang mga tumuluo nga Judio. ¹³ Pati ang iba nga mga tumuluo nga Judio sa Antioquia nagsunod man kay Pedro bisan naman-an nanda nga indi igsakto ang anang ginhimo. Bisan gani si Bernabe nadara man sa

andang ginhimo nga pagpakuno-kuno. ¹⁴ Kang nakita ko nga wara sanda nagasunod sa kamatuoran nga ginatudlo kang mayad nga balita, ginhambalan ko si Pedro sa atubang kang karak-an, "Ikaw gani nga Judio run gid nagakabuhi nga daw pareho kang bukun ti Judio. Andut abi nga piritun mo ang mga bukun ti Judio nga magkabuhi nga pareho kang Judio?"

Ang mga Judio kag mga bukun ti Judio Maluwas paagi sa Pagtoo

¹⁵ Dayon, naghambal ako kananda tanan rugto, "Kami natawo matuod nga mga Judio kag lain sangsa mga bukun ti Judio nga ginahambal namun nga makasasala. ¹⁶ Ugaring naman-an namun nga ang tawo indi pagpakamatarungun kang Dios paagi sa pagtuman sa kasugoan ni Moises kundi paagi sa pagtoo kay Cristo Jesus. Gani kami man nagtoo kay Cristo Jesus agud nga pakamatarungun kami kang Dios tungud sa amun pagtoo kag indi tungud sa amun pagtuman sa kasugoan. Tungud hay wara gid ti tawo nga pakamatarungun kang Dios paagi sa pagtuman sa kasugoan.

¹⁷ "Kon sa amun paghimorat nga pakamatarungun kami kang Dios paagi sa amun kaangtanan kay Cristo nagagwa nga kami makasasala man pareho kang mga bukun ti Judio, ano, nagakahulogan bala nga si Cristo nagatulod sa paghimo kang sala? Wara gid! ¹⁸ Ginbayaan ko run ang pagsarig sa kasugoan. Kar-on kon balikan ko dya liwan, ako run gid tana ang nagapamatuod nga manuglapas ako kang kasugoan. ¹⁹ Tungud hay kon nahanungud sa pagtuman kang kasugoan, daw sangka patay run ako tungud hay indi ko masunod ang ginapatuman na ka dya. Gani kar-on tungud kang akun pagtoo hilway run ako nga magkabuhi para sa Dios. Kang ginlansang si Cristo sa kros daw nangin kaimaw na ako. ²⁰ Tungud karia bukun run ti ako ang nagakabuhi kadya, kundi si Cristo run nga nagaistar kanakun. Ang akun pagkabuhi kadya samtang dya pa ako sa lupa paagi run sa pagtoo sa Anak kang Dios nga naghigugma kanakun kag naghalad kang anang kaugalingun para kanakun. ²¹ Wara ko ginabalewara ang bugay kang Dios. Hay kon ang pagtuman sa kasugoan amo ang paagi nga pakamatarungun kang Dios ang tawo, ti, kundi nga nangin wara lang ti pulos ang kamatayun ni Cristo."

Ang Pagtuman sa kasugoan ukon Ang Pagtoo Kay Cristo

3 Kamo nga taga-Galacia, kulang gid ang inyo nga paghangup. Sin-o haw ang naghaylo kaninyo kag nagpati kamo sa lain nga pagpanudlo? Indi bala nga naathagan run kamo kang amun gintudlo kaninyo ang nahanungud sa kamatayun ni Jesu-Cristo sa kros? ² Abi

sugidi ninyo ako. Naangkun bala ninyo ang Balaan nga Ispirito paagi sa pagtuman sa kasugoan ukon paagi sa pagpamati kang mayad nga balita kag nag-pati kamo? ³ Matuod gid man nga kulang kamo ti paghangup. Naumpisahan run ninyo nga magkabuhi nga ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito, kag kar-on gusto ninyo dya padayunon hasta sa katapusan paagi sa inyong pagpanikasug? ⁴ Nangin wara lang bala to ti pulos ang tanan nga pag-antos nga inyo inagihan? Sigurado nga may pulos gid. ⁵ Nagatugro kaninyo ang Dios kang Balaan nga Ispirito kag nagahimo kang makatiringala nga mga butang. Ginahimo na dya haw tungud nga nagatuman kamo sa kasugoan ukon tungud hay nagpati kamo sa Mayad nga Balita nga inyo nabatian?

⁶ Pareho kay Abraham katong una. Suno sa kasulatan "Nagtoo tana sa Dios kag tungud sa anang pagtoo ginkabig tana nga matarung." ⁷ Gani dapat ninyo mamanan nga ang mga tawo lamang nga nagatoo sa Dios ang makabig nga mga kabataan ni Abraham. ⁸ Tungud hay gintagna run nga daan sa kasulatan nga pakamatarungun kang Dios ang mga bukun ti Judio paagi sa andang pagtoo. Ang mayad nga balita nga dya ginhambal run nga daan kang Dios kay Abraham, nga, "Ang tanan nga kapungSORAN pakamayadun ko paagi kanimi." ⁹ Ang mga tawo nga nagtoroo kay Cristo ginapakamayad kang Dios pareho man kay Abraham, ang tawo nga may hugut nga pagtoo sa Dios.

¹⁰ Ang bisan sin-o nga nagasarig sa pagtuman sa kasugoan ginsumpa kang Dios. Hay suno sa kasulatan "Ang wara nagapadayon sa pagtuman sa tanan nga nasulat sa libro kang kasugoan ginsumpa run kang Dios." ¹¹ Maathag gid nga wara ti tawo nga ginapakamatarung kang Dios paagi sa anang pagtuman sa kasugoan, hay suno sa kasulatan, "Ang tawo nga ginapakamatarung kang Dios tungud sa anang pagtoo amo ang makaangkun kang kabuhi." ¹² Ang kasugoan wara ti kaangtanan sa pagtoo, hay suno sa kasulatan, "Ang tawo nga nagasunod sa kasugoan makaangkun kang kabuhi tungud kang anang pagtuman ka dya."

¹³ Kita sinumpa tungud nga indi natun matuman ang kasugoan. Ugaring gintubos kita ni Cristo sa amo nga sumpa. Tana ang nag-ako kang sumpa nga para raad kanatun, hay suno sa kasulatan, "Ang tawo nga ginabitay sa kahoy ginsumpa tana kang Dios." ¹⁴ Ginahimo dya ni Cristo-Jesus agud to nga paagi kana ang mga pagpakamayad nga ginsaad kang Dios kay Abraham makadangat man sa mga bukun ti Judio, kag agud paagi sa atun pagtoo mabaton natun ang Ispirito nga anang ginsaad.

Ang kasugoan kag ang Saad kang Dios

¹⁵ Mga kabugtoan, tugroan ko kamo kang halimbawa. Kita nga mga tawo nakamaan nga kon may kasugtanan gani kag dya napirmahan run, wara run ti bisan sin-o nga makabalewara ukon makadugang pa ka dya. ¹⁶ Kar-on tana, ang mga promisa kang Dios ginhambal na kay Abraham kag sa anang bata. Wara ginhambal sa kasulatan nga "sa anang mga bata" nga buut hambalun duro sanda, kundi nga, "sa anang bata" nga kon sayudon isara lang, kag dya amo si Cristo. ¹⁷ Ang buut ko hambalun amo dyaay: ang Dios naghimo kang kasugtanan kay Abraham sa wara pa ang kasugoan. Pagkatapos ka 430 ka tuig amo pa to pagtugro na kang kasugoan. Kag dya wara ti gahum sa pagbalewara kang kasugtanan agud to nga mangin wara run ti pulos ang anang saad. ¹⁸ Kon ang kasugoan amo ang basehan nga itugro kang Dios ang anang turugro nangin wara run ti pulos ang anang promisa. Pero ang matuod, tungud sa kaalwan kang Dios gintugro na dya kay Abraham tungud hay promisa na dya.

¹⁹ Ano kar-on ang katuyoan nga andut gintugro ang kasugoan? Gindugang dya kang Dios para mamanan kang mga tawo nga sanda nagalapas. Kag dya hasta lang sa pag-abot kang bata ni Abraham nga gintumud kang Dios sa anang promisa. Kang itugro kang Dios ang kasugoan nagsugo tana kang mga anghel para magtugro sa mga tawo paagi sa manugpatunga. ²⁰ Pero kang magpromisa ang Dios kay Abraham wara tana nagkinahanglan kang manugpatunga hay tana gid mismo ang nagpromisa.

²¹ Nagakahulogan bala dya nga ang kasugoan nagakontra sa promisa kang Dios? Wara gid! Hay kon may kasugoan nga gintugro nga sarang makatao kang kabuhi nga wara ti katapusan, amo run to raad ang paraagyan kang Dios para kita mangin matarung sa anang panuruk. ²² Ugaring, suno sa kasulatan ang tanan nagamhan kang sala. Sa kahimtangan nga dya, ang tawo magatoo gid lamang agud to nga mabaton nanda ang ginsaad kang Dios, hay dya nga saad itugro na lamang sa mga nagtoo kay Cristo Jesus.

²³ Kang wara pa mag-abot ang tiempo nga ang mga tawo nagtoo, daw pareho kita kang priso nga ginagwardyahan kang kasugoan hasta sa tiempo nga ipahayag ang nahanungud sa pagtoo kay Cristo. ²⁴ Gani ang kasugoan daw manug-atipan natun hasta nga mag-abot si Cristo, agud to nga paagi sa atun pagtoo kana pakamatarungun kita. ²⁵ Kadya nga nagtoo run kita kay Cristo Jesus, hilway run kita sa gahum kang manug-atipan nga to.

²⁶ Tungud kang inyo kaangtanan kay Cristo nangin kabataan kamo kang Dios paagi sa inyo nga pagtoo. ²⁷ Tanan kamo ginbawtisohan tungud kang inyo

kaangtanan kay Cristo, gani ipakita ninyo ang anang kabuhi paagi sa inyo nga pagginawi, nga kon sa bayo pa, daw ginsuksok run ninyo si Cristo. ²⁸ Kadya wara run ti kinalain ang mga Judio kag ang bukun ti Judio, ang mga uripun kag ang bukun ti uripun, ang mga laki kag ang mga bayi. Parareho run kamo tanan tungud kang inyo suud nga kaangtanan kay Cristo Jesus. ²⁹ Kag tungud nga kamo ana run ni Cristo, mga kabataan run man kamo ni Abraham, kag kon ano ang ginpromisa kang Dios kana mabaton man ninyo dya.

4 Amo pa gid dyaay ang akun makuon, nga ang manunubli mintras tanto nga wara pa sa husto nga edad, bisan pa matuod nga tana ang nagapanagiya kang tanan nga pagkabutang, wara tana ti kinalain sa sangka uripun. ² May mga tawo nga gintugyanan nga magaatipan kana kag may magadumara man kang anang mga propedad. Kag dya hasta lang sa adlaw nga gintalana kang anang tatay. ³ Kita amo man karia anay kang wara pa ti ispirito nga paghangup. Ginauripun kita kang mga ispirito nga nagagahum sa kalibutan. ⁴ Pero pag-abot kang panahon nga gintalana kang Dios, ginpadara na ang anang Anak sa kalibutan. Ginbata dya kang sangka bayi kag nagkabuhi nga nagasunod sa kasugoan ⁵ agud lang nga tuboson ang tanan nga napaidalum sa Kasugoan ni Moises sa katuyoan nga kita mangin kabataan kang Dios.

⁶ Tungud hay kamo mga kabataan run kang Dios, ginpadara na ang Ispirito kang anang Anak sa atun tagipusoon. Paagi kana ka dya kita makapanawag sa Dios nga "Tatay, Tatay ko". ⁷ Gani kadya, bukun run kamo ti mga uripun kundi mga kabataan na run. Kag tungud nga kamo mga kabataan na run, mabaton run man ninyo ang anang gintigana para kaninyo.

Ang Pagkabalaka ni Pablo sa mga Taga-Galacia

⁸ Kato anay kang wara pa kamo makakilala sa Dios ginahimo kamo nga mga uripun kang mga ispirito nga abi ninyo dios pero bukun man ti matuod nga dios. ⁹ Pero kadya nga nakilala run ninyo ang Dios, ukon mas mayad siguro kon magkuon ako nga nakilala run kamo kang Dios, andut abi nga gusto pa ninyo nga magbalik liwan sa mga pigaw kag wara ti pulos nga mga ispirito nga to? Gusto ninyo haw nga magpauripun liwan kananda? ¹⁰ Nagasaulog pa gihapon kamo kang mga pinasahi nga adlaw, mga bulan, mga tiempo kag mga tuig! ¹¹ Nagakahadluk ako nga basi bala haw ang tanan nakun nga pagpangabudlay kato para kaninyo mangin wara lang ti pulos.

¹² Nagapakitluoy ako kaninyo, mga kabugtoan, nga mangin pareho kamo kanakun, hay ako nangin pareho man kaninyo. Wara kamo ti may nahimo nga sayud kanakun kauna. ¹³ Naman-an man ninyo nga tungud

kang akun pagmasakit nakatigayon ako sa pagwali kaninyo kang mayad nga balita sa nahauna nga higayon. ¹⁴ Bisan pa nga nabudlayan kamo sa pagturuk kang akun kahimtangan kang nagamasakit ako, wara gid ninyo ako ginpabay-an ukon ginsikway. Sa baylo, ginbaton ninyo ako nga daw sangka anghel nga ginsugo kang Dios ukon si Cristo Jesus mismo. ¹⁵ Diin run bay ang kalipay nga nakita ko kaninyo kato? Ako mismo makapamatuod nga kon mahimo pa lang, bisan ang inyo mga mata lukatun ninyo kag itugro kanakun. ¹⁶ Kag kar-on nangin kaaway run bala ninyo ako tungud kang pagsugid ko kang kamatuoran kaninyo?

¹⁷ Ang mga tawo nga to nagakabalaka kuno kaninyo hay gusto lang gid nanda nga mahaylo kamo, pero bukun ti mayad ang andang tinutuyo. Gusto lang nanda nga malas-ay kamo kanakun agud to nga sanda lang ang inyo nga kabalak-an. ¹⁸ Mayad man nga may nagakabalaka kaninyo, basta nga mayad lang ang andang tinutuyo, kag himoon nanda dya bisan pa nga wara ako dyan kaninyo. ¹⁹ Mga kabataan ko, ginabatyag ko liwan ang pag-antos tungud kang akun handum nga mangin hamtung run gid kamo sa inyo kaangtanan kay Cristo. Daw pareho ako ka sangka nanay nga nagapakutuy sa paghulat nga maggwa ang anang bata. ²⁰ Raad rugyan ako kaninyo kadya agud to nga lainun ko ang akun pagpakighambal kaninyo, hay sa tulad wara ako kamaan kon ano ang akun himoon kaninyo.

Ang Halimbawa ni Agar kag ni Sara

²¹ May ipamangkot ako kaninyo, kamo nga malyag magpasakup sa Kasugoan: wara haw kamo nakatalupangud kon ano ang ginakuon rugyan sa kasugoan? ²² Nagakuon rugto nga si Abraham may darwa ka bata nga laki. Ang isara bata na sa sangka uripun, kag ang isara pa gid tana bata na sa anang asawa nga bukun ti uripun. ²³ Ang anang bata sa uripun natawo sa kinaandan nga pamaagi, pero ang anang bata nga sa ana gid nga asawa natawo tungud nga ginsaad dya kang Dios. ²⁴ Pwede ria himoon nga paangid: ang darwa ka bayi nagalaragway kang darwa ka kasugtanan. Ang isara ka dya gintugro kang Dios sa Bukid kang Sinai kag dya ginalaragway ni Agar. Ang mga bata na ka dya natawo nga mga uripun man. ²⁵ Si Agar nga dya nagalaragway kang bukid kang Sinai sa Arabia kag kang mga taga-Jerusalem sa kadya nga panahon, tungud nga dya sanda mga uripun. ²⁶ Ang isara tana ka bayi nga bukun ti uripun nagalaragway kang langitnun nga Jerusalem. Kag tana ka dya atun nanay. ²⁷ Hay ginakuon sa kasulatan,

"Magkalipay kaw, baw-as nga bayi!

Maghugyaw kaw sa kasadya, ikaw nga wara gid makaagi ka pasakit sa pagbata.

Hay ang bayi nga ginbayaan kang anang bana, mas duro pa ang anang bata sangsa bayi nga nagaimaw sa anang bana.” †
²⁸ Kar-on, mga kabugtoan, nangin kabataan kamo kang Dios tungud sa anang promisa, pareho kay Isaac. ²⁹ Kang amo to nga panahon, ang bata nga natawo sa kinaandan nga pamaagi, ginhingabot na ang bata nga natawo paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito. Kag pareho man dya kang nagakatabo kanatun tulad. ³⁰ Pero ano haw ang ginakuon sa kasulatan? Amo dyaay, “Taboga ang uripun nga bayi kag ang anang bata, tungud nga ang bata kang bayi nga uripun wara ti bahin sa paranubliun kang bata kang bayi nga bukun ti uripun.” ³¹ Gani, mga kabugtoan, bata kita kang bayi nga bukun ti uripun. Kag bukun tatun ti bata kang bayi nga uripun.

Indi Kamo Magpaupun Liwan sa kasugoan

5 Ginhilway run kita ni Cristo agud to nga maagum natun ang matuod-tuod nga kahilwayan. Gani magpakarig-un kamo kag indi magsugot nga uripunun liwan kang kasugoan.

² Tandai gid ninyo dya. Ako mismo si Pablo ang nagahambal ka dya kaninyo nga kon magsugot pa kamo nga sirkomon nangin wara lang ti pulos ang ginhimo ni Cristo. ³ Kag ginakuon ko gid dya liwan bisan kay sin-o kaninyo nga nagapasugot nga sirkomon, kinahanglan man nga tumanun ninyo ang tanan nga ginakuon sa kasugoan. ⁴ Kamo nga nagasarig nga pakamatarungun kang Dios paagi sa inyo nga pagtuman sa kasugoan, nautod run ang inyo nga kaangtanang kay Cristo, kag wara run kamo ka pulos sa bugay kang Dios. ⁵ Pero paagi sa atun pagtoo nga ginapanghikot kang Balaan nga Ispirito, nagahulat kita nga pakamatarungun kita kang Dios kag amo gid ria ang atun ginalauman nga matabo. ⁶ Tungud nga kon ang sangka tawo may kaangtanang kay Cristo Jesus bukun run ti importante kon bala nasirkom run tana ukon wara. Ang importante tana amo ang pagtoo nga makita paagi sa anang paghigugma sa anang isigka-tawo.

⁷ Mayad run daad ang inyo ginahimo kauna. Sin-o bay ang nagpugung kaninyo sa pagsunod sa kamatuoran? ⁸ Indi mahimo nga ang Dios amo ang nagpugung kaninyo, hay tana bay ang nagtawag kaninyo? ⁹ Ang tapay kabay bisan gamay lang sarang makapahabok kang harina nga ginahimo nga tinapay? ¹⁰ Pero tungud kang atun kaangtanang sa Ginoo nagasarig gid ako nga kamo indi magpati sa iba nga ginapanudlo. Kag ang tawo nga nagagamo kaninyo, bisan sin-o pa man tana ka dya, pagasilotan gid kang Dios. ¹¹ Para kanakun, mga kabugtoan, kon matuod gid man nga ako nagapanudlo pa nga ang tawo dapat sirkomon in-

† *Isaias 54:1*

di run raad nanda ako paghingaboton, kag indi run man maglain ang andang buut kon nagapanudlo ako nahanungud sa kamatayun ni Cristo sa kros. ¹² Ang mga tawo nga to nga nagagamo kaninyo, andut abi nga wara run lang sanda magpakapon?

¹³ Kamo tana, mga kabugtoan, gintawag kang Dios agud mangin hilway. Ugaring indi ninyo paggamitun nga kabangdanang ang inyo kahilwayan sa pagsunod sa luyag kang inyo tawhanun nga kinaugali. Ang inyo himoon, magbinuligay kamo nga daw surugoon kang kada isara tungud nga nagahigugmaanay kamo.

¹⁴ Tungud nga ang bug-os nga kasugoan natingub run sa sangka sugo lang, nga: “Higugmaa ang imo isigka-tawo pareho kang imo kaugalingun.” ¹⁵ Pero kon nagairinaway kamo nga daw mga sapat nga nagakinadtanay, andam kamo hay basi kon kamo mismo ang magguba sa isara kag isara.

Ang Luyag kang Balaan nga Ispirito Supak sa Luyag kang Tawhanun nga Kinaugali kang Tawo

¹⁶ Amo dya ang akun mahambal, magkabuhi kamo nga ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito, hay kon amo kamo karia indi run ninyo paghimo ang mga luyag kang inyo tawhanun nga kinaugali. ¹⁷ Tungud nga ang luyag kang tawhanun nga kinaugali supak sa luyag kang Balaan nga Ispirito, kag ang luyag kang Balaan nga Ispirito supak man sa tawhanun nga kinaugali. Ang darwa nga dya nagakontrahanay, amo ria gani nga indi ninyo mahimo ang inyo luyag himoon.

¹⁸ Pero kon ang Balaan nga Ispirito amo ang nagagiya kaninyo, indi ninyo run kinahanglan nga magpasakup sa Kasugoan.

¹⁹ Ang mga tawo nga nagasunod sa andang tawhanun nga kinaugali mamanan gid sa andang mga ginahimo: nagapakighilawas, mahigku kag maraw-ay ang anda nga mga ginahimo. ²⁰ Nagasimba sa mga dios-dios, nagasunod sa sinurhano nga mga bu-ruhatun, nagadinumtanay, nagasirinoay, nagapangimom, nagakaugut, dalok, nagabinahin-bahin kag nagagrupogrupo. ²¹ Nagahinisay, paralingin, nagapinagusto lang ka pangalipay kag kon ano pa dyan nga mga malain nga pareho ka dya. Kauna ginpaandaman ko run kamo, kag kadya ginapaandaman ko kamo liwan, nga ang sin-o man nga nagahimo ka dyang mga butang indi makaimaw sa katawhan nga pagadumarahang kang Dios.

²² Pero amo dyaay ang mangin bunga kon ang tawo ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito: mahigugmaun tana, malipayun, may kalinung sa anang kabuhi, mapinasensyahun, maalwan, mayad sa anang isigka-tawo, masarigan, ²³ malulo kag makapugung kang anang kaugalingun. Ang kasugoan wara ti may ginakuon nga kontra sa amo dya nga mga pag-inugali. ²⁴ Ang mga

tawo nga sakup ni Cristo Jesus nagkabig nga patay run ang andang tawhanun nga kinaugali imaw kang tanan na nga mga kairigbun kag malain nga handum. ²⁵ Kag tungud nga ang Balaan nga Ispirito ang nagagiya kang atun kabuhi dapat magsunod kita sa anang paggiya. ²⁶ Indi kita magmatinaas-taasun ukon magsirinoay, kag indi man kita maghinisaay.

Magbinuligay Kita

6 Kar-on, mga kabugtoan, kon may isara dyan kaninyo nga nakasala, kamo nga ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito dapat magbulig kana sa malulo nga paagi para ipanumbalik tana sa tadlung nga pagkabuhi. Kag mag-andam man kamo nga indi kamo masulay. ² Magburuligay gid kamo sa inyo mga problema. Hay sa paghimo ninyo karia ginatuman ninyo ang sugo ni Cristo. ³ Kon may dyan kaninyo nga nagapinsar nga daw si sin-o gid tana, nga sa matuod wara-wara lang man, ginainto na lang ang anang kaugalingun. ⁴ Ang kada isara dapat mag-usisa kang anang hinimoan. Kag kon nakita na nga mayad ang anang hinimoan, pwede tana magkalipay nga wara na ginakumparar ang anang kaugalingun sa iba. ⁵ Tungud hay ang kada isara kinahanglan magpas-an kang ana kaugalingun nga kabug-atan.

⁶ Ang tawo nga ginatudloan kang Pulong kang Dios dapat man magtugro kang tanan nga mayad sa nagatudlo kana.

⁷ Wara ti bisan sin-o man nga makainto sa Dios, gani indi ninyo paglukohon ang inyo kaugalingun sa pagpinsar nga mahimo ninyo ria. Kon ano kabay ang imo ginpanggas amo man ang imo anihun? ⁸ Kon ang gusto kang atun tawhanun nga kinaugali ang atun sundon, ang bunga na ka dya nga atun pagaanahun, silot nga wara ti katapusan. Pero kon sundon ta ang gusto kang Balaan nga Ispirito ang bunga na ka dya nga atun pagaanahun, kabuhi nga wara ti katapusan.

⁹ Gani, indi kita magkataka sa paghimo kang mayad, hay sa nagakaigo nga panag-on magaani kita kang balus kon magpadayon gid kita. ¹⁰ Gani samtang makahimo kita kang mayad indi ta pagpaligadun ang kahigayunan sa paghimo kang mayad sa tanan nga tawo, ilabi run gid sa kapareho natun nga kabataan kang Dios.

Ang Katapusan nga Paandam

¹¹ Kag kar-on, ako run gid ang nagasulat ka dya. Turuka ninyo bala kon daw ano kadaragkul ang mga litra kang akun agi. ¹² Ang mga gusto lang magpakita-kita nga masinurundon sa turumanun kang mga Judio ang nagapamirit kaninyo nga magpasirkom. Ginahimo nanda dya agud to nga indi sanda paghingabuton kang andang isigka-Judio kon manudlo sanda nahanungud sa kamatayun ni Cristo sa kros. ¹³ Tungud hay bisan pa gani ang mga nagpasirkom wara man nagasunod sa Kasugoan. Gusto lang nanda nga magpasirkom kamo agud to makapahambog sanda nga nadara nanda kamo sa paghimo kang andang sereponya. ¹⁴ Pero para kanakun, wara ako ti may ipabugal luwas lang sa kamatayun kang atun Ginoong Jesu-Cristo sa kros. Paagi sa anang kamatayun sa kros ang mga butang rugya sa kalibutan wara run ti pulos para kanakun, kag ako wara run man ti pulos sa kalibutan. ¹⁵ Gani bukun ti importante kon ang tawo nasirkom ukon wara. Ang importante amo ang bag-o nga kabuhi nga halin sa Dios. ¹⁶ Kabay nga ang tanan nga nagasunod sa ria nga pagsurondan — sa tanan nga mga pinili kang Dios, makaagum kang kalinung kag kaluoy halin kana.

¹⁷ Umpisa kadya, indi run ako gusto nga may manggamo pa kanakun. Ang mga pinalian sa akun lawas tanda nga ako alagad ni Jesus.

¹⁸ Mga kabugtoan, kabay nga bugayan gid kamo kang atun Ginoong Jesu-Cristo. Kabay pa.

Efeso

Ang Pag-abi-abi

1 Ako si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-un kang Dios, nagapangamusta kaninyo nga mga katawhan kang Dios † rugyan sa Efeso, kamo nga mga matutum sa inyo pagtoo kay Cristo Jesus. ² Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Mga Ispiritoohanun nga Pagpakamaayo

³ Darayawun gid ang Dios kag Amay kang atun Ginoong Jesu-Cristo. Ginbugayan na kita kang tanan nga ispiritoohanun nga pagpakamayad halin sa langit tungud kang atun suud nga kaangtanan kay Cristo, ⁴ tungud hay ginpili na run kita nga daan tungud kang atun suud nga kaangtanan kay Cristo bisan sa wara pa matuga ang kalibutan, agud nga kita mangin balaan kag wara ti kasawayan sa anang panuruk.

Tungud kang anang paghigugma kanatun ⁵ ginpatud na run nga daan nga kita mangin anang mga kabataan paagi kay Jesu-Cristo. Amo gid dya ang nahamut-an nga himoon kang Dios kag anang kabubut-un ⁶ para nga dayawun ta tana tungud kang anang makatiringala nga bugay nga gintugro kanatun nga wara ti bayad tungud kang atun suud nga kaangtanan sa anang hinigugma nga Anak. ⁷ Tungud sa anang Anak kag paagi sa dugo †† na kadya gintubos kita kang Dios, nga ang buut hambalun ginpatawad ang atun mga kasal-anan. Daw ano kabugana ang bugay kang Dios ⁸ nga anang ginpasagahay kanatun! Gintugroan na kita kang tuman nga kaaram kag paghangup, ⁹ kag ginpamaan na kanatun ang anang plano, nga kauna wara na gid ginpahayag, nga ana pagahimoon paagi kay Cristo suno sa anang katuyoan. ¹⁰ Kag ang anang plano amo nga sa pag-abot kang gintalana nga panahon, tingbun na ang tanan nga mga butang sa langit kag sa lupa kag ipasakup sa pagdumarahan ni Cristo.

¹¹ Ang tanan nga mga butang ginhimo kang Dios suno sa anang katuyoan kag kabubut-un, gani nga ginpatud na run nga daan nga himoon kami nga manunubli tungud kang amun suud nga kaangtanan kay Cristo ¹² agud to nga dayawun tana sa anang pagk-

agamhanan paagi kanamun nga amo ang una nga nagsarig kay Cristo. ¹³ Kag kamo man, kang pagkabati ninyo kang pulong nahanungud sa kamatuoran nga amo ang mayad nga balita nahanungud sa inyong kaluwasan, nagtoo kamo kay Cristo kag may kaangtanan run kamo kana. Gani nga gintugro kaninyo kang Dios ang Balaan nga Ispirito nga anang ginsaad bilang tanda nga kamo ana run. ¹⁴ Ang Balaan nga Ispirito amo ang kasigurohan nga mabaton natun ang tanan nga ginsaad kang Dios hasta nga mangin bugos run gid ang kaluwasan kang anang mga katawhan. Tungud ka dya pagadayawun tana sa anang pagkagamhanan.

Ang Pangamuyo ni Pablo

¹⁵ Amo ria gani nga kang pagkabati ko nga kamo nagtoo kay Jesus nga atun Ginoo kag nagapalangga kamo sa tanan nga mga katawhan kang Dios, ¹⁶ wara gid ako nag-untat sa pagpasalamat sa Dios para kaninyo kag ginasambit ko kamo sa akun mga pagpangamuyo. ¹⁷ Ginapangayo ko sa makagagahum nga Amay nga amo ang Dios kang atun Ginoong Jesu-Cristo nga paagi sa anang Balaan nga Ispirito tugroan na kamo kang kaaram kag ipahayag kaninyo ang kamatuoran, agud to nga mas makilala pa gid ninyo tana kamayad. ¹⁸ Ginapangayo ko man nga masanagan pa gid ang inyong panghuna-huna agud to nga maman-an ninyo kon ano gid bala ang inyo ginalauman nga ana gintigana kang pagtawag na kaninyo, kag kon daw ano ka bugana kag kanami ang anang mga ipasubli sa ana nga mga katawhan. ¹⁹ Kag ginapangayo ko man nga inyo mabatyagan ang makatiringala kag wara ti tupung nga gahum kang Dios nga nagapanghikot kanatun nga mga nagtoroo. Ang wara ti tupung nga gahum na nga dya amo man ang ana gin-gamit ²⁰ sa pagbanhaw kay Cristo halin sa mga minatay kag sa pagpapungko kana sa anang tuonayon ‡ sa may kalangitan. ²¹ Gani nga si Cristo ang labing mataas sa tanan nga mga nagapangulo, may awtoridad, nagagahum, nagahari kag sa bisan ano pa man ang katungdanan nanda kadya makagagahum nga indi lamang sa kadya nga panag-on kundi amo man sa paraaboton. ²² Kag ginpasakup kang Dios ang tanan nga butang sa pagdumarahan ni Cristo kag gin-

† sa Ingles; saints †† dugo ukon; kamatayun

‡ ukon, pagtugro kana kang pinakataas nga katungdanan

himo tana nga pangulo kang tanan nga butang para sa kaaraydan kang Iglesia, ²³ nga amo ang anang lawas. Kita nga mga tumuluo amo ang nagabug-os sa lawas ni Cristo, kag tana amo man ang nagahimono sa tanan-tanan nga butang.

Ang Bag-o nga Kabuhi tungud kay Cristo

2 Kamo tana anay patay sa panuruk kang Dios tungud kang inyo mga paglapas kag mga kasal-anan, ² hay nagagawi kamo kato nga nagasunod sa mga malain nga ginahimo kang mga tawo sa kalibutan, kag nagasunod pa gid sa nagahari sa mga ispirito nga dyan sa kahawaan. Dya tana amo man ang nagapanghikot kadya sa mga tawo nga nagasupak sa Dios. ³ Sa pagkamatuod lang, kita tanan anay nagkabuhi man nga pareho kananda, nga nagasunod sa luyag kang atun tawhanun nga kinaugali nga amo ang luyag kang atun lawas kag panghuna-huna. Sa kahimtangan natun nga to, pareho man kita kang iba nga nagakabagay nga mag-agum kang kasingkal kang Dios.

⁴ Pero ang Dios tama gid ka maluloy-on, kag ginahigugma na gid kita kamayad. ⁵ Bisan pa nga patay run kita sa anang panuruk tungud kang atun pagkamalinapasun, gintaw-an na kita kang bag-o nga kabuhi paagi kay Cristo. Tungud lang gid sa bugay kang Dios nga naluwas kamo. ⁶ Tungud kang atun suud nga kaangtanan kay Cristo-Jesus ginbanhaw kita kang Dios imaw kay Cristo para mangin kaimaw na sa pagdumara rugyan sa kalangitan. ⁷ Ginhimo na dya agud to nga sa maabot nga panag-on mapakita kang Dios sa tanan ang bugana na nga bugay nga indi gid matupungan kag ang anang kaalwan kanatun tungud kang atun suud nga kaangtanan kay Cristo Jesus.

⁸ Tungud [gid lang] sa bugay kang Dios naluwas kamo paagi sa inyo nga pagtoo. Kag ang inyo kaluwasan wara ninyo maagum paagi sa inyo kaugalingun nga paghimakas kundi nga libre dya nga gintugro kang Dios kaninyo. ⁹ Wara kamo naluwas tungud kang inyo nga hinimoan, gani nga wara ti bisan sin-o nga makapabugal. ¹⁰ Ang Dios ang naghimo kanatun kon ano kita. Tungud kang atun suud nga kaangtanan kay Cristo Jesus gintugroan na kita kang bag-o nga kabuhi para nga maghimo kang mayad nga gin-aman na nga daan nga atun pagahimoon.

Nangin Isara lang Kita tungud kay Cristo

¹¹ Gani panumduma ninyo ang inyo kahimtangan kauna. Kamo natawo nga mga bukun ti Judio kag ang panawag kaninyo kang mga Judio nga sinirkom mga bukun kamo ti sinirkom (pero ang pagpasirkom nga to sa lawas ginhimo.) ¹² Panumduma ninyo nga kang amo to nga paniempo wara pa kamo ti kaangtanan kay Cristo, kag wara kamo maabay sa mga tawo nga

pinili kang Dios. [†] Kag wara man kamo ti bahin sa mga saad nga nalakip sa kasugtanan nga ginhimo kang Dios sa mga Judio. Wara man kamo ti paglaum kag nagakabuhi kamo sa kalibutan nga dya nga wara nakakilala sa matuod-tuod nga Dios. ¹³ Pero kadya, tungud kang inyo suud nga kaangtanan kay Cristo Jesus, kamo nga marayu anay sa Dios nangin marapit run kamo kana paagi lang gid sa dugo ^{††} ni Cristo.

¹⁴ Hay tana mismo ang nagpasag-uli kanatun nga mga Judio kag mga bukun ti Judio. Kauna anay ang kaugut sa atun tunga daw pader nga nagabalabag sa atun relasyon. Gin-guba na ang nagabalabag nga dya kag ginhimo na kita nga isara run lang. ¹⁵ Tungud kang anang kamatayun, [‡] ginhimo ni Cristo nga wara ti pulos ang kasugoan lakip run ang mga turumanun kag mga ordinansa na kadya, agud to nga paagi sa atun suud nga kaangtanan kana himoon na nga isara run lang ^{††} ang mga Judio kag ang mga bukun ti Judio, gani nga nakaagum kita kang paghidait sa isara kag isara. ¹⁶ Kita nga isara run lang ka lawas, ^{‡‡} ginpanumbalik na sa Dios paagi sa anang kamatayun sa kros, kag paagi man sa kros gindura na ang kaugut natun sa isara kag isara. ¹⁷ Nag-abot tana kag nagpangwali nahanungud sa paghidait kaninyo nga mga bukun ti Judio nga marayu sa Dios kag kanamun man nga mga Judio nga marapit kana. ¹⁸ Tungud kana kadya sarang run kita makaparapit sa Dios nga Amay paagi sa sangka Ispirito lang.

¹⁹ Gani kar-on, bukun run kamo ti pangayaw kag dumaray-o sa katawhan kang Dios, kundi mga kaimaw run nanda kag sakup kang anang panimalay. ²⁰ Kon sa sangka balay pa nga ginapatindug, ang inyo harigi amo ang mga apostoles kag mga propeta, kag ang bato nga inyo pinakapundasyon amo si Cristo Jesus mismo. ²¹ Tungud kang atun suud nga kaangtanan kana, kita nga mga bahin kang balay ginaarangut hasta nga magbahul kag mangin balaan nga templo para sa Ginoo. ²² Kag tungud kana kamo man ginadugang agud mangin bahin kang balay nga pagaistaran kang Dios paagi sa anang Balaan nga Ispirito.

Ang Pagpangabudlay ni Pablo sa mga Bukun ti Judio

3 Tungud sa ginhimo nga ria kang Dios kaninyo, ako, si Pablo nga napriso tungud kang akun pagalagad kay Cristo Jesus sa pagpangwali kaninyo nga mga bukun ti Judio nagapangamuyo. ² Sigurado gid nga nabatian run man ninyo nga tungud sa bugay kang Dios gintugyanan na ako kang dya nga pinasahi nga buruhatun para gid lang sa inyo nga kaaraydan. ³ Ginpahayag gid mismo kang Dios kanakun ang anang plano nga wara na gid ginpamaan bisan kay

[†] mga Judio, nasyon kang Israel ^{††} ukon kamatayun [‡] ukon anang lawas ^{††} sa Griego: sangka bag-o nga tawo ^{‡‡} ukon, Iglesia

sin-o. Nakasulat run ako kang mabugu nahanungud dyan karia. ⁴ Sa pagbasa ninyo kadya, mahangpan ninyo kon ano ang akun naman-an nahanungud sa sikreto nga plano nga dya nga pagatumanun na paagi kay Cristo. ⁵ Dya nga plano wara ginpamaan kang Dios sa mga tawo katong una nga mga paniempo. Pero kadya, paagi sa anang Balaan nga Ispirito ginpahayag na run dya sa mga balaan na nga mga apostoles kag mga propeta. ⁶ Kag amo dyaay ang anang sikreto nga plano: nga paagi sa inyo pagpati sa mayad nga balita, kamo nga mga bukun ti Judio makaimaw run man sa mga Judio nga makabaton kang mga pagpakamayad nga turugro kang Dios kag bahin run man kamo kang lawas ni Cristo, kag kaimaw man kamo nga makaambit sa ginsaad kang Dios tungud kang inyo suud nga kaangtanan kay Cristo Jesus.

⁷ Tungud sa bugay kang Dios nga gintugro na kanakun paagi sa pagpanghikot kang anang gahum, gintugyanan na ako kang dya nga buruhatun nga amo ang pagpangwali kang mayad nga balita nga dya.

⁸ Bisan pa nga ako run gid ang pinaka-indi takus sa tanan nga mga tawo nga pinili kang Dios, gintugyanan na ako gihapon kang dya nga pinasahi nga buruhatun nga amo ang pagpangwali sa mga bukun ti Judio nahanungud sa kamayad ni Cristo nga indi matungkad kang paminsarun kang tawo, ⁹ kag sa pagpamaan sa tanan nga katawhan kon paano kang Dios, nga amo ang nagtuga kang tanan nga butang, tumanun ang anang sikreto nga plano nga halin kang nagriligad nga panahon wara na gid ginpamaan bisan kay sin-o. ¹⁰ Ang ana gid katuyoan amo nga paagi sa Iglesia † mapamaan kang Dios sa mga nagagahum kag nagadumara sa kalangitan ang anang kaaram sa nagkalain-lain nga paagi. ¹¹ Dya nga mga butang gintuyo kang Dios kauna pa nga daan kag ginhimo na paagi kay Cristo Jesus nga atun Ginoo. ¹² Tungud kang atun suud nga kaangtanan kay Cristo kag paagi sa atun pagtoo kana, makaparapit kita sa Dios nga wara ti kahadluk kag may pagsarig. ¹³ Gani, nga kon mahimo pa lang indi kamo magluya sa inyo nga pagtoo tungud kang akun pag-antos para kaninyo, hay dya para gid lang sa inyo nga kaaraydan.

Pangamuyo para sa mga Taga-Efeso

¹⁴ Kon mapinsaran ko gani ang mga ginhimo kang Dios nga to, nagapaubus ako kang akun kaugalingun sa pagpangamuyo sa Dios nga Amay, ¹⁵ nga amo ang matuod-tuod nga Amay kang tanan na nga panimalay sa langit kag sa lupa. ¹⁶ Ang anang pagkagamhanan indi matupungan, amo ria gani nga nagapangamuyo ako nga paagi sa anang Balaan nga Ispirito papag-unun na gid kamayad ang ispirito hanun nga bahin kang

† Iglesia; sa Griego tanan nga nagtoroo

inyo nga kabuhi, ¹⁷ agud to nga paagi sa inyo nga pagtoo magapabilin run si Cristo sa inyo tagipusoon. Kag, tungud nga ang inyo gugma marig-un kag indi matiung, ¹⁸ ginapangayo ko man nga mahangpan gid ninyo ka mayad, imaw kang tanan nga mga katawhan nga pinili kang Dios, kon daw ano ang paghigugma ni Cristo nga masakupan na ang tanan, malambotan na ang tanan, wara dya ti tupung, kag indi gid matungkad. ¹⁹ Kag maman-an man ninyo ang anang gugma nga indi gid malapawan kang kinaaram kang tawo, agud to nga ang bug-os nga pag-inugali kang Dios mangin rugyan man kaninyo.

²⁰ Ang Dios sarang makahimo kang mga butang nga sobra-sobra gid sangsa tanan natun nga ginapangayo ukon ginapinsar, paagi sa anang gahum nga nagapanghikot sa atun kabuhi. ²¹ Tungud kang anang hini-moan sa tanan nga anang gintubos kag tungud kang ginhimo na paagi kay Cristo Jesus, darayawun gid ang Dios sa tanan nga tion kag hasta sa wara ti katapusan. Kabay pa.

Ang Pag-isara Kang mga Tumuluo

4 Amo ria gani nga nagapangabay ako kaninyo, ako nga napriso tungud kang akun pagpangalagad sa Ginoo, nga magginawi kamo kang nagakabay sa kabuhi nga gintuyo kang Dios kaninyo bilang anang mga tinawag. ² Magmapainubusun gid kamo kang bug-os kag mangin malulo. Magmapinasensyahun man kamo. Kag tungud kang inyo pagpalang-gaanay magpasunaid kamo sa mga kakulangan kang kada isara kaninyo. ³ Tinguhaan ninyo gid ka mayad paagi sa matawhay ninyo nga pagsinarayo nga indi madura ang inyo mayad nga pagtiringbanay nga naagum ninyo halin sa Balaan nga Ispirito. ⁴ Kita tanan isara lang ka lawas, may sangka Balaan nga Ispirito, kag may sangka paglaum bilang resulta kang pagtawag kang Dios kanatun. ⁵ Isara lang ang atun Ginoo, may sangka pagtoo kita, kag may sangka pagbawtiso. ⁶ May sangka Dios kag Amay kita; tana kadya ang nagasakup kanatun tanan kag nagapanghikot sa tanan kag rugya kanatun tanan.

⁷ Pero gintugroan ni Cristo ang kada sara kanatun kang nanari-sari nga abilidad suno sa anang gusto nga itugro. ⁸ Gani ginkuon sa kasulatan, “Kang tana magkayab sa langit nagdara tana kang duro nga mga bihag, kag gintugroan na kang nanari-sari nga mga abilidad ang mga tawo.” ††

⁹ (Kar-on, ano bay ang buut hambalun kang “tana nagkayab sa langit?” amo dyaay: nga tana nagpanaog anay sa pinakaidalum nga bahin kang lupa. ¹⁰ Kag tana nga nagpanaog amo man ang nagkayab sa

†† Mga Salmo 68:18

pinakataas nga kalangitan, agud to nga mapun-an kang anang prisensya ang tanan nga lugar.)¹¹ Kag tana man ang nagtugro kang mga abilidad sa mga tawo nga ang iba mangin apostoles, ang iba mangin propeta, ang iba mangin manugwali kang mayad nga balita sa iba nga mga lugar, iba mangin pastor kag manunudlo.¹² Ginhimo na dya para ihanda ang mga nagtoroo sa Dios sa paghimo kang andang katungdanan sa pagpangalagad, agud to nga magrig-un ang tanan nga nagtoroo bilang lawas ni Cristo¹³ hasta nga kita tanan mangin isara run lang paagi sa pagtoo kag sa pagkilala sa Anak kang Dios. Kag kita mangin pareho kang sangka hamtung nga tawo hasta nga sa urihi mangin pareho run kita ni Cristo nga ang atun pagkahamtung wara ti kakulangan.¹⁴ Kon amo kita karia, indi run kita mangin pareho kang bata nga nagabaylo-baylo ang anang paminsarun kag dali mahaylo sa sala nga pagturon-an paagi sa pagdaya kag pagpangluko kang mga tawo nga kamaan magtiko kang kamatuoran.¹⁵ Sa baylo, paagi sa pagpanugid kang kamatuoran nga may pagpalangga sa atun kabugtoan, ang tanan nga bahin kang atun pagkabuhi dapat nga magtubo kag magtubo pa gid hasta nga sa urihi mangin pareho run kita ni Cristo; tana kabay ang atun ulo?¹⁶ Paagi sa anang pagpangulo kanatun nga mga nagtoroo nga amo ang anang lawas ginatingub kita kag ginaarangut paagi sa anang pagpanghikot, kag ang kada bahin kang lawas, kon nagahimo kang igsakto nagatubo kag nagapag-un pa gid paagi sa pagpalangga-anay.

Ang Kabuhi nga Ginbag-o ni Cristo

¹⁷ Gani, tungud sa awtoridad nga gintugro kanakun kang Ginoo, ginakuon ko gid dya kaninyo kag ginain-sister nga indi run kamo magginawi nga pareho kang mga tawo nga wara makakilala sa Dios nga ang andang ginapaminsar wara ti pulos.¹⁸ Nadulman ang andang panghangup kag wara sanda makaagum kang bag-o nga kabuhi nga ginatugro kang Dios tungud indi sanda magpati hay mga awut gid sanda ti ulo.¹⁹ Wara run sanda ti huya; pagusto lang sanda ka sunod sa andang lawasnun nga kairigbun kag sige lang himo kang mahigku nga buruhatun nga wara ti pugging-pugung.

²⁰ Kamo tana, bukun ti amo ria ang inyo natun-an kang makilala ninyo si Cristo.²¹ Nabatian run ninyo kabay ang nahanungud kana? Kag tungud kang inyo suud nga kaangtanan kana, gintudloan kamo kon paano magginawi suno sa kamatuoran nahanungud kay Jesus.²² Gani, bayai ninyo run ang inyo daan nga kinaugali nga makita sa inyo pagginawi kato anay, nga

† ulo; ang buut hambalun na kadya, tana ang nagapangulo kanatun nga anang lawas.

nagadaya kaninyo kag magadara kaninyo sa kalaglagaan.²³ Bag-ohon ninyo run ang inyo paminsarun kag panghuna-huna,²⁴ kag ipakita ninyo ang bag-o ninyo nga kinaugali nga gintuga kang Dios nga ang inyo pamatasan pareho run kana nga matarung kag balaan nga suno sa kamatuoran nga gintudlo kaninyo.

²⁵ Gani kadya, indi run gid kamo magbinutig, kag ang kada isara kaninyo maghambal kang matuod sa anang isigka-tumuluo, tungud hay ang kada isara kanatun bahin kang sangka lawas lang.²⁶ Kon kamo mag-ugut andam gid nga indi kamo makasala, indi run ninyo paghulatun nga masalupan kang adlaw ang inyo kaugut,^{††27} kag indi ninyo gid pagtugroan kang kahigayunan ang yawa nga pahimoon na kamo kang sala.²⁸ Ang tawo nga nagapanakaw indi run gid magpanakaw, kundi ang himoon na mag-obra tana kang igsakto kag magtinandus, agud to nga makabulig man tana sa iba nga nagakinahanglan.²⁹ Indi kamo maghambal kang mga sayud nga harambalunun, kundi ang nagakabagay lang nga makabulig parig-un sa baratyagun kang inyo isigka-tawo agud to nga makatugro kang kaaraydan sa mga nagapamati.³⁰ Kag indi kamo maghimo kang mga butang nga makapasubu sa Balaan nga Ispirito nga gintugro kang Dios kaninyo bilang tanda nga kamo ana run kag pasiguro nga sa pag-abot kang adlaw, hilwayun na run gid kita.³¹ Duraa ninyo run ang tanan nga mga pagdumut, pagkasingkal kag pagkaugut, pag-irina-away, paghambal kang malain nga mga tinaga nga kontra sa sara kag sara, kag tanan nga sahi kang kaugut.³² Sa baylo, mangin mayad kamo kag malulo sa kada isara, magpinatawaray man kamo, pareho kang pagpatawad kaninyo kang Dios tungud kang ginimo ni Cristo.

Maggawi Pareho nga Kabataan kang Kasanag

5 Gani, bilang mga pinalangga nga kabataan kang Dios himoon ninyo tana nga ihimplo.² Kag magkabuhi kamo nga mahigugmaun, pareho kay Cristo nga naghigugma kanatun kag nagtugro kang anang kabuhi para kanatun bilang halad nga makapahamuut sa Dios.

³ Dapat wara run ti may mahambal pa ang tawo kaninyo nga nagapakighilawas kamo ukon nagahimo kang bisan ano nga mahigku ukon nagadinalok hay indi dya nagakabagay sa mga tawo nga mga pinili run kang Dios.⁴ Indi man nagakadapat nga maghambal kang mga binastos nga istorya, ukon wara ti pulos nga tinaga, ukon mahigku nga mga istorya. Sa baylo magpasalamat kamo sa Dios.⁵ Naman-an gid kabay ninyo nga ang tawo nga nagapakighilawas ukon nagahimo

†† makita dya sa Mga Salmo 4:4

kang mahigku nga mga butang, ukon ang tawo nga dalok, wara gid ti bahin sa mga pagpakamayad nga igatugro sa mga tawo nga ginadumarahan ni Cristo kag kang Dios? Tungud hay ang tawo nga dalok ginapakadios na ang mga butang nga anang ginadalokan. ⁶Indi kamo magpainto sa mga tawo nga nagahambal kaninyo nga bukun ti sayud ang maghimo kang mga butang nga dya. Hay tungud sa dya nga mga butang nagakasingkal ang Dios sa mga wara nagatuman kana. ⁷Gani indi gid kamo mag-intra sa andang bu-ruhatun.

⁸Hay kamo anay nagakabuhi sa madulum, pero tungud kang inyo kaangtanan sa Ginoo, rugyan run kamo sa kasanag. Gani dapat nga magkabuhi kamo bilang mga tawo nga rugyan run sa kasanag. ⁹Ang tawo nga nasanagan run ang anang kabuhi maman-an nimo hay nagahimo tana kang mayad, matarung kag masarigan gid tana. ¹⁰Kag tinguhaan ninyo nga maman-an kon ano ang inyo himoon nga makapahamuut sa Ginoo. ¹¹Indi gid kamo mag-intra sa mga tawo nga nagakabuhi sa kadulum nga nagahimo kang mga butang nga wara ti pulos. Sa baylo sawayun ninyo kag ipamaan kananda nga sayud ang andang ginahimo nga ria. ¹²Hay ang mga butang nga andang ginahimo sa tago makahuruya gid bisan pa gani nga hambalun lang. ¹³Pero ang tanan nga butang basta masanagan run gani makita run gid dya, ¹⁴hay ang kasanag amo ang magapakita kang tanan nga butang. Gani, ginakuon sa kasulatan,

“bugtaw, ikaw nga nagakaturug dyan,
bangon halin sa mga patay,
kag ikaw ipasanagan ni Cristo.”

¹⁵Gani mag-amlig gid kamo ka mayad kon paano kamo magginawi, nga indi kamo mangin pareho kang mga tawo nga wara ti naman-an kundi pareho kang mga maaram, ¹⁶nga nagahingalit kang tanan nga kahigayunan sa paghimo kang mayad, hay ang tiempo natun sa tulad tama ka malaot. ¹⁷Gani indi kamo magbinuang, kundi pinsara ninyo kag hangpun kon ano ang kabubut-un kang Dios para kaninyo. ¹⁸Kag indi gid kamo magpalingin kang makahurubug nga irimnun, tungud hay dya makaguba kang inyo nga kabuhi. Sa baylo, ang Balaan nga Ispirito ang pagahumun ninyo sa inyo kabuhi. ¹⁹Mag-istoryahanay kamo paagi sa mga tinaga kang mga salmo, [†]mga karantahun nga nagadayaw sa Dios, kag mga ispiritohanun nga kanta. Magkirinanta man kamo sa Ginoo kang tuduk sa inyo tagipusoon ²⁰kag magpasalamat pirme sa Dios nga Amay sa tanan nga butang tungud kay Jesu-Cristo nga atun Ginoo.

Mga Katungdanan sa Panimalay

²¹Magpasakup kamo sa sara kag sara tungud kang inyo nga pagtahod kag paghigugma kay Cristo. ²²Kamo nga mga asawa, tungud kang inyo pagtahod sa Ginoo, magpasakup kamo sa inyo mga bana. ²³Hay ang bana amo ang ulo kang anang asawa, pareho nga si Cristo ang ulo kang Iglesia. ^{††}Ang mga tumuluo amo ang anang lawas, kag tana mismo ang manlu-luwas nanda kadya. ²⁴Gani ang mga asawa dapat magpasakup sa andang mga bana sa tanan nga butang, pareho nga ang mga tumuluo nagapasakup kay Cristo. ²⁵Kamo nga mga bana, palangga ninyo ang inyo nga mga asawa, pareho man kang paghigugma ni Cristo sa iglesia [‡]kag ginhalad na ang anang kabuhi para rugya karia, ²⁶agud nga pakabalaanun na dya, nga ginlimpyohan paagi sa paghugas kang tubig kag kang pulong. ²⁷Ginhimo na dya agud to nga ma-paatubang na sa anang prisensya kita nga anang iglesia ^{‡‡}nga nagabanaag gid sa kaanyag, wara ti dagta ukon yukut ukon bisan ano nga diperensya, kundi nga putli kag wara ti bisan ano nga sahi kang kasawayan. ²⁸Amo man ria sa mga bana; dapat nanda palanggaun ang andang asawa pareho kang pagpalangga nanda sa andang kaugalingun nga lawas. Ang nagapalangga sa anang asawa nagapalangga man sa anang kaugalingun. ²⁹Hay wara gid ti bisan sin-o nga tawo nga nagaugut sa anang kaugalingun, kundi ginasagod na dya kag ginaatipan ka mayad, pareho kang ginahimo ni Cristo sa mga nagtoroo kana, ³⁰tungud hay kita bahin kang anang lawas. ³¹Ginakuon sa kasulatan, “Amo dya ang kabangdanan nga ang laki magabiya sa anang tatay kag nanay kag magtingub sa anang asawa, kag sanda nga darwa mangin isara run lang ka lawas” ^{‡‡‡2}Bahul gid dya nga katingalahan, pero ang akun tana gusto nga ipahangup amo ang nahanungud sa kaangtanan ni Cristo kag ang iglesia. ^{‡‡‡3}Pero dya para man kaninyo: ang kada isara kaninyo nga mga bana, palangga ninyo ang inyo nga mga asawa, pareho kang pagpalangga ninyo kang inyo nga kaugalingun, kag ang asawa tana dapat magtahod sa anang bana.

Ang mga Kabataan kag mga Ginikanan

6 Kamo tana nga mga kabataan, tungud kang inyo nga kaangtanan sa Ginoo magtuman kamo sa inyo nga mga ginikanan hay dya nagakadapat gid nga himoon ninyo. ²Nagkuon ang Dios nga, “Tahodon mo ang imo nga tatay kag nanay.” Amo dya ang una nga sugo nga may imaw nga saad, kag ang saad amo

^{††} Iglesia; sa Griego: tanan nga tumuluo makita man dya sa 24 kag 32 [‡] mga nagtoroo ^{‡‡} ang iglesia ginpaanggid sa sangka nobya ^{‡‡‡} makita dya sa Gen. 2:24 ^{‡‡‡†} ukon mga nagtoroo kana

[†] karantahun nga pagdayaw sa Dios

dyaay—³ “agud nga ang imo nga pangabuhi mangin mayad kag magakabuhi ikaw kang malawid sa dya nga lupa.”[†]

⁴ Kamo nga mga tatay, indi ninyo pagpaugta ang inyo nga mga kabataan. Sa baylo, pabahulun ninyo sanda nga may pagdisiplina kag pagtudlo kang Ginoo.

Ang mga Uripun kag ang mga Agalun

⁵ Kamo nga mga uripun, mangin matinumanun kamo sa inyo mga agalun nga rugya sa lupa, nga may tuman nga pagtahod nga tuduk sa inyo tagipusoon, pareho kang pagtuman ninyo kay Cristo. ⁶ Tumanun ninyo ang inyo nga agalun indi lang nga kon nagaturuk sanda kaninyo para kuno nga maluyagan nanda kamo, kundi nga mag-obra kamo nga daw si Cristo ang inyo agalun nga ginahimo ninyo ang kabubut-un kang Dios nga tuduk sa inyo tagipusoon. ⁷ Mag-alagad kamo nga malipayun, nga daw nagaalagad kamo sa Ginoo kag indi sa tawo, ⁸ tungud nga naman-an ninyo nga ang Ginoo nagatugro kang balus sa bisan kay sino nga tawo nga nagahimo kang mayad, uripun man tana ukon bukun. ⁹ Kag kamo tana nga mga agalun, pasunaid man kamo sa inyo mga uripun. Indi ninyo sanda pagpahugun. Dapat ninyo mamana nga ang andang agalun amo man ang inyo agalun nga rugto sa langit, kag wara tana ti may ginapasulabi.

Ang Tanan nga Armas kang Dios

¹⁰ Sa katapusan, parig-unun ninyo ang inyo suud nga kaangtanan sa Ginoo paagi sa anang gahum nga wara gid ti tupung. ¹¹ Pareho kang sangka suldado, gamitun ninyo ang tanan nga armas nga gintugro kang Dios agud to nga indi kamo madaug sa mga pahito kang yawa. ¹² Tungud hay wara kita nagapakig-away batok sa pareho kanatun nga mga tawo, kundi batok sa mga ispirito nga nagagahum, sa mga nagadumara, kag sa mga nagahari sa kalibutan nga dya nga nadulman kang sala, kag sa pinanung nga mga malain nga ispirito nga dyan sa kahawaan. ¹³ Amo ria gani nga gamitun gid ninyo ang tanan nga armas nga gintugro kang Dios, agud to nga sa oras kang kapipit-an indi kamo malingkang, kag sa tapos ninyo nga pagpakig-away masapwan nga marig-un man angud kamo. ¹⁴ Gani mangin handa kamo sa pagpakig-away: magsugid

[†] makita dya sa Exodo 20:12 kag Deuteronomo 5:16

kamo kang matuod pirme, hay ria pareho kang paha sa inyo hawak, kag maghimo kamo kang matarung hay ria pareho kang taming sa inyo dughan. ¹⁵ Pareho nga nagsuksok kamo kang sapatos, maghanda man kamo sa pagpalapnag kang mayad nga balita nga magadara kang paghidait sa mga katawhan. ¹⁶ Dugang pa sa tanan nga dya, ang inyo nga pagtoo gamitun ninyo nga panagang nga amo ang magapatay sa daw nagahingalayo nga mga pana nga pag-atake ni Satan. ¹⁷ Kag bilang helmet, panumdumun ninyo pirme nga kamo naluwas run, kag gamitun man ninyo ang pulong kang Dios nga bilang espada nga gintugro kang Balaan nga Ispirito. ¹⁸ Magpangamuyo kamo sa tanan nga oras suno sa paggiya kang Balaan nga Ispirito. Mag-ampo kamo nga buligan kamo kang Dios. Kon magpangamuyo kamo indi kamo magtinamad kundi magmaukud gid, kag pangamuyoan man ninyo ang tanan nga mga katawhan kang Dios.

¹⁹ Pangamuyoan man ninyo ako, nga sa tion ako maghambal tudloan ako kang Dios kang akun dapat nga pagahambalun agud to nga indi ako mahadluk sa pagpangwali kang Mayad nga Balita nahanungud sa anang plano nga kauna wara na gid ginpamaan.

²⁰ Tungud kang mayad nga balita nga dya nangin embahador ako kang Dios, kag napriso ako. Pangamuyoi ninyo nga indi ako mahadluk sa pagpangwali, hay amo gid ria ang dapat nakun himoon.

Katapusan nga mga Pag-abi-abi

²¹ Kag kadya, para nga mamana man ninyo kon ano ang akun kahimtangan rugya kag kon ano ang akun nga ginahimo, si Tiquico amo ang magasugid kaninyo kang tanan. Tana kadya pinalangga man natun nga bugto^{††} kag matutum nga nagaalagad sa Ginoo. ²² Ginpaagto ko tana dyan sa dya nga katuyoan, nga mamana ninyo ang amun kahimtangan kag sa pagparig-un man kang inyo baratyagun.

²³ Mga kabugtoan, kabay nga ang Dios nga Amay kag si Ginoong Jesu-Cristo ang magtugro kaninyo kang paghidait kag buligan kamo nga magpalanggaanay nga may pagtoo sa Ginoo. ²⁴ Kamo tanan nga nagahigugma sa atun Ginoong Jesu-Cristo kang paghigugma nga wara gid nagalubad, kabay nga bugayan gid kang Dios.

^{††} 6:21 bugto; isigka-tumuluo

Filipos

1 Ako si Pablo nga nagasulat kaninyo, kami ni Timoteo nga mga alagad ni Cristo Jesus, nagaabi-abi kaninyo tanan nga mga katawhan kang Dios nga may kaangtanan kay Cristo Jesus rugyan sa Filipos, kag amo man sa mga manugdumara kang iglesia kag sa mga diakono.

² Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Pagpasalamat kag Pagpangamuyo ni Pablo

³ Nagapasalamat gid ako sa Dios sa kada tion nga madumduman ko kamo. ⁴ Kag sa kada tion nga magpangamuyo ako para kaninyo tanan, nagapangamuyo gid ako nga may kalipay, ⁵ tungud kang pagpakig-ambit ninyo kanakun sa pagpalapnag kang Mayad nga Balita halin pa katong una gid nga adlaw nga kamo nagturoo hasta tulad kadya. ⁶ Kag napat-ud ko gid nga ang Dios nga amo ang nag-umpisa ka pagpanghikot sa inyo mga kabuhi agud nga makahimo kamo kang mayad nga butang nga dya amo man ang magapadayon sa paghimpit ka dya tubtub sa Adlaw nga magbalik liwan si Cristo Jesus. ⁷ Nagakabagay lang nga magbatyag ako kang pareho ka dya para kaninyo tungud hay marapit gid kamo sa akun tagipusoon. Tungud hay tanan kamo kaambit nakun sa hirikoton nga dya nga gintugro kang Dios kanakun, bisan kadya nga rugya ako sa prisohan kag amo man kang hilway pa ako sa pagpangapin kag sa pagpamatuod kang Mayad nga Balita. ⁸ Ang Dios ang makapamatuod kon daw ano ang akun kahidlaw kaninyo tanan. Ginahigugma ko gid kamo pareho man kang paghigugma ni Ginoong Jesus kaninyo.

⁹ Kag ang akun pangamuyo amo nga magdugang pa gid ang inyo paghigugma sa isara kag isara kag amo man ang kaaram kag ang paghangup, ¹⁰ agud to nga sarang kamo makapili kon ano ang pinakamayad ninyo nga himoon. Gani nga mangin putli kamo kag wara ti kasawayan tubtub sa adlaw nga magbalik si Cristo Jesus. ¹¹ Kag ang inyo kabuhi magapamunga kang mayad nga buhat nga mahimo lamang paagi sa gahum ni Jesu-Cristo para sa kadayawan kag kahi-mayaan kang Dios.

Si Cristo amo ang Kabuhi

¹² Kar-on, mga kabugtoan, gusto ko nga maman-an ninyo nga ang mga butang nga nagkaratabo kanakun nakabulig pa gid gani sa pagpalapnag kang Mayad nga Balita. ¹³ Tungud ka dya, ang tanan nga mga gwardya sa palasyo kag ang iba man nga mga tawo rugya nakamaan run nga napriso ako tungud nga alagad ako ni Cristo. ¹⁴ Kag ang pagpriso kanakun nga dya nakatugro sa kalabanan nga mga Cristohanun kang dugang nga pagsarig sa Ginoo kag nangin mas maisug run sanda kadya sa pagwali kang Pulong kang Dios nga wara gid ti kahadluk.

¹⁵ May dyan matuod nga nagawali nahanungud kay Cristo nga dara lamang kang andang kahisa kag pagpaindis-indis pero may dyan man tana nga nagawali nahanungud kana nga may mayad nga tinutuyo. ¹⁶ Ginahimo nanda dya tungud sa andang gugma tungud hay naman-an nanda nga ang Dios amo ang nagtugro kanakun kang katungdanan sa pagpamatuod kang Mayad nga Balita. ¹⁷ Pero ang mga mahisa nga to tana bukun ti tampad sa andang pagpangwali kang nahanungud kay Cristo kundi nga ginahimo nanda dya tungud kang andang maiyaiyahun nga tinutuyo. Nagahuna-huna sanda nga paagi ka dya, madugangan nanda ang akun mga pag-antos samtang rugya ako sa prisohan.

¹⁸ Wara ti kaso tana ria para kanakun, basta mawali lang si Cristo sa husto ukon bisan sa sayup nga mga tinutuyo. Kag tungud ka ria nagakalipay ako. ¹⁹ Kag magapadayon ako sa pagkalipay tungud hay naman-an ko gid nga paagi sa inyo nga pangamuyo kag sa bulig man kang Ispirito ni Jesu-Cristo, ang tanan nga dya nga nagkaratabo kanakun magaresulta kang akun kahilwayan sa pagkapriso. ²⁰ Bahul gid ang akun handum kag paglaum nga mahimo ko ang akun katungdanan sa Ginoo agud to nga indi gid takun mahuy-an kundi sa tanan nga tion, ilabi run gid kadya, magmaisug ako agud nga mapadunggan ko si Cristo sa akun bug-os nga kaugalingun bisan mabuhi ako ukon mapatay man. ²¹ Tungud hay nagakabuhi ako para lamang sa pag-alagad kay Cristo kag kon mapatay ako mas mayad ria para kanakun. ²² Pero kon sa akun pagkabuhi, makahimo pa ako kang mayad nga mga butang paagi sa akun nga pag-alagad, indi run takun

kamaan kon ano ang akun piliun. ²³ Tungud hay nabutang takun sa tunga-tunga. Gusto ko run raad nga magtaliwan sa ka dya nga kinabuhi kag magpakig-imaw kay Cristo hay amo ria ang mas mayad. ²⁴ Ugar-ing tungud gid lang kaninyo kinahanglanun gid nga mabuhi pa ako. ²⁵ Gani, napat-ud ko nga magapabilin pa ako nga buhi kag magapadayon man sa pag-ala-gad kaninyo tanan agud to nga magtubo pa gid ang inyong pagtoo kag madugangan pa gid ang inyo kali-pay samtang nagatoo kamo. ²⁶ Agud to nga tungud kanakun may rason pa gid kamo sa pagdayaw kay Jesu-Cristo.

²⁷ Kar-on, ang importante amo nga magginawi kamo suno sa ginakuon sa Mayad nga Balita nahanungud kay Cristo, agud to nga bisan makabisita man ako kaninyo ukon indi, mabatian ko nga marig-un kamo sa sangka tinutuyo nga may isara lang ka baratyangun kag panumduman kag nagapanikasug kang tingub para sa pagtoo nga nabasi sa Mayad nga Balita. ²⁸ Indi kamo magkahadluk sa inyo mga kaaway kundi mag-maisug kamo pirme. Mangin sangka maathag dya nga tanda para kananda nga pagalaglagun sanda kang Dios. Pero kamo tana, pagaluwasun na. ²⁹ Tungud hay gintugroan run kamo kang Dios kang kahigayunan tungud gid lang kay Cristo, indi lang nga magtoo kamo kana kundi nga mag-antos man para kana.

³⁰ Kag kar-on, kaimaw ko run kamo sa pag-antos kang mga kabudlayan. Amo man dya nga mga kabudlayan ang inyo nakita kanakun katong una. Kag pareho kang inyo nabatian, amo man dya angud nga mga kabudlayan ang akun ginaantos hasta tulad.

Ang Pagpaubus ni Cristo kag ang Anang Pagkahalag-dun

2 Kar-on, mga kabugtoan, naman-an ko nga ang inyo kaangtanan kay Cristo amo ang nagaparig-un sa inyo kabuhi kag nagalipay man kaninyo ang anang gugma, kag naman-an ko nga nagapanghikot man sa inyo mga kabuhi ang Balaan nga Ispirito, kag nagabatyang gid kamo kang gugma kag kaluoy sa isara kag isara. ² Gani, bug-osa ninyo ang akun kalipay paagi sa inyo paghugpong nga may isara lamang ka panghuna-huna. Kag maghigugmaanay kamo kag magbuyloganay nga may isara lang ka tinutuyo. ³ Indi kamo magmaiya-iyahun ukon magpadayaw-dayaw sa bisan ano nga inyo ginahimo kundi magpaubus kamo sa isara kag isara kag kabiga ninyo ang iba nga mas mayad sangsa inyo kaugalingun. ⁴ Paminsara man ninyo ang kaaraydan kang iba kag indi lamang ang inyong kaugalingun nga kaaraydan. ⁵ Kinahanglan nga ang inyo nga paghuna-huna mangin kaangay man kang ana ni Cristo Jesus.

⁶ Ang kinaiya kang Dios rugyan kana

pero wara gid tana magpaminsar nga paagi sa pirit mapabilin tana nga tupung sa Dios.

⁷ Sa baylo, ginpaiway na dya tanan kag nagpakatawo tana

kag ginkabig na ang anang kaugalingun nga sangka uripun.

⁸ Nagpaubus tana

kag nagmatinumanun sa kabubut-un kang Dios tub-tub sa kamatayun,

bisan pa ang kamatayun paagi sa paglansang sa kros.

⁹ Tungud ka dya, ginbayaw tana kang Dios sa kahitaasan

kag gintugroan tana kang ngaran nga labaw sa tanan nga mga ngaran.

¹⁰ Gani sa ngaran ni Jesus, magaluhod ang tanan nga rugyan sa langit

kag sa lupa kag sa idalum kang lupa,

¹¹ kag ang tanan magakilala kang hayag nga si Jesu-Cristo amo ang Ginoo,

para sa kadayawan kang Dios nga Amay.

Mga Katungdanan kang mga Cristohanun.

¹² Gani mga hinigugma, magmatinumanun kamo pirme kanakun bukun lang kon kaimaw ninyo ako kundi ilabi run gid kadya nga wara ako rugyan kaninyo. Magpadayon kamo sa pagpanikasug agud to nga mangin bug-os run gid ang kaluwasan nga gintugro kang Dios kaninyo. Himoa ninyo dya nga may pagtahod kag kahadluk kana. ¹³ Tungud hay ang Dios amo ang nagapanghikot sa inyo mga kabuhi agud to nga maluyagan ninyo kag masarangan ang pagtuman kang anang tinutuyo.

¹⁴ Himoa ninyo ang tanan nga butang nga wara ti pagkumod ukon pagsinuay, ¹⁵ agud to nga mangin putli kamo kag wara ti kasawayan nga mga himpit nga mga anak kang Dios nga nagakabuhi sa tunga kang mga malaot kag makasasala nga mga katawhan sa kalibutan. Kaangay kang mga bituon nga nagatugro kang kasanag sa madulum nga kalibutan, magsiga kamo sa tunga kang mga katawhan, ¹⁶ samtang ginatanyag ninyo kananda ang pulong kang Dios nga nagatugro kang kabuhi nga wara ti katapusan. Kon himoon ninyo dya malipay gid ako ka mayad sa Adlaw kang pagbalik ni Cristo tungud hay mapamatud-an nga ang tanan ko nga pagpanikasug kag pagpangabudlay may pulos gid man.

¹⁷ Kag kon kinahanglan gid man nga mapatay ako kag ang akun dugo iula sa haralad nga inyo ginahalad sa Dios tungud kang inyo pagtoo, nagakalipay ako kag ginapaambit ko man kaninyo tanan ang akun kalipay.

¹⁸ Gani dapat nga magkalipay kamo kag magkasadya kaimaw nakun.

Si Timoteo kag si Epafrodito

¹⁹ Nagalaum gid ako kay Ginoong Jesus nga sa indi magbuhay mapadara ko lagi kaninyo si Timoteo agud to nga sa anang pagbalik malipay man ako kang anang ibalita kanakun nahanungud kaninyo. ²⁰ Wara gid ti iba nga may pareho kang akun baratyagun kag pagkabalaka kaninyo magluwas lang kana. ²¹ Tungud hay ang iba tana, nagakabalaka lang sa andang kaugalingun nga kaaraydan kag bukun sa hirikoton nga para ni Jesu-Cristo. ²² Pero kamo mismo nakamaan kang kapuslanan ni Timoteo kang kon paano nangin daw sa bata kag tatay ang pag-imaw namun samtang nagapalpnag kami kang Mayad nga Balita. ²³ Gani ginalauman ko nga ipadara lagi tana kaninyo sa tapos nga masaydan run ang kaso ko rugya. ²⁴ Kag nagasarig ako sa Ginoo nga sa indi magbuhay ako gid mismo makaagto rugyan kaninyo.

²⁵ Pero napinsaran ko man nga kinahanglan nga ipapauliun ko kaninyo ang atun bugto nga si Epafrodito nga inyo ginpadara rugya sa pagbulig kanakun. Kaimaw ko tana nga nagpangalagad kag nag-antos sa pagpamatuod kang Mayad nga Balita. ²⁶ Tungud hay nahidlaw run tana kaninyo kag nagapalibug tungud nga nabatian ninyo nga nagmasakit tana. ²⁷ Matuod gid man nga nagmasakit tana kag ikian lang gani mapatay. Pero ang Dios naluoy kana kag bukun lang kana kundi kanakun man kag ginpaiway kanakun ang tumman pa gid nga kasubu. ²⁸ Amo ria nga gusto ko run gid nga pauliun tana agud to nga malipay kamo sa inyo pagkitaay liwan kag madura man ang akun nga kalisud. ²⁹ Gani, batona ninyo tana nga may pagpasalamat bilang bugto sa Ginoo kag may bahul nga kalipay. Kag tahodon ninyo ang tawo nga pareho kana, ³⁰ tungud hay gintaya na ang anang kabuhi sa katalagman tungud lang sa hirikoton ni Cristo kag ikian lang tana mapatay para lang mabug-os na ang inyo pagbulig kanakun.

Ang Matuod nga Pagkamatarung

3 Sa katapusan, mga kabugtoan, magkalipay kamo sa Ginoo. Wara takun matak-an sa pagsulat kaninyo liwan kang amo man angud nga mga butang kag mayad dya sa pagparig-un kaninyo. ² Mag-andam gid kamo sa mga tawo nga nagahimo kang malaot nga daw mga ayam, sanda nga nagahalit kag nagaguba kang lawas. ³ Tungud hay kita tana amo ang matuod nga nasirkom, nga nagasimba sa Dios paagi sa Balaan nga Ispirito kag nagakalipay kita sa atun pagkabuhi nga may kaangtanan kay Cristo Jesus. Wara kita nagasarig sa mga seremonya nga ginahimo natun sa atun lawas. ⁴ Kon sa bagay, ako mismo makasarig man raad sa mga seremonya nga ria. Kag kon may

dyan nga nagahuna-huna nga makasarig tana sa amo dya nga mga butang mas labi run gid ako, ⁵ tungud hay ginsirkom ako kang walo pa lang ako ka adlaw nga natawo. Israelenhun man ako, halin sa tribo ni Benjamin, kag sangka matuod gid ako nga Hebreo. Kon nahanungud sa pagtuman sa Kasugoan, Fariseo gid ako. ⁶ Kag sa akun katutum sa pagtuman kang kasugoan, ginhingabot ang iglesia. Kag kon nahanungud sa pagkamatarung paagi sa pagtuman kang Kasugoan, wara gid ti may nakulang kanakun. ⁷ Pero ang tanan nga mga butang nga to nga makabig ko run raad nga kdarag-an, ginbilang ko run kadya nga kapyerdihan tungud kay Cristo. ⁸ Kag bukun lang to nga mga butang kundi ang tanan gid ginakabig ko run kadya nga kapyerdihan tungud kang labi pa gid ka marahalun nga butang nga amo ang pagkilala ko kay Cristo Jesus nga akun Ginoo. Tungud kana ginasikway ko run ang tanan kag ginakabig ko run lang nga kaangay kang ramo, agud to nga maangkun ko si Cristo ⁹ kag agud nga mangin bug-os run gid ang akun kaangtanan kana. Bukun ako ti matarung tungud kang akun kaugalingun nga pagpanikasug sa pagtuman kang kasugoan pero tungud nga nagatoo ako kay Cristo ginpakamatarung ako kang Dios kag dya nabasi sa akun pagtoo. ¹⁰ Ang akun luyag amo nga magdugang pa gid ang akun pagkilala kay Cristo kag mabatyagan ang gahum kang anang pagkabanhaw. Gusto ko man makaambit kang anang pag-antos kag mapatay pareho kang anang pagkapatay ¹¹ sa paglaum nga banhawun man ako halin sa mga minatay.

Padayon sa Ralamboton

¹² Wara ako nagakuon nga naangkun ko run dya ukon himpit run gid ako, pero nagatinguha gid ako agud to nga maagum ko dya tungud nga amo dya ang tinutuyo ni Cristo sa pagpili kanakun nga magsunod kana. ¹³ Mga kabugtoan, wara ako nagahuna-huna nga natuman ko run dya kundi sangka butang ang akun ginahimo: samtang ginadura ko sa akun pamin-sarun ang mga nagriligad kag nagahimurat nga matuman ang paraaboton, ¹⁴ nagapadayon ako sa pagtinguha nga matuman ang tinutuyo sa akun kabuhi agud mabaton ko ang padya nga itugro kang Dios tungud kang akun kaangtanan kay Cristo Jesus.

¹⁵ Tanan kita nga hamtung run sa pagtoo kinahanglan nga magpaminsar man kang pareho ka dya. Kag kon may dyan kaninyo nga may lain nga panghuna-huna, ang Dios magapaathag ka dya kaninyo. ¹⁶ Wara ti sapayan karia, ang importante amo nga magpadayon kita sa pagkabuhi suno sa gintudlo kanatun kang Dios nga atun run ginasunod hasta kadya.

¹⁷ Mga kabugtoan, magburuylog kamo tanan sa pag-sunod kanakun kag talupangda ninyo sanda nga nagagawi man suno sa husto nga pagsurundan nga amun gintao kaninyo. ¹⁸ Makapira ko run kamo ginkun-an kauna kag tulad ginaliwan ko dya nga nagahibi: duro ang mga nagagawi nga nagakontra sa ginatudlo kanatun nahanungud sa kamatayun ni Cristo sa kros. ¹⁹ Ang andang katapusan amo ang kalaglagan tungud hay ang andang ginapakadios amo lang ang andang mga lawasnun nga mga kagustohan, kag ginapabugal pa gani nanda ang mga malaot nga butang nga dapat raad nanda nga ikahuya. Kag ang andang mga panghuna-huna nabuyok lang sa kalibutanun nga mga butang. ²⁰ Pero kita tana ang atun matuod nga iristarang amo ang langit, kag halin sa langit nagahulat kita kang atun manluluwas nga amo si Ginoong Jesu-Cristo. ²¹ Pagabaylohan na ang atun maluya kag mamaratyun nga lawas kag himoon na dya nga mangin pareho kang anang mahimayaun nga lawas paagi sa anang gahum nga anang ginagamit sa pagdumara kang tanan nga mga butang.

Mga Laygay

4 Gani, mga kabugtoan, nga akun ginapalangga kag ginakahidlawan. Kamo ang nagatugro kanakun kang kalipay kag ginapabugal ko gid kamo, magmarig-un kamo sa inyo pagtoo sa Ginoo, mga pinalangga.

² Ginpangabay ko gid kamo, Eudia kag Sintique, magmayadanay kamo bilang magbugto sa Ginoo. ³ Kag ikaw man, matutum nga kaimaw ko nga manugpangalagad, gusto ko nga buligan mo ang mga bayi nga dya, tungud hay nagpangalagad man sanda kadya kaimaw nakun sa pagpalapnag kang Mayad nga Balita kaimaw ni Clemente kag kang iba pa gid nga akun mga isigka-manugpangalagad, nga ang andang mga ngaran ka dya nasulat run sa libro kang kabuhi.

⁴ Magkalipay kamo pirme tungud sa inyo kaangtanan sa Ginoo. Sa liwan ginakuon ko kaninyo, magkalipay kamo.

⁵ Ipakita ninyo ang inyo kalulo sa tanan nga mga tawo. Ang Ginoo dali run lang mag-abot. ⁶ Indi kamo magpalibug kang bisan ano kundi sa inyo nga mga pagpangamuyo, magpangayo kamo sa Dios kang tanan ninyo nga mga kinahanglanun kag himoa ninyo dya nga may pagpasalamat kana. ⁷ Kon himoon ninyo dya, maaguman ninyo ang paghidait kang Dios nga indi matungkad kang paghangup kang tawo. Gani mangin matawhay ang inyong panghuna-huna kag baratyagun tungud kang inyo kaangtanan kay Cristo Jesus.

⁸ Sa katapusan mga kabugtoan, panumduma gid ninyo pirme ang mga mayad kag manami nga mga butang nga dya: mga butang nga tuod, dungganun, matarung, putli, kaharamut-an kag darayawun. ⁹ Himoa ninyo kon ano man ang inyo natun-an kag nabaton kanakun, mga butang nga inyo nabatian kag nakita kanakun. Kag ang Dios nga nagatugro kang kalinung mangin kaimaw ninyo.

Salamat sa inyo Gintugro nga Bulig

¹⁰ Daw ano ang akun kalipay sa Ginoo nga sa tapos kang malawid nga tion, nagpakita liwan kamo kang inyo pagkabalaka kanakun. Nagakabalaka gid man kamo kanakun, pero wara lang garing kamo ti kahigayunan sa pagpakita ka dya. ¹¹ Wara ako nagakuon ka dya tungud hay may kinahanglan ako, tungud hay natun-an ko run nga magkontento sa bisan ano nga kahimtangan. ¹² Naman-an ko ang pagpangabuhi nga pigado kag naman-an ko man ang pagpangabuhi nga bugana. Natun-an ko ang tanan nga dya agud to nga sa bisan diin kag sa bisan ano nga kahimtangan kontento ako, bisan busug ukon gutum, bisan sa kabuganaan ukon sa kapigadohon. ¹³ Makasarang ako sa pag-atubang kang bisan ano nga kahimtangan paagi sa gahum nga ginatugro ni Cristo nga amo ang nagapabakud kanakun.

¹⁴ Wara ti sapayan karia, mayad gid kamo tungud hay ginbuligan ninyo ako sa akun kabudlayan. ¹⁵ Kag kamo mismo nga mga taga-Filipos nakamaan gid nga kang akun paghalin sa Macedonia kang nagaumpisa pa lang ako sa pagwali kang Mayad nga Balita, wara ti iba nga simbahan nga nagtugro kanakun kang bulig kundi kamo gid lang. ¹⁶ Tungud hay bisan gani kang rugto ako sa Tesalonica, makapira gid ka beses nga ginpadar-an ninyo ako kang bulig. ¹⁷ Bukun ti kuon nga gusto ko lang magbaton kang regalo halin kaninyo kundi gusto ko man nga madugangan ang mga balus nga mabaton ninyo. ¹⁸ Kag kar-on, wara run ako ti kinahanglan pa tungud hay nabaton ko run halin kay Epafrodito ang tanan nga regalo nga ginpadara ninyo para kanakun, kag sobra pa gani dya. Daw pareho dya kang mahamot nga haralad para sa Dios nga ana gid naluyagan kag nahamut-an. ¹⁹ Ang Dios nga akun ginaalagad amo ang magatugro kang tanan ninyo nga mga kinahanglanun halin sa anang mahimayaun nga manggad paagi kay Cristo Jesus. ²⁰ Dayawun natun ang atun Dios kag Amay sa wara ti katapusan. Amen.

Katapusan nga Pagpangamusta

²¹ Kamusta sa tanan nga mga katawhan kang Dios nga may kaangtanan kay Cristo Jesus. Ang mga isigkatumuluo nga kaimaw nakun rugya nagapangamusta

kaninyo. ²² Ang tanan nga mga katawhan kang Dios
rugya ilabi run gid ang rugyan sa palasyo kang emper-
ador, nagapangamusta kaninyo tanan.

²³ Kabay nga maaguman ninyo tanan ang bugay
kang atun Ginoong Jesu-Cristo.

Colosas

1 Ako si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-un kang Dios, kag si Timoteo nga atun bugto kay Cristo ¹² nagapangamusta kaninyo nga mga katawhan kang Dios rugyan sa Colosas nga mga matutum nga kabugtoan namun kay Cristo.

Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Pangamuyo ni Pablo para sa mga Taga-Colosas

³ Kada pangamuyo namun para kaninyo nagapasalamat kami pirmo sa Dios nga Amay kang atun Ginoong Jesu-Cristo ⁴ tungud hay nabalitaan namun ang nahanungud sa inyo pagtoo kay Cristo Jesus kag sa inyo nga pagpalangga sa tanan nga katawhan kang Dios.

⁵ Nagatoo kamo kag nagapalangga tungud nga may paglaum kamo nga inyo mabaton ang ginatigana para kaninyo rugto sa langit. Ang ginalauman ninyo nga dya nabatian run ninyo kauna kang gintudlo kaninyo ang matuod nga mensahe, nga amo ang mayad nga balita ⁶ nga gindara kaninyo. Kag dya nagapabag-o kang kabuhi kang tawo kag padayon nga nagalapnag sa bilog nga kalibutan. Kag amo man dya ang nagakatabo kaninyo, halin kang nabatian ninyo ang mayad nga balita kag nahangpan kon ano gid ka matuod ang kaalwan kang Dios. ⁷ Natun-an ninyo dya kay Epafras. Tana kadya pinalangga namun kag pareho man namun nga nagapangalagad kay Cristo. Matutum gid tana nga nagaalagad kay Cristo rugyan kaninyo bilang amun sal-i. ^{††8} Kag tana man kadya amo ang nagsugid kanamun nga mapinalanggaun kamo tungud sa gugma nga gintugro kaninyo kang Balaan nga Ispirito.

⁹ Gani halin kang pagkabati namun nahanungud kaninyo, wara kami nagauntat sa pagpangamuyo para kaninyo. Ginapangabay namun permi sa Dios nga tungroan kamo kang tanan nga kaaram kag paghangup halin sa Balaan nga Ispirito agud maman-an ninyo kang bug-os kon ano gid ang anang kabubut-un para kaninyo, ¹⁰ agud to nga magakabuhi kamo kang takus bilang mga katawhan kang Ginoo, kag makapahamuut kana sa tanan nga butang, nga nagahimo kamo pirmo kang mayad, kag nagadugang pa gid ang inyo nga pagkakilala sa Dios. ¹¹ Mahimayaun gid ang

anang gahum. Gani ginapangabay ko nga parig-unun na pa gid kamo kang bug-os agud to nga may kalipay kamo sa pagbatas kag may pagpailub bisan ano pa ang matabo kaninyo. ¹² Kag makapasalamat kamo sa Amay, nga amo ang naghimo kaninyo nga takus sa pagpakig-ambit sa anang turugro sa anang mga katawhan nga rugyan sa kasanag nga anang ginadumarahan, ¹³ Hay ginluwas na kita halin sa gahum kang kadudulman kag ginsaylo na kita sa pagdumarahan kang anang hinigugma nga Anak. ¹⁴ Paagi sa anang Anak nga dya gintubos na kita, nga ang buut hambalun, ginpatawad na run ang atun mga sala.

Si Cristo amo ang Labaw gid sa Tanan

¹⁵ Si Cristo amo gid ang laragway kang indi makita nga Dios. Sa wara pa matuga ang kalibutan rugyan run tana nga daan kag sa tanan nga tinuga tana ang labaw sa tanan. ¹⁶ Hay paagi kana gintuga kang Dios ang tanan nga butang sa langit kag sa lupa, indi lang ang makita kundi amo man ang indi makita, pareho kang mga ispirito nga nagahari ukon nagagahum, ukon mga nagapanguna ukon may awtoridad. Ang tanan nga butang gintuga paagi kay Cristo kag para kana. ¹⁷ Sa wara pa matuga ang tanan nga butang si Cristo rugyan run, kag paagi kana, ang tanan nga butang nahamtang sa nagakaigo nga lugar. ¹⁸ Tana amo ang ulo kang Iglesia, nga amo ang anang lawas; tana ang ginhalinan kang tanan nga kabuhi, kag tana ang panganay nga anak, ang una nga nabanhaw halin sa mga minatay, agud to nga sa tanan nga butang tana ang labaw sa tanan. ¹⁹ Tungud hay ginpat-ud gid kang Dios nga ang kabug-osan kang anang pagka-Dios mag-istar kay Cristo, ²⁰ kag paagi kay Cristo ipanumbalik kang Dios sa anang kaugalingun ang tanan nga butang nga rugto sa langit kag rugya sa lupa. Ginpabalik na ang andang mayad nga relasyon kana paagi sa dugo ni Cristo kang tana mapatay sa kros.

²¹ Kamo kauna nahamulag sa Dios, kag nangin kaway na kamo tungud kang inyo mga malaot nga panghuna-huna kag mga binuhatan. ²² Pero si Cristo nangin tawo kag napatay, kag paagi sa anang kamatayun ginpanumbalik kamo kang Dios sa anang kaugalingun, agud to nga mangin balaan kamo, wara ti dagta kang sala, kag wara run kamo ti kasawayan sa tion nga mapaatabang na kamo sa anang prisensya.

† ukon, isigka-tumuluo †† amun sal-i; ukon para sa inyo kaarayan

²³ Pero kinahanglan nga magpadayon kamo nga marig-un kag indi matiung sa inyo pagtoo kag kinahanglan nga huptan gid ninyo kamayad ang paglaum nga inyo nabatian halin sa mayad nga balita nga ginwali kaninyo. Ang mayad nga balita nga dya ginwali run man sa bilog nga kalibutan. Kag ako, si Pablo, nangin surugoon kang Dios sa pagwali ka dya.

Ang Pagpangalagad ni Pablo para sa Iglesia

²⁴ Kar-on nagaantos ako para kaninyo, pero nalipay ako sa gihapon. Hay paagi sa akun lawas nagaantos ako sa pagbulig nga mabug-os ang mga arantoson ni Cristo para sa kaaraydan kang anang lawas nga amo ang Iglesia. ²⁵ Nangin surugoon ako kang Iglesia. Gintugyanan ako kang Dios nga mag-alagad para sa inyo kaaraydan sa pagsugid kaninyo kang bug-os nga mensahe kang Dios, ²⁶ nga amo ang anang plano nga wara na gid ginpamaan sa bisan kay sin-o katong nagligad nga mga panag-on, pero kadya ginpamaan na run sa anang mga katawhan. ²⁷ Ang Dios nagpat-ud nga ipamaan na sa anang katawhan kon daw ano gid kanami kag makatiringala ang anang plano nga dya para sa mga bukun ti Judio. Kag ang plano na nga dya amo nga si Cristo magaistar kaninyo. Kag tungud karia, may kasigurohan kamo nga makaambit kamo sa himaya kang Dios. ²⁸ Amo dya nga ginawali namun si Cristo sa tanan nga tawo. Paagi sa amun bug-os nga kinaaram ginapaandaman namun kag ginatudloan ang tanan agud to nga mapaatabang namun sanda sa Dios nga himpit ang andang suud nga kaangtanan kay Cristo. ²⁹ Para mahimo ko dya, nagapangabudlay ako, kag nagapanikasug gid kamayad paagi sa gahum ni Cristo nga amo ang nagapabaskug gid kamayad kanakun.

2 Gusto ko nga maman-an ninyo kon daw ano gid ang akun pagpanikasug sa pagpangalagad para kaninyo kag para sa mga taga-Laodicea, kag para man sa iba nga wara pa nakakita kanakun. ² Ginahimo ko ria agud to nga magmabaskug pa gid ang andang baratyagun kag paagi sa andang pagpalanggaang mangin isara lang sanda, para nga mahangpan gid nanda kamayad kag maman-an ang plano kang Dios nga wara na ginpamaan kauna; dya nga plano amo ang nahanungud kay Cristo. ³ Hay rugyan lang gid kana ang tanan nga kinaaram kag paghangup. ⁴ Ginsugidan ko kamo kadya agud to nga wara ti bisan sin-o nga makadaya kaninyo paagi sa andang makaharaylo nga mga tinaga. ⁵ Hay bisan wara ako rugyan kaninyo, daw rugyan man angud ako tungud nga ginadumdum ko kamo permi, kag nagakalipay gid ako hay naman-an ko nga mayad ang inyo nga pag-irim-away kag marig-un gid ang inyo pagtoo kay Cristo.

Si Cristo ang Dapat Natun Sundon

⁶ Tungud nga ginbaton run ninyo si Cristo Jesus bilang inyo Ginoo, dapat nga maggawi kamo kang igsakto bilang mga tawo nga may suud nga kaangtanan kana. ⁷ Pareho kang gamot kang kahoy nga nagapangarapkap paidalum sa lupa, papag-una pa gid ninyo kamayad kag pahamtunga ang inyo suud nga kaangtanan kana. Magpakarig-un kamo sa inyo pagtoo, pareho kang gintudlo kaninyo. Kag magmapinasalamatun gid kamo permi sa Dios.

⁸ Mag-andam gid kamo nga indi kamo madara ni bisan sin-o paagi sa andang pagpanudlo kang mga wara ti pulos kag bukun ti matuod nga amo ang makadaya kaninyo. Ang mga ginapanudlo nanda nga dya naghaling lang sa mga pagturon-an kang mga kamal-aman kag sa mga sistema nga halin lang rugya sa kalibutan kag wara naghaling kay Cristo.

⁹ Hay ang matuod, si Cristo nangin tawo, kag rugyan gid kana ang kabug-osang pagka-Dios. ¹⁰ Gani, tungud kang inyo suud nga kaangtanan kay Cristo wara run gid ti nakulang sa inyo ispiritohanun nga pagkahamtung, hay tana ang labaw sa tanan nga nagagahum kag nagadumara. ¹¹ Tungud man kang inyo suud nga kaangtanan kana daw sinirkom run man kamo, pero indi ang pagsirkom nga ginahimo kang tawo sa andang lawas kundi ang pagdura kang inyo makasasala nga kinaugali paagi sa ginahimo ni Cristo. ¹² Kang kamo ginbawtisohan daw nangin kaimaw kamo ni Cristo nga ginlubung kag daw nangin kaimaw na man kamo nga ginbanhaw, kag dya tungud sa inyo pagtoo sa gahum kang Dios nga amo ang nagbanhaw kana sa mga minatay.

¹³ Kamo kauna, kon nahanungud sa inyo ispiritohanun nga pagkabuhi, patay kamo sa panuruk kang Dios tungud kang inyo nga mga kasal-anan kag ginagamhan kamo kang inyo makasasala nga kinaugali. Pero kadya, gintugroan kamo kang Dios kang kabuhi kaimaw kay Cristo. Ginpatawad na ang tanan natun nga mga kasal-anan. ¹⁴ Tungud hay indi natun matuman ang kasugoan, daw may ginahimo nga listahan kang atun mga kasal-anan. Pero gindura dya kang Dios kang ginlansang si Cristo sa kros. ¹⁵ Kag rugto man sa kros ginpierce kang Dios ang mga ispirito nga may gahum kag may awtoridad, kag ginpakita na sa tanan kang hayag nga nadaug na sanda paagi sa ginahimo ni Cristo sa kros.

¹⁶ Gani indi kamo magpati sa mga tawo nga nagakuon kaninyo kon ano ang indi ukon nagakadapat kan-un kag imnun, kag kon ano ang dapat himoon sa mga pista, ukon maglati ang bulan ukon sa adlaw nga inugpahuway. ¹⁷ Ang ria nga mga turumanun haron lamang kang magaabot, kag ang ginapaabot nga ria

† ang mga nagtoroo

amo gid si Cristo. ¹⁸Indi kamo magpadaug sa mga tawo nga nagainsister nga kita dapat magpaubus kang atun kaugalingun kag magsimba sa mga anghel. Ginakuon nanda nga mas labaw sanda kaninyo tungud kang anda mga nakita nga kuno na mga paranan-awun. Pero bukun ti matuod ria. Dya sanda nagapahambog lang kag ang andang ginapanghambal naghalin lamang sa andang tawhanun nga paminsarun. ¹⁹Hay wara sanda kadya nagapasakup kay Cristo nga amo ang atun Ulo. Tana ang nagagahum sa mga nagtoroo nga ang andang halimbawa anang lawas. Tana man ang nagatugro kang mga kinahanglanun kang lawas paagi sa anang mga bahin nga nagairinangut. Kag sa amo nga paagi nagatubo ang lawas suno sa luyag kang Dios.

Ang Bag-o nga Kabuhi kay Cristo

²⁰Kang napatay si Cristo, daw kaimaw na kamo nga napatay kag nahilway run kamo sa nahauna nga pagsurondan rugya sa kalibutan. Ti, andut abi nga nagakabuhi pa gid kamo nga nagasunod sa sistema kang kalibutan? Andut haw nga nagasunod pa gid kamo sa mga pagsurondan pareho kang: ²¹“Indi kaw magkaput karia, indi kaw magtiraw karia, ukon indi kaw magtandug karia?” ²²Ang ria nga mga butang madura lang man pagkatapos nga magamit kag dya nga mga pagsurondan nabase lang sa mga sugo kag ginapanudlo nga ginhimo-himo kang tawo. ²³Kon paminsarun natun daw husto man ang andang mga ginapanudlo nahanungud sa pagpanimbahun nga sanda lang man ang naghimo, kag nahanungud sa pagpaubus kang kaugalingun kag pagpinetensya. Pero ang matuod, indi gid dya makabulig sa tawo sa pagpugung kang anang lawasnun nga mga kairigbun.

3 Gani, kar-on, tungud hay kamo ginbanhaw run imaw ni Cristo, pasulabiha ninyo ang mga butang nga rugto sa langit nga sa diin nagapungko si Cristo sa tuo nayon kang Dios. ¹²Isintro ninyo ang inyo paminsarun sa langitnun nga mga butang, kag indi sa mga butang nga rugya sa lupa. ³Hay napatay run kabay kamo sa inyo daan nga kabuhi? Kag ang inyo bag-o nga kabuhi ginatago run kang Dios imaw ni Cristo. ⁴Si Cristo amo ang nagtugro kaninyo kang ispiritohanun nga kabuhi, gani sa pag-abot kang adlaw nga magpahayag tana, ipahayag man kamo kaimaw kana nga mahimayaun.

Ang Daan kag ang Bag-o nga Kabuhi

⁵Gani duraa run ninyo ang inyo kairigbun nga kalibutanun, pareho kang pagpakighilawas, paghimo kang bisan ano nga maraw-ay nga mga butang, pagsunod sa baratyagun kang inyo lawas, malaoton nga

† tana ang may pinakamataas nga kadungganan

handum kag pagdinalok, hay ang pagkadalok pareho man sa pagsimba sa mga dios-dios. ⁶Tungud sa mga ginahimo nga ria kang mga tawo magakasingkal gid ang Dios kananda. ^{††7}Amo man ria ang ginahimo ninyo kauna sa inyo daan nga pagkabuhi. ⁸Pero kar-on dapat nga isikway ninyo dya tanan: ang kaugut, ang pagkasingkal, ang paghimo kang malain sa isigkatawo, ang paghambal kang mga pulong nga makapalain sa dungug kang iba, kag ang paghambal kang mga binastos. ⁹Indi kamo magbinutiganay, hay ginbayaan run kabay ninyo ang inyo daan nga kinaugali imaw kang tanan na nga pamatasan? ¹⁰Kag nakaangkun run kamo kang bag-o nga kinaugali nga ginabag-o pa gid kang Dios nga naghimo kadya, agud nga mangin pareho kamo kana, kag makilala gid ninyo tana kamayad. ¹¹Sa kabuhi natun tulad, wara run ti kinalain kon ang sangka tawo Judio ukon bukun ti Judio, nasirkom ukon wara nasirkom, ukon mga tawo nga wara ti hinalung-ung, ukon mga tawo nga mapintas, uripun ukon bukun ti uripun. Si Cristo amo ang importante sa tanan kag tana nagaistar kanatun tanan.

¹²Gani, bilang mga pinili nga katawhan kang Dios, nga ginpahain na kag ginahigugma, magginawi kamo kang amo dya: magmaluloy-on kamo, magmaalwan, magmapainubusun, magmalulo, kag magmapinasenyahun. ¹³Pasensyaha ninyo ang mga tawo nga nakahimo kang malain kaninyo, kag magpatawaray kamo sa paglainay kang inyo buut. Magpatawad kamo pareho kang pagpatawad kang Ginoo kaninyo. ¹⁴Kag labaw sa tanan magpalanggaany kamo, hay dya amo ang magahugpong kaninyo tanan kang himpit nga wara run gid kamo ti pagsirinoay. ¹⁵Pagamhun ninyo sa inyo tagipusoon ang kalinung nga gintugro ni Cristo kaninyo. Hay kamo gintawag kang Dios bilang mga bahin kang sangka lawas agud inyo maaguman ang kalinung sa inyo tunga. Kag magpasalamat gid kamo permi kana.

¹⁶Itanum gid ninyo kamayad ang mga pulong ni Cristo sa inyo huna-huna nga ginagamit ninyo ang tanan nga kaaram sa paglaygay kag pagtudlo sa kada isara kag sa pagkanta kang mga salmo, mga karan-tahun nga nagadayaw sa Dios, kag mga ispiritohanun nga mga kanta nga may pagpasalamat sa inyo tagipusoon sa Dios. ¹⁷Kag bisan ano ang inyo ginahimo, sa hambal man ukon sa buhat, himoa ninyo dya tanan sa ngaran ni Ginoong Jesus, ‡ nga nagapasalamat kamo sa Dios nga Amay paagi kana.

†† sa iba nga mga sinulatan may rugyan nga ginasulat: sa mga tawo nga wara nagatuman kana. ‡ ukon bilang tiglawas ni Ginoong Jesus

Ang Inyo Relasyon sa inyo Panimalay

¹⁸ Kamo nga mga asawa, magpasakup kamo sa inyo mga bana, hay amo dya ang nagakadapat ninyo himoon bilang mga tumuluo kang Ginoo.

¹⁹ Kag kamo nga mga bana, palanggaa ninyo ang inyo mga asawa, kag indi kamo mangin mapintas kananda.

²⁰ Kamo tana nga mga kabataan, tumana ninyo ang inyo mga ginikanan sa tanan nga butang, hay amo gid dya ang nahamut-an kang Ginoo.

²¹ Kamo nga mga tatay, indi ninyo pagpaugtun ang inyo mga kabataan kang sobra, hay maduraan sanda kadya kang gana sa paghimo kang mayad.

²² Kamo nga mga uripun, tumana ninyo ang inyo mga agalun rugya sa lupa sa tanan nga butang, indi lang kon nagaturuk sanda para kuno nga maluyagan nanda kamo, kundi nga magtuman kamo kang tuduk sa inyong tagipusoon tungud hay may pagtahod kamo sa Ginoo. ²³ Bisan ano ang inyo ginahimo, himoa ninyo kang tinagipusoon, nga daw nagaalagad kamo sa Ginoo kag indi sa tawo. ²⁴ Naman-an man ninyo nga magabaton kamo kang balus halin sa Ginoo nga anang gintigana nga itugro kaninyo, hay si Cristo nga atun Ginoo gid kabay ang inyo ginaalagad? ²⁵ Ang bisan sin-o nga nagahimo kang malain silotan suno sa nahimo na nga malain, bisan sin-o pa man tana, tungud nga ang Dios wara ti may ginapasulabi.

4 Kamo nga mga agalun, magpasunaid kamo kag tratarun ninyo ka mayad ang inyo mga uripun. Naman-an man ninyo kabay nga may Agalun man kamo sa langit?

Dugang nga mga Sugo

² Indi kamo magkataka sa pagpangamuyo; indi kamo magpaluya, kag magmapinasalamatun gid kamo sa Dios. ³ Pangamuyoi man ninyo kami nga tungroan kami kang Dios kang kahigayunan nga makasugid kang anang mensahe, agud to nga mabantala namun ang kamatuoran nahanungud kay Cristo nga wara na gid ginpamaan kato anay. Amo gid dya ang kabangdanan kon andut nga napriso ako. ⁴ Kag pangamuyoi man ninyo nga mapahayag ko gid dya kang maathag, suno sa dapat ko himoon. ⁵ Mag-amlig kamo sa inyo pagginawi sa tunga kang mga bukun ti tumuluo. Kag hingalitan ninyo ang tanan nga kahigayunan. ⁶ Namiun ninyo ang pagpakig-istorya sa mga tawo, nga mawili sanda sa pagpamati kaninyo, agud to nga makamaan kamo kon paano ninyo sabtun ang bisan sin-o nga nagapamangkot.

Katapusan nga mga Bilin

⁷ Kon nahanungud sa akun kahimtangan rugya, si Tiquico amo ang magasugid kaninyo kang tanan. Pinalangga natun tana nga bugto, kag tana kadya matutum nga nagabulig kanamun kag kaimaw man namun nga nagapangalagad sa Ginoo. ⁸ Ginpaagto ko tana rugyan sa tinutuyo nga ipamaan kaninyo ang amun kahimtangan rugya, agud to nga pabaskugun ang inyo mga baratyagun. ⁹ Kaimaw na man si Onesimo nga matutum kag pinalangga natun nga bugto kag kasimanwa man ninyo. Sanda kadya ang magasugid kaninyo kang tanan nga nagakaratabo rugya.

¹⁰ Si Aristarco nga akun kaimaw rugya sa prisohan nagapangamusta kaninyo. Si Marcos nga pakaisa ni Bernabe nagapangamusta man. (Ginhambalan ko run kamo nga daan nahanungud kay Marcos. Gani kon mag-abot tana rugyan batona ninyo tana.) ¹¹ Si Jesus nga ginatawag man nga si Justo, nagapangamusta man kaninyo. Ang tatlo nga dya amo run lang ang mga Judio nga kaimaw ko rugya nga nagapangwali nahanungud sa pagginahum kang Dios, kag nagatugro gid sanda kang kalipay kanakun. ¹² Si Epafros nga inyo kasimanwa nagapangamusta man kaninyo. Isara man tana sa mga nagapangalagad kay Cristo Jesus. Permi tana nagapangamuyo kang maukud para kaninyo agud mangin marig-un pa gid kamo, hamtung kag nakasiguro gid kon ano ang kabubut-un kang Dios kaninyo. ¹³ Ako mismo makapamatuod nga si Epafros nga dya nagapanikasug gid para sa inyo kaaraydan kag sa kaaraydan man kang atun mga kabugtoan sa may Laodicea kag Hierapolis. ¹⁴ Si Lukas, ang amun pinalangga nga doktor, kag si Demas nagapangamusta man kaninyo. ¹⁵ Ipalambot man ninyo ang akun pagpangamusta sa atun mga kabugtoan sa Laodicea, kag kay Nimfa, kag sa mga tumuluo nga nagatiripon sa anang balay.

¹⁶ Kon matapos run ninyo gani ka basa ang sulat nga dya, ipabasa man ninyo sa mga tumuluo sa Laodicea, kag basahun man ninyo ang sulat nga akun ginpadara kananda rugto sa Laodicea.

¹⁷ Kun-on ninyo si Arquipo nga sigurohon na gid nga tapuson ang ginapaobra kana tungud kang ana suud nga kaangtanan sa Ginoo.

¹⁸ Kag kar-on, ako run gid mismo si Pablo ang nagsulat kadya: Kamusta kaninyo dyan tanan. Dumduma man ninyo ako rugya sa prisohan.

Kabay nga bugayan gid kamo kang Dios.

1 Tesalonica

1 Ako si Pablo, kaimaw sanday Silas [†] kag Timoteo, nagasulat kaninyo nga mga tumuluo rugyan sa Tesalonica nga ana kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang Dios kang paghidait.

Ang Pagpasalamat ni Pablo tungud sa pagtoo kang mga taga-Tesalonica

² Nagapasalamat kami pirme sa Dios tungud kaninyo tanan, kag ginasambit gid namun kamo sa amun mga pangamuyo. ³ Sa amun pagpangamuyo sa Dios nga Amay, padayon namun nga ginadumdum ang mayad ninyo nga ginahimo bilang bunga kang inyo nga pagtoo, kag ang inyo pagpangabudlay sa pagbulig sa iba tungud kang inyo paghigugma kananda, kag madumduman man namun nga bisan may mga kalisud kamo ginaagwanta lang ninyo dya tungud hay nagalaum kamo nga si Jesu-Cristo nga atun Ginoo magabalik.

⁴ Mga kabugtoan namun nga hinigugma kang Dios, nagapasalamat kami kana tungud naman-an gid namun nga ginpili na kamo nga mangin anang mga katawhan. ⁵ Hay kang ginwali namun ang Mayad nga Balita kaninyo, wara lang kami maghambal kang mga tinaga kundi may gahum dya tungud kang pagpanghikot kang Balaan nga Ispirito kanatun, kag nagapati gid kami nga ang mga ginpanudlo namun kaninyo amo ang kamatuoran. Nakamaan man kamo kon ano ang amun pagginawi kang dyan pa kami kaninyo, kag ginhimo namun to para gid lang sa inyo kaaraydan. ⁶ Kami kag ang Ginoo nangin ihimplo kaninyo. Hay, wara ti sapayan nga ginhingabot kamo ka mayad, sa gihapon ginbaton ninyo ang mensahe nga may tuman nga kalipay nga naghalin sa Balaan nga Ispirito. ⁷ Gani nga kamo man nangin ihimplo sa tanan nga mga tumuluo sa mga lugar kang Macedonia kag Acaya. ⁸ Hay kaninyo naghalin ang Mensahe kang Ginoo hasta nga makalambot kag maglapnag dya sa mga taga-Macedonia kag taga-Acaya kag luwas pa karia, nabatian man kang mga katawhan bisan sa diin nga lugar nga kamo nagtoroo sa Dios, gani nga indi run namun kinahanglan nga isugid pa dya. ⁹ Hay sanda run gid mismo kadya ang nagsugid kon ano ang inyo pagbaton kanamun kang pag-agto namun

[†] Silas, sa Griego: *Silvanus*

dyan. Ginasugid man nanda nga nagbiya run kamo sa mga dios-dios kag nagtoo sa Dios para nga kamo makaalagad kana nga amo ang buhi kag matuod nga Dios, ¹⁰ kag para man maghulat sa anang Anak nga magabalik halin sa langit. Dya amo si Jesus nga anang ginbanhaw sa mga minatay kag nagaluwas kanatun sa magaabot nga kasingkal kang Dios.

Ang Pagginawi ni Pablo sa Tesalonica

2 Mga kabugtoan, kamo mismo nakamaan nga mapuslanun gid ang pag-agto namun dyan kaninyo. ² Hay naman-an man ninyo nga kang rugto pa kami anay sa may Filipos ginpaantos kami ka mayad kag ginpakahuy-an, pero ginparig-un kang Dios ang amun mga baratyagun gani nga nakapanudlo kami kaninyo kang Mayad nga Balita nga naghalin sa Dios sa pihak kang duro nga mga pag-upang. ³ Tungud nga sa amun pagpanglaygay kaninyo wara kami ti tuyo nga tudloan kamo kang patalang ukon may malain kami nga motibo kaninyo kag wara man kami nagtinguha nga dayaan kamo. ⁴ Sa baylo, nagahambal kami bilang mga tawo nga sa panuruk kang Dios masarigan sa pagwali kang Mayad nga Balita. Kag wara namun dya ginahimo para malipay ^{††} ang tawo kanamun, kundi para malipay ang Dios, nga amo ang nakamaan kang atun mga panghuna-huna. ⁵ Naman-an ninyo man nga wara namun kamo gindayaw-dayaw, kag wara man kami nagpakuno-kuno nga mga mayad kami para lang makwartahan namun kamo, ang Dios nakamaan gid nga dya matuod. ⁶ Kag wara man kami naghandum nga dayawun kang mga tawo, bisan halin pa man kaninyo ang pagdayaw ukon kay sin-o pa man dyan.

Bilang mga apostoles ni Cristo may kinamatarung kami raad nga magpangayo kaninyo kang bulig, ⁷ pero sa baylo karia, nangin malulo kami kaninyo, pareho ka sangka nanay nga nagabatiti kang anang mga bata. ⁸ Tungud nga bahul ang amun nga pagpalangga kaninyo, handa namun nga itugro kaninyo indi lang ang Mayad nga Balita nga naghalin sa Dios, kundi pati man ang amun kabuhi. Palangga gid kabay namun kamo ka mayad? ⁹ Nadumduman man ninyo, mga kabugtoan, kon daw ano ang amun pagbira-bira ka obra kag pangabudlay kang dyan pa kami kaninyo.

^{††} ukon:mahamuut

Nag-obra kami adlaw kag gabii para lang nga indi kami mangin kabug-atan sa kay bisan sin-o kaninyo samtang nagapanudlo kami kaninyo kang Mayad nga Balita nga naghalin sa Dios.

¹⁰ Kamo mismo saksi, kag ang Dios amo man, nga ang amun pagginawi putli, matarung kag wara gid ti kasawayan kang rugyan pa kami kaninyo nga mga tumuluo. ¹¹ Hay naman-an man ninyo nga gintratar namun ang kada isara kaninyo pareho ka pagtratar kang sangka tatay sa anang mga bata. ¹² Ginalaygayan namun kamo para nga magrig-un pa gid ang inyo pagtoo, kag ginapamag-an ang inyo nga baratyagun kag ginakun-an nga magkabuhi kang matarung nga makapalipay sa Dios. Tana kabay ang nagtawag kaninyo para makaambit kamo sa anang pagdumaranhan kag kadunganan?

¹³ Nagapasalamat man kami pirme sa Dios, tungud hay kang ginbaton ninyo ang anang mga pulong nga inyo nabatian kanamun, gintoohan ninyo dya bilang pulong gid kang Dios kag bukun ti ana kang tawo. Kag matuod gid man nga pulong dya kang Dios nga nagapanghikot kaninyo nga mga nagtoroo, ¹⁴ tungud hay kon ano ang natabo kaninyo mga kabugtoan, pareho man ria anay kang natabo sa mga tumuluo kang Dios sa may Judea, kananda nga nagtoroo man kay Cristo Jesus. Kon ano nga paghingabot ang inyo inagihan sa inyo mga kasimanwa amo man ria nga paghingabot ang inagihan kang mga tumuluo sa Judea sa pareho nanda nga mga Judio. ¹⁵ Mga Judio kabay ang nagpatay kay Ginoong Jesu-Cristo, kag sa mga propeta kato anay, kag nagpalayas kanamun sa mga lugar nga amun ginaagtonan? Wara gid nalipay ang Dios sa mga ginahimo nanda nga dya. Ginakontra nanda ang tanan nga tawo, ¹⁶ hay gintinguhaan nanda nga pungan kami sa pagpanudlo sa mga tawo nga bukun ti Judio para nga dya sanda maluwas raad. Paagi kadya ginadugangan gid nanda ang andang mga sala hasta nga mabuta ang surukban na kadya. Pero kar-on, maaguman run gid nanda ang kasingkal kang Dios.

Ang Kahidlaw ni Pablo sa mga Taga-Tesalonica

¹⁷ Kar-on, mga kabugtoan, kang mahamulag kami kaninyo sa maniki nga tiempo (indi sa paminsarun kundi sa lawas) nahidlaw gid kami kaninyo amo ria gani nga naghimorat gid kami nga makita kamo.

¹⁸ Gusto gid namun nga magbalik raad dyan kaninyo. Ako mismo si Pablo, ka pira gid nagtinguha nga magbalik rugyan, pero ginsablagan kami ni Satanas. ¹⁹ Hay kamo gid ang rason nga kami may paglaum! Tungud kaninyo may tuman kami nga kalipay, kag sa pag-abot ni Ginoong Jesu-Cristo may bugal kami nga magbaton kang premyo † tungud kaninyo. ²⁰ Kamo matuod ang

† sa Griego: korona

amun ginapabugal kag kamo man ang nagatugro kanamun kang kalipay!

3 Amo to, nga kang urihi nga indi run gid kami makaagwanta, ginpakamayad namun nga kami lang ang magpabilin sa Atenas. ² Kag ginpaagto namun dyan kaninyo si Timoteo. Tana kadya bugto man natun kag kaimaw namun sa pagpangalagad sa Dios sa pagpalapnag kang Mayad nga Balita nahanungud kay Cristo. Ginpaagto namun tana dyan para magpabakud kag buligan na kamo nga mangin marig-un gid ang inyo pagtoo, ³ agud to nga wara ti bisan sin-o kaninyo nga magbiya sa anang pagtoo tungud kang mga paghingabot nga inyo naaguman. Naman-an ninyo man nga kita pagahingaboton gid, ⁴ hay kang rugyan pa kami kaninyo, ginhambalan run namun kamo nga daan nga kita pagahingaboton gid, kag kar-on makita ninyo nga amo run gid dya ang nagakatabo. ⁵ Amo ria, nga kang indi run gid ako makaagwanta ginpaagto ko dyan si Timoteo para man-an ko kon ano run ang nagakatabo sa pagtoo ninyo. Nagakahadluk ako nga basi bala nadaug run kamo kang Yawa kag mangin wara lang ti pulos ang amun pagpangabudlay dyan kaninyo.

Ang Balita nga Dara ni Timoteo

⁶ Pero kadya, nakabalik run si Timoteo nga halin dyan kaninyo kag nami gid ang balita nga ginsugid na kanamun nahanungud sa inyo nga pagtoo kag pagpalangga-anay. Ginsugid na man nga masinadyahun gid kamo nga nagadumdum kanamun kag bahul gid ang inyo handum nga makita kami pareho man kang amun handum nga makita kamo. ⁷ Gani, mga kabugtoan, bisan nga nagaagi kami kang mga kalisud kag pag-antos nagtawhay gid ang amun baratyagun tungud kang amun nabatian nga kamo padayon nga nagatoo sa Dios. ⁸ Sa kadya, mapahamtang gid ang amun baratyagun hay ang inyo nga kaangtanan sa Ginoong nagapadayon nga marig-un. ⁹ Indi gid maubos ang amun pagpasalamat sa Dios tungud kaninyo kag sa kalipay nga amun naaguman sa anang prisensya tungud man kaninyo! ¹⁰ Adlaw kag gabii ginapangamuyoan namun kang hugut sa amun tagipusoon nga makita namun kamo liwan para nga mabuligan kamo kon ano ang mga butang nga nakulang sa inyo pagtoo.

¹¹ Kar-on, kabay nga ang atun Dios nga Amay mismo kag si Ginoong Jesus ang magbuul kang mga kasablagan para makaagto kami dyan kaninyo. ¹² Kabay nga buligan kamo kang Ginoong para nga magdugang nga magdugang pa gid ang inyo pagpalangga sa kada isara kag sa tanan nga tawo, pareho kang amun pagpalangga kaninyo. ¹³ Sa dya nga paagi parig-unun na kamo agud to nga wara run kamo ti kasawayan kag

balaan kamo sa panuruk kang atun Dios kag Amay sa pagbalik ni Ginoong Jesus imaw kang tanan nga anang mga katawhan. †

Ang Kabuhi nga Nahamut-an kang Dios

4 May idugang pa gid ako mga kabugtoan. Gintud-loan run kabay namun kamo kato kon paano magkabuhi nga malipay ang Dios? Kag ginahimo gid man ninyo dya. Pero kadya tana, tungud kang atun kaangtanan kay Ginoong Jesus, wara lang namun kamo ginakun-an kundi ginasugo pa namun kamo nga dugangan ninyo pa gid ang ginahimo ninyo nga ria. ² Naman-an run man ninyo kon ano ang amun mga ginsugo nga to kaninyo tungud sa awtoridad nga naghaling gid kay Ginoong Jesus.

³ Ang kabubut-un tana kang Dios amo nga mangin balaan kamo: nga dapat wara kamo nagapakighilawas. ⁴ Kag ang mga laki dyan, dapat nanda mamanan ang pagpangasawa †† sa balaan kag dungganun nga pamaagi. ⁵ Indi sanda magsunod sa andang lawasnun nga kairigbun pareho kang ginahimo kang mga tawo nga wara makakilala sa Dios. ⁶ Kag kon nahanungud sa bagay nga dya indi dapat maghimo ang bisan sin-o kang malain ukon magpamintaha sa anang isigka-tumuluo. Ginkun-an kag ginpaandaman run kabay namun kamo kato nga isilotan gid kang Dios ang mga tawo nga nagahimo kang dya nga mga sala? ⁷ Hay gintawag kita kang Dios para magkabuhi kang putli kag indi para magpakighilawas. ⁸ Gani, ang bisan sin-o nga wara nagasunod kang dya nga sugo bukun ti tawo ang anang ginasupak kundi ang Dios mismo nga amo ang nagtugro kaninyo kang anang Balaan nga Ispirito.

⁹ Kon nahanungud sa inyo nga pagpalangga-anay nga mga tumuluo, indi run kinahanglan nga sulatan pa namun kamo kadya hay ang Dios run gid mismo ang nagtudlo kaninyo nga magpalangga-anay. ¹⁰ Ang matuod ginapalangga ninyo ang tanan nga mga kabugtoan ninyo kay Cristo sa bilog nga probinsya kang Macedonia. Pero ginasugo namun kamo, mga kabugtoan, nga dugangan pa gid ninyo ang inyo nga pagpalangga.

¹¹ Kag tinguhai ninyo nga magkabuhi kang matawhay. Ang inyo lang kaugalingun nga buruhaton ang inyo diparahun, kag magpangabudlay kamo para sa inyo kaugalingun nga pangabuhian. Amo kabay dya ang ginsugo namun kaninyo kauna? ¹² Hay kon himoon ninyo dya pagatahodon kamo kang mga bukun ti tumuluo, kag indi run kinahanglan nga magsarig pa kamo sa iba.

† mga katawhan: sa Griego - mga santo buut hambalun ginpahain para sa Dios. †† ukon makamaan magpugung kang anang lawas

Nahanungud sa Pag-abot kang Ginoo

¹³ Kar-on, mga kabugtoan, gusto namun nga man-an ninyo kon ano ang matabo sa mga tumuluo nga nagkaramatay ‡ para nga indi run kamo magpangasubu pareho kang iba nga mga tawo nga wara ti paglaum. ¹⁴ Nagapati kabay kita nga si Cristo napatay kag pagkatapos nabanhaw tana? Kag gani nagapati man kita nga ang mga napatay nga nagtoroo pagabanhawun kag dar-un sanda kadya kang Dios imaw kay Jesus sa langit. ¹⁵ Ang Ginoo mismo ang naghambal kang amun ginasugid nga dya kaninyo: kita nga mga buhi pa nga nabilin sa adlaw nga tana magbalik indi mag-una sa mga nagkaramatay sa pagsug-alaw sa Ginoo. ¹⁶ Hay sa oras nga ang Ginoo mismo magpanaog halin sa langit, mabatian ang sangka matunog nga pagmando kag ang limug kang nagapanguna nga anghel, kag mabatian man ang huni kang trumpeta kang Dios. Dayon ang mga nagkaramatay nga nagtoroo kay Cristo mabanhaw anay. ¹⁷ Kag kita tana nga mga buhi nga nabilin rugya sa lupa, bul-un na kita gulpi kag idar-un sa panganod imaw kananda nga nabanhaw para magsugata sa Ginoo sa kahawaan. Pagkatapos karia magaimaw run gid kita sa Ginoo sa wara ti katapusan. ¹⁸ Gani isugid ninyo dya sa inyo mga kaimaw para lipayun ang andang mga baratya-gun.

5 Kar-on, mga kabugtoan, kon nahanungud sa oras kag panahon kon san-o gid matabo ang mga bagay nga dya, indi run kinahanglan nga sulatan pa namun kamo. ² Hay kamo mismo nakamaan gid nga ang pag-abot kang Ginoo indi mamanan, pareho kang pag-abot kang takawan sa gabii. ³ Kon ang mga tawo maghambal run gani nga, "Kalinung lang man ang tanan kag wara man ti katalagman," amo ria kag gulpi lang maabot kananda ang tuman nga kalisud nga daw pareho ka sangka bayi nga manugbata nga gulpi lang magpakutuy. Kag wara ti bisan sin-o nga makalikaw sa kalisud nga dya.

⁴ Pero kamo tana, mga kabugtoan, wara run sa kadudulman, gani sa adlaw nga ang Ginoo magbalik indi run tinyo manguyus nga daw ginsulud kamo kang takawan. ⁵ Kamo tanan, nasanagan run ang inyong panghuna-huna kag nagahimo kang mayad. Kita wara run nagahimo kang mga bagay nga bukun ti mayad nga daw rugyan pa kita sa kadudulman. ⁶ Gani indi kita magsunod sa iba nga nagapabaya nga daw nagaturog lang pirme, kundi nga magbantay kita kag dapat aram kita magpugung kang atun nga kaugalingun. ⁷ Hay gabii kabay ang inugturog kang mga tawo kag gabii man sanda nagapalingin? ⁸ Pero tungud nga kita tana nasanagan run kang kamatuoran, kina-

‡ sa Griego nagakaturug

hanglan aram kita magpugung kang atun kaugalingun. Agud nga indi kita madaug kang atun kaaway magpadayon kita nga magtoo sa Dios kag maghigugma sa atun isig-katawo hay daw pareho ria kang panaming sa dughan. Kag indi natun paglipatan nga kita may paglaum nga luwas run kita sa maabot nga silot hay ria daw pareho kang helmet. ⁹ Hay wara kabay kita ginpili kang Dios para paantoson kang anang kasingkal? Kundi nga ginpili na kita para luwasan paagi kay Jesu-Cristo nga atun Ginoo. ¹⁰ Tana kadya nanginmatay para kanatun agud to nga sa anang pagbalik bisan buhi kita ukon patay man magakabuhi kita nga imaw kana. ¹¹ Gani ang kada isara kaninyo, magparig-un sa baratyagun kang inyong mga kaimaw kag buligan ninyo nga magbakud ang andang pagtoo, pareho kang ginahimo ninyo kadya.

Katapusan nga pangabay

¹² Kar-on, mga kabugtoan, ginapangabay namun kaninyo nga tahudon ninyo ang mga nagapangabudlay dyan kaninyo. Sanda kadya ang ginasarigan kang Ginoo sa pagtuytoy kag pagtudlo kaninyo. ¹³ Tahaun gid ninyo sanda ka mayad kag palanggaun tungud sa andang buruhaton. Magkabuhi kamo nga mayad ang inyong relasyon sa sara kag sara.

¹⁴ Nagapangabay man kami kaninyo, mga kabugtoan, nga sawayun ninyo ang mga tamad. Ang inyo mga kaimaw nga ginaduraang paglaum inyo buligan agud magmabaskug sanda. Buligan man ninyo ang mga maluya agud magpag-un ang andang pagtoo, kag mangin mapinasensyahun kamo sa tanan

nga tawo. ¹⁵ Siguroha ninyo nga indi magbalus kang malain sa nakahimo kang malain kaninyo, kundi tinuguhaan ninyo pirme nga mangin mayad kamo sa kada sara kag sa tanan nga tawo. ¹⁶ Magkalipay kamo pirme. ¹⁷ Magpangamuyo kamo sa tanan nga tion.

¹⁸ Kag magpasalamat kamo sa Dios bisan ano nga inyo kahimtangan hay amo dya ang kabubut-un kang Dios nga inyo himoon bilang mga tumuluo kay Cristo. ¹⁹ Indininyo pagpunggan ang pagpanghikot kang Balaan nga Ispirito. ²⁰ Kag indi ninyo pagkabigun nga daw sa wara lang ti pulos ang ginahambal kang Dios paagi sa mga propeta. ²¹ Usisaa ninyo kon dya mayad ukon malain, kag sundon ninyo kon ano ang mayad.

²² Likawan ninyo ang tanan nga malain.

²³ Ang Dios amo ang ginhalinan kang kalinung. Kabay nga tana mismo ang magapakabalaan kaninyo kang bug-os kag kabay nga amligan na ang inyo ispiritito, kalag, kag lawas agud to nga sa pagbalik si Cristo-Jesus nga atun Ginoo wara run tana ti makita nga kasawayan kaninyo. ²⁴ Ang Dios nga amo ang nagpili kaninyo nga mangin anang kabataan masarigan gid, gani himoon na gid dya.

²⁵ Mga kabugtoan, pangamuyoi man ninyo kami.

²⁶ Kag kar-on, magkamustahanay † kamo tanan dyan bilang magburugto kay Cristo.

²⁷ Ginasugo ko gid kamo paagi sa awtoridad nga ginta kanakun kang Ginoo nga basahun ninyo ang sulat ko nga dya sa tanan nga mga tumuluo dyan.

²⁸ Kabay nga bugayan kamo kang atun Ginoong Jesu-Cristo.

† sa Griego: balaan nga haruk.

2 Tesalonica

1 Ako si Pablo kaimaw sanday Silas [†] kag Timoteo nagasulat kaninyo nga mga tumuluo dyan sa may Tesalonica nga ana kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

² Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang paghidait kang Dios nga Amay kag kang atun Ginoo nga si Jesu-Cristo.

Ang Dios Matarung Maghukum

³ Mga kabugtoan, dapat gid nga magpasalamat kami pirme sa Dios tungud kaninyo. Nagakabagay gid nga himoon namun dya hay ang inyo pagtoo labi pa gid nga nagatubo kag nagadugang man ang inyo nga pagpalanggaanay. ⁴ Tungud karia, ginapabugal gid namun kamo sa iba nga mga kasimbahanan kang Dios. Ginasugid namun kananda nga bisan ginahingabot kamo kag nagaantos kang mga kalisud, ginabatas lang gid ninyo dya kag nagapadayon lang kamo sa pagsarig sa Dios.

⁵ Dya tanan nagapamatuod lang nga ang Dios matarung maghukum, tungud nga ang inyo mga pagantos nagapamatuod nga takus kamo sa pag-imaw sa mga katawhan nga anang pagaharian, hay ti, amo man kabay dya ang kabangdanan kon andut nga nagantos kamo? ⁶ Ang mga tawo nga to nga nagapaantos kaninyo ipaantoson man kang Dios, hay matarung kabay tana? ⁷ Kag kamo tana nga nagaantos kadya ana nga itaw-an kang katawhayan, kag kami amo man. Ihimoon na dya sa tion nga magpahayag si Ginoong Jesus halin sa langit imaw kang anang gamhanan nga mga anghel, kag may kalayo nga nagadaba-daba sa andang palibot. ⁸ Pagasilotan na ang mga tawo nga wara magkilala sa Dios kag ang mga wara magpati kang Mayad nga Balita nahanungud kay Ginoong Jesus. ⁹ Bilang silot kananda kadya, magaaantos sanda kang wara ti katapusan nga kalaglagan. ^{††} Mahamulag sanda kadya sa prisensya kang Ginoo kag indi run gid nanda makita ang anang mahimayaun nga gahum. ¹⁰ Matabo dya sa adlaw nga si Jesu-Cristo magbalik para pagapadunggan kang anang mga pinili [‡] kag sa amo man nga tion ang mga nagtoroo kana magakatingala tungud kang anang pagkagamhanan. Kag kamo mangin kaimaw man nanda tungud nga

[†] Silas, sa Griego: Silvanus ^{††} sa Griegopagkaguba [‡] ukon bal-aan nga katawhan

nagtoo kamo sa mensahe nga amun gintudlo kaninyo.

¹¹ Amo gani ria nga pirme gid namun kamo gina-pangamuyoan: nga kabay kabigun na kamo nga takus sa anang pagpili kaninyo, kag paagi sa anang gahum tumanun na ang tanan nga mayad nga gusto ninyo himoon kag ang tanan nga inyo ginahimo tungud kang inyo pagtoo. ¹² Ginapangamuyo namun dya agud to mapadunggan si Ginoong Jesus paagi sa inyo kabuhi kag kamo pagadayawun man tungud kang anang ginahimo kaninyo. Tanan dya mahimo tungud sa bugay kang atun Dios kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Tawo nga Malaot

2 Kar-on, mga kabugtoan, kon nahanungud sa pagbalik kang atun Ginoong Jesu-Cristo kag sa atun pagtiriripon sa pagsug-alaw kana nagapakitluoy kami kaninyo ² nga indi kamo dayon magsalangisag ukon magpakulba man tungud sa ginakuon kang iba nga nag-abot run kuno ang Ginoo, bisan pa magkuon sanda kadya nga may ispirito nga nagpamaan kananda, ukon ginhambal namun dya ukon nagsulat kami kaninyo. ³ Indi gid kamo magpatunto sa bisan kay sino, bisan ano pa man ang hambalun nanda, hay antes magbalik si Cristo ang mga katawhan magarebelde gid anay sa Dios kag magatuhaw man ang tawo nga malaot. Tana kadya gintalana run nga daan nga pagalaglagun sa impyerno. ⁴ Ang tawo nga malaot nga dya ikontrahun na ang Dios kag ang tanan nga ginasimba kang tawo. Magapakataas tana ka anang kaugalingun labaw kananda. Magasulud pa gani tana sa templo kang Dios kag magakuon nga tana kuno ang Dios.

⁵ Kon madumduman ninyo, nakuon ko run ria kaninyo kang dyan pa ako. ⁶ Kag kar-on naman-an ninyo man nga may nagapugung pa sa tawo nga malaot agud nga indi tana mapahayag hasta nga mag-abot ang gintalana nga tion para kana. ⁷ Ang ginapanghimo kang malaoton nagaumpisa run ka panghikot nga indi lang maman-an, pero ang nagapugung nga to sa tawo nga malaot magapadayon sa pagpugung hasta nga pahalinun tana kadya. ⁸ Dayon amo run to ang tion nga igapahayag ang tawo nga malaot. Kag pagapatyun tana ni Ginoong Jesus kag ipatyun na dya paagi sa paghuyup lang kana kag papasun na dya paagi sa makasirilaw na nga pag-abot.

⁹ Ang malaoton nga tawo nga to magaabot nga nagamhan ni Satanas kag magahimo tana kang tanan nga sahi ka mga milagro kag nagkalain-lain nga mga katingalahan nga indi lang man matuod. ¹⁰ Kag hi-moon na man ang tanan nga sahi kang kalaotan para mapatalang ang mga tawo nga natalana run nga laglagun. Pagalaglagun sanda kadya hay wara nanda ginbaton ang kamatuoran nga amo dya raad ang makaluwas kananda. ¹¹ Amo ria ang kabangdanan nga ipabay-an run lang gid sanda kang Dios nga madara sa mga patalang nga bisan ano nga butig patihun nanda, ¹² agud to nga ang tanan nga wara magtoo sa kamatuoran kundi nagapinagusto lang ka himo kang malaot ihukman gid kang Dios.

Magmarig-un gid Kamo

¹³ Pero kami tana, nagakabagay gid lang nga magpasalamat pirme sa Dios tungud kaninyo, mga kabugtoan, kamo nga ginapalangga kang Ginoo, hay ginpili na kamo halin pa kang una † para maluwas paagi sa gahum kang Balaan nga Ispirito nga amo ang nagapabag-o kang inyo nga kabuhi kag paagi man sa inyo nga pagtoo sa kamatuoran. ¹⁴ Gintawag kamo kang Dios para maluwas paagi sa Mayad nga Balita nga amun ginwali kaninyo para nga makapakigbahin kamo sa kadungganan ni Jesu-Cristo nga atun Ginoo. ¹⁵ Gani, mga kabugtoan, magmarig-un gid kamo kag tipigan ninyo ang mga turumanun nga gintudlo namun kaninyo paagi sa pagwali ukon sa sulat man.

¹⁶ Si Jesu-Cristo mismo nga atun Ginoo kag ang Dios nga atun Amay nagapalangga kanatun kag paagi sa anang bugay wara ti untat nga ginaparig-un na ang atun baratyagun kag gintaw-an na man kita kang mayad nga paglaum. Kabay nga tana kadya ¹⁷ ang magbulig kaninyo nga indi magluya kag magparig-un pa gid kang inyo baratyagun sa paghimo kag sa paghambal kang mayad.

Pangamuyo Kamo Para Kanamun

3 Kag kadya, mga kabugtoan, pangamuyoi ninyo kami para nga magdasig ang paglapnag kang mensahe kang Ginoo kag padunggan dya kang mga katawhan pareho kang natabo dyan kaninyo. ² Pangamuyo man kamo nga iparayu kami kang Dios sa mga balingag kag malaot nga mga tawo, tungud hay indi tanan nga tawo nagatoo kana. ³ Pero ang Ginoo masarigan gid. Parig-unun na gid kamo kag pangapinan para indi kamo madaug kang Yawa. ⁴ Kag nagasarig kami sa Ginoo nga ginatuman ninyo ang amun ginsugo, kag magapadayon pa gid kamo sa

† sa iba nga sinulat bilang una nga ginluwas

paghimo ka dya. ⁵ Kabay nga tuytoyang kang Ginoo ang inyo tagipusoon para mahangpan ninyo kon daw ano ang paghigugma kang Dios kaninyo kag ang pagbatas nga ginpakita ni Cristo.

Paandam sa mga Tamad

⁶ Kadya tana, mga kabugtoan, sa ngaran kang atun Ginoong Jesu-Cristo, ginamandoan namun kamo nga indi gid magpakig-imaw sa mga isigka-tumuluo ninyo dyan nga mga matamad kag wara nagatuman kang mga pagsurondan nga amun gintudlo kaninyo. ⁷ Hay kamo mismo nakamaan gid nga dapat ninyo isundon ang amun nga ginhimo. Wara kabay kami magtinamad kang dyan pa kami kaninyo? ⁸ Wara man kami nagkaun kang pagkaun nga gintugro ni bisan sin-o nga wara namun ginabaydan, kundi nga adlaw kag gabii naghimakas kami ka mayad sa pag-obra para lang nga indi mangin huul sa bisan kay sin-o kaninyo. ⁹ Ginhimo namun dya indi man kuon nga wara kami ti kinamatarung nga sakdagun ninyo, kundi para nga ipakita gid namun kaninyo ang inyo dapat sundon. ¹⁰ Nagkuon kabay kami kaninyo kang dyan pa kami nga ang bisan sin-o nga wara nagaobra indi pagpakun-un?

¹¹ Nasambit namun dya hay nakabati kami nga may iba dyan kaninyo nga nagatinamad kag wara run ti iba nga ginaobra kundi magpasilabut kang ana ka iba.

¹² Sa ngaran ni Jesu-Cristo nga atun Ginoo ginasugo namun ang mga tamad nga ria kag ginatulod nga magkabuhi kang malinung kag mangita kang kagalingun nanda nga pangabuhian. ¹³ Pero kamo tana, mga kabugtoan, indi gid magkataka sa paghimo kang mayad.

¹⁴ Kon may dyan kaninyo nga indi gusto magtuman kang amun ginakuon sa sulat nga dya, tandai ninyo tana kag indi run kamo magpakig-imaw kana para nga mahuy-an tana. ¹⁵ Pero indi man ninyo tana pagkabi-gun nga kaaway, kundi hambalan ninyo tana bilang isigka-tumuluo.

Katapusan nga Pagpang-abi-abi

¹⁶ Kar-on, kabay nga ang Ginoo mismo nga ginhalian kang kalinung amo ang magtugro kaninyo kang malinung nga baratyagun sa tanan nga tion kag sa bisan ano ninyo nga kahimtangan. Kabay nga magaimaw tana kaninyo tanan.

¹⁷ Kag kadya, ako run gid si Pablo ang nagasulat: Kamusta kamo tanan dyan. Dya gid ang akun agi sa tanan ko nga mga sulat. Amo gid dya ako magsulat.

¹⁸ Kabay nga bugayan kamo tanan ni Ginoong Jesu-Cristo.

1 Timoteo

1 Ako si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus tungud sa sugo kang Dios nga atun Manluluwas kag ni Cristo Jesus nga amo ang ginahalinan kang atun paglaum. ² Nagasulat ako kanimo, Timoteo, ikaw nga ginakabig ko nga matuod gid nga akun bata tungud kang pagtoo kay Cristo.

Kabay nga bugayan ikaw, kaluy-an kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Cristo Jesus nga atun Ginoo.

Pagpaandam nahanungud sa mga Manugpatalang

³ Pareho kang akun ginkuon anay kanimo katong manughalin run ako paagto sa Macedonia, pabilin ikaw rugyan sa Efeso agud to nga ang mga tawo rugyan nga nagapanudlo kang lain sangsa igsakto nga pagturon-an mahambalan mo nga mag-untat. ⁴ Kun-on mo sanda nga indi mag-usik ka andang tion sa mga istorya nga ginhimo-himo lang kang tawo, kag sa pag-usoy kang indi matapos-tapos nga lista kang mga kaulangan kang mga tawo. Tungud hay ang dya nga mga butang amo ang ginahalinan kang mga pagbinaisay kag indi makabulig sa mga tawo nga magkabuhi suno sa katuyoan kang Dios nga maman-an lang nanda kon sanda nagatoo kana. ⁵ Ang katuyoan kang ria nga sugo amo nga ang tanan nga mga tumulo magpalanggaangay kang pagpalangga nga halin sa putli nga tagipusoon, limpyo nga konsensya kag sinsero nga pagtoo. ⁶ Ang iba rugyan nagparayu run sa mga pagturon-an nga dya, kag sa baylo nagapakigdiskusyon sanda nga wara lang man ti pulos.

⁷ Gusto man raad nanda nga mangin manunudlo kang kasugoan, pero wara gani nanda mahangpi kon ano ang andang ginapanghambal ukon ginapamirit nanda nga ginapanudlo.

⁸ Naman-an ta kabay nga ang Kasugoan mayad basta gamitun lang sa husto nga pamaagi? ⁹ Kag dumdumun natun nga ang kasugoan wara gintugro para sa mga matarung nga tawo, kundi para dya sa mga malinapasun kag mga di-matinomanun, sa mga nagakontra sa Dios kag sa mga nagapakasala, sa mga wara nagasapak sa mga butang nga parte sa Dios kag sa mga wara ti pagtahod sa Dios, sa mga nagapatay kang andang tatay kag nagapatay kang andang nanay, sa mga nagapatay kang andang isigka-tawo. ¹⁰ Para man dya sa mga nagapakighilawas, sa mga nagapakigrelasyon

sa pareho nanda nga laki ukon pareho nanda nga bayi, sa mga nagapang-kidnap, sa mga butigun, sa mga tawo nga nagapanumpa pero wara nagasugid kang matuod, kag sa bisan ano nga nagakontra sa husto nga pagturon-an. ¹¹ Ang dya nga pagturon-an nasandig sa Mayad nga Balita nga naghalin sa mahimayaun kag darayawun nga Dios, kag dya gintugyan na kanakun para ipanudlo sa mga tawo.

Salamat sa Dios sa Anang Kaluoy

¹² Nagapasalamat ako kay Cristo Jesus nga atun Ginoo nga nagabulig kanakun nga masarangan ko ang pagpangalagad kana. Nagapasalamat ako kana hay ginkabig na ako nga masarigan gani nga ginpili na ako nga mag-alagad kana, ¹³ bisan pa matuod nga kauna nagahambal ako kang malain kontra kana, ginhingabot ko kag ginpakahuy-an tana. Pero ginkaluy-an ako kang Ginoo, tungud hay kato anay wara ako kamaan nga sala gali ang akun ginahimo hay wara pa ako nagatoo. ¹⁴ Ginpasagahay kanakun kang Ginoo ang anang bugay kag ginbuligan na ako nga magtoo kag maghigugma tungud lang kang atun kaangtanan kay Cristo Jesus. ¹⁵ Ang purulongon nga dya masarigan gid nga matuod kag dapat nga patihan: "nag-abot si Cristo Jesus rugya sa kalibutan agud luwasun ang mga makasasala." Kag sa tanan nga mga makasasala ako gid ang pinakamalaot. ¹⁶ Amo ria ang kabangdanan kon andut nga ginkaluy-an ako kang Dios, agud to nga paagi kanakun, ako nga pinakamalaot sa tanan, mapakita ni Cristo Jesus nga bisan ano ka makasasala ang tawo sarang na mapatawad. Kag ang ginhimo na nga dya mangin halimbawa sa iba nga magatoo kana kag makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan. ¹⁷ Ang Dios amo gid lang ang Hari sa wara ti katapusan. Wara tana ti kamatayun kag indi makita kang tawo; magluwas kana wara run ti iba nga Dios. Atun tana padunggan kag himayaun sa wara ti katapusan. Amen.

¹⁸ Timoteo, ikaw nga ginakabig ko nga akun bata, amo dyaay ang akun ginabilin kanimo nga dapat nimo himoon. Kag dya suno gid sa mga ginpanagna kato anay parte kanimo, agud to nga paagi sa pagsunod mo kadya makapakigbato ikaw kang husto, ¹⁹ kag magpadayon lang gid ikaw sa pagtoo kag siguradohon mo nga pirme limpyo ang imo konsensya. May

mga tawo nga wara magsunod sa ginakuon kang andang konsensya, gani nga wara run sanda nagtuo kay Cristo,²⁰ abay run dyan karia sanday Himeneo kag Alejandro. Gintugyan ko run sanda kay Satanás. Amo dya ang andang silot agud maman-an nanda nga bukun ti mayad ang maghambal kang malain kontra sa Dios.

Parte sa Pagsimba

2 Amo ria gani nga, labaw sa tanan, ginakun-an ko gid kamo nga magpangamuyo kamo sa Dios para sa tanan nga mga tawo. Mag-ampo kamo nga himonan ang andang mga kinahanglanun; magpakitluoy kamo kag magpasalamat sa Dios para kananda.² Pangamuyo kamo para sa mga nagadumara sa gobyerno kag sa tanan nga may awtoridad agud to nga mangin malinung kag matawhay ang atun pagpangabuhi nga nagatahod sa Dios kag nagagawi kang igsakto.³ Mayad gid dya kag makapahamuut sa Dios nga atun Manluluwas,⁴ hay gusto na kabay nga ang tanan nga mga tawo maluwas kag makamaan kang kamatuoran?⁵ Tungud hay isara ang Dios kag isara lang ang manugpatunga sa Dios kag sa mga tawo; dya wara ti liwan kundi ang tawo nga si Cristo Jesus,⁶ nga amo ang nagtugro kang anang kaugalingun bilang pangtubos sa tanan nga mga tawo. Amo ria ang pamatuod nga ginpakita kang Dios sa tion nga anang gintalana nga gusto na luwasun ang tanan nga tawo.⁷ Amo ria ang kabangdanan nga ginpili ako kang Dios nga mangin manugwali kag apostol kag manunudlo kang mga bukun ti Judio nahanungud sa pagtoo kag kamatuoran. Matuod ang ginasugid ko nga dya, wara ako nagabutig.

⁸ Sa bisan diin nga lugar, gusto ko nga ang mga laki amo ang magpangamuyo nga limpyo ang andang kabuhi sa pagbayaw kang andang alima; wara ti ginakaugtan ukon ginabais.⁹ Ang mga bayi tana, gusto ko nga magbayo sanda kang desente, nagakaangay kag indi maraw-ay turukun. Indi sanda magpangkupyor nga ginapunihan nanda ang andang buhok kang mga bulawan ukon perlas, kag indi man sanda mag-suksok kang marahalun nga mga bayo. Indi sanda magpaambung paagi sa ria nga mga bagay,¹⁰ kundi paagi sa mayad nga mga buhat nga dapat makita sa mga bayi nga nagahambal nga sanda nagatoo sa Dios.¹¹ Kag kon may nagatudlo, ang mga bayi dapat magpamati nga may tuman nga pagpaubus.¹² Wara ako nagatugot nga ang mga bayi magtudlo ukon magduminar sa mga laki. Dapat maghipus sanda.¹³ Una kabay nga gintuga si Adan kag dason si Eba?¹⁴ Kag bukun si Adan ang ginpatalang kang yawa, kundi ang bayi amo ang ginpatalang kag naglapas sa sugo kang Dios.¹⁵ Pero ang bayi maluwas lang paagi sa pagpamata, kon sanda nagagawi kang nagakadapat

sa andang pagpadayon sa pagtoo, paghigugma, kag pagkabuhi kang diosnon.

Ang mga Manugdumara kang mga Tumuluo

3 Matuod gid man ang ginakuon nga, kon may rugyan nga gusto magdumara kang mga tumuluo, mayad gid nga katungdanan ang anang ginahandum.² Gani kinahanglan nga ang manugdumara kang mga tumuluo tawo nga wara ti may isaway kana, isara lang ang anang asawa, kamaan magpugung kang anang kaugalingun, mayad tana ti disposisyon,[†] tarahaun, mainabi-abihun tana sa mga tawo nga nagaagto sa anang balay, kag sagad magtudlo.³ Dapat bukun tana ti paralingin, bukun ti pintas kundi malulo, bukun ti parangaway, kag bukun tana ti mahinanggabun sa kwarta.⁴ Dapat mayad tana magdumara kang anang panimalay, kag sigurohon na nga ang anang mga bata nagatuman kag nagatahod kana sa tanan nga butang.⁵ Paano abi tana makadumara kang husto sa iglesia kang Dios kon indi gani tana makamaan magdumara kang anang kaugalingun nga panimalay?⁶ Dapat bukun tana ti bag-o lang nga tumuluo, hay basi magpahambog tana kag dayon silotan pareho kang yawa.⁷ Kinahanglan man nga ginatahod tana bisan kang mga tawo nga wara nagatoo sa Dios agud to nga wara sanda ti may mahambal nga malain kontra kana kag indi tana masiud sa pahito kang yawa.

Ang mga Manugbulig sa Iglesia

⁸ Amo man sa mga diakono sa iglesia, dapat tarahudon sanda, masarigan sa andang ginahambal, bukun ti parainum kang makahurubug nga irimnun, kag bukun ti mahinanggabun sa kwarta.⁹ Kag kinahanglan nga huptan nanda kamayad ang ginpahayag kang Dios nga kamatuoran nahanungud sa pagtoo nga limpyo ang andang konsensya.¹⁰ Kag dapat tirawan anay sanda, kag kon makita nga wara ti kasawayan, pwede run sanda makaserbisyo bilang mga diakono.¹¹ Amo man ang andang mga asawa, dapat tarahudon sanda, wara nagahambal kang malain kontra sa iba, kamaan magpugung kang andang kaugalingun, kag masarigan sa tanan nga butang.¹² Ang mga diakono sa iglesia dapat isara lang ang asawa, kag dapat mayad sanda magdumara sa andang mga kabataan kag panimalay.¹³ Ang mga diakono nga nagahimo kang husto kang andang katungdanan pagatahodon kang mga tawo, kag may kaisug sanda nga makahambal sa iba nahanungud sa andang pagtoo kay Cristo Jesus.

[†] ukon, magtimbang-timbang

Ang Makatiringala nga Kamatuoran

¹⁴ Nagalaum ako nga makaagto dyan sa madali nga tion agud to nga makitaay kita. Pero ginasulat ko dya nga mga bilin, ¹⁵ hay ingkaso nga indi ako makaabot dayon, maman-an mo run kon ano ang nagakadapat nga pagginawi kang mga tumuluo bilang sakup kang panimalay kang Dios. Kita nga mga tumuluo amo ang iglesia kang buhi nga Dios nga anang ginsarigan nga magsakdag kag mag-apin kang kamatuoran pareho kang harigi kag pundasyon nga nagasuporta sa balay agud indi dya matiung. ¹⁶ Indi gid manigar nga makatiringala gid ang mga ginpahayag kang Dios nga kamatuoran nahanungud sa atun relihiyon.

Nagpahayag tana kang anang kaugalingun bilang tawo,

ginpamatud-an kang Balaan nga Ispirito nga tana matarung;

nakita tana kang mga anghel,

ginwali tana sa mga katawhan,

gintoohan kang mga tawo sa kalibutan

kag gindara pabalik sa langit.

Ang mga Nagapatalang nga Manunudlo

4 Maathag ang ginakuon kang Balaan nga Ispirito nga sa urihi nga mga inadlaw ang iba magatalikod sa andang ginatoohan nga kamatuoran nahanungud sa Dios. Magasunod sanda sa mga ispirito nga butigun kag sa ginapanudlo kang mga demonyo, ² paagi sa mga tawo nga butigun kag nagapakunokuno lang, hay daw wara run sanda ti mga konsensya. ³ Ginadilian nanda ang pagpangasawa kag may mga pagkaun man nga ginadilian nanda nga ikan-un. Pero ang mga pagkaun nga dya gintuga kang Dios para ikan-un nga may pagpasalamat kang mga nagatoo kag nakamaan kang kamatuoran. ⁴ Ang tanan nga gintuga kang Dios mayad. Gani wara ti butang nga dapat pang-indian kundi batonon dya nga may pagpasalamat, ⁵ tungud hay ginlimpyohan dya paagi sa pulong kang Dios kag sa pangamuyo.

Ang Mayad nga mga Manug-alagad ni Cristo Jesus

⁶ Kon itudlo mo ria nga mga butang sa atun mga kabugtoan, mayad ikaw nga alagad ni Cristo Jesus, kag samtang ginatudlo mo dya kananda, nagahamtung man ikaw paagi sa mga kamatuoran nahanungud sa atun pagtoo kag sa igsakto nga pagturon-an nga imo ginsunod. ⁷ Indi pag-usiki ka tion ang mga is-torya nga wara ti kahilabtan sa mga butang nga ispiritohanun kag ang mga ginhimo-himo lang kang mga tawo. Hanasa ang imong kaugalingun sa mga bagay nga diosnon. ⁸ May pulos gid man ang pag-ehersisyo kang atun lawas, pero mas mapuslanun pa

gid sa tanan nga butang kon hanasun natun ang atun kaugalingun sa ispiritohanun nga mga bagay, hay may ginsaad ang Dios para kanatun indi lamang sa kabuhi natun sa tulad kundi sa kabuhi nga magaabot. ⁹ Ang purulongon nga ria masarigan nga matuod kag dapat gid nga patihan. ¹⁰ Amo ria ang atun ginapanikasugan kag ginahimoratan tungud hay nagalaum kita sa Dios nga buhi nga amo ang manlu-luwas kang tanan nga mga tawo, kag labi run gid kang mga nagatoo.

¹¹ Itudlo mo kag ipatuman ang ria nga mga butang. ¹² Sigurohon mo nga indi ikaw paghikayan ni bisan sino tungud kang imong pagkabataun. Ang himoon mo tana mangin ihimplo ikaw sa mga tumuluo kay Cristo, paagi sa imong ginapanghambal, sa imong pagginawi, sa imong pagkamahigugmaun sa iba, sa imong pagtuo sa Dios, kag sa pagkabuhi nga putli. ¹³ Samtang wara pa ako makaabot rugyan, gamita ang imong tion sa pagbasa kang kasulatan sa mga katir-ingban, kag sa pagpanudlo, kag sa pagpangwali. ¹⁴ May abilidad kabay ikaw nga gintugro kang Dios suno sa mga ginpanagna parte kanimo katong gintungtong kang konseho kang mga kamal-aman ang andang mga alima kanimo? Gamitun mo gid ang imo mga abilidad. ¹⁵ Ukudan mo ang paghimo kang mga butang nga dya kag ihingoyang ang imong kaugalingun rugya kadya agud to nga makita kang tanan ang imong paghamtung sa imong ispiritohanun nga pagkabuhi. ¹⁶ Mag-andam ikaw kon ano ang imong pagginawi kag kon ano ang imong ginapanudlo, hay sa padayon nimo nga paghimo karia indi lamang ang imong kaugalingun ang imo ginluwas kundi pati man ang mga nagapamati kanimo.

Ang mga Katungdanan sa iba nga mga Tomoloo

5 Indi nimo pagkaraan ang mga mal-am nga laki kundi hambalan mo sanda nga daw imo tatay. Ang mga bataun tana nga laki kabigun mo nga daw imong mga bugto. ² Ang mga mal-am nga bayi kabiga man nga daw imo nanay kag ang mga bataun nga bayi nga daw imong mga bugto nga limpyo gid ang imong panghuna-huna.

³ Tahudon ninyo kag buligan ang mga bayi nga balo nga wara run gid ti may ginasarigan. ⁴ Pero kon ang balo may mga kabataan ukon mga apo, dapat nanda maman-an nga bilang mga tawo nga nagatuo sa Dios ang andang una nga obligasyon amo ang andang pamilya kag ang magbalus ka atipan sa andang mga ginikanan, hay amo dya ang makapahamuut sa Dios. ⁵ Ang bayi nga balo nga wara run gid ti may ginasarigan kag nagaisaranhun run lang, sa Dios gid lang tana nagasarig. Adlaw kag gabii nagapangamuyo tana kag nagaampo sa Dios. ⁶ Pero ang bayi nga balo tana nga

nagakabuhi para lang nga magpangalipay patay sa panuruk kang Dios bisan nga buhi pa tana. ⁷ Ipatuman mo dya nga mga butang sa mga tumuluo agud to nga wara ti may isaway kananda. ⁸ Ang bisan sin-o nga wara nagaatipan kang anang mga himata, labi run gid sa anang panimalay, ria nga tawo nagtalikod run sa anang pagtoo kag mas malain pa tana sangsa bukun ti tumuluo.

⁹ Sa listahan kang mga balo nga bayi nga buruligan, ang ibutang ninyo amo ang nagaedad 60 pasaka, kistra lang namana, ¹⁰ kag kilala tana tungud sa anang mayad nga hinimoan, pareho kang, naatipan na kamayad ang anang mga kabataan, mainabi-abihun sa mga pangayaw, mapainubusun nga nagaatipan sa mga katawhan kang Dios, mabinuligun sa mga nalisdan, kag ang ana lang ginapinsar amo ang maghimo kang bisan ano nga mayad.

¹¹ Pero indi ninyo pag-iabay sa listahan ang mga balo nga bataun pa. Tungud hay kon makabatyag gani sanda kang kairigbun nga gusto nanda magpamana liwan, magaparayu sanda kay Cristo. ¹² Tungud karia, husgaran sanda nga nakasala hay ginbalewara nanda ang andang saad kay Cristo. ¹³ Luwas pa dyan karia nagatuon sanda sa pagtinamad kag magsagad ka panumbalay. Kag ang malain pa gid, magakutso-kutso kag magpasilabut sanda sa iba, kag mag-istorya kang mga butang nga indi dapat istoryahan. ¹⁴ Gani kon kanakun lang tana, gusto ko nga ang mga balo nga bataun magpamana run lang liwan kag magpamata, kag mag-atipan kang andang panimalay, agud to nga wara ti may mahambal nga malain ang mga tawo nga nagakontra kanatun. ¹⁵ Ginakuon ko dya tungud hay may iba kananda nga nagparayu run sa Dios kag mag-sunod sa gusto ni Satanas. ¹⁶ Kon may bayi nga tumuluo nga may mga himata nga balo, dapat tana run lang ang mag-atipan kananda agud indi run mabugatan ang iglesia, para makaatipan ang iglesia sa mga balo nga wara run gid ti may ginasarigan.

¹⁷ Ang mga kamal-aman nga mayad ang anang pagdumara, nagakadapat lang nga tahudon sanda kag sweldohan kang husto, labi run gid ang kamal-aman nga nagapangabudlay sa pagpangwali kag pagpanudlo. ¹⁸ Ginakuon kabay sa kasulatan nga, "Indi mo pagbusalan ang baka samtang ginagamit sa paglinas?" [†] Kag ginakuon pa gid nga, "Ang manug-obra dapat isuholan." ¹⁹ Indi pagsapaka ang mga akusasyon kontra sa sangka mal-am, luwas lang kon may darwa ukon tatlo ka testigo nga magapamatuod. ²⁰ Pero ang nagapadayon tana sa pagpakasala sawayun mo sa atubang kang tanan nga tumuluo, agud to nga mahadluk ang iba sa paghimo kang sala.

²¹ Sa atubang kang Dios kag ni Cristo Jesus kag kang mga pinili nga mga anghel, ginasugo ko ikaw nga tumunon mo gid nga mga ginpangkuon ko nga ria nga wara ikaw ti may ginapaboran, kag kinahanglan nga pareho ang imong pagtratar sa tanan. ²² Indi ikaw magpadaso-daso sa pagtungtong kang imong alima sa bisan kay sin-o bilang pagtugro kana kang awtoridad sa pagdumara; mag-andam nga indi ikaw mau-mid sa mga sala kang iba. Mag-amlig ikaw nga indi gid madagtaan kang sala.

²³ Indi lang puro tubig ang imo imnun, kundi inuman ikaw kang gamay lang nga bino para sa imo busong kag sa permi nimo nga pagmasakit.

²⁴ May mga tawo nga naman-an run nga daan ang andang sala bisan nga wara pa sanda masentensyahan. Pero ang sala tana kang iba urihi run lang kag maman-an. ²⁵ Amo man ria sa tawo nga mayad ang anang ginahimo nga maman-an dayon, kag may ruygan man nga indi dayon maman-an, pero maman-an man sa gihapon.

6 Ang mga uripun nga tumuluo tana, dapat nanda pinsarun nga ang andang mga agalun nagakabay lang nga tugroan kang bahul nga pagtahod, agud to nga wara ti may mahambal nga malain kontra sa Dios kag sa atun mga ginapanudlo. ² Kag kon ang andang mga agalun tumuluo man, indi nanda dapat pag-ibaliwaraun ang pagtahod sa andang mga agalun sa rason nga sanda pareho nga nagatoo kay Cristo; kundi, mas pa gani nga serbisyohan nanda ka husto tungud hay ang mga nagapulos kang andang pagserbisyo nga tumuluo kag ginahigugma man nanda.

Itudlo mo kag ipatuman kananda ang mga butang nga ria.

Ang Sala nga mga Pagpanudlo

³ Ang bisan sin-o nga lain ang anang ginapanudlo kag wara nagakumporme sa igsakto nga mga ginapanudlo kang atun Ginoo nga si Jesu-Cristo, kag sa mga pagturon-an nahanungud sa pagka-diosnon, ⁴ ria nga tawo hambog pero wara lang man ti naman-an. Balatian na run ang magpakigbais kag magpakigdiskusyon parte sa mga pulong nga wara ti pulos, kag nagaresulta dya kang paghinisaay, pag-inugtanay, paghambal kang malain sa isara kag isara, pag-suspetsa kang malain kontra sa isara, ⁵ kag wara ti un-tat nga pagkontrahanay kang mga tawo nga indi run ka pinsar kon ano ang igsakto kag nadura run ang anang naman-an nahanungud sa kamatuoran. Abi na nga paagi sa andang pagsunod sa Dios makapamang-gad kananda. ⁶ Kon sa bagay, kon ang tawo nagasunod sa Dios kag kuntento sa anang kahimtangan, sobra pa tana sa manggaranun. ⁷ Natawo kabay kita sa kalibutan nga dya nga wara ti ginadara? Kag magatali-

[†] makita dya sa Deuteronomio 25:4

wan man kita rugya nga wara ti pagadar-un. ⁸ Gani, kon may pagkaun kita kag may suroksok, dapat run kita makuntento. ⁹ Ang mga tawo nga nagahandum nga magmanggaranun indi makalikaw sa paghimo kang sala kag daw nasiud sanda kang mga wara ti pulos kag makaharalit nga mga handum nga amo ang nagadara sa mga tawo sa kalaglagan kag kamatayun. ¹⁰ Ang pagkahanggab sa kwarta amo ang tunaan kang tanan nga sahi kang kalaotan. Ang iba, sa sobra nanda ka paninguha nga makakwarta gintalikdan run nanda ang andang ginatoohan kag nagaagum sanda kang tuman nga kasakit sa andang baratyangun.

Mga Bilin

¹¹ Pero ikaw tana nga alagad kang Dios, likawi ang ria nga mga butang. Himorati nga magkabuhi kang matarung kag diosnon, magpadayon nga nagatoo sa Dios, magmahigugmaun ikaw, magmainantosan sa tanan nga butang kag mangin malulo sa imong isigkatawo. ¹² Himoon mo ang tanan nimo nga masarangan sa imong pagpaningoha nga ang imong pagtoo sa Dios indi magluya bisan ano ang matabo kag agumun ang kabuhi nga wara ti katapusan. Tungud kabay sa kabuhi nga ria nga gintawag ikaw kang Dios katong magsugid ikaw nahanungud sa imong pagtoo sa atubang kang duro nga mga nagaparamati? ¹³ Sa atubang kang Dios nga nagatao kang kabuhi sa tanan, kag ni Cristo Jesus nga nagsugid kang kamatuoran sa atubang ni Poncio Pilato, amo dyaay ang akun sugo kanimo: ¹⁴ sigurohon mo nga ang ginsugo kanimo magapabilin nga wara ti dagta kag wara ti may isaway hasta sa pag-abot kang atun Ginoo nga si Jesu-Cristo.

¹⁵ Kon parte sa pag-abot ni Jesu-Cristo, matabo dya sa tion nga gintalana kang Dios nga darayawun kag amo gid lang ang makagagahum; tana ang Hari nga labaw sa tanan nga mga hari kag Ginoo nga labaw sa tanan nga mga ginoo. ¹⁶ Tana gid lang ang wara ti kamatayun kag rugyan tana sa kasanag nga indi maparapitan, kag wara gid ti bisan sin-o nga nakakita kana ukon makakita man. Ana ang pagdayaw kag ang pagginahum sa wara ti katapusan. Amen!

¹⁷ Kon parte tana sa mga tawo nga manggaranun sa mga butang rugya sa kalibutan, mandoan mo sanda nga indi sanda magpahambog ukon magsarig sa andang manggad nga indi mapat-ud kon san-o madura, kundi ibutang nanda ang andang pagsarig sa Dios nga nagatugro kanatun kang bugana kang tanan nga mga butang agud mangin malipayun kita. ¹⁸ Mandoan mo sanda nga maghimo kang mayad, magmaukud gid sanda sa paghimo kang mayad nga mga buhat, magmaalwan kag handa magpaambit sa iba. ¹⁹ Kon himoon nanda ria, daw nagasuput sanda kang manggad nga amo ang marig-un nga pundasyon para sa paraabuton, agud to nga maaguman nanda ang ginatawag nga matuod nga kabuhi.

²⁰ Timoteo, amligan mo ang buruhaturun nga gintugyan kanimo kang Dios. Likawi ang mga iriistorya nga indi maluyagan kang Dios kag amo man ang mga pagdiskusyon nga hambal nanda amo kuno ang ginatawag nga kaaram. ²¹ Ang iba nagakuon nga may amo sanda kadya nga kaaram, gani nga nagtalikod run sanda sa andang pagtuo.

Kag kar-on, kabay nga bugayan kamo kang Dios.

2 Timoteo

1 Ako si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus tungud hay amo dya ang kabubut-un kang Dios agud to nga ipanudlo ko ang nahanungud sa kabuhi nga anang ginsaad nga maangkun natun paagi sa atun kaangtanan kay Cristo Jesus.

² Nagasulat ako kanimo Timoteo, ikaw nga ginakabig ko nga akun pinalangga nga bata. Kabay nga bugayan ikaw, kaluy-an kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga Amay kag ni Cristo Jesus nga atun Ginoo.

Ang Pagpasalamat sa Dios kag mga Pagpahanumdum kay Timoteo

³ Nagapasalamat ako sa Dios nga akun ginaalagad nga limpyo ang akun konsensya pareho kang ginhimo kang akun mga kaulangan. Nagapasalamat ako kana samtang ginadumdum ko ikaw pirme sa akun pangamuyo adlaw kag gabii. ⁴ Madumduman ko gani ang imo nga paghibi, gusto ko run gid nga makita ikaw agud to nga malipay gid ako kamayad. ⁵ † Indi ko gid malipatan ang imo sinsero nga pagtoo, pareho kang pagtoo kang imo lola nga si Loida kag kang imo nanay nga si Eunice nga una nagtuo sangsa kanimo, kag nasiguro ko nga rugyan man kanimo ang pagtoo nga ria. ⁶ Amo gani ria nga gusto ko ipadumdum kanimo nga magmatandus ikaw sa paggamit kang abilidad nga gintugro kang Dios kanimo kang gintungtong ko ang akun mga alima kanimo. ⁷ Tungud hay ang Balaan nga Ispirito nga gintugro kang Dios kanatun wara nagatugro kang katalaw. Kundi nagatugro dya kang kabakud, paghigugma sa isigka-tawo kag pagpugung sa atun kaugalingun.

⁸ Gani indi mo pag-ikahuya ang pagpanugid sa iba nahanungud sa atun Ginoo. Kag indi mo man ako pag-ikahuya, ako nga napriso tungud kana. Kundi, makig-ambit man ikaw sa mga pag-antos para sa Mayad nga Balita samtang nagasarig ikaw sa gahum kang Dios. ⁹ Tana amo ang nagluwas kag nagtawag kanatun agud to nga magkabuhi kita kang balaan. Ginhimo na dya indi tungud sa atun hinimoan kundi tungud lang gid sa anang kaugalingun nga tinutuyo kag sa anang bugay nga gintugro kanatun sa wara pa mag-umpisa ang tanan paagi sa atun kaangtanan kay Cristo Jesus. ¹⁰ Pero kar-on ginpahayag run dya kanatun paagi sa pag-abot ni Cristo Jesus nga atun

Manluluwas. Gin-guba na ang gahum kang kamatayun kag paagi sa Mayad nga Balita ginpahayag na kanatun ang kabuhi nga dayon.

¹¹ Ang Mayad nga Balita nga dya amo ang kabangdanan nga ginhimo ako kang Dios nga manugwali, apostol kag manunudlo. ¹² Kag amo ria nga nagaantos ako kang amo ka dya. Pero wara ko ria ginakahuya, tungud hay kilala ko kon sin-o ang akun ginasarigan, kag nasiguro ko gid nga makasarang tana sa pagtipig kang akun gintugyan kana †† hasta sa adlaw kang paghukum. ¹³ Himoon mo nga surondan ang igsakto nga pagturon-an nga imo nabatian kanakun kag magpadayon ikaw sa pagtuo sa Dios kag sa paghigugma sa imo isigka-tawo tungud kang atun kaangtanan kay Cristo Jesus. ¹⁴ Paagi sa bulig kang Balaan nga Ispirito nga nagaistar kanatun, tipigi ang mayad nga mga bagay nga dya nga gintugyan kanimo.

¹⁵ Naman-an mo nga ginbayaan ako kang haros tanan nga mga tumuluo sa probinsya kang Asia, abay run sanday Figelo kag Hermogenes. ¹⁶ Pero si Onesiforo tana, kabay pa nga kaluy-an gid kang Dios ang anang panimalay hay permi na ginapabaskug ang akun baratyagun. Wara na ako ginakahuya bisan napriso ako. ¹⁷ Kang pag-abot na lagi sa Roma, gin-sagap na gid ako hasta nga nakita na ako. ¹⁸ Kabay pa nga kaluy-an tana kang Ginoo kon mag-abot run ang adlaw kang paghukum. Naman-an mo man kon daw ano ang pagbulig na kanakun kang rugyan pa ako sa Efeso.

Ang Mayad nga Suldado ni Cristo Jesus

2 Gani ikaw, nga ginakabig ko nga akun bata, magpakabakud ikaw paagi sa bugay nga atun naagum tungud kang atun kaangtanan kay Cristo Jesus. ² Kon ano ang imong nabatian nga akun ginpanudlo sa atubang kang duro nga mga nagaparamati itudlo mo sa mga masarigan nga tawo nga makasarang man magtudlo sa iba.

³ Makig-ambit ikaw sa mga pag-antos bilang mayad nga suldado ni Cristo Jesus. ⁴ Ang suldado nga sa serbisyo wara nagapasulabi sa mga buruhatun kang mga sibilyan, tungud hay ang ana lang tana gusto amo nga mapahamuut na ang anang opisyal. ⁵ Pareho man ria sa sangka manugsipal; indi tana pagkilalahun nga

† 1:5 Binuhatan 16:1

†† ukon, anang gintugyan kanakun

nagdaug kon wara tana nagsunod sa mga pagsurundan kang sipal. ⁶ Amo man ria sa sangka mangunguma nga nagpangabudlay sa pagtanum, tana ang dapat nga makatiraw kang una nga bahin kang anang patubas. ⁷ Paminsara ka mayad ang akun mga ginpanghambal nga ria, hay ang Ginoo magabulig kani-mo nga mahangpan mo ang tanan.

⁸ Ibutang sa imong paminsarun si Jesu-Cristo, nga tana nabanhaw halin sa mga minatay, kag naghalin sa linahi ni Haring David, amo dya ang Mayad nga Balita nga akun ginapangwali. ⁹ Tungud kang Mayad nga Balita nga dya nagaantos ako kag ginakadinahan nga pareho kang kriminal. Pero ang pulong kang Dios indi makadinahan. ¹⁰ Gani ginabatas ko ang tanan nga ria para gid lang sa kaaraydan kang mga pinili kang Dios, agud to nga maluwas man sanda paagi sa andang kaangtanan kay Cristo Jesus kag maaguman nanda ang mahimayaun nga kabuhi nga wara ti katapusan.

¹¹ Ang purulongon nga dya masarigan nga matuod: “kon kita napatay kaimaw ni Cristo, magakabuhi man kita kaimaw na.

¹² Kon nagabatas kita kang mga kabudlayan, magahari man kita kaimaw na.

Kon ipanginwara natun tana, ipanginwara na man kita.

¹³ Kon kita indi masarigan, tana masarigan sa gihapon, hay indi na mapanginwara kon sin-o tana.”

Ang Nagakadapat nga Alagad kang Dios

¹⁴ Ipadumdum mo gid kananda ang mga butang nga ria. Sa atubang kang Dios paandaman mo sanda nga indi magbinais parte sa mga pulong. Wara ria ti pulos kundi makaguba lang sa mga tawo nga nagaparamati.

¹⁵ Tinguhaan mo gid nga mahamuut ang Dios kani-mo, bilang manug-obra nga wara ginakahuya ang anang obra kag igsakto ang anang pagtudlo kang pulong nga amo ang kamatuoran. ¹⁶ Likawi ang mga iriistoriya nga dinupak, tungud hay ria magaparayu lang kang mga tawo sa Dios. ¹⁷ Ang ria nga sahi kang mga istorya nagarapta kag makaguba nga daw pareho kang aro. Imaw sa mga tawo nga nagapanudlo karia amo sanday Himeneo kag Fileto. ¹⁸ Nagparayu run sanda sa kamatuoran hay nagakuon sanda nga ang atun pagkabanhaw natabo run. Gani ginaguba nanda ang pagtoo kang iba. ¹⁹ Pero, marig-un gihapon ang pundasyon nga ginpatindug kang Dios, nga may nakasulat dyan karia nga, “Nakilala kang Ginoo kon sin-o ang anang mga katawhan.” Kag, “ang bisan sin-o nga nagakuon nga tana nagatoo sa Ginoo dapat gid magbiya sa paghimo kang malaot.”

²⁰ Pananglitan, sa bahul nga balay may mga kagamitan nga nahuman sa bulawan kag pilak, kag may rugyan man nga nahuman sa kahoy kag lao. Ang iba gi-

nagamit sa espesyal nga mga okasyon, pero ang iba tana ginagamit sa ordinaryo lang nga okasyon. ²¹ Gani nga ang bisan sin-o nga ginalimpyohan na ang anang kabuhi kang mga butang nga malaot nga ria mangin pareho tana kang kagamitan nga ginagamit sa espesyal nga okasyon. Napain tana kag mapuslanun sa anang agalun, kag naaman run nga daan para sa paghimo kang mayad nga butang. ²² Gani likawi gid ang mga malain nga handum kang mga pamatan-un kag himorati nga magkabuhi kang matarung, masarigan, mapinalanggaun, kag mayad ang imong relasyon sa iba, kaimaw kang mga tawo nga nagadangup sa Ginoo nga putli ang andang tagiposoan. ²³ Likawi ang mga minango kag wara ti pulos nga mga pagbinaisay; naman-an mo man kabay nga ang resulta na karia amo ang pag-irinaway? ²⁴ Kag ang alagad kang Ginoo bukun ti parangaway. Kundi nga mayad tana sa tanan, sagad magtudlo, kag mabinatasun. ²⁵ Malulo tana sa pagpaathag kang igsakto sa mga nagakontra kana, hay basi pa lang bay itaw-an sanda kang Dios kang kahigayonan nga maghinulsul kag maman-an nanda ang kamatuoran. ²⁶ Dayon masanagan ang andang mga panghuna-huna kag makapalagyo sa siud kang yawa nga amo ang nagbihag kananda agud magsunod sa anang luyag.

Ang Pagbinatasan kang mga tawo sa Urihi nga mga Inadlaw

3 Dapat nimo maman-an dyaay: nga sa urihi nga mga inadlaw magaluntad ang tuman nga kabudlayan ² tungud hay ang mga tawo wara run ti iba nga pasulabihun kundi ang anda lang kaugalingun, mangin mahinanggabun sanda sa kwarta, hambog, bugalun, magapasipala kang andang isigka-tawo, mangin masinupakun sa ginikanan, indi makamaan magpasalamat, wara nagatugro kang importansya sa mga butang parte sa Dios. ³ Wara sanda ti pagpalangga sa andang isigka-tawo, indi makamaan magpatawad, magahambal kang mga bagay nga makarangga kang dungug kang iba, indi makapugung kang andang kaugalingun, mangin mapintas, ginakontra nanda ang bisan ano nga mayad. ⁴ Traidor sanda, daso-daso, sobra gid magpadayaw kang andang kaugalingun, mas pasulabihun nanda ang mga kalibutanun nga kalipay sangsa Dios. ⁵ Magapakita-kita sanda nga mga diosnon pero sikwayun nanda ang gahum kang Dios sa pagbalhin kang andang kabuhi. Likawi ang mga tawo nga pareho karia. ⁶ Hay ang iba kananda nagasulud sa mga kabalayan agud manghaylo kang mga bayi nga mahapus papatihun; mga bayi nga uripun kang andang kasal-anan, kag ginadara pa gid kang nagkalain-lain nga malaot nga mga handum. ⁷ Ria nga mga bayi gusto magtuon permi pero indi gid

sanda gihapon makahangup kang kamatuoran.^{8†} Pareho kanday Janes kag Jambres kauna nga nagkontra kay Moises, amo man ang mga tawo nga dya, nagakontra man sanda sa kamatuoran. Indi run sanda kadya ka pinsar kon ano ang igsakto kag kon pagtoo ang pagahambalan wara gid sanda ti pulos.⁹ Pero indi gid mag-uswag ang ginahimo nanda nga ria tungud nga makita gid kang hayag sa tanan ang andang kabuangan nga ginahimo, pareho sa natabo kanday Janes kag Jambres kauna.

Mga Bilin

¹⁰ Pero ikaw tana, naman-an mo ang akun mga pagpanudlo, ang akun pamatasan, kag ang akun katuyoan sa kabuhi; amo man kon ano ang akun pagtoo sa Dios, ang akun pagkamapinasensyahun, kag pagkamahigugmaun, kag ang akun pagbatas kang mga kabudlayan.¹¹ Naman-an mo man ang mga paghingabot nga akun inagihan kag ang akun mga pag-antos—tanan nga nagkaratabo kanakun rugto sa Antioquia, sa Iconio, kag sa Listra, kon daw ano kabudlay ang akun pagbatas kang mga paghingabot. Pero sa tanan nga akun mga inagihan nga ria ginluwas ako kang Ginoo.¹² Ang matuod karia, ang tanan nga malyag magkabuhi kang diosnon nga pagkabuhi tungud kang anang kaangtanan kay Cristo Jesus indi mahimo nga indi paghingaboton.¹³ Pero ang mga tawo tana nga malaot kag mga nagapakuno-kuno magalain kag mas magalain pa gid, ginapatalang nanda ang iba kag sanda mismo napatalang man.¹⁴ Pero ikaw tana, huptan mo gid kamayad kon ano ang imong natun-an kag ginapatihan kang bug-os, hay naman-an mo man kon sin-o ang mga nagtudlo kanimo karia,¹⁵ kag halin kang bata pa ikaw naman-an mo run nga daan ang Balaan nga Kasulatan, nga amo ang makatugro kanimo kang kaaram nahanungud sa kaluwasan nga maangkun lamang paagi sa pagtoo kay Cristo Jesus.¹⁶ Ang tanan nga kasulatan sa Dios maghalin kag ginbutang na dya sa panghuna-huna kang mga tawo nga nagsulat ka dya, kag mapuslanun gid dya sa pagtudlo sa mga tawo kang kamatuoran, sa pagsaway sa mga tawo nga nagahimo kang sala, sa pagtadlung kang sayup nga ginahimo kang mga tawo, kag sa paghanas sa mga tawo nga magkabuhi kang matarung,¹⁷ agud to nga wara run gid ti may nakulang sa tawo nga nagaalagad sa Dios kag handa tana sa paghimo kang tanan nga sahi kang mayad nga buhat.

4 Sa atubang kang Dios kag ni Cristo Jesus nga amo ang magahukum sa tanan nga mga tawo—ang mga buhi kag ang mga patay, kag tungud nga tana magabalik kag magahari, amo dya ang akun

ginasugo kanimo:² ipangwali mo gid ang pulong kang Dios, magmaukud gid ikaw sa paghimo ka dya bisan gusto man kang mga tawo mamati ukon indi. Ipa-aman mo gid sa mga tawo ang andang mga sala. Ang mga nagahimo kang malain sawayun mo, parig-una ang baratyagun kang mga tawo, himoon mo ria nga may tuman nga pagpasensya samtang ginatudloan mo sanda.³ Hay magaabot ang panahon nga ang mga tawo indi run magpamati sa igsakto nga pagturon-an. Sa baylo, kon ano ang andang luyag amo gid lang ang anda sundon, gani magatipon sanda kang mga manunudlo nga wara ti iba nga igatudlo kundi nga kon ano gid lang ang gusto kang mga tawo nga dya mabastian.⁴ Imbes nga magpamati sanda kang kamatuoran, ang anda tana gusto pamatian amo ang mga istorya nga himo-himo lang kang mga tawo.⁵ Pero ikaw tana, dapat kamaan timo magpugung kang imong kagalingun sa tanan nga tion. Agwantaha ang mga kabudlayan; himoa ang buruhatun kang manugwali kang Mayad nga Balita, kag himoa ang tanan nimo nga katungdanan bilang alagad kang Dios.

⁶ Kag ako tana, nag-abot run ang tion nga ang akun kabuhi igahalad run tungud hay dali run lang ako magataliwan.⁷ Kon sa paindis-indis pa ginhimo ko gid ang akun masarangan kag natapos ko run ang akun daralaganun, gin-amligan ko gid ang pagturon-an nga atun ginatoohan.⁸ Kag kar-on, may ginatigana para kanakun nga padya—ang padya nga para sa mga tawo nga ginkabig kang Dios nga matarung. Itao na kanakun ang padya nga ria sa katapusan nga adlaw nga tana magahukum kang matarung, kag indi lang ako ang anang padyaan kundi ang tanan man nga nagakalang kag sa anang pagbalik.

Mga Personal nga Bilin

⁹ Tinguhai gid nga makaagto rugya kanakun sa labing madali nga tion.¹⁰ Hay si Demas, ginpasulabi na ang mga butang rugya sa kalibutan kag ginbayaan na ako kag nag-agto sa Tesalonica. Si Cresente tana nagpa-Galacia, kag si Tito nagpa-Dalmacia.¹¹ Si Lucas lang gid dya ang akun imaw. Sa imo nga pag-agto rugya sagapun mo kag imawun si Marcos hay bahul gid ang anang mabulig sa akun buruhatun rugya.¹² Si Tiquico tana, ginpaagto ko sa Efeso.¹³ Mag-agto gani ikaw rugya, dar-a ang kunup nga akun ginbilin kay Carpo rugto sa Troas, pati man ang akun mga libro, labi run gid ang mga nahuman sa panit.

¹⁴ Si Alejandro nga panday kang salsalun, sobra gid kalain ang anang mga ginhimo kanakun. Ang Ginoo ang magabalus sa anang mga ginhimo.¹⁵ Mag-andam ikaw kana, hay ginkontra na gid ka mayad ang atun mga ginapanudlo.

† 3:8 Exodo 7:11

¹⁶ Katong primero ko nga pag-atubang sa husgado wara gid ti may nag-unong kanakun. Ginbayaan nanda ako tanan. Kabay pa nga indi sanda pagsukton kang Dios sa ginhimo nanda nga ria. ¹⁷ Pero bisan amo pa to ang natabo, wara gid ako ginpabay-an kang Ginoo kag gintaw-an na ako kang kabaskug gani nga nawali ko kang bug-os ang Mayad nga Balita para mabatian dya kang tanan nga mga bukun ti Judio. Amo to kag naluwas ako sa pat-ud nga katalagman. ¹⁸ Ang Ginoo magaluwas pa gid kanakun sa tanan nga mga kalaotan kag indi ako maiwan hasta nga dar-un na ako sa anang ginharian sa langit. Dayawun ta tana sa wara ti katapusan. Amen!

Mga Pagpangamusta

¹⁹ Ikamusta mo run lang ako kanday Priscila kag Aquila, kag amo man sa panimalay ni Onesiforo. ²⁰ Si Erasto nagpabilin sa Corinto, kag si Trofimo tana may sakit kang maghalin ako sa Mileto. ²¹ Tinguhai gid nga makaabot ikaw rugya antes ang tagraramig.

Nagapangamusta kanimo si Eubulo, amo man sanday Pudente, Lino, Claudia, kag ang tanan natun nga mga isigka-tumuluo rugya.

²² Kabay nga obayan ikaw permi kang Ginoo. Kag kabay nga bugayan kamo kang Dios.

Tito

Pagpang-abi-abi

1 Ako si Pablo nga surugoon † kang Dios kag apostol ni Jesu-Cristo. Gintugyanan ako nga buligan ang mga pinili kang Dios nga magrig-un pa gid ang andang pagtoo kag tudloan sanda agud maman-an nanda ang kamatuoran nahanungud sa diosnon nga pagkabuhi, ² tungud kang paglaum nga makaangkun sanda kang kabuhi nga wara ti katapusan. Sa wara pa matuga ang tanan, ang dya nga kabuhi ginsaad run nga daan kang Dios, kag ang Dios wara nagabutig. ³ Kag sa gintalana na nga tion ginpahayag na ang anang mensahe nga dya paagi sa pagpangwali nga ana gintugyan kanakun. Amo dya ang buruhatun nga ginsugo kanakun kang Dios nga atun Manluluwas.

⁴ Nagasulat ako kanimo Tito, ikaw nga ginakabig ko nga matuod gid nga akun bata tungud hay pareho kanakun nagatoo man ikaw kay Cristo.

Kabay nga bugayan ikaw kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga Amay kag ni Cristo Jesus nga atun Manluluwas.

Ang Buruhatun ni Tito sa Creta

⁵ Ginbilin ko ikaw sa Creta agud padayonon mo ang atun buruhatun nga wara pa natapos, kag agud makapili ikaw kag magbutang kang mga kamal-aman sa mga tumuluo sa kada banwa. Pareho kang akun ginkuon anay kanimo ⁶ nga ang imong pagapiliun amo ang tawo nga wara ti kasawayan, isara lang ang anang asawa, kag kinahanglan nga ang anang mga kabataan nagatoo man kay Cristo kag indi mabangdan nga nagapatuyang lang sa anang pagkabuhi ukon sutil. ⁷ Tungud hay ang manugdumara †† sa mga tumuluo amo ang ginasarigan sa buruhatun kang Dios, gani kinahanglan gid nga wara tana ti kasawayan, bukun ti bugalun, bukun ti mainitun, bukun ti paralingin, bukun ti parangaway, kag bukun ti mahinanggabun ‡ sa kwarta. ⁸ Sa baylo, dapat nga mainabi-abihun tana, kon ano ang mayad amo ang anang naluyagan, mayad ti disposisyon, †† matarung, diosnon, kag makapugung kang anang kaugalingun. ⁹ Kinahanglan nga tindugan na gid kamayad ang husto kag masarigan nga mensahe nga ginpanudlo kananda agud to

† ukon: uripun †† sa Griego: mga mal-am ‡ ukon; dalok †† ukon; magtimbang-timbang

nga makatudlo man tana sa iba kang husto nga pagturon-an kag makasabat man tana sa mga tawo nga nagakontra sa pagturon-an nga dya.

¹⁰ Nahambal ko ria tungud hay duro nga mga tawo ang indi magpasakup sa nagadumara sa simbahan, labi run gid ang mga Judio nga nagtoroo run. Ginapatalang nanda ang iba paagi sa pagpanudlo kang mga wara ti pulos nga mga butang. ¹¹ Kinahanglan nga tapnaun sanda sa andang ginahimo nga ria, tungud hay ginagamo nanda ang mga panimalay paagi sa pagpanudlo kang mga indi dapat itudlo, tungud lang kang andang paghanggab sa kwarta. ††¹² Bisan pa gani ang sangka tawo nga taga-Creta mismo, nga isara man sa andang mga mainaramun nga tawo †† nagkuon,

“Ang mga taga-Creta mga butigun, mga mapintas nga daw mga sapat, mga tamad kag gusto lang nanda nga magkaun pirme.”

¹³ Matuod gid ang ginkuon na nga ria. Gani dapat nga sawayun mo sanda nga may kaisug agud to nga magigsakto ang andang pagtoo ¹⁴ kag agud to nga indi run sanda magsapak sa mga istorya nga ginpatu-patu lang kang mga Judio kag sa mga sugo nga ginhimo lang kang mga tawo nga nagtalikod sa kamatuoran.

¹⁵ Sa mga tawo nga limpyo ang andang panghuna-huna, limpyo ang tanan nga butang. Pero sa mga tawo tana nga mahigku ang andang panghuna-huna kag wara nagatoo kay Cristo, para kananda ang tanan nga butang mahigku, tungud hay mahigku man ang andang konsenya kag panghuna-huna. ¹⁶ Nagakuon sanda nga nakakilala sanda sa Dios, pero ang andang mga ginahimo nagapakita lang nga wara sanda makakilala kana. Makaurugut! Mga awut gid ti ulo! Gani indi sanda angay maghimo kang bisan ano nga mayad.

Ang Husto nga Pagturon-an

2 Pero ikaw tana Tito, kinahanglan ang itudlo mo amo ang mga bagay nga nagakaigsakto sa husto nga pagturon-an. ² Hambalan mo ang mga maramalam nga laki nga dapat kamaan sanda magpugung ka andang kaugalingun, maggawi sanda sa paagi nga tahodon sanda kang mga tawo, may mayad sanda ti disposisyon ††; dapat marig-un ang andang pagtoo sa

†† ukon; dalok ††† sa Griego: propeta ††† ukon; magtimbang-timbang

Dios, mapinalanggaun gid sa andang isigka-tawo, kag mabinatasun. ³ Kag hambalan mo man ang mga maramal-am nga bayi nga dapat maggawi sanda kang nagakabagay bilang mga bayi nga diosnon. Indi sanda mag-istorya kang mga bagay nga makaguba kang dungug kang iba, kag indi man sanda magmangin parainum kang makarilingin nga irimnun. Dapat ang himoon nanda, magtudlo sanda kon ano ang mayad, ⁴ agud to nga matudloan man nanda ang mga pamatan-un nga mga bayi sa pagpalangga kang andang mga bana kag mga kabataan, ⁵ kag magpugung kang andang kaugalingun, kag magkabuhi kang putli. Kag matudloan man sanda mag-atipan kang andang panimalay, magpakabuut, kag magpasakup sa andang bana. Amo ria nga pagginawi ang dapat makita kananda agud to nga indi pagpakalainun ang pulong kang Dios.

⁶ Hambalan mo man ang mga pamatan-un nga mga laki nga dapat makamaan sanda magpugung kang andang kaugalingun. ⁷ Sa tanan nga butang dapat mangin huwaran ikaw kananda paagi sa paghimo kang mayad. Dapat sinsero ikaw kag seryoso sa imong pagtudlo. ⁸ Sigurohon mo nga ang imo mga ginapanghambal igsakto kag indi mahambal nga malain, agud to nga mahuy-an ang mga tawo nga nagakontra kanatun, tungud hay wara sanda ti may mahambal nga malain kontra kanatun.

⁹ Hambalan mo man ang mga uripun nga dapat magtuman sanda sa andang agalun. Sa tanan nga mga bagay maghimo sanda kang makapahamuut sa andang agalun, kag indi sanda magsagi ka sabat. ¹⁰ Hambali man sanda nga indi mamuul-buul kang mga butang kang andang agalun, kundi nga ipakita nanda nga sanda mayad kag masarigan gid, agud to nga sa tanan nga ginahimo nanda magakuon ang mga tawo nga manami gali ang atun mga ginapanudlo parte sa Dios nga atun Manluluwas.

¹¹ Ginpakita run kang Dios kon daw ano ka bugana ang anang bugay paagi sa pagtugro na kang kaluwasan sa tanan nga tawo. ¹² Tungud kang anang bugay ginatudloan kita kang Dios nga isikway ang mga buhat nga kontra kana kag ang mga handum nga kalibutanun. Kag ginatudloan man kita nga magpugung kang atun baratyangun, magkabuhi kang matarung kag diosnon sa kalibutan nga dya, ¹³ samtang nagahulat kita sa adlaw nga magaabot ang atun makagagahum nga Dios kag manluluwas nga si Jesu-Cristo. Amo run to ang labing masinadyahun nga adlaw nga atun ginalauman nga magaabot. ¹⁴ Tana kadya ang nagtao kang anang kaugalingun para kanatun agud to nga tubson kita sa tanan natun nga mga malaot nga buhat, kag agud to nga mangin limpyo kita bilang anang mga katawhan nga gusto lang maghimo kang mayad.

¹⁵ Amo ria nga mga butang ang itudlo mo kananda. Gamita ang imong awtoridad sa pagpabaskug kang andang baratyangun kag pagsaway kananda, kag indi gid pagtugoti nga pakanabaun ikaw ni bisan sin-o.

Ang Nagakadapat nga Pagginawi kang mga Tumuluo

3 Padumduma ang mga tumuluo dyan nga magpasakup sa mga manugdumara sa gobyerno kag sa iba pa nga mga may awtoridad. Kinahanglan nga magtuman sanda kag handa pirme sa paghimo kang bisan ano nga mayad. ² Hambali man sanda nga indi maghambal kang malain kontra sa iba, indi sanda magpakig-away, kinahanglan kamaan sanda magmalulo, kag magmapainulubun sa tanan nga tawo. ³ Tungud hay kauna, mga kulang man kita ti paghangup, bukun kita ti matinumanun, napatalang kita kag nangin uripun kang tanan nga sahi kang mga malain nga handum kag mga kairigbun nga nalipay kita sa paghimo. Nagakabuhi kita nga puro malain ang atun ginahimo kag mga mahisaun kita. Ginakaugtan kita kang mga tawo kag ginakaugtan man natun sanda. ⁴ Pero nag-abot ang tion nga ginpakita kang Dios nga atun manluluwas ang anang kaalwan kag paghigugma kanatun. ⁵ Ginluwas na kita, indi tungud sa atun mayad nga mga hinimoan, kundi tungud sa anang kaluoy. Ginhimo na dya paagi sa Balaan nga Ispirito nga amo ang naghugas kanatun kag ginbag-o na kita paagi sa pagtugro kanatun kang bag-o nga kabuhi. ⁶ Ang Balaan nga Ispirito nga dya gintugro kang Dios kanatun nga wara ti hawid-hawid paagi kay Jesu-Cristo nga atun manluluwas, ⁷ agud to nga sa tapos nga ginkabig na kita nga matarung tungud kang anang bugay, mabaton natun ang anang turugro kanatun nga amo ang kabuhi nga wara ti katapusan nga atun ginalauman. ⁸ Dya nga pagpanudlo masarigan gid nga matuod.

Gani gusto ko nga itudlo mo gid kamayad dya nga mga butang agud to nga ang mga nagtoroo sa Dios kamaan maggamit kang andang tion sa paghimo kang mayad. Dya nga mga purulongon mayad gid kag mapuslanun sa mga tawo. ⁹ Pero likawan mo ang mga wara ti pulos nga mga pagbinaisay, kag ang mga pagusoy kang mga kaulangan kang iba nga tawo, kag ang pagpakigsuay. Kag likawan mo man ang pagpakig-away nahanungud sa kasugoan. Hay ang mga butang nga ria wara ti pulos kag wara gid ikaw ti may mabuul dyan karia. ¹⁰ Paandaman mo ang tawo nga amo ang ginahalinan kang mga pagbinahin-bahin. Kon indi pa tana mamati sa ikarwa nga pagpaandam, isikway mo run tana. ¹¹ Naman-an mo run man nga ang ria nga klase kang tawo nagtalikod sa kamatuoran kag ang anang pagpakasala nagapakita lang nga dapat tana silotan.

Katapusan nga mga Bilin

¹² Paagtonon ko rugyan kanimo si Artemas ukon si Tiquico. Kon mag-abot run gani ang bisan sin-o kananda rugyan, himuratan mo gid nga mag-agto kanakun sa Nicopolis, hay nakapamat-ud run ako nga rugto matiner sa tiempo kang tagraramig. ¹³ Himuratan mo gid nga mabuligan sanday Apolos kag ang abugado nga si Zenas sa andang pagpanaw. Siguradohon mo gid nga wara ti nakulang sa andang mga kina-

hanglanun. ¹⁴ Ang atun mga isigka-tumuluo rugyan kinahanglan makamaan maggamit kang andang tion sa paghimo kang mayad agud mahimon-an ang mga nagakadapat nga kinahanglanun kag agud magkabuhi sanda kang mapuslanun nga pagkabuhi.

¹⁵ Ang tanan nga mga kaimaw nakun rugya naga-pangamusta kanimo. Kamustaha man ang mga isigka-tumuluo natun rugyan nga nagapalangga kanamun.

Kabay pa nga bugayan kamo tanan kang Dios.

Filemon

1 Ako si Pablo nga napriso tungud kay Cristo Jesus ang nagasulat ka dya, kaimaw si Timoteo nga bugto natun kay Cristo.

Ang sulat nga dya para kanimo, Filemon, nga amun pinalangga nga amigo kag pareho man namun nga nagaalagad sa Ginoo, ² kag para man sa amun bugto kay Cristo nga si Apia, kag kay Arquipo nga pareho man namun nga nagapakigbato para sa kamatuoran, kag para man sa iglesia nga nagatiripon rugyan sa imong balay sa pagsimba sa Dios.

³ Kabay nga bugayan kamo kag itaw-an kang kalinung kang Dios nga atun Amay kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Pagpalangga kag Pagtoo ni Filemon

⁴ Kada ako magpangamuyo ginasantambit ko ikaw kag nagapasalamat ako pirme sa akun Dios, ⁵ tungud hay nabatian ko nga mapinalanggaun gid ikaw sa mga katawhan kang Dios kag marig-un ang imong pagtoo kay Ginoong Jesus. ⁶ Ginapangamuyo ko nga paagi sa pag-ambitanay ninyo kang inyong pagtoo magabunga dya kang paghangup kang tanan nga pagpakamayad nga atun naaguman tungud kang atun kaangtanan kay Cristo. ⁷ Bugto ko, nalipay gid ako ka mayad kag nagrig-un pa gid ang akun baratyagun tungud sa imong pagpalangga, tungud hay paagi kanimo nasadyahan gid ang mga katawhan kang Dios.

Ang Pangabay ni Pablo kay Filemon nahanungud kay Onesimo

⁸ Kar-on, bisan pa nga may kaisug ako magmando kanimo kon ano ang imo dapat himoon tungud sa atun kaangtanan kay Cristo, ⁹ pero tungud gid lang sa akun pagpalangga kanimo, magapangabay run lang ako—ako si Pablo nga kadya mal-am run kag napriso tungud kay Cristo Jesus. ¹⁰ Nagapangbay ako kanimo nahanungud kay Onesimo. Tana ka dya ginakabig ko nga akun bata tungud nga rugya sa prisohan nadara ko tana sa pagtoo kay Cristo. ¹¹ Kauna indi mo tana mapuslan, pero kadya tana darwa run kita ang makapulos kana.

¹² Kadya ginapabalik ko run tana rugyan kanimo, palangga ko gid tana ka mayad. ¹³ Gusto ko man raad

nga rugya run lang tana kanakun agud to nga imbis nga ikaw, tana run lang ang mabulig kanakun samtang napriso ako rugya tungud kang Mayad nga Balita. ¹⁴ Pero indi ko gusto nga maghimo kang bisan ano nga wara ti pahanugot halin kanimo, agud to nga ang imong pagbulig imo gid pagbuut kag bukun ti kuon nga ginpirit ikaw.

¹⁵ Amo ria siguro nga nahamulag tana kanimo sa wara lang buhay agud to nga sa pagbalik na kanimo indi run gid kamo magbulagay hasta san-o, ¹⁶ kag bukun run tana ti uripun kundi sobra pa sa uripun tungud hay pinalangga run tana nga bugto kay Cristo. Palangga ko gid tana, pero sobra pa gid tana ang imong pagpalangga kana tungud hay bukun mo lang tana ti uripun kundi bugto mo pa sa Ginoo.

¹⁷ Gani kon ginakabig mo ako nga kaimaw sa pag-alagad sa Ginoo, batona tana pareho kang pagbaton mo kanakun. ¹⁸ Kar-on, kon nakahimo gid man tana kang malain kanimo ukon nakautang man ipanabat lang ria kanakun. ¹⁹ Ako si Pablo ang nagasulat kadya: ako ang magabayad karia. (Indi ko run kinahanglan nga ipadumdum kanimo nga may utang man ikaw kanakun, nga amo ang imong kabuhi nga wara ti katapusan.) ²⁰ Gani, bugto ko, himoa ang ginapangabay ko nga dya tungud gid lang sa Ginoo. Lipaya man ako bilang bugto mo kay Cristo.

²¹ Samtang nagasulat ako kadya nagasarig gid ako nga pagahimoon mo ang akun ginapangabay. Kag nagapati ako nga sobra pa gid gani ang imong himoon sangsa akun ginhambal. ²² Kag may ipangabay pa gid ako kanimo, amani man ako dyan kang akun madayonan, tungud hay nagalaum ako nga paagi sa inyong pangamuyo pabalikun ako kang Dios rugyan kaninyo.

Katapusan nga Pagpangamusta

²³ Kar-on, si Epafras nga pareho ko man nga napriso tungud kay Cristo Jesus nagapangamusta kanimo, ²⁴ amo man sanday Marcos, Aristarco, Demas, kag Lucas. Sanda ka dya pareho man nakun nga nagaalagad sa Ginoo.

²⁵ Kabay nga maaguman ninyo tanan ang bugay ni Ginoong Jesu-Cristo.

Hebreohanun

Ang Dios Naghambal paagi sa Anang Bata

1 Katong una pa gid naghambal ang Dios sa atun mga kamal-aman paagi sa mga propeta sa raku gid nga beses kag sa nagkalain-lain nga mga paagi. ² Pero sa kadyang urihing mga inadlaw naghambal tana kanatun paagi sa anang Anak mismo nga amo ang anang gintalana nga mangin manunubli kang tanan nga mga butang. Paagi sa anang Anak nga dya gintuga kang Dios ang kalibutan. ³ Ang gamhanan nga himaya kang Dios nagasirak sa anang Anak kag kon ano ang kinaiya kang Dios amo man ang ana kadya. Paagi sa anang gamhanan nga pulong padayon na nga ginatipigan ang tanan nga butang sa bilog nga kalibutan. Pagkatapos nga gintinloan na ang katawhan sa mga kasal-anan nagpungko tana sa tuo nayon † kang pinakagamhanan sa tanan.

⁴ Gani nga ang Anak mas labing gamhanan sangsa mga anghel, amo man nga mas labing dungganun ang ngaran nga gintugro kana kadya sangsa ngaran kang mga anghel. ⁵ Hay wara ang Dios maghambal sa bisan kay sin-o nga mga anghel nga, “Ikaw akun Anak;

Kadya nga adlaw ako nangin Amay nimo.” †
Kag ang Dios wara man maghambal nga,
“Ako mangin anang Amay,
Kag tana mangin akun Anak.”

⁶ Kang ipadara run kang Dios ang anang panganay ‡ rugya sa lupa, naghambal tana,
“Ang tanan nga mga anghel kang Dios dapat magsimba kana.” †

⁷ Kon nahanungud tana sa mga anghel amo dyaay ang ginhambal kang Dios,
“Ang anang mga anghel ginhimo na nga daw hangin, ang mga surugoon na nga dya ginhimo na nga daw kalayo nga nagadaba-daba.” †

⁸ Pero sa anang Anak tana, amo dya ang ginkuon kang Dios kana,
“Ang imo pagginahum, O Dios,
magapadayon gid sa wara ti katapusan.
Kag matarung gid ang imo paggahum sa imo ginhar-ian.

† Sa tuo nayon kang Dios- nagatumud kang pinakadungganun nga katungdanan †† Mga Salmo 2:7 ‡ ukon Bugtong nga Anak †† Deuteronomio 32:43 †† Mga Salmo 104:4

⁹ Nalipay ikaw sa matarung nga buhat, Gani ginpili ikaw kang Dios, nga imo Dios, kag gintugroan kang tuman nga kalipay labaw sa imo nga mga kaimawan.” ††

¹⁰ Kag nagkuon man ang Dios sa anang Anak,
“Ikaw Ginoo, katong una pa gid,
ang nagtuga kang kalibutan,
kag ang kalangitan, ikaw man kabay ang naghimo kadya?

¹¹ Dya sanda magataliwan, pero ikaw magapabilin man gihapon.

Magadaan sanda tanan kadya nga daw bayo.

¹² Pareho kang kunup, pagapid-un mo sanda kadya, kag pagaislan nga daw bayo.

Pero ikaw tana amo man angud,

Magapabilin ikaw hasta sa wara ti katapusan.” ††

¹³ Pero sa mga anghel tana, ang Dios wara gid naghambal sa bisan kay sin-o kananda nga,

“Pungko lang ikaw sa akun tuo nayon [§]
hasta nga himoon ko ang imo mga kaaway
nga turungtongan kang imo mga kahig.” ††

¹⁴ Kar-on, ano gid haw ang mga anghel nga dya? Sanda tanan kadya, mga ispirito nga nagaalagad sa Dios nga anang ginasugo para sa pagbulig sa mga tawo nga magaagum kang kaluwasan.

Tipigan Natun ang mga Kamatuoran nga atun Nabat-ian

2 Gani, nga tipigan gid natun ka mayad ang mga kamatuoran nga atun nabatian agud nga indi kita makaparayu rugya kadya. ² Tungud nga kato anay ang mensahe nga gintao kang Dios paagi sa mga anghel napamatud-an nga matuod gid, kag ang bisan sin-o nga nagalapas ukon wara nagatuman kadya makaagum kang nagakaigo nga silot. Kar-on, kon amo to ang ginhimo kananda kato anay. ³ Indi man kita makapalagyo sa silot kang Dios kon indi natun pagsapakun ang kaluwasan nga indi matupungan. Dya nga kaluwasan ang Ginoo gid mismo ang una nga nagbantala kag ginpamatud-an man dya kanatun kang mga nakabati kana. ⁴ Kag ginpamatud-an pa gid

†† Mga Salmo 45:6-7 ††† Mga Salmo 102:25-27 § sa tuo nayon nagatumud kang pinakadungganun nga katungdanan §† Ukon hasta nga pyerdihun ko ang tanan nimo nga mga kaaway. Mga Salmo 110:1

dya kang Dios paagi sa anang pagpakita kang mga paratandaan kag sa paghimo kang mga katingalahan kag nagkalain-lain nga mga milagro, kag paagi man sa anang pagpanugro sa mga tawo kang mga abilidad nga naghaling sa Balaan nga Ispirito suno sa anang kabubut-un.

Ang Atun Manluluwas

⁵ Kon nahanungud sa paraaboton nga kalibutan nga atun ginahambalan, bukun ti mga anghel ang ginbutang kang Dios bilang manugdumara kadya, ⁶ tungud hay sa kasulatan may ginhambal nga,

“Ano gid haw ang tawo nga nagakabalaka gid ikaw kana?

Tawo lang man bay tana ria, pero ginapasulabi mo gid haw?

⁷ Sa mabugu nga tinion ginhimo mo tana nga mas manaba sangsa mga anghel,

Kag pagkatapos ginpadunggan nimo tana kag ginbayaw nga pareho kang hari,

⁸ kag ginhimo mo nga manugdumara kang tanan nga mga butang.”[†]

Ti kar-on, sanglit ginbutang kang Dios ang tawo bilang manugdumara kang tanan nga mga butang sa kalibutan, buut hambalun wara ti bisan ano nga bukun ti sakup kang anang pagdumarahan. Sa tulad wara pa natun makita nga ginadumarahan run kang tawo ang tanan nga butang sa kalibutan. ⁹ Pero maki-ta natun si Jesus, nga sa bugu nga tinion ginhimo kang Dios nga mas manaba sangsa mga anghel. Tungud kang kaluoy kang Dios napatay tana para sa tanan nga mga tawo, kag pagkatapos ginpadunggan kag ginbayaw tungud kang pag-antos na kang kamatayun.

¹⁰ Ang Dios nagtuga kang tanan nga mga butang. Nagakabagay gid lang nga himoon na nga himpit si Jesus paagi sa ana kadya nga mga pag-antos, agud to nga raku nga mga kabataan ang ana nga maluwas kag makapakig-ambit kang anang himaya. ¹¹ Si Jesus amo ang nagtinlo kanatun sa kasal-anan. Tana kag kita nga anang gintinloan sangka panimalay lang. Amo gani ria nga wara tana mamayha nga itawgun kita nga anang mga kabugtoan. ¹² Nagkuon tana kadya sa Dios,

“Pagasugidan ko ang akun mga kabugtoan nahanungud kanimu;

Kag magakanta ako kang pagdayaw sa tunga kang katiringban nga nagasimba kanimu!”^{††}

¹³ Kag nagkuon pa gid tana,

“Magasarig ako sa Dios.”[‡]

Kag dason, nagkuon pa gid tana,

“Dya ako, imaw kang mga kabataan nga gintugro kanakun kang Dios.”^{‡‡}

¹⁴ Kar-on, tungud nga ang mga kabataan kang Dios tawo nga may lawas kag dugo, si Jesus nangin tawo para nga pwede tana mapatay agud to nga paagi sa ana kadya nga kamatayun pyerdihun na ang yawa nga amo ang may gahum kang kamatayun. ¹⁵ Kag pagkatapos karia hilwayun na ang tanan, nga sa bilog nanda nga kinabuhi daw nangin uripun tungud kang andang kahadluk sa kamatayun ¹⁶ Hay maathag gid nga bukun ti mga anghel ang ginabuligan ni Jesus kundi ang mga tawo nga ginakabig nga mga kaliwat ni Abraham.

¹⁷ Gani kinahanglan gid nga sa tanan nga paagi si Jesus mangin tawo nga pareho gid kang anang mga kabugtoan para nga mangin maluloy-on kag masarigan tana nga Pinakamataas nga Pari nga nagaalagad sa Dios, agud to nga mahalad na ang anang kabuhi para nga patawarun kang Dios ang mga sala kang katawhan. ¹⁸ Kag tungud nga si Jesus mismo nakaagi kang pag-antos kang tana sulayun, gani sarang tana makabulig sa mga tawo nga ginasulay.

Si Jesus Labaw sangsa kay Moises

3 Gani, mga kabugtoan gintawag man kang Dios agud mangin anang balaan nga katawhan, panumduma gid bala ninyo ka mayad si Jesus. Hay kon nahanungud sa pagtoo nga atun ginasugid, tana kadya ang ginsugo kang Dios kag Pinakamataas nga Pari. ² Tana masarigan gid sa pag-alagad sa Dios nga amo ang nagtugyan kana sa anang hirikoton, pareho man kay Moises anay nga masarigan sa anang pag-alagad sa bug-os nga panimalay kang Dios. ^{‡‡}

³ Pero si Jesus tana makabig nga mas nagakabagay nga padunggan sangsa kay Moises. Indi bala nga ang manugtukod kang balay mas labi nga ginapadunggan sangsa balay nga anang ginhimo? ⁴ Kon may balay gani dyan, may nagtukod gid karia. Pero ang Dios amo gid tana ang manugtukod kang tanan nga butang. ⁵ Kag matuod gid man nga si Moises masarigan gid bilang surugoon sa paghimo kang anang hirikoton sa bug-os nga panimalay kang Dios para sa pagpamatuod kang mga butang nga igapanugid sa paraaboton. ⁶ Pero si Cristo tana masarigan gid sa paghimo kang anang mga katungdanan bilang Anak nga tinogyanan sa panimalay kang Dios. Kag kita amo ang panimalay kang Dios, basta nga padayon lang kita nga may pagsarig kag wara natun ginakahuya ang atun ginalauman.

^{††} *Isaias 8:18* ^{‡‡} *panimalay kang Dios-sa Griego, balay kang Dios.*

Ang Kapahuwayan para sa mga Kabataan kang Dios

⁷ Gani, pareho kang ginakuon kang Balaan nga Ispirito nga,

“Kar-on nga adlaw, kon inyo mabatian nga nagahambal ang Dios kaninyo,

⁸ Indi kamo magpaawut kang inyo ulo pareho kang ginhimo ninyo anay nga nagbato kamo kana katong rugto kamo sa may disyerto.

Inyo gintirawan ang pasensya kang Dios kon diin gid kutub.

⁹ Nagkuon ang Dios, bisan pa nga nakita run nanda ang mga katingalahan

nga akun ginhimo sa sulud kang kap-atan ka tuig gintirawan pa gid ako kang inyo mga kaulangan.

¹⁰ Amo ria nga naugut gid ako sa henerasyon nga to kag nagkuon ako nga

‘pirme lang sanda nagaparyu kanakun kadya kag wara gid nanda mahangpi ang akun mga pamaagi.’

¹¹ Gani nga sa akun kaugut kananda nagsumpa ako, nga

‘indi gid sanda kadya makasulud sa lugar nga akun ginatigana nga sa diin sanda makapahuway.’[†]

¹² Mag-andam kamo, mga kabugtoan, nga wara ti bisan sin-o kaninyo nga may malain ti tagipusoon kag wara run nagatoo hasta nga magatalikod run lang tana sa Dios nga buhi. ¹³ Sa baylo, amo dyaay ang inyo himoon: kada adlaw maglinaygayay kamo samtang nagapabilin pa ang kahigayunan nga ginatawag kang kasulatan nga “Kadya gid nga adlaw”, agud to nga wara ti bisan sin-o kaninyo nga magpaawut kang anang ulo tungud hay nadayaan tana kang sala. ¹⁴ Hay ang matuod karia, kita tanan nagapakigbahin run kay Cristo tungud kang atun kaangtanan kana, basta nga padayonon lang natun nga mapag-un hasta sa kata-pusan ang una natun nga pagsarig.

¹⁵ Amo dyaay ang ginkuon kang Kasulatan:

“Kar-on nga adlaw, kon mabatian ninyo gani ang Dios nga nagahambal,

indi kamo magpaawut kang inyo ulo pareho kang ginhimo ninyo anay

nga nagbato kamo sa Dios.”^{††}

¹⁶ Sin-o abi bay ang mga nakabati sa Dios nga naghambal kag nagbato kana? Indi bala ang tanan nga mga tawo nga ginpangulohan ni Moises pagwa sa Ehipto? ¹⁷ Kag sa kay sin-o bay naugut ang Dios sa sulud kang kap-atan ka tuig? Indi bala sa mga nagpakasala nga to kag nagkaramatay nga ang andang mga lawas nagkarabilin rugto sa may disyerto? ¹⁸ Kag sin-o kabay ang ginatumud kang Dios kang tana magsaad nga indi sanda kadya makasulud sa lugar

[†] Mga Salmo 95:7-11 ^{††} Mga Salmo 95:7-8

nga sa diin pagapapahuwayun na sanda? Indi bala ang mga tawo nga wara magsunod kana? ¹⁹ Gani nga makita natun nga wara sanda makasulud tungud nga wara sanda magtoo sa Dios.

Ang Pagpahuway kang mga Tumuluo sa Dios

4 Kar-on, ang saad kang Dios nga kita makasulud sa lugar nga sa diin kita pagapapahuwayun na nagapabilin gihapon. Gani, mag-andam gid kamo nga wara ti bisan sin-o kaninyo nga indi makasulud rugto.

² Hay ang matuod karia, ang Mayad nga Balita nahanungud sa kapahuwayan, ginwali run man kanatun kag amo man kananda kato anay. Ugaring ang mensahe nga andang nabatian wara nanda mapusli hay wara nanda dya gintoohan. ³ Pero kita tana nga nagtoo makasulud kag pagapapahuwayun kang Dios, pero sa mga wara tana nagtoo amo dya ang anang ginkuon nga,

“Sa akun nga kaugut ginasumpa ko nga indi gid sanda makasulud pagapapahuwayun ko sanda!”[‡]

Ginkuon na dya bisan pa nga nahimo na run ang tanan halin pa kang pagtuga na kang kalibutan. ⁴ Tungud hay sa Kasulatan may ginhambal nahanungud sa ikapito nga adlaw. Ginakuon rugto nga,

“Sa tapos nga nahimo kang Dios ang tanan, nagpahuway tana sa ikapito nga adlaw.”^{‡‡} Nahambal na run kabay dya anay? nga,

“Indi gid sanda kadya makasulud kag pagapahuwayun ko sanda.”^{‡‡}

⁶ Tungud gani nga may rugyan gid man nga makasulud kag makapahuway. Kag ang una tana nga nakabati kang Mayad nga Balita wara makasulud tungud hay wara sanda magtuman. ⁷ Amo ria gani, ang Dios nagtalana liwan kang tion nga anang ginatawag “Kadya gid nga Adlaw.” Pagkatapos kang malawid nga mga tinoig naghambal tana paagi kay Haring David kag nasambit run dya kato anay,

“Kadya nga adlaw, kon inyo mabatian ang Dios nga nagahambal,

indi gid kamo magpaawut kang inyo ulo.”

⁸ Hay kon nasarangan ni Josue nga dar-un sanda^{‡‡‡} sa lugar nga makaagum sanda kang kapahuwayan, kundi wara run daad maghambal ang Dios kang urihi nahanungud kang lain nga adlaw nga sanda makapahuway. ⁹ Kon sayudon, ang mga kabataan kang Dios sarang gihapon makaagum kang kapahuwayan.

¹⁰ Tungud nga ang bisan sin-o nga ginpapahuway kang Dios makapahuway run pagkatapos kang anang hirikoton, pareho man kang Dios nga nagpahuway pagkatapos kang anang obra. ¹¹ Gani tinguhaan gid

[‡] Mga Salmo 95:11 ^{††} Gen. 2:2 ^{‡‡} Mga Salmo 95:11 ^{‡‡‡} ang sanda nga dya amo ang mga Israelenun

natun nga makaagum kang amo nga kapahuwayan agud to nga indi kita mangin pareho kang mga tawo nga to anay: nga wara makasulud tungud nga bukun sanda ti matinumanun. ¹² Hay ang Pulong kang Dios buhi kag may gahum. Mas matarum dya sangsa espada nga darwa ang anang surab nga nagadulot gid dya hasta sa gin-utlan kang atun luta-lutahan kag utok kang atun mga tul-an. Nagapanalupsup gid dya sa atun kalag kag ispirito kag maman-an na gid kon ano ang paminsarun kag tinutuyo kang tawo. ¹³ Wara ti bisan ano nga tinuga rugya sa may kalibutan nga nalipdan sa panuruk kang Dios; ang tanan makita gid kag hayag sa anang panuruk, kag kita tanan magapanabat kana nahanungud sa atun mga hinimoan.

Si Jesus ang gamhanan nga Pinakamataas nga Pari

¹⁴ Gani parig-unun gid natun ang pagtoo nga atun ginahambal, sanglit nga kita may gamhanan nga Pinakamataas nga Pari nga nagsulud gid mismo sa prisensya kang Dios. † Tana si Jesus nga amo ang Anak kang Dios. ¹⁵ Ang Pinakamataas nga Pari natun nga dya makapasunaid sa atun kaluyahun. Tana pareho man natun nga ginsulay. Tanan nga sahi kang pagsulay naagyan na pareho man kanatun, pero wara gid tana nakasala. ¹⁶ Gani nga indi kita magkahadluk magdangup sa Dios nga Hari nga maluloy-on, agud to nga makaagum kita kang anang kaluoy kag mabugayan na kita sa tion nga nagakinahanglan kita kang bulig.

5 Ang tagsa ka Pinakamataas nga Pari ginapili halin sa mga tawo kag gintugyanan nga mag-alagad sa Dios sa baylo kang mga tawo para maghalad kang mga nagkalain-lain nga haralad para sa kasalanan kang katawhan. ² Sarang tana makapasunaid sa mga tawo nga nagatalang kag wara nakamaan kang andang ginahimo nga mahuyang sa duro nga paagi ³ Amo man ria gani nga kinahanglan nga maghalad gid tana indi sa mga kasalanan kang mga katawhan kundi para man sa anang kaugalingun nga mga kasalanan.

⁴ Wara ti bisan sin-o nga nagapili para sa anang kaugalingun, kang dungganun nga hirikoton nga dya. Ang Dios amo gid ang magatawag kana, pareho man anay kay Aron †† nga gintawag kang Dios. ⁵ Si Cristo amo man, wara tana magpadungug kang anang kaugalingun nga mangin Pinakamataas nga Pari. Sa baylo ang Dios nagkuon kana,

“Ikaw akun Anak;

Kadya nga adlaw ako nangin imong Amay.” ‡

⁶ Sa sangka bahin pa gid kang Kasulatan naghambal ang Dios, nga,

“Ikaw mangin pari sa wara ti katapusan

pareho kang pagkapari ni Melquisedek.” ††

⁷ Kang si Jesus nagakabuhi pa rugya sa lupa nagpangamuyo tana kag nagpakitluoy sa matunog nga limug kag nagaparanangisun sa Dios nga amo ang sarang makaluwas kana sa kamatayun. Tungud nga tana mapainubusun sa Dios ginsabat ang anang pangamuyo. ⁸ Bisan pa nga tana Anak run gid kang Dios, natun-an na kon ano ang pagkamatinumanun paagi sa ana kadya nga mga gin-antos. ⁹ Kag kar-on nga himpit run tana sarang na hilwayun sa wara ti katapusan ang tanan nga nagturoo kana ¹⁰ Kag dayon ginhingaranan tana kang Dios bilang Pinakamataas nga Pari pareho kang pagkapari ni Melquisedek.

Mag-andam nga indi Magtalikod sa Pagtoo

¹¹ Kon nahanungud sa bagay nga dya, raku pa raad ang gusto namun ihambal, pero nabudlayan kami ugaring magpaathag kaninyo hay kuri kabay kamo paintiendihun? ¹² Hay sa mga panahon nga dya manunudlo run kamo sa iba, pero kamo tana nagakinahanglan gihapon nga tudloan liwan kang mga nahau-na nga pagturon-an nahanungud sa Pulong kang Dios. Sa baylo nga magkaun kamo kang mga matigdas nga pagkaun gatas man angud ang bagay kaninyo. ¹³ Ang bisan sin-o nga nagasarig lamang sa pag-inum kang gatas para mabuhi wara tana ti hinalong-ung kon ano ang mayad kag sayud nga pagturon-an, tungud hay bata tana. ¹⁴ Pero para sa mga hamtung tana, mga pagkaun nga matigdas ang bagay kananda. Sanda kadya nahanas run, gani nga anad run sanda sa paglantaw kon ang sangka butang mayad ukon sayud.

6 Gani, bayaan run natun ang mga hapus †† nga pagturon-an nahanungud kay Cristo, sa baylo magpadayon kita sa pagtuon kang mga nga pagturon-an nga magapahamtung kanatun sa pagtoo. Indi run natun pagbalikan ang mga una nga gintudlo kanatun, pareho abi kang paghinulsul kang mga buhat nga wara ti pulos kag ang pagtoo sa Dios, ² mga pagpanudlo nahanungud sa mga pagbawtiso, kag ang pagtungtong kang alima, kag nahanungud pa gid sa pagbanhaw kang mga patay kag ang paghukum kang Dios nga maaguman kang tawo sa wara ti katapusan. ³ Kag kon itugot gid man kang Dios amo gid ria ang atun pagahimoon. †††

⁴ Hay imposible run gid tana nga mapabalik pa sa paghinulsul ang mga tawo nga pagkatapos nga masanagan kang kamatuoran nagbiya sanda kadya sa andang pagtoo. Sanda kadya nakaagum run kang kaalwan kang Dios kag nakaambit run tana sa mga pagpanghikot kang Balaan nga Ispirito. ⁵ Naaguman

†† Mga Salmo 110:4 †† nahauna ††† ang ginatumud kang ria amo nga magpadayon kita sa pagtuon para maghamtung kita sa pagtoo

† ukon nag-agi sa mga langit †† ukon sa iba Aaron ‡ Mga Salmo 2:7

run man nanda kon daw ano kanami ang mga Pulong kang Dios, kag amo man nga nakakita run sanda kang mga katiringalahan nga matabo sa paraaboton. ⁶ Kon dya nga mga tawo magbiya ka andang pagtoo imposible run gid nga indi sanda mapabalik liwan sa paghinulsul hay daw ginahungud gid nanda ka lansang liwan sa kros ang Anak kang Dios kag pakahuy-an sa katawhan.

⁷ Hay kon ipaanggid ta dya sa lupa ginapakamaayo kang Dios ang dya nga lupa nga nagasuyup kang uran nga masami magtupa rugya kadya, kag nagapatubo kang tanum para nga mapuslan kang nagapanag-iyang kadya. ⁸ Pero kon dya nga lupa magpatubo lang kang talungon kag sapinit, [†] wara dya ti pulos kag may katalagman pa nga pagasumpaun dya kang Dios. Sa urihi pagasunogon lang dya.

⁹ Mga pinalangga, bisan pa nga amo dya kami maghambal, pero nagapati kami sa gihapon nga mayad ang inyo ginahimo, bilang mga tawo nga ginaluwas kang Dios. ¹⁰ Ang Dios matarung gid; indi na paglipatan ang inyo mayad nga ginahimo kag ang inyo paghigugma nga ginpakita ninyo kana paagi sa pagbulig sa anang mga katawhan, kag hasta gani kadya ginahimo ninyo sa gihapon. ¹¹ Ang amun handum nga ang kada isara kaninyo magpadayon gid sa inyo ginahimo nga wara ti pagkataka hasta sa katapusan agud to nga matuman ang inyo nga ginalauman. ¹² Indi namun gusto nga magtinamad kamo. Kundi nga mangin pareho kamo kang mga tawo nga nakabaton kang ginsaad kang Dios paagi sa andang pagtoo kag pagbatas.

Ang Kasigurohan kang Ginsaad kang Dios

¹³ Kang nagsaad ang Dios kay Abraham. Nagpanumpa tana sa anang kaugalingun tungud nga wara ti bisan sin-o nga mas labing gamhanan sangsa kana. ¹⁴ Nagkuon tana, "Sigurado gid nga pagabindisyunan ko ikaw kag tugroan kang duro-duro gid nga mga kaliwat." ^{††15} Si Abraham mapainulubun nga naghulat, gani naangkun na ang ginsaad nga to kang Dios kana. ¹⁶ Kon nagapanumpa gani ang tawo, nagapanumpa kabay tana sa ngaran kang isara nga mas gamhanan pa gid sangsa kana? Kag ang anang ginpanumpa amo ang nagaparig-un kang kasug-tanan. ¹⁷ Amo ria nga ginparig-un kang Dios ang anang saad paagi sa pagpanumpa agud to nga ipakita na kang maathag gid sa mga tawo nga anang ginsaadan nga indi tana kadya magbalhin sa anang tinutuyo. ¹⁸ Amo dya ang darwa ka bagay nga ginhimo kang Dios: nagsaad tana kag nagpanumpa. Dya indi gid sarang magbalhin tungud hay ang Dios wara gid

nagabutig. Gani, kita nga nagdangup sa Dios may mabaskug nga baratyagun sa pagsarig nga tumanun na ang anang ginsaad kanatun. ¹⁹ Amo dya ang atun paglaum nga mapag-un kag siguro gid. Daw angkla dya kang atun kabuhi, kag dya nagadangat gid rugto mismo sa pinakabalaan nga lugar ²⁰ nga sa diin si Jesus una nga nagsulud para kanatun, hay tana nangin Pinakamataas nga Pari sa wara ti katapusan, pareho kang pagkapari ni Melquisedek.

Ang Pagkapari ni Melquisedek

⁷ Si Melquisedek nga dya hari katong una sa syudad kang Salem, kag tana pari nga nagaalagad sa Dios nga Pinakamataas sa tanan. Kang nagapauli si Abraham halin sa anang pagpakig-away sa diin anang ginpamatay ang anang mga kaaway nga hari, ginsugalaw tana ni Melquisedek kag ginbindisyunan. ² Kag si Abraham nagtao kay Melquisedek kang anang iknapulo nga bahin kang tanan nga anang naagaw sa away. Una, ang buut hambalun kang ngaran nga Melquisedek amo nga "Matarung nga Hari". Kag tungud nga tana ang Hari kang Salem ang ngaran na ruman kadya nagakahulogan man kang "Hari kang Kalinung". ³ Wara ti kasulatan nga nagasugid nahanungud sa ana kadya nga tatay kag nanay ukon sa anang mga kaulangan. Wara man ti may nasulat nahanungud sa anang pagkatawo ukon nahanungud sa anang pagkamatay. Pareho tana kang Anak kang Dios; tana magapabilin nga pari sa wara ti katapusan.

⁴ Paminsara bala ninyo ka mayad kon daw ano ka gamhanan si Melquisedek nga dya. Hay bisan pa gani si Abraham mismo nga amo ang pinakapangulo kang nasyon nga Israel, [‡] nagtugro kana kang iknapulo nga bahin kang anang naagaw sa away. ⁵ Kag luwas pa, suno sa kasugoan, ang mga kaliwat ni Levi ^{††} nga mga pari, amo ang may kinamatarung sa pagbuul kang iknapulo nga bahin sa kinitaan kang mga Israelenhun. Kon sayudon, nagabaton sanda kang iknapulo nga naghalin sa andang isigka-Israelenhun, bisan pa nga dya sanda mga kaliwat man ni Abraham. ⁶ Pero si Melquisedek nga dya bisan wara maghalin sa linahi ni Levi, nagbaton tana kang iknapulo nga gintugro ni Abraham kag ana pa gani nga ginbindisyunan si Abraham-ang tawo nga ginsaadan kang Dios. ⁷ Naman-an kabay natun nga ang dungganun nga tawo amo ang nagabindisyun sa tawo nga kubus? ⁸ Kag sara pa, ang mga pari nga nagabuul kang iknapulo, dya sanda may kamatayun. Pero si Melquisedek tana, suno sa Kasulatan, tana kadya buhi. ⁹ Pwede pa natun gani makuon, nga si Levi mismo nga amo raad ang manugbaton kang iknapulo amo pa ang nagtugro kang

[†] mga tanum nga rabong kag dugihun, balagun nga dugihun
^{††} Gen. 22:17

[‡] Abraham: tana amo ang ginhalinan kang nasyon nga Israel
^{††} kaliwat ni Levi: mga pari nga nagabuul sa hirikoton sa templo

ikanapulo paagi kay Abraham, ¹⁰ hay, kang ginsug-alaw ni Melquisedek si Abraham, wara pa kato matawo si Levi nga kaliwat ni Abraham.

Si Jesus Ginpaanggid kay Melquisedek

¹¹ Ang Kasugoan nga gintugro kang Dios sa mga Israelenhun nasandig sa pamaagi kang pagkapari kang mga linahi ni Levi. Kar-on, kon ang pamaagi kang pagkapari nanda nga to sarang maghimo sa tawo nga mangin himpit, kundi wara run daad ti kinahanglan nga may sangka pari pa nga mag-abot nga ang pamaagi kang anang pagkapari pareho kay Melquisedek kag bukun ti pareho kang ana ni Aron. ¹² Tungud kon ang pagkapari pagaislan, dapat man nga islan ang kasugoan. ¹³ Hay ang atun Ginoo nga ginatumud sa ginahambalan natun nga dya naghalin sa lain nga linahi. Kag sa linahi nga anang ginhalinan wara ti bisan sin-o nga nagaalagad sa Dios bilang pari. ¹⁴ Hay maathag gid nga ang atun Ginoo naghalin sa linahi ni Judah, kag nahanungud sa linahi nga dya wara gid nasambit ni Moises kang maghambal tana tuhuy sa pagkapari. ¹⁵ Kag mas maathag pa gid ang atun ginahambalan kon may sangka pari nga mag-abot nga ang anang pagkapari pareho kang ana ni Melquisedek anay, ¹⁶ nga ang ginbasihan kang anang pagkapari wara naghalin sa kasugoan nga pagsurondan kang anang mga kaulangan kundi tungud sa gahum kang kabuhi nga wara ti katapusan. ¹⁷ Hay ginapamatud-an kang kasulatan nga,

“Ikaw mangin pari sa wara ti katapusan, pareho kang pagkapari ni Melquisedek anay.” †

¹⁸ Ang daan nga pagsurondan ginbalewara run tungud nga dya pigaw kag wara ti pulos, ¹⁹ (hay wara kabay ti bisan ano nga sarang mangin himpit paagi sa pagtuman kang kasugoan?) pero kadya tana, gintugroan run kita kang mas mayad nga paglaum, nga amo ang paagi nga kita makaparapit run sa Dios.

²⁰ Kag dugang pa, ang pagkapari ni Ginoong Jesus lain sangsa iba, hay kang tana nangin pari nagpanumpa kabay ang Dios? Sa iba tana, kang sanda mangin pari wara ti pareho kana nga pagpanumpa.

²¹ Pero kang si Jesus nangin pari nagpanumpa ang Dios kang amo dyaay:

“Ang Ginoo nagpanumpa

kag dya tana indi gid magbalhin kang anang pinsar.

“Nagkuon tana kadya, ‘Ikaw mangin pari sa wara ti katapusan.’”

²² Tungud dyan karia, si Jesus ang makapasiguro kanatun nga ang bag-o nga kasugtanan nga gintugro kang Dios kanatun mas mayad sangsa daan nga kasugtanan.

²³ Kag sara pa, ang mga pari katong una raku sanda, tungud nga kon pananglitan ang sara kananda mapatay indi run tana makapadayon sa anang hirikoton kag gani kinahanglan nga may magbulus gid kana.

²⁴ Pero si Jesus tana, buhi sa wara ti katapusan, amo raria gani nga ang anang pagkapari magapadayon gid hasta san-o. ²⁵ Gani tungud karia sarang gid tana magluwas kang bug-os sa mga tawo nga nagadangup sa Dios paagi kana, hay buhi kabay tana pirme para magpakitluoy sa Dios para kananda?

²⁶ Gani si Jesus amo gid ang Pinakamataas nga Pari nga angay magbulig kanatun. Hay, tana balaan, wara gid ti sayup, wara ti kasawayan, ginpahain sa mga tawo nga makasasala, kag ginbayaw tana kadya sa pinakaibabaw nga bahin kang langit. ²⁷ Bukun tana ti pareho kang mga pinakamataas nga pari katong una nga kinahanglan nga maghalad adlaw-adlaw, una para sa andang kaugalingun nga mga kasal-anan, kag pagkatapos para sa mga kasal-anan kang katawhan. Si Jesus tana kistra gid lang naghalad para sa tanan, kag dya ginhimo na kang ginhalad na ang anang kabuhi.

²⁸ Kato anay suno sa kasugoan ni Moises, ang mga ginapili nga mangin pinakamataas nga pari mga tawo, bisan pa nga sanda kadya makasasala, pero suno sa ginpanumpa kang Dios nga anang ginhambal kang urihi run, pagkaligad kang gintugro na ang kasugoan, gintalana na ang anang Anak bilang Pinakamataas nga Pari tungud hay tana kadya himpit gid sa wara ti katapusan.

Si Jesus ang Pinakamataas nga Pari sa Bag-ong Kasug-tanan

8 Kar-on tana, amo dyaay ang buut hambalun kang amun ginasaysay kaninyo: nga kita may Pinakamataas nga Pari nga amo gid raria. Tana naga-pungko sa tuo nayon kang trono kang Makagagahum nga Dios. ¹ Nagahimo tana kang anang hirikoton bilang Pinakamataas nga Pari sa labing balaan nga lugar; dya amo ang matuod nga simbahan nga bukun ti tawo ang nagtukod kundi ang Ginoo gid mismo.

² Ang tagsa ka Pinakamataas nga Pari gintugyanan para sa paghalad sa Dios kang mga nagkalain-lain nga haralad. Gani nga ang atun Pinakamataas nga Pari nga dya kinahanglan nga may ana man nga ihalad.

³ Kon rugya tana sa lupa, indi tana pwede nga mangin pari, hay may mga pari run nga daan nga nagahalad sa Dios nga suno sa Kasugoan. ⁴ Ang lugar nga andang ginaalagadan laragway kag haron kon ano ang rugto sa langit. Hay kang magapatindug run si Moises kang torda, ginhambalan tana kang Dios, “Sigurohon mo gid nga ginsunod mo ang hurowadan nga ginpakita kanimo rugto sa bukid.” ⁵ Kadya tana, ang hirikoton

† Mga Salmo 110:4

†† may pinakadungganun tana nga katungdanan

nga gintugyan kay Jesus mas labing dungganun sangsa hirikoton kang mga pari katong una. Pareho man ria kang bag-ong kasugtanan nga anang ginpatigayon sa tunga kang Dios kag kang tawo agud to nga kita makaatubang sa Dios. Mas labing dungganun dya kon ikumparar sa daan nga kasugtanan hay dya nga kasugtanan ginbasi sa mas mayad nga saad kang Dios.

⁷ Hay kon wara ti kakulangan ang nahauna nga kasugtanan nga to, kundi nga wara run daad ti kinahanglan nga baylohan pa dya. ⁸ Ugaring nakita kang Dios ang kasawayan kang mga tawo gani nga nagkuon tana kadya,

“Magaabot ang adlaw nga ako magahimo kang bag-ong Kasugtanan sa mga taga-Israel kag amo man sa mga linahi ni Judah.

⁹ Dya nga kasugtanan bukun ti pareho kang akun ginhimo para sa andang mga kaulangan kato anay kang akun sanda gintuytoyong paggwa sa pungsod kang Ehipto,

tungud hay wara sanda kato magtuman sa kasugtanan nga akun gintugro kananda,

gani nga ginpabay-an ko run lang sanda, hambal kang Ginoo.

¹⁰ Amo dyaay ang bag-ong kasugtanan nga akun pagahimoon para sa mga Israelenhan pagkatapos kang natabo nga to, kuon pa gid kang Ginoo.

Itanum ko ang akun mga kasugoan sa andang mga panghuna-huna

kag isulat ko dya sa andang mga tagipusoon.

Kag ako run ang mangin anda nga Dios kag sanda mangin akun katawhan.

¹¹ Sa mga adlaw nga to, wara run ti tawo nga magatudlo sa anang isigka-tawo ukon sa anang bugto, nga, ‘kilalaha ang Ginoo,’

hay sanda tanan, halin sa pinakakubus hasta sa pinakabantog makakilala kanakun.

¹² Tungud kang akun kaluoy kananda pagapatawarun ko ang andang mga paglapas,

kag indi ko run pagdumdumun ang andang mga kasal-anan.” †

¹³ Tungud nga ang Dios nagkuon nga may “bag-o nga kasugtanan”, kon sayudon, ang nahauna nga kasugtanan nga ginhimo na wara run ti pulos, kag ang bisan ano nga indi run mapuslan kag daan run, madura run lang dya.

Ang Pagpanimbahan sa Daan nga Kasugtanan

9 Kar-on, ang nahauna nga kasugtanan nga to may mga pagsurondan nahanungud sa pagsimba sa Dios kag may lugar nga ginatipunan kang mga tawo.

² Dya nga lugar sangka torda nga ang primero nga

bahin kadya amo ang ginatawag nga Balaan nga Lugar. Dyan karia nabutang ang sulo, ang lamesa kag ang tinapay nga nahalad sa Dios. ³ Ang sa likod nayon kang ikarwa nga kurtina amo ang kwarto nga ginatawag nga Pinakabalaan nga Lugar ⁴ sa diin nabutang ang altar nga bulawan nga ginasunogan kang insinso, kag rugto man ang baul kang kasugtanan nga naputos ang tanan nga bahin kang bulawan. Sa sulud kang baul nga dya amo ang tibod nga bulawan nga may sulud nga mana, kag ang sungkod ni Aaron nga nagpanaringsing, kag ang mga tapan nga bato nga ginsulatan kang mga Kasugoan kang Dios. ⁵ Sa ibabaw kang baul nga dya nabutang ang ginatawag nga kerubin nga nagapatimaan nga rugya kadya ang prisensya kang Dios. Ang mga pakpak kang kerubin nga dya nahumlad sa ibabaw kang lugar sa diin ginapatawad kang Dios ang mga kasal-anan kang mga tawo. Pero indi pa namun mapaathag ka mayad sa tulad ang tanan nga mga butang nga dya.

⁶ Amo dya ang pagkaplastar kang mga butang sa sulud kang torda nga tipunan. Ang mga pari adlaw-adlaw nagasulud sa primero nga bahin kang torda sa paghimo kang andang katungdanan. ⁷ Pero sa ikarwa tana nga bahin ang pinakamataas nga pari amo lang ang sarang makasulud kag dya kisa gid lang sa sulud kang sangka tuig. Kag sa ana nga pagsulud rugto indi gid mahimo nga indi tana magdara kang dugo nga ihalad sa Dios para sa anang kaugalingun nga mga sala kag para man sa mga kasal-anan kang mga tawo nga wara nanda mamani-nga andang nahimo. ⁸ Paagi sa mga ginahimo nanda nga to ginapakita kanatun kang Balaan nga Ispirito nga ang aragyan pasulud sa Pinakabalaan nga Lugar wara pa mabuksan samtang ang nahauna nga kwarto rugyan pa. ⁹ Dya sangka paanggid lamang nga may gusto ipamaan kanatun sa tulad, kag nagapatimaan nga ang mga nagkalain-lain nga haralad nga ginahalad kang mga tawo sa amo to nga paagi indi sarang makalimpyo kang andang konsensya. ¹⁰ Ang seremonya nanda nga to may kaangtanan lamang sa pagkaun kag irimnun kag iba pa nga mga seremonya nahanungud sa pagpanghugas, kag dya nga mga turumanun nga may kaangtanan sa lawas magapadayon lamang hasta sa tion nga bagohon kang Dios ang tanan nga bagay.

Ang Dugo ni Cristo

¹¹ Pero nag-bot run si Cristo bilang Pinakamataas nga Pari nga nagadara kang mayad nga mga butang. Tana nag-agi sa mas dungganun kag labing himpit nga torda nga simbahan nga bukun ti tawo ang naghimo, nga kon sayudon bukun ti sakup kang mga tinuga nga rugya sa kalibutan. ¹² Si Cristo kisa gid lang nagsulud sa Pinakabalaan nga Lugar. Bukun ti dugo kang

‡ Exodo 25:40 † Heremias 31:31-34

mga kanding ukon dugo kang tinday kang baka ang anang ginhalad, kundi ang anang kaugalingun gid mismo nga dugo. Kag paagi sa ginhimo na nga dya gintubos na kita hasta sa wara ti katapusan. ¹³ Kauna, kon ang mga tawo mahigku, † ginawisikan sanda kadya kang dugo kang mga kanding kag toro nga mga baka kag kang abo kang mga tinday nga bayi nga baka, para mangin limpyo sanda sa lawasnun nga higku. Kar-on, kon ang dugo kang mga sapat nga to sarang makalimpyo, ¹⁴ mas labi pa gid nga makalimpyo ang dugo ni Cristo, nga paagi sa Ispirito nga wara ti katapusan ginhalad na ang anang kaugalingun nga kabuhi bilang himpit nga halad sa Dios. Ang anang dugo sarang makalimpyo kang atun konsensya sa atun mga hinimoan nga amo ang magadara kanatun sa kamatayun, agud to nga makapangalagad kita sa Dios nga buhi.

¹⁵ Gani kar-on, si Cristo amo ang manugpatunga sa Dios kag kanatun nga mga tawo sa bag-o nga kasug-tanan agud to nga ang mga gintawag kang Dios makaagum run kang anang mga ginsaad, kag dya mangin anda sa wara ti katapusan. Natigayon dya tungud nga si Jesus nanginmatay para sa pagtubos kananda sa andang mga paglapas sa idalum kang nahauna nga kasugtanan. ¹⁶ Kon ipaanggid natun dya sa testamento, kinahanglan nga mapamatud-an nga patay run ang naghimo kadya. ¹⁷ Magamit lamang dya kon tana patay run. Hay ang testamento indi magamit samtang buhi pa ang naghimo kadya. ¹⁸ Amo ria nga bisan ang nahauna nga kasugtanan kinahanglan gid nga maggamit kang dugo para sa pagparig-un kadya.

¹⁹ Amo dyaay ang ginahimo nanda katong una: Primero, ginapamaan ni Moises sa katawhan ang tanan nga mga turumanun nga nabutang sa Kasugoan. Sunod karia, nagabuul tana ka dugo kang mga tinday nga baka kag kang kanding kag simbogan dya kang tubig, kag ginawisikan ang libro kang kasug-tanan kag amo man ang katawhan paagi sa paggamit kang bulbol kang karnero nga ginlugum sa pula nga kolor kag sanga kang ginatawag nga isopo.

††²⁰ Naghambal si Moises sa katawhan nga, “Amo dya ang dugo nga nagaparig-un kang kasugtanan nga gintugro kang Dios kaninyo nga inyo tumanun.” ²¹ Sa amo man nga paagi ginawisikan na kang dugo ang torda, kag ang tanan nga mga garamitun sa andang pagpanimbahun. ²² Ang matuod karia, suno sa Kasugoan haros ang tanan nga mga butang malimpyohan paagi sa dugo, kag ang mga sala mapatawad lamang kon may dugo nga ginpaagas.

Ang Dugo ni Cristo sarang Magpatawad

²³ Gani kar-on, kon dya nga mga butang nga nagalaragway lamang kang mga butang nga langitnun kinahanglan nga malimpyohan paagi sa mga seremonya, ang mga butang tana nga langitnun mismo kinahanglan nga limpyohan paagi sa mga halad nga mas labing mayad sangsa mga seremonya nga to.

²⁴ Hay si Cristo wara magsulud sa balaan nga lugar nga ginhimo lamang kang tawo kag laragway lamang kang lugar nga to, kundi nga sa langit gid mismo tana nagsulud. Kag kar-on nagapang-atubang tana sa prisensya kang Dios para kanatun. ²⁵ Kag wara man tana magliwan-liwan ka halad kang anang kaugalingun pareho kang ginahimo kang pinakamataas nga pari, nga nagasulud sa pinakabalaan nga lugar kada tuig nga nagadara kang dugo nga bukun man ti anang dugo. ²⁶ Hay kon amo to, kinahanglan nga magantos tana kang makapira ka bes halin pa kang pagtuga kang kalibutan. Pero ang matuod karia, si Cristo kistra lang gid mag-abot sa kalibutan agud bul-un ang atun mga kasal-anan paagi sa paghalad kang anang kaugalingun kag dya ginhimo na sa katapusan nga panag-on, dya sa panag-on nga marapit run lang matapos. ²⁷ Ang tawo gintalana nga kistra gid lang mapatay, kag tapos karia pagahukman tana. ²⁸ Si Cristo amo man, kistra gid lang tana ginhalad para sa pagbuul kang mga sala kang duro nga mga tawo. Tana mag-aabot rugya liwan sa ikarwa nga bes, indi run para sa pagbuul kang sala, kundi sa pagluwas kang mga tawo nga nagapaabot kana.

Si Cristo Kistra gid lang Naghalad kang anang Kabuhi

10 Ang kasugoan ni Moises daw haron lamang kang mga mayad nga butang nga atun ginapaabot kag bukun ti amo gid dya ang mga butang nga atun ginapaabot. Amo ria nga indi gid dya sarang makapamatarung sa mga tawo nga nagaparapit sa Dios bisan mag-iwan sanda kaliwan-liwan ka halad kang amo man angud nga mga haralad kada tuig. ² Hay kon dya sarang makapamatarung sa mga nagasirimba sa Dios, kundi nga nag-untat run raad sanda sa paghalad, hay ti wara run ti may nagatublag sa andang panghuna-huna tungud nga napatawad run ang andang mga sala. ³ Pero ang natabo, ang anda nga mga paghalad nga to nagapadumdum lang kananda kada tuig kang andang mga sala nga ginhi-mo. ⁴ Hay ang dugo kang mga toro nga baka kag kang mga kanding indi gid makabuul kang sala kang mga tawo.

⁵ Amo ria nga kang pag-abot ni Cristo sa kalibutan naghambal tana nga,

† mahigku suno sa andang ginapatihan nga mga Israelenhun
†† isopo-sangka kahoy nga mahamot ang anang dahon

“Bukun ti mga sapat nga ginahalad kag iba pa nga mga haralad ang imo naluyagan,
gani nga nag-aman ikaw ka sangka lawas para kanakun.

⁶ Wara gid ikaw nalipay

sa mga sapat nga ginasunog nga bilog sa altar kag sa iba pa nga mga haralad para sa mga sala.

⁷ Gani nagkuon ako nga ‘Dya ako, O Dios, nag-abot ako sa pagtuman kang imong kabubut-un, Amo dya ang nasulat sa libro kang kasugoan nahanungud kanakun.”

⁸ Primero, naghambal si Cristo nga, “Wara ikaw nalipay sa mga sapat nga ginahalad kag sa iba pa nga mga haralad. Wara man ikaw nalipay sa mga sapat nga ginasunog nga bilog sa altar kag sa iba pa nga mga haralad para sa mga sala” (bisan pa nga dya ginahimo suno sa kasugoan).

⁹ Pagkatapos nagkuon pa gid tana, “Dya ako, O Dios, nag-abot ako sa pagtuman kang imong kabubut-un.” Gindura na run ang una nga paagi kang paghalad kag ginbaylohan na kang lain nga paagi nga amo ang paghalad kang anang kaugalingun. ¹⁰ Kag tungud nga amo gid dya ang kabubut-un kang Dios, kita tanan ginpakabalaan run paagi sa paghalad ni Cristo Jesus kang anang kaugalingun nga lawas nga kisa gid lang.

¹¹ Katong una, ang kada pari nagatindug kada adlaw sa paghimo kang anang katungdanan bilang pari, kag pirme gid tana maghalad kang amo man angud nga haralad nga indi man makabuul kang mga sala. ¹² Pero si Cristo tana kisa gid lang naghalad kang anang kaugalingun para sa tanan nga panahon, pagkatapos nagpungko tana sa tuo nayon kang Dios. ¹³ Halin kato nagahulat tana hasta sa tion nga pyerdihun na ang tanan na nga mga kaaway. ¹⁴ Tungud sa sangka paghalad nga to ni Cristo ginahimo na nga himpit hasta sa wara ti katapusan ang tanan nga ginpakabalaan kang Dios.

¹⁵ Dya ginpamatud-an man kanatun kang Balaan na Ispirito. Primero nagkuon tana,

¹⁶ “Amo dya ang kasugtanan nga akun pagahimoon kananda

pagkatapos kang mga inadlaw nga to; kuon kang Ginoo.

Itanum ko ang akun kasugoan sa andang mga tagipusoon,

kag isulat ko dya sa andang mga panghuna-huna.”

¹⁷ Kag naghambal pa gid tana,

“Indi ko run gid pagdumdumun ang anda mga sala

kag ang andang mga sayud nga hinimoan.” ¹⁸ Gani, kon napatawad run ang sala, indi run kinahanglan nga maghalad pa para sa pagbuul kadya.

¹⁹ Gani, mga kabugtoan, paagi sa dugo ^{††} ni Jesus hilway run kita nga makasulud sa Pinakabalaan nga Lugar. ²⁰ Ginbuksan run para kanatun ang sangka bag-o kag buhi nga dalan paagi sa kurtina ^{††} nga kon sayudon amo ang anang lawas. ²¹ Kag kita may Maka-gagahum nga Pari nga amo ang nagadumara sa balay kang Dios. ²² Tungud karia, magdangup kita sa Dios nga may bunayag nga tagipusoon kag may hugut nga pagtoo. Kinahanglan nga ang atun tagipusoon nalimpyohan sa bisan ano nga sala nga amo ang nagatublag kang atun konsensya kag kinahanglan ang atun lawas nahugasan kang limpyo nga tubig. ²³ Magmarig-un gid kita sa paglaum nga atun ginasugid nga wara ti pagpangduha-duha, hay masarigan natun ang Dios sa pagtuman kang anang saad. ²⁴ Kag magkabal-aka kita sa sara kag sara kag pinsarun natun kon paano mapukaw ang andang baratyagun sa paghigugma kag paghimo kang mayad. ²⁵ Indi gid natun pagpabay-an ang atun patiriripon pareho kang naandan kang iba. Sa baylo magbinuligay kita nga magpag-un pa gid ang atun pagtoo, kapin pa kadya nga makita run natun nga dali run lang ang Adlaw kang Ginoo. ^{†††}

²⁶ Hay kon nakamaan run kita kang kamatuoran kag magpadayon pa gid kita sa pagpakasala nga hungud, wara run ti iba pa nga haralad nga may nabilin nga makabuul kang mga sala. ²⁷ Sa baylo paaboton run lang natun ang makaharadluk nga paghukum kang Dios nga daw kalayo nga nagadaba-daba nga amo ang magalaglag kang mga nagakontra kana. ²⁸ Kato anay, ang bisan sin-o nga nagalapas kang Kasugoan ni Moises ginapatay nga wara ti kaluoy kon may darwa ukon tatlo ka tawo nga makapamatuod nga nakasala gid man tana kadya. ²⁹ Kar-on, pinsara lang ninyo kon daw ano ka grabe nga silot ang maaguman kang tawo nga nagtamay sa Anak kang Dios kag nagbalewara sa dugo na kadya nga amo ang nagparig-un kang kasugtanan kag amo man ang naglimpyo kana sa sala. Kag ana man gin-insultohan ang Balaan nga Ispirito nga amo ang nagatugro kang bugay. ³⁰ Naman-an run man natun kon sin-o ang naghambal nga, “Ako ang may gahum sa pagtimalus; ako ang magabalus.” Kag ang naghambal nga, “Ang Ginoo amo ang magahukum kang anang katawhan.” ^{†††31} Makaharadluk gid tana kon ang Dios nga buhi amo ang maghusga.

³² Panumduma bala ninyo ang nagligad nga mga panahon sa tapos nga kamo nasanagan nahanungud sa Dios. Duro nga mga kalisdanan kag pagtiraw ang

† sa tuo nayon kang Dios- nagatumud kang pinakadungganun nga katungdanan. †† pyerdihun ang tanan na nga kaaway- Sa Griego: himoon na nga daw turungtongan kang anang mga kahig. ‡ Heremias 31:33

†† ukon kamatayun †† makita sa Marcos 15:38 ††† Adlaw kang Ginoo- sa Griego: ang pagbalik kang Ginoo. ††† makita dya sa Deut. 32:35-36

inyo naaguman, pero ginbatas lang gid ninyo dya.
³³ Kon kaisa karia ginayaguta kamo kag ginahingabot sa tunga kang karak-an. Kag kon kaisa pa gid tana nagapakig-unong kamo sa inyo mga kaimaw nga ginatratar kang amo man karia. ³⁴ Naluoy gid kamo sa inyo isigka-tumuluo nga napriso, kag bisan kato nga ginpamuul ang inyo mga pagkabutang ginbaton lang ninyo ang natabo nga dya nga may kalipay tungud hay naman-an ninyo gid nga kamo may pagkabutang nga mas manami pa gid kag dya indi madura hasta san-o.
³⁵ Gani padayonon lang ninyo ang inyo pagsarig hay bahul gid ang balus nga inyo mabaton. ³⁶ Kinahanglan gid nga may pagbatas kamo sa mga pagtiraw para nga pagkatapos nga mahimo ninyo ang kabubut-un kang Dios, maangkun run ninyo ang anang ginsaad.
³⁷ Amo dyaay ang ginkuon sa Kasulatan,
 “Sa indi run lang gid magbuhay magaabot run ang manug-abot nga to;
 Indi run gid tana magpabuhay.
³⁸ Ang akun tawo nga matarung magakabuhi paagi sa anang pagtoo.
 Kag kon magbiya tana kanakun indi gid ako malipay kana.” †
³⁹ Pero kita tana bukun ti pareho kang mga tawo nga to nga nagbiriya sa Dios kag nagkaralaglag. Kita tana nagturoo kag naluwas.

Ang Pagtoo sa Dios

11 Ka-ron, ang pagtoo sa Dios amo ang kasigurohan nga mabaton natun ang mga butang nga atun ginalauman, kag ang atun pagpati nga matuod gid ang mga butang nga indi makita. ² Tungud sa pagtoo kang mga kaulangan kato anay nalipay gid ang Dios kananda.
³ Paagi sa pagtoo nahangpan natun nga gintuga ang kalibutan paagi sa paghambal kang Dios, gani nga ang mga butang nga atun makita wara nahimo halin sa mga bagay nga indi makita. ⁴ Pareho abi ni Abel, tungud sa anang pagtoo nagtugro tana sa Dios kang mas mayad nga halad sangsa gintugro ni Cain. Tungud man kang anang pagtoo ginbaton kang Dios ang anang halad kag ginkilala tana nga matarung. Kag bisan patay tana run nagahambal pa tana tungud kang ana kadya nga pagtoo.
⁵ Si Enoc amo man. Tungud kang anang pagtoo, ginbuul tana kang Dios kag wara tana makaagi kang kamatayun. Wara run gid tana nakita hay ginbuul tana kang Dios. Hay kang wara pa tana ginbuul, ginkuon sa Kasulatan nga nahamuut run nga daan ang Dios kana.
⁶ Ang tawo nga wara nagatoo sa Dios indi gid makapahamuut kana, hay ang bisan sin-o nga magdangup sa Dios kinahanglan nga nagapati tana nga may Dios,

† makita dya sa Habakuk 2:3-4

kag tana kadya nagatugro kang balus sa mga nagapangita kana.

⁷ Paagi man sa pagtoo ni Noe, kang ginpaandaman tana kang Dios nahanungud sa magakaratabo nga wara na pa makita nagpati tana. Kag tungud kang anang pagtahod sa Dios naghimo tana kang arka †† para masalbar tana kag ang anang bug-os nga panimalay. Tungud kang anang pagtoo ginpakita na nga malaot gid man ang iba nga mga tawo nga wara magpati. Kag ginkabig tana kang Dios nga matarung. Dya nga pagkamatarung maangkun lang paagi sa pagtoo.

⁸ Kon nahanungud tana kay Abraham, paagi sa anang pagtoo nagtuman tana sa Dios kang ginkun-an nga mag-agto sa lugar nga igatugro kana. Nagpanaw tana bisan pa nga wara na maman-i kon diin tana maagto. ⁹ Kang pag-abot na sa lugar nga to nga ginsaad kang Dios kana magaiatar tana sa torda nga daw dumaray-o. Amo man dya ang ginhimo ni Isaac kag ni Jacob nga pareho na man nga ginsaadan kang Dios
¹⁰ Ginhimo dya ni Abraham tungud hay nagapaabot tana nga magaiatar sa sangka syudad nga mapag-un ang sadsadan nga ang Dios gid mismo ang nagplano kag nagtukod.

¹¹ Tungud pa gid sa pagtoo ni Abraham, nangin tatay pa tana wara ti sapayan nga tam-an run gid tana kamal-am kag si Sarah baw-as. Hay nagapati tana nga ang Dios masarigan gid sa pagtuman kang anang ginsaad. ¹² Gani sa sangka tawo nga dya nga tama run gid kamal-am, maghalin ang mga kaliwat nga ang andang kadurohon daw mga bituon sa langit kag daw baras sa baybayun nga indi maisip. ¹³ Tanan dya nga mga tawo nagkaramatay nga nagturoo sa Dios. Wara nanda maangkun ang ginsaad kang Dios katong sanda buhi pa, pero nakita lang nanda dya sa marayu kag ginkabig nga nabaton run nanda dya kag nalipay sanda. Ginakilala nanda nga mga dumaray-o lang sanda kag bukun ti tumanduk sa kalibutan nga dya. ¹⁴ Hay ang mga tawo nga makahambal kang amo ria nagapatimaan lang nga sanda kadya nagahandum kang lugar nga anda run gid. ¹⁵ Kag kon nagapaminsar sanda kang lugar nga andang ginbayaan, may kahigayunan pa raad sanda nga makabalik rugto. ¹⁶ Ang matuod karia, nagahandum sanda kang mas nami pa gid nga iristarang nga amo ang langitnun nga lugar. Gani nga wara mamayha ang Dios nga itawgun nanda tana nga andang Dios, hay ti nag-aman run kabay tana ka sangka syudad para kananda?

¹⁷ Tungud kang pagtoo ni Abraham, kato nga gintirawan tana kang Dios kag ginkun-an nga ihalad na ang anang bugtong nga bata nga si Isaac, handa na nga patyun ang anang bata nga dya, ¹⁸ bisan pa nga ang Dios naghambal kay Abraham nga, “magaduro

†† sangka bahul-bahul gid nga sakayan

ang anang mga linahi paagi kay Isaac.”¹⁹ Nagapati si Abraham nga ang Dios makasarang sa pagbanhaw kang mga napatay, kag gani kon hambalun gid man, daw nabanhaw si Isaac kag nakabalik kana.

²⁰ Amo man si Isaac. Tungud kang anang pagtoo sa Dios nahanungud sa mga butang sa paraaboton ginbindisyunan na ang anang darwa ka bata nga sanday Jacob kag Esau agud to nga may mayad sanda nga paraaboton.

²¹ Si Jacob amo man. Tungud kang anang pagtoo, katong tagumatayun run tana ginbindisyunan na ang kada isara na nga apo nga mga bata ni Jose. Nagapanukod tana sa anang baston kag nagaduko nga nagasimba sa Dios.

²² Paagi man sa pagtoo ni Jose kang dali run lang tana mapatay naghambal tana nahanungud sa paghalin kang mga Israelahun sa Ehipto kag nagpamilin-bilin tana kon iwanun ang anang mga tul-an sa andang paghalin.

²³ Tungud sa pagtoo kang mga ginikanan ni Moises sa tapos nga natawo tana gintago nanda tana ka tatlo ka bulan hay nakita nanda nga gwapo tana nga bata. Kag wara sanda kadya mahadluk sa mando kang hari.

†

²⁴ Tungud man kang pagtoo ni Moises kang tana bahul run, wara tana magpasugot nga kilalahun nga bata tana kang bayi nga bata kang hari kang Ehipto.^{††25} Sa baylo, ginpasulabi na nga mag-antos imaw sa mga katawhan kang Dios sangsa magpangalipay sa sala sa mabugu nga tion.²⁶ Ginkabig na nga mas bahul nga bili ang mag-antos kang mga kahuruy-anan para kay Cristo sangsa mag-angkun kang tanan nga manggad sa Ehipto, hay ginapanuruk na ang padya nga anang mabaton sa paraaboton.

²⁷ Tungud man kang anang pagtoo naghaling tana sa Ehipto nga wara mahadluk sa kaugut kang hari. Ginagwanta na ang mga kalisdanan tungud nga daw nakita na gid ang Dios nga indi makita nga nagatuytoy kana.²⁸ Kag tungud kang anang pagtoo nag-umpisa tana ka hiwat kang Paskwa kang Paglabay. Ginkun-an na ang mga Israelahun nga wisikan kang dugo kang karnero ang pwertahan kang andang mga balay agud sa paglabay kang anghel nga magapatay kang mga panganay nga laki magalabay lang dya kag indi na pag-iabay ka patay ang andang mga panganay nga laki.

²⁹ Paagi sa pagtoo kang Israelahun nagtabok sanda sa Mapula nga Dagat nga daw pareho lang nga nagapanaw sanda sa mara nga lupa. Pero ang mga Ehiptohanun tana kang sanda run ang nagtiraw nga magtabok nagkaralumus sanda.

³⁰ Tungud kang pagtoo sa Dios, narumpag ang pader kang syudad kang Jerico pagkatapos nga nagmart-sa sanda sa palibot na kadya sa sulud kang pito ka adlaw.

³¹ Si Rahab, sangka bayi nga nagabaligya kang anang dungug. Tungud kang anang pagtoo wara tana gin-abay ka patay imaw sa mga tawo nga wara nagtoo sa Dios. Hay ginbaton na kag ginbuligan ang ginsugo nga mga espiya sa andang lugar.

³² Kar-on, mapadayon pa bala ako? Kulang gid ang akun panahon kon isugid ko pa ang nahanungud sa ginhimo nanday Gideon, Barak, Samson, Jepte, David, Samuel kag iba pa nga mga propeta kang Dios.³³ Tungud kang andang pagtoo sa Dios ginpierte nanda ang mga ginharian, naghimo sanda ka matarung kag nabaton nanda ang ginsaad kang Dios kananda. Wara sanda pag-iwana kang mga leon.³⁴ Napalung nanda ang kalayo nga nagadaba-daba; kag may dyan man nga nalikawan nanda ang kamatayun paagi sa espada. Sa anda nga kaluyahun nakaagum sanda kang kapag-un; ang iba nangin maisug sanda pagpakig-away kag napierde nanda ang mga hangaway nga sa iba nga mga nasyon.³⁵ Ang mga bayi tungud lang kang andang pagtoo ang andang mga hinigugma nga napatay run nabuhi liwan. Mas ginpili nanda nga sakitun hasta nga mapatay sangsa hilwayun sanda kadya, agud to nga banhawun sanda kang Dios sa mas mayad nga kabuhi.³⁶ Ang iba tana ginyaguta kag ginpanglatigo. Ang iba pa gid tana ginpanggapos kag ginpangpriso.³⁷ Ginpangbato sanda hasta nga mapatay; ang iba tana ginpang-utod ka lagari ang andang lawas. May dyan man nga ginpamatay paagi sa espada. Nagbarayo sanda run lang kang panit ka karnero kag panit kang kanding. Mga imol sanda ginahingabot sanda kag ginapintasan.³⁸ Ang kalibutan nga dya bukun ti bagay nga andang istaran. Nagpanglugayaw sanda sa mga mamingaw nga lugar kag sa kabukidan; nag-uruli sanda sa mga kweba kag sa mga gikab ka lupa.

³⁹ Bisan tanan sanda kadya gindayaw tungud kang andang pagtoo, wara nanda man angud maaguman ang ginsaad kang Dios kananda.⁴⁰ Tungud ang Dios may mas mayad nga tinutuyo para kanatun: nga sanda mangin himpit kaimaw natun.

Ang Dios Nagadisiplina sa anang mga Kabataan

12 Kita tana, tungud hay napalibotan kang duro gid nga mga tawo nga makapamatuod nahanungud sa pagtoo sa Dios, Gani atun isikway ang tanan nga nagasablag kanatun kag ang mga sala nga nagahugakum kanatun, kag magpadayon kita sa pagdalagan sa daralaganun nga gin-aman kang Dios kanatun.² Kay Jesus lang natun isintro ang atun

† Ang mando kang hari amo nga ipatyun tanan nga mga bata nga laki nga bag-o lang ginbata. Exodo 1:16, 22. †† ukon Paraon

panghuna-huna hay tana ang ginhalinan kang atun pagtoo kag tana man ang magahimpit kadya. Tungud kang kalipay nga nagahulat kana ginbatas na ang kamatayun sa kros kag wara na sapaka ang kahuruy-anan. Kag kar-on nagapungko tana sa tuo nayon kang trono kang Dios. †

³ Paminsara bala ninyo ka mayad kon daw ano ang pag-antos nga naaguman ni Jesus tungud kang pagdumut kang mga tawo nga makasasala, agud to nga indi kamo magparangluya kag maduraan kang paglaum. ⁴ Sa inyo nga pagpakigbato sa sala wara pa man kamo makapakig-away hasta sa bi-bi kang kamatayun. ⁵ Nalipatan run ninyo haw ang mga laygay kang Dios kaninyo bilang anang mga kabataan?

Nagkuon tana kadya,

“Bata ko, talupangda ka mayad ang pagdisiplina kani-mo kang Ginoo.

Indi pagpaluyaha ang imo baratayagun kon ginaway na ikaw;

⁶ Hay ginadisiplina kang Ginoo ang anang ginapalangga

kag ginabalbal na ang tanan nga ginakabig na nga bata.”

⁷ Agwantaha ang kabudlayan nga inyo ginaantos hay bahin ria kang pagdisiplina kaninyo kang Dios tungud nga ginatratar na kamo nga anang mga kabataan.

May bata bala haw nga wara ginadisiplina kang anang tatay? ⁸ Kon kamo wara ginadisiplina kang Dios pareho kang tanan na nga mga kabataan, kon sayudon bukun kamo ti anang mga kabataan kundi mga unon kamo. ⁹ Luwas pa dyan karia ginadisiplina gani kita kang atun tatay nga rugya sa lupa kag ginatahod natun sanda kadya. Labi run gid nga magpasakup kita sa atun Amay sa langit kag mag-angkun kang kabuhi.

¹⁰ Hay ang atun tatay rugya sa lupa nagadisiplina kanatun sa mabugu lang nga tion kag suno sa andang ginahuna-huna nga mayad. Pero ang Dios tana nagadisiplina kanatun para sa atun kaaraydan, agud mangin balaan kita pareho kana. ¹¹ Sa tion nga ginadisiplina kita, wara kita malipay kundi nagabatayag kita kang kasakit. Pero sa urihi karia ang iba kanatun nga nakaagi run kag nahanas kang pagdisiplina, magagum kang kalinung bilang bunga kang matarung nga pagkabuhi. ¹² Gani ibayaw ninyo ang inyo alima nga nagaparamuypuy kag parig-una ninyo ang inyo tuhod nga nagakurudug, ang inyo baratayagun.

¹³ Kag padayon kamo sa pagpanaw sa tadlung nga dalan para nga kamo nga nagakiang-kiang indi madayunan nga mapiang kundi nga maayad kamo.

Pagpaandam nahanungud sa Pagtalikod sa Dios

¹⁴ Tinguhaan gid ninyo nga mangin matawhay ang inyong relasyon sa tanan nga tawo kag mangin balaan ang inyo kabuhi tungud hay ang tawo nga bukun ti balaan ang anang kabuhi indi makakita sa Ginoo.

¹⁵ Andam kamo nga wara ti bisan sin-o kaninyo nga magtalikod sa bugay kang Dios, kag wara man ti bisan sin-o nga mangin pareho kang aplud nga tanum nga nagatubo kag nagatuga kang gamo tungud kang anang bunga nga makahirilo. ¹⁶ Andam man kamo nga wara ti bisan sin-o kaninyo nga nagapanginlahi ukon pareho kay Esau nga wara nagasapak sa mga butang nga Diosnon. Hay si Esau nga dya, ginbaylo na ang anang kinamatarung bilang panganay nga bata nga laki sa sangka karan-an lang. ¹⁷ Hay naman-an man ninyo nga kang urihi run kato, nga gusto na run angkunun ang bindisyon nga ana raad bilang panganay ginsikway tana kang anang tatay. Kag bisan mag-iwan pa tana ka pakitluoy kag maghibi indi na run dya mabawi.

¹⁸ Kamo tana, ang inyo nga pagparapit sa Dios bukun ti pareho kang inyo mga kaulangan kato. Sanda kadya nagparapit sa bukid nga sarang matandug may kalayo nga nagadaba-daba. Sobra gid kadulum kag may mapagrugus nga hangin. ¹⁹ Kag may nabatian man sanda nga matunog nga huni kang trumpeta, kag may nabatian man sanda nga naghambal. Kang pagkabati nanda kato, nagpakitluoy sanda nga indi run maghambal liwan kananda ²⁰ hay indi nanda mabatas ang ginmando nga “bisan gani sapat lang ang makatandug sa bukid dapat dya batohon hasta nga mapatay.” ²¹ Makaharadluk gid ang andang nakita. Bisan si Moises mismo nagkuon nga, “Nagakudug ako sa sobra nga kahadluk.”

²² Pero kamo tana kadya, ang inyo ginparapitan amo ang Bukid kang Sion kag ang syudad kang Dios nga buhi, nga amo ang langitnun nga Jerusalem sa diin nagatiriripon kag nagasirinadya ang mga anghel nga indi maisip ang andang kadurohon. ²³ Rugto man nagatiriripon ang mga panganay nga kabataan †† nga ang mga ngaran nanda kadya nasulat run sa langit. Kamo nagparapit sa Dios nga hukum kang tanan nga katawhan kag sa mga ispirito kang mga matarung nga tawo nga nangin himpit. ²⁴ Nagparapit kamo kay Jesus mismo nga amo ang nagpatigayon kang bag-o nga kasugtanan, kag sa anang dugo nga nag-agas nga nagahambal kang mga butang nga mas mayad sangsa mga ginahambal kang dugo ni Abel.

²⁵ Mag-andam kamo. Pamatian gid ninyo ang nagahambal kaninyo. Kon ang mga tawo nga to nga wara nagpamati sa nagapaandam kananda rugya sa lupa

† may pinakamataas nga kadunggan sa langit

†† panganay nga kabataan- ukon mga pinili kang Dios

wara gid makalikaw sa silot, ano pa ayhan kita kadya? indi run gid kita makalikaw kon magtalikod kita sa Dios nga nagahambal halin sa langit. ²⁶ Nagtay-ug ka-to ang lupa kang maghambal tana. Pero kadya, nagsaad ang Dios nga, "Uyugun ko pa gid liwan indi lang ang lupa kundi pati man ang langit." ²⁷ Kar-on, kang naghambal tana nga "uyugun na pa gid liwan", nagapatimaan nga ibul-un na ang tanan nga mga butang nga matay-ug, kon sayudon ang mga bagay nga gintuga, agud to nga kon ano ang indi matay-ug amo lang ang mabilin.

²⁸ Gani magpasalamat kita sa Dios hay naabay kita sa anang pagginahum nga indi matay-ug. Simbahun natun ang Dios sa pamaagi nga makapahamuut kana, nga nagatahod kag nagapadungug kana. ²⁹ Hay ang atun Dios pareho dya kang kalayo nga nagapapas kang tanan nga mga butang.

Katapusan nga Pagpanghakat

13 Magpadayon kamo nga nagapalangaanay bilang magburugto kay Cristo. ² Indi kamo magkalipat magbaton kang mga dumaray-o nga nagaagi sa inyo balay. Hay may mga tawo nga nagahimo kang amo dya nga wara sanda kamaan nga mga anghel gali ang andang ginbaton. ³ Dumduma ninyo ang mga napriso nga daw kaimaw man nanda kamo rugto sa prisohan. Kag inyo man dumdumun ang mga ginapaantos nga daw pareho man nanda kamo nga nagaantos.

⁴ Dapat padunggan kang tanan nga tawo ang pag-asawahay. Kag ang mag-asawa indi gid dapat magluib. Hay pagasilotan gid kang Dios ang bisan sino nga nagapakighilawas ukon nagapanginlaki ukon nagapanginbayi.

⁵ Indi kamo magdinalok sa kwarta. Magkontento kamo kon ano lang ang dyan kaninyo. Hay nagkuon ang Dios nga, "Indi ko gid kamo pagbayaan; indi ko gid kamo pagpabay-an." ⁶ Gani may kaisug kita magkuon nga, "ang Ginoo ang manugbulig nakun gani indi ako mahadluk. Ano gid haw ang mahimo kang pareho ko nga tawo kanakun?"

⁷ Panumdumun man ninyo ang nagpanguna kaninyo nga nagtudlo kang Pulong kang Dios. Huna-hunaa ninyo kon daw ano ang andang pagkabuhi kag ang bunga na kadya kag himoon ninyo nga ihimplo ang andang pagtoo. ⁸ Si Jesu-Cristo kon ano tana kauna, amo man angud tana kadya, kag hasta sa wara ti katapusan, wara tana nagabaylo. ⁹ Indi kamo magpadaradara sa nagkalain-lain nga pagturon-an. Hay mayad gid nga parig-unun ninyo ang inyong baratayagun paagi sa bugay kang Dios kag indi paagi sa turumanun sa pagkaun. Bisan pa gani ang mga tawo nga nagasunod

sa amo to nga mga turumanun wara man ti nabuul nga mayad paagi kadya.

¹⁰ Pero kita may altar nga ginahaladan, kag ang mga tawo nga ang andang ginahimo pareho kang Judio kauna nga nagaalagad sa torda wara ti kinamatarung sa pagkaun sa altar nga dya. ¹¹ Hay kauna anay ang Pinakamataas nga Pari nagadara kang dugo kang mga sapat sa Pinakabalaan nga Lugar bilang halad para sa sala, pero ang lawas tana kang mga sapat ginasnog sa sagwa kang andang kampo. ¹² Gani amo man ria si Jesus. Tana nag-antos sa sagwa kang syudad agud to nga paagi sa anang kaugalingun nga dugo malimpyohan na ang mga katawhan sa sala. ¹³ Gani mag-agto kita kana sa sagwa kang kampo sa pag-antos kang mga kahuruy-anan nga anang inagiyan. ¹⁴ Tungud hay ang atun nga iristarang rugya sa lupa nga dya bukun ti pirmaninti. Pero ang atun ginakalangkagan nga pagaistaran sangka syudad nga atun ginapaabot. ¹⁵ Gani paagi kay Jesus magdayaw kita pirme sa Dios bilang halad natun kana. Dya nga paghalad nga halin sa bibig kang mga nagakilala kana bilang Ginoo. ¹⁶ Kag indi ninyo paglipatan ang paghimo kang mayad sa iba kag paambitun man ninyo ang mga nagakinahanglan, hay daw pareho dya kang mga halad nga nalipayan gid kang Dios.

¹⁷ Magtuman kamo sa mga nagapanguna kaninyo kag magpasakup kamo kananda. Hay sanda kadya wara ti pahuway sa pagbatiti kang inyo ispiritohanun nga kinahanglanun, hay sarabtun nanda kamo sa Dios. Tomanun ninyo sanda para mangin malipayun sanda sa paghimo kang andang katungdanan, hay kon sanda magpangasubu tungud kaninyo indi man nanda kamo mabuligan.

¹⁸ Pangamuyoi ninyo kami. Hay nasiguro namun nga limpyo ang amun konsensya hay wara kami ti ginatin-guha kundi ang maghimo ka mayad sa tanan nga butang. ¹⁹ Nagapangabay ako kaninyo nga pangamuyoan gid ninyo kami ka mayad agud nga sa mas madali nga panahon makabalik ako dyan kaninyo.

Pangamuyo

²⁰ Kar-on nagapangamuyo ako para kaninyo sa Dios nga amo gid lang ang makatugro kang paghidait sa atun tagipusoon. Tana nga nagbanhaw kay Jesus nga atun Ginoo nga amo ang gamhanan nga Manugbantay kanatun nga ana nga mga karnero. Paagi sa anang dugo ginparig-un na ang kasugtanan nga wara ti katapusan. ²¹ Kar-on, kabay nga itugro kaninyo kang Dios ang tanan nga mayad nga butang nga inyo kinahanglan para nga matuman ninyo ang anang kabubut-un. Kag kabay nga paagi kay Jesu-Cristo himoon kang Dios kanatun ang tanan nga makapahu-

muut kana. Dayawun natun si Jesu-Cristo sa wara ti katapusan. Amen.

Katapusan nga mga Bilin

²² Mga kabugtoan, nagapangabay ako kaninyo nga tumanun gid ninyo ang akun mga ginasugo, hay bugu lang man ang sulat ko nga dya. ²³ Gusto ko nga ipamaan kaninyo nga ang atun bugto nga si Timoteo

nahilway run. Kon mag-abot tana dayon rugya, imaw kami maagto dyan sa pagpakigkita kaninyo.

²⁴ Kag kar-on ipangamusta ninyo kami sa tanan nga nagapanguna dyan kaninyo, kag amo man sa iba nga mga tumuluo rugyan. Ang atun mga kabugtoan nga taga Italia nagapangamusta man kaninyo.

²⁵ Kabay nga kaluy-an kamo tanan kang Dios.

Santiago

1 Ako si Santiago nga surugoon kang Dios kag ni Ginoong Jesu-Cristo amo ang nagasulat ka dya. Nagapangamusta ako kaninyo nga mga kabataan kang Dios nga nagrinapta sa bilog nga kalibutan.

Ang Pagtoo kag ang Kaaram

² Mga kabugtoan, magkalipay kamo kon makaagi kamo kang nanuhay-tuhay nga mga pagtiraw, ³ tungud hay kamaan kamo nga sa tapos nga malam-puwasan ninyo ang mga pagtiraw sa inyo pagtoo, nakatuon kamo nga magbatas. ⁴ Gani dapat magpadayon kamo sa pagbatas agud to nga mangin ham-tung run gid kamo kag wara ti kasawayan, kag wara run gid ti nakulang kaninyo. ⁵ Kar-on, kon may rugyan kaninyo nga kulang ang anang kaaram, magpangayo tana sa Dios kag pagataw-an tana, tungud hay ang Dios maalwan sa pagtugro kag wara ti aligutgut kon nagatao. ⁶ Pero magpangayo tana nga may pagtoo, kag wara nagapangduha-duha. Tungud hay ang tawo nga nagapangduha-duha daw pareho lang kang balud nga nagasunod-sunod kon sa diin huyupun kang hangin. ⁷ Ang tawo nga amo karia indi magpaabot nga ang Ginoo magatugro kana kang bisan ano nga ana ginapangayo, ⁸ tungud hay nagabaylo-baylo ang anang paminsarun, kag wara ti kapat-udan ang tanan na nga ginahimo.

Ang Imol kag ang Manggaranun

⁹ Ang imol nga atun isigka-tumuluo dapat magkalipay hay ginbayaw tana kang Dios. ¹⁰ Kag ang manggaranun tana nga atun isigka-tumuluo, magkalipay man kon ginpakanaba kang Dios hay sa urihi magataliwan lang man tana pareho kang bulak nga nagakalayung. ¹¹ Tungud hay kon nagatagi-ti gani ang sirak kang adlaw nagakalayung ang hilamon; ang bulak na ka dya nagakarataktak, kag nagadura ang anang katahum. Amo man sa tawo nga manggaranun mapatay tana samtang nagasinaku sa anang pagpangabuhi.

Ang Pagtiraw kag ang Pagsulay

¹² Bulahan ang tawo nga nagabatas kang mga pagtiraw, hay kon indi tana matiung sa anang pagtoo mabaton na ang padya nga amo ang kabuhi nga ginsaad

kang Dios sa mga nagahigugma kana. ¹³ Kon masulay ikaw, indi ikaw magkuon nga ang Dios ang nagsulay kanimo, tungud hay ang Dios indi masulay kag wara man tana pagsulay sa bisan kay sin-o. ¹⁴ Ugaring ang kada tawo ginasulay kon ginabuyok kag madaug tana kang anang malain nga handum. ¹⁵ Kag kon pasundan na run gani ang anang malain nga handum, amo run ria ang anang pagpakasala. Kag sa padayon na nga pagpakasala, ang resulta na ka dya kamatayun.

¹⁶ Mga pinalangga ko nga mga kabugtoan, indi ninyo pagpatalanga ang inyo kaugalingun. ¹⁷ Kada butang nga mayad kag himpit sa langit maghalin kag gintugro dya kang Amay nga amo ang nagatao kang kasanag, kag wara gid tana nagabalhin ukon nagapakita kang bisan gamay nga pagbag-o. ¹⁸ Sa anang kaugalingun nga pagbuot ginhimo na kita nga anang mga kabataan paagi sa pulong nga amo ang kamatuoran, agud to nga sa anang mga tinuga kita ang mangin pinasulabi sa tanan.

Ang Pagpamati kag ang Pagtuman

¹⁹ Mga pinalangga ko nga mga kabugtoan, tandai ninyo dyaay: kinahanglan mangin maabtik kamo sa pagpamati, kag indi kamo magpadaso-daso sa paghambal, kag indi kamo mag-ugut dayon. ²⁰ Tungud hay ang tawo nga nagaugut indi makahimo kang mayad nga tinutuyo kang Dios. ²¹ Gani talikdan ninyo ang tanan nga mahigku nga mga buhat kag ang mga malaot ninyo nga pagginawi. Magmapainubusun kamo sa pagbaton kang pulong kang Dios nga rugyan sa inyo tagipusoon, nga amo ang sarang makaluwas kaninyo.

²² Indi lang nga magpamati kamo sa pulong kang Dios kundi tumanun ninyo dya. Hay kon sagad lang kamo ka pamati kag wara man kamo pagtuman, ginainto lang ninyo ang inyo mga kaugalingun. ²³ Ang bisan sin-o nga nagapamati lang ka pulong kang Dios kag wara pagtuman ka dya, daw pareho lang kang tawo nga nagpangespiho. ²⁴ Ginturuk na ang anang itsura kag magpanaw, kag nalipatan na man dayon kon daw ano ang anang itsura. ²⁵ Pero ang tawo nga nagaugut ka mayad kang kasugoan nga wara ti kapin kag kulang, kag nagatugro kang kahilwayan, kag pagdayon na dya nga ginatuman, kag wara lang tana na-

gapamati kag nagakalipat kundi ginahimo na gid dya, pagapakamayadun tana sa anang ginahimo.

²⁶ Kon may rugyan nga nagakuon nga relihiyoso tana, pero indi na mapunggan ang anang kaugalingun sa paghambal kang kadu, ginainto na lang ang anang kaugalingun kag wara ti pulos ang anang relihiyon. ²⁷ Sa panuruk tana kang Dios nga Amay, ang matuod-tuod gid tana kag husto nga pagkarelihyoso amo dyaay: mabinuligun sa mga ilo kag sa mga balo sa andang kalisdanan, kag nagaandam kang anang kaugalingun sa mga kadu nga mga butang sa kalibutan.

Paandam batok sa Pagpasulabi

2 Mga kabugtoan ko, bilang mga tumuluo kang atun Ginoong Jesu-Cristo, ang mahimayaun nga Ginoo, dapat wara kamo ti may ginapasulabi. ² Pananglitan, may manggaranun nga tawo nga nagasuksok kang bulawan nga singsing kag marahalun nga bayo ang nagsulud sa inyo nga pagtiripon, kag may nagsulud man nga imol nga tawo nga nagasuksok kang gurosnay nga bayo. ³ Kon pasulabihun ninyo ang tawo nga nagasuksok kang marahalun kag magkuon kana, "Rugya timo pungko sa nami nga purungkoan," kag sa imol tana makuon kamo, "Tindug lang timo rugyan," ukon "Pungko lang dyan sa salug." ⁴ Kon amo ria ang himoon ninyo, may ginapasulabi kamo kag nagahusgar kamo tungud kang inyo malain nga panghuna-huna.

⁵ Pamati kamo, mga pinalangga ko nga mga kabugtoan. Indi bala nga ang mga imol rugya sa kalibutan amo ang ginpili kang Dios nga mangin manggaranun sa pagtoo kag mangin manunubli kang ginharian nga anang ginsaad sa mga nagahigugma kana? ⁶ Pero inyo tana, ginpakanaba ninyo ang mga imol. Indi bala nga ang mga manggaranun ang nagapigus kag nagaaakusar kaninyo? ⁷ Sanda man ka dya ang nagahambal kang malaot batok sa dungganun nga ngaran kang inyo ginatoohan.

⁸ Kon tumanun ninyo ang harianun nga kasugoan, nga ginakuon sa kasulatan, "Higugmaa ang imo isigka-tawo pareho kang paghigugma mo sa imong kaugalingun," mayad gid ang inyo ginahimo. ⁹ Pero kon may ginapasulabi kamo, nakasala kamo, kag suno sa kasugoan dapat kamo silotan tungud hay ginlapas ninyo dya. ¹⁰ Tungud hay ang bisan sin-o nga nagatuman kang bug-os nga kasugoan, pero nakalapas kang isara, pareho lang ria nga ginlapas na ang tanan.

¹¹ Tungud nga ang Dios nga nagkuon, "Indi ikaw magpakighilawas," amo man ang nagkuon nga, "Indi ikaw magpatay." Gani bisan wara ikaw magpakighilawas, pero nakapatay ikaw ginlapas mo man angud ang kasugoan. ¹² Gani mag-andam kamo sa inyo nga

paghambal kag pagginawi tungud hay ang kasugoan nga nagahilway amo man ang pagabasihan sa paghukum kaninyo. ¹³ Ang tawo nga wara mangir-o sa anang isigka-tawo indi man pagkangir-ohan kang Dios sa adlaw nga tana maghukum. Pero ang tawo tana nga may kangir-o wara ti kahadlukan sa adlaw kang paghukum.

Ang Pagtoo kag ang Mayad nga Buhat

¹⁴ Mga kabugtoan ko, ano bay ang pulos kon magkuon ang sangka tawo nga nagatoo tana pero wara na dya ginapakita sa anang ginabuhat?

Makaluwas ayhan kana ang pagtoo na nga ria?

¹⁵ Pananglitan, may isigka-tumuluo kita nga nagakinahanglan kang bayo kag pagkaun, ¹⁶ kag ang isara kaninyo makuon kana, "Kaluy-an ikaw kang Dios; suk-sok ka bayo agud indi ikaw pagramigan, kag magpabusog ikaw." Ano bay ang pulos nga makuon ikaw karia kana kon wara mo man lang tana pagtugroi kang anang kinahanglanun? ¹⁷ Amo man ria ang pagtoo; kon indi dya mapakita sa buhat, patay dya.

¹⁸ Pero, may iba nga magakuon, "Nagatoo ikaw, kag ako tana nagahimo kang mayad." Amo dyaay ang akun masabat: ipakita kanakun ang imong pagtoo nga wara ti hinimoan, kag ipakita ko man kanimo ang akun pagtoo paagi sa akun hinimoan. ¹⁹ Mayad gid nga nagapati ikaw nga isara lang ang Dios. Bisan ang mga demonyo nagapati man kag nagakurudug pa sa kahadluk. ²⁰ Buang-buang ikaw! Gusto mo haw nga ipakita ko kanimo nga ang pagtoo wara ti pulos kon wara ginaimawan kang mayad nga buhat? ²¹ Indi bala nga si Abraham nga atun ulang nahamut-an kang Dios paagi sa anang ginhimo kang ginhalad na ang anang bata nga si Isaac sa altar? ²² Rugyan mo makita nga ang anang pagtoo gin-imawan kang anang hinimoan; ang anang pagtoo nangin bug-os run gid tungud kang anang hinimoan. ²³ Kag natuman ang ginakuon sa kasulatan, "Si Abraham nagtoo sa Dios, kag tungud kang anang pagtoo ginpakamatarung tana kang Dios;" kag gintawag tana nga amigo kang Dios. ²⁴ Nakita mo nga ang tawo ginakabig nga matarung kang Dios paagi sa anang hinimoan kag indi lang tungud kang anang pagtoo.

²⁵ Amo man ria kay Rahab nga sangka bayi nga nagabaligya kang anang dungug. Ginkabig tana nga matarung kang Dios tungud sa anang ginhimo katong ginbaton na ang mga Judio nga espiya kag ginbuligan nga makapalagyo sa lain nga aragyan.

²⁶ Ang atun lawas kon wara ti ispirito patay, amo man ria sa pagtoo, kon wara dya pag-imawi kang mayad nga buhat patay man.

Ang Dila

3 Mga kabugtoan ko, indi magtinguha nga mangin manunudlo ang kalabanan kaninyo, tungud hay kamaan kamo, kita nga mga manunudlo mas maid-id ang paghukum kanatun sangsa iba. ² Tungud hay tanan kita masami nagasayup. Ang tawo nga wara nagasayup sa anang ginahambal hamtung run gid, kag makasarang tana sa pagpugung kang anang kaugalingun. ³ Ang kabayo ginarindahan natun agud to nga mapatuman natun dya, kag sarang natun dya mapagto bisan diin natun gusto. ⁴ Amo man ria sa barko. Bisano pa dya ka bahul kag bisano pa dya ka palid kang mabaskug nga hangin, sarang dya mapaliso kang gamay nga timon kag dar-un kang timonil bisan diin na gusto. ⁵ Ang dila amo man karia. Gamay lang matuod dya, pero daragkul nga mga butang ang anang mapabugal.

Pinsara bala ninyo kon daw ano ka lapad nga kakahoyan ang sarang sunogon kang gamay lang nga kalayo! ⁶ Ang dila daw pareho man kang kalayo nga sobra magpanghalit. Sa tanan nga parte kang atun lawas amo dya ang pinakamalaot kag ginalatuman na ang bilog nga lawas kang anang malaot nga ginahambal. Ang malaot nga ginahambal kang dila daw kalayo nga nagahalin sa impierno nga amo ang nagaguba kang atun bug-os nga pagkatawo. ⁷ Ang tanan nga sahi kang sapat, pispis, mga sapat nga nagakamang kag isda sarang maanta kag naanta gid man dya kang tawo. ⁸ Pero wara gid ti bisan sin-o nga makaanta kang dila. Tama gid dya ka malaot kag indi mapunggan. Puro malaot ang anang ginahimo nga pareho kang dalit nga makapatay. ⁹ Ginagamit natun dya sa pagdayaw sa atun Ginoo kag Amay, kag amo man ang atun ginagamit sa paghambal kang malaot batok sa atun isigka-tawo nga gintuga kang Dios sa anang laragway. ¹⁰ Nagadayaw kita sa Dios kag nagahambal man kang malaot batok sa atun isigka-tawo paagi sa sangka ba-ba lang. Mga kabugtoan ko, bukun daad ti amo dya nagakadapat! ¹¹ Wara kabay ti tubodan nga ang nagailig nga tubig tab-ang kag yagsim? ¹² Mga kabugtoan ko, ang kahoy nga higera wara pagpamunga kang olibo; kag ang ubas wara man pagpamunga kang higera. Amo man ria sa tubig, indi man ikaw makabuul kang tubig nga tab-ang sa dagat.

Ang Kaaram nga halin sa Langit

¹³ Kon may rugyan kaninyo nga mangin-aramun kag nakaintiende, kinahanglan ipamatud-an na dya paagi sa pagkabuhi kang mayad. Bilang mainaramun, kinahanglan maghimo tana kang mayad nga may pagpaubus. ¹⁴ Pero kon sa inyong mga tagipusoon may sobra nga kahisa kag inyo lang kaugalingun nga

kaaraydan ang inyo ginapasulabi, indi kamo magpabugal nga mangin-aramun kamo kag indi ninyo paghimo nga butig kon ano ang matuod. ¹⁵ Ria nga sahi kang kaaram bukun ti sa Dios naghalin, kundi nga kalibutanun, tawhanun kag yawan-un. ¹⁶ Tungud nga kon maghinisaay run gani ang mga tawo kag ang andang kaugalingun nga kaaraydan amo run lang ang andang ginapasulabi, maggirinamo gid sanda kag ang tanan nga malaot nga butang himoon nanda. ¹⁷ Pero ang may kaaram nga naghalin sa Dios, una sa tanan putli ang anang kabuhi, gusto na ang kalinung, malulo, may pagpasunaid, tama gid tana ka maluloy-on kag puro mayad ang anang ginahimo, wara tana ti ginapasulabi kag wara nagapakuno-kuno. ¹⁸ Ang matarung nga pagkabuhi amo ang bunga kon ang tawo nga maluyagun kang kalinung nagatinguha maghimo kang pamaagi nga mangin malinung ang tanan.

Paandam batok sa Pagpasulabi kang mga Butang nga Kalibutanun

4 Kamaan kamo kon ano ang ginhalinan kang inyo nga pag-irinaway kag pagbinaragba? Naghalin dya sa inyong mga handum nga nagairinaway rugyan sa inyo tagipusoon. ² May butang kamo nga naluyagan, pero indi ninyo dya maangkun, gani nagapamatay kamo. Nagahamkun kamo sa pagkabutang kang iba pero indi ninyo dya maangkun, gani nagairinaway kamo kag nagabinaragba. Indi ninyo dya maangkun tungud hay wara kamo nagapangayo sa Dios. ³ Kon nagapangayo gid man kamo, wara kamo ti may mabaton tungud hay malain ang inyo tinutuyo. Gusto lang ninyo nga gamitun dya agud matuman ang malain ninyo nga handum. ⁴ Bukun kamo ti mga matutum sa Dios! Wara kamo haw kamaan nga kon pasulabihun ninyo ang mga butang sa kalibutan ginakontra ninyo ang Dios? Gani ang bisan sin-o nga nagapasulabi kang mga butang sa kalibutan nangin kaway kang Dios. ⁵ Indi kamo maghuna-huna nga wara ti pulos ang ginakuon sa kasulatan nga, "Ang ispirito nga anang ginpaistar kanatun tama gid kaimon." ⁶ Pero mas tuman ang bugay kang Dios kanatun. Pareho kang ginakuon sa kasulatan, "Ginakaugtan kang Dios ang tawo nga bugalun, pero ginakaluy-an na ang mapainubusun."

⁷ Gani magpasakup kamo sa Dios. Batoi ninyo ang yawa kag maparayu ria kaninyo. ⁸ Magparapit kamo sa Dios, kag magaparapit man tana kaninyo. Kamo nga mga makasasala, bayai run ninyo ang mga malain ninyo nga ginahimo. Kamo nga mga nagapangduhaduha, siguroha ninyo nga limpyo ang inyong tagipusoon. ⁹ Magpangasubu kamo kag magparanangisun kag maghirinibi tungud kang inyo mga sala. Sa baylo nga magkadlaw kamo kag magsinadya, mag-

paranangisun kamo kag magpangasubu. ¹⁰ Mag-paubus kamo sa atubang kang Ginoo kag pagabayawun na kamo.

Paandam sa mga Nagahusgar sa Iba

¹¹ Mga kabugtoan, indi kamo maghambal kang malain batok sa iba. Ang nagahambal kang malain ukon nagahusgar sa anang isigka-tumuluo, nagahambal man kang malain kag nagahusgar batok sa kasugoan. Kag kon ginahusgaran mo ang kasugoan, wara mo run dya ginatuman kundi ginahusgaran mo run dya. ¹² Ang Dios gid lang ang nagtugro kang kasugoan kag manughusgar. Tana gid lang ang sarang makaluwas ukon makasilot sa tawo. Gani sin-o gid ikaw nga maghusgar sa imong isigka-tawo?

Paandam Batok sa Pagpahambog

¹³ Kamo dyan nga nagakuon, "Kadya ukon sa rum-an maagto kami sa sangka lugar. Matiner kami rugto kang sangka tuig kag magnegosyo kag magsuput kang duro nga kwarta." ¹⁴ Wara gani kamo kamaan kon ano ang matabo sa rum-an. Ang kabuhi natun daw pareho lang kang ambon nga makita mo kadya, pagkatapos burubuhay wara run. ¹⁵ Amo raad dya ang ikuon ninyo, "Kon itugot kang Ginoo, kag mabuhi pa kami, amo dya ukon amo to ang amun himoon." ¹⁶ Kamo tana, nagapabugal gid kamo kag nagapahambog. Malain kabay ang magpabugal kang amo karia? ¹⁷ Ang sin-o man nga nakamaan kang mayad nga dapat na himoon pero wara na dya ginhimo, nakasala tana ka dya.

Paandam sa mga Manggaranun

5 Kamo nga mga manggaranun, maghirinibi kamo kag magparanangisun tungud kang mga kalisdanan nga inyo pagaagumun. ² Ang inyo nga manggad nagakaradunot, kag ang inyo mga bayo ginapang-ut-ut kang tanga. ³ Ang inyong bulawan kag pilak nagatuktukun, kag ang tuktuk nga dya ang pagagamitun nga ebidensya batok kaninyo kag dya daw kalayo nga magasunog kaninyo tungud hay nagsuput kamo kang manggad sa ka dyang katapusan nga mga inadlaw. ⁴ Wara ninyo suholi ang mga manug-obra ninyo sa taramnan; pamatii ninyo ang andang reklamo. Nabatian kang Ginoo nga makagagahum ang pagpanghakrui kang mga manug-ani. ⁵ Nagpinagusto kamo kag nagpatuyang sa inyo pagpangabuhi rugya sa kalibutan. Daw pareho kamo kang sapat nga nagapatambuk para sa adlaw nga ihawun. ⁶ Ginsentensyahan ninyo kag ginpapatay ang mga tawo nga wara ti sala, kag wara man sanda ka dya nagbato kaninyo.

Ang Pagbatas kag ang Pangamuyo

⁷ Gani, mga kabugtoan, mag-agwanta lang kamo hasta nga magbalik ang Ginoo. Sulnga ninyo ang mangunguma, nagaagwanta tana sa paghulat kang anang bilidhun nga patubas. Nagahulat tana kon san-o matupa ang uran para sa pagpatubo kang anang tanum, kag kon san-o liwan mauran para sa pagpagurang kang bunga na ka dya. ⁸ Kamo man, mag-agwanta lang kamo kag indi magdura ka paglaum, tungud hay ang Ginoo dali run lang mag-abot.

⁹ Mga kabugtoan, indi kamo magkumod batok sa isara kag isara, agud to nga indi kamo paghukman kang Dios. Tana nga Manughukum dali run lang mag-abot. ¹⁰ Mga kabugtoan, kon nahanungud sa pag-agwanta kang mga kalisdanan, sunda ninyo bilang ehemplo ang mga propeta nga ginsugo kang Ginoo nga maghambal para kana. ¹¹ Ginkabig natun sanda nga mga bulahan tungud hay nag-agwanta sanda. Nabatian ninyo kon paano nag-agwanta si Job. Kag naman-an man ninyo kon paano tana ginbuligan kang Ginoo kang urihi, tungud hay ang Ginoo tama gid ka mayad kag maluloy-on.

¹² Pero labaw sa tanan, mga kabugtoan, indi gid kamo magpanumpa. Indi gid ninyo paggamitun ang langit ukon ang lupa ukon ang bisan ano bilang saksi sa inyong panaad. Magkuon lang kamo nga "Hud" kon ang buut ninyo hambalun "hud," kag "Indi" kon ang buut ninyo hambalun "indi" agud to nga indi kamo paghusgaran kang Dios.

¹³ May rugyan bala kaninyo nga nagaagi kang kabudlayan? Dapat mangamuyo tana. May rugyan bala kaninyo nga malipayun? Magkanta tana kang pagdayaw sa Dios. ¹⁴ May rugyan bala kaninyo nga nagamasakit? Ipatawag na ang mga kamal-aman sa simbahan, kag magpangamuyo sanda para kana, kag haplasan nanda tana kang lana nga nagapanawag sa ngaran kang Ginoo. ¹⁵ Ang andang pangamuyo nga may pagtoo magaayad sa tawo nga nagamasakit, kag ang Ginoo ang magapabaskug kana, kag kon nakasala tana, pagapatawarun tana kang Dios. ¹⁶ Gani, ang inyo mga sala ituad ninyo sa isara kag isara kag magpangamuyoay kamo, agud to nga maayad kamo sa inyong mga balatian. Ang pangamuyo kang tawo nga matarung tama gid ka gamhanan. ¹⁷ Pareho kay propeta Elias; tana pareho man natun nga tawo. Nagpangamuyo tana kang tuduk gid sa anang tagipusoon nga indi mag-uran kag wara gid man mag-uran sa sulud kang tatlo ka tuig kag tunga. ¹⁸ Dayon, nagpangamuyo tana liwan nga mag-uran kag nagbunuk ang uran kag nagparamunga ang mga tanum sa lupa.

¹⁹ Mga kabugtoan ko, kon may rugyan kaninyo nga nagparayu sa kamatuoran kag may nagbulig kana nga

magpanumbalik, ²⁰ amo dyaay ang tandaan ninyo: ang magaluwas sa makasasala nga dya sa kamatayun, kag
bisan sin-o nga nagabulig sa tawo nga makasasala duro pa gid nga mga kasal-anan ang pagapatawarun.
nga magtalikod halin sa anang malaot nga pagkabuhi

1 Pedro

1 Ako si Pedro nga apostol ni Jesu-Cristo nagasulat kaninyo nga mga pinili nga katawhan kang Dios, kaninyo nga mga dumaray-o sa dya nga kalibutan kag nagrinapta sa mga probinsya kang Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, kag kang Bitinia. ² Ginpili kamo hay kausa pa nga daan amo run dya ang plano kang Dios nga Amay kag paagi sa Balaan nga Ispirito ginpain na kamo para sa pagtuman kay Jesu-Cristo kag para mangin limpyo paagi sa anang dugo.

Kabay nga magdugang pa gid ang inyo ginaagum nga bugay kag kalinung nga halin sa Dios.

Buhi nga Paglaum

³ Dayawun ta ang Dios nga Amay kang atun Ginoong Jesu-Cristo! Tungud kang ana bahul nga kaluoy kanatun gintugroan na kita kang bag-o nga kabuhi paagi sa anang pagbanhaw kay Jesu-Cristo. Tungud karia may buhi kita nga paglaum, ⁴ kag maangkun natun ang anang ginatigana para kanatun rugto sa langit. Dya indi marangga, indi madunot kag wara nagalubad. ⁵ Para ria kaninyo, nga tungud sa inyo pagtoo ginatipigan kamo paagi sa gahum kang Dios samtang ginahulat ninyo ang kaluwasan nga igapahayag sa urihi nga mga inadlaw.

⁶ Tungud karia, nagakalipay kamo, bisan pa nga sa tulad, sa mabugu nga tinion nagaagi kamo kang kasubu tungud kang inyo ginaagum nga mga nagkalainlain nga pagtiraw. ⁷ Ang tinutuyo kang mga pagtiraw nga ria amo nga mapamatud-an nga kon bala ang inyo pagtoo matuod-tuod gid. Ang bulawan kabay, bisan pa nga nagarangga, ginatirawan paagi sa kalayo? Amo man ria ang inyo pagtoo nga labing hamili sangsa bulawan, ginatirawan man kon dya matuod-tuod gid. Kag kon mapamatud-an nga matuod ang inyo pagtoo, pagadayawun kamo, pagabayawun kag pagapasidunggan kang Dios sa adlaw nga ipahayag si Jesu-Cristo. ⁸ Bisang wara ninyo tana nakita, ginahigugma ninyo tana. Kag nagatoo kamo kana, bisan sa tulad indi ninyo tana makita. Tungud karia nagakalipay kamo kang indi masaysay kag mahimayaun nga kalipay, ⁹ hay ginabaton run ninyo ang bunga kang inyong pagtoo, nga amo ang inyong kaluwasan.

¹⁰ Kon parte sa kaluwasan, ang mga propeta nga nagtagna kang bugay nga dya nga turogro kang Dios

kaninyo, maid-id gid nga nagpang-usisa kag nagtinguha nga mamanan ang nahanungud rugya kadya.

¹¹ Naghimorat sanda nga mamanan kon san-o kag kon paano dya mahanabo nga ginatumud kang Ispirito ni Cristo nga rugyan kananda kang ginpahayag na ang pag-antos nga agumun ni Cristo kag ang kadunganan nga ana maangkun pagkatapos karia. ¹² Ginpahayag kang Dios sa mga propeta nga ang andang pagpanagna bukun ti para sa andang kaugalingun nga kaaraydan kundi para kaninyo, kang maghambal sanda kang mga butang nga to. Ang dya nga mga butang nabatian run man ninyo halin sa mga nagapangwali kang Mayad nga Balita paagi sa paggiya kang Balaan nga Ispirito nga ginpadara halin sa langit. Amo dya ang mga butang nga bisan ang mga anghel gusto gid makamaan.

Magkabuhi kang Balaan nga Pagkabuhi

¹³ Gani iaman ninyo ang inyong mga panghuna-huna sa dapat ninyo nga himoon. Dapat kamaan kamo magpugung kang inyo kaugalingun kag ibutang ninyo kang bug-os ang inyo paglaum sa bugay nga igatugro kaninyo sa tion nga ipahayag run si Jesu-Cristo. ¹⁴ Bilang mga kabataan kang Dios nga matinumanun kana, indi kamo magpaayon sa inyo mga handum nga ginahimo ninyo kauna kang kamo wara pa ti hinalungung nahanungud sa kamatuoran. ¹⁵ Sa baylo, magpakabalaan kamo sa tanan nga inyo ginahimo hay ang Dios nga nagtawag kaninyo balaan, ¹⁶ tungud hay ginakuon sa Kasulatan nga, "Magpakabalaan kamo tungud nga ako balaan." ¹⁷ Kon ginatawag ninyo tana nga Amay, tana nga wara ti ginapaboran sa anang paghukum, kag ang anang paghukum nabasi gid lang sa hinimoan kang kada isara, tahudon ninyo tana kang tuduk sa inyo tagipusoon mintras tanto nga rugya pa kamo sa kalibutan. ¹⁸ Naman-an ninyo nga gintubos kamo halin sa wara ti pulos nga pagkabuhi nga nasubli ninyo sa inyo mga kaulangan, indi paagi sa mga butang nga marangga pareho kang pilak ukon bulawan. ¹⁹ Kundi, gintubos kamo paagi sa hamili nga dugo ni Cristo, tana kaangay kang tinday nga karnero nga wara gid ti dagta ukon bisan ano nga kasawayan. ²⁰ Sa wara pa matuga ang kalibutan gintangdu run nga daan kang Dios si Cristo para sa hirikoton nga ria, kag ginpahayag tana sa kadyang urihi nga mga inad-

law para sa inyo nga kaaraydan. ²¹ Paagi kay Cristo nagtoo kamo sa Dios nga amo ang nagbanhaw kag nagpadungug kana, gani nga ang inyo pagtoo kag paglaum nasandig run sa Dios.

²² Kar-on nga nalimpyohan run kamo sa mga kasalanan paagi sa inyong pagtuman sa kamatuoran, agud to nga makahigugma run kamo kang sinsero sa inyo mga isigka-tumuluo, maghigugmaanay kamo kang bug-os kag tuduk sa inyong tagipusoon. ²³ Tungud hay natawo kamo liwan indi paagi sa inyo mga ginikanan nga tawo lamang kag may kamatayun, kundi sa Dios nga wara ti kamatayun paagi sa anang pulong nga buhi kag wara nagabalhin. ²⁴ Hay ginakuon sa kasulatan nga,

“Ang tanan nga tawo pareho kang hilamon

kag ang andang kadungganang pareho kang bulak kang hilamon;

ang hilamon nagakalayung, kag ang anang bulak nagakarataktak,

²⁵ pero ang pulong kang Ginoo nagapabilin nga matuod hasta san-o.” †

Ang pulong nga ria amo ang Mayad nga Balita nga ginpangwali kaninyo.

Ang Buhi nga Bato kag ang Balaan nga Nasyon

2 Gani, bayai ninyo ang tanan nga malain ninyo nga ginahimo kag ang tanan nga sahi kang pagpangluko, amo man ang pagpakuno-kuno, pagkahisa, kag ang tanan nga sahi kang istorya nga makaguba sa dungug kang iba. ² † Pareho kang lapsag nga bag-o lang natawo, kamo man, kauhawi ninyo ang gatas nga ispiritohanun nga wara ti simbog nga amo ang pulong kang Dios, agud to nga paagi dyan karia magahamtung kamo sa inyo nga pagtoo kag maagum ninyo ang kaluwasan, ³ kadya nga natirawan run ninyo kon daw ano ka mayad ang Ginoo.

⁴ Magparapit kamo sa Ginoo nga amo ang nagatugro kang kabuhi. Tana pareho kang bato nga ginsikway kang mga tawo hay wara ti pulos para kananda, pero para sa Dios pinili tana kag bilidhun. ⁵ Kag kamo nga daw pareho kang buhi nga bato, magpagamit kamo sa ginatukod nga ispiritohanun nga templo, nga sa diin mangin pari kamo nga ginpain para magalagad kana sa paghalad paagi kay Jesu-Cristo kang mga ispiritohanun nga mga halad nga nahamut-an kang Dios. ⁶ Hay napahamtang sa Kasulatan nga:

“Nagabutang ako sa Sion kang bato,
ang pamusod nga bato, nga pinili kag bilidhun,
kag ang bisan sin-o nga nagatoo kana
indi gid mabutang sa kahuruy-anan.”

† makita dya sa: Isa 40:6-8 †† 2:2 Salmo 34:8

⁷ ‡ Gani, para kaninyo nga nagatoo kana, bilidhun tana, pero sa mga wara tana nagatoo, amo dyaay ang ginakuon sa kasulatan,

“Ang bato nga ginsikway kang mga manughimo kang balay,

amo pa ang nangin pamusod nga bato.

⁸ †† Kag ginkuon pa gid sa kasulatan nga, “Amo dya ang bato nga sarandadan kang mga tawo,

kag paagi sa bato nga dya magadasma sanda.”

Nasandad sanda tungud hay wara sanda nagtuman sa pulong kang Dios: amo gid man dya ang ginbuut nga daan kang Dios para kananda.

⁹ Pero kamo tana mga katawhan nga pinili kang Dios, mga pari nga nagaalagad sa Hari, nasyon nga ginpain para kana, kag anang mga katawhan. Ginpili kamo kang Dios agud to nga magpamaan kang anang makatiringala nga buhat. Tana man ang naghilway kaninyo halin sa madulum nga pagkabuhi agud to nga masanagan kamo kang anang makatiringala nga kasanag. ¹⁰ Kauna bukun kamo ti katawhan kang Dios, pero kar-on mga katawhan na run kamo. Kag kauna wara ninyo maagumi ang anang kaluoy, pero kar-on naaguman run ninyo dya.

Magkabuhi Bilang mga Surugoon kang Dios

¹¹ Mga pinalangga, nagapakitluoy ako kaninyo bilang mga dumaray-o kag mga pangayaw rugya sa kalibutan nga indi ninyo run paghimoa ang inyo mga tawhanun nga kairigbun, nga nagakontra pirme sa inyo kagalingun nga luyag. ¹² Maggawi kamo kang matarung sa tunga kang mga tawo nga wara nagatuo sa Dios, agud to nga kon ginapakalain nanda kamo kadya kag sa urihi nga mga inadlaw makita nanda ang mayad ninyo nga mga buhat, pagadayawun nanda ang Dios sa adlaw nga tana magbalik.

¹³ Para gid lang sa Ginoo, magpasakup kamo sa tanan nga may awtoridad sa gobyerno, sa Emperador ayhan nga amo ang may pinakamataas nga katungdanan, ¹⁴ ukon sa mga gobernador man nga anang gintugroan kang awtoridad sa pagsilot sa mga tawo nga nagahimo kang malaot kag sa pagpasidungug sa mga nagahimo kang mayad. ¹⁵ Tungud hay ang kabubut-un kang Dios amo nga, paagi sa paghimo ninyo kang mayad magaatat ang mga wara ti pulos nga ginapanghambal kang mga tawo nga kulang ti paghangup nahanungud sa kamatuoran. ¹⁶ Magkabuhi kamo bilang mga tawo nga ginhilway run kang Dios. Pero indi ninyo paggamita ang inyo kahilwayan nga rason sa paghimo kang kalaotan, kundi nga magkabuhi kamo kang nagakabagay bilang mga alagad kang Dios. ¹⁷ Tahaa ninyo ang tanan nga mga tawo kag higugmaa ninyo ang inyo isigka-tumuluo.

‡ 2:7 Salmo 118:22 †† 2:8 Isaias 8:14-15

Magkabuhi kamo nga may kahadluk sa Dios kag tahaa ninyo ang Emperador. †

Ang mga Pag-antos ni Cristo

¹⁸ Kamo nga mga surugoon, magpasakup kamo sa inyong mga agalun nga may tuman nga pagtahod, indi lang sa mga mabuuat kag malulo, kundi amo man sa mga mapintas. ¹⁹ Hay mahamuut ang Dios kaninyo kon tungud sa inyo pagsunod kang anang kabubut-un nagabatas kamo kang mga kasakitan bisan pa nga wara kamo ti may nahimo nga sala. ²⁰ Mapabugal bala ninyo kon nagabatas kamo kang mga paghanot tungud kang nahimo ninyo nga sala? Indi! Pero mahamuut ang Dios kaninyo kon sa paghimo ninyo kang mayad, nagabatas kamo kang mga pag-antos. ²¹ Amoria ang rason kon andut nga gintawag kamo kang Dios. Tungud nga si Cristo mismo nag-antos para kaninyo, kag gintugroan na kamo kang halimbawa nga amo ang dapat ninyo sundon. ²² †Wara gid tana ti may nahimo nga sala, kag wara man tana ti may ginhambal nga butig. ²³ ‡ Kang gin-insultohan tana, wara tana magbalus ka insulto; kang nag-antos tana, wara tana magpamahug nga magbalus. Sa baylo, gintugyan na ang anang kaugalingun sa Dios nga matarung maghukum. ²⁴ †† Si Cristo mismo ang nagako kang atun mga kasal-anan kang ginlansang tanarugto sa kros, agud to nga mapatay run kita sa sala kag magakabuhi kang matarung. Tungud kang mga pilas nga anang naagum, gin-ayad kamo. ²⁵ †† Hay kauri pareho kamo kang mga karnero nga nagtalang, pero tulad nakabalik run kamo sa Manugbantay kag Manugtatap ninyo.

Ang Paggawi kang mga Asawa kag mga Bana

3 Kamo nga mga asawa, magpasakup kamo sa inyong mga bana agud to nga kon may rugyan kananda nga wara nagapati sa pulong kang Dios, magapati man sanda tungud sa inyong mayad nga pagginawi bisan indi run kinahanglan nga ipaathagan pa, ² hay makita nanda kon daw ano ka putli ang inyong pagkabuhi nga may bug-os nga pagtahod sa Dios. ³ Ang inyo pagpaambung indi dapat makita sa gwalang pareho kang sobra nga pagpanami kang buhok, pagpamuni kang bulawan, kag pagsuksok kang marahalun nga bayo. ⁴ Kundi ang inyong kaambung dapat maghalin sa inyong tagipusoon. Ang pagkamalulo kag ang pagkamabuuat amo ang kaambung nga wara nagalubad kag labing bilidhun sa panuruk kang Dios. ⁵ Amoria kauna magpaambung ang mga bayi nga nagatoo kag nagasarig sa Dios; nagpasakup sanda sa andang mga bana, ⁶ †††pareho bala kay Sara nga nag-

† makita man dya sa 2:13 †† 2:22 Isaias 53:9 ‡ 2:23 Isaias 53:7 †† 2:24 Isaias 53:5 †† 2:25 Isaias 53:6 ††† 3:6 Gen 18:12

tuman kay Abraham kag ginatawag na pa dya nga anang agalun. Kamo makabig nga anang mga kabataan kon nagahimo kamo kang mayad kag wara kamo nagakahadluk sa bisan ano nga butang.

⁷ Amo man kamo nga mga bana, tratoha ninyo kamayad ang inyong asawa. Respetohon ninyo sanda tungud hay naman-an ninyo nga bukun sanda ti pareho kaninyo nga mabaskug, kag pareho man ninyo sanda nga makaangkun kang bugay kang Dios nga amo ang kabuhi nga wara ti katapusan. Himoa ninyo dya agud to nga indi maupangan ang inyong pagpangamuyo.

Ang Pag-antos tungud sa Paghimo kang Igsakto

⁸ Sa katapusan, tanan kamo dapat nga maghirituhog ang inyong mga paminsarun kag may pareho nga baratyagun sa kada isara. Maghigugmaanay kamo nga daw magburugto, magmaluloy-on kamo kag magmapainubusun. ⁹ Indi ninyo pagbaslan kang malaot ang mga tawo nga nagahimo kang malaot kontra kaninyo, ukon hambalan kang malain ang mga tawo nga nagahambal kang malain kaninyo. Sa baylo, ipangamuyo ninyo nga pakamayadun sanda kang Dios, hay gintawag kamo kang Dios sa paghimo kang amo dya agud to nga maagum ninyo ang anang pagpakamayad. ¹⁰ ††† Hay ginakuon sa kasulatan nga, “Ang bisan sin-o man nga gusto na nga ang anang kabuhi

mangin malipayun kag mayad,

Untatan na run ang paghambal kang mga malain, kag ang paghambal kang mga butig.

¹¹ Indi run tana maghimo kang kalaotan, ang himoon na tana amo ang mayad nga mga butang; tinguhaan na gid nga mangin mayad pirme ang anang relasyon sa iba.

¹² Hay ginabantayan kang Ginoo ang mga tawo nga matarung, kag ginapamatian na gid ang andang mga pangamuyo.

Pero ginakaugtan na ang mga tawo nga nagahimo kang malaot.”

¹³ Kar-on, sin-o bala ang magahalit kaninyo kon ang inyo tana gusto amo ang maghimo kang mayad? ¹⁴ § Pero kon magaaantos gid man kamo tungud sa paghimo ninyo kang mayad, magkalipay kamo. Indi kamo magkahadluk sa bisan kay sin-o ukon magpalibug kon ano man ang himoon nanda kaninyo. ¹⁵ Kundi tahoda ninyo kang bug-os sa inyo tagipusoon si Cristo bilang inyo Ginoo. Mangin handa kamo pirme sa pagpaathag sa mga magapamangkot kaninyo nahanungud sa inyong ginalauman. ¹⁶ Pero dapat mangin malulo kamo kag may pagtaha sa inyo nga pagpaathag. Maggawi

††† 3:10 Salmo 34:12-16 § 3:14 Isaias 8:12-13

kamo kang igsakto para nga limpyo pirme ang inyong konsensya, agud to nga kon ginapakamalaot ang inyong mayad nga buhat bilang mga tawo nga nagatoo kay Cristo, mahuy-an ang mga nagahambal kang malaot kontra kaninyo. ¹⁷ Hay mas mayad pa nga mag-antos kamo tungud sa paghimo kang mayad kon amo gid man ria ang kabubut-un kang Dios, sangsa maghimo kamo kang sayud. ¹⁸ Hay si Cristo gani napatay kang kisra gid lang tungud kang atun mga sala. Tana nga wara ti sala napatay para kanatun nga mga makasasala, agud to nga mapanumbalik na ang atun relasyon sa Dios. Napatay tana sa lawas pero ginbuhi tana sa ispirito. ¹⁹ Kag ang anang ispirito nag-agto kag nagpangwali sa mga kalag nga napriso. ²⁰ † Amo dya ang mga kalag kang mga tawo nga wara magpati sa Dios katong mga panag-on ni Noe. Lawid ang paghulat kang Dios nga magpati kana ang mga tawo nga dya samtang ginaobra ni Noe ang arka, pero gamay lang ang nagpati kag nakasulud sa arka, walo lang ang naluwas sa baha. ²¹ Ang tubig nga dya simbolo kang pagbawtiso nga amo ang nagaluwas kaninyo. Kag dya bukun ti ang paglimpyo kang higku sa lawas kundi nga saad dya sa Dios halin sa limpyo nga konsensya. Tungud sa inyong pagpabawtiso ginluwas kamo kang Dios paagi sa anang pagbanhaw kay Jesu-Cristo. ²² Rugto run tana sa langit sa tuo kang Dios, nga ang mga anghel, ang mga may awtoridad, kag ang mga may gahum napasakup kana.

Ang Bag-o nga Kabuhi

4 Kar-on, tungud gani nga nag-antos si Cristo sa anang lawas, iaman man ninyo ang inyong kaugalingun sa mga pag-antos nga magaabot. Tungud hay ang sin-o man nga nagaagum kang amo dya nadura run ang anang gana sa pagpakasala, ² agud to nga mahinguyang na lamang ang anang tion samtang nagakabuhi tana rugya sa kalibutan sa pagsunod sa kabubut-un kang Dios, kag indi sa anang tawhanun nga kairigbun. ³ Duro run nga mga tinion kauna ang inyo gin-usik sa paghimo kang mga butang nga gusto himoon kang mga tawo nga wara makakilala sa Dios. Hay nagapinagusto lang kamo sa paghimo kang mga mahigku nga buhat, ginasunod ninyo ang inyong tawhanun nga mga kairigbun, nagapalingin kamo, nagaintra sa mga mahigku nga pagpangalipay kag nagapinagusto sa pag-inum kang makahurubug nga irimnun, kag makahuruya ang inyo ginahimo sa pagsimba ninyo sa inyong dios-dios. ⁴ Ang mga tawo nga wara makakilala sa Dios natingala nga wara run kamo nagaimaw kananda sa andang pagpatuyang sa paghimo kang mga butang nga malaot, amo gani nga ginapakalain nanda kamo. ⁵ Pero magapanabat sanda

kang andang ginahimo nga ria sa Dios nga handa sa paghukum sa mga buhi kag bisan pa sa mga nagkaramatay run. ⁶ Hay amo dya ang rason kon andut ginwali ang Mayad nga Balita sa mga nagkaramatay run, agud to nga bisan naaguman run nanda ang karamatayun nga amo ang silot sa tanan nga tawo, magakabuhi ang andang ispirito sa wara ti katapusan pareho kang Dios nga nagakabuhi sa wara ti katapusan.

⁷ Ang katapusan kang tanan nga butang madali run lang mag-abot. Gani kinahanglan nga mayad ang inyong disposisyon kag kamaan kamo magpugung kang inyo kaugalingun agud to nga makapangamuyo kamo kang nagakadapat. ⁸ Labaw sa tanan, maghigugmaanay kamo kang tuduk sa inyo tagipusoon, tungud hay kon ginahigugma ninyo ang inyo isigka-tawo, bisan daw ano pa ka duro ang andang sala nga nahimo kaninyo sarang man angud ninyo sanda mapatawad. ⁹ Magmainabi-abihun kamo sa kada isara nga wara ti pagkumod. ¹⁰ Bilang mga mayad nga tinugyanan kang Dios kang mga nagkalain-lain nga abilidad, kon ano man ang inyong nabaton gamita ninyo dya para sa pagbulig sa iba. ¹¹ Kon ang anang abilidad amo ang pagpangwali, magpangwali tana kang pulong kang Dios. Kon ang anang abilidad tana amo ang pag-alagad sa iba, himoon na dya suno sa ikasarang nga ginatugro kana kang Dios; agud to nga sa tanan nga butang mahimaya ang Dios paagi kay Jesu-Cristo. Darayawun tana kag makagagahum sa wara ti katapusan. Amen.

¹² Mga pinalangga, indi kamo magkatingala sa mga tuman ka budlay nga mga pagtiraw nga inyo ginaan-antos nga daw bukun ti kinaandan ang nagakaratabo kaninyo. ¹³ Sa baylo, magkalipay kamo hay nagaantos kamo pareho kay Cristo nga nag-antos, agud to nga mangin tuman ang inyong kalipay sa tion nga ipahayag ang anang pagkamahimayaun. ¹⁴ Bulahan kamo kon ginainsultohan kamo tungud kang inyo pagtoo kay Cristo, hay ria ang magapamatuod nga ang gamhanan nga Ispirito, nga amo ang Ispirito kang Dios rugyan kaninyo. ¹⁵ Kon mag-antos gid man kamo daad indi tungud nga nakapatay kamo ukon nagpanakaw ukon naghimo kang malaot ukon nagpahilabut sa mga ginahimo kang iba. ¹⁶ Pero kon nagaantos kamo tungud kang inyong pagtoo kay Cristo indi kamo magkahuya, kundi nga himayaun ninyo ang Dios tungud nga ginakabig kamo nga mga tumuluo ni Cristo. ¹⁷ Hay nag-abot run ang tion kang paghukum kang Dios, kag dya magaumpisa sa anang mga katawhan. Kag kon dya magaumpisa kanatun nga anang mga katawhan, ano ayhan ang maabotan kang mga tawo nga wara magpati kang Mayad nga Balita

† 3:20 Gen 6—8

nga naghalin sa Dios? ¹⁸ † Kag suno sa ginakuon sa kasulatan,

“kon ang matarung nga tawo daw haroson pa gani maluwas,

ano pa ayhan ang matabo sa mga makasasala kag sa mga tawo nga wara nagakilala Dios?”

¹⁹ Gani, kamo nga nagaantos tungud nga amo ria ang kabubut-un kang Dios para kaninyo, padayon lang kamo sa paghimo kang matarung kag itugyan ninyo ang inyong kabuhi kana nga amo ang nagtuga kaninyo hay tana masarigan gid.

Tatapa ang Panung kang Dios

5 May ipangabay ako kaninyo nga mga manugdumara kang mga tumuluo, bilang pareho ninyo nga manugdumara. Ako mismo nakakita kang mga pag-antos ni Cristo kag isara man sa mga magambit kang anang kahimayaan sa tion nga tana igapahayag. Amo dyaay ang akun ipangabay: ² atipana ninyo ang mga tumuluo nga gintugyan kang Dios kaninyo. Ang andang halimbawa mga karnero kag kamo ang andang manugpaharab. Atipana ninyo sanda kang tinagipusoon hay amo dya ang kabubut-un kang Dios kag bukun ti kuon nga napiritan lang kamo. Himoon ninyo dya indi tungud nga nagahanggab kamo sa kwarta kundi nga gusto gid ninyo mag-alagad kananda. ³ Indi kamo magpakahari-hari sa mga gintugyan kaninyo nga inyo tatapun, kundi nga mangin ihimplo kamo kananda. ⁴ Kag kon magpahayag run si Cristo nga amo ang pinakapangulo sa mga manugbantay, magabaton kamo kang tama gid kanami nga padya nga wara nagalubad.

⁵ Kamo tana nga mga pamatan-un, magpasakup kamo sa mga mal-am. Kamo tanan, magpaubus kamo sa isara kag isara. Hay ginakuon sa kasulatan nga, “Ginakaugtan kang Dios ang mga bugalun, pero ginakaluy-an na tana ang mga mapainubusun.” ^{††6} Gani magpaubus kamo sa makagagahum nga Dios, agud

† 4:18 Prov 11:13 †† 5:5 Prov 3:34

to nga ibayawun na kamo sa tion nga ana gintalana. ⁷ ‡ Itugyan ninyo kana ang tanan ninyo nga libug, tungud hay nagakabalaka tana kaninyo. ⁸ Magmapinugungun kamo kang inyo kaugalingun kag magmabinantayun, hay ang inyong kaaway nga amo ang yawa daw pareho kang nagangurub nga leon, nagalibot-libot nga nagapangita kon sin-o ang anang itukbun. ⁹ Parig-una ang inyong pagtoo kag batoi ninyo tana, tungud hay nakamaan kamo nga bukun lang kamo ang nagaantos kang pareho ka dya nga pag-antos kundi amo man ang inyong mga isigka-tumuluo sa bilog nga kalibutan. ¹⁰ Kag pagkatapos kang mabugu nga tion nga kamo nag-antos, ang Dios nga nagatugro kang tanan nga bugay nga amo man ang nagtawag kaninyo sa pag-ambit kang anang kahimayaan hasta sa wara ti katapusan tungud kang inyo kaangtanan kay Cristo, tana gid mismo ang magabulig kaninyo agud to nga wara run gid ti may nakulang kaninyo, magaparig-un kag magapabakud kaninyo kag magapapag-un kang inyong pagtoo. ¹¹ Tana ang makagagahum sa wara ti katapusan. Amen.

Katapusan nga Pagpang-abiabi

¹² Nagasulat ako kaninyo kang mabugu nga surat nga dya sa bulig ni Silvano ^{‡†} nga atun isigka-tumuluo kag ginakabig ko nga masarigan gid. Ginsulat ko dya agud to nga pabaskugun ang inyong baratyagun kag pamatud-an kaninyo nga amo gid dya ang matuod-tuod nga bugay kang Dios. Magpakarig-un kamo tungud sa bugay nga ria. ¹³ Ang mga isigka-tumuluo sa Babilonia nga mga pinili man kang Dios pareho ninyo, nagapangamusta kaninyo rugyan, amo man si Marcos nga ginakabig ko nga akun bata. ¹⁴ Magkamustahanay kamo tanan nga may paghigugma bilang magburugto kay Cristo.

Kabay nga mangin mayad ang inyong kahimtangan tanan rugyan, kamo nga mga may kaangtanan kay Cristo.

‡ 5:7 Salmo 55:22 †† ukon Silas

2 Pedro

1 Ako si Simon Pedro nga surugoon kag apostol ni Jesu-Cristo,

Nagasulat kaninyo nga tungud kang pagkamatarung kang atun Dios kag Manluluwas nga si Jesu-Cristo nakaagum kamo kang pagtoo nga bilidhun nga pareho man kang amun pagtoo. ² Kabay nga magdugang pa gid ang inyo ginaagum nga bugay kag kalinung nga halin sa Dios, tungud kang inyo nga pagkilala kana kag kay Jesus nga atun Ginoo.

Ang Pagpili Kanatun kang Dios

³ Paagi sa gahum kang Dios gintugroan na kita kang tanan natun nga kinahanglanun sa atun nga kabuhi kag sa pagsunod sa anang kabubut-un. Nahimo dya agud to nga makapakig-ambit kita sa anang pagkamahimayaun kag pagkamayad. ⁴ Paagi dyan karia ang Dios may ginsaad kanatun nga bilidhun kag tama gid kanami, agud to nga paagi rugya karia makalikaw kamo sa mga kairigbun nga rugya sa kalibutan nga makaguba kaninyo, kag makapakig-ambit kamo kang anang diosnon nga kinaugali. ⁵ Sa amo gid ria nga rason, tinguhaan gid ninyo kamayad nga indi lang kuon nga nagatoo kamo, kundi dugangan ninyo dya kang paghimo kang mayad, kag indi lang nga nagahimo kamo kang mayad, kundi nga dugangan ninyo dya kang kaaram, ⁶ kag indi lang nga may kaaram kamo, kundi nga dugangan pa gid ninyo dya kang pagpugung kang inyo kaugalingun, kag indi lang nga may pagpugung kamo kang inyo kaugalingun, kundi nga dugangan pa gid ninyo dya kang pagkamabinatasun kang mga pagtiraw, kag indi lang nga mabinatasun kamo sa mga pagtiraw, kundi nga dugangan pa gid ninyo dya kang paggawi nga diosnon; ⁷ kag indi lang nga nagagawi kamo kang diosnon, kundi nga dugangan pa gid ninyo dya kang pagpalangga sa inyo isigka-tumuluo, kag indi lang nga may pagpalangga kamo sa inyo isigka-tumuluo, kundi nga dugangan man ninyo dya kang paghigugma sa inyo isigka-tawo. ⁸ Hay kon ang ria nga mga pagbinatasan rugyan kaninyo kag nagatubo, ang matabo karia mangin mapuslanun gid kag mabinungahun ang inyong pagkilala sa atun Ginoong Jesu-Cristo. ⁹ Pero kon may rugyan kaninyo nga wara ti amo ria nga mga pagbinatasan sa anang kabuhi, daw pareho lang tana kang bulag; indi tana makakita kang mga butang sa

rayu. Nalipatan na nga ginlimpyohan run tana kang Dios sa anang mga kasal-anan kauna.

¹⁰ Gani, mga kabugtoan, tinguhaan gid ninyo kamayad nga mapakita ninyo sa inyong kabuhi nga mga tinawag kag pinili kamo kang Dios, hay kon himoon ninyo ria wara gid ti rason nga magtalikod kamo kana. ¹¹ Kag dayon, bug-os kamo nga pagabatunon kang Dios sa pagsulud sa lugar nga ang nagahari sa wara ti katapusan amo si Jesu-Cristo nga atun Ginoo kag Manluluwas.

¹² Gani, bisan pa nga naman-an run ninyo ria nga mga butang kag marig-un run ang inyo pagpati sa kamatuoran nga inyo natun-an, gusto ko gihapon nga padumdumun kamo pirme kang nahanungud dyan karia. ¹³ Sa banta ko, nagakabagay lang nga ipadumdum ko kaninyo ang ria nga mga butang samtang buhi pa ako, ¹⁴ hay naman-an ko nga sa indi run lang magbuhay magataliwan run ako, pareho sa ginpamaan kang atun Ginoong Jesu-Cristo kanakun. ¹⁵ Gani himoon ko gid ang tanan nga pamaagi agud to nga kon magtaliwan run gani ako sa dya nga kalibutan madumduman ninyo sa gihapon ang dya nga mga butang.

¹⁶ Ang ginpahayag namun kaninyo nahanungud sa pagkagamhanan kang atun Ginoong Jesu-Cristo kag ang anang pag-abot, wara namun ginbasi sa mga istorya nga ginhimo-himo lang kang mga tawo nga sagad magpatu-patu kang mga istorya, kundi nga kami mismo nakakita gid kang anang pagkamahimayaun. ¹⁷ † Tungud hay rugto gid kami kang padunggan kag himayaun tana kang Dios nga Amay. Ang Dios nga makagagahum sa tanan naghambal, "Amo dya ang akun hinigugma nga Anak, nga ginakahamut-an ko gid kamayad." ¹⁸ Kami mismo nakabati kang limug nga ria nga naghalin sa langit hay kaimaw kami ni Cristo rugto sa balaan nga bukid.

¹⁹ Tungud karia mas nasiguro pa gid natun nga ang mga ginpanagna kang mga propeta kauna masarigan gid nga matuod. Mayad gid nga itaw-an ninyo dya kang bahul nga pagtamud, hay daw pareho dya kang sulo nga naganag sa kadulum hasta sa pagbanagbanag kang adlaw kag kabugwasun †† nga magaiwag sa inyong mga tagipusoon. ²⁰ Labaw sa tanan, dapat

† 1:17 Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8; Lucas 9:28-36 †† sa Griego, bituon sa kaagahun

gid ninyo maman-an nga wara ti bisan sin-o nga makapaathag kang mga sinulat kang mga propeta paagi lang sa ana kaugalingun nga paghangup. ²¹ Tungud hay wara gid ti tagna nga naghalin sa paminsarun lang kang tawo, kundi nga sa Dios gid dya naghalin kag ginhambal kang mga tawo nga ginatuytoyang kang Balaan nga Isiprito.

Ang mga Manugpatalang

2 Kauna anay, may mga tawo nga nagapakunokuno nga sanda mga propeta kang Dios. Amo man ria kaninyo tulad; may magaturohaw man nga mga manugpatalang nga indi madiparahan nga magapanudlo kang butang nga makaguba kang pagtoo kang mga tawo. Si Cristo nga amo ang nagtubos kananda, wara nanda ginakilala bilang andang agalun gani igo nanda maman-an silotan run sanda kang Dios. ² Raku ang magasunod sa andang mga mahigku nga ginabuhay, kag tungud kananda pagapakalainun ang kamatuoran nga atun ginasunod. ³ Sa andang pagkamahinanggabun, kwartahan nanda kamo paagi sa pag-istorya kang andang mga ginhimo-himo nga mga istorya; kauna pa nga daan nahusgaran run sanda nga isilotan, kag ang Dios nga amo ang magalaglag kananda wara gid nagakaturug.

⁴ Katong una, wara magkanugon ang Dios nga silotan ang mga anghel nga nakasala, kundi nga gintagbung na sanda sa impierno kag ginpriso sa lugar nga tama kadulum kag rugto sanda hasta sa adlaw nga hukman sanda. ⁵ Wara man kang Dios ginpaway ang mga tawo nga nagakontra kana katong panag-on ni Noe, kundi nga ginpapas na sanda paagi sa baha kag ang ana lang ginluwas amo si Noe nga nagpangwali kang nahanungud sa matarung nga pagkabuhi, tana kag ang pito na ka mga kaimawan. ⁶ Ginhusgaran man kang Dios ang mga syudad kang Sodoma kag Gomora paagi sa pagsunog hasta nga mapapas ang tanan nga mga tawo rugto. Ginhimo na dya bilang paandam sa mga magakontra kana. ⁷ † Pero ginluwas na tana ang matarung nga tawo nga si Lot, nga nagakasubug gid sa mga mahigku nga ginabuhay kang mga malaot nga tawo. ⁸ (Nagasakit ang baratyagun kang tawo nga matarung nga dya hay makita na kag mabatian adlaw-adlaw ang mga ginapanghimo kang mga tawo nga malaot sa anang palibot.) ⁹ Kon ginhimo kang Dios ang mga bagay nga ria kauna, nagapatamaan lang nga makasarang tana sa pagluwas kang mga diosnon nga nagaagi kang mga pagtiraw, kag makasarang man tana sa pagsilot sa mga nagahimo kang malaot samtang ginahulat ang adlaw nga sanda pagahukman, ¹⁰ ilabi run gid ang mga magasunod lang sa andang tawhanun nga kairigbun nga makadagta

kananda kag wara nagapasakup sa awtoridad kang Dios.

Ang mga manugpatalang nga dya nga akun ginahambal mga makahas kag wara ti kahadluk sa pagpasipala sa gamhanan nga mga tinuga. ¹¹ Bisangani ang mga anghel nga mas mabakud kag mas gamhanan wara magpasipala kananda sa atubang kang Ginoo. ¹² Pero ang mga tawo tana nga dya, ginapakalain nanda ang mga butang nga wara nanda maintiendihi; daw pareho sanda kang mga sapat nga wara ti pinsar nga ang anda lang ginasunod amo ang andang duna nga paghangup. Pareho gid man sanda kang mga sapat nga ginbata lang para idakpun kag ipatyun, kag pareho sanda nga ang andang maabotan amo ang kalaglagan. ¹³ Pagapaantosan sanda bilang balus kang andang pagpaantos sa iba. Nanamian sanda maghimo kang mga mahigku nga pagpangalipay bisan adlawun. Nagadara lang sanda kang kahuruyan sa inyo nga pagtiriripon sa pagkaun bilang magburugto, tungud hay nagapakig-imaw sanda kaninyo pero nagapinagusto man sanda kang himo kang malain. ¹⁴ Wara sanda ti iba nga ginasagap kundi mga bayi nga andang mapakighilawasan; wara gid ti pagkataka sa paghimo kang sala. Ginahaylo nanda ang mga mahuyang ti pagtoo; nangin ugali run nanda ang pagkamahinamkunun. Mga sinumpa sanda kang Dios. ¹⁵ †† Ang mga manugpatalang nga dya wara run nagsunod sa igsakto nga dalanun; nagtalang sanda kag kon ano ang ginhimo kauna ni Balaam nga bata ni Beor amo man ang anda nga ginsunod, nga naghimo kang malain tungud sa anang pagkahanggab sa kwarta. ¹⁶ ‡ Tungud sa anang malain nga ginahimo ginsaway tana kang asno nga naghambal sa limug kang tawo, kag ginpunggan ang propeta nga dya sa anang pagahimoon nga kabuangan.

¹⁷ Ang mga manugpatalang nga dya daw pareho kang tubodan nga nahubsan kag gal-um nga ginapalid kang mabaskug nga hangin. Ang gintigana kang Dios nga andang pagaagtunan amo ang lugar nga tumang gid kadulum. ¹⁸ Ang anda nga mga ginapangwakal puro lang mga pagpahambog nga wara lang man ti pulos. Paagi sa paghimo kang lawasnun nga kairigbun ginahaylo nanda ang mga tawo nga bagopa lang magbulag sa andang mga kaimaw nga nagahimo kang malaot. ¹⁹ Ginasaad nanda kang kahilwayan ang mga tawo nga anda ginahaylo. Pero sanda mismo bukun man ti hilway kundi uripun kang mga bagay nga makarangga kananda. Tungud hay ang tawo uripun kang bisan ano nga makahugakum kana. ²⁰ Ang mga tawo nga nakakilala run sa atun Ginoo kag Manluluwas nga si Jesu-Cristo, nahilway run sa mga bagay rugya sa kalibutan nga makarangga

† 2:7 Gen 19:16, 29

†† 2:15 Num 22:5, 7‡ 2:16 Num 22:21, 23, 28, 30-31

kananda. Pero kon magpahugakum kag magpadaug liwan sanda sa mga bagay nga dya, ang andang madangatan mas sobra pa gid sangsa katong wara pa sanda makakilala kay Cristo. ²¹ Hay mas mayad pa run lang nga wara nanda matalupangdan ang matarung nga pagkabuhi sangsa natalupangdan nanda dya kag magtalikod sa mga sugo kang Dios nga gintudlo kananda. ²² † Ang natabo kananda nagapakita nga matuod gid man ang hurubatun nga, “Ang ayam nagakaun kang anang kaugalingun nga suka”, kag “ang baboy nga naparigosan run nagabalik gihapon sa pagtubog sa lao.”

Ang Pagbalik kang Ginoo

3 Mga pinalangga, ikarwa ko run dya nga sulat kaninyo. Sa darwa ko ka mga sulat kaninyo, gintinguhaan ko nga mapukaw ang inyong limpyo nga paminsarun paagi sa pagpadumdum kaninyo kang mga butang nga inyo run naman-an nga daan. ² Gusto ko nga idumdumun ninyo ang mga ginpanagna kang mga propeta kang Dios kauna kag ang mga sugo kang atun Ginoo kag Manluluwas nga ana gintugro paagi sa mga apostol nga ginpadara kang Dios kaninyo. ³ †† Labaw sa tanan, dapat ninyo mahangpan nga sa urihi nga mga inadlaw, may magaturohaw nga mga tawo nga ang anda lang ginasunod amo ang andang mga malaot nga handum. Pagayagutaun nanda kamo, ⁴ magakuon sanda nga, “Indi bala nga nagsaad si Cristo nga mabalik? Ti diin run tana bay? Ang atun mga kaulangan nagkaramatay run, pero ang tanan amo man gihapon halin kang pagtuga kang kalibutan.” ⁵ ‡ Ginahungud gid nanda nga lipatan ang kamatuoran nga kauna paagi sa paghambal kang Dios gintuga na ang langit kag gintuga na man ang lupa. Gintuga ang lupa halin sa tubig kag paagi man sa tubig. ⁶ Kag paagi man sa tubig kang anaw ang kalibutan kauna ginrangga kang Dios. ⁷ Paagi man sa anang paghambal, ang langit kag ang lupa sa tulad ginatigana na para laglagun paagi sa kalayo. Ginaaman na dya para sa adlaw kang anang paghukum kag paglaglag kang mga tawo nga nagakontra kana.

⁸ †† Pero mga pinalangga, amo dyaay ang sangka bagay nga indi gid ninyo paglipatan, nga para sa Ginoo ang sangka adlaw pareho lang kang sangka libo ka tuig, kag ang sangka libo ka tuig pareho lang kang sangka adlaw. ⁹ Abi kang iba ang Ginoo nagapabuyan-buyan lang sa pagtuman kang anang mga ginsaad.

† 2:22 Prov 26:11 †† 3:3 Judas 18 ‡ 3:5 Gen 1:6-8; 7:11 †† 3:8 Salmo 90:4

Pero ang matuod tana karia, ang Ginoo mapinasensyahun kaninyo; indi na gusto nga ang bisan sin-o malaglag, kundi nga ang tanan maghinulsul kag magtalikod sa andang mga kasal-anan.

¹⁰ Pero ang pag-abot kang Ginoo indi maman-an, pareho bala kang pag-abot kang takawan. Kag sa adlaw nga to, madura ang langit nga may makatiringil nga gahud. Ang mga butang nga rugyan sa kalangitan matunaw sa init kang kalayo, kag ang lupa kag ang tanan nga butang nga rugyan karia maubos ka sunog.

¹¹ Tungud gani nga maguba ang tanan nga mga butang nga dya sa amo ria nga paagi, dapat magkabuhi kamo kang balaan kag diosnon nga pagkabuhi, ¹² samtang nagahulat kamo kang pagbalik kang Dios. Himoa ninyo ang tanan ninyo nga masarangan agud to nga mapadali ang anang pag-abot. Sa amo to nga adlaw ang langit masunog kag mapapas, kag ang tanan nga mga butang rugyan karia matunaw sa kainit. ¹³ †† Pero kita tatun nagapaabot kang ginsaad kang Dios nga amo ang bag-o nga langit kag bag-o nga lupa nga sa diin ang katarungan ang magaluntad.

¹⁴ Gani, mga pinalangga, tungud nga amo dya ang inyo ginapaabot, panikasugan gid ninyo nga magkabuhi kang putli kag wara ti kasawayan sa panuruk kang Dios kag mayad ang inyong relasyon kana. ¹⁵ Kag kabiga ninyo nga ang pagkamapinasensyahun kang atun Ginoo nagakahulogan nga gusto na nga tanan nga tawo maluwas. Amo man ria ang ginsambit kang atun pinalangga nga bugto nga si Pablo kang magsulat tana kaninyo paagi sa kaaram nga gintugro kang Dios kana. ¹⁶ Sa tanan na nga mga sulat, amo gid ria ang anang ginapanghambal nahanungud sa bagay nga ria. May mga bahin sa anang mga sulat nga budlay ihangpun, nga ginatiko kang mga tawo nga kulang ti panghangup kag kang mga mahuyang ti pagtoo. Amo man ria ang ginahimo nanda sa iba nga bahin kang kasulatan. Sanda lang man mismo ang nagadara kang andang kaugalingun sa kalaglagaan. ¹⁷ Gani, kamo mga pinalangga, tungud nga naman-an run ninyo nga daan ang mga bagay nga ria, mag-amlig kamo agud to nga indi kamo madara kang mga sayup nga ginapanudlo kang mga tawo nga wara ti ginasunod nga kasugoan, kag talikdan ninyo ang inyong ginatoohan. ¹⁸ Sa baylo, magkabuhi kamo sa paagi nga nagahamtung sa bugay kang atun Ginoo kag Manluluwas nga si Jesu-Cristo kag sa pagkilala kana. Himayaun tana kar-on hasta sa wara ti katapusan. Amen.

‡ 3:13 Isaias 65:17; 66:22

1 Juan

Ang Pulong nga Nagatugro kang Kabuhi

1 Nagasulat kami kaninyo nahanungud sa Pulong nga nagatugro kang kabuhi nga sa wara pa matuga ang kalibutan dyan run tana nga daan. Nabatian namun tana nga naghambal, nakita namun mismo, kag ginaturuk gid namun, kag nakaptan pa gid gani. ² Ang nagatugro kang kabuhi nga dya ginpahayag kang Dios kag nangin tawo kag nakita gid namun tana mismo. Kadya ginapamaan namun ang kamatuoran nahanungud kana kag ginabantala kaninyo tana nga amo ang kabuhi nga wara ti katapusan. Tana imaw man anay kang Amay kag ginpahayag tana kanamun. ³ Ginabantala namun kaninyo ang amun nakita kag nabatian nga to agud nga kamo man makapakig-ambit kanamun sa amun suud nga relasyon sa Amay kag sa anang Anak nga si Jesu-Cristo. ⁴ Kag ginasulat namun dya kaninyo agud to nga kita tanan makaangkun kang bug-os gid nga kalipay.

Ang Dios Kasanag

⁵ Amo dya ang mensahe nga amun nabatian nga ginhambal kang anang Anak kag kadya ginapamaan namun kaninyo, nga ang Dios kasanag kag kana wara gid ti bisan ano nga kadulum. ⁶ Gani kon maghambal kita nga suud ang atun relasyon sa Dios ugaring ang atun pagginawi dyan man angud sa kadulum, nagabutig lang kita kag wara nagakabuhi suno sa kamatuoran. ⁷ Pero kon kita nagakabuhi sa kasanag, pareho kang Dios nga rugyan sa kasanag, kita tanan mayad ang atun relasyon sa sara kag sara, kag ang dugo ni Jesus nga anang Anak ang nagalimpyo kanatun sa tanan natun nga mga kasal-anan.

⁸ Kon maghambal kita nga wara kita ti sala, ginadayaan ta lang ang atun kaugalingun, kag kon sayudon wara kita nakamaan kang kamatuoran. ⁹ Pero kon ituad ta sa Dios ang atun mga sala, tana matutum kag matarung: pagapatawarun na kita kag pagalimpyohan sa tanan natun nga kalainan. ¹⁰ Kar-on, kon maghambal kita nga kita wara nakasala, ginahimo ta nga butigun ang Dios kag ginapasapayan ta lang ang anang pulong.

Si Cristo ang Atun Manug-apin

2 Kamo nga ginakabig ko nga mga kabataan, nagasulat ako kaninyo ka dya agud to nga indi kamo makasala. Pero kon may dyan gid man kaninyo nga makasala, may magaatubang sa Dios nga Amay para sa pagbulig kanatun. Dya si Jesu-Cristo nga amo ang matarung. ² Tana ka dya ang nangin halad para sa kapatawaran kang atun mga sala, kag indi lamang kang atun mga sala kundi para man sa mga sala kang katawhan sa bilog nga kalibutan.

³ Kag masiguro gid natun nga kita nakakilala sa Dios kon nagatuman kita kang anang mga sugo. ⁴ Ang tawo nga nagahambal nga nakakilala tana sa Dios pero wara nagatuman kang mga sugo kang Dios, butigun dya nga tawo kag wara nakamaan kang kamatuoran. ⁵ Pero ang nagatuman kang pulong kang Dios amo tana ang may bug-os gid nga paghigugma sa Dios. Amo dyaay ang pamatuod nga kita may kaangtanan sa Dios: ⁶ kon maghambal kita nga suud ang atun kaangtanan sa Dios, dapat magginawi kita pareho man kay Cristo-Jesus.

Ang Bag-o nga Sugo

⁷ Mga hinigugma, sa sulat ko nga dya wara ako nagatao kaninyo kang bag-o nga sugo, kundi amo man dya ang daan nga sugo nga nabaton run ninyo kauna pa. Ang daan nga sugo nga dya amo ang mensahe nga inyo run man nabatian. ⁸ Pero bag-o man gihapon dya nga sugo ang akun ginasulat kaninyo hay nakita dya nga ginkabuhi ni Cristo kag amo man kaninyo, tungud nga ang kadulum nagakadura kag ang matuod-tuod nga kasanag nagabanaag run.

⁹ Ang tawo nga nagakuon nga tana rugyan sa kasanag pero nagadumut tana sa anang isigka-tumuluo, tana ka dya rugyan man angud sa kadulum.

¹⁰ Ang tawo tana nga nagahigugma sa anang isigka-tumuluo amo ang nagapabilin sa kasanag, kag wara ti bisan ano sa anang kabuhi nga makapakasala kana.

¹¹ Pero ang tawo nga nagadumut sa anang isigka-tumuluo nagakabuhi sa kadulum kag ang anang pagginawi pareho kang nagapangarapkap tana sa madulum. Wara tana nakamaan kon diin tana paagto, hay nabulagan tana tungud kang kadulum.

¹² Nagasulat ako kaninyo, mga kabataan, hay ang inyo mga sala napatawad run tungud lang kay Cristo.

¹³ Nagasulat man ako kaninyo nga mga tatay, tungud nga kamo nakakilala run kay Cristo, nga kauna pa nga daan rugyan run. Nagasulat man ako kaninyo, mga pamatan-un nga laki, tungud nga nadaug run ninyo ang yawa. Nagasulat man ako kaninyo, mga kabataan, hay nakilala run ninyo ang Dios nga Amay.

¹⁴ Nagasulat pa gid ako kaninyo nga mga tatay, tungud nga kamo nakakilala run kana nga kauna pa nga daan rugyan run. Nagasulat pa gid ako kaninyo nga mga pamatan-un nga laki, hay mabakud ang inyo pag-too, kag ang pulong kang Dios nagapabilin kaninyo, kag nadaug run ninyo ang yawa.

¹⁵ Indi ninyo pagpalabihun ang mga pagginawi sa kalibutan nga kontra sa Dios, kag ang mga sayud nga buruhatun nga rugya sa kalibutan. Hay kon ang mga butang sa kalibutan nga kontra sa Dios ang palabihun kang tawo, buut hambalun wara tana ti paghigugma sa Dios nga Amay. ¹⁶ Tungud hay ang tanan nga rugya sa kalibutan, nga pareho kang lawasnun nga baratya-gun, kag ang mga butang nga kon makita kang tawo gusto na angkunun, kag ang bisan ano nga sarang kang tawo mapahambog, tanan nga dya bukun ti kabubut-un kang Dios nga Amay, kundi bunga dya kang pagpalabi kang mga malain nga buruhatun sa kalibutan. ¹⁷ Tungud hay ang kalibutan kag ang tanan nga kairigbun kang tawo magataliwan, pero ang tawo nga nagahimo kang kabubut-un kang Dios magak-abuhi nga wara ti katapusan.

Pagpaandam nahanungud sa Anti-Cristo

¹⁸ Mga hinigugma ko nga mga kabataan, madali run lang ang katapusan kang kalibutan. Nabatian run ninyo nga magabot ang anti-Cristo. Bisin gani kadya duro run nga mga sakup kang anti-Cristo ang nagturu-haw. Amo gani ria nga naman-an ta nga dali run lang ang katapusan kang kalibutan. ¹⁹ Ang mga anti-Cristo nga dya nagbulag kanatun tungud hay indi sanda matuod nga imaw natun, hay kon matuod nga imaw natun sanda, wara raad sanda magharalin. Ang anda nga paghalin nagapatimaan lang nga indi sanda matuod-tuod nga atun kaimaw.

²⁰ Pero kamo tana gintugroan run ni Cristo kang Balaan nga Ispirito, gani kamo tanan nakamaan kang kamatuoran. ²¹ Nagasulat ako kaninyo, indi tungud hay wara kamo kamaan kang kamatuoran, kundi tungud hay naman-an ninyo run dya, kag naman-an man ninyo nga wara ti butig nga naghalin sa kamatuoran. ²² Kar-on, sin-o bay ang butigun? Tana amo ang tawo nga nagapanginwara nga si Jesus amo ang Cristo. Amo dya ang anti-Cristo hay nagasikway tana sa Amay kag sa anang Anak. ²³ Ang bisan sin-o nga nagasikway

sa Anak wara gid ti kaangtanan sa Amay. Pero ang nagakilala sa Anak may kaangtanan sa Amay.

²⁴ Tipigan gid ninyo sa inyo tagipusoon ang mensahe nga inyo nabatian kauna, hay kon himoon ninyo ria magapabilin man ang inyo suud nga relasyon sa Anak kag sa Dios nga Amay. ²⁵ Kag amo dya ang ginsaad ni Cristo kanatun: ang kabuhi nga wara ti katapusan.

²⁶ Ginasulatan ko kamo ka dya nga mga butang nahanungud sa mga tawo nga nagapatalang kaninyo.

²⁷ Pero kamo tana gintugroan run ni Cristo kang Balaan nga Ispirito kag dya nagapabilin gid kaninyo, gani indi run ninyo kinahanglan nga may iba pa nga magtudlo kaninyo, hay ang Balaan nga Ispirito mismo ang magatudlo kaninyo kang tanan nga inyo dapat man-an. Matuod gid ang anang ginatudlo kaninyo kag wara ti bisan ano nga butig. Amo gani ria nga dapat magpabilin kamo nga suud ang inyo nga relasyon kay Cristo, hay amo kabay ria ang gintudlo kang Balaan nga Ispirito kaninyo?

²⁸ Gani, mga hinigugma ko nga mga kabataan, magpabilin gid kamo nga suud ang inyo nga relasyon kay Cristo, agud to nga kon magpahayag tana kang anang kaugalingun may kaisug kita kag indi mamayha sa pag-atubang kana sa anang pag-abot. ²⁹ Tungud hay nakamaan kamo nga tana matarung, gani dapat ninyo maman-an nga ang kada isara nga nagahimo kang matarung bata kang Dios.

Ang mga Kabataan kang Dios

3 Pinsara bala ninyo kon daw ano gid kita ka palangga kang Dios nga Amay sa bagay nga gintawag na kita nga anang mga kabataan. Kag matuod gid man nga ana kita mga kabataan. Amo ria nga ang mga tawo rugya sa kalibutan wara makakilala kanatun bilang mga kabataan kang Dios hay wara man dya sanda makakilala sa Dios. ² Mga hinigugma ko, kadya mga kabataan run kita kang Dios. Wara pa maman-an kon mangin ano kita sa paraaboton. Pero sa adlaw nga si Cristo mag-abot, maman-an gid natun nga mangin pareho run kita kana hay tana run gid mismo ang atun makita kon ano tana. ³ Kag ang kada isara nga may amo karia nga paglaum nagaamlig nga indi tana makahimo kang sala pareho kay Cristo nga wara gid ti sala.

⁴ Ang bisan sin-o nga nagapakasala nagalapas sa kasugoan kang Dios, tungud nga ang kasal-anan amo ang paglapas sa kasugoan. ⁵ Naman-an ninyo nga si Cristo nag-abot sa kalibutan sa pagbuul kang mga sala. Kag tana ka dya wara gid ti sala. ⁶ Gani ang bisan sin-o nga nagapabilin nga suud ang anang kaangtanan kay Cristo wara nagapadayon sa pagpakasala, hay ang tawo nga nagapakasala wara makakilala ukon makatalupangud kon sin-o si Cristo.

⁷ Mga kabataan ko, indi gid kamo magsugot nga patalangun kamo ni bisan sin-o. Dumduma ninyo nga ang tawo nga nagahimo kang matarung, tana ka dya matarung, pareho kay Cristo nga matarung. ⁸ Ang nagapadayon sa pagpakasala, ria nga tawo sakup kang yawa, hay ang yawa halin pa kang una nagapakasala run. Amo gani ria nga nag-abot ang Anak kang Dios sa kalibutan agud nga laglagun ang mga ginahimo kang yawa. ⁹ Ang matuod nga bata kang Dios wara run nagapadayon sa pagpakasala, hay ang kinaugali kang Dios nagapabilin run kana. Kag tungud nga tana bata run kang Dios indi run tana makapadayon sa pagpakasala. ¹⁰ Amo dya ang paagi para maman-an natun ang kinalain kang mga kabataan kang Dios kag ang mga kabataan kang yawa: ang wara nagahimo kang matarung ukon wara ti paghigugma sa anang isigka-tawo bukun ti bata kang Dios.

Maghigugmaanay Kita

¹¹ Amo dyaay ang mensahe nga inyo nabatian halin kauna pa: nga kita dapat maghigugmaanay. ¹² Indi kita mangin pareho kay Cain nga sakup kang yawa kag ana ginpatay ang anang bugto nga si Abel. Kag andut haw nga ginahimo na to? Tungud nga si Cain wara nagahimo kang matarung, samtang ang bugto na tana nagahimo kang matarung. ¹³ Mga kabugtoan, indi kamo matingala kon ang mga tawo sa kalibutan nagadumut kaninyo. ¹⁴ Naman-an gid natun nga naagum run natun ang bag-o nga kabuhi, kag bukun run kita ti pareho kato anay nga patay sa panuruk kang Dios, tungud nga nagahigugma kita sa atun isigka-tumuluo. Ang wara nagahigugma sa anang isigka-tumuluo nagapabilin nga patay sa panuruk kang Dios. ¹⁵ Ang bisan sin-o nga nagadumut sa anang isigka-tawo wara ti kinalain sa manugpatay, kag nakamaan man kamo nga ang manugpatay wara makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan. ¹⁶ Sa amo dya natun maman-an kon ano ang matuod-tuod nga gugma: ginpakita dya ni Cristo kang gintugro na ang anang kabuhi para kanatun. Amo gani ria nga kita dapat man magtugro kang atun kabuhi para sa atun mga isigka-tumuluo. ¹⁷ Kar-on, halimbawa may ikasarang kita kag may naki-ta kita nga tawo nga nagakinahanglan kang bulig, pero wara natun dya buligi. Paano bay kita makahambal nga may paghigugma sa atun tagipusoon nga naghalin sa Dios? ¹⁸ Mga hinigugma ko nga mga kabataan, indi lang natun pag-ihambal nga nagahigugma kita, kundi ipakita natun dya paagi sa buhat kag himoon natun dya kang matuod-tuod gid.

¹⁹ Sa amo ria nga paagi maman-an natun nga nagsunod kita sa kamatuoran, kag isara pa, matawhay gid ang atun panghuna-huna sa pag-atubang sa Dios.

²⁰ Bisan pa abi nga ginatublag kita kang atun konsen-

sya tungud nga kita makasasala, dumdumun ta nga ang naman-an kang Dios labaw pa gid sangsa ginapamaan kang atun konsensya kag naman-an na ang tanan nga butang. ²¹ Mga hinigugma, kon wara kita ginatublag kang atun konsensya, may kaisug kita sa pag-atubang sa Dios. ²² Kag bisan ano ang atun pangayoon sa Dios maangkun natun, hay kita nagsunod kang anang mga sugo kag ginahimo ta ang mga butang nga makapahamuut kana. ²³ Kag amo dya ang sugo kang Dios kanatun, nga magtoo kita kay Jesu-Cristo nga anang Anak, kag maghigugmaanay kita, pareho kang ginsugo ni Cristo kanatun. ²⁴ Ang tanan nga nagatuman sa mga sugo kang Dios nagapabilin nga suud ang anang kaangtanan sa Dios kag ang Dios amo man kana. Kag naman-an natun nga ang Dios nagapabilin nga suud ang anang kaangtanan kanatun paagi sa Balaan nga Ispirito nga anang gintugro kanatun.

Ang Ispirito kang Dios kag ang Ispirito kang Anti-Cristo

4 Mga hinigugma, indi kamo magpati sa kada tawo nga nagahambal nga ang anang ginapanudlo naghalin sa Ispirito. Usisaun gid ninyo kon sanda ginsugo gid man kang Dios, tungud hay bisan diin sa kalibutan duro run ang mga nagapakuno-kuno nga propeta. ² Ang paagi agud to nga maman-an ninyo kon ang anang ginapanudlo naghalin gid man sa Ispirito kang Dios, amo dyaay: kon tana nagakilala nga si Jesu-Cristo nangin tawo, dya tana ginagiyahan kang Ispirito kang Dios. ³ Pero ang tawo nga nagapanginwara nga si Jesu-Cristo nangin tawo wara ginagiyahan kang Ispirito kang Dios, kundi ang anang panghuna-huna pareho kang ana kang anti-Cristo. Ang mga tawo nga may amo ka dya nga panghuna-huna inyo run man anay nabatian nga magaabot, kag kadya gani rugya run gid ang mga tawo nga dya.

⁴ Mga hinigugma, kamo mga kabataan run kang Dios kag wara kamo madara kang mga manugpatalang nga to, hay ang Ispirito nga rugyan kaninyo labaw gid sangsa nagagahum sa kalibutan. ⁵ Ang mga manugpatalang nga to mga kalibutanun, gani ang andang ginapanghambal kalibutanun, kag ang mga tawo sa kalibutan nagapamati kananda. ⁶ Pero kami tana mga kabataan kang Dios. Gani ang nakakilala sa Dios nagapamati kanamun. Ang bukun ti kabataan kang Dios wara nagapamati kanamun. Sa amo pa gid ria nga paagi maman-an natun kon bala ang ginapanudlo kang sangka tawo naghalin sa Ispirito nga ginhalinan kang kamatuoran ukon sa ispirito nga ginhalinan kang butig.

Ang Gugma Kinaiya kang Dios

⁷ Mga hinigugma, maghigugmaanay kita, hay ang gugma naghalin sa Dios. Ang bisan sin-o nga nahigugma sa anang isigka-tawo bata kang Dios kag nakakilala tana sa Dios. ⁸ Ang wara nahigugma sa anang isigka-tawo wara gid makakilala sa Dios, hay ang gugma kinaiya kang Dios. ⁹ Ginpakita kang Dios ang anang gugma kanatun paagi sa pagpadara kang anang bugtong nga Anak sa kalibutan agud to nga paagi kana ka dya makaangkun kita kang kabuhi nga wara ti katapusan. ¹⁰ Ang ginatawag nga gugma amo dyaay: bukun ti atun paghigugma sa Dios, kundi ang anang paghigugma kanatun, sa bagay nga gintugro na ang anang Anak bilang halad agud paagi kana mapatawad ang atun mga sala.

¹¹ Mga hinigugma, tungud nga ang Dios nahigugma gid kanatun, kita man dapat maghigugmaanay. ¹² Wara gid ti bisan sin-o nga nakakita sa Dios, pero kon nahigugmaanay kita, nagapabilin ang suud nga relasyon kang Dios kanatun kag ang anang gugma mangin himpit gid kanatun.

¹³ Nasiguro natun nga kita kag ang Dios suud ang atun relasyon sa isara kag isara, hay gintugroan na kita kang anang Ispirito. ¹⁴ Kami mismo nakakita, gani nagapamatuod kami nga ginpadara kang Amay ang anang Anak para mangin manluluwas kang mga katawhan sa kalibutan. ¹⁵ Ang bisan sin-o nga nagakilala nga si Jesus Anak kang Dios, tana kag ang Dios may suud nga relasyon sa isara kag isara. ¹⁶ Gani kita nakamaan gid kag makasarig nga ginahigugma kita kang Dios.

Ang gugma kinaiya kang Dios kag ang tawo nga may paghigugma sa anang tagipusoon, tana kag ang Dios may suud nga relasyon sa isara kag isara. ¹⁷ Paagi karia ang gugma nangin himpit run gid kanatun. Amo ria gani nga wara run kita ti kahadluk sa adlaw nga tana maghukum, hay ang atun pagkabuhi sa lupa pareho run kang ana ni Cristo. ¹⁸ Kon ginahigugma kita kang Dios indi run kita mahadluk nga silotan pa kita. Nagadura run ang atun nga kahadluk kon nahigugma kita kang himpit, hay ang kahadluk may kaangtanan sa silot. Ang tawo nga nagakahadluk sa Dios nagapatimaan nga indi pa gid himpit ang anang paghigugma.

¹⁹ Nahigugma kita tungud hay ang Dios ang una nga nahigugma kanatun. ²⁰ Kar-on, kon may sangka tawo nga magkuon, "Ako nahigugma sa Dios," ugar-ing nagadumut tana sa anang isigka-tumuluo, butigun tana. Tungud hay kon indi tana makahigugma sa anang isigka-tumuluo nga makita na, labi run gid sa Dios nga indi na makita. ²¹ Ang bisan sin-o nga nahigugma sa Dios dapat man maghigugma sa anang

isigka-tumuluo. Amo dya ang sugo nga gintugro kanatun ni Cristo.

Kadarag-an Batok sa mga Pagsulay sa Kalibutan

5 Ang tawo nga nagatoo nga si Jesus amo ang Cristo, ria nga tawo bata kang Dios. Natural gid lamang nga kon ikaw nahigugma sa ginikanan nahigugma man ikaw sa bata na ka dya. ² Gani man-an natun nga ginahigugma natun ang kabataan kang Dios, kon ginahigugma ta tana kag ginatuman natun ang anang mga sugo. ³ Tungud hay kon ginahigugma natun ang Dios tumanun gid natun ang anang mga sugo. Kag mag-an lang sa atun buut ang magtuman kang anang mga sugo, ⁴ tungud nga ginadaug run kang mga kabataan kang Dios ang tanan nga pagsulay sa kalibutan. Madaug natun ang tanan nga dya paagi lang gid sa atun nga pagtoo. ⁵ Gani ang mga tawo gid lamang nga nagatoo nga si Jesus Anak kang Dios ang sarang makadaug sa mga panulay sa kalibutan.

Ang Pamatuod nahanungud kay Jesu-Cristo

⁶ Si Jesu-Cristo amo ang nag-abot sa kalibutan. Ginbawtisoan tana sa tubig kag nag-ilig man ang anang dugo kang tana napatay. Wara lang tana ginbawtisoan sa tubig, nag-ilig man ang anang dugo kang tana napatay. Kag ang Balaan nga Ispirito mismo ang nagapamatuod ka dya, hay ang Ispirito nga dya wara nagabutig. ⁷ Gani may tatlo ka butang nga nagapamatuod nahanungud kay Cristo: ⁸ ang Balaan nga Ispirito, ang tubig, kag ang dugo. Ang tatlo nga dya nagaugyon gid sa andang pagpamatuod. ⁹ Nagapati gani kita sa pagpamatuod kang atun isigka-tawo. Labi pa gid nga mapatihan natun ang pagpamatuod kang Dios hay tana mismo ang nagapamatuod nahanungud sa anang Anak. ¹⁰ Ang nagatoo sa Anak kang Dios may kasigurohan sa anang tagipusoon nahanungud sa pamatuod nga dya. Pero ang wara tana nagatoo sa Dios ginahimo na nga butigun ang Dios, hay wara na ginapatihan ang ginapamatuod kang Dios nahanungud sa anang Anak. ¹¹ Kag amo dya ang atun kasigurohan nga matuod ang ginasugid kang Dios kanatun: gintugroan na kita kang kabuhi nga wara ti katapusan, kag dya nga kabuhi naangkun natun paagi sa atun nga kaangtanan sa anang Anak. ¹² Gani ang bisan sin-o nga may kaangtanan sa Anak may kabuhi nga wara ti katapusan. Pero ang wara ti kaangtanan sa anang Anak wara man makaangkun kang kabuhi nga wara ti katapusan.

Ang Kabuhi nga Wara ti Katapusan

¹³ Kamo nga mga nagtoroo sa Anak kang Dios, ginatulat ko kaninyo ang mga butang nga dya agud to nga

maman-an ninyo nga may kabuhi run kamo nga wara ti katapusan. ¹⁴ Gani wara run kita ti pagpangalag-ag sa pagparapit sa Dios tungud hay naman-an natun nga pamatian na kita bisan ano ang atun pangayoon nga suno sa anang kabubut-un. ¹⁵ Kag naman-an natun nga ginabaton ta ang atun ginapangayo kana tungud hay naman-an ta nga nagapamati gid tana kanatun bisan ano ang atun pangayoon.

¹⁶ Kar-on, kon may nakita kamo nga inyo isigka-tumuluo nga nakahimo kang sala nga indi makapabulag kana sa Dios, pangamuyoan ninyo tana, kag pagatugroan tana kang Dios kang bag-o nga pagkabuhi. Dya napatuhuy sa tawo nga nagahimo kang sala nga indi makapabulag sa Dios. Hay may sala nga makapabulag kang tawo sa Dios. Wara ako nagakuon nga pangamuyoan ninyo ang tawo nga nakahimo kang amo ria nga klase ka sala. ¹⁷ Tanan nga sayup nga hinimoan, sala. Ugaring may mga sala nga indi mangin kabang-danan nga makapabulag kang tawo sa Dios.

¹⁸ Naman-an natun nga ang bata kang Dios wara run nagapadayon sa pagpakasala, hay ginaamligan gid tana kang Anak kang Dios, gani bisan ang Malaot indi gid makahalit kana.

¹⁹ Naman-an man natun nga kita mga kabataan run kang Dios, kag ang mga tawo nga wara makakilala sa Dios rugyan sa idalum kang gahum kang Malaot.

²⁰ Kag naman-an pa gid natun nga ang Anak kang Dios nag-abot sa kalibutan, kag nagbulig kanatun nga makahangup agud makilala natun ang matuod-tuod nga Dios. Kag kita may suud nga kaangtan sa matuod nga Dios tungud kang atun suud nga kaangtan sa anang Anak nga amo si Jesu-Cristo. Tana amo ang matuod nga Dios kag tana ang kabuhi nga wara ti katapusan.

²¹ Kamo nga mga ginakabig ko nga mga kabataan, likawi gid ninyo ang pagsimba sa mga dios-dios.

2 Juan

¹ Ako nga mal-am nagasulat kanimo, ginahigugma ko nga bayi nga pinili kang Dios, kag amo man sa imong mga kabataan. Ginahigugma ko gid kamo kang tuduk sa akun tagipusoon, kag indi lang ako ang nagahigugma kaninyo kundi ang tanan man nga nakamaan kang kamatuoran. ² Ginahigugma ko gid kamo tungud nga naman-an run natun ang kamatuoran kag dya magapabilin kanatun hasta sa wara ti katapusan.

³ Kabay nga bugayan kita kag kaluy-an kang Dios nga Amay kag ni Jesu-Cristo nga anang Anak, kag kabay nga maangkun man natun ang kalinung nga halin kananda tungud nga kita nagakabuhi suno sa kamatuoran nga atun ginatooan kag tungud man kang atun paghigugmaanay.

Ang Kamatuoran kag ang Gugma

⁴ Bahul gid ang akun kalipay kang pagkamaan ko nga ang iba sa imong mga kabataan nagakabuhi suno sa kamatuoran. Amo gid ria ang ginsugo kang Dios nga Amay nga atun dapat himoon. ⁵ Kag kadya, hinigugma ko nga bayi, may ipangabay ako kanimo. Ang sugo nga akun ginasulat kanimo nga dya bukun ti bag-o, kundi nga amo man dya gihapon nga atun nabatian kauna pa. Ginapangabay ko nga kita tanan maghigugmaanay. ⁶ Kag ang buut hambalun kang paghigugma amo nga kita nagatuman sa sugo kang Dios. Ang sugo nga dya nga inyo run man nabatian

kang nagtoo kamo kay Cristo, amo nga kamo dapat maghigugmaanay.

⁷ Ginakuon ko ria kaninyo tungud hay duro run ang manugpatalang bisan diin sa kalibutan. Sanda ka dya wara nagatoo nga si Jesu-Cristo nagpakatawo. Dya nga klase ka mga tawo manugpatalang kag mga sakup kang anti-Cristo. ⁸ Gani nga mag-andam gid kamo nga indi nanda kamo mapatalang agud mangin mapuslanun ang inyo ginpangabudlayan, kag inyo man maagum ang bug-os nga balus. ⁹ Ang wara run nagasunod sa ginapanudlo ni Cristo, kundi nagatudlo kang sobra pa ka dya, dya tana wara ti kaangtanan sa Dios. Pero ang nagapadayon sa pagsunod sa ginapanudlo ni Cristo may kaangtanan tana sa Amay kag sa Anak. ¹⁰ Gani kon may mag-agto kaninyo nga nagatudlo kang lain sangsa pagpanudlo nga dya, indi ninyo tana pagbatona sa inyo balay ukon pag-abi-abiha. ¹¹ Tungud hay ang bisan sin-o nga magaabi-abi sa dya nga mga tawo nagapakigbahin sa anang malain nga ginahimo.

¹² Duro pa raad ang akun isugid kaninyo, ugaring indi ko run dya pagsulatun, hay nagasarig ako nga makabisita kaninyo dyan kag makaistoryahanay kita agud to nga mangin tuman gid ang atun kalipay.

¹³ Kag kar-on, ang mga kabataan kang imong bugto nga bayi rugya nga pinili man kang Dios nagapangamusta kanimo dyan.

3 Juan

¹ Ako nga mal-am, nagapangamusta kanimo, Gayo nga akun suud nga amigo kag ginahigugma kang tuduk sa akun tagipusoon.

² Gayo nga amigo ko, ginapangamuyo ko nga kabay mayad gid ang imong lawas kag ang imong kahimtangang rugyan, kag kabay nga mangin pareho man dya kang imong pag-ugwad sa ispiritohanun nga pagkabuhi. ³ Nalipay gid ako ka mayad kang pag-abot rugya kang pira natun ka mga isigka-tumuluo kag nagsugid nga nagakabuhi ikaw kang igsakto nga suno sa luyag kang Dios. Kag matuod gid man nga amo gid dya ang imo ginahimo. ⁴ Wara run gid ti may makatao pa kanakun kang sobra nga kalipay sangsa mabatian ko nga ang mga ginakabig ko nga mga kabataan nagakabuhi kang igsakto nga suno sa luyag kang Dios.

Gindayaw si Gayo

⁵ Hinigugma ko nga amigo, ang imo nga pagbulig sa atun mga isigka-tumuluo bisan pa nga indi mo sanda makilala, nagapakita nga matutum gid ikaw nga sumuronod ni Cristo. ⁶ Nagsugid sanda sa mga tumuluo rugya nahanungud sa imong paghigugma nga ginpakita kananda. Kon mahimo, buligan mo pa gid sanda sa pagpadayon kang andang paranawun sa pamaagi nga mahamuut gid ang Dios. ⁷ Tungud hay dya sanda nagapanaw tungud lang gid kay Cristo, kag wara gid sanda nagabaton kang bulig nga halin sa indi tumuluo. ⁸ Gani kita nga mga tumuluo ang dapat gid nga magbulig sa mga tawo nga pareho kananda agud nga makapakigbahin man kita kananda sa pagpalapnag kang kamatuoran nahanungud kay Cristo.

⁹ Ginsulatan ko kato anay ang mga tumuluo rugyan, pero si Diotrefes nga gusto-gusto gid magpanguna dyan kaninyo indi magsapak kang akun ginapanudlo.

¹⁰ Sa pag-abot ko rugyan ibuyagyag ko gid sa mga tumuluo dyan ang tanan na nga hinimoan, tungud nga sobra kasayud ang ana mga ginapanghambal nahanungud kanamun. Bukun lang ti amo ria, indi na man pagbatonon ang atun mga isigka-tumuluo kay Cristo nga makahapit rugyan. Kag ginapunggan na man ang gusto magbaton kag ginapahalina na sanda ka dya sa iglesia.

¹¹ Pinalangga ko nga amigo, indi pagsunda ang malain nga buhat, kundi sunda tana kon ano ang mayad. Ang nagahimo kang mayad nagapakita nga tana sakup kang Dios, pero ang nagahimo kang malain nagapatimaan nga wara tana makakilala sa Dios.

¹² Sulnga bala tana si Demetrio. Ang tanan nagasugid nga mayad tana nga tawo, kag makita gid man nga nagakabuhi tana kang suno sa naluyagan kang Dios. Kami man mismo nagapamatuod nga mayad tana nga tawo, kag naman-an mo man nga matuod gid ang amun ginasugid.

¹³ Duro pa raad ang akun isugid kanimo, pero indi ko run lang dya pagsulatun. ¹⁴ Nagasarig gid ako nga makit-anay kita sa indi magbuhay kag makaistoryahanay kita nga darwa.

¹⁵ Kabay pa nga maaguman nimo ang kalinung.

Ang imo mga amigo rugya nagapangamusta kanimo. Ikamusta mo gid ako sa kada isara natun nga amigo dyan.

Judas

Pagpang-abi-abi

1 Ako si Judas nga surugoon ni Jesu-Cristo, kag bugto ni Santiago, nagasulat kaninyo nga mga ginpili kag ginahigugma kang Dios nga Amay kag ginatipigan ni Jesu-Cristo. ² Kabay nga magdugang pa gid ang inyo ginaagum nga kaluoy, kalinung kag paghigugma kang Dios.

Pagpaandam nahanungud sa mga Tawo nga Nagakontra sa Dios

³ Mga pinalangga ko, gusto ko gid raad nga isulatan kamo nahanungud sa kaluwasan nga atun tanan naaguman, ugaring napinsaran ko nga kinahanglan gid nga sulatan kamo nga nagapangabay nga ipakigbato ninyo ang gintudlo kaninyo nahanungud sa pagtoo nga gintugyan kang Dios sa anang mga katawhan kang kistra gid lang. ⁴ Nagasulat ako kaninyo hay may mga tawo nga nakadapun kaninyo nga wara madi-parahi. Dya sanda mga tawo nga nagakontra sa Dios kag ginatiko nanda ang pagpanudlo nahanungud sa bugay kang Dios para makahimo sanda kang mga mahigku nga buhat. Wara man nanda ginakilala si Jesu-Cristo nga tana amo gid lang ang atun Agalun kag Ginoo. Kauna pa nga daan nasulat run nga pagasilotan ang mga tawo nga dya.

⁵ Kar-on, bisan pa nga naman-an run ninyo dya tanan, gusto ko pa gid nga ipadumdum kaninyo nga kauna ginhilway kang Ginoo ang anang mga katawhan kag ginpagwa sa Ehipto, pero kang urihi ginpamatay na ang mga wara magtoroo kana. ⁶ Kag ang mga anghel nga wara magpabilin sa andang katungdanan, kundi nga ginbayaan nanda ang andang kaugalingun nga lugar nga ginaistaran, sanda ka dya nakadenahan sa wara ti katapusan kag ginbutang rugto sa lugar nga tama gid kadulum hasta sa adlaw nga pagahukman sanda kang Dios. ⁷ Pareho man ria sa mga tawo sa Sodoma kag Gomora kag sa mga kabanwahanan sa palibot nanda ka dya, nga nakasala man pareho kang mga anghel nga to. Ang mga tawo nga to nagpakighilawas kag nagkaibug sa pareho nanda nga laki ukon sa pareho nanda nga bayi. Naaguman nanda ang silot sa kalayo nga wara nagakapatay bilang paandam sa tanan.

⁸ Amo man dya sa mga tawo nga akun ginatumud nga nakadapun kaninyo. Sanda ka dya may mga damgo nga nagatulod kananda sa paghimo kang mga bagay nga makadagta sa andang lawas. Indi sanda magpasakup sa mga may awtoridad, kag ginapakalain nanda ang mga anghel sa kalangitan. ⁹ Pero bisan pa gani si Miguel nga pangulo kang mga anghel, kang nagasuay sanda kang yawa parte sa lawas ni Moises, wara gid tana mangahas maghambal kang pagpakamalain sa yawa, kundi nga nagkuon lang tana, "Ang Ginoo bahala magsaway kanimo." ¹⁰ Pero ang mga tawo tana nga dya nga nagakontra sa Dios ginapakamalain nanda ang mga butang nga wara nanda maintiendihi. Kag ang mga butang nga anda naman-an paagi sa andang duna nga paghangup, nga pareho kang mga sapat nga wara ti pinsar, amo dya ang mga butang nga nagalaglag kananda.

¹¹ Makaluluoy lang sanda! Tungud hay nagsunod sanda sa pamatasan ni Cain. Kag pareho man sanda kay Balaam nga himoon na ang tanan bisan malain tungud sa anang paghanggab sa kwarta. Nagrebelde man sanda sa Dios pareho sa ginhimo ni Core kauna, gani nga pagasilotan man sanda pareho kana.

¹² Dya sanda nagadara kang kahuruy-anan sa inyo nga pagtiriripon sa pagkaun bilang magburugto, hay nagapinagusto lang sanda ka kaun nga wara mamayha. Wara sanda ti iba nga ginapinsar kundi ang anda lang kaugalingun. Daw pareho sanda kang gal-um nga wara ti ginadara nga uran, nga ginapalid kang hangin. Daw pareho man sanda kang mga kahoy nga wara ti bunga sa tion kang tagburunga. Nalukat dya kag patay run gid. ¹³ Daw pareho man sanda kang mapagrus nga balud sa dagat, nga kon paano makita ang bukal na kadya, makita man ang andang mga buhat nga makahuruya. Kag dya sanda daw pareho man kang mga bituon nga naglisa sa andang aragyan; ang gintigana kang Dios nga andang pagaagtonan amo ang lugar nga tuman gid kadulum kag rugto sanda hasta san-o.

¹⁴ Si Enoc nga ikapito nga henerasyon halin kay Adan nagtagna run kauna pa nga daan nahanungud sa mga tawo nga dya. Nagkuon tana, "Sulnga bala ninyo! Mag-aabot ang Ginoo imaw kang anang linibo nga mga anghel, ¹⁵ agud hukman ang tanan nga tawo, kag sentensyahan ang tanan nga nagakontra sa Dios tungud

kang andang mga malaot nga hinimoan sa paagi nga kontra kana, kag tungud man kang tanan nga malain nga ginpanghambal kang mga makasasala nga dya kontra sa Dios.”¹⁶ Dya sanda mga parakumod kag indi makuntento sa andang kahimtangan. Ginasunod nanda ang andang malaoton nga handum. Ginapahambog nanda ang andang mga kaugalingun kag ginapalapad nanda ang talinga kang iba agud mabuul nanda ang andang luyag.

¹⁷ Pero kamo tana, mga hinigugma, panumduma ninyo ang mga ginpanagna anay kang mga apostoles kang atun Ginoong Jesu-Cristo. ¹⁸ Nagkuon sanda kaninyo, “Sa urihi nga mga inadlaw may magaturuhaw nga mga tawo nga magayaguta kaninyo nga ang anda lang ginasunod amo ang andang mga handum nga kontra sa Dios.” ¹⁹ Sanda ka dya ang nagatuga kang pagbinahin-bahin sa inyo katiringban. Ginagamhan sanda kang andang duna nga baratyagun hay wara sanda ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito. ²⁰ Pero kamo tana, mga hinigugma, parig-una pa gid ninyo ang inyo pagtoo nga nasandig sa pagturon-an nga gintugro kang Dios, magpangamuyo kamo nga ginagiyahan kang Balaan nga Ispirito. ²¹ Indi ninyo gid paglipatan nga ginahigugma kamo kang Dios, sam-

tang ginahulat ninyo nga mag-abot ang atun Ginoo nga si Jesu-Cristo sa pagtugro kaninyo kang kabuhi nga wara ti katapusan tungud kang anang kaluoy.

²² Kaluy-i ninyo kag buligan ang tawo nga nagapangduha-duha sa andang ginapatihan. ²³ Luwasa ninyo ang mga tawo nga nagapaagto sa kalayo nga daw ginasabnit ninyo sanda sa amo nga kalaglagan. Ang iba kaluoyi man ninyo, pero amlig gid nga indi kamo madara sa andang mga pagpakasala. Kangil-adi ninyo bisan pa ang andang mga bayo nga pareho lang nga nahigkuan kang andang malaot nga kairigbun.

Pagpangamuyo

²⁴ Ang Dios sarang magtipig kaninyo agud nga indi kamo makasala kag mapaatubang na kamo sa anang mahimayaun nga prisensya nga wara kamo ti kasawayan kag may tuman nga kalipay. ²⁵ Darayawun gid tana nga amo gid lang ang Dios nga atun Manluluwas, paagi kay Jesu-Cristo nga atun Ginoo. Tana ang pinakamataas, kag pinakagamhanan, kag may awtoridad sa tanan, halin pa kang una, hasta kadya kag hasta sa wara ti katapusan. Amen.

Pagpahayag

¹ Amo dya ang ginpahayag ni Jesu-Cristo nga gin-tugro kana kang Dios nga ipahayag na sa anang mga surugoon kon ano ang magakaratabo sa indi run lang magbuhay. Ginpamaan na dya sa anang surugoon nga si Juan paagi sa pagpadara kang anang anghel. ² Si Juan nga dya nagsugid kang tanan nga ana nakita—nga amo ang nahanungud sa pulong kang Dios kag ang mga ginpahayag ni Jesu-Cristo. ³ Bulahan ang nagabasa kang libro nga dya, kag bulahan man ang mga nagaparamati sa mga tagna na ka dya kag nagatuman sa mga nasulat rugya ka dya, tungud hay indi run lang gid buhay kag matuman ang tanan nga dya.

Pagpangamusta sa Pito ka Iglesia

⁴ Ako si Juan nagasulat kaninyo dyan sa pito ka mga iglesia sa probinsya kang Asya:

Kabay nga ang bugay kag ang kalinung maaguman ninyo halin sa Dios—ang Dios nga kon ano tana kadya, amo man tana kauna, kag amo man tana angud sa paraaboton—kag halin sa pito ka mga Ispirito nga rugyan sa atubang kang anang trono, ⁵ kag halin pa gid kay Jesu-Cristo, ang masarigan nga manugpamatuod. Tana ang una nga nabanhaw halin sa mga minatay, kag tana ang may gahum sa tanan nga mga hari sa kalibutan.

Ginahigugma na kita, kag paagi sa anang dugo, ginhilway na kita sa atun nga mga kasal-anan ⁶ kag ginhi-mo na kita nga sangka pinili nga katawhan nga anang ginaharian para mag-alagad bilang pari sa anang Dios kag Amay. Si Jesu-Cristo ang darayawun kag makagagahum sa wara ti katapusan. Amen.

⁷ Tandaan ninyo: magaabot tana nga ginadara kang mga panganod, kag makita tana kang tanan nga mga tawo, pati run ang mga nagbuno kana. Kag tungud kana ang tanan nga mga tawo sa kalibutan magaparanangisun. Amo gid ria ang matabo! Amen.

⁸ “Ako amo ang Alpa kag ang Omega,” kuon kang Gi-noong Dios nga makagagahum sa tanan. Kon ano tana tulad kadya, amo man tana kauna, kag amo man angud tana sa paraaboton.

Nagpakita si Cristo kay Juan

⁹ Ako si Juan nga inyo bugto, nga tungud sa atun pagtoo kay Jesus, pareho man ninyo nga nagaantos,

kag ginagamhan kang Dios, kag nagabatas kang mga kabudlayan. Gindara ako bilang priso sa isla kang Patmos tungud kang akun pagpangwali kang pulong kang Dios kag kang pagpamatuod ni Jesus. ¹⁰ Adlaw kato kang Ginoo, kag gin-gamhan ako kang Ispirito kang Dios. Dayon may nabatian ako sa akun likod nayon nga mabaskug nga limug nga daw huni kang trum-peta ¹¹ nga nagakuon, “Isulat kon ano ang imo makita kag ipadara sa pito ka mga Iglesia: sa Efeso, Smirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia kag sa Laodicea.”

¹² Dayon, nagliso ako agud lantawun kon sin-o ang nagapakighambal kanakun, kag nakita ko ang pito ka bulawan nga turungtongan kang lampara. ¹³ Sa tunga kang mga turungtongan kang lampara nga dya, may dyan nga daw pareho kang Tawo. Nagabayo dya kang kunup nga nagalambot hasta sa anang kahig, kag sa anang dughan may wagkus nga bulawan. ¹⁴ Ang anang buhok tama gid ka puti kag ang anang mata nagasadlab nga daw kalayo. ¹⁵ Ang anang mga kahig nagaidlak nga pareho kang saway nga gintunaw sa kalayo kag ginpahining. Ang anang limug daw pareho kang daganas kang busay. ¹⁶ May ginakaptan tana nga pito ka bituon sa anang tuo nga alima, kag sa anang ba-ba may nagagwa nga matarum nga espada nga darwa ang surab. Ang anang pungyahun tama gid ka makasirilaw pareho kang adlaw kon udto-adlaw.

¹⁷ Pagkakita ko kana, natumba ako sa anang kahig nayon nga daw patay. Dayon gintungtong na ang anang tuo nga alima kanakun kag nagkuon, “Indi ikaw magkahadluk! Ako ang umpisa kag ang katapusan, ¹⁸ kag ang nagakabuhi. Napatay ako, pero lantawa, buhi ako hasta sa wara ti katapusan. Ako ang may gahum sa kamatayun kag sa lugar kang mga patay. ¹⁹ Gani, isulat mo ang mga butang nga imo makita, ang mga butang nga nagakaratabo sa tulad kag ang magakaratabo pa sa paraaboton. ²⁰ Dyaay ang likum nga kahulogan kang pito ka bituon nga imo makita nga akun ginakaptan sa akun tuo nga alima, kag ang pito ka bulawan nga turungtongan kang lampara: ang pito ka bituon amo ang mga anghel kang pito ka Iglesia, kag ang pito ka bulawan nga turungtongan kang lampara amo ang pito ka Iglesia.”

† sa Griego: Hades

Ang Sulat para sa Iglesia sa Efeso

2 “Isulat mo dya para sa anghel kang Iglesia sa Efeso:

“Amo dya ang mensahe kang nagakaput kang pito ka bituon sa anang tuo nga alima kag nagapanaw sa tunga kang pito ka bulawan nga turungtongan kang lampara. ² Naman-an ko ang imo mga ginhimo, ang imo mga pagpangabudlay kag ang imo mga pagbatas. Naman-an ko man nga ginakaugtan mo ang mga malain nga tawo. Gin-usisa nimo ang mga nagapakuno-kuno nga mga apostoles, kag nasapwan nimo nga mga butigun sanda. ³ Naman-an ko man nga maukud ikaw, nagbatas kang mga pag-antos tungud kanakun, kag wara gid magluya ang imong pagtoo kanakun. ⁴ Pero amo dyaay ang akun masaway kanim: wara mo run ako kadya ginahigugma pareho kang una. ⁵ Panumduma ang imo kahimtangan kauna. Hinulsuli ang imong mga kasal-anan kag himoa liwan ang imo ginhimo kang una. Kon indi mo paghimoon dya, magaagto ako kanim kag ibul-un ang imong turungtongan kang lampara sa anang lugar. ⁶ Pero amo dyaay ang akun nahamut-an kanim: ginakaugtan nimo ang mga ginahimo kang mga Nicolaita, nga ginakaugtan ko man.

⁷ “Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang ginakuon kang Ispirito sa mga Iglesia.

“Ang mga madinarag-un itugroan ko kang kina-matarung nga magkaun kang bunga kang kahoy nga nagatugro kang kabuhi, nga rugto sa paraiso kang Dios.

Ang Sulat para sa Iglesia sa Smirna

⁸ “Isulat mo dya para sa anghel kang Iglesia sa Smirna:

“Amo dya ang anang mensahe, tana nga amo ang Umpisa kag ang Katapusan, kag napatay pero nabuhi liwan. ⁹ Naman-an ko nga nagaantos ikaw kang mga kabudlayan. Naman-an ko man nga pobre ikaw—pero ang matuod manggaranun ikaw. Naman-an ko pa gid ang mga malain nga ginapanghambal kanim kang mga tawo nga nagapakuno-kuno nga mga Judio, pero ang matuod mga sinakpan sanda ni Satanas. ¹⁰ Indi ikaw magkahadluk sa mga butang nga madali mo run lang nga pagaantason. Ang iba kaninyo ipapriso ni Satanas, agud tirawan kamo, kag magaantos kamo sa sulud kang napulo ka adlaw. Magpabilin ikaw nga matutum bisan mag-atubang pa ikaw kang kamatayun, kag tugroan ko ikaw kang kabuhi bilang padya.

¹¹ “Kamo nga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang ginakuon kang Ispirito sa mga Iglesia.

“Ang mga madinarag-un indi makaagum kang ikarwa nga kamatayun.

Ang Sulat para sa Iglesia sa Pergamo

¹² “Isulat mo dya para sa anghel kang Iglesia sa Pergamo:

“Amo dya ang mensahe kang may matarum nga espada nga darwa ang anang surab: ¹³ Naman-an ko nga nagaistar ikaw sa lugar nga sa diin ang nagagahum amo si Satanas. Pero wara nimo ginbayaan ang imong pagtoo kanakun, bisan pa katong si Antipas nga akun masarigan nga manugpamatuod ginpatay rugyan sa inyo lugar nga ginaistaran ni Satanas. ¹⁴ Pero may pira ka mga butang nga akun masaway kanim: may iba rugyan kaninyo nga nagasunod sa mga pagpanudlo ni Balaam. Tana ka dya ang nagtudlo kay Balak kon ano ang anang himoon agud ang mga Israelinhun makasala paagi sa pagkaun kang mga karan-un nga ginhalad sa mga dios-dios kag paagi sa pagpakighilawas. ¹⁵ Kag may rugyan man kaninyo nga nagasunod sa mga ginapanudlo kang mga Nicolaita. ¹⁶ Gani maghinulsul kamo sa inyo mga kasal-anan. Tungud hay kon indi gani, magaagto ako rugyan kanim sa labing madali kag awayun sanda paagi sa espada nga nagagwa sa akun ba-ba.

¹⁷ “Kamo nga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang ginakuon kang Ispirito sa mga Iglesia.

“Ang mga madinarag-un pagatugroan ko kang pagkaun nga mana nga natago, kag pagatugroan ko man kang puti nga bato nga may nasulat nga bag-o nga ngaran nga wara ti may nakamaan magluwas lang sa magabaton ka dya.

Ang Sulat para sa Iglesia sa Tiatira

¹⁸ “Isulat mo dya para sa anghel kang Iglesia sa Tiatira:

“Amo dya ang mensahe kang Anak kang Dios, nga ang anang mata nagasadlab nga daw kalayo, kag ang anang mga kahig nagaidlak nga pareho kang saway nga gintunaw sa kalayo kag ginpahining. ¹⁹ Naman-an ko ang imo mga ginahimo. Naman-an ko ang imo paghigugma kanakun, ang imo pagtoo, ang imo pagalagad kag ang imo pagbatas kang mga kabudlayan. Naman-an ko man nga mas duro pa gid ang imo ginahimo tulad sang sa kauna. ²⁰ Pero amo dyaay ang akun masaway kanim: ginapabay-an lang nimo si Jesebel-ang bayi nga nagapakuno-kuno nga propeta. Paagi sa anang mga ginapanudlo ginahaylo na ang akun mga alagad nga magpakighilawas kag magkaun kang mga pagkaun nga ginhalad sa mga dios-dios.

²¹ Gintugroan ko tana kang tion nga maghinulsul sa anang mga kasal-anan, ugaring indi tana maghinulsul sa anang mga mahigku nga ginabuhat. ²² Gani, ipa-

masakitun ko tana nga indi tana makabangon sa anang baratangan, kag ang mga tawo nga nagapakighilawas kana silotan ko gid ka mayad, kon indi sanda maghinulsul sa andang ginahimo imaw kana. ²³ Pamatyun ko man ang anang mga sumurunod, agud to maman-an kang tanan nga mga kaiglesiahanan nga naman-an ko kon ano ang sulud kang tagipusoon kag panghuna-huna kang mga tawo. Balusan ko ang kada isara kaninyo suno sa inyo mga hini-moan.

²⁴ “Pero ang iba kaninyo rugyan sa Tiatira nga wara nagsunod sa mga pagpanudlo ni Jesebel, kag wara nakamaan kang andang ginahambal nga ‘madalum nga mga pagpanudlo ni Satanas,’ indi ko run pagdugangan ang mga pagsurondan nga akun ginapatum kaninyo. ²⁵ Basta magpadayon lang kamo nga marig-un ang inyong pagtoo kanakun hasta sa akun pag-abot. ²⁶ Ang mga madinarag-un kag nagatuman kang akun kabubut-un hasta sa katapusan, tugroan ko kang awtoridad sa paggahum sa mga nasyon, pareho kang awtoridad nga gintugro kanakun kang akun Amay. ²⁷ Magadumara tana kananda nga wara ti kaluoy, kag ang mga katawhan mangin pareho lang kang kuron nga anang pagabung-on. ²⁸ Itugro ko man kana ang bituon nga kabugwasun.

²⁹ “Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang ginakuon kang Ispirito sa mga Iglesia!

Ang Sulat para sa Iglesia sa Sardis

3 “Isulat mo dya para sa anghel kang Iglesia sa Sardis:

“Amo dya ang anang mensahe, tana nga rugyan kana ang pito ka Ispirito kang Dios kag nagakaput kang pito ka bituon: naman-an ko ang imo mga ginahimo. Ginakilala ikaw nga marig-un ang imo pagtoo kanakun, pero ang matuod wara run ikaw nagatuo kanakun. ² Gani magbugtaw ikaw, kag parig-una ang nabilin nimo nga pagtoo samtang wara pa dya madura, tungud hay nakita ko nga ang imo mga hinimoan bukun pa ti himpit sa panuruk kang akun Dios. ³ Gani panumduma ang mga pagturon-an nga gintudlo kanimog kag imo nabatian. Tumana ria kag maghinulsul ikaw sa imo mga kasal-anan. Tungud hay kon indi ikaw magbugtaw, maagto ako rugyan nga daw pareho kang takawan nga indi nimo maman-an kon ano oras ako magabot. ⁴ Pero may pira rugyan kaninyo sa Sardis nga wara gid madagtai ang andang bayo. Magaimaw sanda kanakun nga nagabarayo kang puti tungud hay takus sanda. ⁵ Ang mga madinarag-un pabayoan man kang puti pareho ka dya, kag indi ko pagparaun ang andang mga ngaran sa libro kang kabuhi. Pagakilalahun ko sanda sa atubang kang akun Amay kag sa anang mga anghel.

⁶ “Kamo nga nagaparamati, intiendiha ninyo kamayad ang ginakuon kang Ispirito sa mga Iglesia.

Ang Sulat para sa Iglesia sa Filadelfia

⁷ “Isulat mo dya para sa anghel kang Iglesia sa Filadelfia:

“Amo dya ang anang mensahe, tana nga amo ang balaan kag masarigan gid. Tana ang nagakaput kang yabi ni David; kon ano man ang anang pagabuksan wara ti bisan sin-o nga makasarado, kag kon ano man ang anang pagasaradohon wara ti bisan sin-o nga makabukas. ⁸ Naman-an ko ang imo mga ginahimo. Naman-an ko nga maluya ikaw, pero sa gihapon ginatum nimo ang akun ginapanudlo kag wara nimo gintalikdan ang imong pagtoo kanakun. Gani, ginbukusan ko ang sangka pwertahan para kanimog kag wara gid ti bisan sin-o nga makasarado ka dya. ⁹ Tandai dya: ang mga tawo tana nga sinakpan ni Satanas nga mga butigun kag nagapakuno-kuno nga mga Judio, paludhon ko sanda sa imo atubang, kag maman-an nanda nga ginahigugma ko ikaw. ¹⁰ Tungud nga gintuman nimo ang akun mga sugo nga magmabinatasun ikaw, tipigan ko ikaw sa tion kang pagtiraw nga magabot sa tanan nga mga tawo sa kalibutan. ¹¹ Dali run lang ako mag-abot. Magpadayon ikaw nga marig-un ang imong pagtoo kanakun, agud to nga wara ti may makaagaw kang korona nga ginatigana para kanimog. ¹² Ang madinarag-un himoon ko nga harigi sa templo kang akun Dios, kag indi run gid tana maghalin rugto. Isulat ko kana ang ngaran kang akun Dios kag ang ngaran kang syudad kang akun Dios, nga amo ang bag-o nga Jerusalem nga magapanaog halin sa akun Dios rugto sa langit. Isulat ko man kana ang akun bag-o nga ngaran.

¹³ “Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo kamayad ang ginakuon kang Ispirito sa mga Iglesia.

Ang Sulat para sa Iglesia sa Laodecia

¹⁴ “Isulat mo dya para sa anghel kang Iglesia sa Laodecia:

“Amo dya ang anang mensahe, tana nga ginatawag nga Amen, ang masarigan kag matuod nga manugpa-matuod, kag ginhalinan kang tanan nga gintuga kang Dios. ¹⁵ Naman-an ko ang imo mga ginhimo. Kon sa tubig pa, bukun ikaw ti mabugnaw kag bukun man ti mainit. Daad mabugnaw ikaw ukon mainit man lang. ¹⁶ Pero tungud gani nga maalabaab ikaw, kag bukun ti mabugnaw ukon mainit, iluad ko ikaw. ¹⁷ Nagakuon ikaw nga manggaranun ikaw, bugana sa tanan nga butang, kag wara run gid ti nakulang kanimog. Pero wara ikaw nakamaan nga makaluluoy gid ikaw, pobre, bulag kag wara ti bayo. ¹⁸ Gani nga ginalaygayan ko ikaw nga magbakal kanakun kang puro nga bulawan

nga ginpaagi sa kalayo, agud to nga mangin matuod ikaw nga manggaranun. Magbakal man ikaw kanakun kang puti nga bayo agud nga matabonan ang imong kahuruy-anan tungud kang imong pagkahublas, kag magbakal pa gid ikaw kanakun kang bulong para sa imo mata agud to nga makakita ikaw. ¹⁹ Ang tanan nga akun ginahigugma ginasaway ko kag ginadisiplina. Gani magmaukud ikaw sa pagsunod kanakun kag maghinulsul sa imong mga kasal-anan. ²⁰ Dya ako kar-on nga nagatindug sa pwertahan kag naganawag. Kon sin-o man ang makabati kanakun kag pasudlun na ako sa anang balay, magasulud ako, kag magaimaw kami sa pagkaun. ²¹ Ang mga madinarag-un tugroan ko kang kinamatarung sa pagpungko sa tupad kang akun trono, pareho man kanakun nga madinarag-un kag nagapungko sa tupad kang trono kang akun Amay.

²² "Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo kamayad ang ginakuon kang Ispirito sa mga Iglesia."

Ang Pagsimba sa Langit

4 Pagkatapos karia, paglantaw ko, nakita ko sa langit ang sangka pwertahan nga bukas.

Kag ang mabaskug nga limug nga daw pareho kang trumpeta nabatian ko liwan nga nagakuon kanakun, "Saka rugya hay ipakita ko kanimo ang mga magakaratabo sa paraaboton." ² Lagi-lagi kato, gin-gamhan ako kang Ispirito, kag nakita ko rugto sa langit ang sangka trono nga may nagapungko. ³ Ang dagway kang nagapungko rugto nagaidlak pareho kang marahalun nga mga bato nga haspe kag kornalina. Kag sa palibot kang trono may balangaw nga pareho kang bato nga esmeralda. ⁴ Sa trono nga dya, may nagapalibot nga darwa ka napulo kag apat pa gid ka mga trono nga ginapungkoan kang darwa ka napulo kag apat ka mga kamal-aman nga nagabayong kang puti kag may korona nga bulawan sa andang mga ulo. ⁵ Halin sa trono nagakirab ang kilat kag mabatian ang mabaskug nga mga pagginahud kang daguub. Sa atubang kang trono, may nagadabdab nga pito ka mga sulo nga amo ang pito ka Ispirito kang Dios. ⁶ Sa atubang pa gid kang trono may daw pareho kang dagat nga salamin nga daw kristal ka tin-aw.

Sa palibot kang trono, sa kada pamusod na ka dya, may apat ka buhi nga tinuga nga naputos kang mga mata sa atubang kag sa likod. ⁷ Ang una nga buhi nga tinuga daw pareho kang leon; ang ikarwa daw pareho kang toro nga baka; ang ikatlo may itsura pareho kang tawo; kag ang ikap-at daw pareho kang agila nga nagalupad. ⁸ Ang kada isara sa apat ka mga buhi nga tinuga nga dya may anum ka pakpak kag naputos sanda ka dya kang mga mata hasta ang idalum kang an-

dang mga pakpak. Adlaw-gabii wara ti pahuway ang andang pagkanta nga nagakuon,

"Balaan, Balaan, Balaan!

ang Ginoong Dios nga makagagahum sa tanan.

Ang Dios nga kon ano tana kadya, amo man tana kauna, kag amo man tana sa paraaboton."

⁹ Kada tion nga ang apat ka mga buhi nga tinuga nagadayaw, nagapadungug, kag nagapasalamat sa nagapungko sa trono, nga buhi sa wara ti katapusan, ¹⁰ ang ginahimo tana kang darwa ka napulo kag apat ka mga kamal-aman nagaluhod sanda sa pagsimba sa nagapungko sa trono, tana nga nagakabuhi sa wara ti katapusan. Ginabutang nanda ang andang mga korona sa atubang kang trono kag nagakuon,

¹¹ "Amun Ginoo kag Dios, takus ikaw nga magbaton kang paghimaya, pagdayaw kag gahum.

Tungud hay ikaw ang nagtuga kang tanan nga mga butang,

kag suno sa imong kabubut-un gintuga mo sanda kag rugyan sanda."

Ang Kasulatan kag ang Karnero

5 Dayon, may nakita ako nga kasulatan nga nagabaroron nga ginakaptan kang nagapungko sa trono sa anang tuo nga alima. Dya may sulat sa pihak kag pihak kag may pito ka selyo. ² Kag may nakita ako nga sangka gamhanan nga anghel nga nagahambal sa matunog nga limug, "Sin-o ang takus maghukas kang mga selyo kag magbukas kang nagabaroron nga kasulatan?" ³ Pero wara gid ti bisan sin-o sa langit ukon sa lupa, ukon sa idalum kang lupa nga sarang makabukas kang kasulatan ukon makabasa kon ano ang nakasulat sa sulud na ka dya. ⁴ Naghiribiun gid ako tungud nga wara gid ti bisan isara nga takus magbukas kag magbasa kang kasulatan nga dya. ⁵ Dayon, ang isara sa mga kamal-aman rugto nagkuon kanakun, "Indi ikaw maghibi, nagdaug run ang Leon nga halin sa tribo ni Juda, kag linahi ni David. Tana ka dya ang sarang maghukas kang pito ka mga selyo kag magbukas kang nagabaroron nga kasulatan."

⁶ Dayon may nakita ako nga sangka karnero nga nagatindug sa tunga kang trono, nga napalibotan kang apat ka buhi nga tinuga kag kang mga kamal-aman. Kon turukun, ang karnero nga dya daw nakaagi patay. May pito dya ka sungay kag may pito man ka mata nga amo ang pito ka mga Ispirito kang Dios nga ginpadara sa bug-os nga kalibutan. ⁷ Nagparapit ang karnero sa trono kag ginbuul ang kasulatan sa tuo nga alima kang nagapungko rugto. ⁸ Pagkabuul na kang kasulatan, ang apat ka mga sapat kag ang darwa ka napulo kag apat ka mga kamal-aman nagluhod sa pagsimba sa karnero. Ang kada isara kananda na-

gakaput kang harpa kag yahong nga bulawan nga buta kang insenso nga amo ang mga pangamuyo kang mga katawhan kang Dios. ⁹ Nagkanta sanda kang sangka bag-o nga kanta nga nagakuon,
 “Ikaw ang takus nga magbuul kang nagabaroron nga kasulatan

kag maghukas kang anang mga selyo,
 tungud hay ginpatay ikaw,
 kag paagi sa imong dugo gintubos mo ang mga tawo para sa Dios,
 halin sa kada tribo, linggwahe, linahi kag nasyon.
¹⁰ Ginhimo mo sanda nga sangka ginharian kang mga pari sa pag-alagad sa atun Dios,
 kag magadumara sanda sa kalibutan.”

¹¹ Dayon paglantaw ko liwan, nabatian ko ang limug kang linibo kag minilyon ka mga anghel, nga nagatiripon sa palibot kang trono, sa apat ka mga sapat, kag sa mga kamal-aman. ¹² Nagakanta sanda sa tama ka baskug nga limug:

“Ang Karnero nga ginpatay takus
 magbaton kang gahum, manggad, kaaram,
 kabaskug,
 pagpadungug, paghimaya kag pagdayaw!”

¹³ Kag nabatian ko ang tanan nga mga tinuga sa langit, sa lupa, sa idalum kang lupa kag sa dagat kag ang tanan-tanan nga mga tinuga nga rugyan kananda nga nagakanta:

“Ang pagdayaw, pagpadungug, paghimaya, kag pagginahum
 sa wara ti katapusan,
 itugro sa nagapungko sa trono kag sa Karnero!”
¹⁴ Ang apat ka mga buhi nga tinuga nagkuon, “Amen!”
 Kag ang mga kamal-aman nagluhod kag nagsimba.

Ang mga Selyo

6 Kar-on, nakita ko nga ginhukas kang Karnero ang una sa pito ka mga selyo, kag nabatian ko nga naghambal ang isara sa apat ka mga buhi nga tinuga nga daw daguub ang anang limug, “Dali!” ² Pagturuk ko nakita ko ang sangka puti nga kabayo. Ang nagasakay rugya kadya may ginakaptan nga pana. Gintugroan tana kang korona kag nagpanaw tana para magpadayon sa pagpangdaug.

³ Ginhukas kang Karnero ang ikarwa nga selyo, kag nabatian ko nga naghambal ang ikarwa nga buhi nga tinuga nga nagakuon, “Dali!” ⁴ Sangka kabayo ruman ang naggwa nga tama gid ka pula ang anang kolor. Ang nagasakay rugya kadya gintugroan kang gahum nga magdara kang inaway sa kalibutan, agud to nga magpinatyanay ang mga tawo; kag gintugroan man tana kang bahul nga espada.

⁵ Kang ginhukas kang Karnero ang ikatlo nga selyo, nabatian ko nga naghambal ang ikatlo nga buhi nga

tinuga nga nagakuon, “Dali!” Kag nakita ko ang sangka itum nga kabayo kag ang nagasakay rugya ka dya may ginakaptan nga kilohan. ⁶ Kag may nabatian ako nga daw sangka limug nga naghalin sa tunga kang apat ka mga buhi nga tinuga nga nagakuon, “Ang bili kang sangka sukub nga harina nga trigo bali sangka adlaw nga suhol, kag ang bili kang tatlo ka sukub nga harina nga sebada bali sangka adlaw man nga suhol. Pero indi paghaliti ang lana kang olibo kag ang bino kang ubas!”

⁷ Ginhukas kang Karnero ang ikap-at nga selyo, kag nabatian ko ang ikap-at nga buhi nga tinuga nga nagakuon, “Dali!” ⁸ Kag nakita ko ang sangka malapsi nga kabayo. Ang nagasakay rugya ka dya ginhingaranan nga Kamatayun, kag ang Hades nagasunod kana. Gintugroan sanda kang gahum sa ikap-at nga bahin kang kalibutan agud pamatyun ang mga tawo paagi sa inaway, gutum, balatian, kag mapintas nga mga sapat sa kalibutan.

⁹ Kang huksun kang Karnero ang ikalima nga selyo, nakita ko sa idalum kang altar ang mga kalag kang mga tawo nga ginpamatay tungud sa andang pagwali kang pulong kang Dios kag sa andang pagpamatuod ka dya. ¹⁰ Nagsinggit sanda kang mabaskug, “Ginoo nga Makagagahum sa tanan, balaan kag masarigan ikaw! San-o mo pa hukman kag silotan ang mga tawo sa kalibutan nga nagpamatay kanamun?” ¹¹ Ang kada isara kananda gintugroan kang bayo nga puti, kag ginhambalan nga maghulat-hulat lang anay hasta mabug-os ang kadurohon kang andang mga isigka alagad kag mga isigka tumuluo nga pagapatyun man pareho kananda.

¹² Kar-on, nakita ko nga kang ginhukas kang karnero ang ikaanum nga selyo, naglinog kang mabaskug. Nagdulum ang adlaw pareho kang itum nga panaptun nga panglalaw, kag nagpula ang bulan nga daw pareho kang dugo. ¹³ Nagkarahulog sa lupa ang mga bituon sa langit nga daw pareho kang hilaw nga bunga kang kahoy nga higera nga nagakarahulog kon huyupun kang mabaskug nga hangin. ¹⁴ Nadura ang langit nga daw pareho kang kasulatan nga ginlulon, kag ang mga bukid kag mga isla nahalin sa andang mga lugar. ¹⁵ Dayon ang mga hari sa kalibutan, ang importante nga mga tawo, ang mga pangulo kang mga suldado, ang mga manggaranun, ang mga gamhanan, kag ang tanan nga klase kang mga tawo, uripun ukon bukun nagpanago sa mga kweba kag sa giab kang daragkul nga mga bato sa kabukidan.

¹⁶ Nagkuon sanda sa mga bukid kag mga bato, “Tipha-gi kami kag taboni agud nga indi kami makita kang nagapungko sa trono, kag agud to nga indi namun maaguman ang kasingkal kang Karnero, ¹⁷ tungud hay nag-abot run ang makakurugmat nga adlaw kang an-

dang pagsilot, kag wara gid ti may makaagwanta karia."

Ang 144,000 ka mga Tawo

7 Pagkatapos karia, may nakita ako nga apat ka anghel nga nagatindug sa apat ka pamusod kang kalibutan. Ginapunggan nanda ang apat ka hangin sa kalibutan agud nga wara ti hangin nga maghuyup sa lupa, ukon sa dagat, ukon sa bisan ano nga kahoy. ² Kag may nakita pa gid ako nga sangka anghel nga nagakayab halin sa sidlangan. May dara dya nga inog-selyo nga ana kang Dios nga buhi. Nagsinggit tana kang mabaskug sa apat ka anghel nga gintugroan kang Dios kang gahum sa paghalit kang lupa kag kang dagat. ³ Kuon na, "Indi ninyo anay paghaliti ang lupa, ukon ang dagat ukon ang mga kahoy samtang wara pa namun maselyohan ang mga dahi kang mga alagad kang atun Dios." ⁴ Kag ginsugid kanakun ang kadurohon kang mga ginselyohan — 144,000 ka bilog halin sa napulo'g darwa ka tribo kang Israel. ⁵ 12,000 halin sa tribo ni Juda, 12,000 halin sa tribo ni Ruben, 12,000 halin sa tribo ni Gad, ⁶ 12,000 halin sa tribo ni Aser, 12,000 halin sa tribo ni Neftali, 12,000 halin sa tribo ni Manases ⁷ 12,000 halin sa tribo ni Simeon, 12,000 halin sa tribo ni Levi, 12,000 halin sa tribo ni Isacar, ⁸ 12,000 halin sa tribo ni Zabulon, 12,000 halin sa tribo ni Jose, 12,000 halin sa tribo ni Benjamin.

Ang Tama ka duro nga mga Tawo

⁹ Pagkatapos karia, nakita ko ang tama gid ka duro nga mga tawo nga indi maisip ni bisan sin-o. Naghalin sanda sa kada nasyon, tribo, linahi kag linggwahe, kag nagatindug sanda sa atubang kang trono kag kang Karnero. Ang andang mga bayo puro puti kag malabug, kag nagakaput sanda kang mga dahon kang palma. ¹⁰ Nagasinggit sanda kang mabaskug, "Ang kaluwasan naghalin sa Dios nga nagapungko sa trono, kag sa Karnero!" ¹¹ Kag ang tanan nga mga anghel nagtirindug sa palibot kang trono kag kang mga kamal-aman, kag kang apat ka mga sapat. Nagluhod ang mga anghel sa atubang kang trono kag nagsimba sa Dios, ¹² nga nagakuon, "Amen! Ana kang atun Dios ang pagdayaw, paghimaya, kaaram, pagpasalamat, pagpadungug, awtoridad, kag gahum sa wara ti katapusan! Amen!"

¹³ Nagpamangkot kanakun ang isara sa mga kamal-aman, "Sanday sin-o ang mga tawo nga ria nga nagabayo kang puti, kag sa diin sanda karia naghalin?" ¹⁴ Nagsabat ako, "Sir, wara ako kamaan. Ikaw ang nakamaan!"

Nagkuon tana kanakun, "Sanda karia ang mga tawo nga nakaagi kang tuman ka budlay nga mga pagantos. Ginlabhan nanda kag ginpaputi ang andang mga

bayo sa dugo kang Karnero. ¹⁵ Amo ria gani nga rugyan sanda nagaatubang sa trono kang Dios, kag nagaalagad kana sa anang templo sa adlaw kag gabii. Kag tana nga nagapungko sa trono ang magaaamlig kananda. ¹⁶ Indi run gid sanda paggutumun ukon paguhawun, kag indi run sanda mapaso kang init kang adlaw ukon kang bisan ano nga mainit. ¹⁷ Tungud nga ang Karnero nga rugyan sa tunga kang trono amo run ang andang manugbantay. Pagatuytoy na sanda sa mga tubudan nga nagatugro kang kabuhi, kag pagapahidan kang Dios ang mga luha sa andang mga mata."

Ang Paghukas kang Ikapito nga Selyo

8 Kar-on, kang ginhukas kang Karnero ang ikapito nga selyo, naglinung ang langit sa sulud kang mga tunga sa oras. ² Nakita ko ang pito ka anghel nga nagatindug sa atubang kang Dios, kag gintugroan sanda ka dya kang pito ka trumpeta.

³ May isara pa gid ka anghel nga nagparapit kag nagtindug sa altar nayon; may ginadara tana nga bulawan nga surudlan kang insenso. Gintugroan tana kang duro nga insenso agud idapun sa mga pangamuyo kang tanan nga mga katawhan kang Dios para ihalad sa altar nga bulawan nga rugyan sa atubang kang trono. ⁴ Halin sa ginakaptan kang anghel, nagtub-ok paibabaw sa atubang kang Dios ang aso kang ginsunog nga insenso imaw kang mga pangamuyo kang mga katawhan kang Dios. ⁵ Dayon, ginbuta kang anghel kang baga nga halin sa altar ang surudlan kang insenso kag gintablug dya sa lupa. Dayon nagpangilat, may mabaskug nga mga pagginahud kang daguub, kag naglinog.

Ang Pito ka Trumpeta

⁶ Kar-on, ang pito ka mga anghel nga may pito ka trumpeta nagahanda run sa paghuyup kang andang mga trumpeta.

⁷ Ginhuyup kang una nga anghel ang anang trumpeta, kag nag-uran kang yelo kag kalayo nga may lakut nga dugo, kag nasunog ang ikatlo nga parte kang lupa, ang ikatlo nga parte kang kahoy, kag pati ang tanan nga hilamon.

⁸ Kang ginhuyup kang ikarwa nga anghel ang anang trumpeta, may nahulog sa dagat nga daw sangka bahul nga bukid nga nagadaba-daba, kag ang ikatlo nga parte kang dagat nangin dugo. ⁹ Ang ikatlo nga parte kang mga tinuga sa dagat nagkaramatay, kag ang ikatlo nga parte kang mga barko nagkaraguba.

¹⁰ Ginhuyup man kang ikatlo nga anghel ang anang trumpeta, kag may sangka bahul nga bituon nga nagadabdab nga daw sa sulo ang nahulog halin sa langit kag nagtupa sa ikatlo nga parte kang mga suba kag

mga tubudan. ¹¹ Ang ngaran kang bituon nga to Pait. Ang ikatlo nga parte kang tubig nagpait, kag duro nga mga tawo ang nagkaramatay sa pag-inum nanda ka dya tungud hay nagpait dya.

¹² Ginhuyp man kang ikap-at nga anghel ang anang trumpeta, kag may nag-igo sa ikatlo nga parte kang adlaw, sa ikatlo nga parte kang bulan, sa ikatlo nga parte kang mga bituon, gani nga nadura ang ikatlo nga parte kang andang kasanag. Nagdulung ang ikatlo nga parte kang bilog nga adlaw kag amo man ang gabii.

¹³ Pagkatapos karia, paglantaw ko may nakita ako nga sangka agila nga nagalupad sa kahawaan kag nabatian ko dya nga nagasinggit kang mabaskug, "Makaluluoy, makaluluoy, makaluluoy gid ang mga nga-gaistar sa kalibutan kon huypun run kang tatlo pa ka mga anghel ang andang mga trumpeta."

9 Kar-on, ginhuyp kang ikalima nga anghel ang anang trumpeta, kag nakita ko ang sangka bituon nga nahulog sa lupa halin sa langit. Gintugroan dya kang yabi para sa buho nga wara ti katapusan ang anang kadalumun. ² Ginbuxan kang bituon ang buho, kag naggwa ang aso nga daw pareho kang aso nga naghalin sa tama ka bahul nga hurnohan. Nagdulung ang adlaw kag ang kahawaan tungud sa aso nga naghalin sa buho. ³ Naggurowa ang mga apan halin sa aso kag nagrinapta sa kalibutan, kag gintugroan sanda kang gahum nga magpanghalit pareho kang gahum kang iwi-iwi. ⁴ Ginkun-an sanda nga indi paghalitan ang mga hilamon, ukon ang mga kahoy, ukon ang bisan ano nga mga tanum, kundi ang mga tawo lang nga wara ti selyo kang Dios sa anda mga dahi ang andang halitan. ⁵ Ang mga apan wara gintugotan nga pamatyun ang mga tawo nga dya, kundi nga paantosan lang sanda sa sulud kang lima ka bulan. Ang kasakit kang andang kagat daw pareho kang sughud kang iwi-iwi. ⁶ Sa amo to nga mga tinion, magahandum ang mga tawo nga mapatay, pero indi sanda mapatay. Bisin ano pa ang andang paghandum nga mapatay, indi gid sanda mapatay.

⁷ Ang itsura kang mga apan nga dya daw pareho kang mga kabayo nga handa run sa inaway. Sa andang mga ulo may nagatungtong nga daw pareho kang korona nga bulawan, kag ang andang pungyahun daw pareho kang pungyahun kang tawo.

⁸ Ang andang buhok daw pareho kang buhok kang bayi, kag ang andang unto daw pareho kang unto kang leon. ⁹ Sa andang mga dughan may panaming nga daw pareho kang salsalun, kag ang tunog kang andang mga pakpak daw pareho kang hagunus kang duro nga mga karwahe nga ginaguyod kang mga kabayo paagto sa inaway. ¹⁰ May mga ikog sanda nga daw pareho kang ikog kang mga iwi-iwi kag nagapangsughud. Ang andang mga ikog nga dya ang an-

dang gamitun para sakitun ang mga tawo sa sulud kang lima ka bulan. ¹¹ May hari sanda nga nagadumara kananda, nga amo ang anghel nga nagabantay sa buho nga wara ti katapusan ang anang kadalumun. Ang anang ngaran sa linggwahe nga Hebreo amo si Abaddon, kag sa Griego amo si Apolion (nga kon sayudon Manugguba).

¹² Natapos run ang una nga makaharadluk nga hitabo, pero may darwa pa gid nga magaabot.

¹³ Ginhuyp kang ikaanim nga anghel ang anang trumpeta, kag may nabatian ako nga naghambal halin sa apat ka pamusod kang bulawan nga altar sa atubang kang Dios. ¹⁴ Nagkuon ang limug sa ikaanim nga anghel nga may trumpeta, "Buy-i ang apat ka mga anghel nga ginagapos sa bahul nga suba kang Eufrates!" ¹⁵ Gani ginbuy-an ang apat ka mga anghel. Sanda ka dya gin-aman run nga daan para gid sa oras, adlaw, bulan, kag tuig nga dya, agud pamatyun ang ikatlo nga parte kang tanan nga mga tawo. ¹⁶ Ginsugid kanakun ang kadurohon kang mga suldado nga manugpangabayo 200,000,000. ¹⁷ Nakita ko sa akun paranan-awun ang mga kabayo, kag ang mga nagasakay rugya ka dya may mga panaming sa dughan nga kolor pula pareho kang kalayo, asul pareho kang sapiro, kag darag pareho kang asupre; ang ulo kang mga kabayo tana, daw pareho kang ulo kang leon, kag may nagagwa sa andang ba-ba nga kalayo, aso kag asupre. ¹⁸ Nagkaramatay ang ikatlo nga parte kang tanan nga mga tawo paagi sa tatlo ka kalalat-an nga dya nga amo ang kalayo, aso, kag asupre nga nagagwa sa ba-ba kang kabayo. ¹⁹ Tungud hay ang gahum kang mga kabayo rugyan sa andang mga ba-ba kag mga ikog. Ang andang mga ikog daw pareho kang mga man-ug nga may mga ulo nga amo ang andang ginagamit sa pagpanakit.

²⁰ Ang mga tawo nga nabilin nga wara nagkaramatay sa mga kalalat-an nga dya, wara gihapon maghinulsul sa andang mga ginhimo ukon mag-untat sa pagsimba sa mga demonyo kag sa mga dios-dios nga ginhimo nanda halin sa bulawan, pilak, saway, bato kag kahoy, nga indi makakita, indi makabati, kag indi makapanaw. ²¹ Wara man sanda maghinulsul sa andang pagpamatay, pagkababaylan, pagpakighilawas, kag pagpanakaw.

Ang Anghel kag ang Gamay nga Kasulatan

10 Pagkatapos karia, may nakita pa gid ako nga sangka gamhanan nga anghel nga nagapanaog halin sa langit. Nalikupan tana kang panganod, kag may balangaw sa ibabaw kang anang ulo. Nagaidlak ang anang pungyahun pareho kang adlaw, kag ang anang mga paa daw pareho kang harigi nga nagakalayo. ² May ginakaptan tana nga gamay nga kasu-

latan nga nagahumlad. Gintungtong na ang anang tuo nga kahig sa dagat, kag ang wala na nga kahig sa lupa. ³ Nagsinggit tana kang mabaskug kag ang anang limug daw pareho kang ngurub kang leon. Pagkatapos na singgit, nagsabat ang pito ka daguub. ⁴ Pagkatapos tunog kang pito ka daguub, masulat run daad ako, ugaring may nabatian ako nga limug halin sa langit nga nagakuon, "Likumi ang ginhambal kang pito ka daguub, kag indi mo dya pag-isulat."

⁵ Ang anghel nga akun nakita nga nagatindug sa dagat kag sa lupa nagbayaw kang anang tuo nga alima sa langit ⁶ kag nagpanumpa sa Dios nga nagakabuhi sa wara ti katapusan, nga nagtuga kang langit kag kang mga butang rugyan karia, sa lupa kag kang mga butang rugyan karia, kag sa dagat kag kang mga butang rugyan karia. Ang kuon kang anghel, "Indi run magbuhay, ⁷ hay sa tion nga huyupun run kang ikapito nga anghel ang anang trumpeta, himoon run kang Dios ang anang plano nga wara na ginpamaan kauna suno sa anang ginpahayag sa anang mga alagad nga mga propeta."

⁸ Ang limug nga akun nabatian halin sa langit naghambal liwan kanakun, "Agtoni ang anghel nga nagatindug sa dagat kag sa lupa, kag bul-a ang kasulatan nga nahumlad sa anang alima." ⁹ Gani nag-agto ako sa anghel kag ginpangayo kana ang gamay nga kasulatan. Nagkuon tana kanakun, "Bul-a dya, kag ikan-a. Mapait dya sa imong busong, pero daw pareho dya kang dugus katam-is kon rugyan sa imong ba-ba." ¹⁰ Amo to kag ginbuul ko ang gamay nga kasulatan sa alima kang anghel kag ginkaun dya. Daw pareho matuod kang dugus ang anang katam-is sa akun ba-ba pero pagkatulun ko run, nagpait ang akun busong.

¹¹ Kag ginhambalan ako, "Kinahanglan ibantala mo liwan ang ginpanghambal kang Dios nahanungud sa mga nagkalain-lain nga mga tawo, nasyon, linggwahe, kag mga hari."

Ang Darwa ka Manugpamatuod

11 Pagkatapos karia, gintugroan ako kang surukol nga daw pareho kang baston, kag ginkun-an ako, "Panaw kag isukla ang templo kang Dios kag ang altar, kag isipa dayon kon pira ang nagasimba rugto.

² Pero indi tana pagsukla ang lagwerta sa sagwa kang templo, tungud hay gin-aman run ria para sa mga tawo nga wara makakilala sa Dios. Pagadagtaan nanda ang balaan nga syudad sa sulud kang 42 ka bulan.

³ Ipadara ko ang akun darwa ka manugpamatuod nga nagabayog kang sako, kag ibantala nanda ang akun mensahe sa sulud kang 1,260 ka adlaw."

⁴ Ang darwa ka manugpamatuod nga dya amo ang darwa ka kahoy nga olibo kag darwa ka turungtongan kang lampara nga nagatindug sa atubang kang Ginoo

kang bug-os nga kalibutan. ⁵ Kon may magtinguha nga maghalit kananda, may nagagwa nga kalayo sa andang ba-ba nga amo ang magalaglag kang andang mga kaaway. Sa amo dya nga paagi laglagun ang bisan sin-o nga malyag maghalit kananda. ⁶ May gahum sanda sa pagpugung kang uran agud indi mag-uran samtang nagabantala sanda kang mensahe kang Dios. May gahum man sanda nga himoon ang tubig nga dugo, kag sa paghalit kang bug-os nga kalibutan paagi sa nagkalain-lain nga mga kalalat-an sa bisan ano oras nga luyag nanda.

⁷ Pagkatapos nga mabantala nanda ang mensahe kang Dios, amo to kag awayun sanda kang sapat nga magagwa halin sa buho nga wara ti katapusan ang anang kadalumun kag mapierde sanda kag mapatay.

⁸ Ang andang bangkay magahamyang sa karsada kang bantog nga syudad, nga nagasimbolo kang Sodoma kag Ehipto. Rugyan man karia ginlansang sa kros ang andang Ginoo. ⁹ Sa sulud kang tatlo ka adlaw kag tunga ang mga tawo halin sa tanan nga mga linahi, tribo, linggwahe kag nasyon magalantaw sa andang bangkay, kag indi sanda magtugot nga ilubung dya. ¹⁰ Magakalipay gid ang mga tawo sa kalibutan tungud hay napatay ang darwa ka manugpamatuod nga dya. Magasaulog sanda kag magatugroanay kang mga regalo, tungud hay napatay ang darwa ka propeta kang Dios nga nagdara kang tuman nga pag-antos sa mga tawo sa kalibutan. ¹¹ Pero pagkaligad kang tatlo ka adlaw kag tunga, ginbuhi liwan sanda kang Dios, kag nagtindug sanda. Ang tanan nga nakakita kananda hinadlukan gid ka mayad. ¹² Dayon nakabati ang darwa nga dya kang mabaskug nga limug halin sa langit nga nagakuon, "Saka kamo rugya!" Kag samtang nagalantaw ang andang mga kaaway, nagkayab sanda palangit nga nagasakay sa panganod. ¹³ Sa amo man to nga tion naglinog kang mabaskug. Ang ikana-pulo nga parte kang syudad naguba, kag 7,000 ka mga tawo ang nagkaramatay sa amo to nga linog. Ang mga tawo tana nga wara nagkaramatay hinadlukan, kag gindayaw nanda ang Dios nga rugyan sa langit.

¹⁴ Ang ikarwa nga makaharadluk nga hitabo natapos run, pero ang ikatlo madali run lang mag-abot.

Ang Ikapito nga Trumpeta

¹⁵ Kar-on, ginhuyup kang ikapito nga anghel ang anang trumpeta, kag may mabaskug nga mga limug sa langit nga nagakuon, "Ang paghari sa kalibutan ana run kang atun Ginoo kag kang anang Cristo, kag magahari tana sa wara ti katapusan!" ¹⁶ Ang darwa ka napulo kag apat ka mga kamal-aman nga nagapungko sa andang mga trono sa atubang kang Dios nagluhod sa pagsimba sa Dios ¹⁷ nga nagakuon,

“Nagapasalamat kami kanimo, Ginoong Dios nga makagagahum sa tanan,

Dios nga kon ano ikaw kadya, amo man ikaw kauna.

Nagapasalamat kami tungud hay gin-gamit run ni-mo ang imong gahum nga wara ti tupung, kag nag-umpisa run ikaw nga maghari.

¹⁸ Sobra gid ang kaugut kang mga tawo nga wara nakakilala kanimo,

pero nag-abot run ang tion kang imo kasingkal.

Nag-abot run ang tion nga hukman mo ang mga patay,

kag ang tion nga tugroan mo kang mga padya ang imong mga alagad nga mga propeta,

kag ang imong mga katawhan, kag ang tanan nga nagakahadluk kanimo,

mga bantog man ukon bukun.

Nag-abot run ang tion nga laglagun mo ang mga tawo nga nagaguba kang kalibutan.”

¹⁹ Dayon ginbukusan ang templo kang Dios rugto sa langit, kag makita rugto ang baul nga nasudlan kang kasugtanan kang Dios kag kang tawo. Nagpangilat rugto, may pagginahud kang daguub, naglinog, kag nag-uran kang daragkul nga yelo.

Ang Bayi kag ang Dragon

12 Pagkatapos karia, may nagtuhaw sa langit nga tuman gid ka makatiringala nga butang: sangka bayi nga nagabayo kang adlaw, kag nagatungtong ang anang kahig sa bulan. Sa anang ulo may korona nga may napulo kag darwa ka mga bituon. ² Nagabusong tana kag nagauraruy sa kasakit, tungud hay madali run lang tana magbata. ³ May nagtuhaw pa gid nga makatiringala nga butang sa langit: sangka bahul nga pula nga dragon nga may pito ka ulo kag may napulo ka sungay, kag sa kada ulo na kadya may korona. ⁴ Ginwahig kang anang ikog ang ikatlo nga parte kang mga bituon sa langit kag ginpangtablug sa lupa. Dayon, nagtindug tana sa atubang kang bayi nga manugbata, agud to nga pagbata kang bayi kaunun na dayon ang bata. ⁵ Nagbata ang bayi kang laki, nga amo ang magadumara kang tanan nga mga nasyon nga wara ti kaluoy. Pagkatawo kang bata nga dya ginsabit tana kag gindara sa Dios rugto sa anang trono. ⁶ Ang bayi tana nagpalagyo sa kamingawan, sa lugar nga gin-aman run nga daan kang Dios para kana, sa diin atipanun tana sa sulud kang 1,260 ka adlaw.

⁷ Kar-on, nag-umpisa ang inaway sa langit. Nagpakig-away si Miguel kag ang anang mga kaimaw nga mga anghel kontra sa dragon kag sa anang mga sinakpan nga mga anghel. ⁸ Napierde ang dragon kag ang anang mga sinakpan, kag wara run sanda gintugotan nga magtiner sa langit. ⁹ Gintablug ang bahul nga dragon, nga amo ang man-ug kauna nga gi-

natawag Yawa ukon Satanas, nga nagpatalang kang mga tawo sa bilog nga kalibutan. Ginhulog tana sa lupa imaw kang anang sinakpan nga mga anghel.

¹⁰ Dayon may nabatian ako nga sangka mabaskug nga limug sa langit nga nagakuon, “Kar-on, nag-abot run ang tion nga luwasun kang Dios ang mga tawo! Ginapakita na run ang anang pagkagamhanan bilang Hari! Ginapakita run kang anang Cristo ang anang awtoridad! Tungud hay ginpalayas run sa langit ang nga-gakusar kang atun mga isigka-tumuluo adlaw kag gabii sa atubang kang Dios. ¹¹ Gindaug nanda ang yawa paagi sa dugo kang Karnero, kag paagi sa pulong kang Dios nga andang ginbantala. Wara sanda nangilin nga itaya ang andang kabuhi. ¹² Gani, kalangitan, kag kamo nga nagaistar rugyan, magkalipay kamo! Pero makaluluoy gid ang lupa kag ang dagat, tungud hay nagpanaog si Satanas rugyan kaninyo nga sobra gid ang anang kaugut, hay naman-an na nga bugu run lang ang anang tion nga nabilin.”

¹³ Kar-on, kang matalupangdan kang dragon nga ginhulog run tana sa lupa, ginlagas na ang bayi nga nagbata kang laki. ¹⁴ Pero gintugroan ang bayi kang darwa ka pakpak kang bahul nga agila, agud to nga makalupad tana palagyo sa man-ug, paagto sa kamingawan, sa lugar nga pagaatipanun tana sa sulud kang tatlo ka tuig kag tunga. ¹⁵ Dayon nagbuga ang man-ug kang tubig nga daw baha ka duro paagto sa bayi para nga anodon dya. ¹⁶ Pero ginbuligan kang lupa ang bayi. Nag-abri ang lupa kag ginsuyup ang tubig nga ginbuga kang dragon. ¹⁷ Nag-ugut gid ang dragon sa bayi, kag gin-away na ang iba nga mga kabataan kang bayi, sanda nga amo ang mga nagatuman sa mga sugo kang Dios kag matutum nga nagasunod sa kamatuoran nga ginpahayag ni Jesus. ¹⁸ Kag nagtindug sa baybayun ang dragon. †

Ang Darwa ka Sapat

13 Dayon may nakita ako nga sangka sapat nga nagbutwa sa dagat, nga may napulo ka sungay kag pito ka ulo. Sa kada sungay na ka dya may korona, kag sa kada ulo na ka dya may nakasulat nga ngaran nga nagapasipala sa Dios. ² Ang sapat nga akun nakita daw pareho kang leopardo. Ang anang kahig daw pareho kang kahig kang sapat nga oso, kag ang anang ba-ba daw pareho kang ba-ba kang leon. Gintugro kang dragon sa sapat nga dya ang anang gahum, ang anang trono, kag ang anang bahul nga awtoridad. ³ Ang isara sa mga ulo kang sapat nga dya daw may pilas nga haros ikamatay na, pero ang pilas nga dya nag-ayad. Natingala gid ang mga tawo sa bilog nga kalibutan, kag nagsunod sanda sa sapat. ⁴ Ginsimba

† sa iba nga mga Kasulatan Kag nagtindug ako, kag gindapun nanda sa Kapitolo 13:1

kang mga katawhan ang dragon, tungud hay gintugro na ang anang awtoridad sa sapat. Ginsimba man nanda ang sapat, nga kuon nanda, "Sin-o ayhan ang makatupung sa sapat nga dya, kag sin-o ayhan ang makapierde kana?"

⁵ Gintugotan ang sapat nga maghambal kang mga hinambog kag pag-insulto sa Dios, kag gintugotan man tana nga maggahum sa sulud kang 42 ka bulan. ⁶ Ginpasipalahan na ang Dios, ang ngaran kang Dios, ang ginaistaran kang Dios, kag ang tanan nga nagais-tar sa langit. ⁷ Gintugotan tana nga awayun kag pierdehun ang mga katawhan kang Dios. Gintugroan man tana kang awtoridad nga maghari sa kada tribo, lahi, linggwahe kag nasyon. ⁸ Ang sapat nga dya pagasimbahun kang tanan nga mga katawhan sa lupa, sanda nga sa wara pa matuga ang kalibutan ang andang mga ngaran wara nga daan nasulat sa libro nga listahan kang mga may kabuhi nga wara ti katapusan, kag dya nga libro ginapanag-iyahan kang karnero nga ginpatay. ⁹ Kamo nga mga nagaparamati, intiendiha ninyo ka mayad ang inyo nabatian. ¹⁰ Ang sin-o man nga gintagna nga bihagun, pagabihagun gid; ang sin-o man nga gintagna nga ipatyun paagi sa espada, pagapatyun gid tana paagi sa espada. Gani kinahanglan nga handa ang katawhan kang Dios sa pagbatas kang kabudlayan kag parig-unun pa gid nanda ang andang pagtoo. ¹¹ Pagkatapos karia, may nakita pa gid ako nga sangka sapat nga naggwa sa lupa. May darwa dya ka sungay nga pareho kang sungay kang karnero, kag daw pareho dya kang dragon kon maghambal. ¹² Gingamit na ang tanan nga awtoridad kang una nga sapat sa atubang kang sapat nga ria. Ginpirit na ang tanan nga katawhan sa kalibutan nga magsimba sa una nga sapat nga may pilas nga haros ikamatay na pero nag-ayad dya. ¹³ Duro nga mga makatiringala nga milagro ang ginhimo kang ikarwa nga sapat nga dya, pareho kang pagpauran kang kalayo halin sa langit nga nakita kang mga tawo. ¹⁴ Paagi sa mga makatiringala nga milagro nga gintugot nga himoon na sa atubang kang una nga sapat, ginpatalang na ang mga tawo sa kalibutan. Ginmandoan na sanda nga maghimo kang rebulto sa pagpadungug sa una nga sapat nga napilasan kang espada pero nabuhi pa. ¹⁵ Ang ikarwa nga sapat gintugotan nga magtugro kang kabuhi sa rebulto kang una nga sapat, agud to nga makahambal ang rebulto kag ipapatay na ang mga tawo nga indi magsimba kana. ¹⁶ Ginpirit na man ang tanan nga mga tawo, bantog man kag bukun, manggaranun man kag imol, uripun man kag bukun ti uripun, nga magpamarka sa andang tuo nga alima ukon sa anda mga dahi, ¹⁷ agud to nga wara ti bisan sin-o nga makabakal ukon makabaligya, magluwas lang sa tawo nga may marka kang ngaran kang sapat ukon kang numero nga nagapatimaan kang anang

ngaran. ¹⁸ Kinahanglan rugya ka dya ang kaaram. Ang may kaaram amo ang makahangup kon ano ang buut hambalun kang numero kang sapat nga dya, tungud hay numero dya kang sangka tawo, kag amo dya ang numero: 666.

Ang Karnero kag ang 144,000

14 Pagkatapos karia, nakita ko ang Karnero nga nagatindug sa Bukid kang Sion, kaimaw na ang 144,000 ka mga tawo, nga nasulat sa andang mga dahi ang ngaran kang Karnero kag kang anang Amay. ² Kag may nabatian ako nga limug halin sa langit nga daw pareho kang daganas kang busay kag daw pareho kang matunog nga daguub. Ang limug nga akun nabatian daw harpa nga ginatukar kang manugharpa. ³ Ang 144,000 ka mga tawo nga dya nagakanta kang bag-o nga kanta sa atubang kang trono, kag sa apat ka buhi nga mga tinuga, kag sa mga kamal-aman. Wara gid ti may nakamaan kang kanta magluwas lang sa 144,000 nga mga tinubos halin sa kalibutan. ⁴ Sanda ka dya ang mga tawo nga wara gid magpakighilawas sa mga bayi; wara sanda nagpangasawa. Nagasunod sanda sa Karnero bisan diin tana mag-agto. Gintubos sanda halin sa mga katawhan sa kalibutan, kag ang andang halimbawa, sanda ang una nga bahin kang gin-ani kag ginhalad sa Dios kag sa Karnero. ⁵ Wara gid sanda nagbinutig, kag wara gid sanda ti dagta kang sala.

Ang Tatlo ka Anghel

⁶ May nakita pa gid ako nga sangka anghel nga nagalupad sa kahawaan, nga nagadara kang wara nagabaylo nga Mayad nga Balita para ibantala dya sa mga tawo sa kalibutan, sa tanan nga nasyon, tribo, linggwahe, kag lahi. ⁷ Naghambal tana sa mabaskug nga limug, "Kahadluki ninyo ang Dios kag himayaa ninyo tana, tungud hay nag-abot run ang tion kang anang paghukum. Simbaha ninyo tana nga amo ang naghimo kang langit, kang lupa, kang dagat, kag kang mga tubudan."

⁸ May ikarwa nga anghel nga nagsunod sa una nga anghel, nga nagakuon, "Naguba run! Naguba run gid ang bantog nga syudad nga Babilonia. Ang mga tawo sa bilog nga kalibutan ginhaylo na nga magsunod sa anang mahigku nga ginabuhat nga daw ginpainum na kang anang maisug nga bino."

⁹ May ikatlo nga anghel nga nagsunod sa mga nau-na nga mga anghel. Naghambal dya sa mabaskug nga limug, "Ang sin-o man nga nagasimba sa sapat kag sa anang rebulto, kag nagabaton kang anang marka sa andang dahi ukon sa andang alima, ¹⁰ magainum man kang bino nga amo ang kasingkal kang Dios, nga ginbu-bo nga wara ti simbog sa kupa kang anang kaugut.

Pagapaantosan sanda sa nagadaba-daba nga kalayo kag asupre nga nagalantaw ang mga anghel kang Dios kag ang Karnero. ¹¹ Ang aso kang kalayo nga nagapaantos kananda nagatub-ok paibabaw sa wara ti katapusan. Sa adlaw kag gabii wara gid ti pahuway ang pag-antos kang mga nagasimba sa sapat kag sa anang rebulto, kag sa mga nagpamarka kang ngaran kang sapat.” ¹² Gani kinahanglan nga handa magbatas kang kabudlayan ang mga katawhan nga nagatuman sa sugo kang Dios kag matutum sa andang pagtoo kay Jesus.

¹³ Dayon, may nabatian ako nga limug halin sa langit nga nagakuon, “Isulat dya: umpisa ka dya, bulahan ang mga nagakaramatay nga nagatoo sa Ginoo!”

Nagkuon ang Balaan nga Ispirito, “Bulahan gid matuod, hay makapahuway run sanda sa andang mga kabudlayan, tungud hay mabaton run nanda ang padya kang andang mga hinimoan.”

Ang Ani sa Kalibutan

¹⁴ Dayon paglantaw ko, nakita ko ang sangka puti nga panganod, kag may nagapungko rugto nga daw pareho kang tawo. May korona nga bulawan sa anang ulo kag may ginakaptan tana nga matarum nga garab.

¹⁵ May sangka anghel pa gid nga naggwa sa templo kag naghambal ka mabaskug sa nagapungko sa panganod nga nagakuon, “Gamita run ang imo garab, kag manggarab, tungud hay nag-abot run ang tion kang tag-arani; gurang run ang aranyun sa kalibutan!”

¹⁶ Gani ang nagapungko nga to sa panganod, gin-gamit na ang anang garab kag naani ang aranyun sa kalibutan.

¹⁷ May nakita liwan ako nga sangka anghel nga nag-gwa halin sa templo sa langit, kag may ginakaptan man tana nga matarum nga garab.

¹⁸ Dayon may sangka anghel pa gid nga naggwa halin sa altar; tana ka dya ang may awtoridad sa kalayo. Nagsinggit tana sa anghel nga may matarum nga garab, “Gamita run ang imo garab, kag garabun ang mga ubas sa kalibutan, tungud hay luto run dya.”

¹⁹ Gani, ginpanggarab kang anghel ang mga ubas sa kalibutan, kag gintipon dya sa bahul nga purugaan, nga amo ang kasingkal kang Dios. ²⁰ Ginpuga ang mga ubas sa sagwa kang syudad, kag nag-ilig ang dugo halin sa purugaan, nga mga 300 ka kilometro ang kalawidun, kag mga 5 ka piye ang kadalumun.

Ang mga Anghel nga Nagadara kang Katapusan nga mga Kalalat-an

15 May nakita pa gid ako nga tama gid ka makatiringala nga butang sa langit: pito ka mga anghel nga nagadara kang pito ka mga kalalat-an.

Amo run dya ang katapusan kang mga kalalat-an, kag rugya run ka dya matapos ang kasingkal kang Dios.

² Dayon may nakita ako nga daw dagat nga salamin nga nadapunan kang kalayo. Nakita ko man ang mga tawo nga nagdaug kontra sa sapat kag sa anang rebulto, kag sa numero kang anang ngaran. Nagatindug sanda sa ingud kang dagat nga daw sa salamin nga nagakaput kang mga harpa nga gintugro kananda kang Dios. ³ Nagakanta sanda kang kanta ni Moises nga alagad kang Dios, kag kang kanta kang Karnero, nga nagakuon,

“Ginoong Dios nga makagagahum sa tanan, tama gid ka daragkul kag makatiringala ang imong mga hinimoan!

Hari ikaw sa wara ti katapusan †,

Matarung kag husto ang imo pamaagi.

⁴ Sin-o bala ang indi mahadluk kanimo, Ginoo?

Sin-o bala ang indi maghimaya kang imo ngaran?

Ikaw gid lang ang balaan.

Ang tanan nga mga nasyon magaparapit

kag magasimba kanimo,

tungud hay ginpahayag ang imo matarung nga mga hinimoan.”

⁵ Pagkatapos ka dya nakita ko sa langit nga ginbuk-san ang templo nga amo ang Turda nga rugyan ang prisensya kang Dios. ⁶ Naggwa sa templo ang pito ka anghel nga nagadara kang pito ka kalalat-an.

Nagabayo sanda kang puti nga panaptun nga lino nga nagaidlak, kag sa anda dughan may wagkus nga bulawan. ⁷ Ang pito ka anghel nga dya gintugroan kang isara sa apat ka buhi nga mga tinuga kang pito ka yahong nga bulawan nga buta kang kasingkal kang Dios nga buhi sa wara ti katapusan. ⁸ Ang templo gintugub kang aso nga halin sa himaya kag sa gahum kang Dios. Kag wara gid ti may makasulud sa templo hasta nga matapos ang pito ka kalalat-an nga ginadara kang pito ka anghel.

Ang mga Yahong nga Nasudlan kang Kasingkal kang Dios

16 Pagkatapos karia may nabatian ako nga mabaskug nga limug halin sa templo nga nagakuon sa pito ka anghel, “Panaw kamo kag iula sa lupa ang pito ka yahong nga nasudlan kang kasingkal kang Dios!”

² Gani nga nagpanaw ang una nga anghel kag gin-ula ang sulud kang anang yahong sa lupa. Gintubonan kang mga katul nga mahapdi kag makangiril-ad ang mga tawo nga may marka kang sapat kag nagsirimba sa anang rebulto.

† sa iba nga mga Kasulatan Hari ikaw kang tanan nga mga nasyon.

³ Gin-ula kang ikarwa nga anghel ang sulud kang anang yahong sa dagat, kag dya nangin pareho kang dugo kang patay nga tawo. Ang tanan nga mga buhi nga tinuga sa dagat nagkaramatay.

⁴ Gin-ula kang ikatlo nga anghel ang sulud kang anang yahong sa mga suba kag mga tubudan, kag dya nangin dugo. ⁵ Dayon nabatian ko ang anghel nga may awtoridad sa tubig nga nagkuon, "Matarung gid ang paghusgar nga imo ginahimo, ikaw nga amo ang balaan; kon ano ikaw sa tulad, amo man ikaw kang una. ⁶ Tungud hay ginpamatay nanda ang imong mga katawhan kag ang mga propeta, gani gintugroan mo sanda kang dugo nga andang iimnun. Amo gid ria ang nagakadapat kananda." ⁷ Dayon may nabatian ako nga limug halin sa altar nga nagakuon, "Ginoong Dios nga makagagahum sa tanan, husto gid man kag matarung ang imong paghusgar!"

⁸ Gin-ula kang ikap-at nga anghel ang sulud kang anang yahong sa adlaw, kag gintugotan ang adlaw nga pasoon ang mga tawo paagi sa anang nagatagi-ti nga kainit. ⁹ Gani nagkarapaso ang mga tawo sa nagatagi-ti nga kainit, pero ginpasipalahan pa nanda ang ngaran kang Dios nga amo ang may awtoridad sa mga kalalat-an nga dya. Wara sanda maghirinulsul sa andang mga kasal-anan kag magdayaw sa Dios.

¹⁰ Gin-ula kang ikalima nga anghel ang sulud kang anang yahong rugto sa trono kang sapat, kag nagdulum ang anang ginharian. Ginkagat kang mga tawo ang andang mga dila tungud sa mga kasakit nga andang gin-antos. ¹¹ Ginpasipalahan nanda ang Dios sa langit tungud sa mga kasakit kag mga katul nga andang ginaagum, kag wara sanda maghinulsul sa andang mga malain nga buhat.

¹² Gin-ula kang ikaanum nga anghel ang sulud kang anang yahong sa bahul nga suba kang Eufrates. Nagmara ang suba para iaman nga pagaagihan kang mga hari nga magahalin sa sidlangan. ¹³ Kag nakita ko nga may naggwa nga tatlo ka malain nga ispirito nga daw pareho kang mga pangka sa ba-ba kang dragon, kag sa ba-ba kang sapat, kag sa ba-ba kang nagapakunokuno nga propeta. ¹⁴ Dya sanda mga demonyo nga nagahimo kang mga milagro. Ginaagtonan nanda ang mga hari sa bilog nga kalibutan agud tiponon sanda para sa inaway sa pag-abot kang adlaw nga ang Dios nga makagagahum sa tanan magahusgar. ¹⁵ ("Pamati kamo! Magaabot ako pareho kang takawan! Bulahan ang tawo nga nagabugtaw, kag wara nag-uba kang anang bayo, agud to nga indi tana magpanaw nga hublas kag indi mamayha sa mga tawo!")

¹⁶ Dayon gintipon kang mga demonyo ang mga hari sa lugar nga sa hambal nga Hebreohanun ginatawag nga Armagedon.

¹⁷ Kar-on, gin-ula kang ikapito nga anghel ang sulud kang anang yahong sa hangin, kag may naghambal

kang mabaskug halin sa trono sa may templo nga nagakuon, "Natapos run!" ¹⁸ Dayon nagpangilat, nagpangdaguub, kag naglinog kang mabaskug nga wara pa gid natabo halin pa kang gintuga ang tawo sa kalibutan. Sobra gid ang ka baskug kang linog nga ria. ¹⁹ Napihak ang bantog nga syudad sa tatlo ka parte, kag nagkaraguba ang mga syudad kang mga nasyon. Wara gid nalipatan kang Dios nga silotan ang bantog nga Babilonia; ginpainum na dya kang bino nga amo ang anang tuman nga kasingkal. ²⁰ Nagkaradura ang tanan nga mga isla kag wara run ti bukid nga makita. ²¹ Nag-uran kang daragkul nga mga yelo, nga ang kabug-atun kang kada isara ka dya mga 50 ka kilo, kag nagturupa dya sa mga tawo. Ginpasipalahan pa nanda ang Dios tungud sa kalalat-an nga dya, tungud hay sobra gid ka makaharadluk ang dya nga kalalat-an.

Ang Malaot nga Bayi

17 Kar-on, nagparapit kanakun ang isara sa pito ka anghel nga nag-ula kang sulud kang andang yahong. Kuon na, "Dali bala, ipakita ko kanimo kon paano silotan ang bantog nga bayi nga nagabaligya kang anang dungug, nga nagapungko sa ibabaw kang duro nga mga tubig. ² Nagpakighilawas kana ang mga hari sa kalibutan, kag nagkaralingin sa bino kang anang maraw-ay nga mga buhat ang mga tawo sa kalibutan."

³ Dayon gin-gamhan ako kang Balaan nga Ispirito kag gindara ako kang anghel sa kamingawan. Nakita ko rugto ang sangka bayi nga nagasakay sa pula nga sapat. Ang sapat nga dya may pito ka ulo kag napulo ka sungay, kag sa anang bilog nga lawas may nakasulat nga mga ngaran nga nagapasipala sa Dios. ⁴ Ang bayi nga dya nagabayo kang kolor granate kag pula, kag napunihan tana kang bulawan, marahalun nga mga bato, kag mga perlas. May ginakaptan tana nga bulawan nga kopa nga buta kang maraw-ay kag mahigku nga mga buhat tungud kang anang pagpakighilawas. ⁵ Sa anang dahi may nakasulat nga ngaran nga may likum nga kahulogan. Amo dyaay ang nakasulat: "Ang bantog nga Babilonia, ang pinakananay kang tanan nga nagabaligya kang andang dungug kag kang tanan nga mga maraw-ay nga mga buhat sa bilog nga kalibutan." ⁶ Nakita ko man nga ang bayi nga dya nalingin kang dugo kang mga katawhan kang Dios, kag kang dugo kang anang ginpamatay tungud kang andang pagsunod kay Jesus.

Natingala gid ako ka mayad kang pagkakita ko kana. ⁷ Pero nagkuon ang anghel kanakun, "Andut haw nga natingala gid ikaw? Sugidan ko ikaw kang likum nga kahulogan kang bayi kag kang sapat nga anang ginasakyan nga may pito ka ulo kag napulo ka sungay. ⁸ Ang sapat nga imo nakita, buhi tana kauna ugaring

patay run tana ka dya, magagwa liwan tana sa buho nga wara ti katapusan ang kadalumun pero magadiretso tana sa kalaglagan. Ang mga katawhan sa kalibutan nga wara masulat ang andang mga ngaran sa libro kang kabuhi, matingala kon makita nanda ang sapat nga dya, tungud hay buhi dya kauna, ugaring patay run kadya, pero mabalik liwan.

⁹“Kinahanglan rugya ka dya ang kaaram kag paghangup. Ang buot hambalun kang pito ka ulo amo ang pito ka bukid nga ginapungkoan kang bayi. ¹⁰Dya nagakahulogan man kang pito ka hari. Ang lima kananda patay run, ang isara nagahari pa sa tulad, kag ang isara tana wara pa makaabot. Sa ana nga pag-abot magagahum tana, pero indi lang buhay.

¹¹Ang sapat nga buhi kato anay pero patay run sa tulad, amo ang ikawalo nga hari. Isara man tana sa pito ka mga hari, kag pagalaglagun tana.

¹²“Ang napulo ka sungay nga imo nakita amo ang napulo ka mga hari nga wara pa makaumpisa sa paghari. Sanda ka dya pagatugroan kang awtoridad nga maghari sa sulud kang sangka oras imaw kang sapat. ¹³Ang napulo ka hari nga dya may isara lang ka katuyoan, kag itugro nanda ka dya ang andang gahum kag awtoridad sa sapat. ¹⁴Magapakig-away sanda sa Karnero, pero pierdehun sanda kang Karnero, tungud hay tana amo ang Ginoo nga labaw sa tanan nga mga ginoo kag Hari nga labaw sa tanan nga mga hari. Kaimaw kang Karnero ang mga tinawag, mga pinili kag mga matutum nga mga sumurunod.”

¹⁵Naghambal man kanakun ang anghel nga nagakuon, “Ang kahulogan kang mga tubig nga imo nakita, nga ginapungkoan kang bayi nga nagabaligya kang anang dungug, wara ti liwan kundi ang mga katawhan, mga nasyon, mga linahi, kag mga linggwahe. ¹⁶Ang napulo ka sungay nga imo nakita kag ang sapat magadumut sa bayi nga nagabaligya kang anang dungug. Pagabul-un nanda ang tanan-tanan na nga mga pagkabutang pati ang anang bayo. Pagakan-un nanda ang anang kusug kag pagasunogon nanda tana sa kalayo. ¹⁷Ginbutang kang Dios sa andang mga panghuna-huna nga himoon nanda ang anang mga tinutuyo paagi sa andang pagbuylog kag pagtao sa sapat kang andang gahum sa pagdumara hasta nga matuman ang ginkuon kang Dios.

¹⁸“Ang bayi tana nga imo nakita wara ti liwan kundi ang bantog nga syudad nga nagadumara sa mga hari sa kalibutan.”

Ang Pagkaguba kang Babilonia

18 Pagkatapos karia, may nakita pa gid ako nga sangka anghel nga nagakunsad halin sa langit. May bahul tana ka dya nga awtoridad, kag ang anang

kasidlak nagsanag sa bilog nga kalibutan. ²Nagsinggit tana kang tama gid kabaskug, “Naguba run, naguba run ang bantog nga Babilonia! Nangin iristarun lang dya kang mga demonyo kag mga malain nga ispirito, kag pugad kang tanan nga sahi kang mga makangiril-ad kag mahigku nga mga pispis. ³Tungud hay ang tanan nga mga nasyon ginpainum na kang bino nga amo ang anang mga mahigku nga buhat. Ang mga hari sa kalibutan nagpakighilawas kana, kag ang mga negosyante sa kalibutan nagmanggaranun tungud sa anang mga mahigku nga mga buhat nga wara ti pugung-pugung.”

⁴Dayon may nabatian pa gid ako nga limug halin sa langit nga nagakuon,

“Kamo nga akun mga katawhan, haralin kamo sa syudad nga ria,

agud to nga indi kamo makapakigbahin sa anang mga kasal-anan,

kag agud to nga indi kamo maumid sa mga kalalatan nga magaabot kana.

⁵Tungud hay ang tinumpok kang anang mga kasalanan nagasundol run sa langit,

Wara gid nalipatan kang Dios ang anang mga malain nga hinimoan.

⁶Himoa ninyo kana kon ano ang anang mga ginhimo kaninyo;

kag baslan ninyo tana kang doble sa anang ginhi-mo.

Kon ano ka pait ang irimnun nga anang gintao kaninyo

dobleha pa gid ninyo ang kapait kang irimnun nga inyo itao kana.

⁷Kon paano nga nagpabugal tana kag nagpatuyang sa anang mga manggad,

amo man karia nga kabudlayan kag kalisud ang inyo itumbas kana.

Tungud hay pirme tana nagakuon sa anang kaugalingun,

‘Ako ang reyna nga nagagahum!

Bukun ako ti balo,

hasta san-o indi gid ako magbatyag kang kasubu.’

⁸Tungud ka dya, magadurungan ka abot kana ang mga kalalat-an sa sulud lang kang sangka adlaw;

mga balatian, kasubu, kag kagutum.

Pagkatapos pagasunogon tana,

tungud hay gamhanan ang Ginoong Dios nga nagahusgar kana.”

⁹Ang mga hari sa kalibutan nga nagpakighilawas kana kag nagpatuyang sa anang manggad magahirinibi kag magaparanangisun kon makita nanda ang aso kang nagakasunog nga syudad. ¹⁰Magatindug sanda rugto sa marayu nga nagalantaw tungud hay nahadluk sanda nga maumid sa silot nga anang ginaantos. Magahambal sanda, “Makaluluoy! Makalulu-

oy ang bantog kag gamhanan nga syudad kang Babilonia! Sa sulud lamang kang sangka oras ginsilotan ikaw."

¹¹ Ang mga negosyante sa bilog nga kalibutan magahirinibi kag magapangasubu tungud kana, hay wara run ti may magabakal kang andang mga ginabaligya.

¹² Wara run ti may magabakal kang andang bulawan, pilak, marahalun nga mga bato, kag mga perlas; kag kang andang marahalun nga mga tela nga lino, granate, seda kag tela nga pula; amo man kang mga kahoy nga mahamot, mga garamitun nga nahuman sa bangkil kang elepante, mga garamitun nga nahuman sa marahalun nga kahoy, sa saway, sa salsalun, kag sa marmol. ¹³ Kag wara run man ti may magabakal kang andang mga ginabaligya nga mga sinamon, rikado, insenso, mira, kamangyan; amo man kang andang bino, lana, harina kag trigo; wara run man ti may magabakal kang andang mga baka, karnero, kabayo kag karwahe, kag bisan gani kang mga uripun nga mga tawo. ¹⁴ Magahambal ang mga negosyante sa syudad kang Babilonia, "Ang tanan nga mga mayad nga butang nga imo ginhandum nga maangkun nagkaradura run kanimo. Ang tanan nimo nga manggad kag kaambung wara run gid; indi mo run dya makita liwan!"

¹⁵ Ang mga negosyante nga nagmanggaranun tungud sa syudad nga ria, rugto lamang sa marayu magatirindug tungud hay nahadluk sanda nga maumid sa silot nga anang ginaantos. Magahibi sanda kag magapangasubu, ¹⁶ nga nagakuon, "Makaluluoy! Makaluluoy ang bantog nga syudad nga ria! Kauna nagabayo tana kang marahalun nga tela nga lino, granate, kag tela nga pula, kag napunihan kang mga bulawan, marahalun nga mga bato, kag mga perlas! ¹⁷ Sa sulud lamang kang sangka oras nadura ang tanan na nga mga manggad nga dya!"

Ang tanan nga mga kapitan, kag mga pasahero, mga tripulante, kag tanan nga mga tawo nga ang andang parangitan-an rugyan sa dagat, nagtirindug sa paglantaw sa marayu. ¹⁸ Nagsinggitan sanda samtang nagaturuk sa aso kang nagakasunog nga syudad, "Wara gid ti syudad nga makatupung sa ka bantog kang syudad nga ria!" ¹⁹ Ginbutangan nanda kang abo ang andang mga ulo samtang nagahibi kag nagapangasubu nga nagakuon, "Makaluluoy! Makaluluoy ang bantog nga syudad nga ria! Tungud sa anang manggad nagmanggaranun ang tanan nga may mga barko! Pero sa sulud lang kang sangka oras nadura ang tanan na nga mga pagkabutang!

²⁰ "Kamo nga rugyan sa langit, magkalipay kamo tungud sa natabo sa syudad nga ria. Kamo nga mga katawhan kang Dios, mga apostoles kag mga propeta, magkalipay man kamo tungud hay ginsentensyahan run tana kang Dios sa anang mga ginpanghimo kaninyo!"

²¹ Dayon, may sangka gamhanan nga anghel nga nagpurot kang bato nga pareho ka bahul kang galingan nga bato kag gintablug na dya sa dagat kag nagkuon, "Pareho ka dya ang pagkadura kang bantog nga syudad kang Babilonia, kag indi run gid tana ka dya makita liwan. ²² Indi run mabatian dyan kanimo ang limug kang manugkanta, ang tunog kang mga harpa kag mga tulali kag trumpeta. Ang mga manugobra kang bisan ano nga sahi kang obra, indi run man makita rugyan. Kag ang tunog kang galingan nga bato indi run man mabatian dyan kanimo. ²³ Bisano sulo wara run ti may makita nga nagasiga rugyan kanimo. Ang mga limug kang bag-o nga mga ginkasal indi run mabatian. Ang mga negosyante nga rugyan kanimo amo ang pinakabantog sa bilog nga kalibutan, kag paagi sa sinorhano mo nga buhat gindaya mo ang tanan nga mga nasyon.

²⁴ "Dyan kanimo nag-ilig ang dugo kang mga propeta kag mga katawhan kang Dios, kag kang tanan nga mga ginpamatay sa bilog nga kalibutan."

19 Pagkatapos karia, nabatian ko ang daw tama ka duro nga mga tawo sa langit nga nagahambal kang mabaskug nga nagakuon, "Dayawun ta ang Dios! Tana gid lang ang atun manluluwas! Tana gid lang ang mahimayaun kag gamhanan sa tanan! ² Husto kag matarung ang anang paghusgar! Ginsentensyahan na ang bantog nga bayi nga nagabaligya kang anang dungug nga amo ang nagdagta kang mga tawo sa kalibutan paagi sa anang maraw-ay nga mga buhat. Ginsilotan tana kang Dios tungud hay ginpamatay na ang mga alagad kang Dios." ³ Naghambal liwan sanda, "Dayawun ta ang Dios! Ang aso kang nagakasunog nga syudad nagatub-ok sa wara ti katapusan!" ⁴ Ang darwa ka napulo kag apat ka mga kamal-aman kag ang apat ka buhi nga mga tinuga nagluhod kag nagsimba sa Dios nga nagapungko sa trono, nga nagakuon, "Amen! Dayawun ta ang Dios!"

Ang Tabad sa Kasal kang Karnero

⁵ Dayon may limug ako nga nabatian halin sa trono nga nagakuon, "Dayawa ninyo ang atun Dios, tanan kamo nga anang mga alagad, bantog man ukon bukun, kamo nga may kahadluk kana!" ⁶ Pagkatapos karia, nabatian ko ang daw tama ka duro nga mga tawo nga nagahambal kang mabaskug kag daw daganas kang busay kag daw tunog man kang mabaskug nga daguub, nga nagakuon, "Dayawun ta ang Dios! Tungud hay ang Ginoo nga atun Dios nga makagagahum sa tanan nagahari run. ⁷ Magkinalipay kita kag magsinadya, kag dayawun natun tana sa anang pagkamahimayaun. Tungud hay nag-abot run ang tion nga ikaslun ang Karnero. Nakahanda run ang anang nobya. ⁸ Gintugroan tana para isuksok ang

tama gid ka puti nga panaptun nga lino nga nagaidlak kag tama gid ka limpyo." (Ang puti nga panaptun nga lino nga dya nagasimbolo kang mga matarung nga mga hinimoan kang mga katawhan kang Dios.)

⁹ Dayon naghambal kanakun ang anghel, "Isulat dya: Bulahan ang mga ginpang-agda sa tabad kang kasal kang Karnero." Naghambal pa gid tana, "Matuod dya nga mga pulong kang Dios."

¹⁰ Nagluhod ako sa may kahig nayon kang anghel sa pagsimba kana. Pero nagkuon tana kanakun, "Indi paghimoa ria. Ako sangka alagad man pareho kanimo kag kang iba pa gid nimo nga mga kaibahan, nga nagasunod sa kamatuoran nga ginpahayag ni Jesus! Ang Dios gid lang ang imo simbahun." Tungud hay ang kamatuoran nahanungud kay Jesus amo gid ang mga ginpahayag kag ginsulat kang mga propeta.

Ang Nagasakay sa Puti nga Kabayo

¹¹ Pagkatapos karia, paglantaw ko, nakita ko nga bukas ang langit, kag may sangka kabayo nga puti rugto. Ang nagasakay rugya ka dya ginatawag nga Masarigan kag Matuod. Matarung tana sa anang paghukum kag sa anang pagpakig-away. ¹² Ang anang mga mata nagasadlab nga daw kalayo, kag may duro nga mga korona sa anang ulo. May nakasulat nga ngaran kana, nga wara gid ti may nakamaan kon ano dya magluwas lang kana. ¹³ Nagabayon tana kang kunup nga gintusmog sa dugo. Ginatawag tana nga, "Pulong kang Dios." ¹⁴ Nagasunod kana ang mga suldado sa langit, nga nagasakay man sa puti nga mga kabayo. Sanda kadya nagabayon kang maputi kag limpyo nga panaptun nga lino. ¹⁵ Sa anang ba-ba may nagagwa nga matarung nga espada, nga amo ang anang gamitun sa pagpangdaug kang mga nasyon. Pagadumarahan na sanda nga wara ti kaluoy. Ipakita na ang tuman nga kasingkal kang makagagahum nga Dios, nga pareho kang pagpuga kang ubas. ¹⁶ May nakasulat nga ngaran sa anang bayo kag sa anang paa nga, "Hari nga labaw sa tanan nga mga hari, kag Ginoo nga labaw sa tanan nga mga ginoo!"

¹⁷ Dayon, nakita ko ang sangka anghel nga nagatindug sa adlaw. Nagsinggit tana sa mabaskug nga limug sa tanan nga pispis nga nagalupad sa kahawaan, "Dali kamo kag magtipon para sa bahul nga tabad kang Dios! ¹⁸ Dali kamo, kag ikan-a ninyo ang kusug kang mga hari, mga heneral, mga suldado, mga kabayo kag ang mga manugpangabayon. Kan-a ninyo ang kusug kang tanan nga mga tawo, uripun man ukon bukun ti uripun, bantog man ukon bukun ti bantog!"

¹⁹ Dayon nakita ko ang sapat kag ang mga hari sa kalibutan imaw kang andang mga suldado nga nagtiriripon sa pagpakig-away sa nagasakay sa kabayo kag sa anang mga suldado. ²⁰ Nadakpan ang

sapat, pati ang nagapakuno-kuno nga propeta, nga amo ang naghimo kang mga milagro sa atubang kang sapat. Paagi sa mga milagro nga dya, ginpatalang na ang mga tawo nga may marka kang sapat kag nagsimba sa rebulto na ka dya. Sanda nga darwa gintablug nga buhi sa linaw nga kalayo nga nagadababang asupre. ²¹ Ang andang mga suldado ginpamatay paagi sa espada nga nagagwa sa ba-ba kang nagasakay sa kabayo. Kag ang tanan nga mga pispis nagpinagusto ka kaun kang andang mga kusug.

Ang Sangka Libo ka Tuig

²⁰ Pagkatapos karia, may nakita ako nga sangka anghel nga nagakunsad halin sa langit. May ginakaptan tana nga yabi para sa buho nga wara ti katapusan ang anang kadalumun kag bahul nga kadina. ² Gindakup na ang dragon, nga amo ang man-ug kauran nga amo ang Yawa ukon Satanas, kag gin-gapos na dya sa sulud kang 1,000 ka tuig. ³ Gintablug dya kang anghel sa buho nga wara ti katapusan ang anang kadalumun. Dayon ginsaradohan dya kag ginselyohan, agud to nga indi na run mapatalang ang mga nasyon, hasta nga matapos ang 1,000 ka tuig. Pagkatapos karia kinahanglan nga ibuy-an tana sa mabugu lang nga tion.

⁴ Dayon may nakita ako nga mga trono, kag ang mga nagapurungko rugto gintugroan kang awtoridad sa paghukum. Nakita ko man ang mga kalag kang mga tawo nga ginpang-utdan kang ulo tungud kang andang pagpamatuod nahanungud kay Jesus kag pagpahayag kang pulong kang Dios. Sanda ka dya wara magsimba sa sapat ukon sa anang rebulto, kag wara man sanda magpatatak kang marka kang sapat sa andang dahi ukon sa andang mga alima. Ginbanhaw sanda kag nagdumara imaw ni Cristo sa sulud kang 1,000 ka tuig. ⁵ Amo dya ang una nga pagkabanhaw. (Ang iba nga nagkaramatay wara ginbanhaw samtang wara pa matapos ang 1,000 ka tuig.) ⁶ Bulahan kag balaan ang mga tawo nga makaimaw sa una nga pagkabanhaw. Indi run sanda mag-agum kang ikarwa nga kamatayun, kundi mangin mga pari sanda nga nagaalagad sa Dios kag kay Cristo, kag magahari sanda kaimaw na sa sulud kang 1,000 ka tuig.

Ang Pagkapierde ni Satanas

⁷ Pagkaligad kang 1,000 ka tuig, pagabuy-an si Satanas halin sa anang prisohan. ⁸ Magagwa tana para patalangun ang mga nasyon sa bilog nga kalibutan, nga ginatawag Gog kag Magog. Tiponon na sanda para sa inaway. Ang andang kadurohon pareho kang baras sa baybay nga indi maisip. ⁹ Ginlikup nanda ang bilog nga kalibutan kag ginpalibotan nanda ang kampo kang mga katawhan kang Dios kag ang syudad

nga ginahigugma kang Dios. Pero nag-uran kang kalayo halin sa langit kag ginpamapas sanda tanan.¹⁰ Kag ang yawa nga nagpatalang kananda, gintablug sa linaw nga nagadaba-daba kang kalayo kag asupre, nga sa diin rugto man gintablug ang sapat kag ang nagapakuno-kuno nga propeta. Pagapaantuson sanda adlaw kag gabii sa wara ti katapusan.

Ang Katapusan nga Paghukum

¹¹ Pagkatapos karia, nakita ko ang sangka bahul nga maputi nga trono, kag ang nagapungko rugto. Ang langit kag ang lupa nadura sa anang prisensya kag in-di run sanda makita pa liwan.¹² Kag nakita ko man ang mga nagkaramatay, bantog man ukon bukun, nga nagatirindug sa atubang kang trono. Ginpangbuksan ang mga libro, kag ginbuksan man ang sangka libro nga amo ang libro kang kabuhi. Ginhukman ang mga patay suno sa andang mga hinimoan nga nakasulat rugto sa mga libro.¹³ Ginluad kang dagat ang mga nagkaramatay rugyan kana. Ginpagwa man kang kamatayun kag kang lugar kang mga patay † ang mga nagkaramatay nga rugyan kananda. Ang tanan ginhukman suno sa andang mga hinimoan.¹⁴ Dayon ang kamatayun kag ang lugar kang mga patay gintablug sa linaw nga kalayo. Ang linaw nga kalayo nga dya amo ang ikarwa nga kamatayun.¹⁵ Ang bisan sin-o nga ang anang ngaran wara nasulat sa libro kang kabuhi gintablug sa linaw nga kalayo.

Ang Bag-o nga Langit kag ang Bag-o nga Lupa

21 Pagkatapos karia, nakita ko ang sangka bag-o nga langit kag ang sangka bag-o nga lupa, tungud hay ang daan nga langit kag ang daan nga lupa nadura run, pati ang dagat nadura man.² Kag nakita ko ang balaan nga syudad, nga amo ang bag-o nga Jerusalem, nga nagapanaog sa langit halin sa Dios. Daw pareho dya kang nobya nga nakailis run kag nakaaman sa pagsug-alaw sa anang pamanahun.³ May nabatian ako nga mabaskug nga limug halin sa trono nga nagakuon, “Kar-on, ang iristaran kang Dios rugyan run sa mga tawo! Magaistar tana imaw kananda, kag sanda mangin ana run nga mga katawhan. Ang Dios mismo mangin kaimaw run nanda kag tana mangin andang Dios.⁴ Pahidan na ang andang mga luha. Wara run ti kamatayun, kasubu, kag wara run man ti paghibi ukon kasakit tungud hay ang daan nga mga butang nadura run.”

⁵ Dayon ang nagapungko sa trono nagkuon, “Kar-on, ginabag-o ko run ang tanan nga mga butang!” Nagkuon tana kanakun, “Isulat dya, tungud hay ang mga pulong nga dya masarigan kag matuod.”

⁶ Nagkuon pa gid tana kanakun, “Natapos run ang

† Hades

tanan! Ako amo ang Alpa kag ang Omega, ang umpisa kag ang katapusan. Ang sin-o man nga ginauhaw, paimnun ko tana kang tubig nga wara ti bayad nga naghalin sa tubudan kang kabuhi.⁷ Ang mga madi-narag-un maaguman na ang mga butang nga dya; kag ako mangin anang Dios kag tana mangin akun banta.⁸ Pero ang mga matalaw, ang mga nagtalikod sa andang pagtoo kanakun, ang mga nagahimo kang mahigku nga mga butang, ang mga manugpatay, ang mga nagapakighilawas, ang mga nagahimo kang sinorhano nga buhat, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, kag ang tanan nga mga butigun-ang lugar nga para kananda amo ang linaw nga kalayo nga nagadaba-daba kang asupre. Amo ria ang ginatawag nga ikarwa nga kamatayun.”

Ang Bag-o nga Jerusalem

⁹ Nagparapit kanakun ang isara sa pito ka mga anghel nga nagdara kang pito ka yahong nga buta kang pito ka katapusan nga mga kalalat-an. Nagkuon tana kanakun, “Dali, ipakita ko kanimo ang bayi nga mangin asawa kang Karnero.”¹⁰ Dayon gin-gamhan ako kang Balaan nga Ispirito kag gindara ako kang anghel sa putok-putokan kang tama ka taas nga bukid. Ginpakita na kanakun ang balaan nga syudad nga amo ang Jerusalem, nga nagapanaog sa langit halin sa Dios.¹¹ Nagaidlak dya tungud sa himaya kang Dios. Ang syudad nagaidlak pareho kang marahalun nga bato nga haspe, nga daw kristal ka tin-aw.¹² Napalibotan ang syudad kang mataas kag mapag-un nga pader nga may napulo'g darwa ka pwertahan, kag sa kada pwertahan may sangka anghel nga nagabantay. Nakasulat man rugto sa mga pwertahan ang mga ngaran kang napulo'g darwa ka tribo kang Israel.¹³ May tatlo ka pwertahan sa kada kilid: tatlo sa sidlangan, tatlo sa naaminhan, tatlo sa nabagatnan, kag tatlo man sa nakatundan.¹⁴ Ang pader kang syudad may napulo'g darwa ka pundasyon nga may nasulat nga mga ngaran kang mga napulo'g darwa ka apostoles kang Karnero.

¹⁵ Ang anghel nga nagpakighambal kanakun may dara nga surukol nga bulawan agud suklon ang syudad, ang anang mga pwertahan kag ang anang pader.¹⁶ Kwadrado ang syudad—kon pira ang anang kalabugun amo man ang anang kalapadun. Ginsukol kang anghel ang syudad, kag 2,400 ka kilometro ang kalabugun na ka dya; amo man ang anang kalapadun kag ang anang kataasun.¹⁷ Ginsukol na man ang pader, kag mga 66 ka metro ang kataasun na ka dya suno sa paagi kang tawo sa pagsukol nga gin-gamit kang anghel.¹⁸ Ang pader nahuman sa bato nga haspe, kag ang syudad nahuman sa puro nga bulawan nga daw pareho kang kristal ka tin-aw.¹⁹ Ang mga pundasyon

kang mga pader kang syudad napunihan kang tanan nga klase kang marahalun nga mga bato. Ang primero nga pundasyon napunihan kang bato nga haspe, ang ikarwa sapiro, ang ikatlo kalsedonia, ang ikap-at esmeralda, ²⁰ ang ikalima onisi, ang ikan-um kornalina, ang ikapito krisolito, ang ikawalo berilo, ang ika-siyam topasio, ang ikanapulo krisopraso, ang ikanapulo'g isara hasinto, kag ang ikanapulo'g darwa amatista. ²¹ Perlas ang napulo'g darwa ka pwertahan, ang kada pwertahan nahuman sa sangka perlas. Ang karsada kang syudad puro bulawan kag matin-aw nga daw kristal.

²² Wara ako ti may nakita nga templo sa syudad, tungud hay ang Ginoong Dios mismo nga makagagahum sa tanan kag ang Karnero amo run ang pinakatemple rugto. ²³ Indi run kinahanglan kang adlaw ukon kang bulan nga magtugro kang kasanag sa syudad, tungud hay ang himaya kang Dios amo ang nagasanag rugto, kag ang Karnero amo ang sulo. ²⁴ Paagi sa anang kasanag ang tanan nga mga katawhan sa kalibutan masanagan, kag ang mga hari sa kalibutan pagadar-un nanda ang andang mga manggad rugto. ²⁵ Ang mga pwertahan kang syudad magapabilin nga bukas sa bilog nga adlaw, kag indi run gid dya pagsaradohan tungud hay wara run ti gabii rugto. ²⁶ Pagadar-un sa syudad ang mga dungug kag manggad kang mga nasyon. ²⁷ Pero indi gid makasulud rugto ang bisan ano nga mahigku sa panuruk kang Dios, ukon ang bisan sin-o nga nagahimo kang mga maraw-ay nga mga buhat, ukon ang mga butigun. Ang makasulud lang rugto amo ang mga tawo nga ang andang mga ngaran nasulat sa libro kang kabuhi nga ginapanag-iyahan kang Karnero.

22 Dayon ginpakita man kanakun kang anghel ang suba kang kabuhi nga daw pareho kang kristal ka tin-aw. Nagailig dya halin sa trono kang Dios kag kang Karnero ² hasta sa tunga kang karsada kang syudad. Sa pihak kag pihak kang suba may kahoy kang kabuhi nga nagapamunga kang napulo'g darwa ka beses sa sulud kang sangka tuig—kisra kada bulan. Ang anang mga dahon bulong para sa tanan nga mga katawhan sa mga nasyon. ³ Wara run ti bisan ano nga ginpakamalaot kang Dios ang makita sa syudad nga dya.

Rugyan sa syudad ang trono kang Dios kag kang Karnero, kag ang anang mga alagad magasimba kana. ⁴ Makita nanda ang anang itsura, kag ang anang ngaran isulat sa andang mga dahi. ⁵ Wara run man ti gabii rugto, kag indi run nanda kinahanglan ang mga sulo ukon ang sanag kang adlaw, tungud hay ang Ginoong Dios amo run ang andang mangin sulo, kag magahari sanda hasta sa wara ti katapusan.

Ang Pagbalik ni Jesus

⁶ Dayon naghambal ang anghel kanakun, “Ang mga pulong nga dya masarigan kag matuod. Ang Ginoong Dios nga amo ang nagtao kang anang Ispirito sa mga propeta, amo man ang nagpadara kang anang anghel sa pagpahayag sa anang mga surugoon kon ano ang magakaratabo sa indi run lang magbuhay.”

⁷ Naghambal si Jesus, “Pamati kamo! Madali run lang ako mag-abot! Bulahan ang mga tawo nga nagatuman sa mga tagna nga nasulat sa dya nga libro.”

⁸ Ako, si Juan, amo ang nakabati kag nakakita kang dya nga mga butang. Pagkabati ko kag pagkakita ka dya nagluhod ako sa kahig nayon kang anghel nga nagpakita kanakun kang dya nga mga butang sa pagsimba kana. ⁹ Pero nagkuon tana kanakun, “Indi paghimoa ria kanakun. Ako sangka alagad man pareho kanimong kag kang imong mga kabugtoan nga mga propeta, kag kang tanan nga nagatuman sa mga ginakuon sa dya nga libro. Ang Dios gid lang ang imo simbahun!” ¹⁰ Kag naghambal pa gid tana kanakun, “Indi paglikumi ang mga tagna nga nasulat sa libro nga dya, tungud hay indi run lang gid buhay kag matuman run ang tanan nga dya. ¹¹ Ang mga nagahimo kang malain magapadayon pa gid sa paghimo kang malain, kag ang mga nagahimo kang mahigku nga buhat magapadayon sa andang mahigku nga mga buhat. Ang mga matarung magapadayon sa paghimo kang matarung, kag ang mga ginpakabalaan kang Dios magapadayon sa pagpakabalaan.”

¹² Naghambal si Jesus, “Pamati kamo! Madali run lang ako mag-abot! Dara ko ang padya nga itugro sa kada isara suno sa andang mga hinimoan. ¹³ Ako ang Alfa kag ang Omega, ang primero kag ang urihi, ang umpisa kag ang katapusan.”

¹⁴ Bulahan ang mga nagalimpyo kang andang mga bayo tungud hay tugroan sanda kang kinamatarung nga magkaun kang bunga kang kahoy kang kabuhi, kag mag-agi sa mga pwertahan pasulud sa syudad. ¹⁵ Pero sa gwa tana kang syudad rugyan ang mga tawo nga nagahimo kang makahuruya nga mga butang, ang mga nagahimo kang sinorhano nga buhat, ang mga nagapakighilawas, ang mga manugpatay, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, kag ang tanan nga mga butigun.

¹⁶ “Ako si Jesus ang nagsugo kang akun anghel para magpahayag kaninyo kang dya nga mga butang para sa mga kaiglesiahanan. Naghalin ako sa linahi ni David; ako ang masanag nga kabugwasun.”

¹⁷ Naghambal ang Balaan nga Ispirito kag ang Bayi nga karaslun, “Dali!”

Ang tanan nga nakabati ka dya maghambal man, “Dali!”

Magparapit ang bisan sin-o nga ginauhaw, kag kon sin-o ang gusto mag-inum, magbuul kang tubig kang kabuhi, dya wara ti bayad.

Katapusan nga mga Bilin

¹⁸ Ako si Juan, nagapaandam gid sa bisan sin-o nga makabati sa mga tagna sa dya nga libro: ang sin-o man nga magdugang sa mga ginakuon rugya, idugang man kang Dios sa anang silot ang mga kalalat-an nga nakasulat sa dya nga libro. ¹⁹ Ang sin-o man nga magbuhin sa mga tagna nga ginhambal sa dya nga libro, bul-an tana kang Dios kang kina-

matarung nga magkaun kang bunga kang kahoy kang kabuhi, kag indi man tana pagpasudlun sa balaan nga syudad nga nasambit sa dya nga libro.

²⁰ Ang nagapamatuod sa tanan nga nakasulat rugya, nagakuon, "Matuod gid nga madali run lang ako magbalik."

Nagkuon man ako, "Amen. Ginoong Jesus, magbalik run ikaw."

²¹ Kabay nga ang bugay ni Ginoong Jesus maaguman kang tanan nga mga katawhan kang Dios. † Amen.

† sa iba nga mga kasulatan wara gin-abay ang: mga katawhan kang Dios.